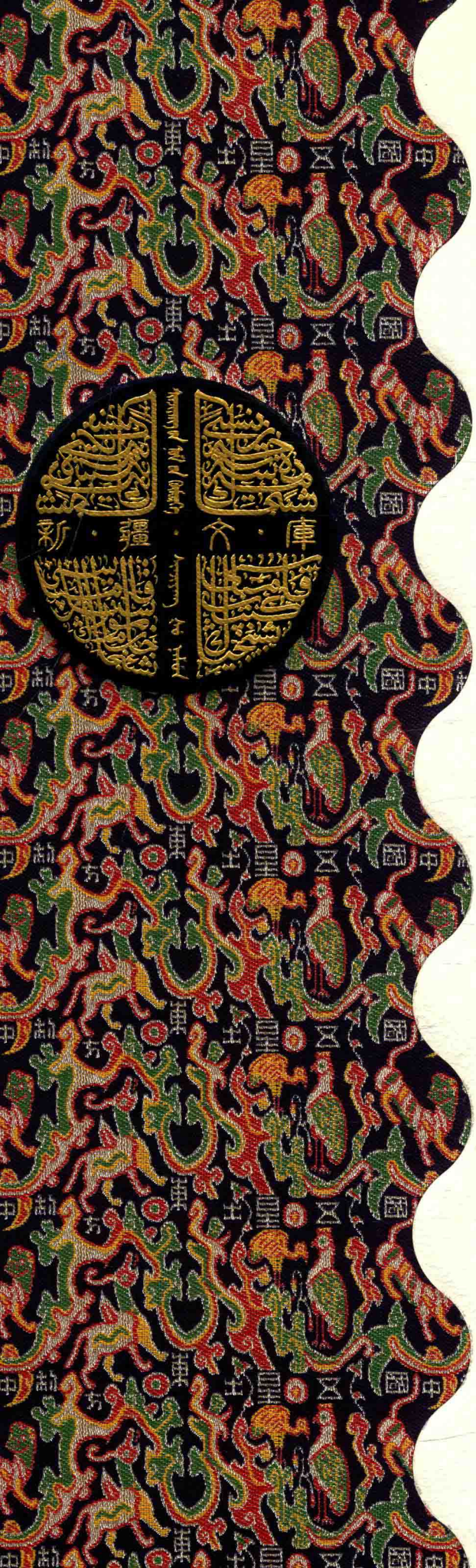

مەھمۇد كاشغەرىي

تۈركىي تىللار دىۋانى

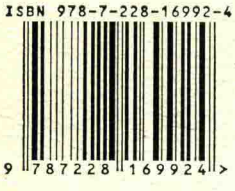
突厥语大词典

ئىندېكس

维吾尔文索引本

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش ھەيئىتى
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ISBN 978-7-228-16992-4

定价：200.00 元

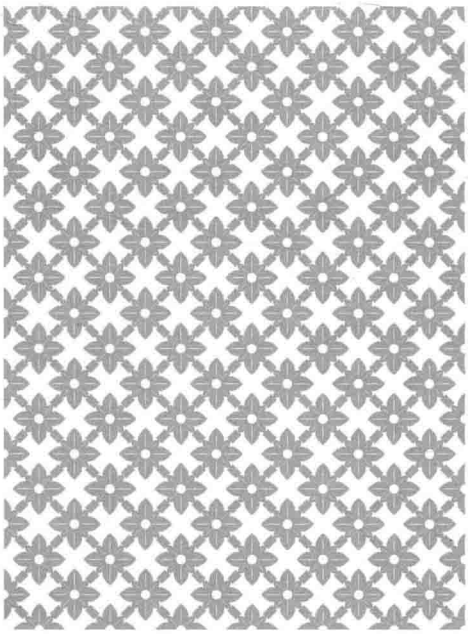
مەھمۇد كاشغەرىي

تۈركىي تىللار دىۋانى

突厥语大词典

ئىندېكس

维吾尔文索引本

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش ھەيئىتى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

突厥语大词典:索引本:维吾尔文 / 麻赫默德·喀什噶里著;《突厥语大词典》审订小组编译. — 乌鲁木齐:新疆人民出版社,2013.9

(新疆文库)

ISBN 978-7-228-16992-4

Ⅰ. ①突… Ⅱ. ①麻… ②突… Ⅲ. ①突厥语—词典

Ⅳ. ①H211.36

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2013)第 217616 号

新疆文庫 《新疆文库》编辑出版委员会

突厥语大词典

维吾尔文索引本

编　　译　《突厥语大词典》审订小组
责任编辑　买买提吐尔地·米尔孜艾合买提
责任校对　古丽夏尔·尼格买提
设计总监　宁成春　刘堪海
印制总监　郑　忠
维文标识　买买提·诺比提
书名题写　买买提·诺比提
插图绘画　哈孜·艾买提
纹饰绘画　吐尔逊·哈孜　玉素甫江·达吾提

出　　版　《新疆文库》编辑出版委员会
　　新疆人民出版社
地　　址　乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮　　编　830001
电　　话　(0991)2827472
制　　版　乌鲁木齐吾玛提国际贸易有限公司
印　　刷　中华商务联合印刷(广东)有限公司
版　　次　2015 年 4 月第 1 版　第 1 次印刷
开　　本　889 毫米 × 1194 毫米　1/16
印　　张　44 印张
字　　数　774 千字
印　　数　1–1 500 册
定　　价　200.00 元

《新疆文库》官网网址:http://www.xjwenku.com

《新疆文库》编辑出版工作领导小组

顾问

张春贤　努尔·白克力

组长

胡　伟　李学军

副组长

铁力瓦尔迪·阿不都热西提　艾尔肯·吐尼亚孜　张贵亭

成员

景海燕　李春阳　吕焕斌　许小宁　陈宇明　弯海川　吾买尔·阿不都拉

韩子勇　吐尔逊·伊不拉音　张小雷　买买提·牙森　石永强

古力先·吐拉洪　宋振亚　李冀东　吴福环　傅春利　陈　彤

阿扎提·苏里坦　廖运建　万卫平　张新泰　阿不都热合曼·艾白

塔西甫拉提·特依拜　夏力甫汗·阿布达里　吴志强　陈建平　侯世新

*

《新疆文库》编辑出版工作领导小组办公室

主任

石永强(兼)

副主任

古力先·吐拉洪(兼)　米吉提·卡德尔　赛力克·巴勒夏提

黄晓新　任　澄

《新疆文库》编辑出版委员会

主任

张贵亭

副主任

石永强　古力先·吐拉洪　米吉提·卡德尔　刘　宾

黄晓新　张新泰　阿不都热合曼·艾白

田卫疆　哈布丁·卡德尔

成员

（按姓氏笔画排序）

于志勇　马克来克·玉买尔拜　马合木提·阿布都外力　马品彦　马雄福

王　博　牛汝极　丹　碧　艾力·吾甫尔　艾尔肯·伊明尼牙孜　艾尔肯·哈德尔

扎米尔·赛都拉　丛冬梅　朱迪生　齐清顺　伊河山·伊明　伊第里斯·阿不都热苏勒

买买提·赛来　纪大椿　李季莲　李维青　吴志强　吴福环　别克苏勒坦·卡塞

苗普生　孟　楠　陈世明　陈　彤　阿不力米提·艾海提　阿尔斯兰·阿布都拉

阿扎提·苏里坦　周　轩　周俊林　侯世新　修仲一　施新荣

禹宾熙　贺　灵　贾木查　贾丛江　贾合甫·米尔扎汗

海热提江·乌斯曼　高建龙　高　健　管守新

编务人员

史亚康　聂光玉　刘伟利　张新革　荆鲁洲

古丽巴哈尔·艾海提　刘　星　顾春虎

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەۋىنىسى»نى تۇزۇپ نەشر قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىدىكىلەر

مەسلىھەتچىلەر: جاڭ چۈنشيەن، نۇر بەكرى

گۇرۇپپا باشلىقلىرى: خۇ ۋېي، لى شۆجۇن

مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىرى: تىلىۋالدى ئابدۇرېشىت، ئەركىن تۇنىياز، جاڭ گۇيتىڭ

گۇرۇپپا ئەزالىرى: جىڭ خەيىەن، لى چۈنياڭ، لۇ خۇەنبىن، شۇ شياۋنىڭ، چېن يۈمىڭ، ۋەن خەيچۈەن، ئۆمەر ئابدۇللا، خەن زىيۇڭ، تۇرسۇن ئىبراھىم، جاڭ شياۋ-لېي، مەھەممەت ياسىن، شى يۈڭچياڭ، گۈلشەن تۇراخۇن، سۇڭ جېنيا، لى جىدۇڭ، ۋۇ فۇخۇەن، فۇ چۈنلى، چېن تۇڭ، ئازاد سۇلتان، لياۋ يۈنجيەن، ۋەن ۋېيپىڭ، جاڭ شىنتەي، ئابدۇراخمان ئەبەي، تاشپولات تېيىپ، شارىپقان ئابدالى، ۋۇ جىچياڭ، چېن جيەنپىڭ، خۇ شىشىن

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەۋىنىسى»نى تۇزۇپ نەشر قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش ئىشخانىسىدىكىلەر

مۇدىرى: شى يۈڭچياڭ (قوشۇمچە)

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: گۈلشەن تۇراخۇن (قوشۇمچە)، مىجىت قادىر، سېرىك بالىشات، خۇاڭ شياۋشىن، رېن چېڭ

«شنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۇزۇپ نەشر قىلىش ھەيئىتىدىكىلەر

مۇدىرى: جاڭ گۇيتىڭ

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شى يۈكچياڭ، گۈلشەن تۇراخۇن، مىجىت قادىر، لىيۇ بىن خۇاڭ شياۋشىن، جاڭ شىنتەي، ئابدۇراخمان ئەبەي، تيەن ۋېيجياڭ، قابدەن قادىر

ھەيئەت ئەزالىرى: يۇ جىيۇڭ، ماكېلېك ئۆمەربای، ماخمۇت ئابدۇۋەلى، ما پىنيەن، ما شيۇگفۇ، ۋاڭ بو، نيۇ رۇجى، دەنبى، ئېلى غوپۇر، ئەركىن ئىمىننىياز، ئەركىن قادىر، زامىر سەيدۇللا، سۇڭ دۈگمېي، لا دىشېڭ، چى چىگشۇن، ئىھسان ئىمىن، ئىدرىس ئابدۇرۇسۇل، مەھەممەت سەلەي، جى داچۇن، لى جىلىيەن، لى ۋېيچىڭ، ۋۇ جىچياڭ، ۋۇ فۇخۇەن، بېكسۇلتان كاسېي، مياۋ فۇشېڭ، مېڭ نەن، چېن شىمىڭ، چېن تۇڭ، ئابلىمىت ئەھەد، ئارسلان ئابدۇللا، ئازاد سۇلتان، جۇ شۇەن، جۇ جۇنلىن، خۇ شىشىن، شيۇ جۇگيى، شى شىنرۇڭ، يۇ بىگشى، خې لىڭ، جيامچا، جيا سۈگجياڭ، جاقىپ مىرزاقان، غەيرەتجان ئوسمان، گاۋ جيەنلۇڭ، گاۋ جيەن، گۇەن شۇشىن

خىزمەتچىلەر: شى ياكاڭ، نيې گۇاڭيۇ، لىيۇ ۋېيلى، جاڭ شىنگې، جىڭ لۇجۇۋ، گۈلباھار ئەخەت، لىيۇ شىڭ، گۇ چۇنخۇ

(خەنزۇچە فامىلە خەت سىزىقىنىڭ ئاز ـ كۆپلۈكى بويىچە تىزىلدى)

出版说明

盛世修典，是我国优秀的文化传统。编辑出版《新疆文库》是新疆历史上规模最大的一项文化基础工程，是一项里程碑式的文化德政工程，也是一项文化自信工程，是目前新疆经济社会发展欣欣向荣、繁荣昌盛的体现。

编辑出版《新疆文库》是贯彻党的十八大和十七届六中全会及自治区第八次党代会精神的重大举措。对于落实“以现代文化为引领”的战略方针，有效发挥出版物在民族文化积累、文明传承、知识创新中的重要作用；对于引导各族干部群众，特别是青少年正确了解认识新疆历史、民族发展史、宗教演变史，自觉维护祖国统一，加强民族团结，努力培育“爱国爱疆、团结奉献、勤劳互助、开放进取”的新疆精神；对于传承中华民族优秀文化和新疆民族优秀文化，推动新疆文化大发展、大繁荣，更好地服务于新疆跨越式发展和长治久安；对于丰富完善中华文化宝库都具有重要意义。

一、《新疆文库》编辑出版的宗旨和目的是坚持社会主义先进文化的前进方向，通过对新疆自古以来文化经典力作大规模、系统化地挖掘、收集、整理，全面、客观、真实地反映新疆文化发展的全貌。以科学翔实的史料、资料确证新疆自古以来就是祖国大家庭的重要成员，使世人和后人全面了解新疆独特的地域文化，使新疆优秀文化传播世界、流播后世。同时反映新疆作为古代“丝绸之路”枢纽地区，对世界东西方文化交流交融做出的重要贡献；反映新疆作为现代文化蓬勃发展的新兴地区所具有的丰富多彩的文化生态；反映新疆文化从属于中华整体文化的“一体多元”的显著特征。

二、《新疆文库》编辑出版的基本原则是：维护国家统一、促进

民族团结；尊重历史、新疆特色；古今中外、兼收并蓄；面向世界、面向未来；先易后难、循序渐进；统一领导、统一管理。

三、《新疆文库》收集整理汉、维吾尔、哈萨克、蒙古、柯尔克孜、锡伯文（目前新疆主要的出版物文字）等文字（包括其古代文字）的文献作品，以纸介质版和数字版两种形式，主要择优出版自古以来至1949年10月1日(即中华人民共和国成立)之前有关新疆的哲学和社会科学、历史地理、文学艺术、科学技术、综合等类别的历史文献、古籍资料等，1949年10月以后已出版的新疆古代、近代史的有特别重要社会历史文化价值的研究著述经专家评审鉴定后也有收入，原则上不组织新的专门约稿。《新疆文库》拟包涵约1000册（卷），其中汉文文献约600册（卷），少数民族文献约400册（卷）。

四、《新疆文库》入选文献的标准：

1. 符合上述规定的入编基本原则和内容要求；

2. 具有重大历史文化社会影响和价值的；

3. 需要保护濒临消亡或亟待抢救发掘的；

4. 对研究新疆历史文化发展具有重大参考研究价值的；

5. 对新疆各民族文化具有传播、传承作用的。

五、《新疆文库》对自古以来已经出版的优秀经典文献作品进行广泛搜集、整理、集成，使零散的优秀作品系统化、规范化。对散失在民间社会上、具有历史价值的优秀文化遗产给予抢救、挖掘整理，使之重现光芒。原文是使用不同历史时期少数民族语言文字撰就的古籍，维持原貌，不另行组织翻译，列入文库影印编辑出版。

六、 参考其它文库编辑体例，结合新疆特有的多民族、多语种、多元文化的特点，为体现文库的学术性、经典性、科学性，《新疆文库》选收作品分甲、乙、丙、丁四部和附录，下按民族文种分，每文种内按时代顺序编排。

甲部 新疆各民族经典力作。主要收录新疆各民族优秀文化典籍和文学名著的优秀汉译本、民文译本等。

乙部 新疆珍贵史籍和史料。包括正史中有关新疆的内容，其他大型历史文献和类书中有关新疆的内容，汇辑成册收入，还有史籍、档案、地方志等。

丙部 新疆历代各类人物文集、传记。

丁部 综合性和专题性著述集。综合反映新疆地缘优势和

民族特色，表现和深入研究新疆各民族历史、文化、科技、民俗、风物和民间文学等内容的作品集。现代有地域特色的优秀著作、译著等酌情收入。

为反映新疆地方文献的全貌，编辑《新疆历史文献古籍要目辑录》或未列入文库作品在内的《〈新疆文库〉存目图书》，作为“附录”列入文库出版。

七、 本文库为便于读者对照考证研究，对经典作品的少数民族文字、汉文译本都有收入。少数民族文作品收入了经专家评审出的最原始或最完整的版本，汉文收入经专家评审出的译文最好的版本。

八、 本文库对建国60多年来国内各出版社已整理出版有关新疆的优秀古代、近代作品优先予收入。

九、 本文库对建国60多年来尚未整理出版而有重要社会历史价值的新疆地方文献中的孤本、善本优先予收入。

十、 本文库所收文献多为易获取的优秀版本。

十一、 本文库入库文献采用原本还是校注本，一般根据专家评审出的原本和校注本的质量而定。

十二、 本文库对内容相同或重复的需要补充合并的书目为尽可能完整，进行了必要的补充合并。

十三、 本文库对部头较大的书，如文集或方略，只选取与新疆有关的内容单独入库。

十四、 本文库在部分书目入库时做了必要的技术处理。

《新疆文库》的编辑出版是一项在新疆史无前例、历时持久、规模宏大的出版工程，由于缺乏经验和限于编选者的学术、业务水平，失当之处在所难免。敬请社会各界批评指正。

《新疆文库》编辑出版委员会

二〇一二年七月三十一日

نەشر قىلىنىشى ھەققىدە

ئاساسىشلىق دەۋردە پۈتۈك - رىسالىلەرنى رەتلەش — ئېلىمىزنىڭ ئېسىل مەدەنىيەت ئەنئەنىسى. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش شىنجاڭ تارىخىدىكى كۆلىمى ئەڭ چوڭ بولغان بىر تۈرلۈك مەدەنىيەت ئۇل قۇرۇلۇشى، دەۋر بۆلگۈچ ئەھمىيەتكە ئىگە مەدەنىيەت ساخاۋەتچىلىكى قۇرۇلۇشى، شۇنداقلا مەدەنىيەتتە ئۆزىگە ئىشىنىش قۇرۇلۇشى بولۇپ، نۆۋەتتىكى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ تازا گۈللەنگەن ۋە يۈكسىلىپ ئاۋاتلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى.

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش، پارتىيە 18 - قۇرۇلتىيى ۋە پارتىيە 17 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ 8 - قېتىملىق پارتىيە قۇرۇلتىيى روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇشتىكى مۇھىم تەدبىر. ئۇ «زامانىۋى مەدەنىيەتنى يېتەكچى قىلىش» ئىستراتېگىيەلىك فاكتورىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، نەشر بۇيۇملىرىنىڭ مىللىي مەدەنىيەتنى توپلاش، ئۇنىڭغا مەدەنىي ۋارىسلىق قىلىش ۋە بىلىمدە يېڭىلىق يارىتىشتىكى مۇھىم رولىنى ئۇنۇملۇك جارى قىلدۇرۇشتا، ھەر مىللەت كادىر - ئاممىسى، بولۇپمۇ ياش - ئۆسمۈرلەرنى شىنجاڭ تارىخىنى، مىللەتلەرنىڭ تەرەققىيات تارىخىنى، دىنىنىڭ ئۆزگىرىش تارىخىنى تونۇپ، ئاڭلىق ھالدا ۋەتەنىنىڭ بىرلىكىنى قوغداشقا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشكە، تىرىشىپ «ۋەتەنىنى، شىنجاڭنى سۆيۈش، ئىتتىپاقلىشىپ تۆھپە قوشۇش، تىرىشىپ ئۆزئارا ياردەملىشىش، ئېچىۋېتىپ ئالغا ئىنتىلىش»تەك شىنجاڭ روھىنى يېتىلدۇرۇشكە يېتەكلەشتە، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئېسىل مەدەنىيىتى ۋە شىنجاڭنىڭ مۇنەۋۋەر مىللىي مەدەنىيىتىگە ۋارىسلىق قىلىپ، شىنجاڭ مەدەنىيىتىنىڭ كۈچلۈك راۋاجلىنىشى ۋە گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ھالقىما تەرەققىياتى ۋە ئۇزاق ئەمىلىكىگە تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىشتا، جۇڭخۇا مەدەنىيەت خەزىنىسىنى بېيىتىپ مۇكەممەللەشتۈرۈشتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

1. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىشنىڭ يېتەكچى ئىدىيەسى ۋە مەقسىتى: سوتسىيالىستىك ئىلغار مەدەنىيەتنىڭ ئىلگىرىلەش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ تارىختىن بۇيانقى نادىر مەدەنىيىتى، كىلاسسىك ئەسەرلىرىنى چوڭ كۆلەملىك،

سستېمىلىق قېزىش، توپلاش، رەتلەش ئارقىلىق، شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي قىياپىتىنى تولۇق، ئوبيېكتىپ، راستچىللىق بىلەن ئەكس ئەتكۈزۈش؛ ئىلمىي بولغان ئەتراپلىق ۋە ھەقىقىي تارىخىي ماتېرىياللار ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ قەدىمدىن ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى ئىكەنلىكىنى دەلىللەش؛ ھۆججەت ـ مەلۇماتلار ئارقىلىق بۈگۈنكىلەرگە شىنجاڭنىڭ ئۆزىگە خاس يەرلىك مەدەنىيىتىنى دۇنياغا تارقىتىش، كېيىنكىلەرگە يەتكۈزۈش؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە شىنجاڭنىڭ قەدىمكى يىپەك يولىنىڭ تۈگۈنى بولۇش سۈپىتى بىلەن شەرق بىلەن غەربنىڭ مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇشىغا قوشقان مۇھىم تۆھپىسىنى نايامان قىلىش؛ شىنجاڭنىڭ زامانىۋى مەدەنىيەت جۈش ئۇرۇپ راۋاجلانغان، يېڭى، گۈللەنگەن رايون بولۇشىدىكى مول ھەم رەڭگارەڭ مەدەنىيەت ئېكولوگىيەسىنى نامايان قىلىش؛ شىنجاڭ مەدەنىيىتىنىڭ بىر پۈتۈن جۈڭخۇا مەدەنىيىتىگە تەۋە بولغان «بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك» روشەن ئالاھىدىلىكىنى نايامان قىلىش.

2. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىشنىڭ ئاساسىي پىرىنسىپى: دۆلەتنىڭ بىرلىكىنى قوغداپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ تارىخقا، شىنجاڭنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ھۆرمەت قىلىش؛ قەدىمدىن بۈگۈنگىچە، جۈڭگودىن چەت ئەلگىچە بولغان ئەسەرلەرنىڭ ھەممىسىنى كىرگۈزۈش؛ دۇنياغا، كەلگۈسىگە يۈزلىنىش؛ ئاۋۋال ئاساسلىرىنى، كېيىن قىسىملىرىنى تەرتىپ بويىچە تەدرىجىي ئىشلەش؛ بىرتۇتاش رەھبەرلىك قىلىش، بىرتۇتاش باشقۇرۇش.

3. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»گە ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە، شىبەچە يېزىقلار (ھازىر شىنجاڭدىكى ئاساسلىق نەشر بۇيۇملىرى يېزىقلىرى)دىكى (ئۇلارنىڭ قەدىمكى يېزىقلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) مەدەنىيەت يازما يادكارلىقلىرى كىرگۈزۈلۈپ، باسما نۇسخا ۋە رەقەملىك (ئېلېكترونلۇق) نۇسخىدىن ئىبارەت ئىككى خىل شەكىلدە نەشر قىلىندى. ئاساسلىقى قەدىمدىن تارتىپ 1949 ـ يىلى 10 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنىگىچە (جۈڭخۇا خەلق جۈمھۇرىيىتى قۇرۇلغانلىقىغا قەدەر) بولغان شىنجاڭنىڭ پەلسەپە ۋە ئىجتىمائىي پەن، تارىخ ـ جۇغراپىيە، ئەدەبىيات ـ سەنئەت، پەن ـ تېخنىكا ۋە ئۇنىۋېرسال ساھەلىرىگە دائىر تارىخىي يادكارلىقلار، قەدىمىي كىتاب ـ ماتېرىياللار تاللاپ كىرگۈزۈلدى. 1949 ـ يىلى 10 ـ ئايدىن كېيىن نەشر قىلىنغان شىنجاڭنىڭ قەدىمكى ۋە يېقىنقى زامان تارىخىدىكى ئالاھىدە مۇھىم ئىجتىمائىي، تارىخىي مەدەنىيەت قىممىتىگە ئىگە تەتقىقات ئەسەرلىرىمۇ مۇتەخەسسىسلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن تاللاپ كىرگۈزۈلدى، پىرىنسىپ جەھەتتىن يېڭىدىن مەخسۇس ئەسەر ئۇيۇشتۇرۇلمىدى. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى» تەخمىنەن 1000 كىتاب (توم) بولۇپ، خەنزۇچە يادكارلىقلار تەخمىنەن

600 كتاب (توم)، ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى يادىكارلىقلار تەخمىنەن 400 كتاب (توم) بولدى.

4. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»گە كىرگۈزۈلگەن يادىكارلىقلارنى تاللاش ئۆلچىمى:

1) يۇقىرىدا بېكىتىلگەن ئاساسىي پىرىنسىپ ۋە مەزمۇن تەلەپلىرىگە ئۇيغۇن بولغانلار؛

2) زور تارىخىي مەدەنىيەت قىممىتى ۋە ئىجتىمائىي تەسىرى بارلار؛

3) قوغداش زۆرۈر بولغان، يوقىلىش گىرداۋىغا بېرىپ قالغان ياكى جىددىي قېزىپ قۇتقۇزۇشقا تېگىشلىك بولغانلار؛

4) شىنجاڭنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت تەرەققىياتىنى تەتقىق قىلىشتا زور پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە بولغانلار؛

5) شىنجاڭدىكى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيىتىنى تارقىتىش ۋە ئۇنىڭغا ۋارىسلىق قىلىش رولىغا ئىگە بولغانلار.

5. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»دە تاريختىن بۇيان نەشر قىلىنغان مۇنەۋۋەر كىلاسسىك يادىكارلىقلارنى كەڭ توپلاپ، رەتلەپ، يىغىپ، تارقىلىپ كەتكەن مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر سىستېمىلاشتۇرۇلدى، قېلىپلاشتۇرۇلدى. خەلق ئارىسىدا، جەمئىيەتتە چېچىلىپ يۈرگەن تارىخىي قىممەتكە ئىگە مۇنەۋۋەر مەدەنىيەت مىراسلىرى قۇتقۇزۇلدى، قېزىپ رەتلەندى، ئۇلار قايتا جۇلالاندۇرۇلدى ۋە ئەسلىي ئارگىنالى ئوخشاشمىغان تارىخىي دەۋرلەردىكى ئاز سانلىق مىللەت يېزىقلىرىدا يېزىلغان قەدىمكى ئەسەرلەرنىڭ ئەسلىي ھالىتى ساقلاپ قېلىنىپ، ئۇلار ئايرىم تەرجىمە قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇلماستىن، مەجمۇئەنىڭ سۈرەتكە ئېلىپ بېسىپ نەشر قىلىش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى.

6. باشقا مەجمۇئەلەرنىڭ تۈزۈلۈش شەكلىدىن پايدىلىنىپ، شىنجاڭنىڭ ئۆزىگە خاس بولغان كۆپ مىللەتلىك، كۆپ تىللىق، كۆپ مەنبەلىك مەدەنىيەت ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، مەجمۇئەنىڭ ئىلمىيلىكى، كىلاسسىكلىقى، تەرتىپلىكلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈش ئۈچۈن، «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»گە تاللانغان ئەسەرلەر ئا، ئە، ب، پ دىن ئىبارەت تۆت قىسىم ۋە قوشۇمچە قىسىمغا ئايرىلدى، ئۇنىڭدىن كېيىن يەنە مىللىي يېزىقلار بويىچە ئايرىلىپ، ھەرقايسى يېزىق تۈرى ئىچىدە ۋاقىت تەرتىپى ئاساسىدا رەتكە تىزىلدى.

ئا قىسىم: شىنجاڭدىكى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ نادىر كىلاسسىك ئەسەرلىرى. بۇنىڭغا ئاساسلىقى شىنجاڭدىكى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيىتىگە دائىر مۇنەۋۋەر قەدىمكى ئەسەرلەرنى ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەرنىڭ مۇنەۋۋەر خەنزۇچە تەرجىمىلىرى، ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل ـ يېزىقىدىكى تەرجىمىلىرى قاتارلىقلار كىرگۈزۈلدى.

ئە قىسىم: شىنجاڭنىڭ قىممەتلىك تارىخىي ئەسەرلىرى ۋە تارىخ ماتېرىياللىرى. بۇنىڭغا

رەسمىي تارىخنامىلەردىكى شىنجاڭغا مۇناسىۋەتلىك مەزمۇنلار، باشقا چوڭ تىپتىكى تارىخىي يادىكارلىقلار ۋە تۈرلەر بويىچە يېزىلغان پۈتۈك ـ دەستۈرلاردىكى شىنجاڭغا دائىر مەزمۇنلار توپلاپ كىتاب قىلىنىپ كىرگۈزۈلدى، يەنە تارىخىي ئەسەر، ئارخىپ، تەزكىرە قاتارلىقلارمۇ كىرگۈزۈلدى؛

ب قىسىم: شىنجاڭ تارىخىدىكى تۈرلۈك شەخسلەر توپلىمى، شەخسلەرنىڭ تەرجىمىھاللىرى؛

پ قىسىم: ئۇنىۋېرسال ئەسەرلەر مەخسۇس ئەسەرلەر توپلىمى، شۇنداقلا شىنجاڭنىڭ رايون ئەۋزەللىكى ۋە مىللىي ئالاھىدىلىكىنى ئۇنىۋېرسال ئەكس ئەتكۈزگەن، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەتنىڭ تارىخى، مەدەنىيىتى، پەن ـ تېخنىكىسى، ئۆرپ ـ ئادىتى، تىرىكچىلىك مۇھىتى ۋە خەلق ئەدەبىياتى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئەكس ئەتكۈزگەن، ئۇلارنى چوڭقۇر تەتقىق قىلغان ئەسەرلەر توپلىمى. بۇنىڭغا ھازىرقى دەۋردىكى رايون ئالاھىدىلىكىگە ئىگە مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر، تەرجىمە ئەسەرلەر ئەھۋالغا قاراپ كىرگۈزۈلدى.

شىنجاڭنىڭ يەرلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالىنى ئەكس ئەتكۈزۈش ئۈچۈن، «شىنجاڭنىڭ تارىخىي يادىكارلىقلىرى ـ قەدىمكى ئەسەرلەر مۇندەرىجىسى» ياكى مەجمۇئەگە كىرگۈزۈلمىگەن ئەسەرلەرنمۇ ئۆز ئىچىگە ئالغان «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»گە توپلانغان كىتابلار كاتولوگى» تۈزۈلۈپ، مەجمۇئەنىڭ «قوشۇمچە»سى سۈپىتىدە نەشر قىلىندى.

7. ئوقۇرمەنلەرنىڭ سېلىشتۇرۇپ تەتقىق قىلىشىغا قولايلىق بولۇش ئۈچۈن، مەزكۇر مەجمۇئەگە كىلاسسىك ئەسەرلەرنىڭ ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى نۇسخىسى بىلەن خەنزۇچە تەرجىمىسى بىردەك كىرگۈزۈلدى. ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى ئەسەرلەرنىڭ مۇتەخەسسىسلەر باھالاپ بېكىتكەن ئەڭ دەسلەپكى ياكى ئەڭ مۇكەممەل نۇسخىسى، خەنزۇچىسىنىڭ مۇتەخەسسىسلەر باھالاپ بېكىتكەن ئەڭ ياخشى تەرجىمە نۇسخىسى ئېلىندى.

8. بۇ مەجمۇئەگە دۆلەت قۇرۇلغان 60 يىلدىن بۇيان دۆلىتىمىزدىكى ھەرقايسى نەشرىياتلار رەتلەپ نەشر قىلغان قەدىمكى ۋە يېقىنقى زامانىدىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر ئاۋۋال كىرگۈزۈلدى.

9. بۇ مەجمۇئەگە دۆلەت قۇرۇلغان 60 يىلدىن بۇيان تېخى رەتلەپ نەشر قىلىنمىغان، ئەمما مۇھىم ئىجتىمائىي، تارىخىي قىممەتكە ئىگە بولغان شىنجاڭنىڭ يەرلىك يازما يادىكارلىقلىرىنىڭ بىرلا نۇسخىسى بار يەككە نۇسخىلىقلىرى ۋە مۇكەممەل نادىر نۇسخىلىقلىرى ئاۋۋال كىرگۈزۈلدى.

10. بۇ مەجمۇئەگە كىرگۈزۈلگەن يادىكارلىقلارنىڭ كۆپىنچىسى ئەڭ ئاسان ئېرىشكىلى

بولىدىغان مۇنەۋۋەر نۇسخىلاردۇر.

11. بۇ مەجمۇئەگە كىرگۈزۈلگەن يازما يادىكارلىقلارنىڭ ئەسلىي نۇسخىسى ئاساس قىلىنىپ تاللاندى ياكى تۈزىتىلگەن ئىزاھلىق نۇسخىسىنى تاللاشتا، ئادەتتە مۇتەخەسسىسلەر باھالىغان ئەسلىي نۇسخىسى بىلەن تۈزىتىلگەن ئىزاھلىق نۇسخىسىنىڭ سۈپىتىگە قاراپ تاللاندى.

12. بۇ مەجمۇئەدە مەزمۇنى ئوخشاش ياكى تەكرار بولۇپ، ئۆزئارا تولۇقلاپ بىرلەشتۈرۈشكە تېگىشلىك كىتابلار ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، زۆرۈر بولغان تولۇقلاشلار ئارقىلىق بىرلەشتۈرۈۋېتىلدى.

13. بۇ مەجمۇئەگە ئومۇمىي ھەجمى نىسبەتەن چوڭ بولغان كىتابلار، مەسىلەن، ئەدەبىي توپلاملار ياكى پىلان، پىروگراممىا توپلاملىرى قاتارلىقلارنىڭ پەقەت شىنجاڭغا مۇناسىۋەتلىك مەزمۇنلىرىلا تاللىنىپ ئايرىم كىتاب قىلىپ كىرگۈزۈلدى.

14. بىر قىسىم كىتابلار بۇ مەجمۇئەگە كىرگۈزۈلگەندە زۆرۈر تېخنىكىلىق بىر تەرەپ قىلىشتىن ئۆتكۈزۈلدى.

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نىڭ تۈزۈلۈپ نەشر قىلىنىشى شىنجاڭ تارىخىدا ئىلگىرى بولۇپ باقمىغان، تارىخىي دەۋرى ئۇزاق، كۆلىمى چوڭ بولغان نەشر قۇرۇلۇشى، تەجرىبىلەرنىڭ كەملىكى ۋە تۈزگۈچىلەرنىڭ ئىلمىي، كەسپىي سەۋىيەسىنىڭ چەكلىكلىكى تۈپەيلىدىن بەزى نۇقسانلاردىن خالىي بولۇش تەس. جەمئىيەتتىكى ھەر ساھە زاتلارنىڭ تەنقىدىي تۈزىتىش بېرىشىنى سورايمىز.

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش ھەيئىتى

2012 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى

总　序

张春贤*

“盛世修典籍，太平纂鸿帙”是中华民族的优秀文化传统。2011年，中共新疆维吾尔自治区委员会和新疆维吾尔自治区人民政府决定编辑出版大型文献丛书《新疆文库》，启动了新疆历史上由政府主导和组织的规模最大的文化出版工程。这是进一步推动社会主义文化大繁荣大发展的重要举措，对于进一步向世人展示中华民族文化积累、推进中华文明传承、促进中华民族文化创新，具有重大意义。同时，对于帮助国内外全面了解古代西域和深入认识今日新疆，也必将发挥重要作用。

新疆是我们伟大祖国的一块宝地。“一体多元”是中华文明、更是新疆文化的突出特征，也是当代新疆能够从容面对“经济全球化”的文化优势所在。古代新疆曾经是人类四大文明——中华文明、印度文明、阿拉伯—波斯文明和希腊文明的交汇之地，被人们视为保存和展示人类“文化多样性”的博物馆。在这块异彩纷呈的历史文明交汇区，中华文明以其“有容乃大”的开放博大胸怀，广纳博取、包容吸收，接受不同文明的滋养，丰富壮大了自身，形成了“一体多元”的文化格局。编辑出版《新疆文库》，就是通过对新疆久远厚重、丰富多样的文化遗产开展一次大规模挖掘、收集和系统整理出版，展现新疆历史文化积累的规模和从属于中华文明的“一体多元”特征；展现新疆作为我国历史文化资源大区的概貌；展现新疆作为古丝绸之路枢纽地区对中外文化乃至东西方文明交流做出的杰出贡献；展现新疆作为现代文化蓬勃发展的新兴地区所依托的丰富厚重的文化生态基础。

我们党历来主张，对待历史文化遗产，要坚持辩证唯物主义和历史唯物主义的基本立场，坚持批判地继承人类文明一切有益成果的基本原则，坚持为中国特色社会主义服务和为人民服务的方向，坚持“古为今用、洋为中用”和“百花齐放、百家争鸣”的方针。《新疆文库》体现文明守护和文化传承功能，为新疆实现现代化提供关

于变化变革的历史启迪，激发人们关于历史进步和社会发展的现实思考。我们对新疆“一体多元”文化遗产的系统梳理，必将对建设、发展和繁荣中国特色社会主义文化，促进整个现代化事业的发展，发挥承前启后的重要作用。

2010年，中央召开新疆工作座谈会以后，为加快推进新疆现代化建设的跨越式发展和实现长治久安，自治区提出了“以现代文化为引领”的战略选择。现代文化的内涵主要是现代知识、现代观念、现代制度，包括现代科学技术、现代生产方式、现代生活方式、现代艺术等。现代文化的核心就是引领人们在社会主义现代化建设中实现人的现代化和自由而全面的发展。《新疆文库》的编辑出版，为现代文化在新疆的繁荣提供了发展的历史根基、传承和提升的历史依据。了解历史，是为了更加自觉地创造美好未来。历史是一面镜子，鉴古而知今。坚持继承和创新的辩证统一，挖掘和继承传统文化的精华，创造性吸收和融合世界优秀文化成果，并不断与当代社会相适应、与现代文明相协调，实现优秀传统文化和时代发展要求的有机结合，实现各民族文化、新疆地域文化和现代文明的交相辉映、融汇奔流，正是编辑出版《新疆文库》的根本宗旨。希望《新疆文库》的编辑出版，有助于人们在漫长历史长河中回溯中华民族强大向心力和凝聚力的共同民族精神本源，树立和巩固科学的世界观和人生观，自觉地塑造具有世界眼光、开放思维、奋力追求历史进步、懂得尊重差异、包容多样、相互欣赏的现代人格，树立高度的文化自觉和文化自信，大力发展一体多元、融合开放、具有新疆特色的现代文化。

天山南北万象新，当代丝路竞春晖。以中央新疆工作座谈会为标志，当代新疆文化已经从新的发展起点迈步，进入了新的发展阶段。当今世界仍旧处在大发展大变革大调整时期，在综合国力竞争中，文化的地位和作用更加凸显。同时，在维护国家文化安全方面，新疆负有特殊重要和艰巨的任务。面对着机遇和挑战并存的局面，在当前和今后一个时期，我们要牢牢把握新时期新阶段经济社会发展新要求，努力回应各族人民精神文化生活新期待，变化变革、传承创新，不断开创文化发展新局面，为增强国家文化软实力、增强中华文化国际影响力做出新疆应有的贡献。

* 作者系中共中央政治局委员、新疆维吾尔自治区党委书记

كىرىش سۆز

جاڭ چۈنشيەن*

«ئاساسىشلىق دەۋردە پۈتۈك ـ رىسالىلەرنى رەتلەپ، دەستۇر ـ كالامىلارنى كامالىغا يەتكۈزۈش» جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئېسىل مەدەنىيەت ئەنئەنىسى. ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى بىلەن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى 2011 ـ يىلى چوڭ تىپتىكى يازما يادىكارلىقلار مەجمۇئەسى ــ «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىشنى قارار قىلىپ، شىنجاڭ تارىخىدىكى ھۆكۈمەت بېتەكچىلىك قىلغان ۋە تەشكىللىگەن كۆلىمى ئەڭ چوڭ بولغان مەدەنىيەت يازما يادىكارلىقلىرىنى نەشر قىلىش قۇرۇلۇشىنى باشلىدى. بۇ سوتسىيالىستىك مەدەنىيەتنى زور كۈچ بىلەن گۈللەندۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا تۈرتكە بولىدىغان مۇھىم تەدبىر بولۇپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ مەدەنىيەت جۇغلانمىسىنى جاھان ئەھلىگە يەنمۇ ئېنىق نامايان قىلىش، جۇڭخۇا مەدەنىيىتىگە ۋارىسلىق قىلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ مەدەنىيەتتە يېڭىلىق يارىتىشنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ناھايىتى زور ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇپلا قالماستىن، يەنە دۆلەت ئىچى ـ سىرتىدىكىلەرنىڭ قەدىمكى غەربىي يۇرتنى ئەتراپلىق تونۇشى ۋە بۈگۈنكى شىنجاڭنى چوڭقۇر چۈشىنىشىدىمۇ مۇھىم رول ئويناىدۇ.

شىنجاڭ ئۇلۇغ ۋەتىنىمىزنىڭ گۈھەر زېمىنى. «بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك» بولۇش جۇڭخۇا مەدەنىيىلىكى، بولۇپمۇ شىنجاڭ مەدەنىيىتىنىڭ گەۋدىلىك ئالاھىدىلىكى، شۇنداقلا بۈگۈنكى شىنجاڭنىڭ «ئىقتىسادنىڭ دۇنياۋىلىشىشى»غا بىمالال يۈزلىنەلىشىدىكى مەدەنىيەت ئەۋزەللىكىدۇر. قەدىمكى شىنجاڭ ئىنسانىيەتنىڭ تۆت چوڭ مەدەنىيىلىكى ــ جۇڭخۇا مەدەنىيىلىكى، ھىندى مەدەنىيىلىكى، ئەرەب ـ پارس مەدەنىيىلىكى ۋە يۇنان مەدەنىيىلىكى ئۆزئارا گىرەلىشىپ تۇتاشقان رايون بولۇپ، كىشىلەر ئۇنى ئىنسانىيەتنىڭ «مەدەنىيەت كۆپ خىللىقى» ساقلاپ قېلىنغان ۋە نامايان قىلىنغان مۇزېي، دەپ تەرىپلەشكەن. ئىنسانىيەتنىڭ پارلاق نەتىجىلىرى گىرەلىشىپ چاقناپ، تارىخىي مەدەنىيىلىكلەر مۇجەسسەملەنگەن بۇ رايوندا جۇڭخۇا مەدەنىيىلىكى ئۆزىنىڭ «ھەممىنى سىغدۇرىدىغان» ئېچىۋېتىلگەن كەڭ باغرىغا ھەر

خىل مەدەنىيەتلەرنى كەڭ قوبۇل قىلىپ ۋە ئۆزلەشتۈرۈپ، ئوخشاشمىغان مەدەنىيلىكلەردىن ئۇزۇق ئېلىپ ئۆزىنى بېيىتقان ۋە زورايتقان، شۇنداقلا «بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك» بولغان مەدەنىيەت ئەندىزىسىنى شەكىللەندۈرگەن. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى» مەجمۇئەسىنى تۈزۈپ نەشر قىلىش شىنجاڭنىڭ ئۇزاق تارىخقا ئىگە مول ھەم رەڭگارەڭ مەدەنىيەت مىراسلىرىنى كەڭ كۆلەملىك قېزىش، توپلاش ۋە سىستېمىلىق رەتلەپ نەشر قىلىش ئارقىلىق، شىنجاڭنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت جۇغلانمىسىنىڭ كۆلىمىنى ۋە ئۇنىڭ جۇڭخۇا مەدەنىيلىكىگە تەۋە بولغان «بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك» ئالاھىدىلىكىنى نامايان قىلىش، شىنجاڭنىڭ ئېلىمىزنىڭ تارىخىي مەدەنىيەت بايلىقى چوڭ رايونى ئىكەنلىكىنى نامايان قىلىش، شىنجاڭنىڭ قەدىمكى يىپەك يولىنىڭ تۈگۈنى بولۇش سۈپىتى بىلەن جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرنىڭ، شۇنداقلا شەرق بىلەن غەربنىڭ مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇشىغا قوشقان ئاجايىپ تۆھپىسىنى نامايان قىلىش، شىنجاڭنىڭ زامانىۋى مەدەنىيەت جۇش ئۇرۇپ راۋاجلانغان يېڭى گۈللەنگەن رايون بولۇشىدا تايانغان مول ھەم مۇستەھكەم مەدەنىيەت ئېكولوگىيە ئاساسىنى نامايان قىلىشتۇر.

پارتىيەمىز ئەزەلدىنلا تارىخىي مەدەنىيەت مىراسلىرىغا مۇئامىلە قىلىشتا دىيالېكتىكىلىق ماتېرىيالىزم ۋە تارىخىي ماتېرىيالىزملىق ئاساسىي پوزىتسىيەدە چىڭ تۇرۇش، ئىنسانىيەت مەدەنىيىتىنىڭ بارلىق ئىجابىي نەتىجىلىرىگە تەنقىدىي ۋارىسلىق قىلىش ئاساسىي پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش، جۇڭگوچە ئالاھىدىلىككە ئىگە سوتسىيالىزم ئىشلىرى ئۈچۈن ۋە خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇش، «قەدىمكىنى بۇگۈن ئۈچۈن، چەت ئەللەرنىڭكىنى جۇڭگو ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش» ۋە «بارچە گۈللەر تەكشى ئېچىلىش، ھەممە ئېقىملار بەس ـ بەستە سايراش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇشنى تەكىتلەپ كەلدى. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى» مەدەنىيەتنى قوغداش ۋە مەدەنىيەتكە ۋارىسلىق قىلىشنىڭ ئەڭ ئۇنۇملۇك نامايەندىسى، ئۇ شىنجاڭدا زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئەملگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئۆزگىرىش ياساش ۋە يېڭىلىق يارىتىشتا تارىخىي تۇرتكىلىك رول ئويناپ، كىشىلەرنىڭ تارىخىي ئىلگىرىلەش ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتقا بولغان تەپەككۇرىنى جانلاندۇرىدۇ. بىزنىڭ شىنجاڭنىڭ «بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك» بولغان مەدەنىيەت مىراسلىرىنى سىستېمىلىق رەتلىشىمىز جۇڭگوچە ئالاھىدىلىككە ئىگە سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت بەرپا قىلىشىمىز ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇپ گۈللەندۈرۈشىمىزدە، پۈتكۈل زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشىمىزدە بۇرۇنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ كېيىنكىلەرگە يول ئېچىشتەك مۇھىم رول ئويناىدۇ.

مەركەز 2010 ـ يىلى شىنجاڭ خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئاچقاندىن كېيىن ئاپتونوم

رايون شىنجاڭنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ھالقىما تەرەققىياتىنى تېز ئىلگىرى سۈرۈش ۋە ئەبەدىي ئەمىنلىكىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، «زامانىۋى مەدەنىيەتنى يېتەكچى قىلىش» ئىستراتېگىيەسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. زامانىۋى مەدەنىيەت ئاساسلىقى زامانىۋى پەن ـ تېخنىكا، زامانىۋى ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى، زامانىۋى تۇرمۇش ئۇسۇلى، زامانىۋى سەنئەت قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان زامانىۋى بىلىم، زامانىۋى قاراش، زامانىۋى تۇزۇمنى كۆرسىتىدۇ. زامانىۋى مەدەنىيەتنىڭ يادروسى كىشىلەرنى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا شەخسنىڭ زامانىۋىلىشىشى ۋە ئەركىن ھەم ئومۇمىيۈزلۈك يۈكسىلىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا يېتەكلەشتۇر. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نىڭ تۇزۇلۇپ نەشر قىلىنىشى شىنجاڭدا زامانىۋى مەدەنىيەتنى گۈللەندۇرۇش ئۈچۈن تەرەققىيات تارىخى ئاساسى ۋە ۋارىسلىق قىلىش، يۈكسەلدۇرۇش تارىخىي ئاساسى يارىتىپ بېرىدۇ. تارىخنى چۈشىنىش تېخىمۇ ئاڭلىقلىق بىلەن پارلاق كەلگۈسىنى يارىتىش ئۈچۈندۇر. تارىخ ئەينەك، قەدىمكى ئارقىلىق بۈگۈننى بىلگىلى بولىدۇ. ۋارىسلىق قىلىش بىلەن يېڭىلىق يارىتىشنىڭ دىيالېكتىكىلىق بىرلىكىدە چىڭ تۇرۇپ، ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت جەۋھەرلىرىنى قېزىش ۋە ئۇنىڭغا ۋارىسلىق قىلىش، ئىنسانىيەتنىڭ ئىلغار مەدەنىيەت نەتىجىلىرىنى ئىجادىي قوبۇل قىلىش ۋە ئۆزلەشتۇرۇش، شۇنداقلا ئۇنى بۈگۈنكى جەمئىيەتكە ئۇيغۇنلاشتۇرۇپ ۋە زامانىۋى مەدەنىيەلىك بىلەن ئۇزۇكسىز ماسلاشتۇرۇپ، ئىلغار ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت بىلەن دەۋرنىڭ تەرەققىيات ئېھتىياجىنى ئورگانىك بىرلەشتۇرۇش، ھەر مىللەت مەدەنىيىتى، شىنجاڭنىڭ يەرلىك مەدەنىيىتى ۋە زامانىۋى مەدەنىيەلىكنىڭ گىرەلىشىپ بىرلىكتە نۇر چېچىشىنى، بىرلىشىپ غول ئېقىن ھاسىل قىلىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش دەل «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۇزۇپ نەشر قىلىشتىكى ئاساسىي مەقسەتتۇر. «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نىڭ تۇزۇلۇپ نەشر قىلىنىشى خەلقنىڭ ئۇزاق تارىخ ئېقىمىدا جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ كۈچلۈك جەلپكارلىقى ۋە ئۇيۇشۇشچانلىقىدەك ئورتاق مىللىي روھىنى ئەسكە ئېلىپ، ئىلمىي دۇنيا قاراش ۋە كىشىلىك قاراش تۇرغۇزۇپ ھەم ئۇنى مۇستەھكەملەپ، ئاڭلىق ھالدا دۇنياۋى نەزەرگە ئىگە، ئۇچۇق تەپەككۇرلۇق، جاسارەت بىلەن تارىخىي ئىلگىرىلەشكە ئىنتىلىدىغان، ئوخشاشماسلىقلارنى ھۆرمەت قىلىشنى بىلىدىغان، خىلمۇخىللىقنى قوبۇل قىلالايدىغان، بىر ـ بىرىدىن زوقلىنالايدىغان زامانىۋى خاراكتېر يارىتىپ، يۈكسەك مەدەنىيەت ئاڭلىقلىقى ۋە مەدەنىيەت ئىشەنچى تۇرغۇزۇپ، بىر گەۋدە، كۆپ مەنبەلىك بولغان، يۇغۇرۇلۇپ كەتكەن ھەم ئېچىۋېتىلگەن، شىنجاڭچە ئالاھىدىلىككە ئىگە زامانىۋى مەدەنىيەتنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇشقا پايدىلىق بولۇشنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى كۇللى مەۋجۇدات يېڭىلانماقتا، بۈگۈنكى يىپەك

يولى باهار نۇرىغا چۆمۈلمەكتە. بۇگۈنكى شىنجاڭ مەدەنىيىتى مەركەزنىڭ شىنجاڭ خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىنى بەلگە قىلغان هالدا يېڭى بىر تەرەققىيات نۇقتىسىدىن قەدەم ئېلىپ، يېڭىچە تەرەققىيات باسقۇچىغا يۇرۇش قىلدى. بۇگۈنكى دۇنيا يەنىلا چوڭ تەرەققىيات، چوڭ ئۆزگىرىش، چوڭ تەڭشىلىش دەۋرىدە تۇرماقتا، مەدەنىيەتنىڭ ئۇنۇۋېرسال دۆلەت كۈچى رىقابىتىدىكى ئورنى ۋە رولى تېخىمۇ گەۋدىلىك بولماقتا. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شىنجاڭ دۆلىتىمىزنىڭ مەدەنىيەت بىخەتەرلىكىنى قوغداش جەھەتتە ئالاهىدە مۇهىم ۋە ئېغىر ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان. بىز پۈرسەت بىلەن خىرىس تەڭ مەۋجۇت بولۇۋاتقان ۋەزىيەتكە دۇچ كەلمەكتىمىز، هازىرقى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە، بىز چوقۇم يېڭى دەۋر، يېڭى باسقۇچتىكى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ يېڭى تەلىپىنى پۈختا ئىگىلەپ، هەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنىۋى مەدەنىيەت تۇرمۇشىدىكى يېڭى ئۈمىد ـ ئارزۇلىرىغا تىرىشىپ جاۋاب قايتۇرۇپ، ئۆزگىرىش ياساپ، ۋاريىسلىق قىلىپ ۋە يېڭىلىق يارىتىپ، مەدەنىيەت تەرەققىياتىدا ئۇزۇكسىز يېڭى سەھىپە ئېچىپ، دۆلەتنىڭ مەدەنىيەت يۇمشاق كۈچىنى ۋە جۇڭخۇا مەدەنىيىتىنىڭ خەلقئارادىكى تەسىرىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن شىنجاڭنىڭ تېگىشلىك تۆھپىسىنى قوشۇشىمىز كېرەك.

* ئاپتور ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى

编选说明

《突厥语大词典》(Diwanu Lughatit Türk)是一部用阿拉伯语解释古代突厥语词汇的大型综合性词典。本书是该词典的现代维吾尔文索引本。

作者麻赫默德·喀什噶里(1008—1105)是我国古代维吾尔学者,新疆喀什疏附县乌帕尔乡阿孜克村人。其父系家族隶属于我国宋代时西域的喀喇汗朝王室。作者知识极为渊博,是精通突厥语和阿拉伯语、波斯语的学者。

《突厥语大词典》产生于喀喇汗朝的鼎盛时期。作者于1058年至1072年离开故乡新疆喀什,到中亚各地和西亚地区游学和考察,认真扎实地考察记录了操突厥语各部落分布地的语言、历史、地理、文化、宗教、伦理和风俗习尚等,搜集了丰富的第一手资料,为编写这部巨著做了充分的准备。公元1072年至1074年间,作者在巴格达(今伊拉克首都)编撰修订完成该词典,献给阿拔斯王朝第二十七任哈里发埃布·哈希姆·阿卜杜拉·本·穆罕默德·穆格泰迪(1075~1094在位)。

《突厥语大词典》收入7,500余词条,用阿拉伯字母注音,用阿拉伯文注释,按词汇音节的结构特点划分部目,共分为8卷。每卷又分静词和动词两部分。各部分的词汇按语音结构类型及阿拉伯字母表顺序排列。

《突厥语大词典》收录词条的内容极为广泛,涉及到古代维吾尔人和其他突厥语部落的语言、历史、地理、经济、天文历法、哲理思想、伦理道德、社会、法律、民俗和文学资料等。这对于研究中古时期西域的语言史、文化史、社会史和古代部族历史,都

具有极高的史料价值。《突厥语大词典》是中古时期高度发展的古代维吾尔文化的丰硕成果。它不仅是我国文化史上的名著之一，也是世界文化宝库的珍贵遗产。

《突厥语大词典》的原稿已失。现今唯一存世手抄本是叙利亚人穆罕默德·伊本·阿布勒·法提赫于1266年8月用阿拉伯文抄录而成。该抄本经过辗转流传，1914年被阿里·埃米里所收藏；现存土耳其伊斯坦布尔国家图书馆。1928年，德国学者卡尔·布罗克尔曼用德文首次发表了索引版本。从1939年至1941年，土耳其学者贝西姆·阿塔拉伊出版了土耳其文译本（三卷本和索引），同时影印出版了词典的阿拉伯文手抄本。1960年，前苏联出版乌兹别克文版。以后，国际学术界又陆续翻译出版了英文、波斯文、哈萨克文等多种译文版本。在英国、日本、美国和其他一些国家，有很多学者都在从事该词典研究，发表了许多专著和论文。

在我国，《突厥语大词典》的翻译出版工作于1978年由新疆维吾尔自治区人民政府立项，正式启动。1979年至1984年，在新疆社会科学院主持下，用五年时间，由该院语言研究所组织阿布都萨拉木·阿巴斯等多名学者合作，集体完成了《突厥语大词典》现代维吾尔文版的翻译，并由新疆人民出版社出版发行。1981年起，在新疆社会科学院主持下，由该院语言研究所组织何锐、校仲彝、刘静嘉等多名学者合作，集体完成了《突厥语大词典》汉文版的翻译，并在2002年由民族出版社出版发行。此后，又陆续出版了汉文全译本（2002年三卷本）、现代维吾尔文版修订本（2008年）和索引版，以及阿拉伯文手抄本影印版。

《新疆文库》辑录的《突厥语大词典》索引本，系对新疆人民出版社2008年出版的《突厥语大词典》（现代维吾尔文索引版）做必要修订后再次出版发行。

米吉提·卡德尔

تۇزۇلۇشى ھەققىدە

«تۈركىي تىللار دىۋانى» (Diwanu Lughatit – Türk) تۈركىي تىلى سۆزلۈكلىرىنى ئەرەبچە ئىزاھلاپ يېزىلغان چوڭ تىپتىكى ئۇنىۋېرسال لۇغەتتۇر. بۇ كىتاب «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە ئىندېكس نۇسخىسى.

ئاپتور ئېلىمىزنىڭ ئۇيغۇر تىلشۇناسى مەھمۇد كاشغەرىي (1008 – 1105) بولۇپ، شىنجاڭ قەشقەر ۋىلايىتى توققۇزاق ناھىيەسىنىڭ ئوپال يېزىسى ئازىق كەنتىدە تۇغۇلغان. ئۇنىڭ دادىسى سۇڭ دەۋرىدە غەربىي دىياردا ھۆكۈم سۈرگەن قاراخانىيلار خانلىقىنىڭ ئوردا ئەمەلدارى بولغان. ئاپتور ئەرەب تىلى ۋە تۈركىي تىللىرىنى پىششىق بىلىدىغان بىلىملىك ئالىم ئىدى.

«تۈركىي تىللار دىۋانى»نىڭ دۇنياغا كېلىشى، قاراخانىيلار خانلىقىنىڭ گۈللەنگەن دەۋرىگە توغرا كەلگەن بولۇپ، ئاپتور 1058 - يىلىدىن 1072 - يىللىرىغا قەدەر، ئۆز يۇرتى شىنجاڭ قەشقەردىن ئايرىلىپ ئوتتۇرا ئاسىيا ۋە غەربىي ئاسىيا رايونلىرىغىچە سەپەر قىلىپ، تۈركىي خەلقلىرىنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرى ھايات كەچۈرۈۋاتقان جايلارنىڭ تارىخى، جۇغراپىيەلىك ئورنى، مەدەنىيىتى، تىل - شېۋىلىرى ئوستىدە ئەستايىدىل، پۇختا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، كەڭ ۋە ئەتراپلىق ماتېرىياللارنى توپلاپ، «تۈركىي تىللار دىۋانى»دىن ئىبارەت بۇ كاتتا ئەسەرنى يېزىش ئۈچۈن تولۇق تەييارلىق قىلغان. ئاپتور مىلادىيە 1072 - يىلىدىن 1074 - يىلىغا قەدەر، باغدات (بۈگۈنكى ئىراقنىڭ پايتەختى)تا لۇغەتنى يېزىپ تامامىلاپ، ئاببباسىيلار سۇلالىسىنىڭ 27 - ئەۋلاد ۋارىسى خەلىپە ئوبۇلقاسىم ئەلمۇقتەدىي بىئەمرۇللاھ ئابدۇللا بىن مۇھەممەد بىن ئابدۇللا ئەلئەببباس (مىلادىيە 1075 - يىلىدىن 1094 - يىللىرىغىچە ھۆكۈم سۈرگەن) ھەزرەتلىرىگە تەقدىم قىلغان.

«تۈركىي تىللار دىۋانى» 7500 سۆزلۈكتىن تۇزۇلگەن بولۇپ، ئەرەب يېزىقى تىرانسكرىپسىيەسىنى قوللىنىپ، ئەرەب تىلىدا شەرھلەنگەن، سۆزلۈك بوغۇملىرىنىڭ قۇرۇلما ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن 8 بۆلۈمگە، ھەربىر بۆلۈم ئىسىملار ۋە پېئىللاردىن ئىبارەت ئىككى تۈركە ئايرىلغان. ھەربىر بۆلۈمدىكى سۆزلۈكلەر تىل

تاۋۇشلىرى قۇرۇلما شەكلى ۋە ئەرەب يېزىقى ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلغان.

«تۈركىي تىللار دىۋانى»دىكى سۆزلۈكلەر ناھايىتى كەڭ دائىرىدىكى مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، ئۇنىڭغا قەدىمكى ئۇيغۇرلار ۋە باشقا تۈركىي تىللىق مىللەتلەرنىڭ تىلى، تارىخى، جۇغراپىيەسى، ئىقتىسادىي ئەھۋالى، ئاستىرونومىيە، قانۇن - تۈزۈملىرى، پەلسەپىۋى تەپەككۇرى، ئەخلاق - پىرىنسىپلىرى، جەمئىيەت، قانۇن، ئۆرپ - ئادەت ۋە ئەدەبىيات - سەنئەت قاتارلىق ساھەلەرگە دائىر مول ماتېرىياللار مۇجەسسەملەنگەن. بۇلار ئوتتۇرا ئەسىردىكى غەربىي دىيارنىڭ تىل تارىخى، مەدەنىيەت تارىخى، جەمئىيەت تارىخى ۋە قەدىمكى قەبىلىلەرنىڭ تارىخىنى تەتقىق قىلىشتا ئىنتايىن قىممەتلىك ماتېرىيال بىلەن تەمىنلەيدۇ. «تۈركىي تىللار دىۋانى» ئوتتۇرا ئەسىردىكى يۇكسەك تەرەققىي قىلغان ئۇيغۇر مەدەنىيىتىنىڭ مول مېۋىسى، ئېلىمىزنىڭ مەدەنىيەت تارىخىدىكى كاتتا كىلاسسىك ئەسەر بولۇپلا قالماستىن، بەلكى دۇنيا مەدەنىيەت خەزىنىسىدىكىمۇ قىممەتلىك مىراس.

«تۈركىي تىللار دىۋانى»نىڭ ئەسلىي ئارگىنالى يوقىلىپ كەتكەن. ھازىر دۇنيادا بىردىنبىر ساقلىنىپ قالغان قول يازما نۇسخىسىنى سۈرىيەلىك مۇھەممەت بىن ئەبۇبەكر ئىبن ئەبۇل فەتھى 1266 - يىلى 8 - ئايدا ئەرەب يېزىقىدا قول يازما قىلىپ كۆچۈرگەن. مەزكۇر قول يازما نۇرغۇن قېتىملىق قولدىن - قولغا ئۆتۈشنى باشتىن كەچۈرۈپ، 1914 - يىلىغا كەلگەندە، ئەلى ئەمىرنىڭ قولىدا ساقلانغان بولۇپ، ھازىر تۈركىيە ئىستانبۇل دۆلەتلىك كۇتۇپخانىدا ساقلانماقتا. 1928 - يىلىغا كەلگەندە، گېرمانىيەدە شەرقشۇناس ئالىم كارىل بىروككىلمان بۇ ئەسەرنىڭ تۇنجى نېمىسچە ئىندېكس نۇسخىسىنى، 1939 - يىلىدىن 1941 - يىلىغىچە تۈركىيەلىك مەشھۇر مائارىپچى، يازغۇچى، تىل - ئەدەبىيات تەتقىقاتچىسى ۋە دۆلەت ئەربابى بېسىم ئاتالاي تۈركچە 3 تۇم ۋە ئىندېكس نۇسخىسى ۋە ئەرەبچە قول يازما فاكسىمىل نۇسخىلىرىنى ئېلان قىلدى. 1960 - يىلى سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ئۆزبېكچە نۇسخىسىنى ئېلان قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن، خەلقئارا ئىلىم - پەن ساھەسىدىكىلەر ئىنگلىزچە، پارسچە، قازاقچە كۆپ خىل تەرجىمە نۇسخىلىرىنى نەشر قىلدى. ئەنگلىيە، ياپونىيە، ئامېرىكا ۋە باشقا بىرقانچە دۆلەتلەردىكى نۇرغۇن ئالىملار «دىۋان» ئۈستىدە تەتقىقاتلارنى ئېلىپ بېرىپ، مول نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

ئېلىمىزدە «تۈركىي تىللار دىۋانى»نى تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلىش خىزمىتى 1978 - يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تۈرگە كىرگۈزۈلۈپ، رەسمىي يولغا قويۇلغانىدى. 1979 -

يىلىدىن 1984 - يىلىغىچە شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ بىرتۇتاش رىياسەتچىلىكىدە، ئاكادېمىيىنىڭ تىل تەتقىقات ئورنى ئابدۇسالام ئاببباس قاتارلىق نۇرغۇن ئىلىم - پەن ئالىملىرىنى تەشكىللەپ، بەش يىل ۋاقىت سەرپ قىلىپ، «تۇركىي تىللار دىۋانى»نىڭ ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى تەرجىمىسىنى كوللېكتىپ تاماملىدى ھەمدە شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى.
1981 - يىلىدىن باشلاپ، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، تىل تەتقىقات ئورنى خې رۇي، شياۋ جۇڭيى، دىڭ يۈ، لىۋ جىڭجيا قاتارلىق ئىلىم - پەن ئالىملىرىدىن مۇھاكىمە گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، «تۇركىي تىللار دىۋانى»نىڭ خەنزۇچە تەرجىمە نۇسخىسىنى تەرجىمە قىلىش خىزمىتىنى تاماملىدى، ھەمدە 2002 - يىلى مىللەتلەر نەشرىياتى خەنزۇچە نۇسخىسىنى نەشر قىلىپ تارقاتتى. شۇ يىلى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى «تۇركىي تىللار دىۋانى»نىڭ ئەرەبچە قول يازمىسىنىڭ فاكسىمىل نۇسخىسىنى نەشر قىلدى. 2008 - يىلى بۇ لۇغەتنىڭ ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى تۇزىتىلگەن نۇسخىسى، ئىندېكس ۋە فاكسىمىل نۇسخىسى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.
«شىنجاڭ مەدەنىيىتى خەزىنىسى»گە كىرگۈزۈلگەن «تۇركىي تىللار دىۋانى»نىڭ ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىندېكس نۇسخىسى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ 2008 - يىللىق نەشرىگە ئاساسەن تۇزىتىلىپ قايتا نەشر قىلىندى.

(مىجىت قادىر)

محمود بن الحسين الكاشغري

ديوان لغات الترك

(دىۋانۇ لۇغاتىت تۈرك)

دار النشر الشعبية بشنجانغ

مەمۇد كاشغەرى

تۈركىي تىللار دىۋانى

(دىۋانۇ لۇغاتىت تۈرك)

ئۇندەكس

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

«تۈركي تىللار دىۋانى»نىڭ ئىندېكسىنى تۈزۈش گۇرۇپپىسى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى تىل تەتقىقات ئورنى تۈزدى

مەسلىھەتچىسى: ئابدۇسالام ئاببباس

باش تۈزگۈچىلەر: سابىت روزى
ئابدۇشۈكۈر تۇردى

تۈزگۈچىلەر: نىجات قاسىم
غەيرەت ئابدۇراخمان ئوزغار

مەسئۇل مۇھەررلەر: مۇھەممەتتۇردى مىرزىئەخمەت

《突厥语大词典》索引部分编委

新疆维吾尔自治区社会科学院语言研究所编

顾　　问：阿不都沙拉木·阿巴斯

主　　编：萨比提·如孜
阿不都秀库尔·吐尔地

编　　者：尼加提·哈斯木
海拉提·阿不都热合曼

责任编辑：买买提吐尔地·米尔孜艾合买提

كىرىش سۆز

ئاتاقلىق ئۇيغۇر ئالىمى مەھمۇد كاشغەرىينىڭ مەشھۇر ئەسىرى «تۈركىي تىللار دىۋانى» («دىۋانۇ لۇغاتىت تۈرك»، تۆۋەندە «دىۋان» دەپ ئېلىندى) شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى ۋە شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان مەخسۇس گۇرۇپپا تەرىپىدىن ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىغا تەرجىمە قىلىنىپ، 1981-، 1983-، 1984- يىللىرى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن تۇنجى قېتىم نەشر قىلىنغانىدى.

ئەرەب ھەرپلىرى بىلەن يېزىلغان بۇ ئەسەرنىڭ لۇغەت تۈزۈلۈشى ئەرەب ئېلىپبەسى تەرتىپى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۆزىگە خاس باشقا بىر ئۇسۇلدا بىرلىگەنلىكى ئۈچۈن، كېرەكلىك سۆزلەرنى تېپىشتا مۇئەييەن قىيىنچىلىق كۆرۈلەتتى. شۇڭا، «دىۋان»دىن پايدىلىنىشقا ئاسانلىق يارىتىش ئۈچۈن، بۇ ئەسەرنىڭ ئىندېكسىنى تۈزۈش زۆرۈرىيىتى كېلىپ چىقتى. شۇ مۇناسىۋەت بىلەن، 1990- يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن ئابدۇشۇكۇر تۇردى، مەرھۇم خەلىم سالىخ ۋە نىجات قاسىملار تەرىپىدىن بۇ ئىش دەسلەپكى قەدەمدە قولغا ئېلىنىپ، «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە تەرجىمە نۇسخىسىدىكى سۆزلەملەر لاتىن ھەرپلىرى ئاساسىدىكى تىرانسكرىپسىيە بويىچە كومپيۇتېرغا كىرگۈزۈلگەنىدى. 1991- يىلى سابىت روزى باشچىلىقىدىكى تېما گۇرۇپپىسى

تەسىس قىلىنىپ، ئىندىكسنى رەسمىي تۈزۈش خىزمىتى باشلاندى. ئەينى ۋاقىتتا «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە تەرجىمىسىنى نەشرگە تەييارلاش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى بولغان مەرھۇم ئابدۇسالام ئاببىاس ئىندىكسنى تۈزۈش گۇرۇپپىسىنىڭ مەسلىھەتچىلىكىگە تەكلىپ قىلىندى. تېما گۇرۇپپىسىدىكى سابىت روزى، ئابدۇشۈكۈر تۇردى، نىجات قاسىم، غەيرەت ئابدۇراخمان ئوزغار قاتارلىق خادىملار ئالدى بىلەن «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە تەرجىمىسىنى ئىشلىگەن مۇتەخەسسىسلەر ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆزگە كۆرۈنگەن تىلشۇناسلار بىلەن بىرلىكتە كېڭىشىش ۋە مۇھاكىمە قىلىش ئارقىلىق ئىندىكس تۈزۈشتە ئەمەل قىلىنىدىغان قائىدە - پرىنسىپلارنى بېكىتىپ، «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە تۇنجى نەشرى ئاساسىدىكى ئىندىكسنى تەييارلىدى. 2007 - يىلى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن «دىۋان»نىڭ ئۇيغۇرچە يېڭى نەشرىنى تەييارلاش گۇرۇپپىسى تەشكىللەندى ۋە «دىۋان»نىڭ يېڭى نەشرىنى ئىشلەپ چىقتى. ئىندىكسنى «دىۋان»نىڭ تۇنجى نەشرى بىلەن يېڭى نەشرىگە ماسلاشتۇرۇش، ئۇنى تولۇقلاش ۋە ھەر ئىككى نۇسخىنىڭ توم، بەت، قۇر نومۇرلىرىنى ئىندىكستا كۆرسىتىش ئۇچۇن، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى «دىۋان»نىڭ تۇنجى نەشرى ئاساسىدىكى ئىندىكسنى تۈزگەن مۇتەخەسسىسلەردىن بىر قىسمىنى تەكلىپ قىلىپ، يەنە زۆرۈر كۈچلەرنى قوشۇپ، بىر گۇرۇپپا تەشكىللىدى. بۇ گۇرۇپپا بىرنەچچە ئاي جاپالىق ئىشلەپ، بۇ خىزمەتنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىدى.

ئىندىكسنى تۈزۈشتە تۆۋەندىكى قائىدىلەرگە ئەمەل قىلىندى:

1. ئىندىكسقا كىرگۈزۈلگەن سۆزلەر «دىۋان»دا قوللىنىلغان لاتىن ھەرپلىرى ئاساسىدىكى ترانسكرىپسىيە بويىچە يېشىل رەڭدە كۆرسىتىلدى، ئاندىن شۇ سۆزنىڭ ئاپتور قوللانغان ئىملا شەكلى ۋە ئۇنىڭ ۋاريانتلىرى قىزىل رەڭدە، ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى مەنىسى قارا رەڭدە كۆرسىتىلدى.

2. سۆزلەرنىڭ مەنىلىرىگە ئىزاھ بېرىشتە، مەھمۇد كاشغەرىنىڭ ئىزاھى ئاساسىدا «دىۋان»نىڭ ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىغا قىلىنغان تەرجىمىسى ئۆلچەم قىلىندى.

3. سۆزلەمدە كەلگەن سۆزلەر تۈپ سۆز ۋە قوشۇمچىلارغا ئايرىلماستىن ئۆز ئەينى بويىچە ئېلىندى. مىسالدا كەلگەن سۆزلەردىن مۇستەقىل مەنىگە ئىگە بولغانلىرى، ئىككى ياكى ئۇنىڭدىن ئارتۇق سۆزلەرنىڭ بىرىكىشى بىلەن يېڭى مەنىگە ئىگە بولغان سۆز ۋە ئىبارىلەر سۆزلەم قاتاردا بېرىلدى ھەم ئۇلارنىڭ مەنىلىرى كۆرسىتىلدى.

4. سۆز مەنىلىرىدىن كېيىن شۇ سۆزنىڭ «دىۋان»دا ئۇچرايدىغان تۇم سانى، بەت، قۇر نومۇرلىرى كۆرسىتىلدى. قۇر نومۇرلىرىنى بېرىشتە سۆزلەرنىڭ يازما نۇسخىدىكى شەكلى بېرىلگەن قۇر ئاساس قىلىندى. «دىۋان»نىڭ يېڭى نەشرىنىڭ سۆزلەم ئۇچرايدىغان بەت ۋە قۇر نومۇرلىرى كۆك رەڭدە، ئاندىن ئۇيغۇرچە تۇنجى نەشرىنىڭ تۇم سانى يېشىل رەڭدە، بەت، قۇر نومۇرلىرى قارا رەڭدە كۆرسىتىلدى. سۆزلەملەرنىڭ تۇم سانى، بەت، قۇر نومۇرلىرى ئالدىغا، مىسالدا كەلگەن سۆزلەرنىڭ تۇم سانى، بەت، قۇر نومۇرلىرى تەرتىپ بويىچە ئارقىسىغا بېرىلدى. «دىۋان»نىڭ يېڭى نەشرىنىڭ بەت، قۇر نومۇرلىرى كۆرسىتىلگەندە، ماۋزۇلار ۋە ئۇنىڭ ئالدى - ئارقىسىدىكى ئاق تاشلانغان قۇرلارمۇ ھېسابقا ئېلىنىپ، قۇر سانى ئىچىگە كىرگۈزۈلدى (مىسال ئۈچۈن ئىندىكسىنىڭ ئاخىرىدا بېرىلگەن «تەقلىدىي بەت»كە قارالسۇن).

5. ياسىغۇچى قوشۇمچىلارنىڭ يارىمى بىلەن ياسالغان سۆزلەر يازما نۇسخىدىكى شەكلى بويىچە ئېلىندى، تۈرلەنگەن سۆز شەكىللىرى ئېلىنمىدى. كۆپ مەنىلىك پېئىللارنىڭ تىرانسكرىپسىيىسىدىن كېيىن قوش چېكىت قويۇلۇپ، ئۇنىڭ بىرىنچى مىسالىنىڭ تىرانسكرىپسىيىسى تەرجىمىسى بىلەن كۆرسىتىلدى. پېئىللارنىڭ كەلگۈسى زامان شەكلى بىلەن مەستەر شەكىللىرى شۇ پېئىلنىڭ ئاخىرىغا قوشۇپ بېرىلدى.

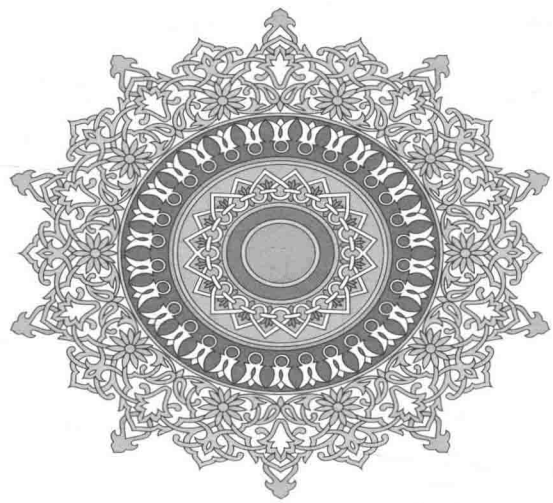
6. شەكىلداش سۆزلەر ۋە كۆپ مەنىلىك سۆزلەر «دىۋان»دىكى تەرتىپى بويىچە ئايرىم - ئايرىم بېرىلدى.

7. ئادەم ئىسىملىرى، قەبىلە - ئۇرۇق ناملىرى ۋە يەر ناملىرى سۆزلەمدە ۋە

مىسالدا كەلگەن ئورنى بويىچە بېرىلگەندىن باشقا، ئىندېكسقا «خاس ئىسىملار» ماۋزۇسى ئاستىدا قوشۇمچە قىلىنىپ، ترانسكرىپسىيە تەرتىپى بويىچە ئايرىم بېرىلدى.

8. «دىۋان»دىكى ماقال - تەمسىللەر، ئەدەبىي پارچىلار ئەسلىي يېزىق شەكلى، ترانسكرىپسىيىسى ۋە ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىدىكى تەرجىمىسى بىلەن ئىندېكسقا قوشۇمچە قىلىنىپ، ترانسكرىپسىيە تەرتىپى بويىچە ئايرىم بېرىلدى.

9. سۆزلەرنى ئىزاھلىغاندا «دىۋان»نىڭ تېكىست قىسمىدا ئىشلىتىلگەن شەرتلىك بەلگىلەر ئىندېكستىمۇ شۇ بويىچە قوللىنىلدى.

مۇندەرىجە

出版说明 1
نەشر قىلىنىشى ھەققىدە 5
总序 张春贤 11
كىرىش سۆز ..... جاڭ چۈنشىيەن 13
编选说明 17
تۈزۈلۈشى ھەققىدە 19

A 1
Ə 34
Ə 61
B 65
D 105
F 106
Ƣ 107
H 108
Ḥ 109
İ 110
Ï 121

Ġ 126
G 127
Ǧ 164
H 223
I 224
J 232
K 237
Q 264
L 276
M 282
N 306
O 307
Ө 355
P 423
R 437
S 447
T 448
U 450
Ü 510
W 511
X 512
Y 512
Z 519
Ƶ 527
قوشۇمچە I ، خاس ئىسىملار 531
ئادەم ئىسىملىرى 538
قەبىلە، ئۇرۇق، خەلق، مىللەت ئىسىملىرى 541
مەملىكەت ۋە يەر ئىسىملىرى
شەھەر، يۇرت، قەلئە ئىسىملىرى
ئۇنۋان، نام ـ ئاتاقلار
تاغ، دەريا، دېڭىز، كۆل ئىسىملىرى

يېزا ـ قىشلاق، ياياق، داۋان، چۆل ئىسىملىرى 544
سەييارە، يۇلتۇز، پەسىل ئىسىملىرى 546
قوشۇمچە II، ماقال ـ تەمسىلەر 547
قوشۇمچە III، ئەدەبىي پارچىلار 589
قوشۇمچە IV، تەقلىدىي بەت 653

a أأ ھەيران قېلىش ۋە ئەجەبلىنىشنى بىلدۈرىدىغان سۆز. 41 – 17، 41 – 18. I 55 – 5، 55 – 6.

aba ئاپا، ئانا. ئوغۇزچە. 76 – 6. I 116 – 16.

aba ئېيىق. قىپچاقچە. 76 – 8. I 117 – 1.

aba دادا، ئاتا. تۈبۈتچە. 76 – 9. I 117 – 3.

aba ئاتا: *aba baxï* — تاغلاردا ئۆسىدىغان، تەرخەمەككە ئوخشايدىغان، پىلىكسىدە تىكىنى بار ئوت. 76 – 12. I 117 – 7.

abakˌï قارانچۇق. 114 – 15. I 184 – 11.

abalï ئاكا بىر نەرسىنى «ئاز بولۇپ قالدى» دەپ بىلگەندە ئېيتىلغان سۆز. 114 – 25. I 185 – 5.

abaŋ ئەگەر. 112 – 13، 304 – 18، 336 – 7، 561 – 9. I 181 – 8، 519 – 13، 576 – 1؛ II 300 – 11.

abaqï ئالۇاستى، ھۇجۇ. 114 – 9. I 184 – 2، 184 – 3.

abisgün ئابىسكۇن. دېڭىز ئىسمى. 801 – 12. III 206 – 4.

abï ئابى. ئەرلەر ئىسمى. 76 – 14. I 117 – 10.

abïddï يوپۇتتى، يوشۇردى، چەتنەتتى. 165 – 13. I 289 – 9.

(*abïtur – abïtmakˌ* ئابتۇر – ئابتماقْ) 171 – 25. I 289 – 12.

abïdï يوشۇردى. III 343 – 12.

(*abïr – abïmakˌ* ئابىر – ئابتماقْ) 741 – 26. III 343 – 15.

abïtoɫan ئابتغان يوشۇرۇۋېرىدىغان، چەتنەتۇېرىدىغان. 127 – 27. I 209 – 1.

abïttï يوپۇتتى، يوشۇردى، چەتلەتتى. 165 – 13. I 277 – 5.

(*abïtur – abïtmakˌ* ئابتۇر – ئابتماقْ) 165 – 15. I 277 – 8.

adak‚lïk‚ ئادەتلىنىش ئۇزۇملۇك باغلاردا بېدىشقا تىرەك قىلىنىدىغان ياغاچ. I 124 – 10· 202 – 16·

adax ئاداش. 57 – 12· I 83 – 7·

adaxlïk‚ ئاداشلىق، دوستلۇق. 124 – 9، 123 – 28· I 202 – 13·، 201 – 15·

aoɣ ئاغ، چاتارا، چات. 72 – 2· I 110 – 8·

aoɣan ئاغىنا: *aoɣan ər* — خىلىڭ ـ خىلىڭ ئادەم، دىمىغدا گەپ قىلىدىغان ئادەم. 69 – 12· I 106 – 2·

aoɣartoɣu ئاغرىتقۇ بۇغداي يارمىسىدىن ياسالغان بوزبغا ئوخشاش ئىچىملىك. III 600 – 2· 1018 – 20·

aoɣdï ئاغدى ئاشتى، چىقتى، كۆتۈرۈلدى. 141 – 24· I 234 – 9· (ئاغار – ئاغماق *aoɣar – aoɣmak*) 141 – 25· I 234 – 11·

aoɣdï ئاغدى: *bulït aoɣdï* — بۇلۇت كۆتۈرۈلدى. 142 – 1· I 234 – 12·

aoɣduk‚ ئاغدۇق: *aoɣduk‚ kixi* — بىر يەرگە پاناھ تىلەپ كەلگەن يات كىشى. I 85 – 25· 135 – 3·

aoɣï ئاغىي يىپەك رەخت. 78 – 14، 517 – 9· I 121 – 6؛ II 216 – 15·

aoɣïl ئاغلىق ئېغىل. 66 – 21· I 100 – 20·

aoɣïm ئاغىم: *bir aoɣïm yər* — بىر ئاتلاپلا ئۇستىگە چىققىلى بولىدىغان يەر. 67 – 24· I 103 – 2·

aoɣïqï ئاغجى، ئاغىجى يىپەك رەختلەرنى ساقلىغۇچى، خەزىنىچى. 114 – 11، 78 – 14· I 184 ، 5 – 121 – 6·

aoɣïr ئاغىر، ئاغىر ئېغىر؛ قەدىرلىك، ئەزىز. 52 – 18، 52 – 19، 52 – 20، 52 – 22، 85 – 27، 742 – 7، 876 – 7· I 74 – 6، 74 – 9، 135 – 6؛ III 90 – 10، 340 – 12·

aoɣïr ئاغىر: *aoɣïr nəɳ* — قىممەتلىك (قىممەت باھالىق) نەرسە. 52 – 22· I 74 – 12·

aoɣïrladï ئاغرىلادى قەدىرلىدى، ئەزىز قىلدى. 231 – 5· I 394 – 16· (ئاغرىلار – ئاغرىلاماق *aoɣïrlar – aoɣïrlamak*) 231 – 7· I 394 – 19·

aoɣïrlandï ئاغرىلاندى قەدىرلەندى. 224 – 26· I 383 – 11· (ئاغرىلىنۇر – ئاغرىلىنماق *aoɣïrlanur – aoɣïrlanmak*) I 225 – 1· 383 – 15·

aoɣïrlïoɣ ئاغرلىغ: *ər aoɣïrlïoɣ* — ھۆرمەتلىك ئادەم. I 122 – 18· 198 – 14·

aoɣïtoɣan اَغْتَغانْ چىقىرىۋېرىدىغان. 129 – 3· I 211 – 10·

aoɣïttï اَغِتتِي چىقاردى. 169 – 1· I 284 – 4·

(اَغِتُرْ – اَغِتْماقْ aoɣïtur – aoɣïtmak) 169 – 3· I 284 – 7·

aoɣïxdï اَغِشْ ئۆرلەش، ئېشىش. 57 – 18· I 83 – 14·

aoɣïxdï اَغِشْدِي: ol mənin birlə taoɣka aoɣïxdï — ئۇ مېنىڭ بىلەن تاغقا چىقىشتى. 151 – 11· I 249 – 18·

(اَغِشُرْ – اَغِشْماقْ aoɣïxur – aoɣïxmak) 151 – 13· I 249 – 20·

aoɣïz اَغِزْ ئېغىز، دەريا، تۆلۈم، كوزا، كۇپ، قۇدۇق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاشلارنىڭ ئاغزى. 54 – 6· I 77 – 5·

aoɣïz اَغِزْ، اَغِيزْ ئېغىز. ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ ئاغزى. 54 – 7، 44 – 24، 54 – 9· 940 – 5· I 77 – 7· 61 – 3· 77 – 8: III 464 – 2·

aoɣïzladï اَغِزْلادِي: ol arïqnï aoɣïzladï — ئۇ ئېرىققا ئېغىز (ئېچىق) ئاچتى. 232 – 12· I 397 – 1·

(اَغِزْلارْ – اَغِزْلامَاقْ aoɣïzlar – aoɣïzlamak) 232 – 14· I 397 – 4·

aoɣlak اَغْلاقْ: aoɣlak yər — ئاخلاق يەر، خالىي يەر. 687 – 17· I 162 – 1·

aoɣlattï اَغْلَتِي يىراقلاشتۇردى. 206 – 7· I 350 – 18·

(اَغْلَتُرْ – اَغْلَتْماقْ aoɣlatur – aoɣlatmak) 206 – 9· I 351 – 3·

aoɣnadï اَغْنادِي ئېغىنىدى؛ دۇدۇقلىدى. 222 – 8· I 379 – 18·

(اَغْنارْ – اَغْناماقْ aoɣnar – aoɣnamak) 222 – 9· I 380 – 2·

aoɣnattï اَغْنَتِي ئاغناتتى ~ ئېغىناتتى: قورۇدى. 207 – 7· I 353 – 1·

(اَغْنَتُرْ – اَغْنَتْماقْ aoɣnatur – aoɣnatmak) 207 – 10· I 353 – 5·

aoɣrïdï اَغْرِيدِي ئاغرىدى. 211 – 27· I 361 – 12·

(اَغْرِيرْ – اَغْرِيماقْ aoɣrïr – aoɣrïmak) 212 – 2· I 361 – 15·

aoɣrïoɣ اَغْرِغْ ئاغرىق. 84 – 18· I 133 – 3·

aoɣrïq,andï اَغْرِقَنْدِي ئاغرىق تارتتى. 239 – 21· I 409 – 9·

(اَغْرِقَنُرْ – اَغْرِقَنْماقْ aoɣrïq,anur – aoɣrïq,anmak) 239 – 22· I 409 – 10·

aoɣrïndï اَغْرِنْدِي ئاغرىپ كەتتى، ئاغرىقتىن قىينالدى. 197 – 16· I 334 – 19·

(اَغْرِنُرْ – اَغْرِنْماقْ aoɣrïnur – aoɣrïnmak) 197 – 18· I 335 – 2·

aoɣrïttï اَغْرِتِي ئاغرىتتى، رەنجىتتى. 203 – 20· I 345 – 18·

(اَغْرِتُرْ – اَغْرِتْماقْ aoɣritur – aoɣritmak) 203 · 21 – 345 I · 19

aoɣrïxtïlar اَغْرِشْتِىلارْ: olar bu ïxka aoɣrïxtïlar — ئۇلار بۇ ئىشقا ئاغرىنىشتى. 185 · 1 – 312 I · 18

(اَغْرِشُورْ – اَغْرِشْماقْ aoɣrïxur – aoɣrïxmak) 185 · 2 – 312 I · 19

aoɣrudï اَغْرُودِي ئېغىرلىدى، ئېغىرلاشتى. 211 · 25 – 361 I · 8

(اَغْرُورْ – اَغْرُوماقْ aoɣrur – aoɣrumak) 211 · 27 – 361 I · 10

aoɣruoɣ اَغْرُغْ ئوقرەك. 84 – 20 · 133 I · 5

aoɣruk اَغْرُقْ ئېغىرلىق، يۈك. 85 – 27 · 742 – 7 · 135 I · 6 – 135 III · 90 – 10

aoɣruk‚landï اَغْرُقْلَنْدِي ئېغىرسىندى. 240 – 28 · 412 I · 1

(اَغْرُقْلَنْرْ – اَغْرُقْلَنْماقْ aoɣruk‚lanur – aoɣruk‚lanmak) 241 · 1 – 412 I · 4

aoɣsadï اَغْسادِي چىققۇسى كەلدى. 214 – 11 · 366 I · 3

(اَغْسارْ – اَغْساماقْ aoɣsar – aoɣsamak) 214 · 12 – 366 I · 5

aoɣtarïldï اَغْتَرِلْدِي ئاغدۇرۇلدى. 193 – 15 · 327 I · 12

aoɣtïldï اَغْتِلْدِي يىقىتىلدى. 193 – 14 · 327 I · 11

(اَغْتِلْرْ – اَغْتِلْماقْ aoɣtïlur – aoɣtïlmak) 193 · 16 – 327 I · 13

aoɣu اَغُو ئوغا، زەھەر. 38 – 7، 78 – 13، 940 – 5 · 121 I · 5 – 464 III · 2

aoɣuk‚tï اَغُقْتِي ئوغىلاندى، زەھەرلەندى. 155 – 14 · 257 I · 15

(اَغُقَارْ – اَغُقْماقْ aoɣuk‚ar – aoɣuk‚mak) 155 · 16 – 257 I · 18

aoɣuladï اَغُولادِي ئوغىلىدى، زەھەرلىدى. 238 – 3 · 407 I · 6

(اَغُولارْ – اَغُولاماقْ aoɣular – aoɣulamak) 238 · 5 – 407 I · 9

aoɣuz اَغُزْ ئوغۇز، ئوغۇز سۈت. 54 – 3 · 77 I · 1

aoɣuz‚luoɣ اَغُزْلُغْ: aoɣuz‚luoɣ ər — ئوغۇزلۇق ئادەم. 122 – 24 · 199 I · 3

ahsadï اَحْسادِي ئاقسىدى. 213 – 26 · 365 I · 5

(اَحْسارْ – اَحْساماقْ ahsar – ahsamak) 214 · 1 – 365 I · 6

ahsak اَحْساقْ ئاقساق. 100 – 26 · 161 I · 15

ahsak‚ buhsak‚ اَحْساقْ بُحْسَقْ ئاقساق - چولاق. 355 · 1 – 608 I · 13

ahsattï اَحْسَتِّي ئاقساتتى. 204 – 8 · 346 I · 20

(اَحْسَتُرْ – اَحْسَتْماقْ ahsatur – ahsatmak) 204 · 9 – 347 I · 1

ahsuŋ اَحْسُنْكْ: ahsuŋ ər — جەدەلچى ئادەم. 98 – 30 · 157 I · 14

ahtardï اَحْتَرْدِي ئاختۇردى، ئاغدۇردى. 174 – 14 · 293 I · 11

(اَحْتَرُرْ – اَحْتَرْماقْ ahtarur – ahtarmak) 174 · 20 – 293 I · 19

ئىندېكس

ahxam اَخْشَمْ ئاخشام. 90 – 28. I 144 – 15.

ak, اَاقْ، اَقْ ئاق. ئوغۇزچە. 72 – 7، 72 – 8، 72 – 9، 112 – 15، 201 – 14، 269 – 18، 720 – 31. I 110 – 14، 110 – 15، 181 – 12، 341 – 13، 459 – 11؛ III 51 – 12.

ak, اَاقْ: *aḳ saḳal ər* — ئاق ساقال ئادەم. 72 – 9. I 110 – 16.

ak, say اَاقْ سايْ ئاقساي. يەر ئىسمى. 72 – 11. I 111 – 1.

ak, tərək اَاقْ تَراك ئاقتېرەك. ئىلى دەرياسىدىكى بىر كىچىك ئىسمى. 72 – 12. I 111 – 2.

ak,dï اَقْدِي ئاقتى، كەلدى. 138 – 4. I 227 – 3.

(اَقارْ – اَقْماقْ *aḳar – aḳmaḳ*) 138 – 5. I 227 – 4.

ak,ï اَقِي سېخىي، قولى ئوچۇق. 78 – 22. I 121 – 15.

ak,ï اَقِي ئاقلانغان، تازا. 78 – 23. I 121 – 16.

ak,ïladï اَقِيلادِي سېخىي ھېسابلىدى، سېخىي كۆردى. 238 – 10. I 407 – 15.

(اَقِيلارْ – اَقِيلاماقْ *aḳïlar – aḳïlamaḳ*) 238 – 11. I 407 – 17.

ak,ïm اَقِمْ ئېقىم. 67 – 25. I 103 – 4.

ak,ïn اَقِنْ ئېقىن، سەل. 69 – 17، 69 – 17، 83 – 6، 129 – 6، 169 – 4، 720 – 33، 738 – 5، 986 – 14. I 106 – 8، 106 – 8، 130 – 2، 211 – 13، 284 – 8؛ III 51 – 14، 83 – 1، 544 – 2.

ak,ïndï اَقْنْدِي: *aḳïndï suv* — ئېقىندى سۇ. 117 – 29. I 189 – 12.

ak,ïnqï اَقِنْجِي ئېقىنچى. زەربىدار قوشۇن. 112 – 6، 69 – 17، 169 – 5. I 181 – 4، 106 – 10، 284 – 10.

ak,ïtoqan اَقِتْغانْ ئېقىتىۋېرىدىغان. 129 – 6. I 211 – 13.

ak,ïttï اَقَّتِي ئېقىتتى. 169 – 4، 169 – 5. I 284 – 8.

(اَقتُرْ – اَقْتْماقْ *aḳïtur – aḳïtmaḳ*) 169 – 7. I 284 – 12.

ak,ïxdï اَقْشْدِي ئېقىشتى. 151 – 22. I 250 – 13.

ak,lïxdï اَقْلِشْدِي ئېقىشتى. 189 – 11. I 320 – 17.

(اَقْلِشُورْ – اَقْلِشْماقْ *aḳlïxur – aḳlïxmaḳ*) 189 – 13. I 321 – 2.

ak,ru اَقْرُو ئاستا. 96 – 28. I 154 – 11.

ak,run اَقْرُن ئاستا. 956 – 3. III 492 – 11.

ak,turdï اَقْتُرْدِي ئاقتۇردى. 176 – 21. I 297 – 9.

(اَقْتُـرُرْ – اَقْتُرْماقْ *aḳturur – aḳturmaḳ*) 176 – 22. I 297 – 10.

al اَالْ خانلار بايراق قىلىشقا، ئەمەلدارلار ئېگەر قاپلاشقا ئىشلىتىدىغان ھال رەڭ يىپەك رەخت. 72 – 14. I 111 – 4.

al ئالْ، ئالْ ھىيلىسە. 72 – 16، 58 – 24، 253 – 19. I 111 – 7، 433 – 8.

al ئالْ، ئالْ ھال. 72 – 15، 811 – 7. I 111 – 6؛ III 223 – 1.

ala ئالا ئالا، پېسسە ئادەم، ئالا كۆڭۈل. 72 – 25، 72 – 26، 72 – 28، 111 – 14، 123 – 5، 111 – 15. I 79 – 15.

ala ئالا ئالا. يايلاق ئىسمى. 72 – 28. I 111 – 18.

ala ئالا «ئاستا، ئالدىرىماي» دېگەن مەنىلەرنى بېرىدىغان ياردەمچى سۆز. 79 – 22، 709 – 3. I 123 – 11؛ III 31 – 9.

ala ala ئالا ئالا ـ ئاستا. 79 – 22. I 123 – 12.

ala yïoqaq ئالا يىغاچ ~ ئالايىغاچ. يەر ئىسمى. 72 – 28. I 111 – 18.

alaŋ ئالَنْ ئالاڭ، ھاللاڭ، ئوچۇقچىلىق. 112 – 25. I 182 – 6.

alaŋ yazï ئالَنْ يَزِ تۈز يېزىق، ئالاڭ مەيدان. 112 – 25. I 182 – 6.

alaŋïr ئالاڭىر كېمىرگۈچىلەر ئائىلىسىگە كىرىدىغان كىچىك بىر ھايۋان. 113 – 14. I 218 – 14.

alaqu ئالاجُو ئالچۇق، كەپە. 114 – 8. I 184 – 1.

alardï ئالَرْدِ ئالا بولدى. 146 – 19. I 241 – 13.

(ئالارُرْ – ئالَرْماقْ alarur – alarmak) 146 – 23. I 241 – 18.

alarttï ئالَرْتِ ئالايىتتى. 1008 – 21. III 582 – 9.

(ئالَرْتُرْ – ئالَرْتماقْ alartur – alartmak) 1008 – 22. III 582 – 11.

alawan ئالاوانْ تىمساھ. 117 – 10. I 188 – 19.

aldadï ئالْدادِ ئالدىدى. 211 – 16. I 360 – 18.

(ئالْدارْ – ئالْداماقْ aldar – aldamak) 211 – 17. I 360 – 19.

aldï ئالْدِ ئالدى. 138 – 15. I 227 – 19.

(ئالرْ – ئالْماقْ alïr – almak) 138 – 16. I 228 – 2.

aloquk ئالْغُقْ ئالغۇق. يەر ئىسمى. 86 – 26. I 136 – 19.

alïoq ئالْـــغْ ھەر نەرسىنىڭ يامىنى، ئەسكىسى. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 59 – 17، 292 – 3. I 87 – 9، 498 – 15.

alïk ئالقْ ئۇچار قاناتلار تۇمشۇقى. ئوغۇزچە. 62 – 18. I 92 – 9.

alïk,tï ئالَقْتِ چۇشكۇنلەشتى، بۇزۇلدى. 155 – 17. I 257 – 19.

(ئالَقارْ – ئالَقْماقْ alïkar – alïkmak) 155 – 20. I 258 – 4.

alïm ئالِمْ، ئالِيمْ ئېبلىسم، ئېبلىسلىققا قەرز. 68 – 2، 45 – 6، 153 – 12، 226 – 13، 542 – 1، 561 – 1، 904 – 1. I 103 – 11، 61 – 12، 253 – 13، 386 – 14؛ II 263 – 12، 307 – 13؛ III 392 – 18.

alïmlïoq اَلـمْلـغْ: *alïmlïoq ər* — ئېلىشى بار ئادەم. 123 – 20· I 201 – 4·

alïmqï اَلِيمْـــجِي، اَلمْجِـــي ئېلىمچى، ئالغۇچى. 68 – 4، 311 – 3· I 103 – 12، 532 – 3·

alïn اَلِنْ پېشانە، ماڭلاي. 70 – 2· I 107 – 1·

alïn اَلِـــنْ تاغنىڭ دوقمۇشى. 70 – 3، 461 – 5· I 107 – 2؛ II 104 – 14·

alïndï اَلِنْدِي: *ol alïmïn alïndï* — ئۇ ئېلىشىنى ئالدى. 163 – 26· I 274 – 3·

(اَلِنُرْ – اَلِنْماقْ *alïnur – alïnmaq*) 163 – 27· I 274 – 4·

alïnlïoq اَلِـــنْلِغْ: *alïnlïoq ər* — پېشانىسى كەڭ ئادەم. 123 – 21· I 201 – 6·

alïx اَلِـــشْ ئېلىش، دەريا ياكى كۆللەردىن سۇ ئاچىدىغان ئېغىز. 58 – 1· I 84 – 10·

alïx اَلِـــشْ ئېلىش، قەرزداردىن قەرزنى ئېلىش. 58 – 3، 58 – 3· I 84 – 12، 84 – 12·

alïxdï اَلِشْدِي ئېلىشتى. 153 – 12· I 253 – 13·

(اَلِشُورْ – اَلِشْماقْ *alïxur – alïxmaq*) 153 – 14· I 253 – 15·

alq̧a bəlük اَلْـــقا بُلُـــكْ ئالقا بوۋلۇك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 4· I 78 – 21·

alq̧aldï اَلْقَلْدِي ئالقىشلاندى. 195 – 21· I 331 – 14·

(اَلْقَلُرْ – اَلْقَلْماقْ *alq̧alur – alq̧almaq*) 195 – 23· I 331 – 16·

alq̧ïndï اَلْقِنْدِي تۆگىدى. 199 – 7· I 337 – 13·

(اَلْقِنُورْ – اَلْقِنْماقْ *alq̧ïnur – alq̧ïnmaq*) 199 – 8· I 337 – 15·

alq̧ïx اَلْـــقِشْ ئالقىش. ماختاش، دۇئا قىلىش. 84 – 9، 84 – 10، 186 – 18، 195 – 21· I 132 – 8، 132 – 10، 316 – 3، 331 – 14·

alq̧ïxdï اَلْقِشْدِي ئالقىشلاشتى، ماختاشتى. 186 – 18· I 316 – 2·

(اَلْقِشُـــورْ – اَلْقِشْـــماقْ *alq̧ïxur – alq̧ïxmaq*) 186 – 21· I 316 – 5·

alq̧ïxtï اَلْقِشْتِي: *boy ikki bilə alq̧ïxdï* — ئىككى قەبىلە بىر - بىرىنى يوقىتىشتى. 186 – 15· I 315 – 18·

(اَلْقِشُورْ – اَلْقِشْماقْ *alq̧ïxur – alq̧ïxmaq*) 186 – 17· I 316 – 1·

alq̧tï اَلْقِتِي ئالدۇرۇپ قويدى، يوقاتتى. 1002 – 17· III 571 – 7·

(اَلْقارْ – اَلْقماقْ *alq̧ar – alq̧maq*) 1002 – 19· III 571 – 9·

alma اَلما ئالما. ئوغۇزچه. 109 – 8، I 176 – 5.
almïla اَلمـــلا ئالمـا. 115 – 28، 277 – 26، 646 – 22، 704 – 21، 892 – 12. I 186 – 10، 474 – 3؛ II 456 – 4؛ III 371 – 17، 23 – 10.
alp اَلـــــبْ باتۇر، قەھرىمان. 43 – 11، 104 – 32، 107 – 23، 116 – 20، 281 – 17، 295 – 27، 391 – 20، 675 – 14، 934 – 15. I 58 – 5، 167 – 10، 173 – 9، 187 – 13، 480 – 9، 504 – 15، 671 – 20؛ II 510 – 19؛ III 453 – 3.
alp aya اَلبْ اَيا ئالپ ئايا. ئەرلەر ئىسمى. 847 – 6. III 289 – 8.
alp ər toŋa اَلبْ اَرْ تُنكا ئالپ ئەرتوڭا. ئۇلۇغ خاقانلىك ئىسمى. 43 – 14. I 58 – 8 قاراڭ: *toŋa alp ər*
alp təgin اَلبْ تكين ئالپ تېگىن. قۇل ئىسمى. 315 – 16. I 539 – 16.
alpaoqut اَلبـــاغُتْ يېڭىلمەس قەھرىمان، تاغ يۇرەك باتۇر. 120 – 26. I 195 – 7.
alqak̦ اَلجَقْ كۆڭلى يۇمشاق، مىجەزى ئوبدان. 86 – 23، 43 – 11. I 136 – 16، 58 – 5.
alsadï اَلسادِي ئالغۇسى كەلدى. 215 – 2. I 367 – 10.
(اَلسارْ – اَلساماقْ *alsar – alsamak̦*) 215 – 3. I 367 – 12.
alsïk̦tï اَلســـقْتِي: *ol tavarïn alsïk̦tï* — ئۇ تاۋارىنى ئالدۇرۇپ قويدى. 190 – 22. I 323 – 1.
(اَلسقارْ – اَلسقْماقْ *alsïk̦ar – alsïk̦mak̦*) 190 – 23. I 323 – 3.
altïn اَلتِنْ ئالتىن، ئاستىن، تۆۋەن. 92 – 13، 92 – 14. I 147 – 9، 147 – 11.
altun اَلـــتُونْ، اَلـــتُنْ ئالتۇن. 101 – 19، 52 – 2، 136 – 4، 274 – 17، 281 – 19، 285 – 21، 382 – 18، 421 – 26، 517 – 9، 547 – 24، 557 – 20، 878 – 7. I 162 – 18، 73 – 7، 223 – 6، 467 – 15، 480 – 11، 488 – 1، 656 – 5؛ II 32 – 6، 216 – 15، 274 – 18، 294 – 1؛ III 344 – 11.
altun bak̦an اَلـــتُنْ بَقَـــنْ ئالتۇندىن ياسالغان بويۇن ھالقا. 304 – 11. I 519 – 6.
altun han اَلتُونْ خانْ ئالتۇنخان. تاغ ئىسمى. 1000 – 9. III 568 – 3.
altun k̦an اَلتُونْ قانْ ئالتۇنقان. تاغ ئىسمى. 1000 – 8. III 568 – 1.

altun tarïm اَلْتُنْ تَـرِمْ خان ئەۋلادىدىن بولغان ئاغىچا ـ خېنىملارغا بېرىلگەن ئۇنۇڭ. 301 – 26 · I 514 – 14 ·

alturdum اَلْتُرْدُمْ ئالدۇردۇم. 177 – 14 · I 298 – 19 ·

I 177 – 15 · (*altururmən – alturmaq*, اَلْتُـرُرْمَنْ ـ اَلْتُرْمـاقْ
299 – 1 ·

aluk, اَلُقْ: *aluk, ər* — تاقىر باش ئادەم. ئوغۇزچە. 62 – 5 · I 91 – 14 ·

aluq اَلُوجْ ئالۇچا. 103 – 7 · I 164 – 9 ·

aluqïn اَلُوجِنْ يېگىلى بولمىدىغان بىر خىل بوغۇملۇق ئوت. 115 – 18 · I 186 – 4 ·

alux اَلُشْ ئالۇش. يەر ئىسمى. 58 – 2 · I 84 – 11 ·

amaq اَمَجْ ئاماچ، نىشان، قارا. 52 – 11 · I 73 – 15 ·

amaq اَمَجْ ئاماچ، بوقۇسا، ياغاچ ساپان. 52 – 12 · I 73 – 16 ·

amaqladï اَمَجْلادِي قارىغا ئالدى، نىشانلىدى. 230 – 25 · I 394 – 6 ·

I 230 – 26 · (*amaqlar – amaqlamaq*, اَمَجْلارْ ـ اَمَجْلامـاقْ
394 – 8 ·

amaqlïk, اَمَجْلـــقْ: *amaqlïk, yər* — ئاماچلىق يەر، قارىغا ئېتىش ئۇچۇن تەييارلانغان يەر. 125 – 2 · I 204 – 6 ·

amrak, اَمْرَقْ ئامراق. 86 – 27 · I 136 – 20 ·

amruldï اَمْرُلْدِي توختىدى، تىندى. 195 – 11 · I 331 – 1 ·

I 195 – 15 · (*amrular – amrulmaq*, اَمْرُلـــرْ ـ اَمْرُلْمـــاقْ
331 – 6 ·

amul اَمُـــلْ قىممرلىماي جىم تۇرغان نەرسە؛ خاتىرجەم. 67 – 8، 67 – 12، 788 – 7 · I 101 – 14، 101 – 18؛ III 181 – 2 ·

amurttï اَمُرْتِّي باستى، تىنچلاندۇردى. 1009 – 1 · III 582 – 17 ·

amuxdï اَمُشْـــدِي: *amuxdï ər* — (تاپا ـ تەنىدىن) ھاك ـ تاك قالغان ئادەم. 154 – 16 · I 256 – 4 ·

I 154 – 17 · (*amuxur – amuxmaq*, اَمُشُـــورْ ـ اَمُشْـــماقْ
256 – 5 ·

amxuy اَمْشُوىْ ئالگرات. 97 – 18 · I 155 – 15 ·

ana اَنا ئانا. 80 – 22 · I 125 – 3 ·

analadï اَنالادِي ئانىلىدى. 238 – 18 · I 408 – 6 ·

I 238 – 19 · (*analar – analamaq*, اَنالارْ ـ اَنالاماقْ
408 – 8 ·

anaq اَنَجْ ئانمىز. 25 – 14 · I 74 – 2 ·

and اَنْدْ ئانت، قەسەم. 44 – 4، 350 – 4 · I 60 – 1، 599 – 10 ·

anda ئاندا، ئۇ يەردە. 106 – 5، 92 – 22، 92 – 23. I 170 – 3، 148 – 4، 148 – 6.

andaoq ئاداغ، ئاداغ ئاندىق، شۇنداق. چىگىلچە. 100 – 10، 40 – 7، 135 – 23، 161 – 19، 246 – 16، 615 – 5، 805 – 8، 830 – 24، 876 – 1، 891 – 9. I 160 – 7، 53 – 8، 222 – 13، 269 – 11، 421 – 8: II 400 – 9: III 212 – 15، 258 – 8، 340 – 5، 369 – 17.

andan ئاندىن، ئاندىن كېيىن. ئوغۇزچە. 92 – 21. I 148 – 2.

andoqardï ئاندىغارىدىن ئانت ئىچكۈزدى، قەسەم قىلدۇردى. 1004 – 27. III 575 – 8.

andoqarur – andoqarmaq (ئاندىغارۇر – ئاندىغارماق) 1004 – 28. III 575 – 10.

andoqardïm ئاندىغاردىم ئانت ئىچكۈزدۈم. 239 – 28. I 410 – 2.

andoqarurmən – andoqarmaq (ئاندىغارۇرمەن – ئاندىغارماق) 239 – 30. I 410 – 4.

andïoq ئاندىغ ئەگلەك ۋە غەلۋىرگە ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ قاسقىنى. 100 – 11. I 160 – 9.

andïqtï ئاندىقتى ئانت ئىچتى. 191 – 14. I 323 – 4.

andïqar – andïqmaq (ئاندىقار – ئاندىقماق) 191 – 14. I 323 – 5.

anoqa ئانغا ئاڭقا. 107 – 15. I 173 – 1.

anoqardï ئانغاردى ئانت ئىچكۈزدى. 179 – 4. I 302 – 1.

andoqarur – andoqarmaq (ئاندىغارۇر – ئاندىغارماق) 179 – 9. I 302 – 8.

anqa ئانجا شۇنچە. 58 – 24، 77 – 23، 253 – 19، 789 – 3، 865 – 13. I 86 – 3، 120 – 3، 433 – 9: III 321 – 9.

anudï ئانودى ھازىرلاندى، تەييارلاندى. 882 – 16. III 350 – 15.

anur – anumaq (ئانۇر – ئانوماق) 882 – 18. III 350 – 19.

anuq ئانۇق: anuq nəŋ — تەييار نەرسە. 62 – 19. I 92 – 10.

anuqladï ئانۇقلادى تەييار پېتى ئالدى. 235 – 4. I 401 – 14.

anuqlar – anuqlamaq (ئانۇقلار – ئانۇقلاماق) 235 – 5. I 401 – 16.

anuqluq ئانۇقلۇق ئىشقا تەييار تۇرۇش. 125 – 4. I 204 – 8.

anumï ئانومى ماخاۋ كېسىلى. 115 – 1. I 185 – 7.

ئىندېكس

anundï ئۇنىدى: *ol yaoɣïḳa anundï* — ئۇ يېغىغا قارشى تەييارلاندى. 165 – 3· I 276 – 17·

(ئۇنۇر – ئۇنماق *anunur – anunmak*) 165 – 4· I 276 – 19·

anutoɣan ئۇتغان: *bu ər ol ïxïoɣ anutoɣan* — بۇ ئىشقا تەييارلىنىپلا تۇرىدىغان ئادەم. 129 – 15· I 212 – 6·

anuttï ئۇتتى تەييارلىدى. 170 – 16· I 287 – 13·

(ئۇتۇر – ئۇتماق *anutur – anutmak*) 170 – 18· I 288 – 1·

aŋ ئۇك يېغى دورا بولىدىغان بىر خىل قۇش، قوداي. 42 – 15· I 57 – 1·

aŋ ئۇك «ياق، ئەمەس» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدىغان سۆز. ئوغۇزچە. 42 – 17· I 57 – 4·

aŋ aŋ ئۇك ئۇك ياق – ياق. 42 – 18· I 57 – 5·

aŋar ئۇكار، ئۇكۇر ئاڭا، ئۇنىڭغا. 81 – 7، 38 – 7، 47 – 27، 63 – 4، 72 – 22، 63 – 14، 81 – 10، 93 – 3، 108 – 10، 110 – 15، 142 – 3، 145 – 8، 165 – 5، 167 – 5، 170 – 5، 178 – 20، 203 – 27، 206 – 3، 206 – 14، 207 – 4، 207 – 22، 210 – 14، 212 – 11، 213 – 7، 221 – 5، 221 – 15، 223 – 1، 228 – 29، 256 – 2، 275 – 21، 310 – 13، 335 – 7، 352 – 15، 375 – 18، 423 – 6، 423 – 7، 456 – 17، 456 – 19، 466 – 3، 491 – 1، 496 – 5، 498 – 11، 500 – 19، 501 – 4، 507 – 17، 511 – 3، 513 – 26، 516 – 12، 539 – 1، 541 – 8، 541 – 11، 543 – 6، 545 – 16، 546 – 10، 546 – 14، 546 – 17، 546 – 19، 547 – 12، 548 – 9، 549 – 22، 550 – 4، 563 – 1، 569 – 17، 574 – 1، 574 – 14، 585 – 8، 587 – 9، 588 – 9، 594 – 4، 613 – 16، 631 – 13، 637 – 6، 637 – 21، 640 – 19، 641 – 18، 642 – 6، 644 – 16، 644 – 22، 651 – 3، 660 – 19، 661 – 8، 666 – 15، 669 – 19، 669 – 21، 669 – 22، 670 – 16، 674 – 15، 674 – 24، 675 – 19، 678 – 1، 679 – 20، 679 – 22، 682 – 4، 683 – 24، 713 – 25، 739 – 1، 739 – 5، 743 – 21، 745 – 24، 746 – 15، 747 – 2، 747 – 14، 750 – 19، 751 – 10، 752 – 6، 755 – 14، 757 – 4، 757 – 14، 760 – 19، 760 – 20،

·6 – 761 ·1 – 761 ·26 – 760 ·23 – 760 ·21 – 760
·22 – 765 ·17 – 765 ·11 – 765 ·2 – 762 ·13 – 761
·3 – 789 ·16 – 784 ·18 – 768 ·1 – 767 ·8 – 766
·8 – 831 ·5 – 831 ·1 – 831 ·18 – 830 ·11 – 796
·7 – 853 ·22 – 835 ·13 – 835 ·18 – 832 ·6 – 832
·20 – 789 ·19 – 878 ·28 – 877 ·18 – 876 ·13 – 864
·6 – 918 ·13 – 913 ·20 – 912 ·25 – 899 ·12 – 880
·3 – 956 ·13 – 935 ·14 – 925 ·10 – 921 ·20 – 920
– 1008 ·10 – 1008 ·11 – 1004 ·29 – 969 ·5 – 956
·19 – 1014 ·23 – 1010 ·18 – 1010 ·21 – 1008 ·15
– 66 ·3 – 49 ·13 – 125 I ·19 – 1023 ·23 – 1022
·14 – 154 ·15 – 125 ·9 – 120 ·14 – 107 ·6 – 93 ·18
·20 – 276 ·3 – 239 ·15 – 234 ·13 – 177 ·4 – 174
·12 – 350 ·8 – 346 ·5 – 301 ·11 – 286 ·6 – 280
·6 – 362 ·6 – 358 ·15 – 353 ·16 – 352 ·11 – 351
·5 – 391 ·5 – 381 ·12 – 378 ·17 – 377 ·16 – 363
·19 – 603 ·19 – 573 ·10 – 530 ·16 – 469 ·19 – 437
·7 – 114 ·3 – 96 ·19 – 95 ·9 – 34 II :13 – 642
·13 – 183 ·14 – 182 ·3 – 178 ·16 – 173 ·1 – 163
·6 – 258 ·1 – 215 ·10 – 209 ·2 – 204 ·6 – 197
·6 – 272 ·15 – 271 ·7 – 270 ·4 – 266 ·11 – 262
·8 – 316 ·18 – 303 ·8 – 279 ·13 – 275 ·19 – 273
– 363 ·6 – 351 ·8 – 349 ·4 – 345 ·7 – 325 ·6 – 324
·3 – 444 ·16 – 438 ·8 – 437 ·6 – 427 ·13 – 397 ·4
·1 – 465 ·3 – 452 ·12 – 451 ·16 – 446 ·14 – 445
·11 – 501 ·10 – 499 ·12 – 493 ·12 – 483 ·17 – 481
·2 – 519 ·17 – 518 ·5 – 515 ·7 – 511 ·13 – 509
·4 – 85 ·10 – 84 ·1 – 40 III :13 – 526 ·10 – 523
·3 – 108 ·7 – 101 ·2 – 100 ·5 – 99 ·15 – 97 ·8 – 93
·2 – 121 ·9 – 120 ·11 – 117 ·2 – 111 ·8 – 109
– 138 ·9 – 137 ·7 – 130 ·7 – 129 ·9 – 128 ·7 – 127
·1 – 197 ·1 – 183 ·2 – 174 ·7 – 143 ·8 – 140 ·12
·6 – 262 ·6 – 261 ·10 – 259 ·14 – 258 ·17 – 257
– 343 ·11 – 341 ·9 – 321 ·5 – 300 ·8 – 268 ·8 – 267

16، 13 – 345، 11 – 347، 3 – 349، 14 – 386، 412 –
15، 16 – 413، 1 – 423، 10 – 427، 19 – 428، 436 –
13، 15 – 454، 13 – 492، 2 – 515، 10 – 574، 581 –
18، 9 – 582، 15 – 586، 4 – 593، 10 – 607، 5 – 609·

aŋdïdï اَنْكْدِيدِي ماربدى، پىيىگە چۈشتى. 238 – 25· I 408 – 10·

(اَنْكْدِيرْ – اَنْكْدِيماقْ aŋdïr – aŋdïmak) 238 – 28· I 408 – 14·

aŋïl اَنكلْ هاللاڭ. 81 – 24، 81 – 24· I 127 – 5، 127 – 5·

aŋïladï اَنكِيلادِي هاڭربدى. 239 – 6· I 408 – 16·

(اَنكِيلارْ – اَنكِيلاماقْ aŋïlar – aŋïlamak) 239 – 7· I 409 – 1·

aŋït اَنكتْ هاڭگىت ~ هاڭغىت. 80 – 29· I 125 – 6·

aŋïz اَنكزْ ئېڭىز. 81 – 20· I 126 – 17·

aŋladï اَنْكْلادِي چۈشەندى. ئوغۇزچە. 223 – 9· I 381 – 9·

(اَنْكْلارْ – اَنْكْلاماقْ aŋlar – aŋlamak) 223 – 10· I 381 – 11·

aŋraxdï اَنْكْرَشْدِي ئىڭراشتى. 222 – 19· I 380 – 10·

(اَنْكْرَشُورْ – اَنْكْرَشْماقْ aŋraxur – aŋraxmak) 222 – 20· I 380 – 12·

aŋut اَنكُتْ پەركا، شاراب پەركاسى. 80 – 30، 81 – 2· I 125 – 8، 125 – 9·

ap // əp أَبْ تەكىتلەش ۋە ئاشۇرۇش قوشۇمچىسى. 37 – 13· I 47 – 5·

ap أَبْ «يوق، ئەمەس» دېگەن مەنىلەردە كېلىدىغان يارىمچى سۆز. 37 – 16، 37 – 16· I 47 – 10، 47 – 11·

aq اَجْ «هاي، هەي، هوي» مەنىلىرىدە ئىشلىتىلىدىغان ئۈندەش سۆز. 38 – 9، 38 – 9· I 49 – 6، 49 – 7·

aq اَاجْ، اَجْ ئاچ. 70 – 24، 70 – 26، 295 – 9، 576 – 10· I 108 – 3، 503 – 15؛ II 328 – 4·

aqdï اَجْدِي ئاچتى. 135 – 10· I 221 – 17·

(اَجارْ – اَجْماقْ aqar – aqmak) 135 – 10· I 221 – 18·

aqï اَجِي ياشانغان خوتۇن. بارسغانچە. 76 – 22· I 118 – 1·

aqïdï اَجِيدِي ئېچىدى. 878 – 21· III 345 – 16·

(اَجِيرْ – اَجِيماقْ aqïr – aqïmak) 878 – 22· III 345 – 18·

aqïoɣ اَجِغْ خان مۇكاپاتى. 58 – 17· I 85 – 15·

aqïoɣ اَجِغْ ياخشى ئوزۇقلىنىش. 58 – 19· I 85 – 17·

aqïoɣ اَجِغْ، اَجِيغْ ئاچچىق. 58 – 21، 458 – 10، 637 – 11، 646 – 18، 646 – 22، 892 – 12. I 86 – 1؛ II 99 – 1، 438 – 2، 455 – 17، 456 – 3؛ III 371 – 17.

aqïoɣlïoɣ اَجِغْلىغ: *aqïoɣlïoɣ ər* — بايلىق تۇرمۇشلۇق ئادەم. 122 – 27، 122 – 30. I 199 – 9.

aqïoɣlïoɣ اَجِغْلىغ: *aqïoɣlïoɣ küp* — ئىچىدە ئېچىتقۇ بولغان كۆپ. 123 – 1. I 199 – 13.

aqïoɣlïk, اَجِغْلىق ئاچچىقلىق. 124 – 16. I 203 – 6.

aqïoɣsadï اَجِغْسادىي ئاچچىقسىرىدى. 233 – 4. I 398 – 5.

(اَجِغْسار – اَجِغْساماق: *aqïoɣsar – aqïoɣsamak*) 233 – 5. I 398 – 7.

aqïk, اَجِق چوڭ ئاكا. 60 – 9. I 88 – 11.

aqïk,ti اَجِقْتى ئېچىرقىدى. 154 – 24. I 256 – 16.

(اَجِقار – اَجِقْماق: *aqïk,ar – aqïk,mak*) 154 – 25. I 256 – 17.

aqïldï اَجِلْدىي ئېچىلدى. 157 – 4. I 260 – 18.

(اَجِلُور – اَجِلْماق: *aqïlur – aqïlmak*) 157 – 6. I 261 – 3.

aqïndï اَجِنْدىي: *bəg arïn aqïndï* — بەگ ئەسكەرلىرىنى سىيلىدى ۋە ئوزۇقلاندۇردى. 161 – 4. I 268 – 13.

(اَجِنُر – اَجِنْماق: *aqïnur – aqïnmak*) 161 – 8. I 268 – 20.

aqïtoɣan اَجِتْغان ئېچىتىۋېرىدىغان. 127 – 29. I 209 – 4.

aqïttï اَجِتّى ئېچىتتى. 166 – 11. I 278 – 13.

(اَجِتُر – اَجِتْماق: *aqïtur – aqïtmak*) 166 – 14. I 279 – 3.

aqïxdï اَجِشْدىي ئېچىشتى. 148 – 1. I 243 – 19.

(اَجِشُور – اَجِشْماق: *aqïxur – aqïxmak*) 148 – 3. I 244 – 2.

aqïxdï اَجِشْدىي ئېچىپ كەتتى. 148 – 4. I 244 – 4.

(اَجِشُور – اَجِشْماق: *aqïxur – aqïxmak*) 148 – 5. I 244 – 5.

aqlik, اَاجْلِق ئاچلىق. 96 – 19. I 154 – 4.

aqlïndï اَجْلِنْدىي ئېچىلدى. 200 – 17. I 340 – 2.

(اَجْلُنُور – اَجْلِنْماق: *aqlïnur – aqlïnmak*) 200 – 19. I 340 – 4.

aqlïxdï اَجْلِشْدىي ئېچىلىشتى. 187 – 28. I 318 – 6.

(اَجْلِشُور – اَجْلِشْماق: *aqlïxur – aqlïxmak*) 188 – 2. I 318 – 8.

aqsadï اَجْسادىي ئاچقۇسى كەلدى. 213 – 21. I 364 – 16.

(اَجْسار – اَجْساماق: *aqsar – aqsamak*) 213 – 23. I 365 – 1.

aqtï اَاجْتى ئاچتى. 140 – 25. I 232 – 6.

(اَاجارْ – اَاجْماقْ *aqar – aqmaq*) 140 ·26 – 232 I ·7

aqturdï اَجْتُرْدِي ئاچتۇردى· 173 ·28 – 292 I ·14

(اَجْتُرُرْ – اَجْتُرْماقْ *aqturur – aqturmaq*) 174 ·1 – 292 I ·16

aquq اَجُقْ ئوچۇق· 60 – 5، 60 – 6، 60 – 7، 81 ·24 – 88 I ·6، 88 – 8، 88 – 9، 127 ·5

aquqluoq اَجُقْلُغْ: *aquqluoq kixi* — ئوچۇق كىشى، ياخشى خۇلقلۇق كىشى· 123 ·8 – 200 I ·5

aquqluq اَجُقْلُقْ: *yüz aquqluqï* — يۈز ئوچۇقلۇقى· 124 ·17 – 203 I ·7

aquqluq اَجُقْلُقْ: *qapuoq aquqluqï* — قوۋۇق ئوچۇقلۇقى· 124 ·18 – 203 I ·9

aqurdï اَجُرْدِي ئاچۇردى، ئېچىرقاتتى· 207 ·25 – 354 I ·2

(اَجُرُرْ – اَجُرْماقْ *aqurur – aqurmaq*) 207 ·26 – 354 I ·3

aquroqan اَجُرْغانْ ئاچۇرۇۋېرىدىغان· 129 ·19 – 212 I ·11

ar اَارْ: *ar børi* — سىرتلان (يالبۇره)· 71 ·7 – 108 I ·15

ar اَارْ: *ar nəŋ* — پور رەڭ نەرسە· 71 ·17 – 109 I ·15

ara اَرا ئارا (ئارىلىق)· 77 – 4، 181 – 7، 243 – 11، 243 – 12، 387 – 15، 399 – 20، 415 – 22، 737 – 4 I ·15، 118 – 15، 306 – 2، 416 – 1، 664 – 14، 684 – 11؛ II 22 – 1؛ III 81 – 10

araladï اَرالادِي ئارىلىدى، ئارىچىلىدى، ياراشتۇردى· 237 – 10 I 405 – 10

(اَرالارْ – اَرالاماقْ *aralar – aralamaq*) 237 – 15 I 405 – 16

aramut اَرامُوتْ ئارامۇت. قەبىلە ئىسمى· 116 – 16 I 187 – 9

aramut اَرامُوتْ ئارامۇت. يەر ئىسمى· 116 – 17 I 187 – 11

aran اَرَنْ ئاران، ئېغىل، قوتان· 68 – 25 I 105 – 1

aranlïoq اَرَنْلِغْ: *aranlïoq əv* — ئېغىللىق ئۆي· 123 – 17 I 200 – 17

ardï اَارْدِي: *ər ardï* — ئادەم هاردى· 140 – 27 I 232 – 9

(اَارارْ – اَارْماقْ *arar – armaq*) 140 – 28 I 232 – 12

aroqaoq اَرْغاغْ بېلىق تۇتىدىغان قارماق· 118 – 11 I 191 – 4

aroqu اَرْغُو ئارغۇ. قەبىلە ئىسمى· 28 – 1 I 39 – 7

aroqu اَرْغُو ئارغۇ. ئىككى تاغ ئارىسىدىكى ۋادى· 107 – 11 I 172 – 8

aroqu اَرْغُو ئارغۇ. تىراز (تالاس) بىلەن بالاساغۇن ئارىسىدىكى شەھەرلەر· 107 – 12 I 172 – 9

aroquladï اَرْغُولادِي يېرىپ ئۆتتى· 243 – 11 I 416 – 1

(اَرْغُولارْ – اَرْغُولاماقْ *aroqular – aroqulamaq*) 243 – 12 I 416 – 3

aroqun اَرْغُونْ ئارغۇن، ئاغمىخان. 101 – 15· I 162 – 13·

aroquq اَرْغُـــــــجْ ئـــازدۇرغۇچ. 82 – 16، 82 – 16· I 128 – 10، 128 – 11·

aroqurdï اَرْغُرْدِي هارغۇزدى. 178 – 16· I 301 – 1·

(اَرْغُرُرْ – اَرْغُرْماقْ ,*aroqurur – aroqurmak*) 178 – 17· I 301 – 2·

arï اَرِي هـــەرە. 77 – 5، 77 – 7، 660 – 24، 895 – 6، 895 – 8·
I 118 – 17، 119 – 3؛ II 482 – 7؛ III 377 – 10·

arï yaoqï اَرِي يَغِي هەسەل. چىگىلچە. 77 – 7· I 119 – 3·

arïdï اَرِيدِي ئېرىغ بولدى، تازا بولدى. 878 – 23· III 345 – 19·

(اَرِيرْ – اَرِيماقْ ,*arïr – arïmak*) 878 – 24· III 346 – 1·

arïoq اَرِغْ چېدىر يوپۇقى. بارسغانچە. 59 – 8· I 86 – 13·

arïoq اَرِغْ ئېرىغ، پاكىز؛ پۈتۈنلەي. 59 – 9، 61 – 12، 88 – 3، 181 – 4، 186 – 23، 189 – 19، 261 – 7، 285 – 21، 660 – 5، 722 – 11· I 86 – 14، 90 – 8، 139 – 2، 305 – 16، 316 – 7، 321 – 11، 445 – 18، 488 – 1؛ II 481 – 5؛ III 54 – 15·

arïoqladï اَرِغْـــلادِي: *ol qozï arïoqladï* — ئۇ قوزىنى پىچتى. 233 – 18· I 399 – 5·

(اَرِغْـــلارْ – اَرِغْلامـــاقْ ,*arïoqlar – arïoqlamak*) I 233 – 21· I 399 – 9·

arïoqladï اَرِغْلادِي ئېرىغلىدى. 233 – 23· I 399 – 11·

(اَرِغْـــلارْ – اَرِغْلامـــاقْ ,*arïoqlar – arïoqlamak*) I 233 – 25· I 399 – 14·

arïoqlïk اَرِغْلِقْ ئېرىغلىق، پاكىزلىق. 124 – 13· I 203 – 2·

arïk اَرِقْ ئېرىق، ئۆستەك. 60 – 23، 284 – 20، 290 – 19، 410 – 7، 504 – 1، 674 – 13، 674 – 14، 911 – 1· I 89 – 11، 486 – 3؛ II 12 – 2، 189 – 17، 508 – 17؛ III 409 – 2·

arïklandï اَرِقْلَنْدِي ئېرىق چىقىرىۋالدى. 226 – 18، 386 – 19· I

(اَرِقْلَنُـــرْ – اَرِقْلَنْمـــاقْ ,*arïklanur – arïklanmak*) I 226 – 20، 387 – 2·

arïkloq اَرِقْلِغْ: *arïkloq yər* — ئېرىقلىق يەر، ئېرىق – ئۆستەڭلىك يەر. 123 – 11· I 200 – 10·

arïndï اَرِنْدِي ئېرىغداندى، تازىلاندى. 162 – 1· I 270 – 8·

(اَرِنُورْ – اَرِنْماقْ ,*arïnur – arïnmak*) 162 – 2· I 270 – 10·

arïnqu ئارئجۇ گۈناھ. 112 – 3· I 180 – 17·

arïtoqan ئارتۇغان ئېرىنغداۋېرىدىغان. 128 – 4· I 209 – 10·

arïttï ئارتتى ئېرىتتى، تازىلىدى. 166 – 19· I 279 – 10·

(ئارتۇر – ئارتماق arïtur – arïtmaq) 166 – 20· I 279 – 12·

arïx ئارش ~ ئۆرۈش. 57 – 15· I 83 – 11·

arïxdï ئارشدى ئالداشتى. 149 – 5· I 246 – 3·

(ئارشۇر – ئارشماق arïxur – arïxmaq) 149 – 6· I 246 – 4·

ark ئارق چىقىرىندى، تاشلاندۇق. 44 – 5· I 60 – 3·

arqa ئارقا ئارقا، دۈمبە. 107 – 19· I 173 – 6·

arqa ئارقا يارەمچى، يۆلەكچى. 107 – 20· I 173 – 7·

arqadï ئارقادى ئاختۇردى، تەكشۈردى. ئوغۇزچە. 219 – 3· I 373 – 17·

(ئارقار – ئارقاماق arqar – arqamaq) 219 – 12· I 374 – 10·

arqaoq ئارقاغ ئارقاق، رەختنىڭ ئارقىقى. 100 – 4، 57 – 15· I 159 – 15، 83 – 11·

arqalandï ئارقىلاندى تايماندى، يۆلەندى، ھىمات قىلدى. 229 – 1· I 391 – 7·

(ئارقىلىنىر – ئارقىلانماق arqalanur – arqalanmaq) 229 – 3· I 391 – 10·

arqaqaq ارقچق ئېغىزغا دورا قۇيۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ئىچى كاۋاك ئەسۋاب. 121 – 7· I 196 – 17·

arqar ئارقار، ئارقىر ئارقار. 99 – 28، 170 – 9، 321 – 13· I 159 – 4، 286 – 15، 549 – 13·

arqaxtï ئارقىشتى: ol anïŋ birlə yük arqaxtï — ئۇ ئۇنىڭ بىلەن يۈك يۆدۈشتى. 186 – 12· I 315 – 14·

(ئارقىشۇر – ئارقىشماق arqaxur – arqaxmaq) 186 – 13· I 315 – 16·

arqïn izi ئارقىن ازى ئېسەن. 78 – 11· I 121 – 2·

arqïx ئارقش كارۋان. 83 – 28، 84 – 2· I 131 – 17، 132 – 1·

arqïx ئارقش خەۋەرچى. 84 – 6· I 132 – 4·

arquq kixi: ئارقۇق — سۆزگە كىرمەيدىغان، تەرسا كىشى. 93 – 8· I 148 – 12·

arquq ئارقۇق ياغاچ. 93 – 9· I 148 – 14·

arquqlandï ئارقۇقلاندى باش تارتتى، بويۇنتاۋلىق قىلدى. 242 – 6· I 413 – 17·

(ئارقۇقلۇر – ئارقۇقلانماق arquqlanur – arquqlanmaq) 242 – 7 I 414 – 2·

ark‚un اَرْقُـــنْ ئـارغۇن، شـالغۇت. 91 – 19، 321 – 13· I 146 – 3،
549 – 13·

ark‚un اَرْقُنْ كېلىدىغان يىل نامى. 92 – 5· I 146 – 17·

ark‚un izi اَرْقُنْ ازى ئېسىن. 92 – 5· I 146 – 17·

ark‚uqï اَرْقُجى ۋاستىچى. 118 – 21· I 191 – 11·

armaoqan اَرْمَغانْ ئارماغان. ئوغۇزچە. 117 – 19· I 189 – 4·

armut اَرْمُتْ ئامۇت. 82 – 11، 240 – 6· I 128 – 4؛ II 410 – 7·

armutlandï اَرْمُتْلَـــنْدى: *armutlandï yïoqaq* — ئامۇت دەرىخى مېۋىلىدى.
240 – 6· I 410 – 7·

(اَرْمُتْلَنُرْ – اَرْمُتْلَنْمـــاقْ *armutlanur – armutlanmak*) I 240 – 7·
410 – 8·

arpa اَرْپا ئارپا. 104 – 30، 493 – 11، 650 – 10· I 167 – 9؛ II
168 – 6، 463 – 4·

arpaoqan اَرْپَغانْ ئارپىخان. 117 – 17· I 189 – 2·

arpaladï اَرْپالادى: *ol atïn arpaladï* — ئۇ ئېتىغا ئارپا بەردى. 242 – 23·
414 – 15· I

(اَرْپـــالارْ – اَرْپالامـــاقْ *arpalar – arpalanmak*) I 242 – 24·
414 – 16·

arpalandï اَرْپَلَنْدى ئارپىلىق بولدى. 228 – 23· I 390 – 15·

(اَرْپـــالَنُرْ – اَرْپَلَنْمـــاقْ *arpalanur – arpalanmak*) I 228 – 25·
390 – 18·

arqï اَرْقى بوغچا، خالتا، خۇرجۇن. 105 – 6، 182 – 11· I 168 – 2،
308 – 5·

arrïoq اَرّغْ: *arrïoq nəŋ* — بەك ئېرىق نەرسە. 119 – 26· I 194 – 9·

arsal اَرْسَلْ: *arsal saq* — قوڭۇر چاچ. 90 – 7· I 143 – 6·

arsalïk‚ اَرْسَلِقْ هايۋانلارنىڭ خۇنساسى. ئوغۇزچە. 131 – 22· I 216 – 2·

arsïk‚tï اَرْسِقْتِي ئېزىقتى، ئالداندى. 190 – 18· I 322 – 15·

(اَرْسِـــقارْ – اَرْسِـــقْماقْ *arsïk‚ar – arsïk‚mak*) I 190 – 18·
322 – 16·

arslan اَرْسْـــلانْ، اَرْسْـــلَنْ ئارسلان، شىر. 997 – 17، 68 – 4، 72 – 18،
236 – 25، 311 – 16، 512 – 26، 628 – 13، 647 – 8،
997 – 20، 898 – 6، 886 – 23، 758 – 17،
1001 – 15· III 563 – 9؛ I 103 – 12، 111 – 7،
404 – 18، 532 – 4؛ II 207 – 11، 422 – 13، 456 – 16؛

ئىندېكس

III 4 – 9، 124 – 11، 359 – 7، 384 – 12، 563 – 10، 570 – 4.

arslanlayu ئارسلانلىيۇ. 105 – 23، 119 – 8، 412 – 28، 506 – 4 I 169 – 6، 193 – 3؛ II 16 – 12، 194 – 1.

arsu ئارسۇ پەس، قەدىرسىز نەرسە. ئوغۇزچە. 107 – 10 I 172 – 7.

art ئارت: *art saq* — گەدەن چېچى. 43 – 22 I 59 – 12.

art ئارت بويۇن، گەدەن. 43 – 22 I 59 – 13.

art ئارت ئارت، داۋان. 43 – 24، 43 – 26، 214 – 8، 424 – 9، 536 – 22، 694 – 4، 838 – 18، 884 – 19 I 59 – 14، 365 – 17؛ II 36 – 11، 254 – 6؛ III 3 – 3، 273 – 13، 356 – 14.

artadï ئارتادى ئاردىدى، بۇزۇلدى. 210 – 24 I 359 – 1.

(ئارتار – ئارتاماق *artar – artamak*) 210 – 24 I 359 – 2.

artaq ئارتاق ئارداق، بۇزۇق. 100 – 27 I 161 – 16.

artattï ئارتاتتى بۇزدى، نابۇت قىلدى. 202 – 25 I 344 – 5.

(ئارتاتۇر – ئارتاتماق *artatur – artatmak*) 202 – 26 I 344 – 6.

artaxdï ئارتاشدى: *yalïŋuk iqin artaxdï* — كىشىلەر ئۆز ئىچىدىن ئارداشتى. 181 – 20 I 307 – 1.

(ئارتاشۇر – ئارتاشماق *artaxur – artaxmak*) 181 – 23 I 307 – 5.

artïoq ئارتىغ ئايالچە جىلىتكە. 84 – 16 I 133 – 1.

artïoq ئارتىغ ئارتىق. ئۇلاغقا ئارتىلىدىغان ئارتىق. 84 – 17، 502 – 10 I 133 – 2؛ II 186 – 8.

artïldï ئارتىلدى ئارتىلدى. 192 – 1 I 324 – 19.

(ئارتىلۇر – ئارتىلماق *artïlur – artïlmak*) 192 – 4 I 325 – 4.

artïndï ئارتىندى ئارتىندى. 196 – 8 I 332 – 14.

(ئارتىنۇر – ئارتىنماق *artïnur – artïnmak*) 196 – 9 I 332 – 16.

artïxdï ئارتىشدى ئارتىشتى. 182 – 11 I 308 – 5.

(ئارتىشۇر – ئارتىشماق *artïxur – artïxmak*) 182 – 12 I 308 – 7.

artladï ئارتلادى كاچاتلىدى، شاپىلاقلىدى؛ ئوردى. 1019 – 6 III 600 – 12.

(ئارتلار – ئارتلاماق *artlar artlamak*) 1019 – 7 III 600 – 14.

arttï ئارتتى ئارتتى، ئاشتى. 1006 – 20 III 578 – 9.

(اَرْتار – اَرْتماق artar artmak) III ·22 – 1006 ·12 – 578

artuk اَرْتُـــــق ئـارتوْق، ئوشـوْق· 85 – 10، 85 – 13، 505 – 15· I 134 – 6، 134 – 8؛ II 193 – 2·

artuk,landï اَرْتُقْلَنْدي هەددىدىن ئاشتى· 240 – 23· I 411 – 14·

(اَرْتُقْلَنْر – اَرْتُقْلَنْماق artuqlanur – artuqlanmak) I ·24 – 240 ·15 – 411

artuq اَرْتُجْ ئارتوْچ، ئارتوْچ دەريخى· 82 – 12، 286 – 10· I 128 – 5، ·2 – 489

artuq اَرْتُجْ ئارتوْچ ~ ئاتوْش· يوْرت ئىسمى· 82 – 12· I 128 – 5·

artuqlandï اَرْتُجْلَنْدي: taoq artuqlandï — تاغ ئارتوْچ دەريخى بىلەن قاپلاندى· 240 – 8· I 410 – 10·

(اَرْتُجْلَنْر – اَرْتُجْلانْماق artuqlanur – artuqlanmak) I ·9 – 240 ·12 – 410

arturdï اَرْتُـــرْدي: on yarmak üzə bir arturdï — ئون يارماق ئوستىگە بىر (يارماق) ئارتتوْردى· 174 – 21· I 293 – 20·

(اَرْتُرُر – اَرْتُرْماق arturur – arturmak) I ·23 – 174 ·3 – 294

artut اَرْتُـــتْ بەگ ۋە شوْنداق كىشىلەرگە تارتوْق قىلىنىدىغان ئات ۋە شـوْنىڭغا ئوخشـاش نەرسـىلەر· 93 – 6، 97 – 4، 149 – 1· I 148 – 9، 155 – 1، 245 – 18·

arubat اَرُوباتْ تەمىر ھىندى· 116 – 14· I 187 – 7·

aruk, اَرُقْ: aruk ər — ھارغىن ئادەم· 61 – 1· I 89 – 16·

aruk, اَرُقْ ئورۇق، جوْدەك· ئوغوْزچە ۋە قىپچاقچە· 61 – 4· I 90 – 1·

aruk, اَرُقْ: aruk turuk — ئـارۇق تـوْرۇق· داۋان ئىسمى· 288 – 13· I 492 – 16·

aruk,ladï اَرُقْلادي ھاردوْق ئالدى· 234 – 17· I 400 – 17·

(اَرُقْلار – اَرُقْلاماق aruqlar – aruqlamak) I ·19 – 234 ·20 – 400

aruk,luk, اَرُقْلُـــقْ ھـارغىنلىق· 124 – 21، 650 – 9· I 203 – 14؛ II ·3 – 463

arumdun ارُم دُونْ بويىاق· 115 – 19· I 186 – 5·

arut اَرُتْ: arut ot — يىـل ئاتلىغـان (يىللىغـان) ئـوت· 50 – 12، 502 – 20· I 70 – 7؛ II 187 – 9·

arvadï اَرْڤادي ئەرۋىدى· 219 – 1· I 373 – 14·

(اَرْڤار – اَرْڤاماق arvar – arvamak) I ·2 – 219 ·15 – 373

arvaldï اَرْڤَلْدي ئەرۋەشلەندى، ئەرۋەش ئوقوْلدى· 195 – 19· I 331 – 11·

ئىنىدىكس

(اَرْڤُلُرْ – اَرْڤَلْماقْ *arvalur – arvalmak*) 195 ·20 – 331 ·13 I

arvax اَرْڤَشْ ئەپسۇن – ئەرۋەش· 195 ·19، 219 ·1 – 331 I ·11، 373 ·14

arvaxtï اَرْڤَشْتِ: *ḳamlar ḳamuoḳ arvaxdï* — ھەممە كاھىنلار ئەپسۇن – ئەرۋەش ئوقۇشتى· 186 ·8 – 315 I ·9

(اَرْڤَشُورْ – اَرْڤَشْماقْ *arvaxur – arvaxmak*) 186 ·10 – 315 ·12 I

arzulayu اَرْزُلَيُو چىلبۇرىدەك· 988 ·17 – 547 III ·15

arzu اڑرو ئارجۇ، چىشى چىلبۇرە· 107 ·6 – 172 I ·1

arzulayu اَڑرولیو چىلبۇرىدەك· 107 ·8 – 172 I ·3

arżutal اَرْذوتالْ بەدەندىكى موينى چۇشۇرۇشكە ئىشلىتىلىدىغان ھاك ئارىلاشمىسى· 121 ·8 – 196 I ·19

as اَاسْ ئەرس، ئاق سۇسەر· 71 ·20 – 110 I ·4

as اَاسْ ئاس· دېدەكلەرگە قويۇلىدىغان ئىسىم· 71 ·20 – 110 I ·4

asdï اَاسْدِ ئاستى· 141 ·19 – 234 I ·2

(اَاسارْ – اَاسْماقْ *asar – asmak*) 141 ·21 – 234 I ·4

asïoḳ اَسْغْ ئاسىق، پايدا، نەپ· 59 ·14، 375 ·19 – 87 I ·6، 642 ·14

asïoḳlïoḳ اَسْغْلِغْ: *asïoḳlïoḳ ïx* — ئاسىقلىق (پايدىلىق) ئىش· 123 ·9 – 200 ·7 I

asïldï اَسْلْدِ ئېسىلدى· 159 ·6 – 264 I ·19

(اَسْلُرْ – اَسْلْماقْ *asïlur – asïlmak*) 159 ·7 – 265 I ·1

asïxdï اَسْشْدِ ئېسىشتى· 151 ·1 – 249 I ·4

(اَسْشُورْ – اَسْشْماقْ *asïxur – asïxmak*) 151 ·2 – 249 I ·5

aslïndï اَسْلْنْدِ ئېسىلدى· 202 ·1 – 342 I ·15

(اَسْلُنْرْ – اَسْلْنْماقْ *aslïnur – aslïnmak*) 202 ·1 – 342 I ·16

asŋardï اَسْنْكَرْدِ ئېسەنگىرىدى· 222 ·17 – 380 I ·7

(اَسْنْكَرارْ – اَسْنْكَرْماقْ *asŋarar – asŋarmak*) 222 ·18 – 380 ·8 I

asra اَسْرا ئاست· 106 ·14 – 170 I ·15

asrï اَسْرِ قاپلان· 106 ·16 – 170 I ·18

asrïladï اَسْرِيلادِ: *ol kizizni asrïladï* — ئۇ كىگىزنى قاپلان رەڭگىگە كىرگۈزدى· 243 ·1 – 415 I ·4

(اَسْرِيلارْ – اَسْرِيلاماقْ asrïlar – asrïlamak) 243 – 2، I 415 – 6،

asruxdï اَسْرُشْدِي چۈشكۈرۈشتى. 184 – 22، I 312 – 8،

(اَسْرُشُورْ – اَسْرُشْماقْ asruxur – asruxmak) 184 – 23، I 312 – 10،

ast اَسْتْ تار كوچا. چىگىلچە. 44 – 3، I 59 – 19،

astïn اَسْتِنْ ئاستىن. 92 – 13، I 147 – 9،

asturdï اَسْتُرْدِي ئاستۇردى. 175 – 20، I 295 – 13،

(اَسْتُرُرْ – اَسْتُرْماقْ asturur – asturmak) 175 – 22، I 295 – 16،

asurdï اَسُرْدِي چۈشكۈردى. 145 – 23، I 240 – 2،

(اَسُرُرْ – اَسُرْماقْ asurur – asurmak) 145 – 23، I 240 – 3،

asuroqan اَسُرْغانْ چۈشكۈرۈۋېرىدىغان. 129 – 21، I 212 – 14،

asurtoqu اَسُرْتُقُو چۈشكۈرتىدىغان. 1018 – 19، III 599 – 14،

asurtoquk, اَسرتُقْ ئەقىللىق، زېرەك. 1018 – 21، III 600 – 4،

at اَتْ ئـــــات. 37 – 24، 48 – 2، 72 – 2، 72 – 25، 89 – 12،
98 – 2، 104 – 32، 146 – 2، 150 – 23، 165 – 20،
178 – 10، 192 – 1، 199 – 21، 211 – 17، 212 – 25،
213 – 26، 215 – 2، 218 – 18، 219 – 26، 222 – 8،
225 – 4، 228 – 23، 229 – 13، 231 – 3، 247 – 5،
249 – 21، 251 – 19، 255 – 23، 257 – 14، 257 – 15،
261 – 24، 275 – 3، 276 – 10، 283 – 12، 297 – 1،
301 – 13، 309 – 26، 324 – 26، 325 – 25، 351 – 19،
384 – 21، 389 – 10، 408 – 5، 409 – 21، 410 – 8،
426 – 7، 426 – 16، 456 – 24، 463 – 15، 470 – 8،
495 – 1، 502 – 18، 506 – 14، 509 – 13، 512 – 14،
512 – 26، 514 – 21، 515 – 4، 519 – 11، 519 – 21،
523 – 20، 531 – 1، 544 – 1، 545 – 1، 550 – 12،
550 – 14، 551 – 4، 551 – 21، 552 – 23، 554 – 22،
555 – 2، 555 – 9، 556 – 11، 586 – 1، 588 – 25،
591 – 3، 592 – 14، 596 – 10، 597 – 18، 598 – 5،
599 – 7، 599 – 27، 600 – 5، 600 – 11، 603 – 27،
616 – 17، 636 – 15، 649 – 1، 652 – 2، 653 – 9،
653 – 20، 654 – 3، 655 – 6، 669 – 26، 678 – 5،
687 – 25، 697 – 18، 689 – 7، 698 – 12، 702 – 5،
702 – 12، 724 – 12، 725 – 9، 727 – 8، 728 – 23،

،1 – 766 ،1 – 753 ،8 – 745 ،15 – 732 ،30 – 728
،18 – 784 ،12 – 784 ،20 – 783 ،7 – 782 ،18 – 775
– 802 ،7 – 800 ،4 – 800 ،4 – 796 ،9 – 790 ،22 – 785
،7 – 827 ،5 – 822 ،29 – 820 ،10 – 813 ،6 – 809 ،17
،4 – 857 ،27 – 852 ،17 – 850 ،17 – 841 ،2 – 838
،20 – 882 ،25 – 881 ،15 – 877 ،4 – 875 ،7 – 864
،14 – 896 ،3 – 892 ،3 – 891 ،26 – 887 ،17 – 886
– 913 ،5 – 912 ،1 – 910 ،16 – 906 ،4 – 897 ،1 – 897
– 942 ،22 – 940 ،15 – 939 ،21 – 936 ،18 – 917 ،5
– 948 ،11 – 945 ،24 – 943 ،23 – 943 ،15 – 943 ،22
– 1010 ،4 – 1003 ،6 – 981 ،1 – 978 ،14 – 958 ،15
،14 – 111 ،8 – 110 ،4 – 67 ،9 – 48 I ،6 – 1016 ،21
،22 – 248 ،8 – 240 ،9 – 167 ،4 – 156 ،14 – 141
،21 – 360 ،9 – 338 ،19 – 324 ،11 – 300 ،12 – 277
– 379 ،9 – 375 ،2 – 373 ،10 – 367 ،5 – 365 ،3 – 363
– 422 ،13 – 394 ،16 – 391 ،15 – 390 ،5 – 384 ،18
،1 – 447 ،6 – 440 ،10 – 437 ،5 – 430 ،20 – 426 ،14
،16 – 513 ،12 – 506 ،19 – 483 ،17 – 470 ،13 – 468
،1 – 660 ،8 – 602 ،10 – 557 ،16 – 555 ،8 – 529
– 40 ،16 – 39 ،3 – 12 ،16 – 10 ،16 – 7 II :19 – 667
،7 – 187 ،11 – 171 ،1 – 150 ،7 – 109 ،10 – 96 ،8
،10 – 212 ،11 – 207 ،13 – 206 ،13 – 200 ،3 – 195
– 280 ،5 – 269 ،6 – 267 ،15 – 242 ،2 – 222 ،5 – 221
،9 – 352 ، 8 – 346 ، 9 – 291 ، 16 – 282 ، 9 – 281 ،3
، 10 – 403 ، 1 – 370 ، 7 – 367 ، 18 – 359 ، 4 – 357
،3 – 10 III :2 – 516 ،18 – 499 ،10 – 460 ،10 – 435
،3 – 64 ،15 – 60 ،7 – 59 ،4 – 19 ،13 – 18 ،11 – 11
،3 – 138 ،17 – 112 ،16 – 96 ،8 – 73 ،9 – 66 ،15 – 65
– 203 ،6 – 196 ،2 – 185 ،9 – 172 ،6 – 169 ،1 – 157
،3 – 251 ،7 – 240 ،1 – 227 ،12 – 219 ،17 – 207 ،14
،3 – 321 ،2 – 308 ،11 – 299 ،17 – 295 ،10 – 272
،6 – 360 ،17 – 352 ،9 – 351 ،4 – 343 ،12 – 338
– 400 ،8 – 381 ،2 – 380 ،6 – 371 ،8 – 369 ،4 – 363
،10 – 457 ،6 – 422 ،12 – 413 ،11 – 411 ،5 – 407 ،11

· 1 – 474 · 17 – 470 · 4 – 469 · 7 – 465 · 4 – 463
– 586 ،10 – 572 ،6 – 534 ،6 – 528 ،9 – 495 ،2 – 480
·9 – 595 ،12

at ئات. ئىسىم. 70 – 21· I 107 – 13·

at ئاتْ، ئەقىم، ئۇنۋان. 70 – 22، 877 – 28· I 107 – 14؛
III 343 – 16·

ata ئاتا، دادا. 76 – 17، 104 – 14، 165 – 20، 385 – 2،
– 166 ،13 – 117 I ·17 – 974 ،18 – 755 ،19 – 461
،15 – 117 III ؛4 – 106 II ؛8 – 660 ،13 – 277 ،11
·15 – 522

atadï ئاتىدى. 877 – 28· III 343 – 16·

(atar – atamaq ئاتارْ – ئاتاماقْ) 877 – 29· III 344 – 1·

atan ئاتان، ئاتان تۆگە. 68 – 10، 68 – 12، 517 – 8· I 103 –
·14 – 216 II ؛1 – 104 ،18

atanlandï ئاتانلاندى. 227 – 6· I 388 – 4·

(atanlanur – atanlanmaq ئاتانلانۇرْ – ئاتانلانماقْ) 227 – 7· I 388 – 6·

atanlïoq ئاتانلىغ: atanlïoq ər — ئاتان تۆگىلىك ئادەم. 123 – 18· I
·1 – 201

ataq ئاتاق. 51 – 21، 461 – 23· I 73 – 3؛ II 106 – 4·

ataq ooqul ئاتاق ئوغۇل ئۆزىنى يۇرتىنىڭ مويسىپىتى قىلىپ كۆرسىتىدىغان بالا.
51 – 21· I 73 – 4·

atasaoqun ئاتاساغۇن، ئاتا سىغۇن تېۋىپ. 76 – 18، 306 – 27· I 117 – 14،
·18 – 523

atattï ئاتتى: tay atattï — تاي ئات بولدى. 165 – 16· I 277 – 9·

atoqak, ئاتقاق قوڭلۇنچى. 100 – 13· I 160 – 13·

atoqardï ئاتقۇرْدى: ol məni atoqardï — ئۇ مېنى ئاتقا مىندۈرۈپ قويدى.
178 – 8· I 300 – 8·

(atoqarur – atoqarmaq ئاتقارۇرْ – ئاتقارماقْ) 178 – 9· I 300 – 10·

atïldï ئاتلدى ئېتىلدى. 156 – 17· I 259 – 18·

(atïlur – atïlmaq ئاتىلۇرْ – ئاتىلماقْ) 156 – 17· I 259 – 19·

atïm ئاتىم: atïm ər — مەرگەن. 67 – 21· I 102 – 19·

atïndï ئاتىندى ئېتىلدى. 160 – 22· I 267 – 17·

(atïnur – atïnmaq ئاتىنۇرْ – ئاتىنماقْ) 160 – 24· I 267 – 20·

atïndï اَتــنْدي: *ol ok atïndï* — ئۇ ئوقنى ئوق ئېتىۋاتقانده‌ك قىلىپ كۆرسه‌تتى. 160 – 25 · I 268 – 1 ·

(اَتُورْ – اَتْماقْ *atïnur – atïnmak*) 160 – 26 · I 268 – 2 ·

atïnqu اَتْنجُو: *atïnqu nəŋ*— تاشلانغان نه‌رسه. 111 – 24 · I 180 – 8 ·

atïq اَتجْ ئودىكام، كۆلۈب. 51 – 23 · I 73 – 5 ·

atïx اَتشْ ئېتىشىش. 57 – 2 · I 82 – 13 ·

atïx اَتشْ ئاتىش. ئه‌رله‌ر ئىسمى. 57 – 3 · I 82 – 14 ·

atïxdï اَتشْدي ئېتىشتى. 147 – 19 · I 243 – 7 ·

(اَتشُرْ – اَتشْماقْ *atïxur – atïxmak*) 147 – 21 · I 243 – 10 ·

atïxoqan اَتشْغانْ ئېتىشىدىغان. 129 – 27 · I 213 – 3 ·

atïz اَتزْ ئېتىز. 53 – 20 · I 76 – 7 ·

atïzladï اَتزْلادي ئېتىزلاشتۇردى. 232 – 5 · I 396 – 6 ·

(اَتزْلارْ – اَتزْلاماقْ *atïzlar – atïzlamak*) 232 – 7 · I 396 – 9 ·

atïzlandï اَتزْلَنْدي ئېتىزلاندى. 225 – 10 · I 384 – 13 ·

(اَتزْلَنُــرْ – اَتزْلَنْمــاكْ *atïzlanur – atïzlanmak*) 225 – 11 · I 384 – 14 ·

atlandï اَتْلَنْدي، اَتْلانْدي ئاتلاندى، ئاتقا مىندى. 200 – 7، 219 – 26 · I 339 – 7، 375 – 9 ·

(اَتْلَنُرْ – اَتْلَنْمــاقْ *atlanur – atlanmak*) 200 – 9، 219 – 26 · I 339 – 11، 375 – 10 ·

atlïoq اَتْلغْ قه‌بىلىنىڭ چوڭلىرى. 70 – 23 · I 108 – 2 ·

atlïoq اَتْلــــغْ ئــاتلىق. 84 – 13، 136 – 28، 534 – 8، 718 – 23، 739 – 21 ، 1013 – 14 · I 132 – 13 ، 224 – 17 : II 248 – 17 : III 49 – 1، 86 – 10، 590 – 15 ·

atsadï اَتسادي ئاتقۇسى كه‌لدى. 213 – 14 · I 364 – 6 ·

(اَتْسارْ – اَتْساماقْ *atsar – atsamak*) 213 – 15 · I 364 – 7 ·

attï اَتي ئاتتى. 139 – 15 · I 229 – 14 ·

(اَتارْ – اَتْماقْ *atar – atmak*) 139 – 16 · I 229 – 16 ·

atturdï اَتُرْدي ئاتتۇردى. 173 – 19 · I 292 – 1 ·

(اَتُرُرْ – اَتُرْماقْ *atturur – atturmak*) 173 – 21 · I 292 – 3 ·

av اَاڤْ، اَڤْ ئــــوۋ. 72 – 4، 221 – 4، 391 – 5 · I 110 – 11، 377 – 16، 671 – 1 ·

ava اَڤا ئاھ – ئۇھ. ئىملىق سۆز. 78 – 15 · I 121 – 8 ·

ava اَڤا ئاۋا. قه‌بىله ئىسمى. 708 – 15 · III 30 – 3 ·

avaladï اَڤالادِ ئولاشتى، توپلاندى. 238 – 6· I 407 – 10·
(اَڤالارْ – اَڤالاماقْ avalar – avalamak) 238 – 9· I 407 – 14·
avdï اَاڤْدِ ئولاشتى، توپلاندى. 142 – 3· I 234 – 15·
(اَافارْ – اَاڤْماقْ avar – avmak) 142 – 4· I 234 – 16·
avïlq̣u اَڤْلْقُو ئاۋىلقۇ. قىزىل مېۋە بېرىدىغان بىر خىل دەرەخ. 371 – 8، 798 – 5· I 637 – 5· III 200 – 14·
avïndï اَڤْنْدِ ئاۋۇندى، كۆنۈكتى، ئېجىل بولدى. 162 – 22· I 272 – 7·
(اَڤْنُرْ – اَڤْنْماقْ avïnur – avïnmak) 162 – 23· I 272 – 9·
avïnq اَڤْـــنْجْ ئاۋۇنچ، ئاۋۇنماق، كۆنۈكمەك. 111 – 3، 1023 – 16· I 179 – 5؛ III 609 – 1·
avïnqu اَڤْـــنْجُو ئاۋۇنچۇق: چۆرە. 112 – 4، 112 – 5· I 181 – 1، 181 – 3·
avïqoqa اَڤْجْغا ئوبۇشقا، قېرى كىشى. 120 – 7· I 194 – 16·
avladï اَڤْلادِ ئوۋلىدى: ئوۋلاشتى. 221 – 4· I 377 – 16·
(اَڤْلارْ – اَڤْلاماقْ avlar – avlamak) 221 – 5· I 377 – 18·
avlaldï اَڤْلَلْدِ ئوۋلاندى. 227 – 29· I 389 – 10·
(اَڤْلُلورْ – اَڤْلَلْماقْ avlalur – avlalmak) 227 – 30· I 389 – 11·
avlandï اَاڤْلَنْدِ ئوۋلىدى، ئوۋ قىلدى. 230 – 2· I 392 – 16·
(اَاڤْلَنُرْ – اَاڤْلَنْماقْ avlanur – avlanmak) 230 – 3· I 393 – 2·
avlattï اَڤْلَتّى ئوۋلاتتى. 206 – 12· I 351 – 8·
(اَڤْلَتُرْ – اَڤْلَتْماق avlatur – avlatmak) 206 – 13· I 351 – 10·
avlaxdï اَڤْلَشْدِ ئولاشتى، يىغىلىشتى. 188 – 26· I 320 – 1·
(اَڤْلَشُورْ – اَڤْلَشْماقْ avlaxur – avlaxmak) 189 – 1· I 320 – 2·
avqï اَڤْجِ ئوۋچى. 58 – 24، 238 – 25، 253 – 19، 324 – 16· I 86 – 2، 408 – 10، 433 – 8، 555 – 2·
avran اَڤْرَنْ كان ئوچاق. 92 – 15· I 147 – 12·
avrïndï اَڤْـــرِنْدِ: avrïndï nəŋ — تاشلاندۇق نەرسە. 121 – 25· I 197 – 8·
avurta اَڤُرْتا ئىنىكئانا. 510 – 22· II 203 – 14·
avus اَڤُسْ موم. بۇلغارچە. 56 – 20· I 81 – 12·
avuzoqun اَڤُـــرْغُونْ ئۇزۇغۇن. تۇخۇمەك دەرىخىنىڭ مېۋىسى. 129 – 26· I 213 – 1·
avxar اَڤْشارْ ئاپشار. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 23· I 78 – 7·

avya ئاۋيا، بىر خىل بېھى. 96 – 23، 646 – 18. I 154 – 8؛ II 455 – 17.

avzurï ئاۋزۇرى بۇغداي ۋە ئارپا ئۇنى قاتارلىق نەرسىلەر ئارىلاشتۇرۇلۇپ قىلىنغان تاماق. 121 – 16. I 197 – 3.

aw ئاۋ بۈيرۈغۇچىنىڭ بۈيرۇقىدىن باش تارتىشىنى بىلدۈرىدىغان يارەمچى سۆز. 42 – 3. I 56 – 9.

awun ئاۋۇن دەرەخ، سايرام (ئىسپىنجاپ) تىلىدا. 74 – 6. I 113 – 15.

awut ئاۋۇت ئوچ، ئوچۇم. 73 – 30. I 113 – 5.

ax ئاش، ئاش، غىزا. 71 – 24، 46 – 7، 68 – 12، 129 – 19، 167 – 25، 244 – 13، 282 – 17، 336 – 28، 337 – 6، 390 – 12، 456 – 16، 493 – 1، 500 – 11، 513 – 17، 521 – 7، 644 – 16، 645 – 4، 714 – 6، 718 – 17، 740 – 1، 741 – 18، 771 – 18، 789 – 3، 830 – 5، 830 – 22، 877 – 11، 879 – 13، 882 – 8، 884 – 20، 890 – 16، 962 – 26، 974 – 7، 980 – 22، 1012 – 16. I 110 – 6، 63 – 8، 104 – 1، 212 – 11، 281 – 15، 417 – 5، 482 – 13، 669 – 16؛ II 95 – 19، 167 – 10، 182 – 3، 209 – 1، 452 – 12، 451 – 13؛ III 40 – 10، 86 – 12، 89 – 8، 149 – 14، 183 – 1، 257 – 5، 258 – 5، 342 – 14، 347 – 2، 352 – 5، 356 – 15، 368 – 9، 503 – 6، 522 – 4، 533 – 11، 589 – 4.

axadï ئاشادى يېدى. 879 – 13. III 347 – 2.

(ئاشار – ئاشاماق axar – axamak) 879 – 16. III 347 – 6.

axak, ئاشق تۆۋەن، پەس. ئوغۇزچە. 61 – 22. I 91 – 1.

axak,ladï ئاشقلادى پەس كۆردى، سەل چاغلىدى. 234 – 22. I 401 – 4.

axattï ئاشتى ئاشاتتى، يېگۈزدى. 167 – 25. I 281 – 15.

(ئاشتۇر – ئاشتماق axatur – axatmak) 167 – 28. I 282 – 2.

axbar ئاشبار ھەلەپ. 99 – 29، 677 – 22. I 159 – 6؛ II 514 – 16.

axdï ئاشدى ئاشتى. 141 – 22. I 234 – 6.

(ئاشار – ئاشماق axar – axmak) 141 – 23. I 234 – 7.

axoqïndï ئاشغىدى ئىشقىلاندى، سۈركەلدى، سوقۇلدى. 199 – 4. I 337 – 9.

(ئاشغۇر – ئاشغىماق axoqïnur – axoqïnmak) 199 – 6. I 337 – 11.

axïqan ئاشچان ئاشىچان. شەھەر ئىسمى. 115 – 17. I 186 – 2.

axladï ئاشلادې قادىدى، قاداق سالدى. 220 – 23· I 377 – 7·
(ئاشلار – ئاشلاماق axlar – axlamak) 220 – 24· I 377 – 9·
axlaldï ئاشلالدې قادالدى. 227 – 25· I 389 – 5·
(ئاشـــلالۇر – ئاشـــلالماق axlalur – axlalmak) 227 – 26· I 389 – 6·
axlattï ئاشلاتتې قاداتتى. 206 – 5· I 350 – 15·
(ئاشلاتۇر – ئاشلاتماق axlatur – axlatmak) 206 – 6· I 350 – 16·
axlïk ئاشلىق ئاشخانا. 96 – 20· I 154 – 5·
axlïk ئاشـــلىق بۇغداي. ئوغۇزچه. 96 – 20، 283 – 8، 556 – 23· I 154 – 5، 483 – 14؛ II 292 – 9·
axnu ئاشنۇ ئىلگىرى، ئاۋۋال. 109 – 11· I 176 – 10·
axruldï ئاشرۇلدې ئاشۇرۇلدى. 194 – 8· I 329 – 3·
(ئاشرۇلۇر – ئاشرۇلماق axrulur – axrulmak) 194 – 9· I 329 – 5·
axsadï ئاشسادې ئاشقۇسى كەلدى. 214 – 8· I 365 – 17·
(ئاشسار – ئاشساماق axsar – axsamak) 214 – 10· I 366 – 1·
axsattï ئاشسـتتې ئاشسـراتتى. 204 – 10· I 347 – 2·
(ئاشستۇر – ئاشستماق axsatur – axsatmak) 204 – 11· I 347 – 4·
axtal ئاشتال كەنجه. 90 – 8· I 143 – 7·
axu ئاشو رۇشا، قىزىل توپا. 78 – 12· I 121 – 4·
axuk ئاشۇق ئوشۇق. 61 – 23، 562 – 10· I 91 – 2؛ II 302 – 13·
axuk ئاشۇق تۆمۇر قالپاق، دۇبۇلغا. 61 – 27· I 91 – 7·
axukladï ئاشقلادې ئوشۇقىغا ئوردى. 234 – 20· I 401 – 1·
(ئاشـــقلار – ئاشـــقلاماق axuklar – axuklamak) 234 – 21· I 401 – 2·
axuktï ئاشقتې ئالدىرىدى. 155 – 11· I 257 – 11·
(ئاشقار – ئاشتماق axukar – axuktmak) 155 – 13· I 257 – 14·
axundï ئاشندې ئېشىپ كەتتى، ئۆتۈپ كەتتى. 162 – 20· I 272 – 4·
(ئاشنۇر – ئاشنماق axunur – axunmak) 162 – 21· I 272 – 6·
ay ئاي: توق سىرىق رەڭلىك بىر خىل يىپەك رەخت. 42 – 5· I 56 – 12·
ay ئاي: ay bitiki — ئەسكەرلەرنىڭ ئىسمى ۋە تەمىناتى يېزىلمىغان دەپتەر. 42 – 6· I 56 – 13·
ay ئاي، ئاي ئاي. 73 – 6، 201 – 20، 202 – 13، 221 – 3، 286 – 10، 306 – 5، 384 – 21، 510 – 11· I 112 –

2، 112 – 17، 341 – 12، 342 – 17، 357 – 10، 378 –
16، 489 – 2، 522 – 11، 660 – 2؛ II 202 – 11.

ay ااىْ، اَىْ ئاي، ئوتتۇز كۈندىن ئىبارەت ۋاقىت. 73 – 7، 73 – 10،
73 – 17، 406 – 20. I 112 – 3، 112 – 6، 112 – 16.
II 4 – 10

ay køl ااىْ كُولْ ئايكۆل. يەر ئىسمى. 790 – 22. III 186 – 6.

aya اَيـــــا ئالىقان: چاۋاك. 75 – 19، 265 – 18. I 116 – 3،
453 – 11.

ayadï اَيادِ ئايىدى. 210 – 13. I 358 – 5.

(اَيارْ – اَياماقْ ayar - ayamak) 210 – 15. I 358 – 8.

ayaoq اَياغْ لەقەم. 819 – 3، 210 – 14. III 236 – 13؛ I 358 – 7.

ayaq اَيَقْ، اَياقْ ئاياق، قاچا. 74 – 21، 71 – 24، 146 – 12، 206 –
5، 220 – 23، 227 – 25، 248 – 4، 284 – 21، 533 – 14،
592 – 6، 673 – 7، 795 – 23، 909 – 10، 916 – 10،
965 – 2، 985 – 18. I 114 – 11، 110 – 6، 241 – 3،
II 4؛ 486 – 10، 424 – 5، 389 – 7، 377 – 15، 350 –
247 – 10، 359 – 6، 506 – 10؛ III 195 – 13، 405 – 14،
419 – 13، 506 – 18، 542 – 5.

ayaq اَيَقْ ئاياغ، پوت. 74 – 22. I 114 – 13.

ayaqqï اَياقْجِي كۆلال. 909 – 10. III 405 – 14.

ayaladï اَيالادِ چاۋاك چالدى. 931 – 14. III 447 – 11.

(اَيالارْ – اَيالاماقْ ayalar – ayalmaq) 931 – 15. III 447 – 13.

ayas اَياسْ ئاياز، تىنىق، ئوچۇق. 104 – 6. I 166 – 6.

ayas اَياسْ ئاياس. قۇل ئىسمى. 104 – 7. I 166 – 7.

aybaŋ اَيْبَنْكْ ئايپاڭ. چىگىلچە. 99 – 6. I 158 – 2.

aydï اَيْدِ ئېيتتى. 142 – 12. I 235 – 2.

(اَيُورْ – اَيْماقْ ayur – aymaq) 142 – 13. I 235 – 3.

ayoqïr اَيْغِرْ ئايغىر. 782 – 2. III 169 – 2.

ayïoq اَيِغْ ئېيىق. 74 – 16. I 114 – 3.

ayïoq اَيـــــغْ «نەقەدەر، نېمىدېگەن، نە قاتارلىق» دېگەن مەنىلەردە
قوللىنىلىدىغان يارەمچى سۆز. 74 – 17، 74 – 18، 74 – 18،
I 114 – 5، 114 – 6، 114 – 7.

ayïq اَيِقْ ۋەدە. 474 – 22، 436 – 24. I 114 – 14؛ II 59 – 20.

ayïldï اَيِلْدِ ئېيتىلدى. 208 – 10. I 354 – 18.

(اَيلُرْ – اَيلْماقْ *ayïlur – ayïlmak*) I ·1 – 355 ·11 – 208

ayïtoqan اَيتْغانْ سورايدىغان· 731 – 7· III 70 – 11·

ayïttï اَيتّي سوربدى· 171 – 13· I 288 – 17·

(اَيتُورْ – اَيتْماقْ *ayïtur – ayïtmak*) I ·3 – 289 ·15 – 171

ayluk, ayluk, اَيلُقْ اَيلُقْ «شۇنداق - شۇنداق» مەنىسىدىكى سۆز. ئوغۇزچە. 96 – 4·
I ·12 – 153

ayran اَيرانْ ئايران، قېتىق· 102 – 8· I 163 – 9·

ayrïk, اَيرِقْ ئاجرىق ~ ئېجرىق (بىر خىل ئوت)· 96 – 2· I 153 – 9·

ayrïxdï اَيرِشْدي ئايرىلىشتى· 209 – 8· I 356 – 14·

(اَيرِشُورْ – اَيرِشْماقْ *ayrïxur – ayrïxmak*) 209 – 9· I 356 – 16·

ayru اَيرُو ئايرىم، باشقا· 106 – 8· I 170 – 7·

ayruk, اَيرُقْ ئايرىم. ئوغۇزچە· 96 – 1· I 153 – 7·

aytïoq اَيتِغْ ئامان - ئېسەنلىك ۋە شۇنىڭغا ئوخشاشلارنى سوراشماق· 95 –
·25 – 153 I ·5

aytïldï اَيتِلْدي ئېيتىلدى، سورالدى· 209 – 11· I 356 – 18·

(اَيتِلُرْ – اَيتِلْماقْ *aytïlur – aytïlmak*) 209 – 12· I 356 – 19·

aytïndï اَيتِنْدي سوراندى· 209 – 13· I 357 – 1·

(اَيتِنُرْ – اَيتِنْماقْ *aytïnur – aytïnmak*) 209 – 14· I 357 – 2·

aytïx اَيتِشْ ئىككى كىشىنىڭ بىر - بىرىدىن تىنچلىق سورىشىشى·
95 – 24، 95 – 25· I 153 – 4، 153 – 5·

ayturdï اَيتُرْدي ئېيتتۇردى ~ ئېيتقۇزدى· 208 – 25· I 355 – 17·

(اَيتُرُرْ – اَيتُرْماقْ *ayturur – ayturmak*) 208 – 26· I 356 – 1·

az اَازْ، اَزْ ئاز· 71 – 19، 68 – 12· I 109 – 17، 104 – 1·

az اَازْ ئەرس، ئاق سۆسەر· 71 – 20· I 109 – 18·

azak, اَزَقْ ئازاق. ئەرلەر ئىسمى· 61 – 9· I 90 – 6·

azdï اَازْدي ئازدى· 141 – 14· I 233 – 13·

(اَازارْ – اَازْماقْ *azar – azmak*) 141 – 14· I 233 – 14·

azoqan اَزْغانْ ئازغان· 334 – 6· I 571 – 18·

azïdï اَزيدي سىزدى؛ گاس بولدى· 879 – 6· III 346 – 10·

(اَزيرْ – اَزيماقْ *azïr – azïmak*) 879 – 8· III 346 – 14·

azïoq اَزِغْ ئېزىق، ھايۋاننىڭ مەرگەن چىشى· 59 – 13· I 87 – 5·

azïoqladï اَزِغْلادي: *toŋuz atïoq azïoqladï* — توڭگۇز ئاتنى مەرگەن چىشى
بىلەن ئۇرۇپ يارىلىدى· 233 – 26· I 399 – 16·

(اَزِغْلارْ – اَزِغْلاماقْ *azïoqlar – azïoqlamak*) 234 – 2· I 400 – 2·

azïoqlïoq اَزغَلــــغْ: *azïoqlïoq at* — ئېزىق چىشلىق ئات. 123 – 5· I 200 – 1·

azïldï اَزلْدِي ئېزىلدى، ئېزىپ كېتىلدى. 158 – 21· I 264 – 5·

(اَزلُرْ – اَزلْماقْ *azïlur – azïlmak*) 158 – 22· I 264 – 6·

azïtoqan اَزيتْغانْ ئازدۇرۇۋېرىدىغان. 128 – 6· I 210 – 1·

azïttï اَزتّي ئازدۇردى، ئېزىقتۇردى. 167 – 5· I 280 – 6·

(اَزتُرْ – اَزتْماقْ *azïtur – azïtmak*) 167 – 6· I 280 – 8·

azlandï اَازلَنْدِي ئاز كۆردى، ئاز سانىدى. 229 – 16· I 392 – 3·

(اَازلَنُرْ – اَازلَنْماقْ *azlanur – azlanmak*) 229 – 18· I 392 – 5·

azma اَزمانْ ئازما. 109 – 1· I 175 – 9·

azu اَزُو يــا، يــاكى. 77 – 19، 77 – 20، 77 – 21، 327 – 2· I 119 – 16، 119 – 17، 120 – 1، 559 – 9·

azuq أَزُقْ: *azuq ok* — ئازغان ئوق. 61 – 6· I 90 – 3·

azuq اَزُقْ: *azuq munk* — ئازغان – تازغان. 61 – 8· I 90 – 5·

azuq اَزُقْ ئوزۇق. 61 – 10، 289 – 14· I 90 – 7، 494 – 11·

azuqlandï اَزُقْلَنْدِي ئوزۇقلۇق بولدى. 226 – 21· I 387 – 4·

(اَزُقْلَنُــرْ – اَزُقْلَنْمــاقْ *azuqlanur – azuqlanmak*) 226 – 22· I 387 – 5·

azuqluoq اَزُقْلُغْ: *azuqluoq ər* — ئوزۇقلۇق ئادەم. 123 – 13، 123 – 15· I 200 – 14·

azuqluq اَزُقْلُــــــقْ ئوزۇقلــۇق. 124 – 24، 212 – 16· I 203 – 17، 362 – 10·

azmuq اَزْمُقْ زەمچە، سۇمۇق. 85 – 17· I 134 – 11·

azun اَزُنْ، اَزُونْ دۇنيــا، ئالــەم. چىگــىلچە. 69 – 4، 43 – 15، 69 – 5، 82 – 16، 132 – 4، 147 – 4، 310 – 12، 320 – 18، 352 – 24، 577 – 17، 621 – 24، 640 – 2، 664 – 22، 722 – 14، 903 – 4، 913 – 22، 970 – 17، 970 – 21· I 105 – 11، 58 – 9، 105 – 12، 128 – 11، 216 – 9، 242 – 7، 530 – 9، 548 – 2، 604 – 11؛ II 330 – 15، 412 – 1، 442 – 14، 490 – 3؛ III 55 – 2، 393 – 4، 414 – 10، 516 – 10، 516 – 13·

aż اَاذْ، اَذْ يىپــەك رەخــت ۋە شــۇنىڭغا ئوخشــاش قــول ھۇنــەر بۇيۇملــرى. 71 – 1، 71 – 2· I 108 – 7، 108 – 8·

aż اَاذْ ياخشىلىق بەلگىسى، ياخشى كۆڭۈل. 71 – 4· I 108 – 11·

ażak‚ ئاياق، پۇت. 60 – 12، 52 – 20، 74 – 22، 148 – 27، 189 – 14، 288 – 17، 290 – 17، 501 – 15، 505 – 15 I 88 – 15، 74 – 9، 114 – 13، 245 – 15، 321 – 3، 493 – 2، 496 – 16: II 184 – 12، 193 – 2.

ażak‚ladï پۇتقا ئوخشايدۇ. 234 – 13 I 400 – 11.

ażak‚lamak ئاقلاماق (ażaklar – ażaklanmak) 234 – 14 I 400 – 12.

ażak‚landï ئاياغلاندى، ئاياغلىق بولدى. 226 – 10 I 386 – 12.

ażak‚lanmak ئاقلىنماق (ażaklanur – ażaklanmak) 226 – 16 I 386 – 17.

ażak‚lïoq: azaklïoq nən — ئاياغلىق نەرسە. 123 – 10 I 200 – 9.

ażax اذش ئاداش. 128 – 16 I 210 – 15.

ażoqïr ئاغىر. 82 – 27، 153 – 18، 184 – 18، 185 – 18، 473 – 19، 484 – 13، 517 – 8، 129 – 8 I 254 – 1، 312 – 3، 314 – 3: II 129 – 2، 150 – 1، 216 – 14.

ażoqïrak‚ ئاغراق پاچىقى ئالا، باشقا يەرلىرى قارا بىر خىل تاغ تېكىسى. 121 – 3 I 196 – 12.

ażoqïrak‚ suvï: azoqïrak suvï — ئازغىراق سۇيى. دەريا ئىسمى. 121 – 5 I 196 – 15.

ażoqïrlandï ئاغرىلندى: tay azoqïrlandï — تاي ئايغىرلاندى. 240 – 18 I 411 – 7.

ażoqïrlanmak ئاغرىلنماق (ażoqïrlanur – ażoqïrlanmak) 240 – 19 I 411 – 9.

ażoqïx ئاغىش ئازغىش. يەر ئىسمى. 83 – 17 I 131 – 3.

ażïoq ئاغ ئېيىق. 58 – 22، 58 – 24، 74 – 16، 253 – 19 I 86 – 2، 114 – 3، 433 – 9.

ażïoq ئاغ مەستلىكى يېشىلگەن، هوشيار كىشى. 59 – 3 I 86 – 7.

ażïoq ئاغ ئازىق ~ ئازىق. بىزنىڭ يۇرتنىڭ نامى. 59 – 5 I 86 – 9.

ażïoqlïoq ئاغلىق: azïoqlïoq taoq — ئېيىقلىق تاغ. 123 – 2 I 199 – 15.

ażïldï ئاڭلدى يېزىلدى، هوشىغا كەلدى. 157 – 10 I 261 – 8.

ażïlmak ئاڭلاق (ażïlur – ażïlmak) 157 – 11 I 261 – 10.

ażïn ئاڭ «باشقا، بۆلەك» دېگەن مەنىلەردىكى سۆز. چىگىلچە. 68 – 21، 84 – 27، 85 – 3، 132 – 3، 802 – 7 I 104 – 12، 133 – 13، 133 – 15، 216 – 8: III 207 – 6.

ażïxdï اَذشدِ كېرىلدى. 148 – 22· I 245 – 8·

(اَذشُرْ – اَذشْماقْ ażïxur – ażïxmak) 148 – 24· I 245 – 11·

ażma اَذْما: azma yïlqï — قېرىپ قالغانلىقى ئۈچۈن، ئىشلەتمەي قويۇپ بېرىلگەن يىلقا. 108 – 26· I 175 – 6·

ażnadï اَذْنادِ ئاينىدى، ئۆزگەردى، باشقا تۈسكە كىردى. 221 – 24· I 379 – 1·

(اَذْنارْ – اَذْناماقْ ażnar – ażnamak) 221 – 25· I 379 – 3·

ażnattï اَذْنَتّى ئاينىدى، ئۆزگەرتتى. 206 – 23· I 352 – 5·

(اَذْنَتُرْ – اَذْنَتْماقْ ażnatur – ażnatmak) 206 – 25· I 352 – 8·

ażrï اَذْرِ ئارا، ئاچا ياغاچ. 106 – 10، 106 – 10، 420 – 19، 662 – 12· I 170 – 10، 170 – 11؛ II 30 – 5، 485 – 13·

ażrïk اَذْرِقْ ئاجرىق – ئېجىرىق. 84 – 26، 96 – 2· I 133 – 12، 153 – 10·

ażrïldï اَذْرِلْدِ ئايرىلدى. 193 – 25· I 328 – 9·

(اَذْرِلُرْ – اَذْرِلْماقْ ażrïlur – ażrïlmak) 194 – 1· I 328 – 12·

ażrïm اَذْرِمْ ئېگەرنىڭ ئاستىغا قويۇلىدىغان كىگىز، جەزلىك. 91 – 1، 144 – 16· I

ażrïx اَذْرِشْ ئارىش، ئاچال. 83 – 15، 531 – 16· I 131 – 1؛ II 243 – 11·

ażrïxdï اَذْرِشْدِ ئايرىلىشتى. 183 – 24· I 310 – 18·

(اَذْرِشُورْ – اَذْرِشْماقْ ażrïlur – ażrïlmak) 183 – 25· I 310 – 19·

ażruk اَذْرُقْ باشقا، بۆلەك. ئوغۇزچە. 84 – 27· I 133 – 13·

ażuk اَذُقْ: azuk, nəŋ — تونۇش ئەمەس نەرسە. 60 – 13· I 88 – 16·

ażuk,ladï اَذُقْلادِ ئەجەبلەندى، قىزىقسىندى. 234 – 15· I 400 – 14·

(اَذُقْلارْ – اَذُقْلاماقْ ażuk,lar – ażuk,lamak) 234 – 16· I 400 – 16·

ażut اَذُتْ ئوچ، ئوچۇم. 50 – 12، 73 – 30· I 70 – 5، 113 – 5·

ażutladï اَذُتْلادِ ئوچۇملىدى. 230 – 12· I 393 – 8·

(اَذُتْلارْ – اَذُتْلاماقْ ażutlar – ażutlamak) 230 – 13· I 393 – 10·

əgə ئاكا ئېگىچە، ئاچا، ھەدە. 78 – 24، 76 – 19 · I 122 – 1، 117 – 15 ·

əgələdi ئاكالادى ئاچىلىدى، ئېگىچىلىدى. 238 – 13 · I 407 – 18 ·

(ئاكالار – ئاكالاماق *əgələr – əgələmək*) 238 – 14 · I 408 – 2 ·

əgəq ئاكچ ئۆزىنىڭ ئەقىللىقلىقى ۋە زېرەكلىكى بىلەن كىشىلەرگە ئۆز سۆزلىسىدەك تۇيۇلىدىغان قىزچاق. 52 – 8 · I 73 – 12 ·

əgət ئاگات توي كېچىسى كېلىن بىلەن بىرلىكتە ئەۋەتىلىدىغان خىزمەتچى خوتۇن، يەڭگە. 51 – 15 · I 72 – 13 ·

əgətlədi ئاگاتلادى: *ol kïzïn əgətlədi* — ئۇ قىزنى ئېگەتلىك قىلدى. 230 – 19 · I 393 – 18 ·

(ئاگاتلار – ئاگاتلاماق *əgətlər – əgətləmək*) 230 – 20 · I 394 – 1 ·

əgətləndi ئاگاتلاندى ئېگەتلەندى. 224 – 19 · I 383 – 1 ·

(ئاگاتلانۇر – ئاگاتلانماق *əgətlənür – əgətlənmək*) 224 – 21 · I 383 – 4 ·

əgətlik ئاگاتلىك: *əgətlik kara bax* — نىكاھ كېچىسى كېلىن بىلەن بىللە ئەۋەتىلىدىغان دېدەك. 125 – 6 · I 204 – 10 ·

əgdi ئاگدى قۇشخانا، گودالىق. 105 – 18 · I 169 – 1 ·

əgdi ئاگدى ئەگدى. 138 – 13 · I 227 – 16 ·

(ئاگار – ئاگماق *əgər – əgmək*) 138 – 14 · I 227 – 18 ·

əgdü ئاگدۇ ئەگرى پىچاق. 105 – 16 · I 168 – 15 ·

əgildi ئاگلدى ئېگىلدى. 160 – 1 · I 266 – 12 ·

(ئاگلۇر – ئاگلماق *əgilür – əgilmək*) 160 – 2 · I 266 – 13 ·

əgilgən ئاگلگان ئېگىلىپلا تۇرىدىغان. 131 – 7 · I 215 – 10 ·

əgin ئاكىن دۈمبە، غول، دولا. 69 – 20· I 106 – 12·

əgin ئاكىن ئېنى بىر يېرىم غېرىچ، بويى تۆت گەزلىك بىر خىل بۆز. 69 – 22· I 106 – 14·

əgir ئاكىر ئېگىر. 53 – 5، 53 – 8· I 75 – 11، 75 – 12·

əgirdi ئاكىردى: *bəg kənd əgirdi* — بەگ شەھەرنى قورشىدى. 146 – 14· I 241 – 6·

(ئاكىرار – ئاكىرماك *əgirər – əgirmək*) 146 – 15· I 241 – 10·

əgirgən ئاكىرگان ئېگىرىپلا تۇرىدىغان. 130 – 17· I 214 – 9·

əgirsədi ئاكىرسىدى ئېگىرسىرىدى، ئېگىر يېگۈسى كەلدى. 232 – 23· I 397 – 16·

(ئاكىرسار – ئاكىرسىماك *əgirsər – əgirsəmək*) 232 – 24· I 397 – 18·

əgirsədi ئاكىرسادى: *uraqut yip əgirsədi* — خوتۇنىنىڭ يىپ ئېگىرگۈسى كەلدى. 233 – 1· I 398 – 1·

(ئاكىرسار – ئاكىرساماك *əgirsər – əgirsəmək*) 233 – 3· I 398 – 4·

əgirtti ئاكىرتتى ئېگىرتتى. 1008 – 18· III 582 – 4·

(ئاكىرتۈر – ئاكىرتماك *əgirtür – əgirtmək*) 1008 – 20· III 582 – 7·

əgit ئاكىت داغ چۈشۈشتىن ياكى كۆز تېگىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن بالىلارنىڭ يۈزىگە سۈرتۈلىدىغان بىر خىل دورا. 51 – 1· I 71 – 16·

əgix ئاكىش ئەگۈش، داشقال. 103 – 12· I 165 – 5·

əgixdi ئاكشدى ئېگىشتى. 152 – 15· I 252 – 5·

(ئاكشۇر – ئاكشماك *əgixür – əgixmək*) 152 – 17· I 252 – 7·

əgləxdi ئاكلاشدى چەيلەشتى؛ ئاتلاندى. 189 – 14· I 321 – 3·

(ئاكلاشۇر – ئاكلاشماك *əgləxür – əgləxmək*) 189 – 18· I 321 – 8·

əgmə ئاكما ئەگمە، ئۆينىڭ ئەگمىسى. 109 – 5· I 176 – 2·

əgri ئاكرى ئەگرى. 106 – 22، 106 – 24، 349 – 17· I 171 – 8، 171 – 9، 598 – 14·

əgrik ئاكرىك ئېگىرىلگەن يىپ. 89 – 22· I 142 – 10·

əgrildi ئاكرىلدى ئورالدى؛ ئېگىرىلدى. 195 – 6· I 330 – 16·

(ئاكرىلۇر – ئاكرىلماك *əgrilür – əgrilmək*) 195 – 7· I 330 – 18·

əgrim ئاكرىم ئەگرۈم، ئەۋرەز. 91 – 14· I 145 – 13·

əgrimləndi ئاكرىملەندى ئەگرۈملەندى. 241 – 19· I 413 – 6·

(اَكْرِمْلَنُرْ – اَكْرِمْلَنْمَاكْ *əgrimlənür – əgrimlənmək*) ·21 – 241
I ·9 – 413

əgrindi اَكْرِنْدِي: *uraoqut yïp əgrindi* — خوتوْن ئوْزى ئوْچوْن يىپ ئېگىردى. ·4 – 198 I ·16 – 335

(اَكْرِنُرْ – اَكْرِنْمَاكْ *əgrinür – əgrinmək*) ·6 – 198 I ·1 – 336

əgrixti اَكْرِشْتِي قورشاشتى؛ ئېگىرىشتى. ·24 – 185 I ·17 – 314

(اَكْرِشُورْ – اَكْرِشْمَاكْ *əgrixür – əgrixmək*) ·2 – 186 I ·1 – 315

əgsadim اَكْسادِمْ: *mən putak əgsədim* — مېنىڭ پوْتاقنى ئەگكوْم كەلدى. ·19 – 214 I ·15 – 366

(اَكْسَارْمَنْ – اَكْسَامَاكْ *əgsərmən – əgsəmək*) ·20 – 214 I ·17 – 366

əgtürdi اَكْتُرْدِي ئەگدوْردى. ·6 – 177 I ·8 – 298

(اَكْتُرُرْ – اَكْتُرْمَاكْ *əgtürür – əgtürək*) ·7 – 177 I ·10 – 298

əgürkən اَكُرْكَانْ بىر خىل ئوْسوْملوْك. ·16 – 130 I ·7 – 214

əkək اَكَكْ: *əkək ixlər* — بوْزوْق خوتوْن. ·11 – 70 I ·6 – 107

əkəklədi اَكَكْلادِي تىللىدى. ·25 – 235 I ·4 – 403

(اَكَكْلَارْ – اَكَكْلامَاكْ *əkəklər – əkəkləmək*) ·26 – 235 I ·6 – 403

əkəklik اَكَكْلِكْ خوتوْننىڭ يوْزسىزلىكى، ئارسىزلىقى. ·20 – 126 I ·9 – 207

əkdi اَكْدِي ئەكتى، تېرىدى. ·8 – 138 I ·9 – 227

(اَكارْ – اَكْمَاكْ *əkər – əkmək*) ·9 – 138 I ·11 – 227

əkim اَكِمْ: *bir əkim yər* — بىر ئېكىم يەر. ·26 – 67 I ·6 – 103

əkin اَكِنْ ئېكىنلىك. ئوغوْزچە. ·21 – 69 I ·13 – 106

əkindi اَكِنْدِي: *əkindi tarïoq* — ئېكىلگەن (تېرىلغان) ئوْرۇق. ·30 – 117 I ·13 – 189

əkindi اَكِنْدِي: *ol өziŋə tarïoq əkindi* — ئوْ ئوْزىگە ئاشلىق تېرىدى. ·9 – 163 I ·3 – 273

(اَكِنُرْ – اَكِنْمَاكْ *əkinür – əkinmək*) ·10 – 163 I ·4 – 273

əkitti اَكِتِّي ئەككوْزدى، تېرىتتى. ·10 – 169 I ·1 – 285

(اَكِتُرْ – اَكِتْمَاكْ *əkitür – əkitmək*) ·11 – 169 I ·3 – 285

əkixdi اَكِشْدِي ئېكىشتى، تېرىشتى. ·12 – 152 I ·1 – 252

(اَكِشُورْ – اَكِشْمَاكْ *əkixür – əkixmək*) ·14 – 152 I ·4 – 252

əksüdi اَكْسُودِي ئوْكسوْدى. ·23 – 214 I ·3 – 367

ئىندېكس

(اَكْسُورْ – اَكْسُوماكْ *əksür – əksümək*) 214 – 23· I 367 – 4·

əksük اَكْسُـكْ ئۆكسـۈك، كـەمتـۈك. 89 – 25، 89 – 25· I 142 – 14، 142 – 14·

əktürdi اَكْتُرْدِي ئەكتـۈردى، تېرىتتى. 177 – 4· I 298 – 5·

(اَكْتُرُرْ – اَكْتُرْماكْ *əktürür – əktürmək*) 177 – 5· I 298 – 7·

əkxik اَكْشِكْ ئاچچـىق – چۈچۈك نەرسە. 89 – 24· I 142 – 12·

əldrük الدرك ئادراسـمان ئۇرۇقـى. ئـۈچ ۋە بارسـغان تـىللـىرىدا. 997 – 14، 699 – 26· III 563 – 6، 14 – 5·

əlgədi اَلْكادِي ئەلگـىدى ~ ئەگلـىدى، تاسقـىدى. 219 – 16· I 374 – 15·

(اَلْكارْ – اَلْكاماكْ *əlgər – əlgəmək*) 219 – 17· I 374 – 17·

əlgəldi اَلْكَلْـــــدِي ئەلگـــەلـدى ~ ئەگـــلـەندى، تاسـقالـدى. 196 – 6· I 332 – 11·

(اَلْكَلْرْ – اَلْكَلْماكْ *əlgəlür – əlgəlmək*) 196 – 7· I 332 – 13·

əlgəndi اَلْكَنْدِي ئەلگـىدى، تاسقـىدى. 199 – 24· I 338 – 14·

(اَلْكَنْرْ – اَلْكَنْماكْ *əlgənür – əlgənmək*) 199 – 25· I 338 – 16·

əlgətti اَلْكَتِّي ئەلگەتتى، تاسقاتتى. 205 – 17· I 349 – 11·

(اَلْكَتْرْ – اَلْكَتْماكْ *əlgətür – əlgətmək*) 205 – 18· I 349 – 12·

əlgəxti اَلْكَشْتِي: *ol maŋa un əlgəxti* — ئۇ ماڭـا ئـۇن ئەلگەشـتى. 187 – 13· I 317 – 8·

(اَلْكَشْـــورْ – اَلْكَشْـــماكْ *əlgəxür – əlgəxmək*) 187 – 14· I 317 – 10·

əlik اَلـــكْ ئىلـمـك، قـول. 65 – 24، 42 – 25، 65 – 24، 65 – 25، 99 – 15، 112 – 18، 261 – 19، 340 – 21، 504 – 6، 584 – 20، 612 – 9، 673 – 15، 739 – 1، 783 – 17، 790 – 7، 794 – 18· 804 – 1، 870 – 23· I 98 – 9، 57 – 13، 98 – 10، 98 – 11، 181 – 15، 446 – 12، 584 – 7: II 190 – 8، 344 – 4، 395 – 12، 507 – 3: III 84 – 10، 172 – 5، 184 – 16، 193 – 12، 332 – 15·

əlik اَلكْ ئەللىك. 99 – 15· I 158 – 7·

əliklik اَلْكِلْكْ پەلەي، قولقاپ. 126 – 23· I 207 – 13·

əlkə اَلْكَا: *əlkə bulak* — ئەلكە بۇلاق. قەبىلە ئىسمى. 108 – 23· I 175 – 2·

əlkin اَلْكِـــنْ مۇساپـىر، يولۇچى. 588 – 22، 753 – 21· II 352 – 5: III 114 – 7·

əllik ئالْلىك. 119 – 28· I 194 – 12·

əlri ئالْرِي ئەلتىبرە، ئوغلاق تىبرىسى. 107 – 4· I 171 – 16·

əlük ئالُوك مەسخىرە، ھەزىل. 103 – 15· I 165 – 10·

əlüklədi ئالُكْلادِي زاڭلىق قىلدى، مەسخىرە قىلدى. 236 – 5· I 403 – 13·

(ئالُكْلارْ – ئالُكْلاماكْ *ələklər – ələkləmək*) 236 – 6· I 403 – 15·

əlvirdi ئالْۋِرْدِي: *ol anïŋ yüzïŋə əlvirdi* — ئۇ ئۇنىڭ يۈزىگە ئېتىلدى. 179 – 10· I 302 – 10·

(ئالْۋِرارْ – ئالْۋِرماكْ *əlvirər – əlvirmək*) 179 – 11· I 302 – 11·

əm ئامْ ئەم، داۋا. 40 – 12، 82 – 20، 310 – 13· I 53 – 14، 129 – 1، 530 – 10·

əm ئامْ ئەم، ئاياللارنىڭ جىنسىي ئەزاسى. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 40 – 13، 255 – 16، 255 – 18· I 53 – 16، 437 – 3·

əmət ئامَـتْ «ھەئە، خوش، توغرا، شۇنداق» دېگەن مەنىلەردىكى سۆز، ئوغۇزچە. 57 – 27، 697 – 5· I 71 – 12؛ III 9 – 1·

əmdi ئامْـدِي ئەمدى. 105 – 19، 39 – 7، 40 – 4، 43 – 17، 47 – 9، 279 – 16، 161 – 26، 155 – 25، 105 – 13، 67 – 10، 288 – 20، 336 – 10، 378 – 24، 485 – 4، 561 – 12، 605 – 16، 952 – 13، 965 – 16· I 169 – 2، 51 – 2، 53 – 3، 58 – 11، 65 – 5، 102 – 1، 169 – 8، 258 – 9، 269 – 8، 476 – 10، 493 – 5، 576 – 4، 649 – 6؛ II 151 – 1، 300 – 14، 383 – 2؛ III 486 – 2، 507 – 14·

əmdi ئامْدِي ئەمدى. 138 – 28· I 228 – 17·

(ئامارْ – ئامّاكْ *əmər – əmmək*) 139 – 1· I 228 – 19·

əmgədi ئامْكادِي ئەمگىدى، جاپا تارتتى. 219 – 18· I 374 – 18·

(ئامْكارْ – ئامْكاماكْ *əmgər – əmgəmək*) 219 – 19· I 374 – 19·

əmgək ئامْكَـكْ، ئامْكـاكْ ئەمگەك ~ مېھنەت، جاپا – مۇشەققەت. 93 – 12، 93 – 14، 164 – 21، 965 – 13، 148 – 17، 149 – 1، 275 – 6، 507 – 5؛ III 149 – 15·

əmgəkləndi ئامْككَلَنْدِي ئېغىر كۆردى. 242 – 9· I 414 – 3·

(ئامْككَلَنُرْ – ئامْككَلَنْمـاكْ *əmgəklənür – əmgəklənmək*) 242 – 10· I 414 – 5·

əmgəndi ئامْكَنْدِي ئەمگەندى، چارچىدى. 199 – 27· I 338 – 17·

(ئامْكَنُرْ – ئامْكَنْماكْ *əmgənür – əmgənmək*) 200 – 3· I 339 – 2·

əmgtti اَمْگَتِي ئەمگەندۈردى، چارچاتتى. 205 – 15 I 349 – 8.
(اَمْگَتُرْ – اَمْگَتْماكْ əmgətür – əmgətmək) 205 – 16 I 349 – 9.

əmgəxti اَمْگَشْتِي: bu ïxta boy əmgəxti — بۇ ئىشتا خەلق ئەمگەشتى. 187 – 16 I 317 – 11.
(اَمْگَشْقُورْ – اَمْگَشْماكْ əmgəxür – əmgəxmək) 187 – 17 I 317 – 13.

əmik اَمِيكْ ئېيمىك، ئەمچەك. 66 – 3، 309 – 30 I 99 – 3، 529 – 14.

əmik اَمِكْ: əmik kün — ئىللىق كۈن. 66 – 4 I 99 – 5.

əmikləd اَمِكْلادِي: ər urüoqutni əmikləd — ئادەم خوتۇنىنىڭ ئەمچىكىگە ئۈردى. 236 – 22 I 404 – 14.
(اَمِكْلارْ – اَمِكْلامَاكْ əmiklər – əmikləmək) 236 – 23 I 404 – 16.

əmiklig اَمِكْلِكْ: əmiklig ixlər — ئېيمىكلىك خوتۇن، بالا ئېيمىتىدىغان خوتۇن. 126 – 24 I 207 – 14.

əmir اَمِرْ تۇتەك، تۈمان. ئوغۇزچە. 53 – 18 I 76 – 5.

əmirqkə اَمِرْجْكا كۆمۈرچەك. 1018 – 23 III 600 – 6.

əmitti اَمِتِّي: tam əmitti — تام قىيسايدى. 170 – 4 I 286 – 10.
(اَمِتُرْ – اَمِتْماكْ əmitür – əmitmək) 170 – 5 I 286 – 12.

əmlədim اَمْلادِمْ ئەملىدىم، داۋالىدىم. 221 – 13 I 378 – 9.
(اَمْلارْمَنْ – اَمْلامَاكْ əmlərmən – əmləmək) 221 – 14 I 378 – 10.

əmləldi اَمْلَلْدِي ئەملەندى، داۋالاندى. 228 – 13 I 390 – 7.
(اَمْلَلُرْ – اَمْلَلْماكْ əmlələr – əmləlmək) 228 – 14 I 390 – 8.

əmləndi اَمْلَنْدِي ئەملەندى، داۋالاندى. 202 – 13 I 343 – 10.
(اَمْلَنُرْ – اَمْلَنْماكْ əmlənür – əmlənmək) 202 – 14 I 343 – 12.

əmləttim اَمْلَتِّمْ ئەملەتتىم، داۋالاتتىم. 206 – 18 I 351 – 17.
(اَمْلَتُرْ – اَمْلَتْماكْ əmlətür – əmlətmək) 206 – 19 I 351 – 18.

əmləxdilər اَمْلَشْدِيلارْ ئەملىنىشتى، داۋالىنىشتى. 189 – 22 I 321 – 14.
(اَمْلَشُورْلارْ – اَمْلَشْماكْ əmləxürlər – əmləxmək) 189 – 23 I 321 – 16.

əmqi اَمْجِي تېۋىپ. 40 – 12، 878 – 19 I 53 – 14؛ III 345 – 13.

əmridi اَمْرِيدِي قىچقىلدى. 213 – 5 I 363 – 12.
(اَمْرِيرْ – اَمْرِيماكْ əmrir – əmrimək) 213 – 6 I 363 – 14.

əmritti ئامرِتتي قىچقىنى كەلتۈردى. 204 – 1 · I 346 – 11 ·

(ئامرِتتۇ – ئامرِتماك ʼəmritür – əmritmək) 204 – 4 · I 346 – 15 ·

əmrixti ئامرِشتي: *ətim barqa əmrixti* — پۇتۇن بەدىنىم قىچىشىپ كەتتى. 186 – 5 · I 315 – 6 ·

(ئامرِشۇر – ئامرِشماك ʼəmrixür – əmrixmək) 186 – 6 · I 315 – 8 ·

əmsədi ئامسادي ئەمگۈسى كەلدى. 215 – 9 · I 367 – 19 ·

(ئامسار – ئامساماك ʼəmsər – əmsəmək) 215 – 10 · I 368 – 1 ·

əmüzdi ئامۈزدي ئەمگۈزدى ~ ئېمىتتى. 147 – 14 · I 243 – 1 ·

(ئامۈز – ئامۈزماك ʼəmüzür – əmüzmək) 147 – 15 · I 243 – 3 ·

əmxən ئامشَنْ جۇۋا قىلىنىدىغان تېرە. 92 – 20 · I 148 – 1 ·

əndək ئانَدَكْ يۇز، بىر نەرسىنىڭ يۈزى، ئوغۇزچە. 90 – 4 · I 143 – 3 ·

əndik ئانـدِكْ: *əndik ər* — ئەندىك ئادەم، ئۆندەرىگەك ئادەم. 90 – 9، 90 – 12 · I 143 – 9 ·

ənük ئانُكْ ئارسلان (شىر) كۆچۈكى. 66 – 6 · I 99 – 8 ·

ənük ئانُكْ: *kiritlik ənüki* — ئاچقۇچ چىشلىرى. 66 – 8 · I 99 – 10 ·

ənüklədi ئانُكْلادي كۆچۈكلىدى. 236 – 24 · I 404 – 17 ·

(ئانُكْلار – ئانُكْلاماك ʼənüklər – ənükləmək) 236 – 25 · I 405 – 1 ·

ənükləndi ئانُكْلَنْدي كۆچۈكلۈك بولدى. 227 – 4 · I 388 – 1 ·

(ئانُكْلَنُر – ئانُكْلَنْماك ʼənüklənür – ənüklənmək) 227 – 5 · I 388 – 2 ·

ənüklüg ئانُكْلُكْ: *ənüklüg arslan* — كۆچۈكلۈك ئارسلان (شىر). 127 – 7 · I 208 – 1 ·

ənüq ئانُجْ كۆزىگە ئۆسكەن گۆش پەردە. 52 – 17 · I 74 – 5 ·

ənüqlədi ئانُجْلادي: *otaqï kөzüg ənüqlədi* — تېۋىپ كۆز پەردىسىنى داۋالىدى. 230 – 27 · I 394 – 9 ·

(ئانُجْلار – ئانُجْلاماك ʼənüqlər – ənüqləmək) 231 – 1 · I 394 – 11 ·

ənüqləndi ئانُجْلَنْدي پەردە ئۆستى. 224 – 24 · I 383 – 8 ·

(ئانُجْلَنُر – ئانُجْلَنْماك ʼənüqlənür – ənüqlənmək) 224 – 25 · I 383 – 10 ·

əŋ ئانْگْ ئەڭ، مەڭز، ياڭاق. 42 – 14 · I 56 – 18 ·

əŋək ئانْگَكْ ئېڭەك. 113 – 6 · I 182 – 11 ·

əŋək اَنـــگَكْ خوتۇنـــلار پۇركەنچىســـــنىڭ بوغقۇچـــى. 113 – 7· I
182 – 12·

əŋdi اَنْكْدِي هاڭ ــ تاڭ قالدى. 142 – 24· I 235 – 12·
(اَنكارْ ــ اَنْكْماكْ *əŋər – əŋmək*) 142 – 25· I 235 – 13·

əŋdüz اَنْكْدُزْ ئەندىز. 97 – 24، 98 – 2· I 156 – 2، 156 – 4·

əŋlik اَنْكْلِكْ ئەڭلىك. 98 – 9· I 156 – 11·

əŋtürdi اَنْكْتُرْدِي هاڭ ــ تاڭ قالدۇردى. 222 – 26· I 381 – 2·
(اَنْكْتُـــرُرْ ــ اَنْكْتُرْمـــاكْ *əŋtürür – əŋtürmək*) 222 – 27· I
381 – 4·

əpək اَبَكْ نان. بالىلار تىلىدا. 62 – 26· I 92 – 16·

əpmək اَبْمَكْ نان. ياغما، توخسى ۋە بىر قىسىم ئوغۇز، قىپچاق تىللىرىدا.
87 – 1· I 137 – 4·

əqə اَجا ئاچا، ھەدە، ئېگىچە. 76 – 19· I 117 – 15·

əqkü اَجْكُـــــو ئۆچكە. 108 – 6، 82 – 20، 413 – 12، 490 – 13،
607 – 6· I 173 – 17، 129 – 1؛ II 17 – 14، 162 – 3،
386 – 10·

ər اَرْ ئەر، ئەركەك، ئادەم. 38 – 18، 37 – 26، 38 – 21، 40 – 8،
40 – 23، 53 – 8، 59 – 6، 84 – 13، 89 – 12، 99 – 6،
103 – 14، 105 – 2، 122 – 30، 127 – 26، 128 – 8،
129 – 11، 129 – 13، 130 – 3، 130 – 19، 130 – 28،
135 – 20، 136 – 22، 138 – 6، 138 – 21، 139 – 15،
140 – 25، 142 – 24، 148 – 22، 154 – 24، 155 – 3،
156 – 8، 157 – 14، 158 – 7، 158 – 23، 160 – 12،
161 – 6، 161 – 10، 162 – 1، 162 – 11، 164 – 20،
167 – 22، 172 – 6، 173 – 12، 174 – 14، 174 – 22،
175 – 20، 177 – 19، 184 – 22، 190 – 18، 190 – 22،
192 – 1، 192 – 6، 193 – 14، 195 – 3، 195 – 12،
196 – 8، 198 – 3، 199 – 7، 200 – 7، 202 – 13،
206 – 23، 208 – 18، 210 – 28، 213 – 12، 214 – 17،
215 – 6، 215 – 11، 219 – 18، 220 – 25، 221 – 11،
222 – 5، 222 – 17، 224 – 16، 224 – 26، 225 – 23،
226 – 1، 226 – 21، 227 – 17، 229 – 14، 229 – 19،
230 – 12، 231 – 3، 231 – 9، 232 – 5، 232 – 23،
233 – 10، 233 – 15، 235 – 25، 237 – 16، 239 – 21،

·19 – 246 ·11 – 242 ·22 – 241 ·5 – 241 ·23 – 240
·28 – 253 ·25 – 253 ·17 – 248 ·12 – 247 ·10 – 247
·4 – 302 ·4 – 297 ·11 – 287 ·1 – 262 ·15 – 254
·2 – 257 ·18 – 355 ·13 – 354 ·8 – 253 ·21 – 327
·5 – 376 ·19 – 372 ·3 – 371 ·11 – 370 ·5 – 368
·15 – 377 ·1 – 377 ·23 – 376 ·22 – 376 ·8 – 376
·7 – 378 ·4 – 378 ·2 – 378 ·24 – 377 ·19 – 377
·9 – 379 ·20 – 378 ·18 – 378 ·11 – 378 ·10 – 378
·1 – 380 ·24 – 379 ·15 – 379 ·14 – 379 ·11 – 379
·14 – 386 ·21 – 385 ·14 – 384 ·27 – 382 ·18 – 380
·22 – 389 ·20 – 389 ·3 – 389 ·26 – 388 ·12 – 387
·16 – 391 ·13 – 391 ·11 – 391 ·12 – 390 ·24 – 389
·11 – 392 ·27 – 391 ·24 – 391 ·23 – 391 ·18 – 391
·11 – 393 ·9 – 393 ·6 – 393 ·2 – 393 ·21 – 392
·7 – 395 ·1 – 395 ·11 – 394 ·2 – 394 ·22 – 393
·4 – 396 ·20 – 395 ·18 – 395 ·13 – 395 ·11 – 395
·20 – 405 ·2 – 397 ·17 – 396 ·16 – 396 ·12 – 396
·21 – 406 ·16 – 406 ·14 – 406 ·8 – 406 ·24 – 405
·14 – 408 ·12 – 408 ·6 – 408 ·21 – 407 ·22 – 406
·18 – 410 ·15 – 410 ·7 – 410 ·8 – 409 ·16 – 408
·8 – 413 ·21 – 412 ·20 – 412 ·11 – 412 ·1 – 411
·1 – 417 ·13 – 416 ·16 – 415 ·4 – 415 ·3 – 414
·13 – 420 ·4 – 420 ·3 – 419 ·1 – 419 ·21 – 418
·3 – 423 ·23 – 422 ·16 – 422 ·3 – 422 ·25 – 420
·14 – 426 ·10 – 426 ·2 – 426 ·20 – 424 ·13 – 424
·19 – 441 ·6 – 440 ·9 – 433 ·8 – 432 ·16 – 426
·4 – 462 ·1 – 458 ·19 – 443 ·15 – 442 ·21 – 441
– 465 ·5 – 465 ·23 – 464 ·1 – 464 ·8 – 463 ·3 – 463
– 489 ·20 – 487 ·11 – 482 ·20 – 466 ·13 – 465 ·11
·9 – 491 ·16 – 490 ·10 – 490 ·1 – 490 ·21 – 489 ·11
·19 – 493 ·16 – 493 ·13 – 493 ·20 – 492 ·7 – 492
·17 – 497 ·8 – 497 ·1 – 495 ·20 – 494 ·3 – 494
·25 – 503 ·19 – 503 ·11 – 501 ·10 – 501 ·18 – 499
·11 – 505 ·1 – 505 ·20 – 504 ·16 – 504 ·3 – 504

،6 – 508 ،3 – 508 ،7 – 507 ،25 – 506 ،20 – 505
،7 – 510 ،6– 510 ،18 – 509 ،22 – 508 ،13 – 508
،22 – 511 ،19 – 511 ،14 – 511 ،12 – 511 ،13 – 510
،7 – 513 ،22 – 512 ،16 – 512 ،7 – 512 ،4 – 512
،10 – 514 ،9 – 514 ،16 – 513 ،11 – 513 ،10 – 513
،12 – 515 ،10 – 515 ،24 – 514 ،16 – 514 ،13 – 514
،15 – 516 ،9 – 516 ،1 – 516 ،23 – 515 ،14 – 515
،5 – 517 ،25 – 516 ،23 – 516 ،21 – 516 ،18 – 516
،7 – 519 ،19 – 518 ،17 – 518 ،8 – 518 ،1 – 518
،4 – 520 ،3 – 520 ،19 – 519 ،15 – 519 ،13 – 519
،4 – 525 ،13 – 521 ،1 – 521 ،24 – 520 ،19 – 520
،10 – 526 ،5 – 526 ،3 – 526 ،17 – 525 ،8 – 525
،16 – 533 ،18 – 530 ،6 – 528 ،14 – 526 ،13 – 526
،4 – 543 ،16 – 537 ،12 – 537 ،3 – 536 ،28 – 535
،21 – 550 ،1 – 549 ،3 – 548 ،6 – 544 ،18 – 543
،25 – 552 ،24 – 552 ،14 – 552 ،8 – 552 ،6 – 551
،4 – 565 ،18 – 554 ،3 – 554 ،28 – 553 ،2 – 553
،23 – 578 ،9 – 577 ،1 – 577 ،15 – 576 ،10 – 576
،11 – 585 ،1 – 585 ،16 – 581 ،1 – 581 ،8 – 580
،16 – 587 ،13 – 587 ،6 – 587 ،18 – 586 ،4 – 586
،19 – 588 ،16 – 588 ،21 – 587 ،20 – 587 ،18 – 587
،11 – 591 ،8 – 591 ،4 – 591 ،1 – 591 ،9 – 590
،4 – 592 ،27 – 591 ،26 – 591 ،21 – 591 ،12 – 591
،9 – 594 ،7 – 594 ،19 – 593 ،16 – 593 ،8 – 593
،10 – 596 ،12 – 595 ،9 – 595 ،1 – 595 ،12 – 594
،4 – 598 ،1 – 598 ،15 – 597 ،11 – 597 ،19 – 596
،23 – 599 ،21 – 598 ،15 – 598 ،13 – 598 ،7 – 598
،16 – 606 ،8 – 605 ،27 – 603 ،7 – 603 ،7 – 602
،3 – 608 ،26 – 607 ،11 – 607 ،4 – 607 ،18 – 606
،1 – 609 ،18 – 608 ،16 – 608 ،11 – 608 ،5 – 608
،2 – 610 ،22 – 609 ،21 – 609 ،17 – 609 ،10 – 609
،4 – 612 ،21 – 611 ،15 – 611 ،11 – 611 ،7 – 611
،20 – 615 ،23 – 614 ،14 – 614 ،8 – 614 ،21 – 612
– 617 ،1 – 617 ،14 – 616 ،8 – 616 ،4 – 616 ،1 – 616

– 618 ،26 – 618 ،16 – 618 ،1 – 618 ،22 – 617 ،15
،15 – 622 ،12 – 622 ،4 – 621 ،3 – 619 ،2 – 619 ،27
،1 – 632 ،21 – 631 ،11 – 629 ،4 – 629 ،3 – 628
،3 – 634 ،1 – 634 ،16 – 633 ،19 – 632 ،9 – 632
،3 – 641 ،11 – 640 ،11 – 638 ،9 – 638 ،3 – 637
،18 – 650 ،3 – 650 ،15 – 648 ،8 – 648 ،22 – 643
،14 – 655 ،13 – 655 ،9 – 651 ،23 – 650 ،22 – 650
،10 – 657 ،5 – 657 ،1 – 657 ،12 – 656 ،22 – 655
،30 – 660 ،18 – 658 ،10 – 658 ،8 – 658 ،6 – 658
،5 – 666 ،1 – 664 ،21 – 663 ،11 – 661 ،1 – 661
،1 – 688 ،25 – 687 ،24 – 684 ،14 – 679 ،14 – 675
،19 – 708 ،21 – 706 ،2 – 704 ،10 – 698 ،5 – 688
،26 – 722 ،21 – 722 ،9 – 722 ،15 – 717 ،7 – 717
،18 – 729 ،10 – 729 ،7 – 729 ،1 – 729 ،7 – 725
،27 – 731 ،24 – 731 ،18 – 730 ،15 – 730 ،22 – 729
،14 – 735 ،13 – 735 ،24 – 732 ،5 – 732 ،1 – 732
،26 – 736 ،23 – 736 ،21 – 736 ،18 – 735 ،16 – 735
،15 – 739 ،14 – 739 ،17 – 738 ،14 – 738 ،1 – 738
،1 – 741 ،15 – 740 ،5 – 740 ،3 – 740 ،16 – 739
،23 – 742 ،1 – 742 ،27 – 741 ،18 – 741 ،11 – 741
،16 – 752 ،12 – 752 ،5 – 750 ،20 – 745 ،15 – 743
– 755 ،6 – 755 ،10 – 754 ،3 – 754 ،9 – 753 ،6 – 753
– 758 ،19 – 757 ،24 – 756 ،22 – 756 ،11 – 756 ،27
،5 – 769 ،1 – 769 ،23 – 763 ،14 – 763 ،13 – 760 ،5
،10 – 771 ،7 – 771 ،20 – 770 ،9 – 770 ،6 – 769
،7 – 772 ،1 – 772 ،21 – 771 ،18 – 771 ،15 – 771
،23 – 775 ،23 – 773 ،16 – 773 ،23 – 772 ،16 – 772
،26 – 776 ،22 – 776 ،12 – 776 ،8 – 776 ،3 – 776
– 781 ،3 – 780 ،4 – 779 ،12 – 777 ،3 – 777 ،1 – 777
،4 – 787 ،9 – 786 ،6 – 786 ،11 – 783 ،21 – 781 ،19
،17 – 813 ،20 – 800 ،16 – 796 ،19 – 787 ،7 – 787
،24 – 826 ،13 – 826 ،12 – 824 ،10 – 823 ،21 – 815
،1 – 828 ،17 – 827 ،15 – 827 ،14 – 827 ،4 – 827
،28 – 829 ،9 – 829 ،27 – 828 ،25 – 828 ،7 – 828

،13 – 837 ،7 – 836 ،1 – 833 ،23 – 832 ،17 – 831
،20 – 839 ،6 – 839 ،23 – 838 ،5 – 838 ،18 – 837
،18 – 840 ،17 – 840 ،7 – 740 ،2 – 840 ،23 – 839
– 842 ،7 – 842 ،5 – 842 ،3 – 842 ،19 – 841 ،4 – 841
– 844 ،14 – 844 ،22 – 843 ،13 – 843 ،19 – 842 ،13
– 852 ،15 – 845 ،24 – 844 ،17 – 844 ،16 – 844 ،15
– 866 ،13 – 862 ،14 – 859 ،11 – 859 ،3 – 857 ،13
،6 – 875 ،1 – 875 ،25 – 873 ،16 – 873 ،13 – 873 ،23
،3 – 880 ،1 – 880 ،23 – 879 ،13 – 879 ،3 – 876
،3 – 886 ،9 – 885 ،19 – 884 ،1 – 884 ،5 – 880
،21 – 893 ،18 – 892 ،20 – 889 ،12 – 889 ،1 – 888
،9 – 896 ،4 – 896 ،21 – 894 ،13 – 894 ،11 – 894
،21 – 903 ،12 – 902 ،9 – 900 ،7 – 898 ،14 – 896
،20 – 909 ،3 – 909 ،6 – 907 ،12 – 905 ،8 – 905
،2 – 912 ،12 – 911 ،6 – 911 ،8 – 910 ،2 – 910
،20 – 912 ،18 – 912 ،16 – 912 ،10 – 912 ،8 – 912
،13 – 914 ،11 – 914 ،6 – 914 ،17 – 913 ،23 – 912
،16 – 917 ،10 – 917 ،22 – 916 ،11 – 915 ،15 – 914
،17 – 924 ،15 – 924 ،2 – 923 ،21 – 919 ،18 – 919
،6 – 929 ،10 – 928 ،9 – 926 ،9 – 926 ،8 – 926
،22 – 934 ،1 – 932 ،19 – 931 ،6 – 931 ،12 – 929
،3 – 939 ،6 – 936 ،7 – 935 ،4 – 935 ،25 – 934
،23 – 958 ،4 – 953 ،2 – 949 ،5 – 946 ،22 – 943
،9 – 970 ،6 – 966 ،21 – 962 ،6 – 962 ،22 – 960
،6 – 977 ،18 – 975 ،9 – 975 ،4 – 974 ،10 – 970
،29 – 981 ،21 – 981 ،13 – 981 ،20 – 980 ،6 – 979
،6 – 983 ،1 – 983 ،24 – 982 ،4 – 982 ،2 – 982
،12 – 984 ،10 – 984 ،3 – 984 ،1 – 984 ،16 – 983
،17 – 988 ،25 – 987 ،15 – 987 ،9 – 987 ،14 – 984
،8 – 991 ،22 – 989 ،17 – 989 ،11 – 989 ،4 – 989
،11 – 995 ،6 – 995 ،18 – 994 ،21 – 993 ،11 – 991
،2 – 1003 ،7 – 1001 ،16 – 996 ،25 – 995 ،14 – 995
،11 – 1016 ،25 – 1015 ،25 – 1006 ،20 – 1004
– 1018 ،18 – 1017 ،3 – 1017 ،1 – 1017 ،18 – 1016

– 50 ·10 – 48 ·7 – 50 I ·23 – 1021 ·16 – 1019 ·21
·13 – 132 ·10 – 86 ·12 – 75 ·10 – 54 ·9 – 53 ·11
·10 – 199 ·14 – 167 ·8 – 165 ·2 – 158 ·13 – 141
– 214 ·9 – 213 ·3 – 212 ·20 – 211 ·4 – 210 ·2 – 209
·8 – 228 ·6 – 227 ·9 – 224 ·9 – 222 ·3 – 215 ·12
·16 – 256 ·8 – 245 ·12 – 235 ·6 – 232 ·14 – 229
– 267 ·8 – 264 ·7 – 263 ·14 – 261 ·7 – 259 ·4 – 257
·11 – 276 ·4 – 271 ·8 – 270 ·1 – 269 ·16 – 268 ·4
·2 – 294 ·11 – 293 ·5 – 291 ·14 – 289 ·11 – 281
·4 – 323 ·15 – 322 ·8 – 312 ·6 – 299 ·13 – 295
·3 – 331 ·12 – 330 ·11 – 327 ·6 – 325 ·19 – 324
·10 – 343 ·7 – 339 ·14 – 337 ·14 – 335 ·14 – 332
·12 – 366 ·3 – 364 ·6 – 359 ·13 – 355 ·5 – 352
·6 – 378 ·10 – 377 ·18 – 374 ·2 – 368 ·16 – 367
·15 – 385 ·12 – 383 ·13 – 382 ·7 – 380 ·13 – 379
·7 – 392 ·17 – 391 ·13 – 388 ·4 – 387 ·1 – 386
·17 – 397 ·6 – 396 ·2 – 395 ·13 – 8،394 – 393
·9 – 409 ·18 – 405 ·4 – 403 ·2 – 399 ·13 – 398
·13 – 421 ·6 – 414 ·10 – 413 ·9 – 412 ·14 – 411
·2 – 434 ·15 – 433 ·6 – 425 ·4 – 423 ·21 – 422
·2 – 515 ·15 – 506 ·3 – 491 ·7 – 447 ·4 – 435
·6 – 635 ·17 – 631 ·14 – 607 ·16 – 605 ·14 – 560
·15 – 668 ·9 – 667 ·10 – 664 ·19 – 662 ·6 – 651
·19 – 674 ·3 – 673 ·7 – 672 ·13 – 671 ·16 – 669
– 3 ·4 – 2 II ·7 – 680 ·16 – 677 ·1 – 676 ·14 – 675
·2 – 12 ·16 – 9 ·11 – 8 ·18 – 7 ·17 – 6 ·13 – 4 ·12
·13 – 20 ·18 – 18 ·9 – 17 ·4 – 16 ·11 – 15 ·8 – 13
·13 – 30 ·15 – 29 ·3 – 27 ·21 – 26 ·12 – 23 ·12 – 21
·20 – 39 ·8 – 37 ·16 – 36 ·5 – 34 ·15 – 33 ·13 – 32
– 111 ·4 – 110 ·6 – 108 ·14 – 106 ·13 – 98 ·8 – 40
·7 – 162 ·14 – 161 ·15 – 160 ·7 – 159 ·10 – 112 ·17
·18 – 169 ·13 – 168 ·17 – 166 ·17 – 165 ·14 – 163
·6 – 189 ·6 – 184 ·15 – 180 ·3 – 176 ·12 – 171
·17 – 197 ·6 – 193 ·12 – 192 ·4 – 191 ·3 – 190

،8 – 204 ،15 – 202 ،3 – 201 ،9 – 199 ،14 – 198
،14 – 210 ،8 – 208 ،8 – 207 ،16 – 206 ،17 – 205
،18 – 215 ،14 – 214 ،15 – 213 ،17 – 212 ،5 – 211
،16 – 221 ،3 – 220 ،13 – 219 ،13 – 218 ،11 – 216
،8 – 252 ،13 – 247 ،14 – 241 ،17 – 224 ،15 – 222
،5 – 275 ،12 – 267 ،15 – 265 ،1 – 256 ،12 – 255
،4 – 328 ،3 – 308 ،11 – 281 ،14 – 280 ،8 – 277
– 344 ،5 – 338 ،4 – 337 ،16 – 335 ،3 – 333 ،6 – 329
،9 – 350 ،13 – 349 ،2 – 348 ،13 – 346 ،9 – 345 ،12
،17 – 358 ،5 – 357 ،13 – 355 ،1 – 352 ،15 – 351
،16 – 364 ،14 – 363 ،6 – 362 ،7 – 361 ،4 – 359
،12 – 382 ،4 – 377 ،8 – 369 ،19 – 367 ،8 – 365
،16 – 390 ،1 – 389 ،7 – 388 ،16 – 386 ،5 – 385
،18 – 398 ،10 – 396 ،4 – 395 ،8 – 394 ،2 – 393
،5 – 403 ،16 – 402 ،13 – 401 ،3 – 400 ،8 – 399
– 422 ،3 – 413 ،11 – 410 ،3 – 407 ،7 – 405 ،5 – 404
،19 – 431 ،16 – 429 ،8 – 428 ،15 – 427 ،4 – 424 ،1
،12 – 462 ،4 – 459 ،18 – 449 ،8 – 443 ،3 – 437
،17 – 492 ،6 – 488 ،1 – 484 ،17 – 482 ،14 – 477
– 56 ،17 – 55 ،13 – 54 ،4 – 46 ،1 – 22 III :19 – 510
– 72 ،1 – 70 ،9 – 69 ،14 – 67 ،11 – 66 ،12 – 60 ،7
– 86 ،5 – 84 ،14 – 82 ،3 – 81 ،16 – 80 ،12 – 78 ،13
– 92 ،15 – 91 ،3 – 90 ،8 – 89 ،13 – 88 ،11 – 87 ،3
،14 – 115 ،6 – 113 ،11 – 111 ،3 – 107 ،9 – 97 ،16
،7 – 126 ،2 – 123 ،15 – 119 ،20 – 118 ،1 – 117
،6 – 147 ،13 – 146 ،1 – 144 ،3 – 134 ،6 – 133
،9 – 153 ،20 – 152 ،12 – 150 ،18 – 149 ،11 – 148
،19 – 163 ،3 – 160 ،16 – 159 ،11 – 158 ،8 – 157
،7 – 179 ،8 – 177 ،14 – 171 ،13 – 168 ،13 – 165
،18 – 250 ،6 – 245 ،16 – 231 ،7 – 197 ،10 – 180
،11 – 256 ،10 – 255 ،15 – 254 ،6 – 253 ،4 – 252
،16 – 273 ،16 – 271 ،3 – 269 ،14 – 262 ،4 – 260
،5 – 284 ،3 – 281 ،10 – 280 ،18 – 276 ،16 – 275
،15 – 338 ،9 – 335 ،11 – 312 ،1 – 308 ،13 – 298

·14 – 357 ·14 – 356 ·7 – 348 ·2 – 347 ·8 – 340
·5 – 375 ·9 – 374 ·10 – 366 ·14 – 365 ·5 – 359
·13 – 387 ·9 – 283 ·2 – 380 ·14 – 379 ·10 – 376
·7 – 407 ·11 – 406 ·12 – 401 ·11 – 394 ·16 – 391
·10 – 415 ·6 – 414 ·15 – 412 ·18 – 411 ·9 – 409
·2 – 432 ·11 – 425 ·10 – 421 ·3 – 418 ·5 – 416
·7 – 447 ·19 – 443 ·3 – 442 ·8 – 438 ·3 – 435
·16 – 470 ·12 – 461 ·9 – 454 ·17 – 453 ·2 – 448
·6 – 502 ·7 – 500 ·12 – 496 ·11 – 487 ·6 – 481
·18 – 526 ·8 – 524 ·1 – 516 ·16 – 515 ·6 – 509
·5 – 538 ·17 – 537 ·1 – 536 ·12 – 535 ·10 – 534
·15 – 547 ·3 – 546 ·9 – 545 ·10 – 540 ·17 – 539
·5 – 560 ·14 – 559 ·15 – 557 ·10 – 553 ·1 – 550
– 596 ·3 – 595 ·4 – 575 ·7 – 572 ·7 – 562 ·2 – 561
·2 – 606 ·11 – 601 ·4 – 600 ·1 – 597 ·1

ərən اَرَنْ: *ərən tüz* — تارازا (مىزان) يۇلتۇزى· 68 – 22· I 104 – 13·

ərən اَرَنْ ئەرلەر· 68 – 24· 74 – 26· 123 – 29· 149 – 20· 152 –
·11 – 273 ·4 – 262 ·4 – 181 ·29 – 180 ·23 – 153 ·18
·10 – 477 ·8 – 464 ·6 – 416 ·27 – 391 ·2 – 292
·13 – 982 ·16 – 862 ·17 – 804 ·5 – 570 ·12 – 480
·16 – 246 ·14 – 201 ·1 – 115 ·15 – 104 I ·21 – 991
·11 – 447 ·16 – 305 ·12 – 305 ·6 – 254 ·9 – 252
·11 – 110 ·9 – 22 II :7 – 672 ·14 – 498 ·13 – 465
·3 – 318 ·10 – 211 III :6 – 317 ·6 – 142 ·12 – 136
·8 – 554 ·12 – 536

ərən tüz اَرَنْ تۇزْ مۇشتەرى يۇلتۇزى· 721 – 14· III 52 – 17·

ərənəyü اَرَنكَيُو ئېرىڭاي، ئالتە بارماقلىق ئادەم· 113 – 25· I 183 – 8·

ərənəyü اَرَنكَيُو پارپا· 113 – 26· I 183 – 9·

ərətti اَرَتّي: *oqlan ərətti* — بالا ئەر بولدى· 166 – 23· I 279 – 15·
(اَرَذُورْ – اَرَذْماكْ *ərəžür – ərəžmək*) 167 – 2· I 280 – 1·

ərdəm اَرْدَمْ ئەردەم، ئەدەپ – ئەخلاق· 91 – 3، 51 – 6، 77 – 27، 88 –
3، 88 – 5، 256 – 5، 474 – 6، 589 – 8،
671 – 10، 722 – 13، 789 – 18، 795 – 11، 913 – 23،
1017 – 9· I 144 – 18، 72 – 1، 120 – 7، 139 – 2،

·2 – 353 ،2 –130 II :1 – 438 ،6 – 335 ،4 – 139
·11 – 414 ،17 – 194 ،14 – 183 ،1 – 55 III :12 – 502
·9 – 597

ərdi اَرْدِي ئەردى، ئىدى. 135 – 23 ، 77 – 26 ، 135 – 23 ، 327 –
– 222 I ·24 – 922 ،20 – 922 ،6 – 457 ،15 – 390 ،27
:1 – 97 II :1 – 670 ،2 – 561 ،13 – 222 ،6 – 120 ،13
·17 – 431 ،11 – 431 III

(اَرُورْ – اَرْماكْ *ərür – ərmək*) 135 ·23 I ·14 – 222

ərdini اَرْدِنِي چوڭ مەرۋايىت. 118 – 22، 64 – 29· I 192 – 1،
·17 – 96

ərglədi اَرْگْلادِي دەسسىدى. 1019 – 10· III 601 – 2·

(ارگلار – ارگلامـاكْ *ərglər – ərgləmək*) 1019 ·11 – III
·4 – 601

ərgürdi اَرْگُرْدِي ئېرىتتى. 179 – 25· I 303 – 12·

(اَرْگُرُرْ – اَرْگُرْمـاكْ *ərgürür – ərgürmək*) 179 ·26 – I
·13 – 303

ərgüz اَرْگُزْ ئەگۈز. 83 – 2· I 129 – 15·

ərik اَرِكْ: *ərik nəŋ* — ئېرىيدىغان نەرسە. 64 – 2· I 95 – 5·

ərik اَرِكْ: *ərik yilki* — يورغا يىلقا. 64 – 13· I 95 – 16·

ərik اَرِكْ: *ərik ər* — ئىشچان، يۈرەكلىك ئادەم. 64 – 15· I 96 – 1·

ərindi اَرِنْدِي ئېرىندى. 162 – 11· I 271 – 4·

(اَرِنُرْ – اَرِنْماكْ *ərinür – ərinmək*) 162 – 12· I 271 – 5·

ərinq اَرِنْـــجْ ئېھتىمـال، بولسـا كېـرەك، بـەلكى، بولغـاي. 110 – 29،
1023 – 11، 47 – 9، 110 – 29، 740 – 18، 874 – 21،
– 178 ،4 – 65 I :15 – 608 III :18 – 178 I ·7 – 918
:19 III 87 – 14، 337 – 12، 423 – 2·

ərk اَرْكْ ئەرك، سەلتەنەت. 44 – 10· I 60 – 9·

ərkək اَرْكَـكْ ئەركـەك. 94 – 12، 339 – 21، 400 – 11، 478 – 11،
– 138 II :6 – 685 ،15 – 150 I ·26 – 824 ،3 – 695
·4 – 246 ،17 – 4 III :14

ərkək taḳaoqu اَرْكَـكْ تَقـاغُو خـوراز. 94 – 12، 339 – 21· I 150 – 15،
·1 – 583

ərkəkləndi اَرْكَكْلَـنْدِي: *suv ərkəkləndi* — سۇ مەۋجلەندى. 242 – 14· I
·9 – 414

(اَرْكَكْلَنُـرْ – اَرْكَكْلَنْمـاكْ *ərkəklənür – ərkəklənmək*) 242 – 15·
I 414 – 11·

ərkən اَرْكَنْ، اَرْكـانْ ئىكـەن· 91 – 22، 91 – 22، 594 – 1، 638 – 9، 663 – 9· I 146 – 7، 146 – 8؛ II 362 – 15، 439 – 15، 487 – 6·

ərkəq اَرْكَجْ ئەركەچ، بىر ياشلىق تېكە· 82 – 18، 82 – 20· I 128 – 13، 129 – 1·

ərki اَرْكـي شۇبھە، گۇمانىنى بىلدۇرىدىغان يارەمچى سۆز· 108 – 17، 108 – 17· I 174 – 12، 174 – 13·

ərləndi اَرْلَنْدي ئەرلەندى، ئەرلىك بولدى· 201 – 7· I 341 – 5·
(اَرْلَنُرْ – اَرْلَنْماكْ *ərlənür – ərlənmək*) 201 – 8· I 341 – 6·

ərləxdi اَرْلَشْـدي ئـەرلـىك قىلىشتى، ئەرلىكتـە بەسلەشتى· 188 – 8· I 318 – 17·

(اَرْلَشُـورْ – اَرْلَشْـماكْ *ərləxür – ərləxmək*) 188 – 9· I 318 – 19·

ərlik اَرْلىكْ ئەرلىك، مەردلىك· 89 – 7· I 141 – 9·

ərməgü اَرْمَكُو ئېغىرىنچـەك، ھۇرۇن· 115 – 29، 64 – 17· I 186 – 11، 96 – 2·

ərməs اَرْماسْ ئەمـەس· 102 – 28، 285 – 17، 398 – 10، 452 – 13، 452 – 15، 452 – 22، 814 – 22، 924 – 2· I 164 – 3، 487 – 16، 682 – 5؛ III 230 – 4، 433 – 17·

ərnək اَرْنَكْ بارماق· 89 – 8· I 141 – 10·

ərnək اَرْنَكْـاكْ بارمـاق 102 – 26، 89 – 8، 102 – 28، 1019 – 19· I 164 – 2، 141 – 10، 164 – 2؛ III 601 – 15·

ərnən اَرْنَكْانْ بويتاق· 99 – 13· I 158 – 6·

ərrə اَرَّ ھـمـرە، سۈيدۈك· 41 – 6· I 54 – 15·

ərsək اَرْسَـكْ ئەرسـەك، ئەرسىرىگـەن· 88 – 25، 88 – 28· I 140 – 15، 140 – 16·

ərsəkləndi اَرْسَكْلَنْدي ئەرسىرىدى· 241 – 14· I 412 – 20·

(اَرْسَكْلَنُرْ – اَرْسَكْلَنْماكْ *ərsəklənür – ərsəklənmək*) 241 – 15· I 413 – 1·

ərsindi اَرْسِنْدي ئەر بولۇپ قالدى· 198 – 14· I 336 – 6·

(اَرْسِنُرْ – اَرْسِنْماكْ *ərsinür – ərsinmək*) 198 – 11· I 336 – 7·

ərtə اَرْتا ئەتە، ئەتىگەن· 105 – 5· I 168 – 1·

ərtik ئارتىك: يۇرۇلگەن، كۆپ دەسسەلگەن يول. 88 – 13 · I 140 – 3 ·

ərtix ئارتىش: ئېرتىش. دەريا ئىسمى. 83 – 20 · I 131 – 7 ·

ərtix suvï ئارتىش سۇيى: ئېرتىش سۇيى. دەريا ئىسمى. 83 – 21، 248 – 24 · I 131 – 9، 425 – 10 ·

ərtixti ئارتىشتى: *ol mənïŋ birlə arslandan ərtixti* — ئۇ مېنىڭ بىلەن ئارسلان يېنىدىن ئۆتۈشتە بەسلەشتى. 182 – 7 · I 307 – 17 · (ئارتىشۇر – ئارتىشماك *ərtixür – ərtixmək*) 182 – 9 · I 308 – 4 ·

ərtti ئارتتى: ئۆتتى. 1006 – 25 · III 578 – 16 · (ئارتار – ئارتماك *ərtər – ərtmək*) 1006 – 27 · III 579 – 1 ·

ərtürdi ئارتۇردى: *anïŋ yazukïn ərtürdi* — ئۇنىڭ گۇناھىنى كەچۈردى. 175 – 11 · I 295 – 1 · (ئارتۇرۇر – ئارتۇرماك *ərtürür – ərtürmək*) 175 – 14 · I 295 – 5 ·

ərüdi ئارۇدى: ئېرىدى. 879 – 1 · III 346 – 3 · (ئارۇر – ئارۇماك *ərür – ərümək*) 879 – 2 · III 346 – 4 ·

ərük ئارۇك: شاپتۇل، ئۆرۈك ۋە قارىئۆرۈككە ئوخشاش مېۋىلەرنىڭ ئومۇمىي نامى. 63 – 19، 244 – 19، 621 – 17 · I 94 – 12، 417 – 14؛ II 411 – 11 ·

ərük ئارۇك: تېرە ئاشلىغۇچ. 64 – 12 · I 95 – 14 ·

ərüklədi ئارۇكلادى: ئاشلىدى. 235 – 9 · I 402 – 2 · (ئارۇكلار – ئارۇكلامـاك *ərüklər – ərüklləmək*) 235 – 10 · I 402 – 3 ·

ərükləndi ئارۇكلاندى: مېۋىلىدى، مېۋىلىك بولدى. 226 – 28 · I 387 – 14 · (ئارۇكلانۇر – ئارۇكلانماك *ərüklənür – ərüklənmək*) 226 – 29 · I 387 – 16 ·

ərüklük ئارۇكلۇك: ئۆرۈكلۈك. 126 – 13 · I 206 – 17 ·

ərüksədi ئارۇكسادى: ئۆرۈكسىرىدى. 233 – 10 · I 398 – 13 · (ئارۇكسار – ئارۇكسـاماك *ərüksər – ərüksəmək*) 233 – 12 · I 398 – 15 ·

ərütti ئارتتى: ئېرىتتى. 167 – 3 · I 280 – 3 · (ئارتۇر – ئارتماك *ərütür – ərüxmək*) 167 – 4 · I 280 – 4 ·

ərüxdi ئارۇشدى: ئېرىدى. 149 – 7 · I 246 – 6 · (ئارۇشۇر – ئارۇشماك *ərüxür – ərüxmək*) 149 – 8 · I 246 – 7 ·

ərvüz ئارۋۇز: ئەرلەر ئىسمى. 83 – 1 · I 129 – 14 ·

ərżəm ئارزەم: ئەدەپ - ئەخلاق. 409 – 2 · II 9 – 9 ·

əs — ئاس يىرتقۇچ هايۋانلارغا كېسىپ بېرىلىدىغان گۆش، يەم. 39 – 3، 725 – 18 I ؛16 – 50 III 61 – 7.

əsən — ئاسان ئېسىن. 69 – 6، 57 – 25 I 105 – 14، 84 – 4.

əsənlədi — ئاسانلاشتى. 237 – 1 I 405 – 3.

əsənlər – əsənləmək (ئاسانلار – ئاسانلاماق) 237 – 2 I 405 – 4.

əsdi — ئاستى، چىقتى. 136 – 18 I 224 – 3.

əsdi — ئاستى سورۇدى. 5136 – 19 I 224 – 5.

əsin — ئاسىن سەلكىن، يۇمشاق شامال. 69 – 10، 573 – 2، 799 – 2 I 105 – 19؛ II 322 – 7؛ III 201 – 11.

əsindi — ئاستى: at əsindi — ئات يۇلقۇندى. 162 – 13 I 271 – 6.

əsirkədi — ئاسىركىدى، ئېچىندى. 235 – 19 I 402 – 14.

əsirkər – əsirkəmək (ئاسىركار – ئاسىركاماق) 235 – 20 I 402 – 16.

əsirkəndi — ئاسىركەندى، ئېچىندى. 224 – 13 I 382 – 9.

əsirkənür – əsirkənmək (ئاسىركىنار – ئاسىركىنماق) 224 – 14 I 382 – 11.

əsitti — ئاستى سوزدۇردى. 167 – 17 I 281 – 3.

əsitür – əsitmək (ئاستۇر – ئاستۇماق) 167 – 18 I 281 – 4.

əsixdi — ئاسىتدى تارتىشتى. 151 – 3 I 249 – 7.

əsixür – əsixmək (ئاسىشۇر – ئاسىشماق) 151 – 4 I 249 – 9.

əsiz — ئاسىز ئىسسىت. 730 – 16 III 69 – 11.

əski — ئاسكى ئەسكى، كونا. 108 – 21 I 174 – 17.

əskirdi — ئاسكىردى ئەسكىرىدى. 180 – 2 I 303 – 19.

əskirür – əskirmək (ئاسكىرار – ئاسكىرماق) 180 – 3 I 304 – 1.

əskü — ئاسكۇ ئۆتكەمە. 108 – 20 I 174 – 16.

əslədi — ئاسلادى ئەسلىدى، پەملىدى، پەرق ئەتتى، ئاڭقاردى. ئوغۇزچە. 220 – 20 I 377 – 3.

əslər – əsləmək (ئاسلار – ئاسلاماق) 220 – 22 I 377 – 6.

əsnədi — ئاسنادى شامال چىقتى؛ ئەسىندى. 222 – 4 I 379 – 12.

əsnər – əsnəmək (ئاسنار – ئاسناماق) 222 – 5 I 379 – 14.

əsnətti — ئاسنىتتى شامال چىقاردى؛ ئەسىنەتتى. 207 – 1 I 352 – 12.

əsnətür – əsnətmək (ئاسنىتار – ئاسنىتماق) 207 – 3 I 352 – 15.

əsrük — ئاسرۇك مەست. 89 – 17، 157 – 10، 628 – 5، 898 – 11 I 142 – 4، 261 – 8؛ II 422 – 4؛ III 383 – 15.

əssiz اَسَّزْ ئىسسىت. 119 – 22، 119 – 23، 544 – 12 · I 194 – 3،
194 – 4؛ II 268 – 5.

əstürdi اَسْتُرْدِي: *uruk əstürdi* — ئارغامچىنى سوزدۇردى. 175 – 23 · I
295 – 17.

(اَسْتُرْ – اَسْتُرْماكْ *əstürür – əstürmək*) 175 – 26 · I 296 – 1.

əsürtti اَسُرْتِي مەست قىلدى. 1008 – 13 · III 581 – 15.

(اَسُـــرْتُرْ – اَسُـــرْتْماكْ *əsürür – əsürtmək*) 1008 – 14 · I
581 – 16.

ət اَتْ، اَتْ ئـــەت، گـــوّش. 38 – 1، 38 – 1، 39 – 8، 141 – 19،
151 – 1، 167 – 19، 175 – 20، 257 – 17، 287 – 13،
302 – 23، 327 – 6، 337 – 15، 406 – 8، 460 – 10،
477 – 21، 493 – 3، 497 – 1، 499 – 15، 508 – 13،
520 – 16، 532 – 16، 563 – 4، 568 – 1، 572 – 17،
578 – 26، 587 – 3، 589 – 17، 590 – 22، 593 – 1،
596 – 13، 631 – 6، 631 – 28، 661 – 8، 670 – 10،
674 – 24، 755 – 9، 772 – 10، 783 – 19، 789 – 29،
796 – 6، 808 – 17، 829 – 4، 861 – 18، 886 – 22،
894 – 26، 896 – 6، 901 – 7، 906 – 23، 908 – 24،
920 – 7، 920 – 19، 921 – 9، 921 – 14، 921 – 23،
922 – 10، 922 – 15، 922 – 19، 922 – 23، 923 – 2،
923 – 10، 923 – 17، 923 – 22، 923 – 23، 926 – 2،
926 – 3، 929 – 18، 937 – 10، 952 – 28، 953 – 6،
954 – 3، 993 – 8 · I 48 – 12، 48 – 13، 51 – 3،
234 – 2، 249 – 4، 281 – 6، 295 – 14، 440 – 10،
491 – 5، 516 – 16، 578 – 13؛ II 3 – 12، 103 – 6،
167 – 13، 175 – 8، 180 – 11، 198 – 14، 223 – 18،
245 – 11، 304 – 4، 313 – 5، 321 – 15، 333 – 7،
348 – 18، 354 – 3، 356 – 14، 360 – 17، 367 – 11،
426 – 18، 428 – 6، 483 – 12، 501 – 2، 509 – 13؛ III
117 – 4، 150 – 16، 172 – 7، 184 – 9، 196 – 8، 218
– 3، 255 – 10، 316 – 13، 360 – 17، 376 – 15،
379 – 10، 389 – 10، 401 – 2، 404 – 15، 426 – 6،
427 – 8، 431 – 3، 432 – 2، 433 – 3، 444 – 6، 458
– 9، 487 – 14، 489 – 13.

ətək اَتَكْ ئېتەك. 62 – 27 · I 92 – 17 ·

ətəkləndi اَتَكْلَنْدِي ئېتەكلەندى، ئېتەك سېلىنىدى. 226 – 23 · I 387 – 7 ·
(اَتَكْلَنُرْ – اَتَكْلَنْمَاكْ *ətəklənür – ətəklənmək*) 226 – 24 · I
387 – 9 ·

ətəklik اَتَكْلِكْ: *ətəklik bөz* — ئېتەك قىلىنمىدىغان بوز. 126 – 1 · I
206 – 2 ·

ətəqlik اَتَجْلِكْ ياڭاق ئويناش ئۇچۇن قېزىلغان ئورەك. 125 – 16 · I
205 – 10 ·

ətətti اَتَتِي: *ol anï ətətti* — ئۇ ئۇنى قىيىن ئەھۋالغا سېلىپ قويدى.
166 – 9 · I 278 – 10 ·
(اَتاتُرْ – اَتَتْماكْ *ətətür – ətətmək*) 166 – 10 · I 278 – 11 ·

ətik اَتِكْ ئۆتۈك. 899 – 14 · III 385 – 16 ·

ətikti اَتِكْتِي ئېتىكتى، ئەت ئالدى، سەمرىدى. 156 – 4 · I 259 – 1 ·
(اَتِكارْ – اَتِكْماك *ətikər – ətikmək*) 156 – 5 · I 259 – 2 ·

ətil اَتِلْ ئېدىل. دەريا ئىسمى. 66 – 10 · I 100 – 1 ·

ətil suvï اَتِلْ سُڤي ئېدىل سۇيى. دەريا ئىسمى. 66 – 14 · I 100 – 5 ·

ətilgən اَتِلْكانْ ئوڭىدىن كېلىپلا تۇرىدىغان. 130 – 23 · I 214 – 17 ·

ətilgən sayïloqan اَتِلْكانْ سَيِلْغانْ چېچىلغاق. 130 – 19 · I 214 – 12 ·

ətilkən اَتِلْكانْ ئاتلاردا بولىدىغان بەز كېسىلى. 130 – 21 · I 214 – 15 ·

ətlədi اَتْلادِي ئەت قىلدى. 219 – 23 · I 375 – 3 ·
(اَتْلارْ – اَتْلاماكْ *ətlər – ətləmək*) 219 – 24 · I 375 – 4 ·

ətləldi اَتْلَلْدِي ئەت قىلىندى. 227 – 20 · I 388 – 17 ·

ətləndi اَتْلَنْدِي ئەتلەندى، ئەت ئالدى. 200 – 10 · I 339 – 12 ·
(اَتْلَنُرْ – اَتْلَنْماكْ *ətlənür – ətlənmək*) 200 – 11 · I 339 – 14 ·

ətlətti اَتْلَتِي ئەت قىلدۇردى. 205 – 21 · I 349 – 17 ·
(اَتْلَتُرْ – اَتْلَتْماكْ *ətlətür – ətlətmək*) 205 – 22 · I 349 – 18 ·

ətlik اَتْلِكْ كانارا، گۆش ئاسىدىغان ئىلغۇ. 87 – 6 · I 137 – 10 ·

ətmək اَتْمَكْ، اَتْماكْ نان. 87 – 24، 57 – 20، 137 – 3، 137 – 6،
151 – 17، 159 – 8، 163 – 1، 168 – 18، 194 – 6،
204 – 17، 251 – 23، 298 – 16، 364 – 26، 425 – 8،
426 – 11، 474 – 19، 487 – 4، 506 – 9، 551 – 25،
552 – 1، 583 – 1، 760 – 21، 857 – 16، 902 – 18،
914 – 9، 914 – 11، 949 – 2، 1008 – 15 · I 138 – 12،

– 328 ،12 – 283 ،3 – 265 ،6 – 250 ،6 – 225 ،16 – 83
،1 – 40 ،1 – 38 II :3 – 509 ،11 – 430 ،11 – 347 ،19
،2 – 309 ،9 – 127 III :1 – 341 ،8 – 155 ،8 – 131
،18 – 581 ،6 – 481 ،1 – 416 ،6 – 392
ətməkləndi اَتْمَكْلَنْدِي نانلىق بولدى. 241 – 5 ،I 412 – 8.
(اَتْمَكْلَنُرْ – اَتْمَكْلَنْماكْ atməklənür – atməklənmək) I ،241 – 6
،10 – 412
ətrək اَتْرَكْ بۇغداي ئۆڭلۈك ئادەم. ئوغۇزچە. 87 – 12 ،I 137 – 18.
ətsədi اَتْسادِي ئەتسىرىدى. 213 – 12 ،I 364 – 3.
(اَتْسارْ – اَتْساماكْ atsər – atsəmək) I ،213 – 13 364 – 4.
ətsətti اَتْسَـــتِّي ئەتسىرەتتى، گۇش يېگۈسىنى كەلتۈردى. 204 – 6 ،I
،17 – 346
(اَتْسَتُرْ – اَتْسَتْماكْ atsətür – atsətmək) 204 – 7 ،I 346 – 19.
ətük اَتُـــكْ ئۆتۈك. 62 – 28، 173 – 26، 301 – 18، 762 – 23،
870 – 22، 1007 – 11، 1009 – 24 ،I 93 – 1، 292 –
11: III 580 – 2، 584 – 17.
ətükləndi اَتْكَلَنْدِي ئۆتۈكلۈك بولدى. 226 – 26 ،I 387 – 11.
(اَتْكَلَنُـرْ – اَتْكَلَنْمـاكْ atüklənür – atüklənmək) I ،226 – 27
،12 – 387
ətüklük اَتْكَلْـــكْ: atüklük saqrï — ئۆتۈكلۈك قىرىم. 126 – 4 ،I
،6 – 206
əv اَفْ ئۆي. 768 – 18 III 143 – 7.
əv اَفْ ئـــۆي. 32 – 3، 39 – 23، 84 – 15، 105 – 3، 226 – 8،
229 – 24، 281 – 14، 284 – 23، 287 – 3، 354 – 1،
377 – 2، 377 – 10، 378 – 17، 379 – 10، 380 – 11،
409 – 10، 465 – 21، 475 – 23، 478 – 8، 496 – 12،
501 – 5، 501 – 7، 509 – 4، 580 – 1، 651 – 26، 729
– 1001 ،16 – 964 ،8 – 885 ،14 – 799 ،20 – 783 ،24
،9 – 386 ،15 – 167 ،16 – 132 ،13 – 52 ،12 – 43 I ،8
،1 – 607 ،10 – 490 ،6 – 486 ،6 – 480 ،12 – 392
،10 – 138 ،13 – 133 ،12 – 113 ،2 – 10 II :1 – 652
III :6 – 335 ،1 – 200 ،1 – 184 ،16 – 183 ،6 – 174
،10 – 569 ،3 – 506 ،12 – 357 ،15 – 202 ،10 – 172
əvək اَڤاكْ ئالدىراڭغۇ. 103 – 14 ،I 165 – 8.

əvəklik ئالدىراڭغۇلۇق. 126 – 19، 207 – 8.

əvət «ھەئە، خوش، توغرا، شۇنداق» دېگەن مەنىلەردىكى سۆز. ياغما، توخسى، قىپچاقچە. 50 – 25، 50 – 26، 74 – 1، 71 – 9، 71 – 11، 113 – 7.

əvdi ئولاشتى، توپلاندى. 137 – 8، 225 – 9.

əvər – əvmək (ئاۋار – ئاۋماق) 137 – 9، 225 – 11.

əvdidi ئۆزلىدى، يىغدى، تەردى. 211 – 13، 360 – 14.

əvdir – əvdimək (ئاۋدۇر – ئاۋدۇماق) 211 – 14، 360 – 16.

əvdildi ئاۋدۇلدى جۇغلاندى، يىغىلدى. 193 – 17، 327 – 14.

əvdinür – əvdinmək (ئاۋدۇلنۇر – ئاۋدۇلماق) 193 – 18، 327 – 15.

əvdindi ئاۋدۇندى دۆۋىلىدى. 197 – 4، 334 – 3.

əvdinür – əvdinmək (ئاۋدۇنۇر – ئاۋدۇنماق) 197 – 5، 334 – 5.

əvin ئاۋۇن ئۇرۇق. 69 – 16، 106 – 7.

əvin ئاۋۇن دانە. 74 – 7، 113 – 16.

əvləndi ئاۋلاندى قوتانلىدى. 202 – 3، 342 – 17.

əvlənür – əvlənmək (ئاۋلانۇر – ئاۋلانماق) 202 – 5، 342 – 20.

əvləxti ئاۋلاشتى ئۆي تىكىشتى. 189 – 2، 320 – 4.

əvləxür – əvləxmək (ئاۋلاشۇر – ئاۋلاشماق) 189 – 6، 320 – 9.

əvrədi ئاۋرادى قاپسىدى، تەرگىدى، يامانلىدى. 213 – 7، 363 – 15.

əvrər – əvrəmək (ئاۋرار – ئاۋراماق) 213 – 8، 363 – 17.

əvrixti ئاۋرىشتى: *ol anıŋ birlə təlim əvrixti* — ئۇ ئۇنىڭ بىلەن تالاي ھەپىلەشتى. 185 – 6، 313 – 6.

əvrixür – əvrixmək (ئاۋرىشۇر – ئاۋرىشماق) 185 – 9، 313 – 11.

əvrüldi ئاۋرۇلدى، ياندى، بۇرۇلدى. 195 – 3، 330 – 12.

əvrülür – əvrülmək (ئاۋرۇلۇر – ئاۋرۇلماق) 195 – 4، 330 – 15.

əvsədi ئاۋسادى ئۆيسىرىدى. 214 – 13، 366 – 6.

əvsər – əvsəmək (ئاۋسار – ئاۋساماق) 214 – 14، 366 – 8.

əvsətti ئاۋسىتتى ئۆيسىرەتتى. 204 – 13، 347 – 5.

əvsətür – əvsətmək (ئاۋسىتۇر – ئاۋسىتماق) 204 – 14، 347 – 7.

əvsindi ئاۋسىندى: *ol bu əvni əvsindi* — ئۇ بۇ ئۆينى ئۆز ئۆيى قىلىۋالدى. 198 – 12، 336 – 9.

əvsinür – əvsinmək (ئاۋسىنۇر – ئاۋسىنماق) 198 – 13، 336 – 11.

əvürdi اَقُرْدِي قايتۇردى؛ ئۆرۈدى. 146 – 11 · I 241 – 1 ·
(اَقُرارْ – اَقُرْماكْ *əvürər – əvürmək*) 146 – 13 · I 241 – 4 ·
əvürgən təvürgən اَقُـرْكانْ تَقُرْكـانْ ئـۆرۈپ – چـۆرۈپلا تۇردىغان. 130 – 8 · I 213 – 16 ·
əvxük اَقْشُكْ چاپلاشقاق كېسەل. 89 – 18 · I 142 – 5 ·
əw اَوْ ئـۆي. 32 – 3، 249 – 24، 391 – 5 · I 43 – 12، 427 – 2، 670 – 20 ·
əwət اَوَتْ توغرا، ماقۇل. 74 – 1، 50 – 27 · I 113 – 7، 71 – 12 ·
əwin اَوِنْ دانە. 74 – 7 · I 113 – 16 ·
əxəq اَشَجْ قازان. 994 – 15 · III 559 – 1 ·
əxdi اَشْدِي ئەشتى، سوزدى. 136 – 16 · I 223 – 18 ·
(اَشارْ – اَشْماكْ *əxər – əxmək*) 136 – 17 · I 224 – 1 ·
əxdi اَشْـــدِي تـۆكتى، چـاچتى، كۆرىـدى، تـىرمـىلـدى، سـىيرىـدى، يـايدى. 136 – 26 · I 224 – 14 ·
(اَشارْ – اَشْماكْ *əxər – əxmək*) 137 – 1 · I 224 – 19 ·
əxgək اَشْكَكْ ئېشەك. 94 – 5، 96 – 21 · I 150 – 5، 154 – 6 ·
əxgüti اَشْكُرْتِي چىندا ئىشلەنگەن يىپەك رەخت. 121 – 15 · I 197 – 2 ·
əxik اَشِكْ بوسۇغا. 43 – 26 · I 59 – 14 ·
əxiklik اَشِـــكْلِكْ: *əxiklik yïoqaq* — ئىشىكلىك ياغاچ. 126 – 15 · I 207 – 2 ·
əxildi اَشِلْدِي ئېشىلدى، سوزۇلدى. 159 – 3 · I 264 – 16 ·
(اَشِلُرْ – اَشِلْماكْ *əxilür – əxilmək*) 159 – 4 · I 264 – 18 ·
əxildi اَشِـــــلْدى: *kum əxildi* — قـۇم چـېچىلدى. 159 – 13 · I 265 – 10 ·
(اَشِلُرْ – اَشِلْماكْ *əxilür – əxilmək*) 159 – 14 · I 265 – 11 ·
əxilgən اَشِلْكانْ ئېشىلىدىغان، سوزۇلىدىغان. 131 – 3 · I 215 – 6 ·
əxilgən اَشِلْكانْ چېچىلىپلا تۇردىغان. 131 – 5 · I 215 – 8 ·
əxiq اَشِجْ، اَشِـــيجْ قـازان. 51 – 24، 52 – 2، 136 – 29، 177 – 16، 195 – 11، 201 – 27، 240 – 16، 250 – 11، 272 – 7، 311 – 23، 313 – 13، 389 – 18، 412 – 10، 412 – 14، 456 – 3، 460 – 12، 536 – 12، 554 – 12، 597 – 3، 663 – 23، 682 – 7، 794 – 11، 833 – 23، 845 – 14، 897 – 11 · I 73 – 6، 224 – 18، 331 – 1، 342 – 12، 427 – 18، 668 – 9، 672 – 10: II 15 – 9، 15 – 14،

·9 – 488 ،12 – 368 ،10 – 253 ،9 – 103 ،14 – 94
·18 – 381 ،7 – 286 ،4 – 193 III :14 – 523

əxiq buk‚aq اَشِخْ بُقَجْ قازان - قومۇچ· 272 – 7، 313 – 13· I 463 – 18،
·7 – 535

əxiqləndi اَشِجْلَنْدِي قازانلىق بولدى· 224 – 22· I 383 – 5·

(اَشِجْلَنُرْ – اَشِجْلَنْماكْ əxiqlənür – əxiqlənmək) 224 – 23· I
·6 – 383

əxixdi اَشِشْدِي: ol maŋa toprak‚ əxixdi — ئۇ ماڭا توپا كۆرىشىپ
بەردى· 151 – 8· I 249 – 14·

(اَشِشُورْ – اَشِشْماكْ əxixür – əxixmək) 151 – 9· I
·16 – 249

əxkəkləndi اَشْكَكْلَنْدِي ئېشەكلىك بولدى· 242 – 11· I 414 – 6·

(اَشْكَكْلَنُرْ – اَشْكَكْلَنْماكْ əxkəklənür – əxkəklənmək) 242 –
·8 – 414 I ·12

əxkin اَشْكِنْ: əxkin toprak‚ — ئېقىپ كەلگەن قۇم – توپا· 92 – 17·
·15 – 147 I

əxkin اَشْكِنْ ئۇزۇن يول· 92 – 18· I 147 – 16·

əxkinqi اَشْكِنْجِي تېز يۈرىدىغان ئاتلىق پوچتىچى· 92 – 18· I 147 – 17·

əxtildi اَشْتِلْدِي ئىشتىلدى، ئاڭلاندى· 193 – 12· I 327 – 8·

(اَشْتِلُرْ – اَشْتِلْماكْ əxtilür – əxtilmək) 193 – 13· I 327 – 10·

əxtürdi اَشْتُرْدِي سىيرىتتى· 176 – 15· I 297 – 1·

(اَشْتُرُرْ – اَشْتُرْماكْ əxtürür – əxtürmək) 176 – 17· I 297 – 3·

əxüdi اَشُودِي ياپتى· 879 – 20· III 347 – 11·

(اَشُورْ – اَشُوماكْ əxür – əxümək) 879 – 22· III 347 – 14·

əxük اَشُكْ يېپىنچا· 65 – 20· I 98 – 4·

əxük اَشُكْ كۆشۈك، يوپۇق· 65 – 21· I 98 – 5·

axüklik اَشُكْلُكْ: axüklik barqïn — يېپىنچا تەييارلىنىدىغان تاۋار·
·5 – 207 I ·17 – 126

əxüldi اَشُلْدِي يېپىلدى· 159 – 10· I 265 – 6·

(اَشُلْرْ – اَشُلْماكْ əxülür – əxülmək) 159 – 11· I 265 – 8·

əxütti اَشُتِّي ياپتۇردى· 168 – 1· I 282 – 3·

(اَشُتُرْ – اَشُتْماكْ əxütür – əxütmək) 168 – 3· I 282 – 6·

əxyək اَشْيَكْ، اَشْياكْ ئېشەك· 96 – 21، 94 – 5، 192 – 3، 239 – 6·
·6 – 154 I ·10 – 932 ،1 – 930 ،12 – 738 ،17 – 373

ئىندېكس

150 ،5 – 325 ،2 – 408 ،16 – 640 ،14: III 83 – 10،
445 – 4، 449 – 6.

əy ئەي، ھەي. 67 – 11. I 101 – 17.

əyəgü ئاياكۇ قوۋۇرغا، يان. 115 – 10، 821 – 2. I 185 – 12: III
240 – 10.

əylə ئايلا شۇنداق. ئوغۇزچە. 96 – 11، 136 – 24، 830 – 18. I
153 – 16، 224 – 11: III 257 – 17.

əymәndi ئەيمەندى. 209 – 15. I 357 – 4.

əymənür – əymənmək (ئەيمەنۈر – ئەيمەنمەك) 209 – 16. I
357 – 6.

əymür ئەيمۈر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 1. I
78 – 17.

əzə ئازا ئېگىمچە، ئاچا، ھەدە. ئوغۇزچە. 78 – 24. I 122 – 1.

əzdi ئازدى: *ol yạrni əzdi* — ئۇ يەرنى جىرىدى. 136 – 11. I
223 – 12.

əzər – əzmək (ئازار – ئازماق) 136 – 12. I 223 – 14.

əzik ئازىق تېرىدىكى ئۇزۇنچاق تىرناق ئىزى. 64 – 27. I 96 – 12.

əzitti ئازىتتى: *ol ooqlan ķulaķin əziti* — ئۇ بالىنىڭ قۇلىقىنى تىلدى.
167 – 7. I 280 – 10.

əzitür – əzitmək (ئازىتۇر – ئازىتماق) 167 – 9. I 280 – 13.

əztürdi ئازتۇردى تىلدۇردى. 175 – 15. I 295 – 6.

əztürür – əztürmək (ئازتۇرۇر – ئازتۇرماق) 175 – 17. I 295 – 9.

əżər ئاذر ئېگىر. 574 – 14، 597 – 10، 622 – 15، 659 – 23،
911 – 24. II 325 – 7، 369 – 7، 413 – 4، 480 – 7: III
411 – 1.

əżərgən ئاذرىكان ئىزدىگەك. 130 – 5. I 213 – 12.

əżərlədi ئاذرلادى ئېگەرلىدى. 231 – 3. I 394 – 13.

əżərlər – əżərləmək (ئاذرلار – ئاذرلامىاق) 231 – 4. I
394 – 15.

əżərlik ئاذرلىك ئۇستىگە ئېگەر قويۇلىدىغان ياغاچ. 125 – 17. I
205 – 11.

əżgərdi ئاذكىردى: *ol kiqik səzüg əzgərdi* — ئۇ ئۇششاق سۆزنى
تىكشىدى، ئۇنىڭغا ئېتىبار بەردى ۋە ئەمەل قىلدى. 179 – 19.
303 – 4 I

(اَذْكَـــرُرْ – اَذْكَرْمـــاكْ *əžgərür – əžgərmək*) I ·24 – 179
·10 – 303

əžgü اَذْكُو ئەزگۈ، ياخشى، چىرايلىق. 96 – 31، 108 – 8، 37 – 14، 59 – 20، 71 – 2، 74 – 18، 97 – 5، 176 – 11، 245 – 7، 294 – 14، 326 – 9، 349 – 17، 395 – 20، 396 – 12، 517 – 16، 723 – 25، 804 – 18، 809 – 26، 850 – 22، 962 – 6، 967 – 16، 975 – 21، 1013 – 26· I 154 – 12، 174 – 2، 47 – 7، 87 – 12، 114 – 6، 155 – 2، 296 – 13، 419 – 2، 502 – 8، 558 – 2، 598 – 14، 680 – 1: II 217 – 7: III 57 – 18، 211 – 11، 220 – 10، 296 – 3، 502 – 6، 511 – 4، 524 – 11، 591 – 15·

əžirdi اَذْرْدِي ئايرىدى. 145 – 10· I 239 – 6·

(اَذْرُرْ – اَذْرْماكْ *əžirür – əžirmək*) I ·17 – 145 ·12 – 239

əžiz اَذِيزْ ئېگىز. 54 – 1، 103 – 11، 54 – 2، 81 – 13· I 76 – 16، 165 – 4، 76 – 17، 126 – 2·

əžizləndi اَذْزَلَنْدِي ئېگىز كۆردى. 225 – 15· I 385 – 4·

(اَذْزَلَنُـــرْ – اَذْزَلَنْمـــاكْ *əžizlənür – əžizlənmək*) I ·16 – 225
·6 – 385

əžizlik اَذْزْلِكْ ئېگىزلىك، يۇكسەكلىك. 125 – 23· I 205 – 20·

əžlədi اَذْلَادِي ئەنلىك قىلدى، كېچەيتتى. 220 – 16· I 376 – 18·

(اَذْلارْ – اَذْلاماكْ *əžlər – əžləmək*) I ·17 – 220 ·20 – 376

əžləldi اَذْلَلْدِي ياخشىلاندى. 227 – 22· I 389 – 2·

(اَذْلَلُرْ – اَذْلَلْماكْ *əžlələr – əžlələmək*) I ·23 – 227 ·4 – 389

əžlətti اَذْلَتِي ئىزىغا سالدۇردى، تۇزەتتى. 205 – 25· I 350 – 4·

(اَذْلَتُرْ – اَذْلَتْماكْ *əžlətür – əžlətmək*) I ·27 – 205 ·7 – 350

əžləxdi اَذْلَشْـــدِي: *olar bir ikindini əžləxdi* — ئۇلار بىر – بىرىنى ئازلاشتى. 188 – 3· I 318 – 10·

(اَذْلَشُـــورْ – اَذْلَشْـــماكْ *əžləxür – əžləxmək*) I ·4 – 188
·12 – 318

əžlig اَذْلـــــكْ: *əzlig nəŋ* — پايدىلىنىدىغان نەرسە. 88 – 11· I 139 – 19·

əgdix اكْدِشْ ئانا بىر دادا باشقا قېرىنداش. 965 – 22· III 521 – 10·

əkədi اكادِي ئېكىدى، ئېكەكلىدى؛ غوْچوْرلاتتى. 880 – 8· III 348 – 11·
(اكارْ – اكاماكْ əkər – əkəmək) 880 – 10· III 349 – 1·

əkədi اِكادِي ئېكەشتى، تىركەشتى، قارشىلاشتى. 880 – 12· III 349 – 2·
(اكارْ – اكاماكْ əkər – əkəmək) 880 – 13· III 349 – 4·

əkəmə اكامــا ئېكەمە. ئوْد تىپىغا كىرىدىغان بىر خىل چالغوْ ئەسۋابى.
115 – 2، 820 – 22· I 185 – 8؛ 240 – 3· III

əkəndi اكَــنْدِي: at əkəndi — ئات توسوْنلوْق قىلدى. 163 – 23· I
273 – 18·
(اكَنُرْ – اكَنْماكْ əkənür – əkənmək) 163 – 24· I 273 – 19·

əkəxdi اكَشْدِي ئېكەشتى، ئېكەكلەشتى. 153 – 1· I 253 – 3·
(اكَشُورْ – اكَشْماكْ əkəxür – əkəxmək) 153 – 2· I 253 – 5·

əkildi اكِلْدِي ئېكىلدى، تېرىلدى. 159 – 26· I 266 – 8·
(اكِلُرْ – اكِلْماكْ əkilür – əkilmək) 159 – 27· I 266 – 10·

əl اِيلْ ئەل، مەملىكەت. 48 – 8، 90 – 19، 138 – 15، 269 – 21،
410 – 13، 422 – 8، 585 – 9، 706 – 4، 782 – 19،
855 – 25· I 67 – 12، 143 – 15، 228 – 1، 459 – 12؛
II 12 – 11، 32 – 18، 345 – 5؛ III 25 – 13، 169 – 19،
305 – 10·

əl اِيلْ ئوچوْقچىلىق، بوشلوْق. 48 – 9· I 67 – 13·

əl اِيلْ ئاتنىڭ يەنە بىر خىل ئىسمى. 48 – 10، 48 – 11· I 67 –
67، 15 – 16·

ə̣l ایلْ ئەل، ئىككى خان ياكى بەگ ئارىسىدىكى يارىشىش. 48 – 14، 48 – 14، 161 – 18 · I 68 – 3، 68 – 4، 269 – 10 ·

ə̣l ایلْ: *ə̣l kixi* — پەس ئادەم، ئەسكى ئادەم. 48 – 16 · I 68 – 6 ·

ə̣l baxï ایلْ باشي ئات باقار. 48 – 11 · I 67 – 17 ·

ə̣l kˌux ایلْ قُوشْ تازقارا. 48 – 16، 253 – 7 · I 68 – 7، 432 – 21 ·

ə̣lətti اَلَتّي ئېلىپ باردى. 169 – 26 · I 286 – 4 ·

(اَلَتُرْ – اَلْتماكْ *ə̣lətür – ə̣lətmək*) 170 – 1 · I 286 – 6 ·

ə̣n ایـــنْ: *ə̣n yə̣r* — ئەن يەر، ئېنىش، ئويمان يەر. 48 – 22 · I 68 – 15 ·

ə̣n اینْ: ئەن، بىر نەرسىنىڭ ئېنى. 48 – 24 · I 68 – 17 ·

ə̣n yukˌ اینْ يُقْ ئوي - دۆڭ. 48 – 22 · I 68 – 16 ·

ə̣nədi انادي ئەنلىدى، ئەن سالدى. 881 – 22 · III 351 – 4 ·

(انارْ – انامَاكْ *ə̣nər – ə̣nəmək*) 881 – 24 · III 351 – 7 ·

ə̣nətti اینَتّي ئەنلەتتى، ئەن سالدۇردى. 171 – 6 · I 288 – 13 ·

(اَنَتُورْ – اَنْتماكْ *ə̣nətür – ə̣nətmək*) 171 – 7 · I 288 – 14 ·

ə̣r ایرْ تۆشۈك تېشىدىغان ئۇشكە. 46 – 5 · I 63 – 5 ·

ə̣r ایرْ يەر. 46 – 6 · I 63 – 6 ·

ə̣r ایرْ تاغنىڭ كۇنگەي تەرىپى. 354 – 5 · I 607 – 5 ·

ə̣rdi ایرْدي: *ər ə̣rdi* — ئادەم ئەيمەندى. 141 – 5 · I 233 – 1 ·

(ایرارْ – ایرْماكْ *ə̣rər – ə̣rmək*) 141 – 6 · I 233 – 3 ·

ə̣riklik ایرِكْلِكْ هايۋانىڭ ئەركەكلىكى تۇتۇشى. 126 – 14 · I 207 – 1 ·

ə̣rildi ایرِلْدي يېرىلدى، چاك كەتتى. 209 – 17 · I 357 – 7 ·

(ایرِلُرْ – ایرِلْماكْ *ə̣rilür – ə̣rilmək*) 209 – 18 · I 357 – 8 ·

ə̣rin ایرِنْ ئېرىن، كالپۇك، لەۋ. 69 – 22 · I 105 – 9 ·

ə̣rinq ایرِنْجْ موللۇق، بایاشاتلىق. 111 – 1، 1023 – 14 · I 179 – 2؛ 608 – 18 · III

ə̣rinz ایرِنْزْ موللۇق، بایاشاتلىق. 111 – 2، 1023 – 15 · I 179 – 4؛ 608 – 20 · III

ə̣rtələdi ایرْتالادي: *ər ixkˌa ə̣rtələdi* — ئادەم ئىشقا ئەتىگەن كىرىشتى. 242 – 27 · I 415 – 1 ·

(ایرْتالارْ – ایرْتالاماكْ *ə̣rtələr – ə̣rtələmək*) 242 – 28 · I 415 – 2 ·

ə̣rük ایرُكْ يېرىق. 64 – 5، 64 – 8 · I 95 – 9، 95 – 10 ·

ə̣sildi ایسِلْدي ئازايدى، كېمەيدى. 209 – 20 · I 357 – 11 ·

(ایسِلُرْ – ایسِلْماكْ *ə̣silür – ə̣silmək*) 209 – 21 · I 357 – 12 ·

əsirkəndi اسىرْكَندِي ئېسىقىلىق ~ ئىسسىقلىق ئۆرلىدى. 224 – 9· I 382 – 5·

(اسِرْكَنُورْ – اسِرْكَنْماكْ əsirkənür – əsirkənmək) 224 – 11· I 382 – 8·

əsiz اسِيزْ، ايسِيزْ، ايسِزْ كەپسىز، يامان، ئەسكى. 103 – 10، 43 – 15، 490 – 10· I 165 – 3، 58 – 9؛ II 161 – 14·

əsizləndi اسِزْلَنْدِي يامانلاشتى، ئەسكىلەشتى. 225 – 18· I 385 – 8·

(اسِزْلَنُرْ – اسِزْلَنْماكْ əsizlənür – əsizlənmək) 225 – 19· I 385 – 10·

əsizlik اسِزْلِكْ يامانلىق، ئەسكىلىك. 125 – 24· I 206 – 1·

əssiz اسِّزْ: əssiz kixi — يۇزسىز. ياخشىلىقنى بىلمەيدىغان كىشى. 119 – 20· I 193 – 19·

ətti ايِتّي: təŋri mənin ïxïm ətti — تەڭرى مېنىڭ ئىشىمنى ئوڭلىدى. ئوغۇزچە. 140 – 11· I 231 – 10·

(ايتارْ – ايتْماكْ ətər – ətmək) 140 – 16· I 231 – 17·

əttürdi اتُّرْدِي تۇزەتتۇردى. 173 – 25· I 292 – 9·

(ايتُّرُرْ – ايتُّرْماكْ əttürür – əttürmək) 173 – 27· I 292 – 12·

əttürdi ايتُّرْدِي ئەتتۇردى، ئەشتۇردى. 207 – 22· I 353 – 15·

(ايتُّرُرْ – ايتُّرْماكْ əttürür – əttürmək) 207 – 24· I 354 – 1·

əvək ايفَكْ ئالدىراڭغۇ. 69 – 7، 88 – 28، 295 – 9، 413 – 4، 418 – 7· I 105 – 16، 140 – 17، 503 – 15؛ II 17 – 6، 25 – 16·

əvdi اڤْدِي ئالدىربدى. 137 – 10· I 225 – 12·

(اڤارْ – اڤْماكْ əvər – əvmək) 138 – 3· I 227 – 2·

əvdi ايڤْدِي ئالدىربدى. 828 – 25· III 254 – 13·

(ايڤارْ – ايڤْماكْ əvər – əvmək) 828 – 25· I 254 – 14·

əvildi ايڤِلْدِي ئويۇلدى، ئالدىراپ كېتىلدى. 209 – 22· I 357 – 14·

(ايڤِلُرْ – ايڤِلْماكْ əvilür – əvilmək) 209 – 23· I 357 – 15·

əvixdi ايڤِشْدِي ئالدىراشتى. 151 – 20· I 250 – 10·

(ايڤِشُورْ – ايڤِشْماكْ əvixür – əvixmək) 151 – 21· I 250 – 12·

əvsədi اڤْسادِي ئالدىرىغۇسى كەلدى. 214 – 15· I 366 – 9·

(اڤْسارْ – اڤْساماكْ əvsər – əvsəmək) 214 – 16· I 366 – 10·

əx ايِشْ ئەش، ھەمراھ، يولداش: دوست – بۇرادەر. 47 – 16، 349 – 17· I 65 – 18، 598 – 14·

ə**xildi** اشلدى: *anïŋ əlki ïxkа əxildi* — ئۇنىڭ قولى ئىشقا قولاشتى. 159 – 15 · I 265 – 12 ·

(اشلُرْ – اشلَماكْ *əxilür – əxilmək*) 159 – 16 · I 265 – 14 ·

ə**xittürdi** اشتُرْدى ئىشتتۇردى. 176 – 12 · I 296 – 15 ·

ə**xtürdi** اشتُرْدى ئىشتتۇردى. 176 – 11 · I 296 – 13 ·

(اشْتُرُرْ – اشْتُرْماكْ *əxtürür – əxtürmək*) 176 – 13 · I 296 – 16 ·

ə**y** ای ئەھ. بۇيرۇقنى ئالماسلىقنى بىلدۇرىدىغان سۆز. 42 – 8 · I 56 – 15 ·

ə**züldi** ازُلدى: *anïŋ əti əzüldi* — ئۇنىڭ ئەت – يېنى جىرالدى. 158 – 18 · I 264 – 1 ·

(ازُلُرْ – ازُلماكْ *əzülür – əzülmək*) 158 – 19 · I 264 – 3 ·

badoqadï بَدْغادي چارپۇتلىدى، چىرماق سالدى. 903 – 13· III 393 – 18·
(بَدْغارْ – بَدْغاماقْ badoqar – badoqamak) 903 – 15· III 394 – 4·

badï بادي باغلىدى. 875 – 26· III 339 – 13·
(بارْ – باماقْ bar – bamak) 875 – 28· III 340 – 1·

badïqlïk, بَدجْلىقْ: badïqlïk yïoqaq — بەدبەشلىق ياغاچ. 381 – 15· I 654 – 5·

badruk, بَدْرُقْ بادروق. ئەرلەر ئىسمى. 355 – 3· I 608 – 15·

baoq باغْ باغ. 803 – 3· III 208 – 17·

baoq باغْ باغ، باغلام. 803 – 4· III 208 – 18·

baoqdadï بَغْدادي چارپۇتلىدى، چىرماق سالدى. 895 – 9· III 377 – 15·
(بَغْدارْ – بَغْداماقْ baoqdar – baoqdamak) 895 – 11· I 378 – 2·

baoqdattï بَغْدَتّي چاپۇتلاتتى، چىرماق سالدۇردى. 659 – 18· II 479 – 13·
(بَغْدَتُورْ – بَغْدَتْماقْ baoqdatur – baoqdatmak) 659 – 19· II 480 – 2·

baoqïr بَغرْ بېغىر، جىگەر. 274 – 12· I 467 – 11·

baoqïrdak, بَغرْدَقْ باغىرداق، لىپتىك. 381 – 4· I 653 – 10·

baoqïrladï بَغرْلادي بېغىرنىغا ئۇردى: تۇزىدى. 933 – 28· III 451 – 14·
(بَغرْلارْ – بَغرْلاماقْ baoqïrlar – baoqïrlamak) 933 – 30· III 451 – 17·

baoqïrlak, بَغرْلَقْ بېغىرتاق. 381 – 18· I 654 – 8·

baoqïrlandï بَغرْلَندي بېغىرده‌ك بولدى، ئۈيۈدى. 606 – 1· II 383 – 19·
(بَغرْلَنورْ – بَغرْلَنْماقْ baoqïrlanur – baoqïrlanmak) 606 – 3· II 384 – 3·

baoɣïrlïoɣ بَغــرْلِغْ: *baoɣïrlïoɣ ər* — جىگەرلىك ئادەم، جىگىرى بار ئادەم. I ·8 – 376 ·20 – 643

baoɣïrqak, بَغِرْجَقْ ئۇچىلىق. 380 – 27· I 653 – 4·

baoɣïrsadï بَغِرْسادِي بېغىرسىرىدى، بېغىر يېگۈسى كەلدى. 934 – 25· III 453 – 16·

(بَغِرْسارْ – بَغِرْسـاماقْ *baoɣïrsar – baoɣïrsamak*) III ·26 – 934 ·1 – 454

baoɣïrsak, بَغِرْسَـقْ: *baoɣïrsak kixi* — باغرى يۇمشاق كىشى، ئاق كۆڭۈل كىشى. I ·1 – 381 ·7 – 653

baoɣïrsuk, بَغِرْسُقْ ئۇچەي. 381 – 3· I 653 – 9·

baoɣïx بَغِشْ بېغىش. 278 – 18· I 475 – 9·

baoɣïxladï بَغِشْلادِي بېغىشلىدى. 936 – 21· III 457 – 10·

(بَغِشْلارْ – بَغِشْـلاماقْ *baoɣïxlar – baoɣïxlamak*) III ·22 – 936 ·12 – 457

baoɣladï بَغْلادِي باغلىدى. 905 – 16· III 398 – 12·

(بَغْـلارْ – بَغْلامـاقْ *baoɣlar – baoɣlanmak*) III ·17 – 905 ·14 – 398

baoɣlandï بَغْلَنْدِي باغلاندى، باغلىۋالدى. 585 – 16· II 345 – 15·

(بَغْلَـنُورْ – بَغْلَنْمـاقْ *baoɣlanur – baoɣlanmak*) II ·18 – 585 ·2 – 346

baoɣlattïm بَغْلَتّمْ باغلاتتىم. 669 – 21· II 499 – 10·

(بَغْلَتُورْمَنْ – بَغْلَتْمـاقْ *baoɣlaturmən – baoɣlatmak*) II ·24 – 669 ·14 – 499

baoɣna بَغْنا ۋاخىنا، شوتا بالدىقى. 330 – 16· I 565 – 18·

baoɣram بَغْرَمْ: *baoɣram k,um* — چوڭ قۇملۇق، قۇم دالىسى. 367 – 22· I ·8 – 631

baoɣram k,umï بَغْـرَمْ قُومـي باغرام قۇمى. قۇملۇق ئىسمى. 367 – 23· I ·10 – 631

baoɣrïk,tï بَغْرِقْتِي بېغىرقىدى، باغرى تارتىشتى. 576 – 10· II 328 – 4·

(بَغْرِقـارْ – بَغْرِقْمـاقْ *baoɣrïk,ar – baoɣrïk,mak*) II ·11 – 576 ·1 – 329

bak,a بَقـا پاقا. 859 – 19، 66 – 16، 782 – 4، 859 – 20· III 312 – 16؛ I 100 – 7؛ III 312 – 18·

bak,an بَقَنْ بويۇن ھالقا، چەمبەر. 304 – 10· I 519 – 5·

bak‚anlïoq بَقَنْلغْ: bak‚anlïoq k‚azïx — هالقىلىق قېيىش. I ·8 – 379 ·1 – 650

bak‚aquk‚ بَقاجُقْ پاقىچاق. III ·20 – 859 ·17 – 312

bak‚ayak‚ بَقايَقْ هەرقانداق ئاچا تۈياقلىق هايۋاننىڭ تۈيىقىنىڭ ئارىسى ياكى ئىككى تۈياقنىڭ بىر تەرىپى. III ·23 – 822 ·3 – 244

bak‚ayuk‚ بَقايُقْ ئاتلارنىڭ تۈياق يۈرەكچىسى. III ·1 – 823 ·5 – 244

bak‚dï بَقْدِي باقتى، قاربدى. II ·8 – 415 ·2 – 21

(بَقارْ – بَقْماقْ bak‚ar – bak‚mak‚) II ·9 – 415 ·3 – 21

bak‚ïoq بَقغْ بېقىش، قاراش، كۆرۈش. I ·20 – 282 ·17 – 482

bak‚ïldï بَقلْدِي بېقىلدى، قارالدى. II ·13 – 501 ·9 – 184

(بَقلُرْ – بَقلْماقْ bak‚ïlur – bak‚ïlmak‚) II ·14 – 501 ·11 – 184

bak‚ïnoqïl بَقنْغلْ باققىن، قاربغىن. II ·15 – 509 ·16 – 200

(بَقنُورْ – بَقنْماقْ bak‚ïnur – bak‚ïnmak‚) II ·16 – 509 ·1 – 201

bak‚ïr بَقرْ مىس. I ·15 – 274 ·15 – 467

bak‚ïr بَقرْ چىندا قۇيۇلغان بىر خىل مىس ئاقچىنىڭ ئىسمى. I ·22 – 274 ·1 – 468

bak‚ïr sok‚ïm بَقرْ سُقمْ باقىر سوقىم. مىررىخ (مارس) يۇلتۇزىنىڭ ئىسمى. I ·5 – 303 ،24 ·3 – 468 ·8 – 517

bak‚ïrdï بَاقِرْدِي ۋارقىرىدى ~ بوقىرىدى. ئوغۇزچە. III ·20 – 830 ·2 – 258

(بَاقِرارْ – باقِرْماقْ bak‚ïrar – bak‚ïrmak‚) III ·21 – 830 ·3 – 258

bak‚ïrlïoq بَقرْلغْ باقىرلىغ. يەر ئىسمى. I ·17 – 376 ·14 – 644

bak‚ïrlïoq بَقرْلغْ: bak‚ïrlïoq taoq — مىسلىق تاغ، مىس چىقىدىغان تاغ. I ·18 – 376 ·15 – 644

bak‚ïttï بَقتِي باقتۇردى، قاراتتى. II ·4 – 644 ·7 – 450

(بَقتُورْ – بَقتْماقْ bak‚ïtur – bak‚ïtmak‚) II ·6 – 644 ·11 – 450

bak‚ïx بَقشْ بېقىش، قاراش، بىر – بىرىگە قاراش. I ·20 – 278 ·12 – 475

bak‚ïxdï بَقشْدِي بېقىشتى، قاراشتى. II ·1 – 479 ·15 – 139

(بَقشُورْ – بَقشْماقْ bak‚ïxur – bak‚ïxmak‚) II ·2 – 479 ·18 – 139

bak‚ïxoqan بَقشْغانْ بېقىشىدىغان. I ·19 – 392 ·13 – 673

bak‚lan بَقْلانْ پاقلان. I 337 – 11، 578 – 6.

bak‚u بَقُو توپە، توپىلىك، دۆڭ. I 859 – 22، 854 – 17. III 313 – 1، 303 – 2.

bak‚urdï بَقُرْدِي باقتۇردى، قاراتتى، قاراتقۇزدى. II 463 – 19، 109 – 13. (بَقُرُرْ – بَقُرْمَاقْ bak‚urur – bak‚urmak) II 463 – 20، 109 – 15.

bal بالْ بال، ھەسەل. سۆۋار، قىپچاق ۋە ئوغۇزچە. I 805 – 16، 679 – 20، 767 – 6، 805 – 19. III 213 – 8؛ II 518 – 17؛ III 140 – 15، 213 – 11.

bala بَلا قۇشنىڭ بالىسى. I 863 – 9، 614 – 19. III 319 – 11؛ II 399 – 15.

bala بَلا مەدىكار، ياردەمچى. III 863 – 22، 320 – 2.

balasaoɣun بَلاساغُونْ بالاساغۇن. شەھەر ئىسمى. III 1017 – 29، 598 – 11.

baldïr بَلْدِرْ تۇمشۇق. I 347 – 19، 595 – 17.

baldïr بَلْدِرْ ئۆگەي. I 347 – 21، 347 – 21، 595 – 19، 595 – 20.

baldïr بَلْدِرْ بالدۇر. I 347 – 23، 347 – 25، 347 – 26، 596 – 1، 596 – 4، 596 – 5.

baldïz بَلْدِزْ قېينىسىڭىل، خوتۇنىنىڭ سىڭلىسى. I 348 – 25، 597 – 15.

baldu بَلْدُو پالتا. I 319 – 6، 545 – 13.

balïoɣ بالِغْ ياشىدار. I 310 – 10، 155 – 25، 197 – 16، 310 – 12، 530 – 8، 258 – 8، 334 – 20، 530 – 9.

balïk‚ بَلِقْ بېلىق. I 287 – 15، 66 – 16، 567 – 6، 580 – 4، 581 – 7، 675 – 19، 491 – 7، 100 – 7؛ II 311 – 11، 335 – 11، 337 – 13، 511 – 8.

balïk‚ بَلِقْ لاي. ئارغۇچە، (قىسمەن) ئوغۇزچە. I 287 – 23، 194 – 16، 491 – 11، 329 – 13.

balïk‚ بَلِقْ ئىسلامىيەتتىن ئىلگىرى تۈرك ۋە ئۇيغۇر تىللىرىدا شەھەر، قەلئە. I 287 – 26، 491 – 16.

balïk‚landï بَلِقْلَنْدِي بېلىقلاندى. II 606 – 12، 384 – 15. (بَلِقْلَنُورْ – بَلِقْلَنْمَاقْ balïk‚lanur – balïk‚lanmak) II 606 – 14، 385 – 1.

balïk‚lïoɣ بَلِقْلِغْ: balïk‚lïoɣ oɣüz — بېلىقلىق دەريا، بېلىقى بار دەريا. I 378 – 14، 648 – 11.

balïk‚qïn بَلْقْجِنْ بېلىقئالغۇچ ~ بېلىقچى (قۇش). 388 – 8· I 665 – 14·
balïk‚sadï بَلْقْسادِي بېلىقسىرىدى، بېلىق يېگۈسى كەلدى. 936 – 5· III 456 – 5·
(بَلْقْسارْ – بَلْقْساماقْ balïk‚sar – balïk‚samak) 936 – 6· III 456 – 7·
balqïk‚ بَلْجِقْ پالچىق ~ پالچۇق، پاتقاق. ئوغۇزچە. 356 – 1، 194 – 16· I 610 – 4، 329 – 13·
balu بَلُو بالۇ. شەھەر ئىسمى. 863 – 19· III 319 – 19·
bandal بَنْدال ياغاچتىن چىقىدىغان، تاغاق سۆڭىكىگە ئوخشاش تارىشا. 366 – 9· I 628 – 13·
bandï بَنْدى باغلاندى. 424 – 4· II 36 – 4·
(بانِرْ – بَنْماقْ banïr – banmak) 424 – 5· II 36 – 6·
banzï بَنْزى ئۇزۇم ئۇزۇلۈپ بولغاندىن كېيىن بېدىشتا قېپىقالغان ئۇزۇم. كەنچەكچە. 322 – 8· I 551 – 2·
baŋ بَنْكْ پاك، ۋاك. (ئىملىق سۆز). 951 – 21، 951 – 21· III 485 – 1، 485 – 1·
baqak‚ بَجاقْ خرىستىئانلارنىڭ روزىسى. 314 – 4· I 536 – 14·
bar بارْ بار. 799 – 9، 47 – 15، 74 – 23، 246 – 1، 261 – 1، 274 – 17، 283 – 3، 284 – 13، 325 – 25، 701 – 25· III 202 – 8: I 65 – 17، 114 – 14، 420 – 10، 445 – 13، 467 – 15، 483 – 7، 485 – 15، 557 – 11: III 17 – 19·
bar بارْ: bar yigdə — نانجىگدە. 799 – 13· III 202 – 14·
barak‚ بَرَقْ يۇڭى پاخپايغان ئۇۋ ئىتى. 286 – 21· I 489 – 15·
barak‚lïoŋ بَرَقْلِغْ: barak‚lïoŋ kixi — باراقلىق كىشى، ئۇۋ ئىتى بار كىشى. 377 – 22· I 647 – 4·
bardï بَرْدِي باردى. 407 – 12· II 6 – 4·
(بَرِيرْ – بَرْماقْ barïr – barmak) 407 – 13· II 6 – 5·
barhan بَرْخانْ بارخان. تۆۋەنكى چىننىڭ ئىسمى. 331 – 21· I 567 – 15·
barïoŋ بَرِغْ: ol barïoŋ bardï — ئۇ ھېچنېمىگە قارىماي بېرىۋەردى. 282 – 1· I 481 – 11·
barïoŋ بَرِغْ سېپىق نەرسە. 282 – 2· I 481 – 13·
barïoŋsadï بَرِغْسادِي بارغۇسى كەلدى. 935 – 22· III 455 – 13·
(بَرِغْسارْ – بَرِغْساماقْ barïoŋsar – barïoŋsamak) 935 – 23· III 455 – 15·

barïmsïndï بَرِمْسِنْدِي باربدىغاندەك كۆرۈندى. 601 – 26· II 376 – 11·
(بَرِمْسِنُورْ – بَرِمْسِنْماقْ barïmsïnur – barïmsïnmak) 601 – 27·
II 376 – 13·

barïndï بَرِنْدِي يۇردى، كەتتى. 508 – 19· II 199 – 4·
(بَرِنُورْ – بَرِنْماقْ barïnur – barïnmak) II 508 – 21·
199 – 7·

barïndï بَرِنْدِي بېرىۋاتقاندەك كۆرۈندى. 508 – 22· II 199 – 8·
(بَرِنُورْ – بَرِنْماقْ barïnur – barïnmak) II 508 – 24·
199 – 11·

barïxdï بَرِشْدِي بېرىشتى. 471 – 19· II 125 – 10·
(بَرِشُورْ – بَرِشْماقْ barïxur – barïxmak) II 471 – 20·
125 – 12·

bark, بَرْقْ: av bark — ئۆيۇاق. 265 – 21، 265 – 21· I 453 –
453 – 15، 15·

bark,ïn بَرْقِنْ: barkïn kixi — ئۆز يولىدىن قايتمايدىغان يولۇچى. 335 –
573 – 13· I 2·

barlïoq بارْلِغْ بارلىق، قولىدا بار، باي. 1015 – 25· III 595 – 3·

barman بارْمانْ بارمان. شەھەر ئىسمى. 963 – 9· III 503 – 13·

barman بارْمانْ بارمان. ئەرلەر ئىسمى. 963 – 11· III 503 – 16·

barqa بَرْجا بارچە، ھەممە. 318 – 3، 153 – 20، 168 – 8، 304 – 21،
318 – 3، 318 – 6، 563 – 24، 566 – 16، 647 – 7،
926 – 16· I 543 – 18، 254 – 3، 282 – 11، 519 – 16،
543 – 18؛ II 305 – 13، 310 – 11، 456 – 15؛ III
438 – 17·

barqan بَرْجانْ بارچان. يەر ئىسمى. 331 – 17· I 567 – 9·

barqïn بَرْجِنْ تاۋار، يىپەك رەخت. 100 – 19، 142 – 29، 172 – 7،
272 – 23، 386 – 1، 387 – 2، 703 – 18، 711 – 19،
795 – 6، 805 – 20، 937 – 7، 939 – 5، 983 – 12· I
662 – 1، 465 – 3، 289 – 15، 235 – 17، 160 – 19،
663 – 16؛ III 21 – 7، 35 – 13، 194 – 12، 213 – 12،
458 – 5، 462 – 1، 538 – 14·

barquk, بَرْجُقْ بارچۇق. شەھەر ئىسمى. 355 – 4· I 608 – 16·

bars بَرْسْ بارس، يولۋاس. 263 – 1، 263 – 2· I 449 – 7،
449 – 8·

bars بَـــــــرْسْ قاپـــارتقۇ. 265 – 10، 265 – 11. I 452 – 22،
452 – 23.

bars yïlï بَرْسْ يِلِي بارس (يولۋاس) يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 263 – 25. I 450 – 18.

barsoqan بَرسْغانْ بارسغان. ئەرلەر ئىسمى. 1001 – 10. III 569 – 13.

barsoqan بَرسْغانْ بارسغان. شەھەر ئىسمى. 1001 – 10. III 569 – 14.

bart بَرْتْ شاراب ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش سۈيۇق نەرسىلەرنى ئۆلچەيدىغان كەمچەن. 260 – 12. I 444 – 5.

bartu بَرْتُو كەمزۇل، قىسقا پەلتو. 317 – 21. I 543 – 2.

barturdï بَرْتُرْدِي باردۇردى ~ بارغۇزدى. 530 – 20. II 242 – 2.

(بَرْتُـــرُرْ – بَرْتُرْمـــاقْ barturur – barturmaq) II 530 – 21.
242 – 4.

basa بَسا كېيىن. 857 – 21. III 309 – 9.

basan بَسَـــنْ ئارقا ئاش، ئۆلۈك كۆمۈلگەندىن كېيىن بېرىلىدىغان ئاش.
303 – 25، 303 – 26. I 518 – 14، 518 – 15.

basar بَسَرْ تاغ سامسىقى. 274 – 11. I 467 – 10.

basarlïoq بَسَرْلِغْ: basarlïoqtaoq ـــ سامساقلىق تاغ، سامساق كۆپ بولغان تاغ. 376 – 6. I 643 – 18.

basbal بَسْبَلْ بىر قېتىم يىمپ. 365 – 22. I 627 – 15.

basdï بَسْدِي باستى. 410 – 12. II 12 – 10.

(بَسارْ – بَسْماقْ basar – basmaq) I 410 – 17. 12 – 17.

basïoq بَسِغْ كېچىسى قونىدىغان جاي. 282 – 5. I 481 – 17.

basïq,tï بَسِقْتِي بېسىلدى، باستۇرما بولدى. 489 – 17. II 160 – 4.

(بَسِقارْ – بَسِقْماقْ basïq,ar – basïq,mak) II 489 – 18. 160 – 6.

basïndï بَسِنْدِي بېسىنچاق كۆردى. 509 – 7. II 200 – 4.

(بَسِنُورْ – بَسِنْماقْ basïnur – basïnmak) II 509 – 8. 200 – 6.

basïnqak, بَسِـــنْجَقْ: basïnqak, ar ـــ بېسىنچاق ئادەم. 380 – 22. I
652 – 15.

basïxdï بَسِشْدِي بېسىشتى. 476 – 20. II 135 – 13.

(بَسِشُـــورْ – بَسِشْـــماقْ basïxur – basïxmak) II 477 – 2.
136 – 1.

basmïl بَسْمِلْ باسمىل. قەبىلە ئىسمى. 365 – 23، 27 – 8، 350 – 6،
647 – 6، 952 – 12. I 627 – 16، 38 – 10، 599 – 12؛
456 – 14؛ III 486 – 1.

basruk, بَسْرُقْ باستۇرۇق. 355 – 10. I 609 – 7.

bassïk,tï بَسْسِقْتِي بېسىقتى، بېسىلدى. 577 – 9. II 330 – 5.

(بَسْسَقارْ – بَسْسِقْماقْ *bassïkar – bassïkmak*) II 577 – 11. II 330 – 8.

basturdï بَسْتُرْدِي باستۇردى. 530 – 21. II 242 – 6.

(بَسْتُرُرْ – بَسْتُرْماقْ *basturur – basturmak*) II 530 – 24. II 242 – 10.

basu بَسُو گۇرزە، تۆمۇر توقماق. 857 – 23. III 309 – 11.

basurdï بَسُرْدِي باسۇردى ~ باستۇردى. 459 – 25. II 102 – 5.

(بَسُرُرْ – بَسُرْماقْ *basurur – basurmak*) II 459 – 28. II 102 – 9.

basut بَسُتْ يارده‌مچى، يۆلىگۇچى؛ كۆيۈنگۇچى. 269 – 15. I 459 – 6.

basut بَسُتْ بوسۇت، يارده‌م. 269 – 16، 350 – 5. I 459 – 7، 599 – 11.

batmul بَتْمُلْ پىلپىل. 365 – 25. I 628 – 3.

batrak, بَتْراقْ بايراق. 354 – 16، 557 – 13. I 607 – 18؛ II 293 – 9.

bax باشْ باش. 802 – 4، 852 – 26، 983 – 23. III 207 – 4، 299 – 10، 539 – 11.

bax باشْ يارا، جاراھەت. 802 – 5، 155 – 17، 294 – 5، 455 – 20، 587 – 10، 630 – 20، 632 – 12، 651 – 6، 732 – 4، 739 – 11، 899 – 23. III 207 – 5؛ I 258 – 1، 501 – 19؛ II 93 – 12، 349 – 9، 425 – 15، 429 – 6، 465 – 5؛ III 72 – 11، 85 – 13، 386 – 10.

baxadï بَشادِي كىرتىكلىدى، يونۇدى. 887 – 22. III 362 – 14.

(بَشارْ – بَشاماقْ *baxar – baxamak*) 887 – 24. III 362 – 17.

baxak, بَشَقْ باشاق؛ ئوق ۋە نەيزە ئۇچىدىكى تۆمۇر. 287 – 5، 855 – 12. I 490 – 13؛ III 304 – 13.

baxak, بَشَقْ باشماق، كەش، پوپۇچ. چىگىلچە. 287 – 6، 1001 – 3. I 490 – 14؛ III 569 – 4.

baxak,ladï بَشَقْلادِي باشاق بېكىتتى. 938 – 9. III 460 – 9.

(بَشَقْلارْ – بَشَقْلاماقْ *baxaklar – baxaklamak*) III 938 – 10. III 460 – 11.

baxak,landï بَشَقْلَنْدِي باشاقلاندى، باشاق بېكىتىلدى. 606 – 8. II 384 – 10.

(بَشْقَلْنُورْ – بَشْقَلْنْماقْ baxaqlanur – baxaqlanmak) 606 – 10· I 384 – 13·

baxaq,lïoq بَشْقَلِغْ: süngü — baxaqlïoq (تۈمۈر) باشاقلىق نەيزە. 378 – 5· I 647 – 17·

baxoqak, بَشْغاقْ قازان سۆڭەك. 358 – 18· I 614 – 17·

baxoqan بَشْغانْ بىر خىل چوڭ بېلىق. 333 – 7· I 570 – 8·

baxoqïl بَشْغِلْ ئاقباش. 365 – 24· I 628 – 1·

baxoqïrt بَشْغِرْتْ باشقىرت. قەبىلە ئىسمى. 27 – 7· I 38 – 9·

baxïk, بَشِقْ پىششىق. ياغمىچە. 287 – 13· I 491 – 6·

baxïl بَشِلْ ئالا باش. 299 – 10· I 510 – 8·

baxladï بَشْلادِي باشلىدى، باشلامچىلىق قىلدى. 905 – 12· III 398 – 6·

(بَشْلارْ – بَشْلاماقْ baxlar – baxlamak) 905 – 15· III 398 – 10·

baxlaoq بَشْلاغْ: baxlaoqnəŋ — بېشى بوش نەرسە. 351 – 22· I 602 – 12·

baxlandï بَشْلَنْدِي باشلاندى، تۇتۇندى، باشاقلاندى، باش ئالدى. 585 – 11· II 345 – 8·

(بَشْلَنُورْ – بَشْلَنْماقْ baxlanur – baxlanmak) 585 – 14· I 345 – 13·

baxlattim بَشْلَتّمْ باشلاتتىم. 669 – 19· II 499 – 7·

(بَشْلَتُورْ – بَشْلَتْماقْ baxlatur – baxlatmak) 669 – 20· II 499 – 9·

baxmak, بَشْمَقْ باشماق، كەش، پوپوچ. ئوغۇزچە. 355 – 20، 1001 – 4· I 609 – 15؛ III 569 – 5·

baxmak,landï بَشْمَقْلَنْدِي باشماقلىق بولدى. ئوغۇزچە. 614 – 8· II 398 – 18·

(بَشْمَقْلَنُورْ – بَشْمَقْلَنْماقْ baxmaqlanur – baxmaqlanmak) 614 – 9· II 399 – 2·

baxnak, بَشْنَقْ: باشتاق. baxnak, ər — بېشىدا دۇبۇلغىسى، ئۇچىسىدا ساۋۇتى بولمىغان ئادەم. 355 – 18· I 609 – 13·

baxtar بَشْتَرْ ئورغاق. ئارغۇچە. 347 – 2· I 594 – 13·

bay بَايْ باي. 807 – 7، 266 – 6، 868 – 14· III 216 – 5؛ I 454 – 9؛ III 328 – 7·

bay yïoqaq بايْ يِغاجْ باييىغاچ. يەر ئىسمى. 807 – 7· III 216 – 5·

baya بَيا بايا. 40 – 3. I 53 – 2.

bayat بَيـــاتْ بايات. ئۇلۇغ تەڭرىنىڭ ئىسمى. ئارغۇچە. 818 – 20. III 235 – 9.

bayat بَيَاتْ بايات. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 818 – 21. III 235 – 10.

baybayuk, بَيْبَيُقْ بايبايۇق. بىر خىل قۇش. 825 – 14. III 247 – 7.

bayïk, بَيِقْ راست. ئوغۇزچە. 813 – 16. III 227 – 9.

baynak, بَيْنَقْ يىمن. ئوغۇزچە. 821 – 27. III 241 – 15.

bayrak, بَيْراقْ بايراق. 828 – 13. III 253 – 13.

bayudï بَيُودِي بېيىمدى. 893 – 21. III 374 – 9.

(بَيُورْ – بَيُوماقْ bayur – bayumak) 893 – 22. III 374 – 10.

bayundur بـــايُنْدُرْ بايۇندۇر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 19. I 78 – 1.

bayuttï بَيُتِّي بېيىتتى. 657 – 17. II 476 – 15.

(بَيُتُورْ – بَيُتْماقْ bayutur) 657 – 18. II 476 – 16.

baz بـــــازْ يات، ئەجنەبي. 800 – 2، 808 – 1. III 203 – 10، 217 – 12.

bazoqan بَرْغانْ بازغان. 333 – 6. I 570 – 7.

bażïq بَذِجْ بېدىش. 227 – 8. I 388 – 8.

bə با مە، قوينىڭ مەربگەن ئاۋازى. 845 – 13. III 286 – 5.

bədəl art بَدَلْ اَرْتْ بەدەل ئارت. داۋان ئىسمى. 299 – 11. I 510 – 10.

bədər bədər بَدَرْ بَدَرْ: bədər bədər yügürdi — پاقۇر – پۇقۇر يۈگۈردى. 274 – 9. I 467 – 7.

bədüdi بَدُودِي بۇيۇدى، بۇيۇك بولدى، چوڭايدى، چوك بولدى. 883 – 16. III 354 – 9.

(بَدُورْ – بَدُوماكْ bədür – bədümək) 883 – 18. III 354 – 12.

bədük بَـــدُكْ بۇيۇك، چوك. 293 – 3، 81 – 2، 274 – 12، 379 – 9، 379 – 24، 814 – 22. I 500 – 3، 125 – 9، 467 – 12، 651 – 6؛ III 230 – 3.

bədüklədi بَدُكْلادِي بۇيۇكلىدى، ئۇلۇغلىدى. 940 – 17. III 465 – 1.

(بَدُكْـــلارْ – بَدُكْلامـــاكْ bədüklər – bədükləmək) 940 – 18. III 465 – 3.

bədütti بَدُتِّي چوك قىلدى. 638 – 7. II 439 – 12.

(بَدُتُورْ – بَدُتْماكْ bədütür – bədütmək) 638 – 8. II 439 – 13.

bəg باڭ، بَگ بەگ· 805 – 6، 21 – 11، 38 – 7، 48 – 8، 48 – 14،
52 – 27، 53 – 22، 70 – 22، 72 – 4، 72 – 25، 84 – 9،
111 – 17، 138 – 15، 146 – 14، 161 – 4، 165 – 6،
169 – 5، 189 – 2، 203 – 8، 212 – 11، 221 – 4،
228 – 26، 232 – 8، 233 – 3، 234 – 5، 234 – 17،
246 – 6، 275 – 22، 285 – 1، 286 – 26، 323 – 3،
355 – 12، 394 – 9، 408 – 17، 409 – 15، 410 – 12،
410 – 20، 417 – 15، 432 – 13، 458 – 17، 494 – 24،
510 – 11، 514 – 22، 520 – 6، 528 – 19، 530 – 23،
532 – 21، 546 – 25، 551 – 19، 568 – 18، 581 – 21،
585 – 8، 587 – 9، 594 – 4، 631 – 8، 636 – 12، 648 –
6، 650 – 20، 669 – 25، 680 – 4، 701 – 11، 736 – 25،
740 – 6، 757 – 1، 757 – 21، 826 – 21، 877 – 12،
891 – 15، 893 – 3، 904 – 8، 911 – 4، 939 – 18،
942 – 19، 1003 – 8، 1009 – 1، 1024 – 3· III 212 –
12: I 49 – 3، 67 – 12، 68 – 4، 75 – 1، 76 – 9،
107 – 14، 110 – 11، 111 – 14، 180 – 4، 228 – 1،
277 – 2، 284 – 10، 320 – 4، 345 – 1، 362 – 6،
377 – 16، 391 – 1، 396 – 10، 398 – 2، 400 – 5،
400 – 17، 420 – 16، 469 – 17، 486 – 16، 490 – 4،
552 – 15، 609 – 8، 676 – 11: II 9 – 1، 10 – 8، 12 –
212 – 2، 202 – 12، 99 – 10، 24 – 14، 13 – 4، 11،
242 – 6، 246 – 3، 272 – 18، 282 – 12، 314 – 15،
345 – 4، 363 – 4، 349 – 8، 435 – 6، 459 – 2، 464 –
3، 499 – 16، 519 – 14: III 16 – 19، 81 – 1، 87 – 5،
120 – 5، 250 – 4، 342 – 17، 370 – 6، 373 – 5، 395 –
15، 409 – 6، 463 – 9، 468 – 17، 573 – 1، 582 – 17،
609 – 16·

bəg باڭ خوتۇننىڭ ئېرى· 805 – 7· III 212 – 13·

bəgi بَكِي بەگى· ئەرلەر ئىسمى· 860 – 25· III 315 – 2·

bəglədi بَكْـــلادِي بـەگ ھېسـابلىدى، بـەگ دەپ بىلـدى· 906 – 5· III
399 – 14·

(بَكْلارْ – بَكْلاماكْ baglar – bəgləmək) 906 – 6· III 399 – 16·

bəglən بَكْلانْ بەگلەن· ئەرلەر ئىسمى· 337 – 12· I 578 – 8·

bəgləndi بَگْلَنْدِي ئەرگە تەگدى. 586 – 8· II 347 – 5·
(بَگْلَنُورْ – بَگْلَنْمَاكْ baglənür – bəglənmək) 586 – 9· II 347 – 6·

bək بَكْ بەك، چىڭ. 254 – 18، 266 – 12، 698 – 21· I 435 – 8، 454 – 14؛ III 12 – 8·

bəkəq بَكَجْ تېگىنلەرنىڭ لەقىمى. 272 – 9· I 464 – 1·

bəkəq arslan təgin بَكَجْ اَرْسْلانْ تِكِينْ بەكەچ ئارسلان تېگىن. ئەرلەر ئىسمى. 272 – 9· I 464 – 1·

bəkni بَكْنِي بۇغداي، تېرىق ۋە ئارپىغا ئوخشاش نەرسىلەردىن ياسالغان ئىچىملىك، بوزا. 330 – 15، 751 – 5· I 565 – 16؛ III 109 – 2·

bəkitti بَكِتْتِي بەكىتتى، چىڭىتتى، پۇختىلىدى. 645 – 1· II 452 – 8·
(بَكِتُورْ – بَكِتْمَاكْ bəkitür – bəkitmək) 645 – 3· II 452 – 11·

bəkixdi بَكِشْدِي بەكىشتى، بېكىدى، چىڭىدى. 480 – 17· II 142 – 13·
(بَكُوشُرْ – بَكِشْمَاكْ bəkixür – bəkixmək) 480 – 18· II 142 – 14·

bəklədi بَكْلادِي ساقلىدى؛ بېكىتتى، ئەتتى. 906 – 1· III 399 – 8·
(بَكْلارْ – بَكْلامَاكْ bəklar – bəkləmək) 906 – 4· III 399 – 12·

bəkləndi بَكْلَنْدِي بېكىدى، چىڭىدى، مۇستەھكەملەندى، بېكىندى، ساقلاندى. ئوغۇزچە. 586 – 3· II 346 – 11·
(بَكْلَنُورْ – بَكْلَنْمَاكْ bəklənür – bəklənmək) 586 – 7· II 347 – 4·

bəklətti بَكْلَتِّي قاماتتى؛ كۆزەتكۈزدى. ئوغۇزچە. 669 – 25· II 499 – 16·
(بَكْلَتُورْمَنْ – بَكْلَتْمَاكْ bəklətürmən – bəklətmək) 669 – 27· I 500 – 1·

bəkləxdi بَكْلَشْدِي ۋەدىلەشتى؛ بەكىتىشتى، ساقلاشتى. ئوغۇزچە. 556 – 8· II 291 – 5·
(بَكْلَشُورْ – بَكْلَشْمَاكْ bəkləxür – bəkləxmək) 556 – 12· II 291 – 11·

bəkməs بَكْمَسْ شىرنە. ئوغۇزچە. 350 – 16، 335 – 7· I 600 – 6، 573 – 19·

bəktili بَكْتِلِي بەكتىلى. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 24· I 78 – 9·

bəktür بَكْتُرْ بەكتۇر. ئەرلەر ئىسمى. 347 – 3· I 594 – 14·

bəküdi بَكُودِ بېكىدى، چىڭدى. 890 – 13 · III 368 – 4·

(بَكُورْ – بَكُوماكْ bəkür – bəkümək) 890 – 14 · I 368 – 12·

bələdi بَلادِ مەربدى. 890 – 19 · III 368 – 12·

(بَلارْ – بَلاماكْ bələr – bələmək) 890 – 19 · III 368 – 13·

bələk بَلَكْ بۆلەك، سوۋغا – سالام. 293 – 15 · I 500 – 20·

bələklədi بَلَكْلادِ بۆلەك بەردى، سوۋغا بەردى. 940 – 20 · III 465 – 4·

(بَلَكْلارْ – بَلَكْلاماكْ bələklər – bələkləmək) 940 – 21 · III 465 – 6·

bəlgü بَلْگُو بەلگۈ ~ بەلگە، نىشان. 326 – 1 · I 557 – 13·

bəlgürdi بَلْگُورْدِ بەلگىلىك بولدى، مەلۇم بولدى. 531 – 6 · II 243 – 4·

(بَلْگُورارْ – بَلْگُورْماكْ bəlgürər – bəlgürmək) 531 – 24 · II 244 – 1·

bəlik بَلِكْ پىلىك، چىراغ پىلىكى. 293 – 17، 207 – 22 · I 501 – 3، 353 – 15·

bəlik بَلِكْ پىلىك. يارا تەكشۈرۈشكە ئىشلىتىلىدىغان پەلكۈچ. 293 – 18 · I 501 – 4·

bəliŋ بَلِنگْ قورقۇنچ، ۋەھىمە. 964 – 18 · III 506 – 5·

bəliŋlədi بَلِنگْلادِ چۆچۈدى، ئۇركۈدى. 994 – 18 · III 559 – 5·

(بَلِنگْلارْ – بَلِنگْلاماكْ bəliŋlər – bəliŋləmək) 994 – 20 · III 559 – 9·

bəlü بَلُو: bəlü bəlü — ئەللەي - ئەللەي. 863 – 20 · III 319 – 20·

bən بَنْ مەن. ئوغۇزچە. 258 – 5 · I 441 – 8·

bənəgit بَناكِتْ بەنەگىت. دەريا ئىسمى. ئوغۇزچە. 56 – 5 · I 80 – 20·

bənək بَنَكْ پىنەك، دان، ئۇرۇق. ئارغۇچە. 293 – 26 · I 501 – 12·

bənək بَنَكْ يارماق، مىس پۇل. 293 – 27 · I 501 – 14·

bərgə بَرْگا ئوغرىنى ياكى ئېشەكنى ئۇرىدىغان قامچا ياكى چىۋىق. 325 – 22، 927 – 15 · I 557 – 7؛ III 440 – 7·

bərgələndi بُرْگَلَنْدِ كۆپچۈدى: قامچىلىق بولدى. 842 – 1 · III 279 – 7·

(بَرْگَلَنُورْ – بَرْگَلَنْماكْ bərgələnür – bərgələnmək) 842 – 4 · III 279 – 11·

bərigsədi بَرِكْسادِ بەرگۈسى كەلدى. 936 – 10 · III 456 – 11·

(بَرِكْسارْ – بَرِكْساماكْ bərigsər – bərigsəmək) 936 – 12 · III 456 – 11·

bərixdi بَرِشْدِ بېرىشتى. 471 – 19 · II 126 – 5·

(بَرِشُـــورْ – بَرِشْـــماكْ *bərixür – bərixmək*) II ·20 – 471
·8 – 126

bərk بَرْكْ بەك، چىڭ. 266 – 12· I 454 – 13·

bərkitti بَرْكِتّي بەكىتتى، چىڭىتتى. 668 – 10· II 497 – 7·

(بَـــرْكِتُورْ – بَرْكِتْمـــاكْ *bərkitür – bərkitmək*) II ·11 – 668
·9 – 497

bərklədi بَرْكْلادي ساقلىدى. 1020 – 13· III 604 – 5·

(بَـــرْكْلارْ – بَرْكْلامـــاكْ *bərklər – bərkləmək*) III ·15 – 1020
·8 – 604

bərqəm بَرْجَمْ بەلگە، نىشان. ئوغۇزچە. 367 – 2· I 629 – 18·

bərtindi بَرْتِنْدي زەخىملەندى، زېدىلەندى. 584 – 20· II 344 – 4·

(بَـــرْتِنُورْ – بَرْتِنْمـــاكْ *bərtinür – bərtinmək*) II ·22 – 584
·7 – 344

bərtixdilər بَرْتِشْدي‌لارْ زەخىملەشتى، يارىلاشتى. 555 – 20· II 290 – 4·

(بَرْتِشُـــورْ – بَرْتِشْـــماكْ *bərtixür – bərtixmək*) II ·22 – 555
·7 – 290

bərtti بَرْتّي زەخىملىدى، زەخىملەندۇردى. 1006 – 28· III 579 – 2·

(بَرْتارْ – تَرْتْماكْ *bərtər – bərtmək*) III ·30 – 1006 ·5 – 579

bərtüləndi بَرْتُلَنْدي كەمزۇللۇق بولدى. 841 – 4· III 277 – 8·

(بَرْتُلَنُورْ – بَرْتُلَنْمـــاكْ *bərtülənür – bərtülənmək*) III ·5 – 841
·10 – 277

bərü بَرُو بېرى، بۇ تەرەپ. 38 – 9، 174 – 25، 443 – 14، 602 – 4،
740 – 19، 849 – 8· I 49 – 7، 294 – 5؛ II 376 – 19؛
III 87 – 15، 293 – 11·

bətzən بَتْزَنْ بەتزەن. ئەرلەر ئىسمى. 289 – 21· I 494 – 19·

bəxiklig بَشـــــكْلِكْ بۆشۇكلۇك. 385 – 27، 385 – 27· I 661 – 19،
·19 – 661

bəyrəm بَيْرَمْ بايرام. ئوغۇزچە. 822 – 7، 367 – 16· III 242 – 10؛ I
·1 – 631

bəyza بَيْضا بەيزا. شەھەر ئىسمى. 29 – 10· I 41 – 3·

bəzədi بَزادي بېزىدى. 886 – 20· III 360 – 10·

(بَزارْ – بَزاماكْ *bəzər – bəzmək*) III ·21 – 886 ·11 – 360

bəzək بَزَكْ، بَزاكْ بېزەك، نەقىش. 293 – 6، 314 – 13، 475 – 20· I
500 – 7، 537 – 8؛ II 133 – 9·

bəzəldi بَزَلْدِي بەزەلدى. 501 – 5· II 183 – 16·

(بَزالُورْ – بَزَلْماكْ bəzəlür – bəzəlmək) 501 – 6· II 183 – 17·

bəzəndi بَزَنْدِي بەزەندى ~ بەزەلدى، ياساندى. 509 – 3· II 199 – 18·

(بَزَنُورْ – بَزَنْماكْ bəzənür – bəzənmək) 509 – 5· II 200 – 3·

bəzətti بَزَتِّي بەزەتتى. 641 – 22· II 446 – 3·

(بَزاتُورْ – بَزَتْماكْ bəzətür – bəzətmək) 641 – 22· II 446 – 4·

bəzəxdi بَزَشْدِي بەزەشتى. 475 – 20· II 133 – 9·

(بَزَشُورْ – بَزَشْماكْ bəzəxür – bəzəxmək) 475 – 21· II 133 – 11·

bəzdi بَزْدِي بەزگەك تۈتتى، تىترىدى؛ بەزدى. 409 – 8· II 9 – 16·

(بَزارْ – بَزْماكْ bəzər – bəzmək) 409 – 9· II 9 – 18·

bəzgək بَزْگاكْ بەزگەك. 628 – 1· II 421 – 18·

bəzik بَزِكْ بەزگەك، تىترەك. 293 – 7· I 500 – 8·

bəzinq بزنج يۈمغاق. يىپەك ياكى پاختا يىپ كاللىكى. 966 – 18· III 510 – 1·

bəzinq بزنج غولى ۋە يوپۇرماقلىرى قىزىل بىر خىل ئۆسۈملۈك. 966 – 19· III 510 – 2·

bəzitti بَزِتِّي تىترەتتى. 642 – 1· II 446 – 9·

(بَزِتُورْ – بَزِتْماكْ bəzitür – bəzitmək) 642 – 3· II 446 – 12·

bəžər burhan بَذَرْ بُرْخانْ ھەيكەل. 331 – 23· I 567 – 18·

bəžizlig بَذِزْلِكْ: bəzizlig av — بېزەكلىك ئۆي. 384 – 16· I 659 – 15·

bəžrəm بَذْرَمْ بەيرەم ~ بايرام. 367 – 13، 205 – 5، 367 – 14، 822 – 8· I 630 – 17، 348 – 8؛ III 242 – 11·

bəžük باذُكْ بۇيۇك. 81 – 13· I 126 – 2·

bəl بِيلْ بەل. چىگىلچە. 789 – 3، 789 – 4، 789 – 6· III 182 – 20، 183 – 1، 183 – 4·

bələdi بِيلادِي بۆلىدى؛ مىلىدى. 890 – 23· III 369 – 3·

(بِيلارْ – بِيلاماكْ bələr – bələmək) 890 – 24· III 369 – 7·

bələk بَيلَكْ بۆلەك، سوۋغات، تارتۇق. 310 – 25· I 531 – 4·

bələldi بِيلَلْدِي بۆلەندى: مىلەندى. 837 – 18· III 272 – 4·

(بِيلَلُورْ – بِيلَلْماكْ bələlür – bələlmək) 837 – 20· I 272 – 7·

bəliklik بَلِكْلِكْ پىلىكلىك. 386 – 12· I 662 – 17·

bərdi بِيرْدِي بەردى. 826 – 19· III 250 – 1·

(بېرُرْ – بېرْماكْ bərür – bərmək) 826 – 20 · III 250 – 3 ·

bərgü بېرْگُو بەرگۇ، بېرىش، قەرز. 325 – 25 · I 557 – 10 ·

bərildi بېرِلْدِي بېرىلدى. 501 – 3 · II 183 – 13 ·

(بېرِلُورْ – بېرِلْماكْ bərilür – bərilmək) 501 – 4 · II 183 – 15 ·

bərim بېرِمْ بېرىم، قەرز. 311 – 14، 542 – 1، 565 – 1 · I 532 – 3؛ II 263 – 12، 307 – 13 ·

bərimqi بېرِيمْجِي، بېرِمْجِي بېرىمچى، بەرگۈچى. 68 – 4، 311 – 16 · I 103 – 12، 532 – 4 ·

bərt بِرْتْ، بِيرْتْ بېرىم، قوْلنىڭ ھەر يىلى قوْل ئىگىسىگە بېرىدىغان بېرىمى. 260 – 17، 260 – 18 · I 445 – 1، 445 – 2 ·

bəx بِيشْ بەش. 783 – 23، 102 – 28 · III 172 – 13؛ I 164 – 2 ·

bəxbalïk بِيشْ بَلِقْ بەشبالىق. شەھەر ئىسمى. 95 – 22 · I 153 – 2 ·

bəxik بِيشِكْ، بِشِكْ بۆشۈك. 310 – 22، 195 – 9، 203 – 27، 213 – 1 · I 531 – 1، 330 – 20، 346 – 8، 363 – 6 ·

bəxinq بِيشِنْجْ بەشىنچى. 110 – 23، 1023 – 3 · I 178 – 10؛ III 608 – 5 ·

bəz بِيزْ بەز. 782 – 16 · III 169 – 15 ·

bəżti بَيذْتِي ئاجىزلاشتى. 1016 – 9 · III 595 – 13 ·

(بِيذارْ – بِيذْماكْ bəżar – bəżmək) 1016 – 10 · III 595 – 15 ·

bi بِي بىيە، بايتال. تۈركچە. 845 – 16، 756 – 16، 919 – 4 · III 286 – 10، 119 – 7، 424 – 15 ·

bi بِي دۆ ~ بۆ. ئوغۇزچە. 845 – 17 · III 287 – 1 ·

bibli بِبْلِي پىلپىل. 328 – 2 · I 561 – 6 ·

bilə بِلا بىللە، بىلەن. 73 – 10، 139 – 21، 190 – 4، 194 – 19، 328 – 1، 330 – 6، 407 – 5، 420 – 19، 460 – 23، 474 – 5، 498 – 19، 534 – 10، 563 – 9، 564 – 20، 565 – 11، 569 – 5، 671 – 10، 702 – 2، 741 – 14، 744 – 22، 765 – 20، 813 – 23، 982 – 11، 982 – 13، 1019 – 19 · I 112 – 6، 230 – 4، 322 – 1، 329 – 16، 561 – 5، 564 – 17؛ II 5 – 9، 30 – 5، 104 – 6، 130 – 1، 178 – 12، 249 – 1، 304 – 12، 307 – 9، 308 – 11، 315 – 10، 502 – 12؛ III 18 – 11، 89 – 4، 95 – 12، 137 – 13، 536 – 10، 536 – 12، 601 – 16 ·

bilədi بلادي بىلىدى. 890 – 23 · III 368 – 17 ·

(بلارْ – بلاماكْ *bilər – biləmək*) 890 – 24 · III 369 – 1 ·

biləgü بلاكُو بىلەي. 340 – 10 · I 583 – 16 ·

bilək بلَكْ، بلاكْ بىلەك. 293 – 14، 392 – 5، 565 – 4 · I 500 – 19، 672 – 16؛ II 308 – 3 ·

biləklig بلَكْلـــــكْ بىلەكلىك. 386 – 9، 387 – 11 · I 662 – 12، 664 – 9 ·

bilətti بلَتِي بىلەتتى. 645 – 21 · II 454 – 6 ·

(بلَتُورْ – بلَتْماكْ *bilətür – bilətmək*) 645 – 22 · II 454 – 8 ·

biləzük بـــــلازُكْ بىلەزۈك. 392 – 5، 463 – 11 · I 672 – 16؛ II 109 – 2 ·

biləzükləndi بلازُكْلَـــــنْدِي: *ixlər biləzükləndi* — خوتـۇن بىلەزۈك سالدى. 844 – 10 · III 283 – 11 ·

(بلازُكْلَنُورْ – بلازُكْلَنْمـــاكْ *biləzüklənür – biləzüklənmək*) 844 – 11 · I 283 – 12 ·

bildi بلْدِي بىلدى، ئۆگەندى. 420 – 8 · II 29 – 9 ·

(بلِيرْ – بلْماكْ *bilir – bilmək*) 420 – 9 · II 29 – 11 ·

bildüzdi بلْدُزْدِي بىلدۈردى، ئۆگەتتى. ئوغۇزچە. 555 – 14 · II 289 – 17 ·

(بلْـــدُزُرْ – بلْدُزْمـــاكْ *bildüzür – bildüzmək*) 555 – 15 · II 289 – 19 ·

bilgə بلْكا هېكىم، دانىشمەن، پەيلاسوپ. 326 – 5، 295 – 27، 725 – 10، 725 – 19، 736 – 16، 849 – 21 · I 557 – 16، 504 – 15؛ III 60 – 17، 61 – 8، 80 – 9، 294 – 8 ·

bilgə بلْكا ئالىم، بىلىمدان. 326 – 6، 51 – 7، 77 – 23، 326 – 9، 804 – 17، 913 – 21، 964 – 6، 971 – 15 · I 557 – 17، 72 – 2، 120 – 3، 558 – 2؛ III 211 – 10، 414 – 9، 505 – 7، 518 – 3 ·

bilgə بلْكـــا ئاقىل. 326 – 7، 326 – 19، 791 – 18، 1017 – 10 · I 558 – 1، 558 – 16؛ III 187 – 15، 597 – 10 ·

bilgə bəg بلْكا بَكْ بىلگە بەگ. ئەرلەر ئىسمى. 326 – 16 · I 558 – 11 ·

bilgələndi بلْكَلَـــنْدِي: *ər bilgələndi* — ئادەم ئۆزىنى بىلىملىك قىلىپ كۆرسەتتى. 842 – 7 · III 280 – 1 ·

(بلْكَلَـــنُورْ – بلْكَلَنْمـــاكْ *bilgələnür – bilgələnmək*) 842 – 8 · III 280 – 2 ·

biligsədi بِلِگْسادِي ئەقىل تاپقۇسى كەلدى. 936 – 8، III 456 – 8.
(بِلِگْسارْ – بِلِگْسامَاكْ *biligsər – biligsəmək*) III 936 – 9، 456 – 10.

bilik بِلِكْ بىلىم، ئىلىم. 293 – 19، 77 – 27، 79 – 27، 197 – 19، 203 – 24، 326 – 3، 420 – 8، I 501 – 5، 120 – 7، 123 – 16، 335 – 3، 346 – 4، 557 – 14؛ II 29 – 9.

bilik بِلِكْ ھېكمەت. 293 – 19، I 501 – 7.

bilik بِلِكْ ئەقىل. 293 – 21، 387 – 15، 751 – 7، 976 – 3، I 501 – 9، 664 – 13؛ III 109 – 4، 525 – 4.

biliklig بِلِكْلِكْ بىلىملىك. 386 – 11، 386 – 11، I 662 – 15، 662 – 15.

bilindi بِلِنْدِي بىلىۋالدى، چۈشىنىۋالدى. 510 – 6، II 202 – 5.
(بِلِنُورْ – بِلِنْماكْ *bilinür – bilinmək*) 510 – 7، I 202 – 6.

bilinqək بِلِنْجَكْ تونۇۋېلىنغان. 386 – 18، I 663 – 4.

bilixdi بِلِشْدِي بىلىشتى، تونۇشتى. 483 – 1، II 147 – 4.
(بِلِشُورْ – بِلِشْماكْ *bilixür – bilixmək*) II 483 – 2، 147 – 6.

bilkətti بِلْكَتِّي ئەقىلگە كەلدى، ئەقىللىق بولدى. 669 – 1، II 498 – 6.
(بِلْكَاتُورْ – بِلْكَتْماكْ *bilkətür – bilkətmək*) II 669 – 3، 498 – 9.

bilkəżti بِلْكَاذْتِي ئەقىلگە كەلدى، ئەقىللىق بولدى. 669 – 2، II 498 – 8.

bilkimsindi بِلْكِمْسِنْدِي ئۆزىنى بىلىملىك قىلىپ كۆرسەتتى. 842 – 9، III 280 – 4.

bilsikti بِلْسِكْتِي بىلىندى. 577 – 23، II 331 – 6.
(بِلْسِكَارْ – بِلْسِكْماكْ *bilsikər – bilsikmək*) II 577 – 24، 331 – 8.

biltürdi بِلْتُرْدِي بىلدۈردى، ئۆگەتتى. 534 – 12، II 249 – 4.
(بِلْتُرُرْ – بِلْتُرْماكْ *biltürür – biltürmək*) II 534 – 13، 249 – 6.

biqin بِيجِنْ بىچىن (مايمۇن). 311 – 19، 311 – 20، I 532 – 6، 532 – 7.

biqin yïlï بِجِنْ يِلِي مايمۇن يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 264 – 5، I 451 – 3.

bir بِرْ، بیر بسر. 247 – 6، 781 – 12، 47 – 27، 50 – 12، 67 –
20، 67 – 22، 67 – 25، 67 – 28، 151 – 13، 152 – 6،
154 – 7، 159 – 6، 182 – 3، 186 – 25، 188 – 5،
189 – 7، 201 – 15، 212 – 4، 218 – 17، 222 – 6،
228 – 26، 244 – 25، 246 – 26، 251 – 23، 265 – 23،
272 – 22، 280 – 14، 283 – 10، 290 – 13، 293 – 10،
293 – 11، 294 – 23، 294 – 24، 296 – 15، 298 – 16،
301 – 4، 301 – 14، 302 – 4، 302 – 8، 302 – 10،
302 – 23، 302 – 28، 303 – 6، 325 – 25، 327 – 6،
327 – 8، 337 – 15، 422 – 26، 468 – 21، 470 – 11،
471 – 4، 471 – 13، 471 – 17، 471 – 19، 472 – 4،
478 – 24، 479 – 1، 483 – 3، 503 – 15، 504 – 9،
542 – 6، 542 – 13، 555 – 20، 556 – 5، 560 – 11،
560 – 14، 563 – 18، 564 – 19، 568 – 1،
572 – 9، 580 – 22، 683 – 6، 694 – 8،
694 – 11، 697 – 10، 726 – 5، 726 – 7، 726 – 11،
726 – 12، 746 – 4، 746 – 12، 747 – 8، 747 – 11،
747 – 17، 748 – 9، 766 – 1، 767 – 10، 770 – 1،
781 – 12، 816 – 2، 832 – 1، 845 – 18، 853 – 19،
861 – 18، 874 – 3، 902 – 25، 973 – 18، 986 – 1،
986 – 4، 989 – 15، 989 – 19، 990 – 8، 1008 – 23، I
422 – 16: III 168 – 3، I 66 – 18، 70 – 5، 102 – 17،
102 – 21، 103 – 8، 250 – 1، 251 – 16، 255 – 11،
264 – 19، 307 – 11، 316 – 9، 318 – 14، 320 – 11،
341 – 14، 361 – 16، 372 – 21، 379 – 15، 391 – 1،
418 – 8، 422 – 4، 430 – 11، 453 – 19، 465 – 3،
478 – 14، 483 – 16، 496 – 9، 500 – 14، 502 – 18،
505 – 15، 509 – 3، 513 – 3، 515 – 11، 516 – 16،
517 – 1، 557 – 10، 559 – 17، 578 – 13: II 33 – 17،
119 – 6، 123 – 3، 124 – 5، 125 – 10، 126 – 5، 139 –
147 – 7، 189 – 1، 190 – 12، 290 – 4، 299 – 13، 15 –
305 – 5، 313 – 5، 321 – 5، 336 – 15، 413 – 4، 525 –
3 – 8، 4 – 1، 9 – 8، 62 – 7، 98 – 5، 99 – 1، III :12

– 287 ،2 – 261 ،5 – 232 ،3 – 138 ،13 – 102 ،4 – 101
،1 – 521 ،15 – 392 ،13 – 336 ،10 – 316 ،4 – 301 ،2
،12 – 582 ،9 – 551 ،14 – 550 ،1 – 543

birinq بِرِنج بىرىنچى. 966 – 15 ،III 509 – 12 ،

birlə بِـــرْلا بىرلـه، بىللـه، بىلـەن. 327 – 27، 48 – 14، 57 – 10،
،6 – 148 ،25 – 147 ،19 – 147 ،2 – 145 ،14 – 137
،23 – 150 ،14 – 149 ،9 – 149 ،25 – 148 ،8 – 148
،11 – 154 ،9 – 152 ،15 – 151 ،13 – 151 ،11 – 151
،14 – 182 ،7 – 182 ،5 – 176 ،21 – 154 ،14 – 154
،25 – 185 ،6 – 185 ،18 – 184 ،17 – 183 ،17 – 182
،1 – 190 ،2 – 189 ،19 – 188 ،18 – 186 ،12 – 186
،3 – 323 ،5 – 316 ،28 – 281 ،7 – 279 ،28 – 253
،6 – 393 ،19 – 392 ،11 – 392 ،6 – 361 ،27 – 327
،7 – 467 ،4 – 467 ،25 – 459 ،26 – 422 ،21 – 405
،15 – 470 ،13 – 470 ،22 – 469 ،17 – 468 ،11 – 467
،1 – 474 ،22 – 473 ،19 – 473 ،19 – 472 ،7 – 472
،17 – 475 ،11 – 475 ،9 – 475 ،7 – 475 ،16 – 474
،1 – 483 ،20 – 481 ،17 – 481 ،21 – 477 ،7 – 476
،11 – 493 ،8 – 490 ،22 – 485 ،22 – 483 ،15 – 483
،8 – 556 ،23 – 554 ،1 – 542 ،8 – 536 ،22 – 520
،5 – 560 ،1 – 560 ،24 – 557 ،19 – 557 ،13 – 556
،23 – 565 ،1 – 564 ،10 – 562 ،8 – 562 ،25 – 561
،14 – 571 ،1 – 571 ،22 – 568 ،18 – 568 ،4 – 566
،3 – 575 ،15 – 574 ،11 – 574 ،5 – 574 ،17 – 571
،16 – 612 ،19 – 601 ،11 – 601 ،1 – 576 ،20 – 575
،11 – 745 ،8 – 745 ،22 – 714 ،7 – 686 ،18 – 676
،19 – 831 ،16 – 806 ،10 – 798 ،4 – 767 ،14 – 745
I ،6 – 986 ،6 – 983 ،13 – 937 ،15 – 930 ،14 – 926
،17 – 238 ،1 – 226 ،3 – 213 ،5 – 83 ،4 – 68 ،2 – 561
،22 – 248 ،13 – 246 ،12 – 245 ،10 – 244 ،15 – 243
،9 – 310 ،10 – 308 ،8 – 296 ،19 – 251 ،1 – 250
،2 – 434 ،4 – 320 ،12 – 319 ،19 – 314 ،3 – 312
،5 – 619 ،15 – 552 ،13 – 540 ،8 – 481 ،8 – 476
،5 – 102 ،1 – 34 ،5 – 2 II :13 – 674 ،13 – 673

·10 – 126 ·6 – 123 ·16 – 121 ·1 – 119 ·11 – 116
·6 – 134 ·13 – 132 ·4 – 131 ·14 – 129 ·1 – 127
·12 – 161 ·13 – 152 ·14 – 148 ·4 – 147 ·14 – 144
·16 – 293 ·14 – 291 ·12 – 263 ·6 – 253 ·8 – 224
·1 – 306 ·11 – 302 ·17 – 301 ·6 – 298 ·7 – 294
·6 – 375 ·8 – 325 ·11 – 324 ·16 – 314 ·13 – 309
·15 – 96 ·11 – 41 III :17 – 512 ·5 – 396 ·2 – 376
– 438 ·7 – 260 ·8 – 215 ·9 – 200 ·12 – 140 ·1 – 97
·9 – 543 ·5 – 538 ·13 – 458 ·16 – 445 ·14

birtəm برْتَمْ بىراقلا. 367 – 20· I 631 – 5·

bis بِسْ دۇغ· 250 – 26· I 428 – 14·

bistə بِسْتا سارايۇەن· 744 – 22· III 95 – 12·

biti بِتِي مۇقەددەس كىتاب. 853 – 6· III 300 – 3·

bitigü بِتِـــيگُو تۈركلـەرنىڭ ۋە باشقىلارنىڭ دۇڭـتى. 820 – 19· III 239 – 17·

bitik بِتِكْ پۇتۇك، كىتاب، مەكتۇپ، يېزىلغان نەرسە. 292 – 18، 65 – 13، 129 – 9، 152 – 9، 159 – 24، 163 – 5، 169 – 8، 179 – 13، 232 – 17، 350 – 3، 408 – 1، 419 – 14، 458 – 21، 467 – 17، 472 – 23، 492 – 1، 498 – 1، 501 – 1، 503 – 5، 508 – 6، 636 – 24، 663 – 9، 736 – 9، 739 – 20، 761 – 1، 880 – 1، 915 – 1، 949 – 14، 1013 – 2· I 499 – 13، 97 – 17، 211 – 16، 251 – 19، 266 – 6، 272 – 16، 284 – 13، 302 – 15، 397 – 9، 599 – 9: II 7 – 10، 27 – 13، 99 – 15، 117 – 6، 127 – 7، 165 – 9، 177 – 7، 183 – 9، 188 – 7، 198 – 5، 436 – 9، 487 – 6: III 80 – 1، 86 – 8، 128 – 3، 348 – 1، 417 – 7، 482 – 3، 590 – 5·

bitik بِتِكْ يېزىش· 292 – 19· I 499 – 14·

bitik بِتِكْ تۇمار. ئوغۇزچە· 292 – 21· I 499 – 17·

bitiklik بِـتِكْلِكْ: *bitiklikпəŋ* — خەت پۇتۇشكە ئىشلىتىلىدىغان نەرسە. 385 – 15· I 661 – 4·

bitildi بِتِلْدِي پۇتۇلدى، يېزىلدى· 492 – 1· II 165 – 9·

(بِتِلُورْ – بِتِلْماكْ *bitilür – bitilmək*) 492 – 1· II 165 – 10·

bitilgən بِتِلْكانْ پۇتۇلىدىغان· 394 – 2· I 676 – 1·

bitindi بتىندې خەت پۈتۈۋاتقاندەك كۆرۈندى. 508 – 6· II 198 – 4·
(بتنۇرْ – بتنماكْ bitinür – bitinmək) 508 – 9· II 198 – 8·
bititti بتتّي پۈتتۈردى ~ پۈتكۈزدى. 636 – 22· II 436 – 9·
(بتتُورْ – بتتماكْ bititür – bititmək) 636 – 23· II 436 – 11·
bitixdi بتشْدې پۈتۈشتى، يېزىشتى. 467 – 17· II 117 – 6·
(بتشُـــورْ – بتشْـــماكْ bitixür – bitixmək) 467 – 19· II 117 – 9·
bitixtilər بتشْتلارْ (دەۋادا) پۈتۈشتى. 467 – 20· II 117 – 10·
(بتشُـــورْلارْ – بتشْـــماكْ bitixürlər – bitixmək) 467 – 21· II 117 – 12·
bitmix يتميش پۈتكەن، ساقايغان. 192 – 17· I 325 – 19·
biz بزْ بىز. 249 – 10، 250 – 22· I 426 – 8، 428 – 9·
bizi بـــزى كـۆيۈك، چـاۋارتقۇ. 857 – 15، 857 – 16· III 309 – 1، 309 – 2·
biziŋ بزِنكْ بىزنىڭ. 964 – 14· III 505 – 17·
bïoɣrïoɣ بغرِغْ تولدۇرۇلغان تاغار، تۆلۈم ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ پۈكۈلگەن يەرلىرى. 351 – 25· I 602 – 16·
bïk¸ïn بقنْ بىقىن. 304 – 12· I 519 – 8·
bïldur بلْدُرْ بۇلتۇر. 348 – 6· I 596 – 12·
bïrk¸ïoɣ برْقغْ پۇرقۇق. 351 – 19· I 602 – 8·
bïrk¸ïrdï برْقرْدې پۇرقۇدى. 531 – 1· II 242 – 15·
(برْقـــرارْ – برْقرْمـــاقْ bïrk¸ïrar – bïrk¸ïrmak) 531 – 2· II 242 – 16·
bïruk¸ برُقْ بۇيرۇق، پەرمانچى. 286 – 28· I 490 – 6·
bïżïk¸ بذقْ بۇرۇت. 286 – 20· I 489 – 14·
bodun بُودُنْ، بُدُنْ، بُدُونْ خەلق. 188 – 11، 189 – 11، 334 – 8، 562 – 20، 566 – 9، 573 – 4، 594 – 16، 986 – 15، 1002 – 27، I 319 – 2، 320 – 17، 572 – 2؛ II 303 – 14، 310 – 2، 322 – 9، 363 – 18؛ III 544 – 3، 572 – 4·
bodunluoɣ bok¸unluoɣ بُدُنلُغْ بُقُنلُغْ: bodunluoɣ bok¸unluoɣ kixi — ئۇرۇق - جەمەتلىك كىشى. 379 – 6· I 649 – 18·
booɣ بُوغْ بوغجۇما، بوغچا. 785 – 9، 669 – 22· III 175 – 10؛ II 499 – 12·
booɣardï بُغرْدې يونۇدى، بوقۇردى. 461 – 16· II 105 – 16·

(بُغَـــرُورْ – بُغَرْمَـــاقْ boɣarur – boɣarmaḳ) II ·17 – 461
·17 – 105

boɣaz[1] بُغَزْ بوغوز، كېكىرده‌ك. 277 – 7· I 472 – 13·

boɣdï بُغْدِي بوغدى. 413 – 16· II 17 – 20·

(بُغارْ – بُغْماقْ boɣar – boɣmaḳ) 413 – 17· II 18 – 1·

boɣïm بُغِمْ بوغوم، بارماقلارنىڭ بوغومى. 301 – 16· I 513 – 19·

boɣladï بُغْلادِي بوغدى، بوغچىلىدى. 905 – 18· III 398 – 15·

(بُغْلارْ – بُغْلاماقْ boɣlar – boɣlmaḳ) 905 – 19· III 399 – 1·

boɣlandï بُغْلَنْدِي بوغجۇملاندى. 585 – 16· II 346 – 5·

(بَغْلَـــنُورْ – بُغْلَنْمَـــاقْ boɣlanur – boɣlanmaḳ) II ·18 – 585
·6 – 346

boɣlundï بُغْلُنْدِي بوغۇلدى. 586 – 1· II 346 – 8·

(بُغْلُـــنُورْ – بُغْلُنْمَـــاقْ boɣlunur – boɣlunmaḳ) II ·2 – 586
·9 – 346

boɣmaḳ بُغْمَقْ بوغماق، كۆڭلەك بوغقۇچى. 355 – 21· I 609 – 16·

boɣmaḳ بُغْمَقْ بوغماق، نىكاه كېچىسى كېلىنگه تاقاپ قويۇلىدىغان زىننەت بۇيۇم. 355 – 22· I 610 – 1·

boɣmaḳladï بُغْمَقْلَدِي بوغماقلىدى، تۇگمىلىدى. 947 – 18· III 478 – 9·

(بُغْمَقْلَنُورْ – بُغْمَقْلَنْماقْ boɣmaḳlar – boɣmaḳlamaḳ) 947 – 20·
·11 – 478 III

boɣmaḳlandï بُغْمَقْلَنْدِي بوغمىقىنى ئەتتى، ئىزمىسىنى ئەتتى. 614 – 14· II
·7 – 399

(بُغْمَقْلَنُورْ – بُغْمَقْلَنْمَـــاقْ boɣmaḳlanur – boɣmaḳlanmaḳ) 614 –
·9 – 399 II ·15

boɣnaḳlandï بُغْنَقْلَنْدِي بوغۇناقلاندى، پارچىلاندى. 614 – 11· II 399 – 4·

(بُغْنَقْلَنُورْ – بُغْنَقْلَنْمَـــاقْ boɣnaḳlanur – boɣnaḳlanmaḳ) 614 –
·6 – 399 II ·12

boɣradï بُغْرادِي بوقۇردى، يونۇدى. 896 – 1· III 379 – 4·

(بُغْرارْ – بُغْراماقْ boɣrar – boɣramaḳ) 896 – 2· III 379 – 6·

boɣrïl بُغْرِلْ بوقۇرۇلغان يەر. 366 – 2· I 628 – 5·

boɣrul بُغْرُلْ بوغرۇل. 366 – 4· I 628 – 7·

boɣruxdï بُغْرُشْدِي بوقۇرۇشتى، يونۇشتى. 555 – 23· II 290 – 8·

[1] «دىۋان» ئۇيغۇرچە تەرجىمە نۇسخا بىرىنچى تۇم 472- بەتتە «بُغَزْ boɣaz» شەكلىدە كەلگەن بۇ سۆز يازما نۇسخا 183- بەت ۋە 276- بەتلەردە «بُغُزْ» شەكلىدە يېزىلغان. شۇڭا، توغرىسى «بَغُزْ boɣuz» بولۇشى كېرەك.

(بُغْرُشُورْ – بُغْرُشْماقْ boqruxur – boqruxmaq) II ·25 – 555
·11 – 290
boqsuk بُغْسُقْ ئەسىر ۋە قۇللارنىڭ بوينىغا سېلىنىدىغان زەنجىر. 354 –
·9 – 608 I ·23
boqturdï بُغْتُرْدِي بوغدۇردى. 530 – 27· II 242 – 12·
(بُغْتُرُرْ – بُغْتُرْماقْ boqturur – boqturma q) II ·28 – 530
·13 – 242
boquldï بُغُلْدِي بوغۇلدى. 501 – 11· II 184 – 6·
(بُغُلُرْ – بُغُلْماقْ boqulur – boqulma q) ·7 – 184 II ·12 – 501
boqun بُغُنْ بوغۇم، قومۇش بوغۇمى، بارماق بوغۇمى. 304 – 2· I
·17 – 518
boqundï بُغُنْدِي دوۋساق. 342 – 9· I 587 – 7·
boqundï بُغُنْدِي بوغۇلدى. 509 – 13· II 200 – 13·
(بُغُنُورْ – بُغُنْماقْ boqunur – boqunmaq) II ·14 – 509
·14 – 200
boquxdï بُغُشْدِي بوغۇشتى. 477 – 13· II 136 – 17·
(بُغُشُورْ – بُغُشْماقْ boquxur – boquxmaq) II ·14 – 477
·2 – 137
boquz بُغُزْ بوغۇز، كېكىردەك. 421 – 15· II 31 – 10·
bohsuk بُخْسُقْ ئەسىر ۋە قۇللارنىڭ بوينىغا سېلىنىدىغان زەنجىر. 354 –
·9 – 608 ،7 – 608 I ·23 – 354 ·22
bohtay بُخْتَايْ بوغچا. 869 – 9· III 330 – 1·
bohtuy بُخْتُوىْ بوغچا. 869 – 9· III 330 – 1·
bok بُوقْ پوق. ئوغۇزچە. 786 – 26· III 178 – 12·
bok بُوقْ پوك. ئىملىق سۆز. 787 – 1، 787 – 2· III 178 –13·
·1 – 179
bokak بُقَقْ پوكان. 623 – 21· II 415 – 5·
bokladï بُقْلادِي تېزەكلىدى، مايىاقلىدى. ئوغۇزچە. 905 – 22· III
·5 – 399
(بُقْلارْ – بُقْلاماقْ boklar – boklamak) ·7 – 399 III ·23 – 905
bokuk بُقُقْ پورەك، پوقاق، غۇنچە. 623 – 22· II 415 – 6·
bokuk بُقُقْ پوقاق. 624 – 10· II 416 – 7·
bokukluq: بُقُقْلُغْ bokukluq ər — پوقاق ئادەم. 378 – 10· I 648 – 5·
boluq بُلُجْ بولۇچ. ئەرلەر ئىسمى. 272 – 14· I 464 – 7·

bolux بُلُـــشْ بولۇشۇش، سۆز بىلەن يارەم قىلىش. I ·23 – 278 ·16 – 475

boluxdï بُلُشْدِي بولۇشتى. ·3 – 483 II ·11 – 147

(بُلُشُـــورْ – بُلُشْـــماقْ boluxur – boluxmak) II ·5 – 483 ·13 – 147

boŋ بُنكْ بوك. ئىملىق سۆز. III ·19 – 951 ·13 – 484

bor بُـــورْ شاراب. ·6 – 781، 779 – 23· 781 – 8· III 167 – 15، ·4 – 165

borï بُرِي ئوق باشىقىنىڭ ئوققا كىرگۈزۈلىدىغان ئورنىدىكى بەلدەمچە. III ·15 – 854 ·12 – 304

borï بُـــرِي سۆ ئېغىزلىرىغا كېڭىيىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن چىڭ كىرىشتۇرۇپ بېكىتىپ قويۇلىدىغان ياغاچ تاقاق. III ·14 – 855 ·14 – 304

borsmuk, بُرسُمَقْ بورسۇق. III ·1 – 1001 ·1 – 569

borsuk, بُرْسُقْ بورسۇق. ئوغۇزچە. III ·2 – 1001 ·3 – 569

botu بُتُو بوتا، بوتىلاق. I ·23 – 101 ·2 – 163

botuk, بُتُقْ بوتا، بوتىلاق. III ·11 – 853 ·10 – 300

box بُـــشْ، بُـــوشْ بوش. ·2 – 252، ·2 – 252، 2· – 252، 4· – 252، 5· – 252، 8· I 17· – 430، 18· – 430، 1· – 431، 3· – 431، ·4 – 431

box بُوشْ بوش، يۇمشاق. ·16 – 783، ·16 – 783، ·16 – 783، 16· – 783، 17· – 783، 19· – 783، 20· – 783، 20· – 783، 21· – 783 III – 172، 3· – 172، 4· – 172، 5· – 172، 7· – 172، 9· – 172، 10· – 172، ·11 – 172

boxandï بُشَنْدِي بوشاندى، بوشىدى. ئارغۇچە. II ·9 – 509 ·7 – 200

(بُشْـــنُورْ – بُشَـــنْماقْ boxnur – boxanmak) II ·12 – 509 ·12 – 200

boxattï بُشَتِّي بوشاتتى، قويۇپ بەردى. ئارغۇچە. II ·4 – 643 ·8 – 448

(بُشَـــتُورْ – بُشَـــتْماقْ boxatur – boxatmak) II ·11 – 643 ·1 – 449

boxoɣundï بُشْغُنْدِي بوشاندى، بوشىدى. II ·1 – 585 ·12 – 344

(بُشْـــغُنُورْ – بُشْـــغُنْماقْ boxoɣunur – boxoɣunmak) II ·3 – 585 ·14 – 344

boxoɣut بُشْغُتْ شاگىرت. I ·12 – 344 ·5 – 589

boxoqutlandï تُشْغُتْلَنْدِ شاگىرتلىق بولدى. 611 – 7 · II 393 – 2 ·
(تُشْغُتْلَنُورْ – تُشْغُتْلَنْماقْ boxoqutlanur – boxoqutlanmak) 611 – 8 ·
II 293 – 4 ·

boxlaoqlandï بُشْلَغْلَنْدِ ئۆز بېشىمچىلىق قىلدى. بويۇنتاۋلىق قىلدى. 612 –
20 · II 396 – 9 ·

(بُشْلَغْلَنُورْ – بُشْلَغْلَنْماقْ boxlaoqlanur – boxlaoqlanmak) 612 –
22 · II 396 – 12 ·

boxudï بُشُودِ بوشىدى؛ رۇخسەت بەردى؛ قويۇۋەتتى. ئارغۇچە. 887 – 25 ·
III 363 – 1 ·

(بُشُورْ – بُشُوماقْ boxur – boxumak) 888 – 3 · III 363 – 10 ·

boxuoq بُشُغْ رۇخسەت. 282 – 8، 282 – 15 · I 482 – 1، 482 – 12 ·

boxuoqu بُشُوغُو: at boxuoqu boldï — ئاتنى باغلاقتىن بوشىتىش ۋاقتى
بولدى. 339 – 16 · I 582 – 13 ·

boxutoqan بُشْتُغانْ بوشىتىدىغان. 389 – 12 · I 668 – 1 ·

boy بُوىْ شۇمشە، يېيىلىدىغان بىر خىل ئوت. ئوغۇزچە. 793 – 28 ·
III 192 – 3 ·

boy بُــوىْ قەبىلە، ئۇرۇق، خەلق. ئوغۇزچە. 794 – 1، 186 – 15،
187 – 16، 258 – 2، 560 – 18، 614 – 18 · 794 – 3 · III
192 – 6؛ II 299 – 13، 399 – 12؛ III 192 – 8 ·

boyïn بُيْنْ بويۇن. 815 – 17 · III 231 – 11 ·

boymal بُــيْمَلْ: at boymal — بوينىدا ئېقى بار ئات. 822 – 5 · III
242 – 8 ·

boynaq بُيْنَقْ بوينىاق. تاغنىڭ بېلى. 821 – 28 · III 241 – 16 ·

boynaq بُيْنَقْ زەھەرلىك كېلەر. 821 – 29 · III 242 – 1 ·

boynattï بُيْنَتِّي بويۇنتاۋلىق قىلدۇردى. 681 – 27 · II 523 – 2 ·

(بُيْنَــتُورْ – بُيْنَتْمــاقْ boynatur – boynatmak) 681 – 29 · II
523 – 4 ·

boyun بُيْنْ خەلق، قوۋم، ئاھالە. 815 – 19 · III 231 – 14 ·

boyun بُيُونْ، بُيْنْ بويۇن. 568 – 23، 837 – 1، 876 – 18، 928 – 20 ·
II 315 – 4؛ III 270 – 15، 341 – 11، 442 – 14 ·

boyunduruq بُيُنْدُرُقْ بويۇنتۇرۇق. 825 – 21 · III 247 – 10 ·

boz بُوزْ بوز (بوز رەڭ). 782 – 7، 412 – 2، 782 – 7، 782 – 9 · III
169 – 6؛ II 15 – 1؛ III 169 – 6، 169 – 9 ·

bozladï بُزْلادِ بوزلىدى. 905 – 10 · III 398 – 3 ·

(بُزْلارْ – بُزْلاماقْ bozlar – bozlamak) 905 – 11 · III 398 – 4 ·

bozlattï بُزْلَتِي بوزلاتتى. 669 – 17 · II 499 – 4 ·

(بُـــزْلَتُورْ – بُزْلَتْمـــاقْ bozlatur – bozlatmak) 669 – 18 · II 499 – 6 ·

boż بُوذْ بوي. 781 – 2 · III 167 – 10 ·

boż بُوذْ دوغداق. 781 – 3 · III 167 – 12 ·

boż بُوذْ: boz monqak — بوز مونچاق. 781 – 4 · III 167 – 13 ·

bożudï بُذُودِي بويىدى، چاپلىدى. 884 – 3 · III 355 – 7 ·

(بُذُورْ – بُذُورْماقْ bożur – bożumak) 884 – 6 · III 355 – 12 ·

bożuoq بُذُغْ بوياق. 411 – 2، 641 – 11 · II 13 – 10، 445 – 5 ·

bożun بُـــذُنْ، بُـــوذْن، بُـــذُونْ خەلق، ئاممـا، ئاھالـە. چىگىلچە. 303 – 17، 182 – 3، 267 – 26، 355 – 12، 394 – 4، 485 – 17، 497 – 22، 566 – 16، 694 – 1، 726 – 5، 743 – 3، 747 – 12، 750 – 9، 799 – 4، 829 – 21 · I 518 – 4، 307 – 11، 457 – 9، 609 – 8، 676 – 4: II 152 – 6، 177 – 3، 310 – 11: III 2 – 18، 62 – 7، 92 – 2، 101 – 3، 107 – 8، 201 – 13، 256 – 7 ·

bədürsin بُدُرْسِينْ بۆدۈنە. 388 – 13، 388 – 15 · I 666 – 3، 666 – 4 ·

bəg بُوكْ بۆ ~ دۆ، ئۆمۈچۈكنىڭ بىر تۈرى. 787 – 16، 793 – 29 · III 180 – 5، 192 – 5 ·

bəgdə بُكْدا خەنجەر. 319 – 5 · I 545 – 12 ·

bəgdələdi بُكْدالادِي خەنجەرلىدى، خەنجەر سالدى. 949 – 8 · III 481 – 12 ·

(بُكْـــدالارْ – بُكْدالامـــاكْ bəgdələr – bəgələmək) 949 – 9 · III 481 – 14 ·

bəgdi//bəkdi بُكْدِي بۆگدى، توستى، يىغدى. 417 – 14 · II 24 – 12 ·

(بُكارْ – بُكْماكْ bəgər – bəgmək) 417 – 16 · II 24 – 15 ·

bəglündi بُكْلُنْدِي بۆگۈلدى، يىغىلدى. 586 – 12 · II 347 – 11 ·

(بُكْلُـــنُورْ – بُكْلُنْمـــاكْ bəglünür – bəglünmək) 586 – 13 · II 347 – 13 ·

bəgrül بُكْـــرُلْ: bəgrül at — ئىككى بىقىنى ئاق ئات. 366 – 7 · I 628 – 11 ·

bəgsüldi بُكْسُلْدِي بۆسۈلدى، يېرىلدى. 578 – 1 · II 331 – 12 ·

(بُكْسُـــلُورْ – بُكْسُـــلْماكْ bəgsülür – bəgsülmək) 578 – 2 · II 331 – 14 ·

bəgü بۈگۈ ئالىم، دانىشمەن، ئەقىللىق. 860 – 26، 326 – 19، 860 – 26، 913 – 21. III 315 – 3؛ I 558 – 16؛ III 315 – 4، 414 – 9.

bəgüldi يۈگۈلدى بوۋگۈلدى، توسۇلدى. 502 – 3. II 185 – 7.

bəgülür – bəgülmək (يۈگۈلۈر – يۈگۈلمەك) 502 – 4. II 186 – 1.

bəgür بۈگۈر بوۋرەك. 274 – 26. I 468 – 5.

bəgürlədi بۈگۈلادى بوۋرىكىگە ئۇردى. 934 – 11. III 452 – 14.

bəgürlər – bəgürləmək (بۈگۈلار – بۈگۈلامەك) III 934 – 14. 452 – 18.

bəgüxdi بۈگۈشتى بوۋگۈشتى، توسۇشتى. 481 – 1. II 143 – 7.

bəgüxür – bəgüxmək (بۈگۈشۈر – بۈگۈشمەك) II 481 – 3. 143 – 10.

bəkə بۈكا بوۋكە. ئەجدىھا، يالماۋۇز. 860 – 7، 860 – 9. III 314 – 2، 314 – 3.

bəkə budraq بۈكا بۇدراچ بوۋكە بۇدراچ، ياباقۇ قەبىلىسىنىڭ ئەڭ چوڭلىرىغا بېرىلگەن نام. 860 – 12. III 314 – 4.

bəkdi بۈكدى بوۋكتى ~ مۇكتى، يوشۇرۇندى. 417 – 8. II 24 – 3.

bəkdi بۈكدى تويدى ~ بوۋكدى. 417 – 10. II 24 – 7.

bəkər – bəkmək (بۈكار – بۈكمەك) 417 – 12. II 24 – 11.

bəksək بۈكسەك ئاياللارنىڭ كوۋكسى. 362 – 22. I 621 – 18.

bəksək بۈكسەك كوۋكرەكنىڭ يۇقىرى قىسمى، بويۇن بىلەن كوۋكرەكنىڭ ئارىلىقى. 362 – 23. I 622 – 1.

bəksükləndi بۈكسۈكلەندى كوۋكرەكلەندى، كوۋكسى كوۋتۇرۇلدى. 617 – 9. II 404 – 16.

bəksüklənür – bəksüklənmək (بۈكسۈكلەنۈر – بۈكسۈكلەنمەك) 617 – 11. II 404 – 18.

bəktir بۈكتىر بوۋكتەر، تاغنىڭ ئېگىز – پەس يېرى. 347 – 5، 347 – 7. I 594 – 16، 595 – 1.

bəkütti بۈكۈتتى بوۋكوتتى، غىلغىتتى، كوۋڭۇلگە تەگدى. 645 – 4. II 452 – 12.

bəkütür – bəkütmək (بۈكۈتۈر – بۈكۈتمەك) II 645 – 9. 453 – 6.

bəlük بۈلۈك بوۋلوك، بوۋلوم. 293 – 10، 293 – 10، 293 – 11. I 500 – 13، 500 – 14، 500 – 15.

bəlükti بُلُكْتي بۆلۈندى. 491 – 6، II 163 – 8.
(بُلُكار – بُلُكْماكْ bəlükər – bəlükmək) 491 – 7، II 163 – 9.
bəŋ بُنكْ مۆڭ، كالانپاي. 951 – 17، III 484 – 10.
bəri بُرى بۆرە. 855 – 5، 39 – 9، 71 – 12، 90 – 20، 114 – 13، 153 – 20، 256 – 21، 473 – 26، 854 – 15، 880 – 19، 881 – 2، III 304 – 7؛ 51 – 4، I 109 – 2، 143 – 16، 184 – 8، 254 – 3، 438 – 20؛ II 129 – 11، III 302 – 14، 349 – 12، 349 – 16.
bərk بُـــــرْكْ بـۆڭ. 266 – 14، 471 – 9، 620 – 26، 937 – 20، 956 – 21، I 455 – 1؛ II 124 – 14، III 410 – 5؛ 459 – 5، 493 – 14.
bərləyü بُورْلَيُو بۆرىدەك. 153 – 23، I 254 – 6.
bərüŋ بُـــرنك سۇنمىڭ يەردە پەيدا قىلغان يېرىقلىرى. 964 – 1، III 504 – 15.
bəsdi بُسْدي بۆستى؛ راسا ئۇردى. 410 – 18، II 13 – 1.
(بُسارْ – بُسْماكْ bəsər – bəsmək) 410 – 19، II 13 – 2.
bəy بُويْ بۇ ~ دۇ. ئۆمۈچۈكنىڭ بىر تۇرى. 793 – 29، 845 – 17، III 192 – 4، 287 – 1.
bəz بُوزْ بۆز. 782 – 10، 48 – 24، 290 – 13، 363 – 22، 499 – 19، 644 – 12، 672 – 19، 730 – 9، 765 – 17، 839 – 27، 889 – 20، 905 – 3، 908 – 22، III 169 – 10؛ I 68 – 17، 496 – 9، 623 – 18؛ II 180 – 16، 451 – 7، 505 – 16؛ III 69 – 2، 137 – 9، 275 – 13، 366 – 10، 404 – 12.
bu بُو بۇغ، هور. 845 – 14، III 286 – 7.
bu بُـــو بۇ. 845 – 15، 37 – 16، 46 – 24، 48 – 24، 52 – 29، 59 – 15، 65 – 15، 67 – 2، 69 – 4، 81 – 25، 106 – 20، 108 – 4، 111 – 7، 114 – 13، 118 – 18، 128 – 8، 128 – 10، 128 – 12، 129 – 3، 129 – 6، 129 – 9، 129 – 11، 129 – 13، 129 – 15، 129 – 17، 129 – 19، 129 – 21، 129 – 23، 130 – 1، 130 – 3، 130 – 5، 130 – 8، 130 – 11، 130 – 13، 130 – 17، 130 – 19، 130 – 26، 130 – 28، 131 – 3، 131 – 5، 131 – 7، 131 – 9، 152 – 4، 154 – 18، 156 – 21، 159 – 22،

·16 – 187 ·1 – 185 ·24 – 181 ·16 – 181 ·4 – 164
·3 – 202 ·27 – 199 ·12 – 198 ·12 – 193 ·18 – 191
·12 – 225 ·28 – 224 ·26 – 221 ·15 – 209 ·16 – 206
·13 – 244 ·9 – 242 ·28 – 240 ·16 – 229 ·1 – 227
·19 – 251 ·21 – 249 ·24 – 247 ·15 – 247 ·14 – 247
·27 – 351 ·26 – 309 ·12 – 298 ·14 – 285 ·20 – 283
·28 – 388 ·24 – 388 ·3 – 387 ·25 – 385 ·5 – 353
·15 – 389 ·12 – 389 ·10 – 389 ·7 – 389 ·5 – 389
·26 – 389 ·24 – 389 ·22 – 389 ·20 – 389 ·18 – 389
·13 – 391 ·11 – 391 ·12 – 390 ·9 – 390 ·5 – 390
·24 – 391 ·23 – 391 ·21 – 391 ·18 – 391 ·16 – 391
·2 – 393 ·11 – 392 ·7 – 392 ·5 – 392 ·29 – 391
·16 – 393 ·13 – 393 ·11 – 393 ·9 – 393 ·6 – 393
·9 – 394 ·7 – 394 ·2 – 394 ·22 – 393 ·19 – 393
·11 – 395 ·9 – 395 ·7 – 395 ·1 – 395 ·11 – 394
·22 – 395 ·20 – 395 ·18 – 395 ·16 – 395 ·13 – 395
·11 – 396 ·4 – 396 ·3 – 396 ·1 – 396 ·24 – 395
·4 – 397 ·2 – 397 ·17 – 396 ·16 – 396 ·12 – 396
·20 – 443 ·8 – 414 ·12 – 411 ·8 – 397 ·7 – 397
·21 – 452 ·18 – 452 ·17 – 452 ·15 – 452 ·13 – 452
·1 – 491 ·23 – 489 ·5 – 459 ·4 – 453 ·23 – 452
·4 – 549 ·20 – 539 ·22 – 537 ·22 – 535 ·10 – 498
·20 – 595 ·5 – 593 ·16 – 558 ·13 – 558 ·6 – 558
·21 – 613 ·18 – 613 ·14 – 613 ·19 – 607 ·1 – 607
·19 – 649 ·23 – 647 ·9 – 625 ·18 – 618 ·7 – 618
– 714 ·25 – 701 ·9 – 675 ·4 – 670 ·1 – 670 ·4 – 665
·4 – 732 ·24 – 731 ·5 – 718 ·18 – 717 ·15 – 717 ·22
·24 – 732 ·22 – 732 ·19 – 732 ·8 – 732 ·5 – 732
·22 – 787 ·17 – 787 ·10 – 786 ·6 – 786 ·3 – 780
·3 – 846 ·15 – 845 ·14 – 841 ·22 – 818 ·4 – 796
·23 – 850 ·18 – 850 ·17 – 850 ·12 – 850 ·12 – 850
·16 – 890 ·19 – 881 ·22 – 864 ·8 – 853 ·11 – 852
·21 – 953 ·2 – 924 ·24 – 923 ·23 – 923 ·22 – 923
III ·9 – 986 ·8 – 966 ·26 – 962 ·14 – 958 ·28 – 955

– 87 ،4 – 75 ،17 – 68 ،9 – 64 ،11 – 47 I :9 – 286
،6 – 171 ،7 – 127 ،12 – 105 ،5 – 101 ،20 – 97 ،7
،16 – 211 ،4 – 210 ،8 – 184 ،10 – 179 ،15 – 173
،13 – 251 ،12 – 215 ،9 – 214 ،12 – 213 ،11 – 212
،15 – 306 ،13 – 274 ،4 – 266 ،4 – 260 ،7 – 256
،18 – 342 ،17 – 338 ،8 – 327 ،11 – 324 ،6 – 307
،15 – 384 ،14 – 383 ،4 – 379 ،4 – 357 ،14 – 351
– 424 ،8 – 423 ،5 – 417 ،3 – 414 ،1 – 412 ،3 – 392
،8 – 529 ،17 – 508 ،12 – 484 ،5 – 430 ،20 – 426 ،2
،5 – 667 ،19 – 666 ،17 – 661 ،13 – 605 ،18 – 602
،19 – 674 ،16 – 672 ،20 – 671 ،16 – 669 ،5 – 668
،9 – 680 ،16 – 679 ،16 – 677 ،11 – 676 ،6 – 675
،1 – 163 ،12 – 160 ،13 – 100 ،8 – 19 II :1 – 681
،12 – 277 ،14 – 259 ،8 – 256 ،19 – 251 ،2 – 178
،2 – 386 ،4 – 366 ،3 – 361 ،11 – 295 ،15 – 294
،13 – 461 ،7 – 458 ،1 – 418 ،9 – 406 ،11 – 387
،19 – 71 ،10 – 41 ،19 – 17 III :7 – 500 ،18 – 490
– 196 ،13 – 180 ،13 – 165 ،1 – 74 ،12 – 73 ،13 – 72
،7 – 300 ،10 – 298 ،5 – 296 ،18 – 295 ،9 – 278 ،6
– 492 ،4 – 489 ،11 – 433 ،9 – 368 ،1 – 351 ،4 – 322
،7 495 ،9 – 503 ،6 – 509 ،9 – 543 ،13 –

budoɣay بُدْغايْ بۇغداي. بارسغانچه. 869 – 13 ،330 III – 14 ،

budun بُودُنْ خەلق. 128 – 18 ،I 210 – 17 ،

buoɣa بُغـا بۇغا. هىندىستاندىن كەلتۈرۈلىدىغان بىر خىل دورا. 858 –
،12 858 – 12 ،858 – 13 ،III 310 – 12 ،310 – 13 ،
310 – 14 ،

buoɣday بُغْدايْ بۇغداي. 869 – 15 ،124 – 14 ،582 – 16 ،652 – 13 ،
،5 – 880 ،20 – 869 ،15 – 869 ،7 – 746 ،8 – 694
،8 – 98 ،8 – 3 III :7 – 340 II :8 – 330 III ،6 – 929
،7 – 348 ،14 – 330

buoɣra بُغْرا بۇغرا. 320 – 29 ،153 – 3 ،153 – 7 ،337 – 4 ،394 –
،7 626 – 8 ،664 – 5 ،880 – 10 ،898 – 21 ،906 – 25 ،
:8 – 676 ،14 – 577 ،7 – 253 ،6 – 253 ،15 – 548 I
،5 – 401 ،13 – 348 III :2 – 489 ،1 – 419 II

buoqra han بُغْراخانْ بوغراخان. ئۇنۇان ئسمى. 320 – 29· I 548 – 15·

buoqra k‚ara hak‚an بُغْرا قَرا خاقانْ بوغرا قارا خاقان. خاقانيه خانلىردىن بىرىنىڭ ئسمى. 856 – 3· III 306 – 1·

buoqralandï بُغْـــــــرَلَنْدي بوغرىلاندى، بوغرىسى تۇتتى. 841 – 9· III 278 – 1·

buoqralanur – buoqralanmk‚ (بُغْرَلَنُورْ – بُغْرَلَنْماقْ) 841 – 10· III 278 – 3·

buoqurda بُغُرْدا بوُدوُر. 370 – 24· I 636 – 5·

buhsattï بُخْسَتّي بوخسۇتتى، كاج قىلىپ قويدى. 665 – 8· II 491 – 5·

buhsatur – buhsatmak‚ (بُخْسَـــتُورْ – بُخْسَـــتْماقْ) 665 – 9· II 491 – 7·

buhsï بُخْسي بىر خىل يېمەكلىكنىڭ ئسمى. 322 – 13· I 551 – 11·

buhsum بُخْسُمْ بوزا. 367 – 24· I 631 – 11·

buk‚a بُقا بۇقا. 859 – 23، 461 – 8· III 313 – 2: II 104 – 17·

buk‚aoqu بُقاغُو بۇقۇغۇ. ئوغرىنىڭ پۇتىغا سېلىنىدىغان قوۋۇق. 339 – 20· I 582 – 18·

buk‚aq بُقَـــجْ، بُقـــاجْ ساپال قاچا. 272 – 7، 313 – 13· I 463 – 18، 535 – 7·

buk‚aq art بُقاجْ اَرْتْ بۇقاچ ئارت. داۋان ئسمى. 313 – 12· I 535 – 6·

buk‚attï بُقَتّي بۇقا بولدى. 644 – 7· II 450 – 12·

buk‚atur – buk‚atmak‚ (بُقاتُورْ – بُقَتْماقْ) 644 – 8· II 451 – 1·

buk‚aztï بُقاذْتي بۇقا بولدى. 644 – 8· II 451 – 1·

buk‚dï بُقْدي پۇكتى، يىغدى. 415 – 10· II 21 – 4·

buk‚ar – buk‚mak‚ (بُقارْ – بُقْماقْ) 415 – 11· II 21 – 6·

buk‚rïdï بُقْريدي توسۇنلۇق قىلدى. 897 – 1· III 381 – 3·

buk‚rar – buk‚ramak‚ (بُقْرارْ – بُقْراماقْ) 897 – 3· III 381 – 6·

buk‚uldï بُقُلْدي پۇكۇلدى، يىغۇپلىندى. 501 – 15· II 184 – 12·

buk‚ïlur – buk‚ïlmak‚ (بُقِلُرْ – بُقِلْماقْ) 501 – 16· II 184 – 14·

buk‚undï بقندي پۇكۇۋالدى، يىغۇالدى. 509 – 18· II 201 – 3·

buk‚unur – buk‚unmak‚ (بقنور – بقنماق) 509 – 19· II 201 – 5·

buk‚urdï بُقُرْدي چۇشۇردى، تۆۋەنلەتتى. 463 – 15· II 109 – 7·

buk‚urur – buk‚urmak‚ (بُقُرُرْ – بُقُرْماقْ) 463 – 18· II 109 – 11·

buk‚ursï بُقُرْسي بۇقۇسا. 871 – 11· III 333 – 7·

bul بُلْ بۇل. 255 – 23· I 437 – 10·

bul بُلْ بۇل. يامغۇردا قېلىپ نەم ئۆتۈپ كەتكەن بۇغداي ۋە ئۈزۈن تۈرۈپ بۇزۇلغان نەرسىلەر. 255 – 25، 255 – 27· I 437 – 13، 437 – 16·

buladï بُلادِي پىشۇردى، دۇملەپ پىشۇردى. 890 – 21· III 368 – 14·

بُلارْ – بُلاماقْ (bular – bulamak) 890 – 22· III 368 – 16·

bulak, بُلَقْ: bulak, at — بويى قىسقا، ئۇچىسى كەك ئات. 288 – 3· I 492 – 3·

bulak, بُلَقْ، بُلاقْ بۇلاق. قەبىلە ئىسمى. 288 – 4· I 492 – 5·

bulan بُلانْ بۇلان، بىر خىل ھايۋان. 315 – 1· I 539 – 8·

bulattï بُلَتّي بۇلا قىلدۇردى. 645 – 16· II 453 – 17·

بُلَتُورْ – بُلَتْماقْ (bulatur – bulatmak) 645 – 20· II 454 – 4·

bulażtï بُولاذْتي بۇلا قىلدۇردى. 645 – 18· II 454 – 2·

buldï بُلْدِي تاپتى. 420 – 6· II 29 – 6·

بُلُورْ – بُلْماقْ (bulur – bulmak) 420 – 7· II 29 – 7·

bulduk,tï بُلْدُقْتي تېپىلدى. 576 – 13· II 329 – 3·

بُلْدُقارْ – بُلْدُقْماقْ (bulduk,ar – bulduk,mak) 576 – 13· II 329 – 4·

buldunï بُلْدُنِي بىر خىل يېمەكلىك. كەنچەكچە. 373 – 13· I 640 – 12·

buldur buldur بُلْدُرْ بُلْدُرْ گۇلدۇر - گۇلدۇر. ئىملىق سۆز. 348 – 3، 348 – 3· I 596 – 9، 596 – 10·

bulduzdï بُلْدُزْدِي تاپتۇردى. 555 – 12· II 289 – 14·

بُلْدُزُرْ – بُلْدُزْماقْ (bulduzur – bulduzmak) 555 – 13· II 289 – 15·

buloqadï بُلْغادِي بۇلغىدى: ئارىلاشتۇردى: غەش قىلدى. 903 – 17· III 394 – 5·

buloqak, بُلْغاقْ تەشۈش، داۋالغۇش، ئەنسىزلىك، پىتنە – پاسات. 356 – 2، 356 – 5· I 610 – 5، 610 – 8·

buloqak, بُلْغاقْ بۇلغاق. ئەرلەر ئىسمى. 356 – 13· I 611 – 1·

buloqama بُلْغَما ياغسىز ۋە تەمسىز بۇلماق. 373 – 3· I 640 – 5·

buloqandï بُلْغَنْدِي بۇلغاندى، ئايىنىدى، قالايمىقانلاشتى: ئاچچىقلىدى. 585 – 5· II 344 – 17·

بُلْغَنُورْ – بُلْغَنْماقْ (buloqanur – buloqanmak) 585 – 10· II 345 – 6·

buloqar بُلْغارْ بۇلغار. شەھەر ئىسمى. 348 – 7· I 596 – 13·

buloqax بُلْغاشْ تەشۈش. 350 – 22 · I 600 – 14 ·

buloqayuk, بُلْغَيُقْ بۇلغانغان. 825 – 4 · III 246 – 17 ·

buloquna بُلْغُنا بۇلغۇن ~ بالغۇن ~ مالغۇن. 373 – 5 · I 640 – 8 ·

bulït بُلـــــتْ بۇلـۇت. 269 – 18 · 116 – 2 · 116 – 30 · 141 – 7 ·
142 – 1 · 151 – 27 · 169 – 2 · 196 – 16 · 196 – 19 ·
196 – 20 · 201 – 9 · 201 – 14 · 269 – 18 · 270 – 2 ·
573 – 5 · 644 – 1 · 729 – 16 · 799 – 5 · 898 – 22 ·
924 – 19 · 986 – 3 · I 459 – 10 · 186 – 12 · 188 – 5 ·
233 – 4 · 250 – 17 · 284 – 6 · 333 – 6 · 333 – 8 · 333 –
322 – II 460 – 4 · 459 – 11 · 341 – 13 · 341 – 8 · 9 ·
435 – 384 – 14 · 201 – 14 · 67 – 12 · III 450 – 3 · 10 ·
544 – 1 · 7 ·

bulïtlandï بُلْتْلَنْدِي بۇلۇتلاندى. 605 – 25 · II 383 – 16 ·
(بُلْتْلَـــنُورْ – بُلْتْلَنْمـــاقْ *bulïtlanur – bulïtlanmak*) II 605 – 26 ·
383 – 17 ·

bulnadï بُلْنادِي ئەسىر ئالدى. 912 – 10 · III 411 – 18 ·

(بُلْنارْ – بُلْناماقْ *bulnar – bulnamak*) 912 – 11 · III 412 – 2 ·

bulnattï بُلْنَتّي ئەسىر قىلدۇردى. 676 – 7 · II 512 – 7 ·

(بُلْنَتُورْ – بُلْنَتْماقْ *bulnatur – bulnatmak*) 676 – 8 · II 512 – 9 ·

bulun بُلُنْ تۇتقۇن، ئەسىر. 304 – 16 · 170 – 20 · 236 – 12 · 304 –
403 – 3 · 288 – 12 · 519 – 6 · I 574 – 18 · 515 – 20 ·
115 – 9 · III 213 – 10 : II 519 – 15 :

bulundï بُلُنْدِي تېپىلدى. 510 – 4 · II 202 – 2 ·

(بُلُنُورْ – بُلُنْماقْ *bulunur – bulunmak*) 510 – 5 · II 202 – 4 ·

buluŋ بُلُنك بۇلۇڭ. 964 – 21 · III 506 – 9 ·

bulut بُلُتْ بۇلـۇت. 614 – 12 · 720 – 30 · 833 – 5 · 910 – 18 · II
399 – 5 : III 51 – 11 · 263 – 8 · 408 – 9 ·

buluxdï بُلُشْدِي تېپىشتى، تېپىۋېلىشتى. 483 – 3 · II 147 – 7 ·

(بُلُشُورْ – بُلُشْماقْ *buluxur – buluxmak*) 483 – 5 · II 147 – 9 ·

buq buq بُجْ بُجْ ۋىچ – ۋىچ. ئىملىق سۆز. 628 – 28 · II 423 – 5 ·

buqï بُجي بۇچى. ئاۋازى مۇڭلۇق بىر خىل ئۇد. 854 – 5 · III 302 – 3 ·

burbadï بُرْبادِي كېيىنگە سوزدى. 894 – 11 · III 375 – 5 ·

(بُرْبارْ – بُرْباماقْ *burbar – burbamak*) 894 – 12 · III 375 – 7 ·

burbaldï بُرْبَلْدِي چاتاقلاشتى، چىگىچلەشتى. 577 – 25 · II 331 – 9 ·

(بُـــرْبَلُورْ – بُرْبَلْمـــاقْ burbalur – burbalmak) II ·26 – 577
·11 – 331

burbattï بُرْبَتّي چىگىچلەتتى، كېچىكتۈردى· 659 – 12· II 479 – 5·

(بُـــرْبَتُورْ – بُرْبَتْمـــاقْ burbatur – burbatmak) II ·14 – 659
·7 – 479

burbax بُرْباشْ: burbax ïx — چىگىچ ئىش· 350 – 18· I 600 – 9·

burbaxdï بُرْبَشْدي چىگىچلەتتى، ئارىلاشتى· 555 – 17· II 290 – 1·

(بُرْباشُـــرْ – بُرْباشْـــماقْ burbaxur – burbaxmak) II ·18 – 555
·3 – 290

burdï بُرْدي بۇرىدى ~ پۈرىدى، پۈرقىرىدى· 407 – 14· II 6 – 11·

(بُرارْ – بُرْماقْ burar – burmak) ·16 – 6 I ·16 – 407

burdï بُـــورْدي پـۈرىدى، پـۈراق چىقـاردى، هـور چىقـتى· 826 – 15· III
·7 – 249

(بُرارْ – بُرْماقْ burar – burmak) III ·18 – 826 ·11 – 249

burduz بُرْدُزْ باغ، باغچە، بوستان· 348 – 24· I 597 – 14·

buroquy بُورْغُـــوىْ بۇرغـا، پـۇڭلەپ چېلىنىدىغـان بۇرغـا· 870 – 12· III
·16 – 331

burhan بُرْخـــانْ، بُـــرْخَنْ بـوت· 331 – 23، 262 – 15· I 567 – 18،
·4 – 448

burqï بُرْقي پۇرۇك· 325 – 5، 594 – 17· I 556 – 7؛ II 556 – 7·

burqïttï بُرْقِتّي پۇرۇشتۇردى، تۇردى· 667 – 25· II 495 – 18·

(بُـــرْقِتُورْ – بُرْقِتْمـــاقْ burqïtur – burqïtmak) II ·26 – 667
·2 – 496

burquq بُرْقُغْ پۇرلىشىش· 351 – 21· I 602 – 10·

burqurdï بُرْقُـــــرْدي پـۇرۇلدى، قورۇلـدى، قـورۇق باسـتى· 531 – 3· II
·18 – 242

(بُرْقُـــرارْ – بُرْقُرْمـــاقْ burqurar – burqurmak) II ·5 – 531
·3 – 243

burqaq بُرْجَقْ پۇرچاق· 355 – 6· I 609 – 3·

burqaq بُرْجَقْ تەر تامچىسى· 355 – 7· I 609 – 4·

burqaqlandï بُرْجَقْلَنْدي: tər burqaqlandï — تەر پۇرچاقتەك دانە – دانە بولـدى.
·13 – 398 II ·4 – 614

(بُرْجَقْلَنُورْ – بُرْجَقْلَنْماقْ burqaqlanur – burqaqlanmak) ·6 – 614
·16 – 398 II

burslan بُرْسْـــلانْ قاپـلان· 1001 – 15، 1001 – 15، 1001 – 17· III
570 – 4، 570 – 5، 570 – 7·

burslan بُرْسْلانْ بۇرسلان. ئەرلەر ئىسمى· 1001 – 17· III 570 – 7·

burt بُـرْتْ قارا بېسىش· 260 – 16، 410 – 12· I 444 – 10؛ II
10 – 12·

burta بُرْتا ئالتۇن ۋاراق، زەر ۋاراق· 317 – 22· I 543 – 3·

burtaladï تُرْتـــالادي: *ol børk burtaladï* — ئۇ بۆككە ئالتۇن قاداقلارنى
بېكىتتى· 948 – 17· III 480 – 5·

(تُرْتـــالارْ – تُرْتالامـــاقْ *burtalar – burtalamak*) 948 – 18· III
480 – 7·

burtalandï تُـــرْتَلَنْدي: *børk burtalandï* — بۆككە ئالتۇن قاداق تۇتۇلدى.
841 – 7· III 277 – 12·

(بـــرتَلَنور – برتَلَنمـــاق *burtalanur – burtalanmak*) 841 – 8· III
277 – 13·

burun بُرُنْ بۇرۇن· 303 – 18· I 518 – 5·

burun بُـــرُنْ، بُـــرُونْ بۇرۇن، تۇمشۇق· 303 – 19، 314 – 19، 390 – 5،
893 – 7· I 518 – 6، 669 – 8؛ III 373 – 10·

burun بُرُنْ بۇرۇن، ئىلگىرى· 303 – 21· I 518 – 9·

burunduk, بُرُنْدُقْ بۇرۇندۇق، چۈلۈك· 380 – 21، 415 – 16· I 652 – 14؛
II 21 – 12·

burunladï بُرُنْلادي بۇرنىغا ئۇردى· 941 – 24· III 467 – 12·

(بُـــرُنْلارْ – بُرُنْلامـــاقْ *burunlar – burunlamak*) 941 – 25· III
467 – 14·

buruŋ بُرنك بىر ئوق يېتىم يەر· 963 – 30· III 504 – 13·

burutti بُـــرُتّي قاڭســـتتى، بـــۇس چىقـــرىۋەتتى، پـــۇراتتى· 639 – 9· II
441 – 12·

(بُـــرُتُورْ – بُرُتْمـــاقْ *burutur – burutmak*) 639 – 12· II
442 – 3·

buruxdï بُرُشْدي پۇرلەشتى، قورۇلدى· 472 – 1· II 126 – 1·

(بُرُشُورْ – بُرُشْماقْ *buruxur – buruxmak*) 472 – 2· II 126 – 3·

bus بُـــوسْ بـــۇس، تۇمـــان· 783 – 10، 783 – 11· III 171 – 12،
171 – 14·

busardï بُسَرْدي بۇسلاشتى، بۇس بولدى، تۇتۇلدى· 460 – 1· II 102 – 10·

(بُسَرُرْ – بُسَرْماقْ *busarur – busarmak*) 460 – 2· II 102 – 12·

but بُوتْ بىر خىل قىممەتلىك، چوڭ يېشىل چەش (پېروزە). 780 – 6،
780 – 7 · III 166 – 1، 166 – 3 ·

but بُوتْ ئۇلۇغلارنىڭ سوۋغىسىنى ئېلىپ كەلگەن كىشىگە بېرىلىدىغان
ئىنئام، مۇكاپات. 780 – 9، 780 – 11 · III 166 – 5، 166 – 9 ·

butïk بُتِقْ پۇتاق. 501 – 18 · II 185 – 1 ·

butlu بُتْلُو بۇيلا، چۇلۇك. 327 – 26 · I 561 – 1 ·

buturoqak بُتُرْغاقْ بۇدۇشقاق. 381 – 6 · I 653 – 12 ·

buwqï بُوجِي: *buwqï kobuz* — بوم ئاۋازلىق ئۇد. 819 – 21 · III
238 – 3 ·

buybadï بُيْبادِي كىيىنگە سوزدى، ئارقىغا سۆرىدى. 919 – 12 · III
425 – 2 ·

(بُيْبارْ – بُيْباماقْ *buybar – buybamak*) 919 – 13 · III 425 – 4 ·

buymaxdï بُيْمَشْدِي چىگىچىلەشتى، ئارىلاشتى. 836 – 10 · III 269 – 6 ·

(بُيْمَشُورْ – بُيْمَشْاقْ *buymaxur – buymaxmak*) 836 – 11 · III
269 – 8 ·

buyruk بُيْرُقْ بۇيرۇق. 287 – 1 · I 490 – 8 ·

buyurdï بُيْرْدِي بۇيرۇدى. 830 – 18 · III 257 – 17 ·

(بُيْرُرْ – بُيْرْماقْ *buyurur – buyurmak*) 830 – 19 · III 258 – 1 ·

buz بُوزْ، بُزْ مۇز. 782 – 11، 151 – 25، 324 – 15، 673 – 11 · III
169 – 11؛ I 250 – 15، 555 – 1؛ II 506 – 16 ·

buzaoqu بُـــزاغُو مـــوزاي. 339 – 8، 56 – 14، 339 – 10، 399 – 20،
644 – 7 · I 582 – 6، 81 – 8، 582 – 7، 684 – 10؛ II
450 – 12 ·

buzaoqu بُزاغُو: *buzaoqu tïlï* — كۆسۈتكە. 339 – 15 · I 582 – 12 ·

buzdï بُزْدِي بۇزدى. 409 – 11 · II 10 – 2 ·

(بُزارْ – بُزْماقْ *buzar – buzmak*) 409 – 12 · II 10 – 3 ·

buzluk بُزْلُقْ مۇزلۇق، مۇزخانا. 355 – 9 · I 609 – 6 ·

buzuk بُزُقْ بۇزۇق. 287 – 3 · I 490 – 10 ·

buzuldï بُزُلْدِي بۇزۇلدى، خاراب بولدى. 501 – 7 · II 184 – 1 ·

(بُزُلُرْ – بُزُلْماقْ *buzulur – buzulmak*) 501 – 8 · II 184 – 3 ·

buzuxdï بُزُشْدِي بۇزۇشتى. 475 – 23 · II 133 – 13 ·

(بُزُشُـــورْ – بُزُشْـــماقْ *buzuxur – buzuxmak*) 475 – 24 · II
133 – 16 ·

buzïn بُزِنْ بىر خىل زەھەرلىك ئوت. 303 – 23 · I 518 – 12 ·

bużraq بُذْراچْ بوْزراچ. ياباقوْ قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 120 – 28، 195 – 9، 590 – 11· I ·29 – 344

bużruq بُذْرُچْ بوْزروْچ. ياباقوْ قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 952 – 11، III 485 – 20· قارالڤ: *bużraq* ·

bużtï بُوذْتِي مۇزلىدى· 1016 – 11· III 596 – 1·

(بُوذارْ – بُوذْماقْ *bużar – bużmak*) 1016 – 12· III 596 – 3·

bużuxdï بُذُشْدِي ئاجراشتى، ئاجرىدى· 471 – 1· II 124 – 2·

(بُذُشُورْ – بُذُشْماقْ *bużuxur – bużuxmak*) 471 – 2· II 124 – 4·

büdik بُدِيكْ ئۇسسۇل· 314 – 12· I 537 – 7·

bügən بُكَنْ سوقۇر ئۇچەي· 304 – 14· I 519 – 10·

bügdüz بُكْدُزْ بوْگدوْز. ئوغوْز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 54 – 25· I 78 – 11·

bügri بُكْرِي بوْگرى، ئەگرى – بوْگرى· 321 – 1· I 548 – 17·

bügür بُكُرْ بوْگوْر. قەلئە ئىسمى· 274 – 27· I 468 – 6·

bük بُكْ بوْك، بوْك – باراقسانلىق· 254 – 19، 192 – 11، 203 – 3· I 435 – 9، 325 – 12، 344 – 11·

bük بُكْ بوْلوْڭ، بوْرجەك. ئارغوْچە· 254 – 20· I 435 – 10·

bükən بُكَنْ ھىند قوغوْنى· 304 – 15· I 519 – 11·

bükin بُكِنْ ئەرلىكى زەئىپ كىشى· 304 – 13· I 519 – 9·

büklündi بُكْلُنْدِي پوْكلەندى· 586 – 10· II 347 – 8·

(بُكْلُنُورْ – بُكْلُنْماكْ *büklünür – büklünmək*) 586 – 11· II 347 – 9·

büktəl بُكْتَلْ: *büktəl ər* — گەۋرى ئادەم· 366 – 5· I 628 – 9·

büküldi بُكُلْدِي بوْكوْلدى ~ پوْكوْلدى، ئېگىلدى· 501 – 18· II 185 – 1·

(بُكُلُرْ – بُكُلْماكْ *bükülür – bükülmək*) 501 – 19· II 185 – 3·

büküm بُكُمْ: *büküm ətük* — ئايالچە ئوّتوْك. ئوغوْزچە· 301 – 18· I 514 – 1·

büküxdi بُكُشْدِي بوْكوْشتى ~ پوْكوْشتى· 480 – 19· II 143 – 2·

(بُكُشُورْ – بُكُشْماكْ *bükü̈xür – bükü̈xmək*) 480 – 20· II 143 – 4·

bürdi بُرْدِي بوْردى ~ پوْردى· 407 – 14· II 6 – 7·

(بُرارْ – بُرْماكْ *bürər – bürmək*) 407 – 16· II 6 – 10·

bürgə بُرْگا بۇرگە. 325 – 23، 325 – 23 · I 557 – 8، 557 – 9 ·

bürgələndi بُـــرْگَلَنْدِي: *ər — bürgələndi* ـــ ئادەم ئاچچىقىدىن بۇرگىدەك سەكرىدى. 842 – 5 · III 279 – 12 ·

(بُرْگَلَنُورْ – بُرْگَلَنْمَـــاقْ *bürgələnür – bürgələnmək*) III · 6 – 842 · 13 – 279

bürix بُرِشْ پۇرۇم. 278 – 17 · I 475 – 8 ·

bürkək بُرْكَكْ پۇركەنچە. 627 – 30 · II 421 – 15 ·

bürgüq بَرْگُوچْ يەر تونۇرىدىكى نانىنى ئۆرۈپ – چۆرۈپ تۇرۇشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن ياسالغان ياغاچ پالاق. 345 – 1 · I 590 – 14 ·

bürkürdi بُرْكُـــــرْدِي بۇركەلدى ~ پۇركەلدى، تۇتۇلدى. 530 – 11 · II 241 – 5 ·

bürkürdi بُرْكُرْدِي پۇركىدى. 530 – 13 · II 241 – 8 ·

(بُرْكُـــرارْ – بُرْكُرْمَـــاقْ *bürkürər – bürkürmək*) II · 15 – 530 · 11 – 241

bürkürdi بُرْكُرْدِي پۇرقىردى. 530 – 16 · II 241 – 12 ·

bürləndi بُـــرْلَنْدِي پۆرلەندى، پۆرە چىقاردى، مۇدۇر سۈردى. 584 – 23 · II 344 – 8 ·

(بُـــرْلَنُورْ – بُرْلَنْمَـــاقْ *bürlənür – bürlənmək*) II · 24 – 584 · 11 – 344

bürmə بُرْما پۇرمە. 471 – 22 · II 125 – 15 ·

bürqək بُرْجَكْ ئادەمنىڭ ماڭلاي چېچى، ئاتنىڭ كوكۇلىسى. 362 – 17 · I 621 – 12 ·

bürqəkləndi بُرْجَكْلَنْدِي كوكۇلسىز بولدى، كوكۇلسىز ئۆستى. 616 – 17 · II 403 – 9 ·

(بُرْجَكْلَنُورْ – بُرْجَكْلَنْمَـــاقْ *bürqəklənür – bürqəklənmək*) – 616 · 19 II · 12 – 403

bürük بُرُكْ خالتىنىڭ ئاغزىنى بوغىدىغان بوغقۇچ، ئىشتانباغ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر. 293 – 4 · I 500 – 5 ·

bürüldi بُرُلْدِي پۇرۇلدى، پۇرلەشتى. 501 – 1 · II 183 – 9 ·

(بُرُلْـــرْ – بُرُلْمَـــاقْ *bürünür – bürünmək*) – 183 · 2 II · 11 – 501

büründi بُرُنْدِي پۇركەندى. 508 – 16 · II 198 – 18 ·

(بُـــرُنُورْ – بُرُنْمَـــاقْ *bürünür – bürünmək*) II · 17 – 508 · 2 – 199

bürünqük بُرُنْجُكْ پوٚركەنچە. 386 – 17، 162 – 6، 515 – 24· I 663 – 3، 270 – 16؛ II 213 – 17·

bürüxdi بُرُشْـــدِ بوٚروٚشـتى ~ پوٚروٚشـتى، پوٚروٚشـوٚپ بـەردى. 471 – 22· II 125 – 14·

(بُرُشُـــورْ – بُرُشْـــماكْ *bürüxür – bürüxmək*) 471 – 25· II 125 – 18·

bütə بُتا كوٚپ، جـمق. 853 – 7، 853 – 8· III 300 – 5، 300 – 7·

bütti بُتّي: *ot bütti* — ئوت ئوٚندى. قـمپچاقچه. 632 – 15· II 429 – 10·

(بُتارْ – بُتْماكْ *bütər – bütmək*) 632 – 18· II 429 – 14·

bütügə بُتُوكا پـمدىگەن ~ پەتـمنگان. 340 – 9· I 583 – 15·

büxinqək بُشْنْجَكْ چـمربك، ئوٚزوٚم سـپپى. كەنچەكچه. 384 – 10· I 659 – 8·

büzidi بُذيدِ بـميلـمدى، ئوٚسـسوٚل ئويـنـمدى. 883 – 19· III 354 – 13·

(بُذيرْ – بُذيماكْ *büzir – büzimək*) 883 – 20· III 354 – 15·

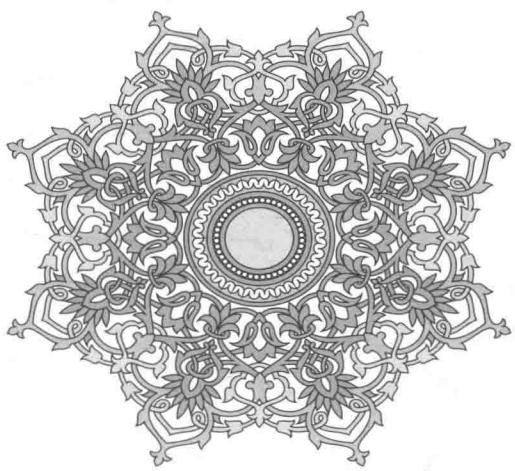
büżik بُذيكْ ئوٚسـسوٚل. 883 – 23· III 354 – 16·

büżütti بُذُتّي ئويـناتتى، بـميلەتتى. 639 – 4· II 441 – 5·

(بُذُتُورْ – بُذُتْماكْ *büżütür – büżütmək*) 639 – 5· II 441 – 7·

büżüxdi بُذُشْدِ بـميلەشتى، ئوٚسـسوٚل ئويـناشتى. 470 – 22· II 123 – 17·

(بُذُشُـــورْ – بُذُشْـــماكْ *büzüxür – büzüxmək*) 470 – 23· II 124 – 1·

dada دَدا دادا. ئوغۇزچە. 855 – 3· III 304 – 4·

daoq داغْ داغ، ئات ۋە باشقا ماللارغا بېسىلىدىغان تامغا. 803 – 16· III 209 – 9·

daoq żaoq داغْ ذاغْ «ياق، ئەمەس» مەنىسىدە كېلىدىغان يارەمچى سۆز. ئارغۇچە. 803 – 20· III 209 – 14·

daŋ دَنگْ داڭ، داڭ ـ دۇڭ. ئىملىق سۆز. 953 – 14· III 488 – 7·

dawa دَوا داۋا، يۇلغۇن چېچىكى. 867 – 8· III 326 – 7·

dawa دَوا ئېگىرىشكە تەييارلانغان يۇڭ پارچىسى. 867 – 9· III 326 – 9·

dəngəl دنگال داڭگال، چار ـ چاپماق (بۇغداينىڭ چار ـ چاپمىقى). 975 – 2· III 523 – 9·

dəwə دَوا تۆگە. ئوغۇزچە. 858 – 22· III 311 – 8·

dədək دِيدَكْ كېلىننىڭ يات كىشىلەرگە كۆرۈنمەسلىك ئۈچۈن بېشىغا ئارتقان پۈركەنچىسى. 310 – 23· I 531 – 2·

didim دِدِمْ نىكاھ كېچىسى كېلىنگە كىيدۈرۈلىدىغان ئوتۇغات، تاج. 302 – 25· I 516 – 19·

dik دِكْ تىك. 255 – 6· I 436 – 6·

dük دُكْ: *dük urdï* — دۇك ئۇردى، مۇشت بىلەن ئاستا ئۇردى. 255 – 3· I 436 – 2·

dük دُكْ: *dük miŋ* — مىڭلارچە. 255 – 4· I 436 – 4·

dülək دُلَكْ ئاغزى پۇچۇلغان ساپال قاچا، ئاغزى كەمتۈك كوزا. 296 – 8· I 505 – 5·

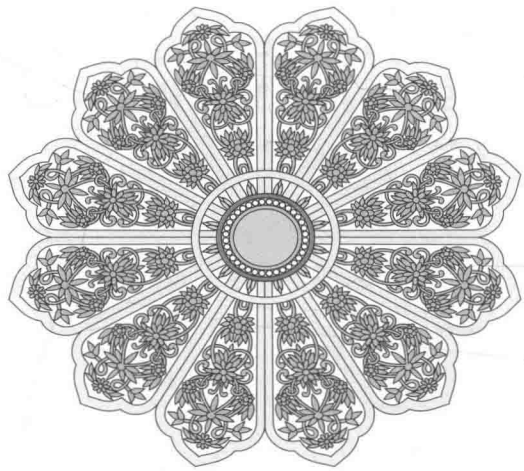
dünüxkə دُنُشْكا بېسىلغاق. كەنچەكچە. 371 – 25· I 638 – 7·

F

furhan قُرْخَنْ بوت. 262 – 14. I 448 – 3.

oqu غُو پەيغەمبەرنىڭ بۇيرۇق شەكلىگە ئۆلىنىپ، ئورۇن - جاي، ۋاقىت - چاغ، قورال - جابدۇق ئىسمىنى ياسايدىغان قوشۇمچە. 848 – 17· III 292 – 6·

hak¸an خاقانْ خاقان. ئۇنۋان ئىسمى. 806 – 11· III 215 – 4·

halaq خَلَجْ خالاچ. قەبىلە ئىسمى. 999 – 20· III 567 – 3·

han خــانْ خان. تۈركىلەرنىڭ ئەڭ چوڭ پادىشاھى؛ ئافراسىياپ ئوغۇللىرىغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 806 – 10، 806 – 10· III 215 – 2، 215 – 3·

hasnï خَسْنِي بالىلارنى سەمرىتىش ئۇچۇن يالىتىلىدىغان بىر خىل دورا. 330 – 22· I 566 – 5·

havsï خَفْسي قۇتىچاق، كىچىك قۇتا. 322 – 21· I 552 – 1·

hayu خَيُو قايسى. 853 – 20· III 301 – 6·

hïtay خِتايْ خىتاي. بىر خەلق ئىسمى. 27 – 13· I 38 – 17·

hïtay خِتــايْ، خِطــايْ خىتاي. يۇقىرى چىن[1]. 868 – 9، 345 – 22، 345 – 24· III 328 – 3؛ I 592 – 6، 592 – 9·

hïyar maraz خِيارْ مَرازْ مەدىكار، كۇنلۇكچى. ئارغۇچە ۋە ياغمىچە. 313 – 25· I 536 – 9·

hozar خُزارْ خوزار. يەر ئىسمى. 313 – 22· I 536 – 5·

həqünək خُجُونَاكْ خۆچۇنەك. قوغۇنىنىڭ بىر خىلى. 370 – 14· I 635 – 10·

hulïŋ خُلــنكْ چىندىن كەلتۇرۇلىدىغان بىر خىل رەڭدار يىپەك رەخت. 965 – 6· III 507 – 4·

húmaru خُمارُو مــراس. 338 – 23، 1017 – 9· I 581 – 5؛ III 597 – 9·

humaru خُمارُو يادىكار. 338 – 25، 338 – 27، 338 – 29· I 581 – 8، 581 – 11، 581 – 15·

hun خُــونْ بىھۇدە، پايدىسىز. 792 – 13، 792 – 13· III 189 – 7، 189 – 8·

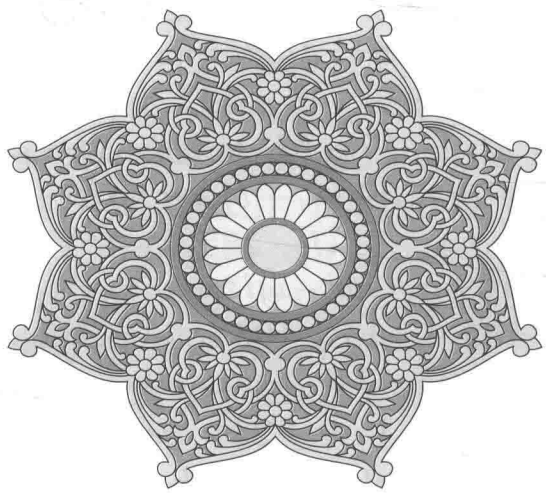
[1] بۇ ئىسىم بىرىنچى تۇم 592- بەتتە «ئوتتۇرا چىن»، ئۇچىنچى تۇم 328- بەتتە «يۇقىرى چىن» دەپ چۈشەندۈرۈلگەن.

ңəq ңəq هَجْ هَجْ تىك ـ تىك. ئىملىق سۆز. 246 – 27· I 422 – 6·

ңəq ңəq حَجْ حَجْ چۈھ ـ چۈھ. ئىملىق سۆز. 621 – 12· II 411 – 3·

ңoq ңoq حُجْ حُجْ چەك ـ چەك. ئىملىق سۆز. 621 – 11· II 411 – 1·

idix ادِشْ ئىدىش، قاچا - قوۋچا. 57 – 13· I 83 – 8·

ig ايِـــكْ كېسـەل. 48 – 4، 228 – 10، 858 – 15· I 67 – 7، 390 – 4: III 310 – 15·

igəndi اكَنْدِي بوغاز بولدى. 163 – 25· I 274 – 1·

igəxdilər اِكَشْـــدِيلارْ: *kixilər ïxta bir birigə igəxdilər* — كىشىلەر ئىشتا بىر - بىرىگە يار - يۆلەك بولۇشتى. 152 – 23· I 252 – 16·

(اِكَشُورْ – اِكَشْماكْ *igəxür – igəxmək*) 152 – 25· I 253 – 1·

igdildi اِكْدِلْدِي ئۆگىتىلدى، تەربىيىلەندى. 193 – 19· I 327 – 17·

(اِكْدِلُرْ – اِكْدِلْماكْ *igdilür – igdilmək*) 193 – 20· I 328 – 1·

igdir اِكْدِرْ ئىگىدىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 6· I 79 – 2·

igdük اِكْدُكْ سۈت ۋە قېتىقتىن قىلىنغان سۈزمىگە ئوخشاش يېمەكلىك. 89 – 21· I 142 – 8·

igit ايِكِتْ يالغان. ئوغۇزچە. 51 – 17· I 72 – 15·

igitti اِكِـــتّي: *ol anï igitti* — ئۇ ئۇنى تەربىيىلىدى (پەرۋىش قىلدى). 169 – 15· I 285 – 7·

(اِكِذُرْ – اِكِذْماكْ *igiżür – igiżmək*) 169 – 17· I 285 – 10·

igix اِكِيشْ شاش هايۋان. 103 – 13· I 165 – 7·

igiżti اِكِذْتي تەربىيىلدى، پەرۋىش قىلدى. 169 – 16· I 285 – 8·

iglədi اِكْلادِي چىڭدىدى. 221 – 9· I 378 – 3·

(اِكْلار – اِكْلاماك *iglər – igləmək*) 221 – 10· I 378 – 4·

iglədi اِكْلادِي يىگلىدى، كېسەل بولدى. 221 – 11· I 378 – 6·

(اِكْلارْ – اِكْلاماكْ *iglər – igləmək*) 221 – 12· I 378 – 8·

igləldi اكْلَلْـــدِي يىگـلـندى، كېسـەل بولـدى، ئـاغرىدى. 228 – 10· I 390 – 3·

(اكْلَلُرْ – اكْلَلْماكْ iglələr – iglələmək) 228 – 12· I 390 – 5·

igləndi اكْلَنْدِي ئاغرىقى تۇتتى، تولغاق يېدى. 202 – 10· I 343 – 6·

iglətti اكْلَتّي چىڭداتتى. 206 – 14· I 351 – 11·

(اكْلَتُرْ – اكْلَتْماكْ iglətür – iglətmək) 206 – 15· I 351 – 13·

iglətti اكْلَتّي ئاغرىتتى، كېسەل قىلدى. 206 – 16· I 351 – 14·

(اكْلَتُرْ – اكْلَتْماكْ iglətür – iglətmək) 206 – 17· I 351 – 16·

igləxdi اكْلَشْـــدِي يىگلەشـتى، يىگـلـندى، كېسـەل بولـدى. 189 – 19· I 321 – 10·

(اكْلَشُـــرْ – اكْلَشْـــماكْ igləxür – igləxmək) 189 – 20· I 321 – 12·

iglig اكْلـــكْ كېسـەل، ئـاغرىق. 71 – 4، 158 – 24· I 108 – 11، 264 – 10· قارالڭ: iglik.

iglik اكْلكْ كېسـەل، ئـاغرىق. 211 – 25، 228 – 13، 667 – 18· I 361 – 9، 390 – 7؛ II 514 – 10· قارالڭ: iglig.

igqil ايكْجِلْ كېسەلچان. 734 – 20· III 77 – 4·

ik ايـــكْ يىـك. 48 – 3، 75 – 11، 796 – 8· I 67 – 6، 115 – 16؛ III 196 – 12·

iki اكي، ايكي ئىككى. 110 – 8، 48 – 14، 183 – 24، 200 – 22، 596 – 5، 725 – 7، 958 – 24، 973 – 18· I 177 – 10، 68 – 4، 310 – 18، 340 – 9؛ II 366 – 18؛ III 60 – 12، 496 – 13، 520 – 11·

iki əgüz ايكي اُوكُوزْ ئىككى ئۆگۈز. شەھەر ئىسمى. 56 – 10· I 81 – 5·

ikindi اكـــنْدِي: ikindi nəŋ — ئىككىنچى نەرسە. 117 – 32، 555 – 20· I 190 – 1؛ II 290 – 5·

ikindi اكِنْدِي ئىكىنىدى، دىگەر ۋاقتى. 117 – 33· I 190 – 3·

ikinq اكِنْجْ ئىككىنچى. 110 – 20، 111 – 4، 1023 – 18، 1023 – 18· I 178 – 5، 179 – 7؛ III 609 – 3، 609 – 3·

ikirqgün اكـــرْجْكُونْ ئارىسـالدا. 1002 – 8، 1002 – 9· III 570 – 19، 571 – 2·

ikki اكّـــي ئىككى. 152 – 18، 153 – 3، 153 – 6، 153 – 15، 154 – 5، 184 – 18، 184 – 22، 184 – 24، 184 – 26، 186 – 15، 188 – 8، 207 – 27، 209 – 8، 237 – 10،

،20 – 467 ،21 – 415 ،14 – 392 ،22 – 312 ،11 – 243
،1 – 476 ،12 – 474 ،18 – 470 ،28 – 467 ،23 – 467
،1 – 478 ،25 – 477 ،15 – 477 ،13 – 477 ،5 – 477
،3 – 483 ،15 – 482 ،4 – 481 ،14 – 480 ،1 – 480
،4 – 487 ،22 – 486 ،20 – 484 ،5 – 484 ،9 – 483
،19 – 558 ،5 – 556 ،2 – 556 ،23 – 550 ،8 – 487
،13 – 562 ،6 – 561 ،19 – 559 ،15 – 559 ،12 – 559
،10 – 570 ،24 – 568 ،15 – 568 ،12 – 567 ،11 – 565
،14 – 572 ،1 – 572 ،9 – 571 ،16 – 570 ،13 – 570
،8 – 725 ،8 – 626 ،14 – 601 ،17 – 573 ،14 – 573
،1 – 832 ،1 – 766 ،9 – 746 ،16 – 744 ،12 – 744
،9 – 252 I ،25 – 986 ،6 – 983 ،10 – 837 ،1 – 837
،18 – 318 ،14 – 312 ،8 – 312 ،8 – 255 ،19 – 253
،1 – 534 ،1 – 416 ،10 – 405 ،14 – 356 ،5 – 354
،13 – 123 ،3 – 118 ،10 – 117 ،1 – 22 II :7 – 673
،9 – 142 ،16 – 137 ،5 – 136 ،17 – 133 ،17 – 130
،10 – 150 ،7 – 149 ،15 – 147 ،12 – 146 ،12 – 143
،1 – 291 ،14 – 290 ،16 – 280 ،8 – 155 ،14 – 154
– 314 ،6 – 312 ،11 – 308 ،8 – 300 ،1 – 298 ،4 – 297
،11 – 320 ،8 – 319 ،6 – 318 ،12 – 317 ،6 – 315 ،12
III :1 – 419 ،9 – 375 ،2 – 324 ،11 – 323 ،11 – 321
– 270 ،1 – 261 ،3 – 138 ،12 – 98 ،6 – 95 ،13 – 60
،15 ،271 – 12 ،538 – 5 ،544 – 17.

Ikki əgüz اكّي اُكوز ئىككى ئۆگۈز. شەھەر ئىسمى. 871 – 19 III 333 – 11.

ikkiz اكّز: *ikkiz ooqlan* — ئىككىزەك (قوشكىزەك) بالا. 119 – 25.
I 194 – 7.

iktü اكْتُو ئۆي هايۋىنى. 96 – 29 I 154 – 10.

iktüládi اكْتُولادي باقتى، ئوت - بوغۇز بەردى. 243 – 8 I 415 – 13.

(اِكْتُولارْ – اكْتُولامَاكْ *iktülər – iktüləmək*) I 243 – 10.
415 – 16.

ilál اِلَلْ خوش، لەۋەي. 70 – 14 I 107 – 10.

ilándi اِلَنْدي: *ol aŋar ilándi* — ئۇ ئاڭا كايىدى. 164 – 6 I
274 – 16.

(اِلانُرْ – اِلَنْماكْ *ilənür – ilənmək*) 164 – 8 I 274 – 19.

ilənq اَلَنْجْ جېمىلەش، تەنە، تاپا. 111 – 11، 1023 – 24، 164 – 8·
I 179 – 15؛ III 609 – 11؛ I 274 – 19·

ilənq اَيْلَنْجْ: *ilənq yol* — ئايلانما يول. 111 – 9· I 179 – 13·

ilərdi اَلَرْدِي ئىلگىندى، ئىلگىشتى. 146 – 24· I 242 – 1·

ilərsük اَلَرْسُكْ ئىشتانباغ. 126 – 9· I 206 – 12·

ilərtti اَلَرْتِّي ئىلدۇردى. 1008 – 23· III 582 – 12·
(اَلَرْتُرْ – اَلَرْتْماكْ *ilərtür – ilərtmək* 1008 – 25· III 582 – 15·

ili اِلِي: *ili qapuq* — ئىلگىلىق قوۋۇق، تاقاق بىلەن ئېتىلگەن ئىشىك. 80 – 5، I 124 – 4·

ilik اِلْكْ ئىلىك ~ يىلىك. ئوغۇزچە. 66 – 1· I 98 – 16·

ilindi اِلَنْدِي ئىلىندى. 164 – 9· I 275 – 1·
(اِلَنُرْ – اِلَنْماكْ *ilinür – ilinmək* 164 – 10· I 275 – 2·

ilixdi اِلِشْدِي ئىلىنىشتى. 153 – 15· I 253 – 16·
(اِلِشُورْ – اِلِشْماكْ *ilixür – ilixmək* 153 – 16· I 253 – 18·

ilixdi اِلِشْدِي: *ol maniŋ birlə topïq ilixdi* — ئۇ مېنىڭ بىلەن تۆپۈق ئويناشتى. 154 – 14· I 256 – 1·
(اِلِشُورْ – اِلِشْماكْ *ilixür – ilixmək* 154 – 15· I 256 – 2·

ilk اِلْكْ ئىلگىرى، ئاۋۋال، بۇرۇن. 44 – 13· I 60 – 12·

ilrük اِلْرُكْ قووۇا، سۈزاپ. ئۇچ تىلدا. 89 – 19· I 142 – 6·

iltürdi اِلْتُرْدِي: *ol maŋa kəyik iltürdi* — ئۇ ماڭا كېيىكنى تۇزاقتا ئىلىندۇرۇشنى بۇيرۇدى. 177 – 27· I 299 – 12·
(اِلْتُرُرْ – اِلْتُرْماكْ *iltürür – iltürmək* 177 – 28· I 299 – 14·

im اِمْ ئىم. 40 – 15، 40 – 23· I 54 – 2، 54 – 10·

imdi اِمْدِي ئەمدى. ئوغۇزچە. 105 – 20· I 169 – 4·

imir اِمِرْ ئىمىر - چىمىر. ئوغۇزچە. 81 – 19· I 126 – 16·

imlədi اِمْلادِي ئىملىدى، ئىما قىلدى. 918 – 27· III 424 – 10·

imlədim اِمْلادِمْ ئىملىدىم، ئىشارەت قىلدىم. 221 – 15· I 378 – 12·
(اِمْلارْمَنْ – اِمْلامَاكْ *imlərmən – imləmək* 221 – 17· I 378 – 15·

imləldi اِمْلَلْدِي ئىملاندى. 228 – 15· I 390 – 10·
(اِمْلَلُرْ – اِمْلَلْماكْ *imlələr – imləlmək* 228 – 17· I 390 – 12·

imləttim اِمْلَتِّمْ ئىملەتتىم، ئىشارەتلەتتىم. 206 – 20· I 352 – 1·
(اِمْلَتُرْمَنْ – اِمْلَتْماكْ *imlətürmən – imlətmək* 206 – 22· I 352 – 3·

imləxdi امْلَشْدي ئىملەشتى، ئىما قىلدى. 190 – 4. I 322 – 1.
(امْلَشُرْ – امْلَشْماكْ imləxür – imləxmək) 190 – 6. I 322 – 4.
imrəm امْـرَمْ جاماىئەت. 91 – 15، 77 – 11، 91 – 15. I 145 – 14، 119 – 7، 145 – 15.
imtili امْتلي: bu ïxïoq imtili kildï — بۇ ئىشنى ئويلىماستىن قىلدى. چىگىلچە. 118 – 18. I 191 – 8.
in اينْ ئىن، ئۇۋا. 49 – 1. I 69 – 1.
in اينْ يىن، قوي يىنى. 49 – 3. I 69 – 3.
inəgü اناكُو كىندىك ئۇدۇلىدا پەيدا بولىدىغان يەل سانجىقىغا ئوخشاش بىر خىل كېسەل. 114 – 23. I 185 – 3.
ingən انْگانْ ھىنگان. 101 – 21، 101 – 23، 222 – 21. I 163 – 1، 380 – 13.
inq اينْجْ خاتىرجەم، تىنچ. 1015 – 12، 67 – 12. III 594 – 7؛ I 101 – 18.
inq kənd اينْجْ كَنْدْ ئىنچ كەنت. شەھەر ئىسمى. 1015 – 13. III 594 – 9.
inqikti انْجِكْتي ئەندىكتى. 191 – 15. I 324 – 7.
(انْجِكْـارْ – انْجِكْمـاكْ inqikər – inqikmək) 191 – 16. I 324 – 10.
insədi انْسادي چۇشكۈسى كەلدى. 215 – 11. I 368 – 2.
(انْسارْ – انْساماكْ insər – insəmək) 215 – 12. I 368 – 4.
iŋək انكَكْ ئىنەك. 94 – 14، 758 – 13. I 151 – 1؛ III 123 – 14.
iŋək انكَكْ تاشپاقىنىكى چىشسى. ئوغۇزچە. 94 – 14. I 151 – 1.
iŋəs انكَسْ ھاڭقاقتى. 81 – 22. I 127 – 3.
iŋir انگُرْ ئىمىر – چىمىر. 81 – 18. I 126 – 15.
iŋliq انْگَلِجْ ئىڭلاچ. سامساقتا ئوخشايدىغان بىر خىل تاغ ئوتى. 98 – 8. I 156 – 9.
iprük ابْرُكْ قېيتىق بىلەن سوت ئارىلاشمىسى. 86 – 28. I 137 – 1.
iq اجْ ھەر نەرسىنىڭ ئىچى. 38 – 15، 38 – 15، 248 – 12. I 50 – 2، 50 – 3، 425 – 1.
iq اجْ: iq ət — ئىچ ئەت، جىگەرگە يېپىشىپ تۇرىدىغان نېپىز گۆش. 38 – 17. I 50 – 5.
iqəgü اجاكُو ئىچ – قېرىن. 114 – 21. I 185 – 1.
iqdi اجْدي ئىچتى. 135 – 20. I 222 – 9.
(اجارْ – اجْماكْ iqər – iqmək) 135 – 21. I 222 – 11.

iqi اجي ئاكا. 76 – 24· I 118 – 3·

iqikti اجكتي: *ər iqikti* — ئادەم ئىچىكتى. 156 – 6· I 259 – 4·
(اجكار – اجكماك *iqikər – iqikmək*) 156 – 7· I 259 – 6·

iqildi اجلدي ئىچىلدى. 157 – 8· I 261 – 5·
(اجلر – اجلماك *iqilür – iqilmək*) 157 – 9· I 261 – 6·

iqin اجن «ئۆز ئىچىدە، ئۆزئارا» دېگەن مەنىلەردىكى يارەمچى سۆز. 68 – 17، 68 – 17· I 104 – 7، 104 – 8·

iqixdi اجشدي ئىچىشتى. 148 – 8· I 244 – 10·
(اجشور – اجشماك *iqixür – iqixmək*) 148 – 9· I 244 – 12·

iqkərdi اجكردي كىرگۈزدى. 179 – 16· I 302 – 19·
(اجكرر – اجكرماك *iqkərür – iqkərmək*) 179 – 17· I 303 – 1·

iqkin اجكن: *ər iqkin* — دۇشمەندىن ئەل بولۇپ ئۆتكەن ۋە ئامانلىق بېرىلگەن ئادەم. 92 – 10· I 147 – 5·

iqkü اجكو ئىچىملىك. ئىچىلىدىغان نەرسە. 108 – 7· I 174 – 1·

iqlədi اجلادي ئىچىلدى، ئەستەرلىدى. 220 – 14· I 376 – 15·
(اجلار – اجلاماك *iqlər – iqləmək*) 220 – 15· I 376 – 16·

iqləndi اجلندي دان تۇتتى، ئىچى تولدى. 200 – 24· I 340 – 11·
(اجلنر – اجلنماك *iqlənür – iqlənmək*) 200 – 26· I 340 – 14·

iqlik اجلىك ئىچلىك، تەرلىك. 87 – 25، 89 – 12· I 138 – 13، 141 – 14·

iqmək اجمك ئىچمەك، تېرە جىلىتكە. 87 – 26· I 138 – 15·

iqməkləndi اجمكلندي ئىچمەكلىك بولدى. 241 – 11· I 412 – 16·
(اجمكلنر – اجمكلنماك *iqməklənür – iqməklənmək*) 241 – 13· I 412 – 19·

iqrüxdi اجرشدي ئىچۈرۈشتى. 183 – 21· I 310 – 14·
(اجرشور – اجرشماك *iqrüxür – iqrüxmək*) 183 – 23· I 310 – 16·

iqsədi اجسادي ئىچكۈسى كەلدى. 213 – 24· I 365 – 2·
(اجسار – اجساماك *iqsər – iqsəmək*) 213 – 25· I 365 – 4·

iqtürdi اجتۇردي ئىچتۇردى. 174 – 3· I 292 – 18·
(اجتۇرر – اجتۇرماك *iqtürür – iqtürmək*) 174 – 4· I 292 – 20·

iqük اجك ئىچىك ~ ئۇچۇك، جۇۋا. 63 – 8· I 93 – 11·

iqüklədi اجكلادي ئىچكىلىدى. 235 – 6· I 401 – 17·

(اجُكْـــلارْ – اجُكْلامـــاكْ *iqüklər – iqükləmək*) I ·8 – 235 ·19 – 401

iqürdi اجُرْدِي ئىچۇردى· 145 – 8· I 239 – 3·

(اجُرُرْ – اجُرْماكْ *iqürür – iqürmək*) 145 – 9· I 239 – 5·

iqürgən اجُرْكانْ ئىچۇرىدىغان· 130 – 3· I 213 – 9·

irig ارِكْ يىرىك· 87 – 27· I 138 – 16· قاراڭ: *irik*.

irik ارِكْ: *irik nəŋ* — چىرىك نەرسە· 63 – 27· I 95 – 3·

irik ارِكْ يىرىك· 64 – 25· I 96 – 10· قاراڭ: *irig*.

irik ارِكْ تاز· 64 – 25· I 96 – 11·

irildi ارِلْـــدِي: *ər irildi sərildi* — ئادەم (غەم – قايغۇدىن) بىئارام بولدى ۋە ئۆزىنى جېمىلىدى· 158 – 16· I 263 – 16·

(ارِلُرْ – ارِلْماكْ *irilür – irilmək*) 158 – 17· I 263 – 18·

iriŋ ارِنكْ يىرىڭ· 736 – 22· III 80 – 15·

irk ارْكْ ئىرك. تۆت ياشلىق قوي· 44 – 12· I 60 – 11·

irkildi ارْكِلْدِي جۇغلاندى، يىغىلدى، توپلاندى· 195 – 24· I 332 – 1·

(ارْكِلُرْ – ارْكِلْماكْ *irkilür – irkilmək*) 196 – 1· I 332 – 4·

irkin ارْكِنْ: *irkin suv* — يىغىندى سۇ· 91 – 24· I 146 – 10·

irkin ارْكِنْ: *irkin yaqmur* — ئاق يېغىن· 92 – 3· I 146 – 15·

irkindi ارْكِنْدِي يىغدى، توپلىدى· 199 – 18· I 338 – 5·

(ارْكِنُرْ – ارْكِنْماكْ *irkinür – irkinmək*) 199 – 19· I 338 – 7·

irkixti ارْكِشْـــتِي: *ol maŋa tawar irkixti* — ئۇ ماڭا تاۋار توپلىشىپ بەردى· 187 – 10· I 317 – 4·

(ارْكِشُـــورْ – ارْكِشْـــماكْ *irkixür – irkixmək*) I ·12 – 187 ·7 – 317

irkti ارْكْتِي يىغدى، توپلىدى· 1003 – 2· III 572 – 7·

(ارْكارْ – ارْكاماكْ *irkər – irkmək*) 1003 – 3· III 572 – 9·

irpədi ارْبادِي ھەرىلىدى· 210 – 21· I 358 – 11·

(ارْبارْ – ارْباماكْ *irpər – irpəmək*) 210 – 23· I 358 – 14·

irpəldi ارْبَلْدِي تىلىندى، ھەرىلەندى· 191 – 21· I 324 – 15·

(ارْبَلُرْ – ارْبَلْماكْ *irpəlür – irpəlmək*) 191 – 22· I 324 – 16·

irpətti ارْبَتِّي تىلدۇردى· 202 – 23· I 344 – 2·

(ارْبَتُرْ – ارْبَتْماكْ *irpətür – irpətmək*) 202 – 23· I 344 – 3·

irtədi ارْتادِي ئىزدىدى· 210 – 28· I 359 – 6·

(ارْتارْ – ارْتاماكْ *irtər – irtəmək*) 210 – 29· I 359 – 8·

ئىندېكس

irtəldi ارتَلدي ئىزدەلدى، سۈرۈشتۈرۈلدى. 192 – 13· I 325 – 15·
(ارتَلُور – ارتَلماك irtəlür – irtəlmək) 192 – 14· I 325 – 16·

irtətti ارتَتّي ئىزدەتتى. 203 – 1· I 344 – 8·
(ارتَتُر – ارتَتماك irtətür – irtətmək) 203 – 1· I 344 – 9·

irtəx ارتَش مۇنازىرىلىشىش، سۈرۈشتۈرۈش. 83 – 25، 83 – 26، 306 –
20، 564 – 15، 1000 – 23· I 131 – 14، 131 – 15،
523 – 11؛ II 307 – 4؛ III 568 – 16·

irtəxtilər ارتَشتيلار تەكشۈرۈشتى، ئىزدەشتى. 181 – 16· I 306 – 15·
(ارتَشُور – ارتَشماك irtəxür – irtəxmək) 181 – 18· I
306 – 18·

irvi ارڤي: irvi kulak — ئۇچلۇق، ئۇزۇن قۇلاق. 107 – 17· I
173 – 4·

irvi ارڤي كېسەللەرگە بېرىلىدىغان بىر خىل ھىندىستان دورىسى.
107 – 18· I 173 – 5·

isidi اسيدي ئىسسىدى، قىزىدى. 879 – 10· III 346 – 15·
(اسيرْ – اسيماك isir – isimək) 879 – 12· III 347 – 1·

isig اسك ئىسسىق. 65 – 18، 65 – 18، 987 – 22· I 98 – 2،
98 – 3؛ III 546 – 7·

isig kəl اسك كُولْ ئىسسىقكۆل. كۆل ئىسمى. 790 – 15· III 185 – 10·

isiglədi اسكْلادي: ər isiglədi — ئادەم ئىسسىقتا يول يۈردى. 235 – 14·
I 402 – 9·
(اسكْلارْ – اسكْلاماك isiglər – isigləmək) 235 – 14· I
402 – 10·

isigləndi اسكْلَنْدي: ol bu ooqurda barmakka isigləndi — ئۇ مېڭىشقا بۇ
ۋاقىتنى بەك ئىسسىق كۆردى. 227 – 1· I 387 – 17·
(اسكْلَنُر – اسكْلَنْماك isiglənür – isiglənmək) 227 – 2· I
387 – 19·

isiglik اسكْلك ئىسسىقلىق. 126 – 10· I 206 – 13·

isiglik اسكْلك سۆيگۈ، مۇھەببەت. 126 – 11· I 206 – 14·

isik اسك: isik yər — قاغجىراپ ياتقان دالا. 65 – 17· I 98 – 1·

isindim اسندمْ: mən anar isindim — مەن ئاڭا كۆيۈپ قالدىم. 162 –
16· I 271 – 9·
(اسنُورْ – اسنْماك isinür – isinmək) 162 – 17· I 271 – 12·

isitti اسّتي ئىسسىتتى. 167 – 21· I 281 – 9·

(اسىتۈر – اسىتماك isitür – isitmək) 167 · 24 – 281 · 14
isixdi اسىشدى: isixdi nəŋ — ئىسسىغان نەرسە. 151 · 6 – 249 · 11
(اسىشۇر – اسىشماك isixür – isixmək) 151 · 7 – 249 · 12
iskədi اسكادى تىتتى. 219 · 14 – 374 · 12
(اسكار – اسكاماك iskər – iskəmək) 219 · 15 – 374 · 13
iskəndi اسكەندى ئىسكەندى، ئوزدى. 199 · 21 – 338 · 9
(اسكەنۈر – اسكەنماك iskənür – iskənmək) 199 · 23 – 338 · 12
isrə اسرا تۆۋەن، كېيىن. 106 · 15 – 170 · 16
istədi استادى ئىستىدى. 210 · 30 – 359 · 9
(استار – استاماك istər – istəmək) 210 · 30 – 359 · 10
istək استاك ئىستەك، ئىشتىياق. 101 · 10 – 162 · 6
istəldi استەلدى ئىستەلدى. 193 · 10 – 327 · 6
(استەلۈر – استەلماك istəlür – istəlmək) 193 · 10 – 327 · 7
istəttim استتىم ئىستەتتىم. 203 · 5 – 344 · 14
(استتۈر – استتماك istətür – istətmək) 203 · 6 – 344 · 16
itəgü اتاكۇ تۆگمەندە ئۆستىگە ئايلانغۇچى تاش ئورنىتىلىدىغان ياغاچ قۇلاق. 114 · 17 – 184 · 15
itildi اتلدى: itildi nəŋ — ئىتتىرىۋېتىلگەن نەرسە. 157 · 1 – 260 · 14
(اتلۇر – اتلماك itilür – itilmək) 157 · 1 – 260 · 15
itildi اتلدى: oqlan itildi — بالىنىڭ ئايىغى چىقتى. 157 · 3 – 260 · 16
itindi اتىندى: itindi nəŋ — ئىتتىرىلگەن نەرسە. 117 · 28 – 189 · 10
itinqü اتنجۇ ئىتتىرىلگەن. 111 · 25 – 180 · 10
itix اتش ئىتتىرىشىش. 57 · 9 – 83 · 2
itixdi اتشدى ئىتتىرىشتى. 147 · 25 – 243 · 15
(اتشۇر – اتشماك itixür – itixmək) 147 · 26 – 243 · 16
itlindi اتلندى ئىتتىرىلدى. 200 · 13 – 339 · 16
(اتلنۇر – اتلنماك itlinür – itlinmək) 200 · 14 – 339 · 17
itlixdi اتلشدى: itlixdi nəŋ — ئىتتىرىۋېتىلگەن نەرسە. 187 · 26 – 318 · 4

(اِتْلِشُورْ – اِتْلِشْماكْ *itlixür – itlixmək*) 187 – 26· I 318 – 5·

itsədi اِتْسادِي ئىتتەرگۈسى كەلدى. 213 – 19· I 364 – 13·

(اِتْسارْ – اِتْساماكْ *itsər – itsəmək*) 213 – 20· I 364 – 15·

itti اِتِّي ئىتتەردى، يىقىتتى. 140 – 9· I 231 – 7·

(اِتارْ – اِتْماكْ *itər – itmək*) 140 – 10· I 231 – 9·

ixəndi اِشَنْدِي ئىشەندى، تايانىدى. 162 – 18· I 272 – 1·

(اِشَنُورْ – اِشَنْماكْ *ixənür – ixənmək*) 162 – 19· I 272 – 2·

ixilər اِشِيلارْ خېنىم. 99 – 30· I 159 – 8·

ixküm اِشْكُمْ خانتاختا. 91 – 11· I 145 – 9·

ixlədi اِشْلَدِي ئىشلىدى. 220 – 25· I 377 – 10·

(اِشْلارْ – اِشْلاماكْ *ixlər – ixləmək*) 221 – 1· I 377 – 11·

ixləldi اِشْلَلْدِي ئىشلەندى. 227 – 27· I 389 – 8·

(اِشْلَلُرْ – اِشْلَلْماكْ *ixlələr – ixlələmək*) 227 – 28· I 389 – 9·

ixləndi ايشْلَنْدِي: *ər ixləndi* — ئادەم ئۆزىنى ئىشلەۋاتقاندەك قىلىپ كۆرسەتتى. 229 – 22· I 392 – 10·

ixlər اِشْلارْ خوتۇن. 99 – 30، 70 – 11، 102 – 7، 126 – 24، 130 – 17، 241 – 14، 252 – 2، 363 – 20، 515 – 6، 531 – 3، 704 – 8، 735 – 15، 844 – 10، 1011 – 17· I 159 – 8، 140 – 15، 163 – 7، 214 – 9، 412 – 20، 430 – 18: II 212 – 12، 243 – 1: III 22 – 10، 78 – 8، 587 – 16·

ixlətti اِشْلَتِّي ئىشلەتتى، ئىشقا سالدى. 206 – 3· I 350 – 12·

(اِشْلَتُرْ – اِشْلَتْماكْ *ixlətür – ixlətmək*) 206 – 4· I 350 – 14·

ixləxdi اِشْلَشْدِي ئىشلەتتى، ئىشلىشىپ باقتى. 188 – 19· I 319 – 12·

(اِشْلَشُورْ – اِشْلَشْماكْ *ixləxür – ixləxmək*) 188 – 21· I 319 – 15·

iz اِزْ ئىز. 71 – 21· I 110 – 1·

izdəŋ اِزْدَنْكْ ئىزدەم. بېلىق تۇتىدىغان بىر خىل تور. 98 – 27· I 157 – 9·

izi اِزِي ئېسەن. كېلەر يىلدىن كېيىنكى يىل. 78 – 11· I 121 – 2·

izlik اِيزْلِكْ ئىزلىق، چورۇق. 89 – 9، 89 – 12· I 141 – 12، 141 – 13·

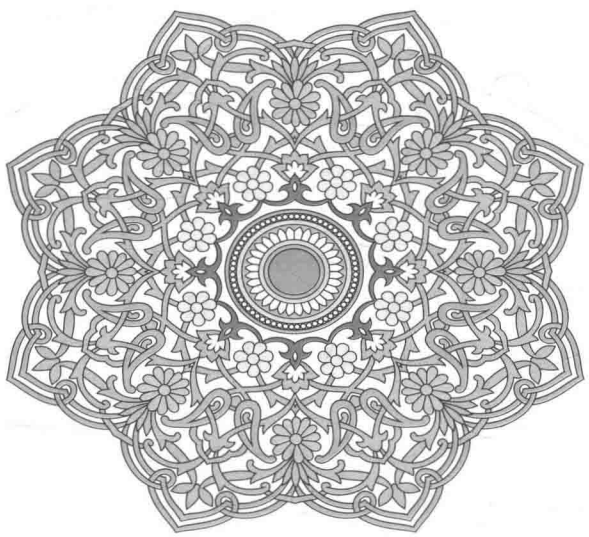
iżərdim اِذَرْدِمْ ئىزىدىن باردىم. 145 – 21· I 239 – 17·

(اِذَارُرْمَنْ – اِذَرْماكْ *izərürmən – izərmək*) 145 – 22 · I 240 – 1 ·

iżi اِذِي ئىگە؛ تەڭرى. 77 – 2، 77 – 2، 252 – 8 · I 118 – 12 ·
118 – 13، 431 – 4 ·

iżix اِذِشْ ئىدىش. 788 – 5، 863 – 26 · III 180 – 19، 320 – 7 ·

iżrig اِذْرِكْ يىرتىك. ئارغۇچە. 87 – 27 · I 138 – 16 ·

ïoqladï اغْلادي يىغلدى. 221 – 2· I 377 – 13·

(اغْلارْ – اغْلاماقْ ïoqlar – ïoqlaxmak) 221 – 3· I 377 – 15·

ïoqlaxtï اغْلَشْتي يىغلاشتى. 188 – 23· I 319 – 16·

(اِغْلَشُرْ – اِغْلَشْماقْ ïoqlaxur – ïoqlaxmak) 188 – 24· I 319 – 18·

ïk اقْ همق. 40 – 5، 40 – 6· I 53 – 5، 53 – 6·

ïk,ïlaq اقْـيلاجْ شوخ، يۈگـۈرۈك ئات. 116 – 18، 116 – 20· I 187 – 12، 187 – 13·

ïla ايلا، الا ئىلى. ئىلى ۋادىسى. 29 – 5· I 40 – 22·

ïla الا، ايلا ئىلى. دەريا ئىسمى. 80 – 3· I 124 – 1·

ïldï //ildi اَلْدي ئىلدى؛ چۈشتى. 138 – 20· I 228 – 6·

(اَلَرْ – اَلْماكْ ilər – ilmək) 138 – 26· I 228 – 12·

(اُلُرْ – اَلْماقْ ïlur – ïlmak) 138 – 27· I 228 – 13·

ïldurdï اَلْدُرْدي چۈشۈرگـۈزدى. 178 – 1· I 299 – 18·

(اَلْدُرُرْ – اَلْدُرْماقْ ïldurur – ïldurmak) 178 – 2· I 299 – 20·

ïlïoq الغْ ئىللىق، ئىلمان ~ يىلمان. 60 – 3· I 88 – 4·

ïlïmoqa اَلْمُغا خان مەكتۈپلىرىنى تۈركـي يېزىق بىلەن يازدىغان كاتىپ. 120 – 19· I 195 – 4·

ïlïxdï الشْـدي: ol məniŋ birlə taoqdïn kuzi ïlïxdï — ئۇ مېنىڭ بىلەن تاغدىن تۆۋەنگە چۈشۈشۈپ باقتى. 153 – 15· I 255 – 17·

(الشُورْ – الشْماقْ ïlïxur – ïlïxmak) 153 – 16· I 255 – 19·

ïlsadï اَلْسادي چۈشكۈسى كەلدى. 215 – 6· I 367 – 16·

(اَلْسارْ – اَلْساماقْ ilsar – ilsamak) 215 – 7· I 367 – 18·

ïmoqa ئىمغا مال (سېلىق) يىغىدىغان ئەمەلدار. 107 – 14· I 172 – 12·

ïnal ئانال ئانىسى ئېسىلزادە، ئاتىسى ئاددىي خەلقتىن بولغان ياشلارغا بېرىلگەن نام. 103 – 22· I 166 – 2·

ïnal oz ئانال ئوز ئىنال ئوز. ئەرلەر ئىسمى. 274 – 29· I 468 – 8·

ïnandïm ئىنىندىم ئىشەندىم، ئىشەندىم. 165 – 5· I 276 – 20·

ïnanur – ïnanmaq (ئىنانۇر – ئىنىماق) 165 – 6· I 277 – 1·

ïnanq ئىنىچ ئىشەنچ، ئىشەنچلىك. 111 – 17، 1024 – 3· I 180 – 4؛ III 609 – 16·

ïnanq bəg ئىنىچ بەك ئىشەنچلىك بەگ. 165 – 6· I 180 – 4·

ïndï ئىندى تۆۋەن چۈشتى. 139 – 6· I 229 – 7·

ïnïxdï ئىنىشدى: *ol mənïŋ birlə taoqdïn ïnïxdï* — ئۇ مېنىڭ بىلەن تاغدىن ئىنىشتى. 154 – 21· I 256 – 12·

ïnïxur – ïnïxmaq (ئىنىشۇر – ئىنىشماق) 154 – 22· I 256 – 14·

ïŋrandï ئىڭرىندى ئىڭىرىدى. 222 – 21· I 380 – 13·

ïŋranur – ïŋranmaq (ئىڭىرانۇر – ئىڭىرانماق) 222 – 22· I 380 – 14·

ïŋrattï ئىڭراتتى ئىڭىراتتى. 682 – 14· II 524 – 2·

ïŋratur – ïŋratmaq (ئىڭىراتۇر – ئىڭىراتماق) 682 – 15· II 524 – 3·

ïqoqïndï ئىقۇرۇۋەتتى، ئۇچۇرۇۋەتتى، چىقىرىۋەتتى. 198 – 15· I 336 – 12·

ïqoqïnur – ïqoqïnmaq (ئىقۇقىنۇر – ئىقۇقىنماق) 199 – 1· I 337 – 4·

ïqtonlandï ئىقتىنلاندى ئىشتانلىق بولدى. 241 – 23· I 413 – 12·

ïr ئىر ئىزا، خىجالەت مەنىلىرىدە ئىشلىتىلىدىغان سۆز. 38 – 21، 38 – 21· I 50 – 10، 50 – 11·

ïroqadï ئىرغادى ئىرغىتتى. 218 – 25· I 373 – 11·

ïroqar – ïroqamaq (ئىرغار – ئىرغاماق) 218 – 26· I 373 – 13·

ïroqaoq ئىرغاق مۆزنى مۆزخانىغا تارتىپ كىرىشتە ئىشلىتىلىدىغان ئىلمەك. 118 – 12· I 191 – 5·

ïroqaldï ئىرغالدى ئىرغىتىلدى، ئىرغاڭلىتىلدى. 195 – 16· I 331 – 7·

ïroqalur – ïroqalmaq (ئىرغالۇر – ئىرغالماق) 195 – 18· I 331 – 9·

ïroqandï ئىرغاندى ئىرغاڭلىدى. 199 – 2· I 337 – 6·

ïroqanur – ïroqanmaq (ئىرغانۇر – ئىرغانماق) 199 – 3· I 337 – 8·

ïroqattï ارْغَتّي ئىرغاتتى. 204 – 22. I 348 – 1.
(ارْغَتُرْ – ارْغَتْماقْ ïroqatur – ïroqatmak) 204 – 23. I 348 – 3.
ïrïŋ ارِنْكْ ئىرىڭ ~ يىرىڭ. 112 – 22. I 182 – 3.
ïrk, ارْقْ رەممالىلىق، پالچىلىق. 44 – 9. I 60 – 8.
ïrk,ladï ارْقْلادي پال سالدى، رەم باقتى. 1019 – 8. III 600 – 15.
(ارْقْـــلارْ – ارْقْلامـــاقْ ïrk,lar – ïrk,lamak) 1019 – 9. III
601 – 1.
ïrra إرَّ ھىر، ئۈيلىش، ئىزا تارتىش. 41 – 10. I 55 – 2.
ïsïrdï اسِرْدي چىشلىدى. 145 – 27. I 240 – 6.
(اسِرُرْ – اسِرْماقْ ïsïrur – ïsïrmak) 146 – 5. I 240 – 10.
ïsïroqan اسِرْغانْ چىشلەيدىغان، چىشلىگەك. 129 – 25. I 212 – 20.
ïsïrttï اسِرْتّي چىشلەتتى. 1008 – 15. III 581 – 18.
(اسِـــرْتُورْ – اسِـــرْتْماقْ ïsïrtur – ïsïrtmak) 1008 – 17. III
582 – 3.
ïslandï ايسْلَنْدي ئىسلاندى. 229 – 24. I 392 – 12.
(ايسلَنُرْ – ايسلَنْماكْتْ islanur – islanmak) 230 – 1. I 392 – 15.
ïsrïk, اسِرْقْ ئىسرىق. 85 – 20. I 134 – 16.
ïsrïldï اسِرْلْدي چىشلەندى. 194 – 6. I 328 – 19.
(اسِرْلُرْ – اسِرْلْماقْ ïsrïlur – ïsrïlmak) 194 – 7. I 329 – 1.
ïsrïm اسِـــرِمْ: ïsrïm kixi — ئۇشرۇم ئادەم، قوشۇمىسى تۇرۇك كىشى.
91 – 10. I 145 – 7.
ïsrïndï اسِـــرِنْدي: ar ïsrïndï — ئادەم خاپا بولدى. 197 – 11. I
334 – 12.
(اسِـــرِنُرْ – اسِـــرِنْماقْ ïsrïnur – ïsrïnmak) 197 – 15. I
334 – 17.
ïsrïxtï اسِرْشْتي چىشلەشتى. 184 – 18. I 312 – 3.
(اسِرْشُـــورْ – اسِرْشْـــماقْ ïsrïxur – ïsrïxmak) 184 – 19. I
312 – 5.
ït اتْ ئىـــت. 38 – 8، 129 – 25، 130 – 5، 135 – 26، 145 –
27، 146 – 2، 227 – 4، 236 – 24، 256 – 21، 276 – 10،
284 – 13، 298 – 25، 388 – 24، 408 – 20، 410 – 16،
415 – 1، 456 – 19، 465 – 5، 571 – 22، 630 – 22،
636 – 11، 636 – 16، 641 – 24، 707 – 3، 743 – 19،
745 – 22، 863 – 12، 881 – 2، 885 – 20، 905 – 5،

928 – 7، 949 – 17، 990 – 22، 991 – 4، I 49 – 5،
212 – 20، 213 – 12، 223 – 1، 240 – 6، 240 – 8،
388 – 1، 404 – 17، 438 – 20، 470 – 17، 485 – 15،
509 – 13، 666 – 19؛ II 9 – 5، 12 – 16، 20 – 9، 96 –
3، 112 – 11، 320 – 7، 426 – 3، 435 – 12، 446 – 6؛
III 27 – 8، 93 – 5، 97 – 12، 319 – 13، 349 – 17،
358 – 12، 397 – 7، 441 – 17، 482 – 7، 552 – 7،
553 – 5.

it yïlï ات يِلي ئىت يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۈچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 264 – 7، I 451 – 5.

ïtladï اِتْلادي ئىتلىدى، ئىتقا ئوخشاتتى. 220 – 12، I 376 – 12.

(اِتْلارْ – اِتْلاماقْ *ïtlar – ïtlamak*) 220 – 13، I 376 – 13.

ïtlïoq اِتْلِغْ ئىتلىق. 84 – 15، I 132 – 16.

ïva اِڤا ئىۋا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 78 – 21، 54 – 20، I 121 – 14، 78 – 3. قارالڭ: *yïva*.

ïvïk̨ اِڤْـــقْ تاغ ئۆچكىسى. 62 – 4، 188 – 5، 206 – 12، I 91 – 12، 318 – 14، 351 – 8.

ïvrïk̨ اِڤْـــرِقْ ئىۋرىق. 85 – 29، 86 – 2، 788 – 5، I 135 – 8، 135 – 11؛ III 180 – 19.

ïx اِشْ ئىس، چىراغ ئىسى، تۈرخۈن ۋە تامدىكى قۇرۇم. 39 – 20، 39 – 20، I 52 – 9، 52 – 10.

ïx اِيشْ ئىش. 47 – 15، 42 – 23، 52 – 29، 59 – 15، 60 – 7،
61 – 17، 110 – 17، 122 – 20، 123 – 9، 155 – 1،
157 – 4، 172 – 9، 187 – 16، 191 – 18، 191 – 24،
192 – 6، 206 – 3، 227 – 27، 265 – 12، 285 – 14،
341 – 18، 350 – 18، 358 – 8، 358 – 22، 375 – 28،
394 – 11، 422 – 16، 433 – 7، 471 – 13، 484 – 17،
497 – 6، 498 – 4، 509 – 15، 531 – 6، 534 – 12،
547 – 12، 555 – 14، 555 – 17، 567 – 4، 579 – 5،
584 – 14، 589 – 14، 604 – 16، 621 – 4، 660 – 19،
669 – 19، 700 – 8، 711 – 15، 713 – 20، 714 – 20،
717 – 10، 722 – 8، 728 – 28، 748 – 15، 749 – 15،
792 – 13، 797 – 12، 836 – 10، 837 – 16، 890 – 16،
894 – 21، 898 – 3، 905 – 12، 983 – 19، 1002 – 8،

·7 – 87 ·4 – 75 ·11 – 57 ·17 – 65 I ·25 – 1022
– 325 ·17 – 324 ·4 – 290 ·18 – 260 ·1 – 257 ·9 – 88
؛8 – 614 ·12 – 585 ·14 – 487 ·8 – 389 ·12 – 350 ·6
·11 – 177 ·1 – 176 ·6 – 150 ·3 – 125 ·6 – 33 II
·17 – 289 ·19 – 273 ·4 – 249 ·5 – 243 ·16 – 200
·17 – 481 ·11 – 410 ·16 – 333 ·9 – 311 ·1 – 290
– 46 ·6 – 41 ·12 – 39 ·10 – 35 ·1 – 15 III ؛7 – 499
– 198 ·7 – 189 ·7 – 105 ·5 – 103 ·7 – 66 ·12 – 54 ·8
·4 – 383 ·10 – 376 ·8 – 368 ·1 – 272 ·6 – 269 ·8
·13 – 607 ·19 – 570 ·5 – 539 ·6 – 398

ïxoqun اشغُنْ رەۋەننىڭ بىر خىلى. 92 – 16· I 147 – 14·

ïxtonlandï اشتُنْلَنْدِي ئىشتانلىق بولدى. 241 – 22· I 413 – 10·

(اشتُنْلَنُرْ – اشتُنْلَنْماقْ *ïxtonlanur – ïxtonlanmak*) 241 – 25· I 413 – 14·

ïyïndï ايـــــنْدِي ئىيـــنـدى، كۆچـەندى، ئـــنجىقلىدى. 208 – 18· I 355 – 13·

(اينُرْ – اينْماقْ *ïyïnur – ïyïnmak*) 208 – 19· I 355 – 15·

ïzmak¸landï اژْمَقْلَنْدِي شور ئۆرلىدى. 240 – 25· I 411 – 17·

(اژْمَقْلَنُرْ – اژْمَقْلَنْمـــاقْ *ïzmak¸lanur – ïzmak¸lanmak*) 240 – 27·
I 411 – 20·

ïżïldï اذْلِدِي يېشىلدى، بوشىتىلدى. 157 – 12· I 261 – 11·

(اذْلُرْ – اذْلَماقْ *ïżïlur – ïżïlmak*) 157 – 13· I 261 – 13·

ïżïnqu اذْئِجُـــو قويۇۋېتىلگەن، بوش. 111 – 26، 112 – 1· I 180 –
12، 180 – 16·

ïżïxdï اذشْدِي سۇنۇشتى. 149 – 1· I 245 – 18·

(اذشُورْ – اذشْماقْ *ïżïxur – ïżïxmak*) 149 – 3· I 246 – 1·

ïżsadï اذْسادِي ئەۋەتكۈسى كەلدى. 214 – 2· I 365 – 8·

(اذْسَارْ – اذْساماقْ *ïżsar – ïżsamak*) 214 – 3· I 365 – 10·

ïżtï ايذْتِي ئەۋەتتى. 1016 – 6· III 595 – 9·

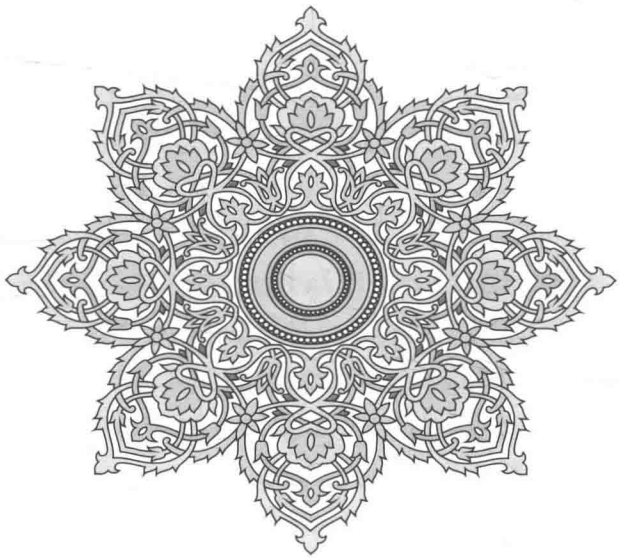
(ايذُورْ – ايذْماقْ *ïżur – ïżmak*) 1016 – 8· III 595 – 12·

ïżuk¸ اذُقْ قۇتلۇق ۋە مۇبارەك نەرسە، ئىرىملىق نەرسە. 60 – 19، 60 –
20· I 89 – 6، 89 – 7·

ïżuk¸ اذُقْ: *ïżuk¸ taoq* — ئۆتكىلى بولمايدىغان تاغ. 60 – 22· I
89 – 10·

jinqü جِـــنْجُو ئۇنچە، مـەرۋايىت. ئوغۇزچـە ۋە قـىپچاقچە. I ·15 – 318
·9 – 544

kə//gə كا كه ~ گه. يۆنىلىش كېلىش قوشۇمچىسى. 849 – 14· III 293 – 17·

kəbi كِبى كەبى. ئوخشىتىش قوشۇمچىسى. 367 – 8، 738 – 6، I 630 – 4؛ III 83 – 2·

kəbit كَبِتْ دۇكان، هاراق دۇكىنى. 271 – 24· I 463 – 5·

kəd كَدْ قالتىس. 247 – 3· I 422 – 11·

kədgirdi كَدْكِرْدِي توسۇنلۇق قىلدى، شاشلىق قىلدى. 551 – 4· II 281 – 8· (كَدْكِرارْ – كَدْكِرْماكْ kədgirər – kədgirmək) II 551 – 5· 281 – 10·

kədrim كَدْرِمْ: kədrim ət — تېرىدىن ئاجرىتىلغان ئەت (گۆش)· 368 – 11، I 632 – 7·

kədük كَدُكْ يۇڭدىن توقۇلۇپ، دۇبۇلغىنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان بىر خىل باشكىيىم. 297 – 28· I 508 – 1·

kədüklük كَدُكْلُكْ: kədüklük kiziz — يامغۇرلۇق كىگىز. 385 – 18· I 661 – 7·

kəh kəh كاهْ كاهْ ـ كاه، ماه ـ ماه. ئىتنى چاقىرىش ئۇچۇن ئېيتىلىدىغان سۆز. 778 – 16· III 162 – 10·

kək كَكْ قىينىچىلىق. 622 – 12، 340 – 16· II 413 – 1؛ I 584 – 3·

kək كَكْ كەك، ئۆچ، ئاداۋەت. 622 – 10، 45 – 6· II 412 – 15؛ I 61 – 12·

kəklik كَكْلِكْ كەكلىك. 364 – 28· I 626 – 7·

kəkmək كَكْمَكْ: *kəkmək ər* — قىينىچىلىقلاردا پىشقان ئادەم. 365 – 1·
I 626 – 8·

kəkrə كَكْرا كەكرە. 322 – 7· I 551 – 1·

kəktəxdi كَكْتَشْدِي كەك ساقلاشتى. 572 – 1· II 320 – 11·

(كَكْتَشُورْ – كَكْتَشْماكْ *kəktəxür – kəktəxmək*) II 572 – 2· 320 – 13·

kəkük كَكُكْ كاككۇك. 625 – 17· II 418 – 10·

kəküx كاكُشْ دېۋىرقاي. 310 – 9· I 530 – 7·

kələgü كَلاكُو لەڭمەنتاقتاق. 341 – 1· I 584 – 12·

kələp كَلَبْ كەلەپ. بىر خىل ئوت. 269 – 13· I 459 – 4·

kələpləndi كَلَبْلَنْدِي كەلەپلەندى، كەلەپ ئوتى قاپلىدى. 609 – 12· II 391 – 2·

kələqü كَلاجُو سۆز. ئوغۇزچە. 338 – 17· I 580 – 12·

kələr كَلَرْ كېلەر. 277 – 6· I 472 – 12·

kəldi كَلْدِي كەلدى. 422 – 23· II 33 – 15·

(كَلِيرْ – كَلْماكْ *kəlir – kəlmək*) 422 – 24· II 33 – 16·

kəlgirdi كَلْكِرْدِي كەلگىلى قوپتى. 551 – 14· II 282 – 5·

(كَلْكِرارْ – كَلْكِرْماكْ *kəlgirər – kəlgirmək*) II 551 – 15· 282 – 6·

kəligsədi كَلِكْسادِي كەلگۈسى كەلدى. 936 – 19· III 457 – 7·

(كَلِكْسارْ – كَلِكْساماكْ *kəligsər – kəligsəmək*) III 936 – 20· 457 – 9·

kəlimsindi كَلِمْسِنْدِي كېلىدىغاندەك كۆرۈندى. 602 – 4· II 376 – 19·

(كَلِمْسِنُورْ – كَلِمْسِنْماكْ *kəlimsinür – kəlimsinmək*) 602 – 5·
II 377 – 2·

kəlin كَلِنْ كېلىن. 308 – 7، 699 – 10· I 526 – 6؛ III 13 – 6·

kəlix كَلِشْ كېلىش، كېلىش – بېرىش. 281 – 13· I 480 – 5·

kəlixdi barïxdï كَلِشْدِي بَرِشْدِي كەلدى – باردى قىلىشتى. 485 – 11· II 151 – 16·

(كَلِشُورْ – كَلِشْماكْ *kəlixür – kəlixmək*) 485 – 14· II 152 – 1·

kəlkin كَلْكِنْ كەلكۈن. 337 – 9· I 578 – 3·

kəlsədim كَلْكَسادِمْ كەلگۈم كەلدى. 901 – 4· III 389 – 6·

(كَلْسارْمَنْ – كَلْساماكْ *kəlsərmən – kəlsəmək*) III 901 – 6· 389 – 9·

kəltürdi كَلْتُرْدِي كەلتۈردى. 550 – 14· II 280 – 3·
(كَلْتُـــرُرْ – كَلْتُرْمـــاكْ kəltürür – kəltürmək) 550 – 15· II 280 – 4·

kəm كَمْ كېسەل. 257 – 23· I 440 – 18·

kəmək كَمَكْ بىر خىل گۈللۈك يىپ رەخت. 298 – 22· I 509 – 9·

kəmi كَمِي كېمە. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 865 – 17· III 323 – 6·

kəmi كُمِي: kəmi talas — كىچىك تالاس. شەھەر ئىسمى. 865 – 18· III 323 – 8·

kəmixdi كَمِشْدِي تاشلىدى. 486 – 11· II 154 – 4·
(كَمِشُـــورْ – كَمِشْـــماكْ kəmixür – kəmixmək) 486 – 12· II 154 – 6·

kəmlədi كَمْلادِي ئاغرىدى، كېسەل بولدى. 912 – 5· III 411 – 11·
(كَمْـــلارْ – كَمْلامـــاكْ kəmlər – kəmləmək) 912 – 6· III 411 – 13·

kəmləndi كَمْلَنْدِي ئاغرىدى، كېسەل بولدى. 597 – 18· II 370 – 1·
(كَمْلَـــنُورْ – كَمْلَنْمـــاكْ kəmlənür – kəmlənmək) 597 – 19· II 370 – 3·

kəmlətti كَمْلَتِّي ئاغرىتتى. 675 – 9· II 510 – 11·
(كَمْلَـــتُورْ – كَمْلَتْمـــاكْ kəmlətür – kəmlətmək) 675 – 10· II 510 – 13·

kəmrük كَمْرُكْ: kəmrük səŋük — گۆشى شىلىۋېلىنغان سۆڭەك. 365 – 5· I 626 – 13·

kəmrüxdi كَمْرُشْدِي كېمىرىشتى. 573 – 14· II 323 – 11·
(كَمْرُشُورْ – كَمْرُشْماكْ kəmrüxür – kəmrüxmək) 573 – 16· II 323 – 13·

kəmürdi كَمُرْدِي كېمىردى. 465 – 23· II 113 – 15·
(كَمُـــرُرْ – كَمُرْمـــاكْ kəmürür – kəmürmək) 465 – 24· II 113 – 16·

kən كَـــنْ: kənd — سۆزىنىڭ قىسقارغان شەكلى. 258 – 19· I 442 – 10·

kənd كَنْدْ كەنت، شەھەر. 262 – 7، 146 – 14، 185 – 24، 195 – 6، 233 – 2، 788 – 24· I 447 – 15، 314 – 17، 330 – 16، 398 – 2: III 182 – 14·

kənd كَنْدْ يېزا - كەنت. ئوغۇزچە. 262 – 22· I 448 – 20·

kəndü كَنْدُو ئۆزى. 320 – 10. I 547 – 13.

kəndük كَنْدُك كۆندۈك، ساپالدىن ياسالغان، كۈپكە ئوخشاش قاچا. كەنچەكچە. 365 – 11. I 627 – 1.

kənpə كَنْبا كامپا. بىر خىل ئوتنىڭ ئىسمى. كەنچەكچە. 317 – 20. I 543 – 1.

kənq كانْج كَنْج بالا. 1015 – 16، 138 – 28، 215 – 9. 827 – 13. III 594 – 12؛ I 228 – 17، 367 – 19؛ III 252 – 1.

kənqək كَنْجاك كەنچەك. قەبىلە ئىسمى. 365 – 8. I 626 – 17.

kənqək səŋir كَنْجاك سَنكِرْ كەنچەك سەڭگىر. شەھەر ئىسمى. 365 – 9. I 626 – 18.

kənqəkləndi كَنْجَكْلَنْدِي كەنچەكلەشتى. 617 – 15. II 405 – 6. (كَنْجَكْلَنُورْ – كَنْجَكْلَنْماكْ kənqəklənür – kənqəklənmək) 617 – 405 II 17 – 9.

kənqliyü كانْجْ لِيُو بايراملاردا ياكى خانلارنىڭ زىياپەتلىرىدە بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىش ئۇچۇن، ئوتتۇز گەز ئېگىزلىكتە مۇنار شەكلىدە راسلانغان داستىخان. 1015 – 17. III 594 – 14.

kənzi كَنْزِي بىر خىل چىن دۇردۇنى. 322 – 12. I 551 – 9.

kəŋəs كَنگَسْ تېمىز. 959 – 28. III 498 – 13.

kəŋəx كَنگَشْ كېڭەش. 960 – 3. III 498 – 17.

kəŋəxdi كَينگَشْدِي كېڭەشتى. 983 – 9. III 538 – 9. (كَينگاشُورْ – كَينگاشْماكْ kəŋəxür – kəŋəxmək) III 983 – 10. 538 – 11.

kəŋirsidi كَنكِرْسِيدِي قاڭسىدى. 994 – 15. III 559 – 1. (كَنكِرْسِيرْ – كَنكِرْسِيماكْ kəŋirsir – kəŋirsimək) III 994 – 16. 559 – 3.

kəŋütti كَنگُتّي كېڭەيتتى. 658 – 10. II 477 – 14. (كَنگُتُورْ – كَنگُتْماكْ kəŋütür – kəŋütmək) II 658 – 11. 478 – 2.

kəpək كَبَكْ، كَباكْ كېپەك. 297 – 13، 646 – 6، 760 – 15، 765 – 14. I 507 – 5؛ II 454 – 16؛ III 126 – 9، 137 – 6.

kəpək كَبَكْ كېپەك. باش كېپىكى. 297 – 14. I 507 – 7.

kəpək yinqü كَبَكْ يِنْجُو ئۇششاق مەرۋايىت. 297 – 13. I 507 – 5.

kəpəklik كَبَكْلِكْ كېپەكلىك، خامپا. 385 – 12، 386 – 25. I 660 – 18، 663 – 13.

kəpəli كَبالِي كەپىلە، كەپىنەك. 341 – 6· I 585 – 3·

kəpəz كَبـــاز كەپەز. 226 – 5، 233 – 23، 386 – 12· I 386 – 5، 399 – 11، 662 – 17·

kəpəzlik كَبَزْلِكْ كەپەزلىك. 384 – 14· I 659 – 12·

kəpidi كَبِيدِي ئەكچىدى. 882 – 3· III 351 – 15·

(كَبِيرْ – كَبِيماكْ kəpir – kəpimək) 882 – 5· III 352 – 1·

kəpitti كَبِتّي ئەكچىتتى، قۇرۇتتى. 636 – 20· II 436 – 3·

(كَبِـــتُورْ – كَبِتْمـــاكْ kəpitür – kəpitmək) 636 – 21· II 436 – 5·

kəqə كَجا كىگىز. ئوغۇزچە. 854 – 10· III 302 – 10·

kəqə كَجا كەچە. 854 – 12، 854 – 14· III 302 – 12، 302 – 13·

kəqə كَجا كاجۇۋا. 854 – 26· III 303 – 15·

kəqi كَجي ئۆچكە. ئوغۇزچە. 854 – 11· III 302 – 11·

kəqik كَجِكْ كەچىك. 297 – 18· I 507 – 11·

kəqildi كَجِلْدِي كەچىلدى. 514 – 18· II 191 – 7·

(كَجْلُرْ – كَجِلْماكْ kəqlür – kəqilmək) 514 – 19· II 191 – 8·

kəqip كجب كەچىپ، ئۆتۈپ. 192 – 19· I 325 – 2·

kəqitti كَجِتّي كەچۇردى. 637 – 21· II 438 – 16·

(كَجِتُورْ – كَجِتْماكْ kəqitür – kəqitmək) 637 – 22· II 439 – 2·

kəqitti كَجِتّي كەچىكتۈردى. 638 – 5· II 439 – 9·

(كَجِـــتُورْ – كَجِتْمـــاكْ kəqitür – kəqitmək) 638 – 6· II 439 – 10·

kəqix كَجِشْ كەچىك. 280 – 20· I 479 – 4·

kəqixti كَجِشْتي كەچىشتى. 470 – 15· II 123 – 9·

(كَجِشُـــورْ – كَجِشْـــماكْ kəqixür – kəqixmək) 470 – 16· II 123 – 11·

kəqrüxdi كَجْرُشْدِي كەچۈرۈشتى. 572 – 9· II 321 – 5·

(كَجْرُشُورْ – كَجْرُشْماكْ kəqrüxür – kəqrüxmək) 572 – 12· II 321 – 9·

kəqsətti كَجْسَـــتّي كەچۈرمەك بولدى، ئۆتكۈزمەك بولدى. 665 – 14· II 491 – 13·

(كَجْسَـــتُورْ – كَجْسَـــتْماكْ kəqsətür – kəqsətmək) 665 – 16· II 491 – 16·

kəqti كَجْتي كەچتى، ئۆتتى. 406 – 20· II 4 – 10·

(كَجار – كَجْماك kəqər – kəqmək) 406 – 22 · II 4 – 14 ·

kəqtürdi كَجْتُرْدِي كەچتۇردى، ئۆتكۈزدى. 549 – 14 · II 278 – 8 ·

(كَجْتُــرُرْ – كَجْتُرْمــاكْ kəqtürür – kəqtürmək) 549 – 16 · II 278 – 10 ·

kəqündi كَجُنْدِي كېچىۋاتقاندەك كۆرۈندى. 519 – 19 · II 221 – 16 ·

(كَجُــنُورْ – كَجُنْمــاكْ kəqünür – kəqünmək) 519 – 20 · II 222 – 1 ·

kəqürdi كَجُرْدِي كەچۈردى، ئۆتكۈزدى. 458 – 16 · II 99 – 8 ·

(كَجُــرُرْ – كَجُرْمــاكْ kəqürür – kəqürmək) 458 – 18 · II 99 – 12 ·

kəqürgən كَجُرْكانْ كەچۈربدىغان. 394 – 9 · I 676 – 11 ·

kəqürgən كَجُرْكــانْ bu ər ol təlim ix kəqürgən — بۇ نۇرغۇن ئىشنى ئورۇندايدىغان (قابىل) ئادەم. 394 – 11 · I 676 – 14 ·

kəqürtti كَجُرْتِي كەچتۈردى ~ كەچكۈزدى. 1010 – 23 · III 586 – 15 ·

(كَجُرْتُرْ – كَجُرْتْمــاكْ kəqürtür – kəqürtmək) 1010 – 25 · III 586 – 18 ·

kərəgü كَرَاكُو چېدىر (تۇركمەنچە)، كىگىز ئۆيى. 340 – 13، 307 – 24، 340 – 16 · I 584 – 1، 525 – 10، 584 – 3 ·

kərək كَرَكْ، كَرَاكْ كېرەك. 298 – 3، 106 – 8، 111 – 7، 126 – 11، 298 – 12، 852 – 11، 965 – 9 · I 508 – 7، 170 – 7، 179 – 10، 206 – 14، 221 – 9، 508 – 17؛ III 298 – 11، 507 – 7 ·

kərəklədi كَــرَكْلادِي كېرەك قىلدى، ئاختۇردى، ئىزدىدى. 941 – 4 · III 466 – 4 ·

(كَــرَكْلارْ – كَرَكْلامــاكْ kərəklər – kərəkləmək) 941 – 6 · III 466 – 7 ·

kərəklig كَرَكْلِكْ كېرەكلىك. 385 – 25 · I 661 – 17 ·

kərəm كَرَمْ گەرەم، گەمە. 303 – 10 · I 517 – 16 ·

kərəy كَرَايْ ئۇستىرا. ئوغۇزچە. 821 – 1 · III 240 – 9 ·

kərdi كَرْدِي كەردى، سوزدى؛ كېرەلىدى، توستى. 408 – 16 · II 8 – 13 ·

kərdi كَرْدِي ئۇردى، قاۋىدى. قارلۇقچە. 408 – 20 · II 9 – 5 ·

(كَرارْ – كَرْماكْ kərər – kərmək) 408 – 20 · II 9 – 6 ·

kərgük كَرْگُكْ كەرگۈك. 628 – 7 · II 422 – 6 ·

kərildi كَرِلْدِي كېرىلدى، سوزۇلدى. 505 – 1 · II 191 – 17 ·

(كَرِلُرْ – كَرِلْماكْ *kərilür – kərilmək*) ·3 – 192 II ·3 – 505

kərilgən كَرِلْكانْ: *bu nəŋ ol kərilgən* — بۇ كېرىلمىدىغان نەرسە. 395 – ·16 ·15 – 678 I

kərilgən كَرِلْكــانْ: *bu ər ol təlim kərilgən* — بۇ تولا كېرىلمىدىغان (ئەسنەيدىغان) ئادەم. 395 – ·18 ·18 – 678 I

kərim كَرِمْ تامغا تارتىلمىدىغان گۇللۇك چايشاپ. 303 – ·11 I 517 – ·17

kəritti كَرِتّي قاۋاتتى. قارلۇقچە. 641 – ·20 II 445 – ·18

(كَرِتُورْ – كَرِتْماكْ *kəritür – kəritmək*) ·20 – 641 II 446 – ·1

kərix كَرِشْ ئۈستىگە چىققىلى بولمىدىغان تاغ چوققىسى. ئوغۇزچە. 280 – ·27 ·9 – 479 I

kərix كَــرِشْ ئاتىنىڭ گەجگىسى، ئۇچىسى. 280 – ·28، 281 – ·2 I ·11 – 479، ·12 – 479

kərix كَرِشْ ئۇرۇش ۋە جاڭجالدا تاقابىل تۇرۇش، قارشىلىق كۆرسىتىش. 281 – ·7 ·16 – 479 I

kərix كَرِشْ تىركىشىش، ئۇرۇشۇش. 281 – ·11 I 480 – ·3

kərixdi كَرِشْدي كېرىشتى، تارتىشتى. 475 – ·4 II 132 – ·3

(كَرِشُــورْ – كَرِشْــماكْ *kərixür – kərixmək*) ·6 – 475 II ·6 – 132

kərixdi كَرِشْدي تارتىشتى، تالاشتى، تاكاللاشتى. 475 – ·7 II 132 – ·7

(كَرِشُــورْ – كَرِشْــماكْ *kərixür – kərixmək*) ·10 – 475 II ·12 – 132

kərki كَرْكي كەكە. 327 – ·24 I 560 – ·17

kərpiq كَــرْبِجْ كىرپىچ، خىش. 346 – ·25، 282 – ·18، 780 – ·1 I ·12 – 165 III؛ ·15 – 482، ·9 – 594

kərtik كَرْتِكْ قىناق. 364 – ·10 I 625 – ·1

kərtildi كَــرْتِلْدي كەرتىلدى، ئەن سېلىندى، خارلاندى. 583 – ·16 II ·13 – 342

(كَرْتِلُورْ – كَرْتِلْماكْ *kərtilür – kərtilmək*) ·3 – 584 II ·3 – 343

kərtixdi كَرْتِشْدي كەرتىشتى. 572 – ·3 II 320 – ·14

(كَرْتِشُــورْ – كَرْتِشْــماكْ *kərtixür – kərtixmək*) ·5 – 572 II ·17 – 320

kərtti كَرْتّي كەرتتى، بەلگە سالدى. 1007 – ·22 III 580 – ·16

(كَرْتارْ – كَرْتْماكْ *kərtər – kərtmək*) ·25 – 1007 III ·2 – 581

kərtük كَرْتُكْ كەرتىك. 364 – ·8 I 624 – ·15

kərtük kəmrük كَرْتُكْ كَمْرُكْ كەرتىك ـ كەمتۈك. 364 – 8· I 624 – 15·

kərtürdi كَرْتُرْدِ كەردۈردى، يايدۈردى، تارتقۇزدى. 549 – 17· II 278 – 12·
(كَرْتُـرُرْ – كَرْتُرْمـاكْ kərtürür – kərtürmək) II 549 – 20· 278 – 17·

kərü// kərü كَـرُو، كَـرُو، كَـرُو، كَـيرُو ئارقا، ئارقىمۇئارقا، ئۈدۈل، ... قارىغاندا مەنسەبدىكى سۆزلەر. 275 – 7، 301 – 4، 740 – 10، 789 – 9، 874 – 19، 874 – 29· I 468 – 17، 513 – 3: III 87 – 7، 183 – 7، 337 – 10، 338 – 6·

kərxəgü كَرْشَـكُو: kərxəgü at — گەجگىسى يېغىر ئات. 373 – 2· I 640 – 3·

kərzü كارژو لاي قۇمىلاق. 1018 – 6· III 599 – 3·

kəs كَـسْ كېسىم، توغرام. 251 – 23، 251 – 23· I 430 – 10، 430 – 11·

kəs كَسْ كېسەك، چالما. 251 – 25· I 430 – 12·

kəsək كَسَـكْ كېسەك، توغرام. 298 – 16، 298 – 16، 509 – 2، 509 – 3·

kəsdi كَسْدِ كەستى. 411 – 10· II 14 – 6·
(كَسارْ – كَسْماكْ kəsər – kəsmək) II 411 – 11· 14 – 7·

kəsgük كَسْكُكْ كەسگەك، تەرەڭگە. 628 – 9· II 422 – 9·

kəsildi كَسِلْدِ كېسىلدى. 505 – 9· II 192 – 10·
(كَسِلُرْ – كَسِلْماكْ kəsilür – kəsilmək) II 505 – 10· 192 – 11·

kəsilgən كَسِـلْكانْ: bu yïp ol kəsilkən — بۇ ئۇزۇلمىدىغان يىپ. 395 – 25· I 679 – 4·

kəsindi كَسِنْدِ كېسىۋالدى. 520 – 16· II 223 – 18·
(كَسِنُورْ – كَسِنْماكْ kəsinür – kəsinmək) II 520 – 17· 224 – 1·

kəsixdi كَسِشْدِ كېسىشتى. 477 – 7· II 136 – 8·
(كَسِشُـورْ – كَسِشْـماكْ kəsixür – kəsixmək) II 477 – 9· 136 – 11·

kəslədi كَسْلادِ چالمىلدى، چالما ئاتتى. 911 – 22· III 410 – 16·
(كَسْـلارْ – كَسْـلاماكْ kəslər – kəsləmək) III 911 – 23· 410 – 17·

kəslindi كَسْلِنْدِ كېسىلدى، كەسلەندى. 597 – 8· II 369 – 3·
(كَسْلِنُورْ – كَسْلِنْماكْ kəslinür – kəslinmək) II 597 – 9· 369 – 4·

kəslinqü كَسْلِنْجُو كەسلەنچۈك. 871 – 27· III 334 – 3·

kəslixdi كَسْلِشْدِي كېسىلدى، ئۈزۈلدى. 574 – 8· II 324 – 15·
(كَسْلِشُورْ – كَسْلِشْماكْ kəslixür – kəslixmək) 574 – 9· II
325 – 1·

kəsmə كَسْما ياپىلاق ئۇچلۇق نەيزە ياكى ئوق باشىقى. 330 – 3· I
564 – 15·

kəsmə كَسْما كەسمە، كوكۇلا، ماڭلاي چاچ. 330 – 4، 183 – 11· I
564 – 16، 310 – 1·

kəsmələndi كَسْمَلَنْدِي كەسمىلىك بولدى، كوكۇلا قويدى. 842 – 21· III
281 – 6·

(كَسْمَلَنُورْ – كَسْمَلَنْماكْ kəsmələnür – kəsmələnmək) 842 – 22·
281 – 8· III

kəstəm كَسْتَمْ كېچىسى ئۆزى كېلىپ قالغان مېھمانلارغا بېرىلمىدىغان زىياپەت. 368 – 12· I 632 – 9·

kəstər كَسْتَرْ تەشتەك. ئۇچ تىلىدا. 348 – 19· I 597 – 7·

kəstürdi كَسْتُرْدِي كەستۈردى. 550 – 4· II 279 – 8·

(كَسْتُرُرْ – كَسْتُرْماكْ kəstürür – kəstürmək) 550 – 5· II
279 – 10·

kəsürgü كَسُرْگُو قاپ، خالتا. 371 – 23، 272 – 19، 728 – 11· I
638 – 5، 464 – 13؛ 65 – 4· III

kətən كَتَنْ جاپا ـ مۇشەققەت، قىينىچىلىق، يوقسۇللۇق. 307 – 23،
307 – 24· I 525 – 9، 525 – 10·

kətixdi كَتِشْدِي كېتىشتى، ئايرىلىشتى. 468 – 21· II 119 – 6·

(كَتِشُورْ – كَتِشْماكْ kətixür – kətixmək) 468 – 23· II
119 – 9·

kətki كَتْكِي: kətki at — تۆشلۈك ئات، بېلى ئىنچىكە، تۆشى كەڭ ئات.
327 – 17· I 560 – 9·

kətmən كَتْمانْ كەتمەن. 337 – 25· I 579 – 10·

kətti كَتِّي كىيدى. 634 – 1· II 431 – 19·

(كَذارْ – كَذْماكْ kəžər – kəžmək) 634 – 2· II 432 – 2·

kətü كَتُو چولاق. قىپچاقچە. 854 – 4· III 302 – 2·

kətüt كَتُتْ: kətüt kixi — تۇرتۈك چىراي، يۇزى سۆرۈن كىشى. 623 –
414 – 10· II 15·

kəvəg كَفَكْ بۇرۇن كۆمۈرچىكى. 298 – 18· I 509 – 4·

kəvəl كَفَلْ يورغا. 301 – 13، 502 – 18· I 513 – 16؛ II 187 – 7·

kəvdi كَفْدِي چاينىدى. 415 – 4· II 20 – 13·

(كَفارْ – كَفْماكْ kəvər – kəvmək) 415 – 7· II 21 – 1·

kəvgək كَفْكاكْ كېكەچ. 628 – 18· II 422 – 18·

kəvgin كَفْكِـنْ: kəvgin ax — قورساقتا تۇرمايدىغان، قۇۋۇەتسىز ئاش. 337 – 7· I 577 – 16·

kəvildi كَفْلْدِي ئاجىزلىدى. 505 – 20· II 193 – 6·

kəvli كافْلِي كويلا، دەريا ئېغىزى. كەنچەكچە. 1018 – 13· III 599 – 12·

kəvqi كَفْجِي كەمچەن. 318 – 25· I 545 – 4·

kəvrədi كُفْرادِي ئاجىزلىدى. 898 – 16· III 384 – 6·

(كَفْرارْ – كَفْراماكْ kəvrər – kəvrəmək) 898 – 18· III 384 – 9·

kəvrəg كَفْرَكْ كاۋاك. 364 – 21· I 625 – 14·

kəvrətti كَفْرَتِّي ئاجىزلاتتى، بوشاشتۇردى. 664 – 16· II 489 – 16·

(كَفْرَتُورْ – كَفْرَتْماكْ kəvrətür – kəvrətmək) 664 – 17· II 489 – 18·

kəvrik كَفْرِكْ ئېگىز ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ. 364 – 19· I 625 – 12·

kəvsəŋ كفسنك كەپسەن. 976 – 23· III 526 – 8·

kəvtürdi كَفْتُرْدِي ئاجىزلاتقۇزدى. 550 – 7· II 279 – 12·

(كَفْتُرُرْ – كَفْتُرْماكْ kəvtürür – kəvtürmək) 550 – 8· II 279 – 14·

kəvxədi كَفْشَدِي كۆشىدى: يۇمشىدى. 902 – 15· III 392 – 1·

(كَفْشارْ – كَفْشاماكْ kəvxər – kəvxəmək) 902 – 17· III 392 – 4·

kəvxəg كَفْشَكْ: kəvxəg nəŋ — يۇمشاق نەرسە. 364 – 23· I 625 – 17·

kəvxəndi كَفْشَنْدِي كۆشەندى، كۆشىدى. 596 – 17· II 367 – 16·

(كَفْشَنُورْ – كَفْشَنْماكْ kəvxənür – kəvxənmək) 596 – 18· II 367 – 17·

kəvxətti كَفْشَتِّي بوشاشتۇردى، يۇمشاتتى، كۆشەتتى. 667 – 4· II 494 – 10·

(كَفْشَتُورْ – كَفْشَتْماكْ kəvxətür – kəvxətmək) 667 – 5· II 494 – 12·

kəvxəxdi كَفْشَشْدِي كۆشەشتى. 676 – 27· II 513 – 13·

(كَفْشَشُورْ – كَفْشَشْماكْ kəvxəxür – kəvxəxmək) 676 – 28· II 513 – 15·

kəxmir كَشْمِيرْ كەشمىر. شەھەر ئىسمى. 348 – 20· I 597 – 8·

ئىندېكس

kəygən كَيْكَانْ كەيگەن. دەريا ئىسسى. 821 – 15· III 241 – 6·

kəyik كَـيِكْ كېيىك، ياۋايى ھايۋان، ئەسلىدە ياۋايى بولغان ھەرقانداق نەرسە، ئوۋ ھايۋانلىرى. 815 – 2، 129 – 3، 164 – 21، 177 – 27، 205 – 4، 227 – 29، 321 – 14، 409 – 13، 467 – 26، 492 – 26، 510 – 13، 517 – 1، 630 – 22، 802 – 7، 815 – 2، 815 – 4، 815 – 4، 815 – 5، 1009 – 8· III 230 – 9؛ I 211 – 10، 276 – 12، 348 – 7، 389 – 10، 549 – 14؛ II 10 – 5، 117 – 19، 167 – 7، 202 – 15، 216 – 4، 426 – 3؛ III 230 – 11، 230 – 12، 230 – 14، 583 – 5·

kəylig كَيْلِكْ مايمۇن. 822 – 2· III 242 – 5·

kəyük كَيْكْ كىگىزدىن ئىشلەنگەن يامغۇرلۇق. 815 – 7· III 230 – 16·

kəz كَزْ كەين، ئارقا. 250 – 8· I 427 – 16·

kəz كَزْ گەز، قىرماق. 250 – 10· I 427 – 17·

kəz كَزْ كەس. چىندا ئىشلەنگەن بىر خىل يىپەك رەخت. 250 – 12· I 427 – 20·

kəzdi كَزْدِي كەزدى. 410 – 10· II 12 – 7·
(كَزَارْ – كَزْماكْ *kəzar – kəzmək*) 410 – 11· II 12 – 8·

kəzgərdi كَزْكَرْدِي گەزلىدى، كىرتىكلىدى. 551 – 6· II 281 – 11·
(كَزْكُـرُرْ – كَزْكَرْمـاكْ *kəzgərür – kəzgərmək*) II 551 – 7· 281 – 13·

kəzik كَزِكْ كېزىك. 298 – 8· I 508 – 12·

kəzik كَزِكْ: *sarıq kəzik* — سېرىقكېسەل. 298 – 9· I 508 – 14·

kəzik كَزِكْ كېزەك، نۆۋەت. 298 – 10· I 508 – 15·

kəzik كَزِكْ جۇرئەت. 298 – 12· I 508 – 17·

kəzitti كَزِتِّي كەزدۇردى. 642 – 15· II 447 – 11·
(كَزِتُورْ – كَزِتْماكْ *kəzitür – kəzitmək*) 642 – 17· II 448 – 1·

kəzixdi كَزِشْدِي كېزىشتى. 476 – 14· II 135 – 5·
(كَزِشُـورْ – كَزِشْـماكْ *kəzixür – kəzixmək*) II 476 – 16· 135 – 8·

kəzlədi كَـزْلادِي گەزلىدى، گەز چىقاردى، كىرتىك چىقاردى، بەتلىدى. 911 – 15· III 410 – 5·
(كَزْلارْ – كَزْلاماكْ *kəzlər – kəzləmək*) 911 – 16· III 410 – 7·

kəzləndi كَزْلَنْدِي گەزلەندى، گەز باغلىدى. 597 – 2· II 368 – 10·

(كَـزْلَنُورْ – كَزْلَنْمـاكْ *kəzlənmək – kəzlərnür*) II ·4 – 597 ·13 – 368

kəzlətti كَزْلَتِي گەزلەتتى· 675 – ·4 II 510 – ·4

(كَزْلَتُورْ – كَزْلَتْماكْ *kəzlətmək – kəzlətür*) ·5 – 675 II ·6 – 510

kəzləxdi كَزْلَشْدِي گەزلەشتى، بەتلەشتى· 574 – ·1 II 324 – ·6

(كَزْلَشُـورْ – كَزْلَشْـماكْ *kəzləxmək – kəzləxür*) II ·3 – 574 ·10 – 324

kəzlik كَـزْلِكْ خوتۇنلار كىيىملىرىگە تاقايدىغان ياكى يېنىدا ئېلىپ يۈرىدىغان كىچىك پىچاق· 364 – ·14 I 625 – ·5

kəż كَذْ قالتىس· 247 – ·5 I 422 – ·14

kəžgü كَذْكُو كىيىم – كېچەك، ئۇستباش· 327 – ·19 I 560 – ·12

kəžildi كَذِلْدِي كىيىلدى· 504 – ·23 II 191 – ·14

(كَذِلُـرْ – كَذِلْمـاكْ *kəžilmək – kəžlür*) II ·24 – 504 ·15 – 191

kəžindi كَذِنْـدِي: *kəzindi ton* — كۆپ كىيىلگەن تون· 342 – ·2 I 586 – ·9

kəžirdi كَذِرْدِي قاقلىدى، قاق قىلدى· 459 – ·10 II 101 – ·1

(كَذِرارْ – كَذِرْماكْ *kəžirmək – kəžirər*) ·11 – 459 II ·3 – 101

kəžlədi كَذْلادِي تىرىشتى، ئىجتىھات قىلدى· 911 – ·12 III 410 – ·1

(كَذْلارْ – كَذْلاماكْ *kəžləmək – kəžlər*) ·13 – 991 III ·3 – 410

kəžrildi كَذْرِلْدِي قاقلاندى، تىلىپ قاقلاندى· 584 – ·6 II 343 – ·7

(كَذْرِلُـورْ – كَذْرِلْمـاكْ *kəžrilmək – kəžrilür*) II ·7 – 584 ·9 – 343

kəžrixdi كَذْرِشْدِي قاقلاشتى· 572 – ·17 II 321 – ·15

(كَذْرِشُورْ – كَذْرِشْـماكْ *kəžrixmək – kəžrixür*) II ·18 – 572 ·17 – 321

kəžrüldi كَذْرُلْدِي كىيدۈرۈلدى· 584 – ·4 II 343 – ·4

(كَذْرُلُـورْ – كَذْرُلْمـاكْ *kəžrülmək – kəžrülür*) II ·5 – 584 ·6 – 343

kəžrüxdi كَذْرُشْدِي كىيدۈرۈشتى· 572 – ·14 II 321 – ·11

(كَذْرُشُورْ – كَذْرُشْماكْ *kəžrüxmək – kəžrüxür*) II ·16 – 572 ·13 – 321

kəžti كاذْتِي كَذْتِي كەيدى ~ كىيدى· 1017 – ·18 634 – ·2 III 598 – 1: II 432 – ·1

(كاذارْ – كاذْماكْ kəžər – kəžmək) III ·19 – 1017 ·3 – 598

kəžük كَـــذُكْ يامغۇرلۇق· 297 – 27، 720 – 20· I 507 – 19؛ III ·13 – 50

kəžürdi كَذُرْدِي كىيدۈردى· 459 – 8· II 100 – 16·

(كَـــذُرُرْ – كَذُرْمـــاكْ kəžürür – kəžürmək) II ·9 – 459 ·18 – 100

kəžürsədi كَذُرْسادِي كىيدۈرگۈسى كەلدى· 935 – 1· III 454 – 2·

(كَذُرْســارْ – كَذُرْســاماكْ kəžürsar – kəžüsəmək) III ·2 – 935 ·4 – 454

kəžüt كَذُتْ كىيمت· 271 – 27، 272 – 1· I 463 – 8، 463 – 11·

kəbi كِبِي كەبى· ئوخشتىش قوشۇمچىسى· 707 – 3· III 27 – 8·

kədin كِيدِنْ كەين· 161 – 17، 178 – 14· I 269 – 9، 300 – 17·

kəkirdi كَكِرْدِي كېكىردى· 464 – 23· II 111 – 17·

(كَكْــرارْ – كَكِرْمـــاكْ kəkirər – kəkirmək) II ·24 – 464 ·18 – 111

kəmi كَمـــِي كېمـە· تۈركچـە· 865 – 20، 865 – 23· III 323 – 10، ·12 – 323

kənikti كَنِكْتِي زەئىپلەشتى· 526 – 10· II 234 – 11·

kən كَنْكْ كەلگ· 954 – 5، 954 – 8· III 489 – 16، 489 – 17·

kənədi كِينكادِي كېچەشتى، مەسلىھەتلەشتى· 984 – 21· III 540 – 14·

(كِينكارْ – كِينكاماكْ kənər – kənəmək) III ·22 – 984 ·2 – 541

kənitti كِينكِتِي كېچەيتتى· 984 – 14· III 540 – 10·

(كِينكـــتُورْ – كِينكِتْمـــاكْ kənitür – kənitmək) III ·15 – 984 ·12 – 540

kənründi كِينكْرُنْدِي كەڭرىپ كەتتى، بېيىدى، بايلاشاتلاندى· 987 – 12· III ·13 – 545

(كِينكْرُنُورْ – كِينكْرُنْماكْ kənrünür – kənrünmək) III ·13 – 987 ·1 – 546

kənüdi كِينكُودِي كېچەيدى· 984 – 24· III 541 – 3·

(كِيـــنكُورْ – كِينكُومـــاكْ kənür – kənümək) III ·25 – 984 ·4 – 541

kənürdi كِينكُرْدِي كېچەيتتى· 982 – 2· III 535 – 16·

(كِينكُـــرُرْ – كِينكُرْمـــاكْ kənürür – kənürmək) III ·3 – 982 ·18 – 535

kəp كِيپْ كەپ، كىپىت، قېلىپ. 780 – 1، III 165 – 11.

kəp كِيپْ كەبى، ئوخشاش، ... دەك. ئوغۇزچە. 780 – 3، III 165 – 13.

kəq كِيچْ كەچ. 781 – 1، 226 – 13، III 167 – 8؛ I 386 – 14.

kəqildi كِيچِلْدِي كېچىكتۈرۈلدى. 837 – 16، III 272 – 1.

kəqilür – kəqilmək (كِيچِلُورْ – كِيچِلْمَاكْ) III 837 – 17، 272 – 2.

kəqti كِيجْتِي كېچىكتى. 826 – 13، III 249 – 5.

kəqər – kəqmək (كِيجَارْ – كِيجْمَاكْ) 826 – 14، III 249 – 6.

kəqürdi كِيجُرْدِي كېچىكتۈردى. 831 – 15، III 260 – 1.

kəqürür – kəqürmək (كِيجُرُرْ – كِيجُرْمَاكْ) III 831 – 16، 260 – 2.

kətərdi كِيتَرْدِي كەتتۈردى ~ كەتكۈزدى، ئېلىۋەتتى. III 831 – 11، 259 – 14.

kətərür – kətərmək (كِيتَرُرْ – كِيتَرْمَاكْ) III 831 – 13، 259 – 18.

kətti كِتّي كەتتى. 634 – 3، II 432 – 3.

kəżər – kəżmək (كِذَارْ – كِذْمَاكْ) 634 – 4، II 432 – 4.

kəżin كِيذِنْ كېيىن. 422 – 3، II 32 – 13.

kibə كِبا قىسقا ۋاقىت، ئاز ۋاقىت. ئوغۇزچە. 853 – 5، 853 – 9، III 300 – 1، 300 – 8.

kikdi كِكْدِي بىلدى، جەيلدى. 632 – 1، II 428 – 8.

kikər – kikmək (كِكَارْ – كِكْمَاكْ) 632 – 2، II 428 – 10.

kikqürdi كِكْجُرْدِي جەيلدى، قايردى، سۈركەشتۈردى؛ كۈشكۈرتتى. 550 – 21، II 280 – 13.

kikqürür – kikqürmək (كِكْجُرُرْ – كِكْجُرْمَاكْ) II 550 – 25، 280 – 18.

kikrüldi كِكْرُلْدِي كىرگۈزۈلدى. 584 – 8، II 343 – 10.

kikrülür – kikrülmək (كِكْرُلُورْ – كِكْرُلْمَاكْ) II 584 – 9، 343 – 12.

kim كِمْ، كِيمْ كىم. سوراق ئالمىشى. 258 – 1، 105 – 25، 155 – 26، 161 – 19، 248 – 19، 258 – 1، 258 – 3، 281 – 20، 286 – 9، 324 – 9، 491 – 16، 615 – 5، 622 – 22، 769 – 11، 782 – 20، 794 – 3، I 441 – 3، 169 – 8، 258 – 9، 269 – 11، 425 – 7، 441 – 4، 441 – 6، 480 –

ئىندېكس

12، 489 – 1، 554 – 16؛ II 164 – 2، 400 – 9، 413 –
11؛ III 144 – 14، 170 – 1، 192 – 8.

kimixkə كمشكا قەشقەردىن چىقىدىغان گۈللۈك پالاس. 371 – 26، I 638 – 8.

kimsən كمسانْ ئالتۇن قاداق. 333 – 2، I 570 – 2.

kin yïpar كنْ يپارْ كىندىك ئىپار. 259 – 1، I 442 – 19.

kiŋüt كنگُتْ كىڭۈت. شەھەر ئىسمى. 958 – 13، III 495 – 6.

kiqidi كجيدي قىچىشتى. 883 – 13، III 354 – 6.

kiqir – kiqimək (كجيرْ – كجيماكْ 883 – 14، III 354 – 8.

kiqik كجكْ كىچىك. 297 – 26، 425 – 17، 472 – 7، 472 – 12،
I 507 – 18؛ II 38 – 13، 126 – 9، 126 – 13.

kiqik kəygən كجكْ كَيكانْ كىچىك كەيگەن. دەريا ئىسمى. 821 – 16، III 241 – 7.

kiqikladi كجكْلادي كىچىك ھېسابلىدى. 941 – 13، III 466 – 15.

kiqiklər – kiqikləmək (كجكْلارْ – كجكْلامَاكْ 941 – 14، III 466 – 17.

kiqindi كجندي قىچىشتى، يولدىن چىقتى. 519 – 26، II 222 – 9.

kiqinür – kiqinmək (كجنُورْ – كجنْماكْ 520 – 1، II 222 – 13.

kiqitti كجتّي قىچىشتۇردى. 638 – 3، II 439 – 6.

kiqitür – kiqitmək (كجتُورْ – كجتْماكْ 638 – 4، II 439 – 8.

kiqüg كجُكْ كىچىك. 81 – 2، I 125 – 9.

kir كيرْ كىر، پاسكىنا. 563 – 12، 578 – 27، II 304 – 15،
333 – 13.

kirdəx كرْدَشْ بىر ھويلىدا بىللە ياشايدىغان قوشنا. 351 – 17، I 602 – 6.

kirdi كرْدي كىردى. 409 – 6، II 9 – 13.

kirür – kirmək (كرُرْ – كرْماكْ 409 – 7، II 9 – 14.

kirgsədi كرگْسادي كىرگۈسى كەلدى. 936 – 16، III 457 – 4.

kirigsər – kirigsəmək (كرگْسارْ – كرگْساماكْ 936 – 17، III 457 – 6.

kirikti كركْتي كىرلەشتى. 490 – 20، II 162 – 12.

kirikər – kirikmək (كركْارْ – كركْماكْ 490 – 21، II 162 – 14.

kirildi كىرىلدى. 505 – 7· II 192 – 7·

(كىرىلۈر – كىرىلمەك kirilür – kirilmək) 505 – 8· II 192 – 8·

kirindi كىرىندى، كىرىۋاتقانده‌ك كۆرۈندى. 520 – 3· II 222 – 15·

(كىرىنۈر – كىرىنمەك kirinür – kirinmək) 520 – 5· II 223 – 1·

kirit كىرىت كىلىت، ئاچقۇچ. 272 – 2· I 463 – 12·

kiritlədi كىرىتلادى قۇلۇپلىدى. 933 – 14· III 450 – 9·

(كىرىتلار – كىرىتلامەك kiritlər – kiritləmək) 933 – 15· III 450 – 11·

kiritlig كىرىتلىك ئېتىكلىك، قۇلۇپلاقلىق. 383 – 20· 383 – 20· I 658 – 7· 658 – 7·

kirix كىرىش كىرىچ، ئوقيا كىرپچى. 281 – 9· 160 – 4· 464 – 6· 851 – 11· I 479 – 19· 266 – 15: II 110 – 9: III 296 – 15·

kirix كىرش كىرىش، كىرىم. 281 – 10· I 480 – 1·

kirixdi كىرشدى كىرىشتى. 475 – 17· II 133 – 4·

(كىرشۈر – كىرشمەك kirixür – kirixmək) 475 – 19· II 133 – 8·

kirkin كىركىن توڭگىنمەك بۇغرىغا كىرگەن ۋاقتى. 337 – 4· I 577 – 14·

kirləndi كىرلەندى ~ كىرلەشتى، چاپاقلاندى. 596 – 23· II 368 – 6·

(كىرلىنۈر – كىرلىنمەك kirlənür – kirlənmək) 596 – 24· II 368 – 8·

kirpi كىرپە. 317 – 17· I 542 – 11·

kirpik كىرپىك. 364 – 7· I 624 – 14·

kirpiləndi كىرپىلەندى كىرپىلەشتى. 841 – 1· III 277 – 5·

(كىرپىلەنۈر – كىرپىلەنمەك kirpilənür – kirpilənmək) 841 – 2· III 277 – 7·

kirpükləndi كىرپۈكلەندى: anïŋ køzi kirpükləndi — ئۇنىڭ كۆزىگە تەتۇر كىرپىك ئۆستى. 617 – 12· II 405 – 2·

(كىرپۈكلىنۈر – كىرپۈكلىنمەك kirpüklənür – kirpüklənmək) 617 – 13· II 405 – 4·

kirtgündi كىرتكۈندى ئىقرار قىلدى، ئىمان كەلتۈردى. 1005 – 5· III 576 – 4·

(كِرْتْگُنُورْ – كِرْتْگُنْمَاكْ *kirtgünür – kirtgünmək*) III ·8 – 1005 ·9 – 576

kirtü كِرْتُو قەسەم· 317 – 28· I 543 – 10·

kirtü كِرْتُو ئىشەنچلىك، ھەقىقىي، راست: توغرىلىق، راستلىق· 317 – 29، 317 – 30· I 543 – 11، 543 – 12·

kirtülədi كِرْتُولادِي تەستىقلىدى، راستقا چىقاردى· 948 – 22· III 481 – 2·

(كِرْتُولارْ – كِرْتُولامَاكْ *kirtülər – kirtüləmək*) III ·1 – 949 ·4 – 481

kirtüq كِرْتُجْ: *kirtüq kixi* — ھەسەتخور، خۇلقى يامان كىشى· 347 – 1· I 594 – 11·

kirtürdi كِرْتُرْدِي كىرگۈزدى· 550 – 1· II 279 – 4·

(كِرْتُرُرْ – كِرْتُرْمَاكْ *kirtürür – kirtürmək*) II ·2 – 550 ·6 – 279

kirxən كِرْشانْ قوغۇشۇن ئۇپا· 333 – 4، 678 – 17· I 570 – 4؛ II ·6 – 517

kirxənləndi كِرْشَنْلَنْدِي ئۇپىلاندى، ئۇپا – ئەڭلىك سۈرتتى· 618 – 4· II ·4 – 406

(كِرْشَنْلَنُورْ – كِرْشَنْلَنْماكْ *kirxənlənür – kirxənlənmək*) ·5 – 618 II ·6 – 406

kis كِسْ خوتۇن، ئۆي كىشىسى· 251 – 26· I 430 – 13·

kiviz كِفْزْ گىلەم· 278 – 3· I 474 – 7·

kix كِيشْ قارا بۇلغۇن· 785 – 3· III 175 – 1·

kix كِيشْ ساداق· 785 – 4، 337 – 22، 375 – 18، 615 – 22· III 175 – 3؛ I 579 – 6، 642 – 13؛ II 401 – 16·

kixədi كِشادِي كىشەنلىدى، چېدەرلىدى· 889 – 11· III 365 – 13·

(كِشارْ – كِشامَاكْ *kixər – kixəmək*) ·13 – 889 III ·16 – 365

kixən كِشَنْ كىشەن· 413 – 8· II 17 – 9·

kixi كِشِي كىشى· 858 – 9، 45 – 23، 46 – 9، 46 – 24، 47 – 3، 52 – 18، 57 – 21، 67 – 7، 77 – 4، 79 – 17، 81 – 22، 85 – 3، 85 – 25، 87 – 7، 91 – 10، 93 – 8، 103 – 9، 103 – 21، 108 – 10، 117 – 31، 122 – 17، 122 – 22، 123 – 8، 128 – 4، 128 – 6، 137 – 4، 137 – 8، 142 – 3، 146 – 20، 188 – 26، 191 – 5، 221 – 5، 228 – 15، 237 – 10، 238 – 6، 243 – 11، 250 – 1، 250 – 3،

·11 – 293 ·17 – 285 ·8 – 277 ·3 – 276 ·1 – 271
·11 – 320 ·23 – 309 ·13 – 303 ·4 – 295 ·21 – 294
·12 – 329 ·23 – 325 ·20 – 325 ·8 – 324 ·22 – 321
·17 – 358 ·14 – 351 ·9 – 351 ·1 – 347 ·1 – 335
·1 – 376 ·12 – 370 ·24 – 362 ·16 – 362 ·19 – 360
·9 – 386 ·1 – 381 ·6 – 379 ·22 – 377 ·21 – 376
·19 – 392 ·11 – 392 ·9 – 390 ·15 – 387 ·11 – 386
– 463 ·1 – 447 ·6 – 423 ·22 – 415 ·7 – 397 ·6 – 393
– 481 ·10 – 480 ·20 – 479 ·18 – 478 ·26 – 463 ·19
·17 – 556 ·5 – 516 ·24 – 499 ·8 – 490 ·17 – 489 ·11
·17 – 615 ·3 – 610 ·4 – 568 ·15 – 562 ·11 – 560
·1 – 651 ·1 – 639 ·13 – 633 ·15 – 623 ·10 – 622
·2 – 702 ·16 – 701 ·24 – 700 ·17 – 698 ·20 – 662
·22 – 721 ·18 – 718 ·29 – 716 ·24 – 707 ·22 – 707
·7 – 731 ·3 – 729 ·19 – 725 ·22 – 723 ·18 – 723
·9 – 733 ·8 – 732 ·19 – 731 ·14 – 731 ·13 – 731
·16 – 783 ·2 – 781 ·24 – 767 ·20 – 747 ·20 – 742
·15 – 792 ·11 – 792 ·7 – 792 ·18 – 791 ·8 – 790
·1 – 814 ·1 – 808 ·8 – 803 ·17 – 793 ·18 – 792
·22 – 850 ·1 – 841 ·3 – 822 ·4 – 815 ·13 – 814
·22 – 895 ·12 – 882 ·27 – 868 ·19 – 866 ·17 – 855
·29 – 971 ·19 – 964 ·17 – 951 ·15 – 926 ·16 – 900
·9 – 63 ·11 – 62 I :7 – 310 III ·12 – 993 ·29 – 979
– 123 ·15 – 118 ·12 – 101 ·1 – 84 ·6 – 74 ·10 – 64
·10 – 209 ·3 – 174 ·1 – 165 ·15 – 133 ·3 – 127 ·6
·15 – 241 ·15 – 234 ·9 – 225 ·3 – 225 ·1 – 210
·11 – 405 ·10 – 390 ·17 – 377 ·9 – 323 ·1 – 320
·10 – 470 ·1 – 462 ·11 – 427 ·1 – 416 ·10 – 407
·10 – 503 ·15 – 502 ·15 – 500 ·16 – 487 ·14 – 472
·15 – 563 ·16 – 554 ·9 – 550 ·16 – 547 ·1 – 518
·12 – 662 ·8 – 635 ·6 – 618 ·2 – 602 ·12 – 601
·13 – 674 ·4 – 673 ·13 – 669 ·13 – 664 ·15 – 662
·2 – 110 ·14 – 109 ·8 – 34 ·1 – 22 II :23 – 680
– 161 ·4 – 160 ·3 – 144 ·3 – 142 ·1 – 141 ·5 – 139

·8 – 303 ·3 – 299 ·3 – 292 ·10 – 214 ·6 – 181 ·12
III :11 – 464 ·16 – 430 ·15 – 412 ·9 – 401 ·9 – 313
·11 – 48 ·15 – 45 ·8 – 28 ·11 – 18 ·17 – 15 ·4 – 12
·6 – 71 ·11 – 70 ·13 – 66 ·8 – 61 ·11 – 57 ·9 – 53
– 167 ·17 – 141 ·16 – 101 ·12 – 91 ·9 – 74 ·16 – 72
·5 – 189 ·17 – 188 ·15 – 187 ·17 – 184 ·3 – 172 ·10
·8 – 229 ·10 – 228 ·11 – 217 ·2 – 209 ·13 – 191
– 329 ·6 – 325 ·3 – 296 ·5 – 277 ·7 – 242 ·12 – 230
·10 – 484 ·17 – 438 ·6 – 388 ·17 – 378 ·8 – 352 ·6
·4 – 557 ·2 – 531 ·1 – 519 ·7 – 506

kixi كشـــي خوتـۇن· 858 – 10· 188 – 14· 236 – 10· 858 – 11·
III 310 – 9؛ I 319 – 6· 403 – 18؛ III 310 – 10·

kixirgək كشرْكاكْ: *kixirgək ər* — كـشـيدىن قاچيدىغان ئادەم· 629 – 4· II 423 – 14·

kixnədi كِشْنادِي كـشـنـدى· 913 – 5· III 413 – 12·
(كِشْـــنارْ – كِشْـــناماكْ *kixnər – kixnəmək*) III ·6 – 913
·14 – 413

kiyə كِيا كـچـكـلـتـش قوشۇمچـسى· 816 – 19· III 233 – 4·

kiyim كِـيم: *ol kiyim kiyim kün kəqürdi* — ئۇ ئەپلەپ – سەپلەپ كۈن كەچۈردى· 815 – 15· III 231 – 8·

kiz كِـزْ قۇتـا، قاپـچـۇق، سـانـدۇق قاتـارلـق نەرسـىلەر· 250 – 14· I 428 – 2·

kizlədi كِزْلادِي يوشۇردى· 911 – 20· III 410 – 13·
(كِـــزْلارْ – كِزْلامـــاكْ *kizlər – kizləmək*) III ·21 – 911
·14 – 410

kizləndi كِزْلَنْدِي يوشۇرۇۋالدى· 597 – 5· II 368 – 15·
(كِـــزْلَنُورْ – كِزْلَنْمـــاكْ *kizlənür – kizlənmək*) II ·6 – 597
·2 – 369

kizlənqü كِـــــزْلَنْجُو يوشـــۇرۇن· 871 – 21· 871 – 23· III 333 – 13·
·14 – 333

kizlətti كِزْلَتِي يوشۇرغۇزدى· 675 – 6· II 510 – 7·
(كِـــزْلَتُورْ – كِزْلَتْمـــاكْ *kizlətür – kizlətmək*) II ·7 – 675
·10 – 510

kizləxdi كِزْلَشْدِي يوشۇرۇشتى· 573 – 17· II 324 – 2·

(كِزْلَشُورْ – كِزْلَشْماكْ *kizləxür – kizləxmək*) II ·19 – 573
·5 – 324

kiżiz كِذْز كىگىز. 278 – 2، 473 – 15، 641 – 5، 885 – 21، 931 – 19· I 474 – 6: II 128 – 14، 444 – 13: III 358 – 14، 448 – 2·

kiżizgək كِذْزگاك: *kiżizgək kaoqun* — سۇيى قېچىپ كەتكەن قوغۇن. 629 – 2· II 423 – 12·

kiżizlik كِذْزلىك: *kizizlik yuŋ*— كىگىزلىك يۇڭ. 384 – 17· I 659 – 16·

kəbidi كُبيدِ يۆمىدى، يۆمەپ تىكتى. 882 – 6· III 352 – 2·

(كُبِيرْ – كُبِيماكْ *kəbir – kəbimək*) 882 – 7· III 352 – 4·

kəbitti كُبِتّي يۆمەتتى، يۆمەپ تىكتۇردى. 636 – 22· II 436 – 6·

(كَبِتُورْ – كُبِتْماكْ *kəbitür – kəbitmək*) 636 – 23· II 436 – 7·

kəbüldi كُبُلْدِ يۆمەلدى، يۆمەپ تىكىلدى. 492 – 24· II 167 – 4·

(كُبُلُرْ – كُبُلْماكْ *kəbülür – kəbülmək*) 492 – 25· II 167 – 6·

kəbüxdi كُبُشْدِ يۆمەشتى. 467 – 14· II 117 – 2·

(كُبُشُورْ – كُبُشْماكْ *kəbüxür – kəbüxmək*) 467 – 15· II 117 – 4·

kəg كُوگْ: *kəg yilki* — بېشى بوش قويۇۋېتىلگەن هايۋان. 788 – 1· 180 – 16· III

kəg كُوگْ ئەينەكسىمان يۈزىگە چۈشكەن داغ. 788 – 13، 788 – 13· III 182 – 2، 182 – 3·

kəg كُوگْ داغ. خوتۇنلارنىڭ يۈزىگە چۈشىدىغان داغ. 788 – 15· III 182 – 5·

kəgən كُكانْ كۆگەن. 316 – 24· I 541 – 12·

kək كُكْ ئېگەرنىڭ كۆكى. 622 – 13· II 413 – 3·

kək كُكْ ئەسل، تەكت. ئوغۇزچە، قىپچاقچە. 622 – 22· II 413 – 11·

kək كُوكْ كۆك، ئاسمان. 788 – 16، 60 – 6، 104 – 6، 116 – 30، 157 – 4، 192 – 7، 321 – 9، 424 – 7، 460 – 1، 530 – 11، 596 – 21، 605 – 25، 627 – 30، 710 – 12، 783 – 10، 899 – 2· III 182 – 7: I 88 – 8، 166 – 6، 188 – 5، 261 – 1، 325 – 8، 549 – 8: II 36 – 8، 102 – 10، 241 – 5، 368 – 3، 383 – 16، 421 – 15: III 33 – 11، 171 – 12، 385 – 1·

ئىندېكس

kək كُوكْ كۆك، كۆك رەڭ. 788 – 23، 275 – 7، 275 – 11، 811 – 8. III 182 – 12؛ I 468 – 17، 469 – 4؛ III 223 – 1.

kəkəgün كُكَاكُنْ، كُكَاكُونْ كۆكۈيۈن. 626 – 6، 153 – 6، 626 – 8. II 418 – 16؛ I 253 – 8؛ II 419 – 1.

kəkərdi كُوكَرْدِي كۆكەردى. 464 – 25. II 112 – 1.

kəkərür – kəkərmək (كُوكَرُرْ – كُوكَرْمَاكْ) II 464 – 26. 112 – 3.

kəkləmək كُكْلَادِي كۆكلىدى. 911 – 24. III 411 – 1.

kəklər – kəkləmək (كُكْلَارْ – كُكْلَامَاكْ) III 911 – 25. 411 – 2.

kəkləmək كُكْلَادِي كۆك يېدى. 911 – 26. III 411 – 4.

kəklər – kəkləmək (كُكْلَارْ – كُكْلَامَاكْ) III 912 – 1. 411 – 5.

kəkləndi كُكْلَنْدِي كۆكلەندى؛ كۆكلىدى، راۋاج تاپتى. 597 – 10. II 369 – 6.

kəklənür – kəklənmək (كُكْلَنُورْ – كُكْلَنْمَاكْ) II 597 – 12. 369 – 9.

kəkləndi كُكْلَنْدِي كۆكلەندى، كۆك چۈشتى. 597 – 13. II 369 – 11.

kəkləttі كُكْلَتِي كۆكلەتتى. 659 – 23. II 480 – 7.

kəklətür – kəklətmək (كُكْلَتُورْ – كُكْلَتْمَاكْ) II 659 – 24. 480 – 9.

kəkləxdi كُكْلَشْدِي كۆكلەشتى، يېپىشتى، گىرەلەشتى. 574 – 11. II 325 – 2.

kəkləxdi كُكْلَشْدِي كۆكلەشتى؛ تۇغقانچىلىق قىلىشتى. بۇلغارچە. 574 – 14. II 325 – 6.

kəkləxür – kəkləxmək (كُكْلَشُورْ – كُكْلَشْمَاكْ) II 574 – 17. 325 – 10.

kəkrədi كُكْرَادِي گۈركىرىدى، ھۆركىرىدى، گۈلدۈرلىدى. 898 – 20. III 384 – 11.

kəkrər – kəkrəmək (كُكْرَارْ – كُكْرَامَاكْ) III 899 – 7. 385 – 7.

kəkrəxdi كُكْرَشْدِي گۈلدۈرلەشتى، گۈركىرەشتى، ھۆركىرەشتى. 572 – 19. II 321 – 18.

kəkrəxür – kəkrəxmək (كُكْرَشُورْ – كُكْرَشْمَاكْ) II 573 – 13. 323 – 10.

kəktəxdi كۆكتەشتى، يېپىشتى، گىرەلەشتى. 574 – 11· II ·5 – 325

kəkürqgün كۆكرۈجۈن كەپتەر. 1002 – 11· III 571 ·5

kəküz كۆكۈز كۆكس، كۆكرەك. 278 – 1· I 474 ·5

kəkxin كۆكشىن، كۆكشۈن كۆكۈچ. 333 – 5، 151 – 27، 333 – 5· I 570 – 5، 250 – 17، 570 ·5

kəkyuk, كۆكيۇق كۆكيۇق. يېزا – قىشلاقلارنىڭ ۋە تۇركمەنلەرنىڭ چۆللىرىغا بېرىلىدىغان نام. 789 – 1· III 182 ·17

kəl كۆل، كۆل كۆل، كۆلچەك. 790 – 15، 606 – 12، 953 – 11، 955 – 23· III 185 – 10؛ II 384 – 15؛ III 488 – 3، 492 – 2·

kəl كۆل دېڭىز. 791 – 4، 791 – 4· III 186 – 15، 186 – 16·

kəl bilgə han كۆل بىلگە خان كۆل بىلگە خان. ئۇيغۇر خانىنىڭ ئۇنۋانى. 326 – 17· I 558 – 13·

kəl irkin كۆل ئىركىن كۆل ئىركىن. قارلۇقلارنىڭ چۆللىرىغا بېرىلىدىغان ئۇنۋان. 91 – 25· I 146 – 12·

kələrdi كۆلەردى كۆل بولدى، كۆلگە ئايلاندى. 464 – 27· II 112 – 4· (كۆلەرۈر – كۆلەرمەك *kələrür – kələrmək*) II 464 – 28· 112 – 5·

kələrgən كۆلەرگەن: *bu at ol kələrgən* — بۇ قورسىقى ئېسىلىدىغان ۋە يېتىۋالىدىغان ئات. 395 – 9· I 678 – 7·

kəligə كۆلىگە كۆلۈگە، قويۇق كۆلەڭگە. 341 – 2، 820 – 20· I 584 – 13؛ III 240 – 1·

kəlik كۆلەك كۆلەڭگە، سايە. 311 – 7· I 531 – 14·

kəliklig كۆلەكلىك كۆلەڭگە. 386 – 16، 386 – 16· I 663 – 1، 663 – 1·

kəlv كۆلۈپ گۆلۈپ. تەقلىد سۆز. 265 – 20· I 453 – 13·

kəlidi كۆلىدى كۆمدى. 892 – 5· III 371 – 9·

(كۆلىر – كۆلىمەك *kəlir – kəlimək*) III 892 – 6· 371 – 10·

kəlitti كۆلتى كۆمدۈردى. 646 – 13· II 455 – 9·

(كۆلتۈر – كۆلتىمەك *kəlitür – kəlitmək*) II 646 – 14· 455 – 11·

kəlixdi كۆلىشدى كۆمۈشتى. 485 – 15· II 152 – 3·

(كۆلىشۈر – كۆلىشمەك *kəlixür – kəlixmək*) II 485 – 16· 152 – 5·

kəlük كُلُكْ ئۇچا، دۇمبە؛ كۆلۈك. 298 – 20· I 509 – 8·

kəlüklüg كُلُكْلُكْ كۆلۈكلۈك، ئات ـ ئۇلاغلىق. 386 – 14· I 662 – 19·

kəlüŋ كُلنك، كُولُونْكْ كۆلچەك، يىغىلىپ قالغان سۇ. 965 – 23، 66 – 17· III 508 – 11؛ I 100 – 8·

kəm كَمْ كۆك رەڭنى ئاشۇرۇپ كۆرسىتىش قوشۇمچىسى. ئوغۇزچە. 257 – 24، 257 – 24· I 441 – 1، 441 – 2·

kəməq كَمَجْ كۆمەچ. 274 – 4· I 467 – 1·

kəmdi كَمْدِي كۆمدى. 424 – 1· II 35 – 19·

(كَمارْ – كَمّاكْ *kəmər – kəmmək*) 424 – 2· II 36 – 2·

kəmqü كَمْجُو كۆمۈك، دۇنيا ـ دەپسىنە، كۆمۈلگەن ياكى توپلانغان بايلىق. 319 – 1· I 545 – 7·

kəmtürdi كَمْتُرْدِي كۆمدۈردى. 550 – 26· II 281 – 1·

(كَمْتُـرُرْ – كَمْتُرْمـاكْ *kəmtürür – kəmtürmək*) II 550 – 27· II 281 – 3·

kəmüldürük كَمُلْدُرُكْ كەمەلدۈرۈك. 401 – 17· I 686 – 12·

kəmündi كَمُـنْدِي: *nəŋ kəmündi* — كۆمۈلگەن نەرسە. 342 – 16· I 587 – 17·

kəmündi كَمُنْدِي كۆمۈۋاتقانداك كۆرۈندى. 521 – 1· II 224 – 17·

(كَمُنُرْ – كَمُنْماكْ *kəmünür – kəmünmək*) 521 – 2· II 225 – 2·

kəmüq كَمُجْ كۆمۈك، كۆمۈلگەن خەزىنە. 274 – 5، 274 – 5· I 467 – 2، 467 – 2·

kəmürlük كَمُرْلُكْ كۆمۈر قىلىش ئۈچۈن كۆيدۈرۈلگەن ياغاچ ۋە كۆمۈر قويىدىغان يەر. 384 – 5· I 659 – 1·

kəmüxdi كَمُشْدِي كۆمۈشتى. 486 – 9· II 154 – 1·

(كَمِشُـورْ – كَمِشْـماكْ *kəmixür – kəmixmək*) II 486 – 10· II 154 – 3·

kən كُونْ كۆن. 793 – 12· III 191 – 5·

kənək كُنَكْ ئۇرۇق. 298 – 24· I 509 – 11·

kəndgərdi كُنْدْكَـرْدِي كۆندۈردى، توغرىلىدى، تۈزلىدى؛ ئىقرار قىلدۇردى؛ باشلىدى. 1004 – 29· III 575 – 12·

(كُنْدْكُرُرْ – كُنْدْكُرْمـاكْ *kəndgürür – kəndgürmək*) 1005 – 3· III 576 – 3·

kəndi كُـنْدِي كۆندى، تۈزەلدى، ئىقرار بولدى، ماقۇل بولدى، ئۆگەندى. 425 – 25· II 39 – 5·

kəndi كُنْدِ كۆيدى. ئارغۇچە. 426 – 4، II 39 – 12.

kəndi كُنْدِ كۆندى، ئۆگەندى. 426 – 7، II 39 – 16.

(كُنارْ – كُنْماكْ *kənar – kənmak*) 426 – 9، II 39 – 19.

kəngərdi كُنْكَرْدِ كۆندۈردى، توغرىلىدى، توزلىدى: (يول) كۆرسەتتى، ئىقرار قىلدۇردى. 551 – 16، II 282 – 8.

(كُنْكَـرُرْ – كُنْكَرْمـاكْ *kəngərür – kəngərmək*) 551 – 20، II 282 – 14.

kəni كُنِ توز، توغرا، راست. 866 – 22، 802 – 7، 866 – 22، 866 – 23، III 325 – 11، 207 – 5، 325 – 11، 325 – 12.

kənitti كُنِتّي كۆندۈردى، رۇسلىدى. 648 – 8، II 459 – 4.

(كُنِتُورْ – كُنِتْماكْ *kənitür – kənitmək*) 648 – 9، II 459 – 6.

kənqək كُنْجَكْ كۆنچۈك، ياقا. ئوغۇزچە. 365 – 6، I 626 – 16.

kənqük كُنْجُكْ كۆنچۈك، ياقا. 626 – 6، I 626 – 15.

kənqükləndi كُنْجُكْلَـــنْدِ كۆنچۈكلەندى، ياقىلىق بولدى. 617 – 19، II 405 – 11.

(كُنْجُكْلَنُورْ – كُنْجُكْلَنْماكْ *kənqüklənür – kənqüklənmək*) 617 – 20، II 405 – 13.

kənləк كُنْكَلَكْ كۆڭلەك. 975 – 1، 947 – 18، III 523 – 8، 478 – 9.

kənləkləndi كُنْكَلَكْلَنْدِ كۆڭلەكلىك بولدى. 996 – 16، III 562 – 6.

(كُنْكَلَكْلَنُورْ – كُنْكَلَكْلَنْماكْ *kənləklənür – kənləklənmək*) 996 – 17، III 562 – 8.

kənül كُنْكُلْ، كُونْكُولْ كۆڭۈل، قەلب، زېرەكلىك، هوشيارلىق. 960 – 22، 86 – 27، 126 – 11، 157 – 5، 168 – 25، 585 – 6، 792 – 2، 804 – 5، 868 – 13، 874 – 20، 875 – 17، 908 – 4، 1015 – 12، III 500 – 6؛ I 136 – 20، 206 – 14، 261 – 2، 283 – 20؛ II 345 – 1؛ III 188 – 11، 210 – 11، 328 – 6، 337 – 11، 339 – 7، 403 – 4، 594 – 7.

kənüldəx كُنْكُلْدَشْ قەلبداش. 310 – 4، I 530 – 2.

kənülləndi كُنْكُلَّنْدِ كۆڭۈلشىدى. 993 – 21، III 557 – 15.

(كُنْكُلَّنُورْ – كُنْكُلَّنْمـاكْ *kənüllənür – kənüllənmək*) 993 – 23، III 557 – 18.

kəp كُبْ: *kəp nəŋ* — كۆپ نەرسە، بۇك – باراقسان نەرسە. 245 – 8، I 245 – 11، 419 – 3، 419 – 6.

kəpqük كُبْجُكْ كۆپچۈك. ئوغۇزچە. 364 – 6· I 624 – 13·

kəprük كُبْرُكْ كۆپرۈك ~ كۆۋرۈك. 364 – 3· I 624 – 10·

kəpsün كُبْسُونْ كۆرپە، توشەك. 333 – 1· I 570 – 1·

kəpük كُبُكْ كۆپۈك ~ كۆۋۈك. 297 – 15· I 507 – 8·

kəpük كُبُكْ كۆپۈك ~ كۆۋۈك. 297 – 16· I 507 – 9·

kəpürdi كُبْرْدِ كۆپۈكلىدى. 456 – 3· II 94 – 14·

(كُبُـــرْ – كُبْرْمـــاكْ *kəpürür– kəpürtmək*) II 456 – 5· 95 – 13·

kəpürtti كُبْرْتِّي كۆپۈكلەتتى. 1010 – 4· III 585 – 6·

(كُبُـــرْتُورْ – كُبْرْتْمـــاكْ *kəpürtür – kəpürmək*) III 1010 – 6· 585 – 9·

kəq كُجْ كۆچ. 246 – 25· I 422 – 3·

kəq كُجْ دەم، پەيت، كەز. 246 – 26· I 422 – 4·

kəqət كُجَتْ كۆچەت. قەبىلە ئىسمى. 271 – 25· I 463 – 6·

kəqrüm كُجْرُمْ كۆچ – كۆچ. 368 – 9· I 632 – 5·

kəqti كُجْتِي كۆچتى. 406 – 24· II 4 – 15·

(كُجارْ – كُجْماكْ *kəqar – kəqmək*) II 406 – 25· 4 – 16·

kəqük كجك ساغرا؛ مىنگىشىش. 297 – 25· I 507 – 17·

kəqüklədi كُجُكْلادِ ساغرىسىغا ئۇردى. 941 – 10· III 466 – 12·

(كُجُكْلارْ – كُجُكْلاماكْ *kəqüklər – kəqükləmək*) III 941 – 11· 466 – 14·

kəqürdi كُجُرْدِ كۆچۈردى. 458 – 20· II 99 – 13·

(كُجُـــرْ – كُجُرْمـــاكْ *kəqürür – kəqürmək*) II 458 – 24· 100 – 2·

kəqürmə كُجُرْمـــا: *kəqürmə oquk* — كۆچۈرمە ئوچاق. 372 – 6· I 638 – 16·

kəqüt كُجُـــتْ ئات – ئۇلاغ. 271 – 26، 458 – 23· I 463 – 7؛ II 99 – 17·

kərdi كُرْدِ كۆردى، قاربدى. 408 – 22· II 9 – 7·

(كُرارْ – كُرْماكْ *kərar – kərmək*) II 408 – 23· 9 – 8·

kərk كُرْكْ كۆرك، گۈزەللىك. 268 – 22· I 458 – 17·

kərkə كُرْكـــا ياغاچ ئايىاق، ياغاچ تاۋاق. كەنچەكچە. 327 – 25· I 560 – 18·

kərkətti كُرْكَتِّي كۆركەملەشتى، گۈزەللەشتى. 668 – 15· II 498 – 1·

(كُـرْكَتُورْ – كُرْكَتْمـاكْ *kərkətür – kərkətmək*) II ·16 – 668
·3 – 498

kərəżti كُرْكاذْتِي كۆركەملەشتى، گۆزەللەشتى. 668 – 17· II 498 – 4·

kərklüg كُورْكْلُـوكْ، كُـرْكْلُكْ كۆركـەم، چـرايلىق. 46 – 12، 245 – 12،
245 – 17، 268 – 22، 351 – 8، 723 – 23· I 63 – 11،
419 – 7، 419 – 12، 458 – 17، 601 – 12؛ III 57 – 16·

kərkütti كُرْكُتِّي كۆرسەتتى. 668 – 13· II 497 – 11·

(كُرْكُتُورْ – كُرْكُتْمـاكْ *kərkütür – kərkütmək*) II ·14 – 668
·13 – 497

kərpə كُرْپا: *kərpə ot* — قايتا ئۆسكەن ئوت. 317 – 13· I 542 – 5·

kərpələdi كُرْپالادِي كۆرپە ئوت يېدى. 948 – 15· III 480 – 2·

(كُرْپالارْ – كُرْپالامـاكْ *kərpələr – kərpələmək*) III ·16 – 948
·4 – 480

kərpələndi كُرْپالَنْدِي: *ot kərpələndi* — ئوت كۆرپە بولـدى. 840 – 26· III
·2 – 277

(كُرْپالَنُورْ – كُرْپالَنْمـاكْ *kərpələnür – kərpələnmək*) ·27 – 840
III ·4 – 277

kərsədim كُرْسادِمْ كۆرگـۈم كەلـدى. 900 – 23· III 388 – 15·

(كُرْسـارْمَنْ – كُرْسـاماكْ *kərsərmən – kərsəmək*) III ·3 – 901
·4 – 389

kərtürdi كُرْتُرْدِي كۆرگـۈزدى، كۆرسەتتى. 549 – 22· II 279 – 1·

(كُرْتُـرُرْ – كُرْتُرْمـاكْ *kərtürür – kərtürmək*) II ·23 – 549
·3 – 279

kərü كرۈ كۆرۈپ، يولۇقۇپ. 164 – 13· I 275 – 5·

kərügsədi كُرْكْسادِي كۆرگـۈسى كەلـدى. 936 – 13· III 457 – 1·

(كُرْكْسارْ – كُرْكْساماكْ *kərügsər – kərügsəmək*) III ·14 – 936
·3 – 457

kərügsədim كُرْكْسادِمْ كۆرگـۈم كەلـدى. 900 – 24· III 388 – 17·

kərük كُرْكْ كۆرۈك ~ كۆيەك. 298 – 5· I 508 – 9·

kərüklədi كُرْكْلادِي كۆرۈكلـدى. 941 – 7· III 466 – 8·

(كُـرْكْلارْ – كُرْكْلامـاكْ *kərüklər – kərükləmək*) III ·8 – 941
·10 – 466

kərüldi كُرُلْدِي كۆرۈلـدى. 505 – 5· II 192 – 5·

(كُرُلْرْ – كُرُلْماكْ *kərülür – kərülmək*) ·6 – 505 II ·6 – 192

ئىندېكس

kəründi كُرُنْدِي كۆرۈندى، ئۇچراشتى. 520 – 6· II 223 – 3·
(كُـــرُنُورْ – كُرُنْمـــاكْ kərünür – kərünmək) II 520 – 9· II 223 – 8·

kərüŋ كُرنكْ: kərüŋ kəl — كۆرۈك كۆل. كۆل ئىسمى. 964 – 12· III 505 – 15·

kərüx كُرُشْ كۆز تىكىشىش. 281 – 8· I 479 – 18·

kərüxdi كُرُشْدِي كۆرۈشتى، قاراشتى. 475 – 11· II 132 – 13·
(كُرِشُـــورْ – كُرِشْـــماكْ kərixür – kərixmək) II 475 – 13· II 132 – 16·

kəsgük كُسْـــــكُكْ قـــارانچۇق. 628 – 10، 628 – 13· II 422 – 11، 422 – 14·

kəsrük كُسْـــــــرُكْ چۈشـــەك. 364 – 17، 364 – 17· I 625 – 10، 625 – 10·

kəsüldi كُسُلْدِي ئۇزالدى، ئۇزىتىلدى، سۇنۇلدى. 505 – 11· II 192 – 12·
(كُسُلُرْ – كُسُلْماكْ kəsülür – kəsülmək) 505 – 12· II 193 – 1·

kəsürdi كُسُرْدِي چۈشىدى، كىشەنلىدى. 460 – 6· II 102 – 17·
(كُسُرُرْ – كُسُرْماكْ kəsürür – kəsürmək) 460 – 7· II 103 – 1·

kəsürkən كُسُرْكانْ كۈسۈتكە. ئېتىز چاشقىنىنىڭ بىر تۈرى. 395 – 3· I 677 – 19·

kət كُتْ كۆت، قوڭ. 246 – 15· I 421 – 7·

kətiq كُتِجْ كۆتلەش. 273 – 24· I 466 – 12·

kətki كُتْكِي دۈمبەلچەك، توپا دۆڭسى. 327 – 18· I 560 – 11·

kətlədi كُتْلادِي كۆت قىلدى. 911 – 10· III 409 – 15·
(كُـــتْلارْ – كُتْلامـــاكْ kətlər – kətləmək) III 911 – 11· III 409 – 17·

kətlətti كُتْلَتِي كۆت قىلدۇردى. 675 – 1· II 509 – 17·
(كُتْلَتُورْ – كُتْلَتْماكْ kətlətür – kətlətmək) 675 – 2· II 510 – 3·

kətlük كُتْلُكْ كۆتلەش. 364 – 4· I 624 – 11·

kətrüm كُتْرُمْ كۆتۈرمە، سۇپا. 368 – 8· I 632 – 4·

kətrüxdi كُتْرُشْدِي كۆتۈرۈشتى. 572 – 6· II 321 – 1·
(كُتْرُشُـــورْ – كُتْرُشْـــماكْ kətrüxür – kətrüxmək) II 572 – 7· II 321 – 3·

kətü كُتُو ئۆگزە. 854 – 3، 208 – 12· III 302 – 1؛ I 355 – 4·

kətürdi كُتُرْدِي كۆتۈردى. 458 – 2· II 98 – 13·

(كُتُرُرْ – كُتُرْماكْ *kətürür – kətürmək*) 458 – 3، II 98 – 16.

kətürgən كُتُرْكانْ كوّتوُرىدىغان. 394 – 7، I 676 – 8.

kətürgü كُتُرْكُو كوّتوُرگوُ. بىر نەرسىنى كوّتوُرىدىغان ئەسۋاب. 371 – 22، I 638 – 4.

kəvəz كُفازْ، كُفَزْ مەغرۇر، تەكەببۇر. 248 – 19، 507 – 18، I 425 – 7؛ II 197 – 7.

kəvəzlik كُفَزْلِكْ كوّرەڭلىك، مەغرۇرلۇق. 384 – 27، 385 – 3، 387 – 7، I 660 – 6، 660 – 9، 664 – 2.

kəvxəg كُفْشَكْ: *kəvxəg ət* — يۇمشاق ئەت (گوّش). 364 – 25، I 626 – 1.

kəvxəg كُفْشَكْ: *kəvxəg ətmək* — بولدۇرغان نان. 364 – 26، I 626 – 3.

kəxidi كُشيدِ دالدا بولدى، توستى. 889 – 8، III 365 – 9.

(كُشيرْ – كُشيماكْ *kəxir – kəximək*) 889 – 10، III 365 – 12.

kəxigə كُشيكا سۇس كوّلەڭگە. 340 – 26، 820 – 23، I 584 – 11؛ III 240 – 5.

kəxiklig كُشكُلكْ: *kəxiklig yər* — كوّلەڭگىلىك يەر، سايىلىك يەر. 386 – 5، I 662 – 6.

kəxitti كُشتِي قاپلىدى، ياپتى. 644 – 1، II 450 – 3.

(كُشتُورْ – كُشتُماكْ *kəxitür – kəxitmək*) 664 – 2، II 450 – 4.

kəxündi كُشُندِ سايىدىدى، سايىگە ئالدى. 520 – 19، II 224 – 3.

(كُشنُورْ – كُشنُماكْ *kəxinür – kəxinmək*) 520 – 21، II 224 – 6.

kəydə كُيدا بوتا. 819 – 24، III 238 – 8.

kəydi كُيدِ كوّيدى. 875 – 9، III 339 – 1.

(كُيارْ – كُيماكْ *kəyər – kəymək*) 875 – 10، III 339 – 2.

kəytürdi كُيتُرْدِ كوّيدوُردى. 831 – 17، III 260 – 4.

(كُيرُرْ – كُيرْماكْ *kəyrür – kəyürmək*) 831 – 18، III 260 – 6.

kəytürdi كُيتُرْدِ كوّيدوُرتتى ~ كوّيدوُرگوُزدى. 836 – 1، III 268 – 12.

(كُيتُرُرْ – كُيتُرْماكْ *kəytürür – kəytürmək*) 836 – 3، III 268 – 15.

kəyük كُيكْ كوّيوُك. 815 – 9، III 230 – 18.

köz كۆز. 54 – 9، 168 – 25، 258 – 23، 290 – 7، 389 – 2، 723 – 24، 722 – 2، 643 – 7، 617 – 1، 597 – 26، 740 – 3، 748 – 6، 892 – 7. I 77 – 8، 283 – 20، 442 – 14، 496 – 1، 669 – 1: II 368 – 9، 404 – 13: III 56 – 5، 56 – 10، 86 – 14، 102 – 10، 371 – 12.

köz كۆز چوغ. 257 – 3. I 439 – 12.

közədi كۆزادى كوچىلىدى، چۈخچىلىدى، چەشىلدى. 887 – 10. III 361 – 15.

(كۆزار – كۆزاماك közər – közəmək) 887 – 11. III 361 – 17.

közəgü كۆزاكۈ كۆسەي. 340 – 19. I 584 – 6.

közək كۆزەك كامان. 298 – 6. I 508 – 10.

közəq كۆزەج كوزا. 273 – 26. I 466 – 14.

közətlig كۆزەتلىك: közətlig nəŋ — ساقلاقلىق نەرسە، كۆزىتىلگەن نەرسە. 383 – 22. I 658 – 9.

közətti كۆزەتتى كۆزەتتى: كۆز تىكتى، ئىنتىزار بولدى، كۈتتى. 643 – 1. II 448 – 3.

(كۆزەتۈر – كۆزەتمەك közətür – közətmək) 643 – 3. II 448 – 6.

közəxti كۆزەشتى كوچىلاشتى. 476 – 17. II 135 – 9.

(كۆزەشۈر – كۆزەشمەك közəxür – közəxmək) 476 – 19. II 135 – 12.

közgərdi كۆزكەردى كۆرگۈزدى ~ كۆرسەتتى. 551 – 9. II 281 – 15.

(كۆزكەرۈر – كۆزكەرمەك közgərür – közgərmək) 551 – 11. II 281 – 17.

közlədi كۆزلادى كۆزىگە ئۇردى. 911 – 18. III 410 – 10.

(كۆزلار – كۆزلامەك közlər – közləmək) 911 – 19. III 410 – 11.

közləxdi كۆزلەشدى كۆزلەشتى، كۆز تىكىشتى. 574 – 5. II 324 – 11.

(كۆزلەشۈر – كۆزلەشمەك közləxür – közləxmək) 574 – 7. II 324 – 13.

közləyü كۆزلەيۈ كۆزگە ئوخشاش. 86 – 3. I 135 – 12.

közlük كۆزلۈك كۆزلۈك. 364 – 15، 401 – 13. I 625 – 7، 686 – 8.

közmən كۆزمان كۆزەچ. 337 – 26، 424 – 2. I 579 – 11: II 36 – 2.

közŋü كۆزنكۈ كۆزگۈ، ئەينەك. 971 – 7، 725 – 8. III 517 – 17، 60 – 14.

kəzüldürük كۆزلدۈرۈك. 401 – 12· I 686 – 6·

kəzündi كۆزۈندى. ئارغۇچە. 520 – 10· II 223 – 9·

kəzünür – kəzünmək (كۆزۈنمەك – كۆزۈنۈر) II 520 – 14· II 223 – 16·

kəzünq كۆزۈنج تاماشىبىن. 966 – 17· III 509 – 14·

kəzüqlük كۆزۈجلۈك: titik — كۆزا ياساش ئۈچۈن تەييارلانغان سىغىز لاي. 383 – 26· I 658 – 15·

kəžəq كۆدەك كوزا. ئارغۇچە. 273 – 28· I 466 – 16·

kəžəzdi كۆدەزدى كۆزە تتى، كۆتتى، ساقلىدى. 466 – 8· II 114 – 16·

kəžəzür – kəžəzmək (كۆدەزمەك – كۆدەزۈر) II 466 – 11· II 115 – 1·

kuqa كۇجا كۆچا. شەھەر ئىسمى. 302 – 1· I 514 – 18·

kü كۈ نام، شۆھرەت، داڭق. 849 – 21· III 294 – 8·

kübən كۈبەن توڭگىنىڭ چومى. ئوغۇزچە. 307 – 28· I 525 – 16·

küdən كۈدەن بالىغا ئات قويۇش زىياپىتى. 307 – 27· I 525 – 15·

küdük كۈدۈك: ix küdük — ئىش – كۆش. 298 – 1· I 508 – 4·

küdüxdi كۈدۈشدى كۆتۈشتى. 471 – 17· II 125 – 7·

küdüxür – küdüxmək (كۈدۈشمەك – كۈدۈشۈر) II 471 – 18· II 125 – 9·

küg كۈك شىبئىرنىڭ ۋەزنى. 787 – 17، 787 – 17· III 180 – 7، 180 – 8·

küg كۈك كۆي، ئاھاڭ. 787 – 19· III 180 – 10·

küg كۈك ھەزىل، قىزىقچىلىق، كۈلكە. 787 – 21، 787 – 22· III 180 – 12، 180 – 13·

küg كۈك كۆي، كۈيەك. 788 – 11· III 181 – 14·

küglədi كۈكلادى كۆيلىدى، ناخشا ئېيتتى. 912 – 2· III 411 – 7·

küglər – kügləmək (كۈكلامەك – كۈكلار) 912 – 3· III 411 – 9·

kügləndi كۈكلەندى، كۈكلىندى كۆيلىدى، ناخشا ئېيتتى. 597 – 15، 597 – 17· II 369 – 14، 369 – 17·

küglənür – küglənmək (كۈكلىنمەك – كۈكلىنۈر) II 597 – 16· II 369 – 15·

kükü كۈكۈ ئانا تەرەپتىن بولغان ھامما. 863 – 7· III 319 – 8·

küküy كۈكۈي ئانا تەرەپتىن بولغان ھامما. 863 – 7· III 319 – 8·

kül كۈل كۆل. 257 – 1· I 439 – 12·

külərdi كۈلَرْدِي: at külərdi — ئات يېتىۋالدى. 465 – 1 · II 112 – 7 ·
(كۈلَرْ – كۈلَرْماكْ külərür – külərmək) 465 – 2 · II 112 – 9 ·

küldi كۈلْدِي كۈلدى. 423 – 3 · II 34 – 5 ·
(كۈلارْ – كۈلْماكْ külər – külmək) 423 – 4 · II 34 – 6 ·

küldrədi كۈلْدُرادِي گۈلدۈرلىدى. 1022 – 14 · III 607 – 3 ·
(كۈلْـدُرارْ – كۈلْدُرامـاكْ küldrər – küldrəmək) 1022 – 16 · III
607 – 6 ·

külgü كۈلْكُو كۈلكە؛ تېلىقما (سەكتە) كېسىلى. 327 – 20 ، 327 – 21 ،
327 – 21 · I 560 – 13 ، 560 – 14 · 560 – 15 ·

küli كۈلِي گۈلە. 864 – 25 · III 322 – 8 ·

külrədi كۈلْرادِي گۈلدۈرلىدى. 899 – 9 · III 385 – 8 ·
(كۈلْـرارْ – كۈلْرامـاكْ külrər – külrəmək) 899 – 10 · III
385 – 10 ·

külsirdi كۈلْسِرْدِي كۈلۈمسىرەيدىغاندەك قىلدى. 551 – 1 · II 281 – 4 ·
(كۈلْسِـرارْ – كۈلْسِـرْماكْ külsirər – külsirmək) 551 – 3 · II
281 – 6 ·

kültkü كۈلْتْكُو تېلىقما (سەكتە) كېسىلى. 327 – 22 · I 560 – 16 ·

kültürdi كۈلْتُرْدِي كۈلدۈردى. 550 – 10 · II 279 – 16 ·
(كۈلْتُـرُرْ – كۈلْتُرْمـاكْ kültürür – kültürmək) 550 – 11 · II
279 – 17 ·

kültürdi كۈلْتُرْدِي چېدەرلىدى. 550 – 12 · II 280 – 1 ·

külük كۈلُـكْ: külük nəŋ — ئۆتنە ئېلىنغان نەرسە. 298 – 20 · I
509 – 7 ·

külümsindi كۈلُمْسِنْدِي كۈلگەندەك كۆرۈندى. 602 – 7 · II 377 – 4 ·
(كۈلُمْسِنُورْ – كۈلُمْسِـنْماكْ külümsinür – külümsinmək) 602 – 8 ·
II 377 – 6 ·

külündi كۈلُنْدِي بوشاشتى، ئېغىرلاشتى. 520 – 24 · II 224 – 11 ·
(كۈلُـنُورْ – كۈلُنْمـاكْ külünür – külünmək) 520 – 27 · II
224 – 15 ·

külünq كۈلُنْجْ كۈلۈش. 967 – 21 · III 511 – 10 ·

külüt كۈلُتْ كۈلكە. 272 – 6 · I 463 – 17 ·

külüxdi كۈلُشْدِي كۈلۈشتى. 485 – 17 · II 152 – 6 ·
(كۈلُشُـورْ – كۈلُشْـماكْ külüxür – külüxmək) 485 – 18 · II
152 – 8 ·

küminqə كُمِنْجا كۆمۆتا. 953 – 24، III 489 – 7،

kümiqə كُمِيجا كۆمۆتا. 338 – 18، I 580 – 13،

kümürkən كُمُرْكانْ تاغ پەيىزى. ئوغۇزچە. 395 – 5، I 678 – 1،

kümüx كُمُـــشْ كۆمـۆش. 281 – 15، 136 – 4، 281 – 19، 517 – 9، 539 – 6، 878 – 7، I 480 – 8، 223 – 5، 480 – 11؛ II 216 – 15، 258 – 14؛ III 344 – 11،

kümüx كُمُشْ تەڭگە. 281 – 25، I 481 – 5،

kümüx كُمُشْ كۆمۆش. دېدەكلەر ئىسمى. 281 – 26، I 481 – 6،

kümüx təgin كُمُشْتِكِينْ كۆمۆش تېگىن. قۇل ئىسمى. 315 – 16، I 539 – 16،

kün كُـــنْ، كُـــونْ كۈن، قۇياش. 258 – 21، 162 – 16، 221 – 27، 258 – 21، 389 – 26، 410 – 3، 413 – 18، 496 – 5، 510 – 10، 632 – 6، 641 – 14، 646 – 17، 731 – 11، 739 – 12، 755 – 12، 785 – 26، 828 – 5، 833 – 12، 1013 – 27، 1014 – 28، I 442 – 13، 271 – 11، 379 – 15، 173 – 3، 18 – 13، 11 – 13، II 669 – 1، 442 – 13، 6، 202 – 10، 428 – 13، 445 – 8، 455 – 15؛ III 70 – 17، 85 – 14، 117 – 8، 176 – 17، 253 – 2، 264 – 1، 591 – 15، 593 – 11،

kün كُونْ، كُنْ كۈن - كۈندۈز. 258 – 25، 63 – 24، 65 – 19، 66 – 4، 73 – 10، 86 – 5، 105 – 3، 192 – 19، 252 – 21، 406 – 20، 474 – 1، 580 – 17، 640 – 3، 814 – 2، 883 – 3، 966 – 8، 969 – 28، I 442 – 16، 94 – 20، 98 – 3، 112 – 6، 135 – 14، 167 – 16، 326 – 2، 431 – 15؛ II 4 – 10، 129 – 14، 336 – 7، 442 – 15؛ III 228 – 11، 353 – 10، 509 – 9، 515 – 1،

kündi كُنْدِي پەس، پەسكەش، رەزىل. ئوغۇزچە. 320 – 11، I 547 – 15،

kündüz كُـــــنْدُزْ كۈنـــدۈز. 349 – 14، 756 – 2، I 598 – 12؛ III 118 – 9،

küni كُنِي كۈنى ~ كۈنە، كۈنداش. 866 – 24، III 325 – 14،

künlük كُنْلُكْ كۈنلۈك. 365 – 13، I 627 – 4،

künlük كُنْلُكْ: *künlük yəm* — كۈنلۈك يەم. 365 – 14، I 627 – 5،

küŋ كُنكْ كۈك، دېدەك. 954 – 4، 463 – 11، 593 – 13، 1008 – 18، III 489 – 15، 582 – 4؛ II 109 – 2، 362 – 1،

küŋrəndi كُنكْرَنْدِي گۈڭرىدى، غوتۇلدىدى. 987 – 9، III 545 – 9،

(كُنكْرَنُورْ – كُنكْرَنْماكْ küŋrənür – küŋrənmək) III ·10 – 987 ·11 – 545

küŋüz كُنكُزْ گۆك، قىغ. 959 – 5· III 497 – 5·

küp كُوبْ كۆپ. 779 – 29، 123 – 1، 879 – 6، 929 – 9· III 165 – 10؛ I 209 – 4؛ III 346 – 10، 443 – 16·

küpə كُبا ئاياللار قۆلىقىغا سالىدىغان ھالقىنىڭ بىر خىلى. 853 – 3، 701 – 27، 853 – 3· III 299 – 18، 18 – 5، 299 – 19·

küpə yarïq كُبا يَرِقْ زەنجىرلىك ساۋۇت. 701 – 27، 853 – 3· III 18 – 5، 299 – 19·

küpik كُوبِكْ پاختىلىق تون. 311 – 5· I 531 – 12·

küq كُوجْ، كُجْ كۆچ، قۇۋۋەت. 780 – 18، 186 – 24· III 166 – 15؛ I 316 – 8·

küq كُوجْ زۇلۇم، زورلۇق. 780 – 19، 416 – 16· III 166 – 16؛ II 23 – 3·

küq كُوجْ كۆنجۈت. چىگىلچە. 780 – 27· III 167 – 5·

küq təgin كُجْ تِكِنْ كۆچ تېگىن. ئەرلەر ئىسمى. 315 – 21· I 540 – 1·

küqədi كُجادِي زورلۇق قىلدى، زۇلۇم سالدى؛ باسقۇنچىلىق قىلدى. 882 – 22· III 353 – 3·

(كُجارْ – كُجاماكْ küqər – küqəmək) III ·23 – 882 ·5 – 353

küqəldi كُجَلْدِي زورلۇق قىلىندى، تارتىۋېلىندى. 504 – 20· II 191 – 10·

(كُجالُرْ – كُجالْماكْ küqəlür – küqəlmək) II ·21 – 504 ·13 – 191

küqəmqi كُجَمْجِي زالىم. 780 – 25· III 167 – 2·

küqəndi كُجَنْدِي كۆچەندى؛ زورلۇق قىلدى. 519 – 21· II 222 – 2·

(كُجانُورْ – كُجَنْماكْ küqənür – küqənmək) II ·24 – 519 ·7 – 222

küqətti كُجَتِّي بۇلاتتى. 638 – 1· II 439 – 3·

(كُجَتُورْ – كُجَتْماكْ küqətür – küqətmək) II ·2 – 638 ·5 – 439

küqəxdi كُجَشْدِي كۆچەشتى، تالاشتى. 470 – 18· II 123 – 13·

(كُجَشُورْ – كُجَشْماكْ küqəxür – küqəxmək) II ·20 – 470 ·16 – 123

küqləndi كُجْلَنْدِي كۆچلەندى. 596 – 19· II 367 – 19·

(كُجْلَـنُورْ – كُجْلَنْمـاكْ küqlənür – küqlənmək) II ·20 – 596
·1 – 368
kür كُرْ جەسۇر. 248 – 17، 248 – 19 · I 425 – 6، 425 – 7·
kürədi كُرادِي قاچتى. 886 – 15 · III 360 – 3·
(كُرارْ – كُراماكْ kürər – kürəmək) III ·16 – 886 ·4 – 360
kürətti كُرَتّي قاچۇردى. 641 – 16 · II 445 – 11·
(كُـرَتُورْ – كُرَتْمـاكْ kürətür – kürətmək) II ·17 – 641
·13 – 445
kürətti كُرَتّي كۇرەتتى. 641 – 18 · II 445 – 14·
(كُـرَتُورْ – كُرَتْمـاكْ kürətür – kürətmək) II ·19 – 641
·16 – 445
kürəxdi كُرَشْدِي كۇرەشتى. 475 – 14 · II 132 – 18·
(كُرَشُـورْ – كُرَشْـماكْ kürəxür – kürəxmək) II ·16 – 475
·3 – 133
kürgək كُرْكاكْ كۇرەك. 628 – 17 · II 422 – 17·
küridi كُرِيدِي كۇرىدى، تاتىلىدى. 886 – 17 · III 360 – 6·
(كُرِيرْ – كُرِماكْ kürir – kürimək) III ·19 – 886 ·9 – 360
kürin كُرِنْ كۆشۈك. 308 – 1 · I 525 – 18·
kürk كُرْكْ كۇرك، جۇۋا. 268 – 21 · I 458 – 16·
kürküm كُرْكُمْ زەپىران. 368 – 26 · I 633 – 4·
kürləndi كُرْلَنْدِي گۈلدۈرلىدى، گۈرۈلدىدى. 596 – 21 · II 368 – 3·
(كُـرْلَنُورْ – كُرْلَنْمـاكْ kürlənür – kürlənmək) II ·22 – 596
·4 – 368
kürmət كُرْمَتْ جەسۇر، جاساره‌تلىك، قاپ يۇره‌ك. 248 – 26 · I 425 – 12·
kürplədi كُرِيلادِي قاقلىدى، كاۋاپ قىلدى. 1019 – 22 · III 602 – 2·
(كُـرِيلارْ – كُرِيلامـاكْ kürplər – kürpləmək) III ·24 – 1019
·5 – 602
kürsdi كُرْسْدِي توشتى، تاشتى. 1003 – 10 · III 573 – 3·
(كُرْسـارْ – كُرْسـاماكْ kürsər – kürsəmək) III ·14 – 1003
·10 – 573
kürt كُرْتْ ئىرغاي. 261 – 28 · I 447 – 5·
kürt kürt كُرْتْ كُرْتْ كۇرت – كۇرت. ئات يەم يېگەنده چىقىدىغان ئاۋاز. 261 – 24، 261 – 24 · I 446 – 18، 447 – 1·
kürxək كُرْشاكْ بىر خىل تاماق. 364 – 12 · I 625 – 3·

ئىندېكس

küsədi كُسادِي ئارزۇ قىلدى. 887 – 19· III 362 – 9·

(كُسارْ – كُساماكْ *küsər – küsəmək*) 887 – 21· III 362 – 12·

küsəkqi كُساكْچِي ئىشتىھالىق. 127 – 2· I 207 – 16·

küsən كُسَنْ كۈسەن. شەھەر ئىسمى. 308 – 5· I 526 – 4·

küsəxdi كُسَشْدِي ئارزۇ قىلىشتى. 477 – 10· II 136 – 12·

(كُساشُورْ – كُسَشْماكْ *küsəxür – küsəxmək*) 477 – 12· II 136 – 15·

küsdi كُسْدِي كەچتى، يۇز ئۆرۈدى. ئوغۇزچە. 411 – 20· II 14 – 14·

(كُسارْ – كُسْماكْ *küsər – küsmək*) 411 – 21· II 14 – 15·

küsri كُسْرِي قوۋۇرغا. 322 – 4· I 550 – 18·

küsürgə كُسُرْكا كۈسۈتكە، ئېتىز چاشقىنىنىڭ بىر تۈرى. 371 – 24· I 638 – 6·

küttürdi كُوتُّرْدِي كۈتتۈردى، باقتۇردى ~ باققۇزدى. 831 – 8· III 259 – 10·

(كُوتُّرُرْ – كُوتُّرْماكْ *küttürür – küttürmək*) 831 – 10· III 259 – 12·

küvəndi كُفَنْدِي ماختاندى، پەخىرلەندى. 520 – 22· II 224 – 8·

(كُفَنُورْ – كُفَنْماكْ *küvənür – küvənmək*) 520 – 23· II 224 – 10·

küvəqlig كُفَجْ لىكَ ئېغىزدۇرۇقلۇق. 881 – 10· III 350 – 8·

küvəz كُفازْ تەكەببۇر، ھاكاۋۇر. 313 – 23· I 536 – 6·

küvəz كُفازْ مەغرۇر. 197 – 23· I 335 – 6·

küviz كُفِزْ قېرى سۆگەتكە ئوخشاش ئوتتۇرىسى چىرىگەن پور دەرەخ. 278 – 4· I 474 – 8·

küviz كُفِزْ: *küviz turma* — پور تۇرما، سېسىپ تەمى بۇزۇلغان تۇرۇپ. 278 – 6· I 474 – 11·

küvlük كُفْلُكْ لاي ساقا. 364 – 27· I 626 – 5·

küvrə كُفْرا ئۆلگەن ھايۋاننىڭ قۇرۇپ قالغان گەۋدىسى. 322 – 5· I 550 – 19·

küvrük كُفْرُكْ ناغرا، دۇمباق. 364 – 20· I 625 – 13·

küvük كُفْكْ: *küvük mux* — ئەركەك مۇشۇك. چىگىلچە. 298 – 19· I 509 – 5·

küvürkən كُفُرْكانْ تاغ پىيىزى. 395 – 5، 397 – 11· I 678 – 1، 681 – 6·

küwük كُـــوُكْ: *küwük mux* — ئەركـەك مۇشـۇك. III ·16 – 812 ·16 – 225

küwük كوُكْ سامان. ئوغۇزچه. III ·17 – 812 ·18 – 225

küwüq كُوُجْ: *küwüq yügün* — كىچىك يۈگەن. III ·19 – 811 ·1 – 224

küwüz كُوُزْ سېلىنچا. III ·3 – 812 ·9 – 224

küxərdi كُشَـــرْدِي: *kəl küxərdi* — كۆل توشـۇپ كـەتتى. II ·1 – 461 ·11 – 104

(كُشَـــارُرْ – كُشَـــارْماكْ *küxərür – küxərmək*) II ·2 – 461 ·12 – 104

küyə كُيا كۈيه. III ·18 – 816 ·2 – 233

küyələdi كُيالادِي كۈيه قاقتى. III ·19 – 931 ·2 – 448

(كُيـــالارْ – كُيالامـــاكْ *küyələr – küyələmək*) III ·20 – 931 ·4 – 448

küyvəndi كُيْفَـــنْدِي: *ər ixka küyvəndi* — ئادەم ئىشقا كۆڭۈلشـمـمدى. III ·5 – 838 ·1 – 273

(كُيْفَـــنُورْ – كُيْفَنْمـــاكْ *küyvənür – küyvənmək*) III ·6 – 838 ·2 – 273

küz كُزْ، كُـــوزْ كـوُز، كـوُز پەسلى. I ·1 – 428؛ II ·7 – 243؛ III ·2 – 220 ·10 – 531، ·13 – 250 ·17 – 809

küzədi كُزادِي كوُزلـمدى، كوُزنى ئۆتكوُزدى. III ·14 – 887 ·3 – 362

(كُزارْ – كُزاماكْ *küzər – küzəmək*) III ·15 – 887 ·5 – 362

küzən كُزَنْ سېسىقكوُزەن. I ·3 – 308 ·1 – 526

küzərdi كُـــزَرْدِي كوُزگـه يۈزلـەندى. II ·23 – 459 ·23 – 459 ·2 – 102 ·3 – 102

(كُزَرُرْ – كُزَرْماكْ *küzərür – küzərmək*) II ·24 – 459 ·4 – 102

küzgərdi كُزْكَرْدِي كوُزگه يۈزلەندى. II ·12 – 551 ·2 – 282

(كُزْكَـــرُرْ – كُزْكَرْمـــاكْ *küzgərür – küzgərmək*) II ·13 – 551 ·4 – 282

küzkünək كُزْكُنَكْ كوُزكوُنەك ~ كۆكـنـەك. I ·25 – 399 ·15 – 684

küzküni كُزْكُنِي يالتـراق قوڭغوُز. I ·26 – 373 ·7 – 641

küzükti كُزُكْتِي كوُز كـردى، كوُزگه ئۆرۈلدى. II ·4 – 491 ·5 – 163

(كُزُكـــارْ – كُزُكْمـــاكْ *küzükər – küzükmək*) II ·5 – 491 ·7 – 163

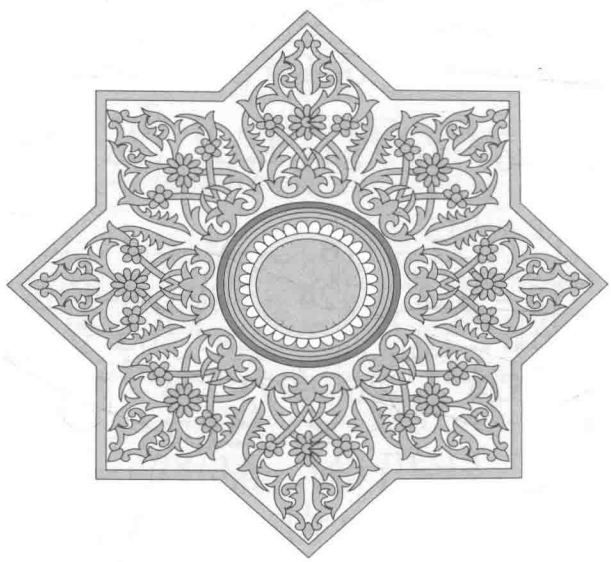
küzik كُزِكْ كوكوُلا چاچ. ئارغوُچه. I ·15 – 298 ·1 – 509

küzəgü كُذاكُــو كۈيـۆ ~ كۈيئوغـۇل· 699 – 10، 813 – 18· III 13 – 6، 227 – 13·

küżti كُوذْتي كۈتتى. ئوغۇزچه· 1017 – 20· III 598 – 4·

(كُوذارْ – كُوذْماكْ *küżər – küżmək*) 1017 – 21· III 598 – 6·

küżüklüg كُذُكْلُكْ: *ər küzüklüg — ئـش – كۈشـلۈك ئادەم*· 385 – 661 I ·21 – 11·

қa قا قاچا، ئىدىش. 848 – 20· III 292 – 10·

қa قا ئورۇننى بىلدۇرىدىغان قوشۇمچە. 848 – 22· III 292 – 13·

қa قا ~ غا. يۆنىلىش كېلىش قوشۇمچىسى. ئارغۇچە. 489 – 3· III 293 – 3·

қaqa قا ~ قاقا قاچا – قۇچا. 848 – 21، 867 – 21· III 292 – 11، 327 – 3·

қaban قَبانْ قابان. ئەرلەر ئىسمى. 316 – 22· I 541 – 10·

қabïrqaқ قَبِرْجاقْ ساندۇق. 380 – 24· I 652 – 18·

қadax قَدَشْ، قَداشْ قاياش، قېرىنداش، ئۇرۇق – تۇغقان. 307 – 9، 478 – 13، 795 – 24، 973 – 26· I 524 – 12؛ II 138 – 18؛ III 195 – 15، 521 – 8·

қadaxlïқ قَدَشْلِقْ قاياشلىق. 382 – 9· I 655 – 12·

қadoqu قَدْغُو قايغۇ. 908 – 5· III 403 – 5·

қadï قادي: *ol əxiqkə otuŋ қadï* — ئۇ قازان ئەتراپىغا ئوتۇن تىزدى. ياغمىچە. 876 – 24· III 342 – 4·

(قارْ – قاماقْ *қar – қamaқ*) 877 – 2· III 342 – 7·

қadïldï قَدِلْدِي قېيىلدى، قېيىپ تىكىلدى. 503 – 13· II 188 – 17·

(قَدِلُرْ – قَدِلْماقْ *қadïlur – қadïlmaқ*) 503 – 14· II 188 – 18·

қadïr قَدِرْ قىيىن، جاپالىق. 276 – 25، 276 – 25· I 471 – 17، 471 – 18·

қadïr قَدِرْ: *қadïr қïx* — قارا قىش، قەھرىتان قىش. 276 – 27· I 472 – 1·

қadïr قَدِرْ قەيسەر، كەسكىن. 276 – 28· I 472 – 3·

k‚adïr han قَدْرْخـــانْ قادىرخان. خاقانىيە خانلىرىنىڭ قەيسەرلىكىگە قاراپ بېرىلگەن نام. 276 – 28· II 472 – 3·

k‚adïxdï قَدِشْدِي قېيىنشىپ بەردى. 471 – 7· II 124 – 9·

k‚adïxur – k‚adïxmak‚ (قَدِشُـــورْ – قَدِشْـــماقْ) 471 – 8· II 124 – 11·

k‚adrak‚ قَدْراقْ تاغ ئۆركەشلىرى. 359 – 20· I 616 – 12·

k‚adrïndï قَدْرِنْدِي بەتخۇيلاندى، مىجەزى قوپاللاشتى، زالىملاشتى. 608 – 11· II 389 – 2·

k‚adruk‚landï قَدْرُقْلَنْدِي: taoɣ k‚adruk‚landï — تاغنىڭ بۇلۇڭ – پۇچقاقلىرى، ئەگرى – بۈگرى چىغىرلىرى كۆپەيدى. 615 – 25· II 402 – 2·

k‚adruk‚lanur – k‚adruk‚lanmak‚ (قَدْرُقْلَنُورْ – قَدْرُقْلَنْمـــاقْ) 615 – 26· II 402 – 4·

k‚aoɣïl قاغلْ ئۆزۈم نوتىلىرىنى باغلايدىغان تال چىۋىق. 311 – 8، 331 – 12· I 531 – 15، 531 – 16·

k‚aoɣruxdï قَغْرُشْدِي قورۇشتى. 569 – 23· II 316 – 15·

k‚aoɣurdï قُغْرْدِي قورۇدى. 462 – 20· II 107 – 11·

k‚aoɣurur – k‚aoɣurmak‚ (قَغْـــرُرْ – قَغْرْمـــاقْ) 462 – 22· II 107 – 14·

k‚aoɣun قـــاغُونْ قوغۇن. 312 – 20، 77 – 20، 142 – 14، 169 – 26، 207 – 27، 208 – 28، 301 – 14، 312 – 22، 629 – 2، 769 – 23، 787 – 1، 833 – 16· I 533 – 15، 119 – 17، 235 – 4، 286 – 4، 354 – 5، 356 – 3، 513 – 17: II 423 – 12: III 145 – 16، 178 – 13، 264 – 6·

k‚aoɣunlandï قاغُونْلَنْدِي قوغۇنلۇق بولدى. 844 – 24· III 285 – 1·

k‚aoɣunlanur – k‚aoɣunlanmak‚ (قـــاغُونْلَنُورْ – قاغُونْلَنْمـــاقْ) 844 – 25· III 285 – 2·

k‚aoɣunluoɣ قَغُـــنْلُغْ: k‚aoɣunluoɣ ər — قوغۇنلۇق ئادەم، قوغۇنى بار ئادەم. 379 – 15· I 650 – 13·

k‚aoɣunluk‚ قَغُنْلُقْ قوغۇنلۇق، قوغۇن تېرىلغان يەر. 382 – 25· I 656 – 14·

k‚aoɣut قـــاغُتْ تېرىقتىن قىلىنىدىغان بىر خىل تاماق. 309 – 14، 811 – 13· I 528 – 6: III 223 – 9·

k‚ak‚ قَقْ، قـــاقْ قاق، گۈلە. 621 – 17، 805 – 4· II 411 – 11: III 212 – 9·

k‚ak‚ قَقْ: k‚ak‚ ət — قاق گۆش. 621 – 18· II 411 – 13·

k‚ak‚ قَقْ، قـاقْ قاق، قۇرۇغـان كـۆل. 621 – 20، 805 – 5 · II 411 – 15؛ III 212 – 10 ·

k‚ak‚aq قَقَجْ، قَقـاجْ قاقاچ، كـىر. 272 – 20، 623 – 18 · I 464 – 15؛ II 415 – 2 ·

k‚ak‚ïdï قَقيدِ ئاچچىقلىدى، غەزەپلەندى. 890 – 7 · III 367 – 13 ·

(قَقِيرْ – قَقِيماقْ *k‚ək‚ir – k‚ak‚ïmak*) 890 – 8 · III 367 – 15 ·

k‚ak‚ïoq قَقغْ ئاچچىق، غەزەپ، قەھرىشىش. 285 – 14 · I 487 – 13 ·

k‚ak‚ïldï قَقلْدِ قەھىلدى. 504 – 13 · II 190 – 18 ·

(قَقلُـــرْ – قَقلْمـــاقْ *k‚ak‚ïlur – k‚ak‚ïlmak*) 504 – 13 · II 190 – 19 ·

k‚ak‚ïloqan sok‚uloqan قَقلْغانْ سُقُلـْغانْ قەھىلـىپ – سوقـۇلـۇپ يۇرىدىغان. 393 – 22، 393 – 23، 397 – 2 · I 675 – 13، 675 – 14، 680 – 16 ·

k‚ak‚ïtoqan قَقتْغانْ ئاچچىقلاندۇرىدىغان. 389 – 22 · I 668 – 15 ·

k‚ak‚ïttï قَقتّي ئاچچىقلاندۇردى، قاقشاتتى. 644 – 19 · II 451 – 16 ·

(قَقتُورْ – قَقتْماقْ *k‚ak‚itur – k‚ak‚itmak*) 644 – 20 · II 452 – 2 ·

k‚ak‚ïxdï قَقشْدِ قەھىقشتى، ئاچچىقلاندى. 480 – 12 · II 142 – 6 ·

k‚ak‚ïxdï قَقشْدِ قەھىقشتى، ئۇرۇشتى. 480 – 14 · II 142 – 9 ·

(قَقشُـــورْ – قَقشْـــماقْ *k‚ak‚ïxur – k‚ak‚ïxmak*) 480 – 16 · II 142 – 11 ·

k‚ak‚k‚uk‚ قاقُوقْ غاق - غۇق. ئىملىق سۆز. 787 – 11 · III 179 – 13 ·

k‚ak‚k‚uk‚ قاقُوقْ قاق، يەرىپ قۇرۇتۇلغان قاق. 787 – 13 · III 179 – 15 ·

k‚ak‚landï قَقلَـــنْدِ قـاقلاندى، قـاق قىلـىندى، قۇرۇتۇلـدى. 596 – 13 · II 367 – 10 ·

k‚ak‚landï قَقلَنْدِ يىغىلدى، توپلاندى. 596 – 15 · II 367 – 13 ·

(قَقلَـــنُورْ – قَقلَنْمـــاقْ *k‚ak‚lanur – k‚ak‚lanmak*) 596 – 16 · II 367 – 15 ·

k‚ak‚lattï قَقلَتّي قاقلاتتى، قاق قىلدۇردى. 674 – 24 · II 509 – 13 ·

(قَقلَـــتُورْ – قَقلَتْمـــاقْ *k‚ak‚latur – k‚ak‚latmak*) 674 – 25 · II 509 – 15 ·

k‚ak‚ratoqu قَقرَتْغُو قۇشقاچ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش قۇشلارنى ئېتىزلىقتىن ھەيدەش ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان شاقىلداق. 664 – 8 · II 489 – 6 ·

k‚ak‚rattï قَقرَتّي تاراقلاتتى، تاراڭلاتتى. 664 – 8 · II 489 – 6 ·

(قَقـــرَتُورْ – قَقرَتْمـــاقْ *k‚ak‚ratur – k‚ak‚ratmak*) 664 – 10 · II 489 – 10 ·

ķakķraxdï قَقْرَشْدِي قاقشىدى، تارتىلدى، قاغجىرىدى. 570 – 1· II ·17 – 316

(قَقْرَشُورْ – قَقْرَشْماقْ ķakķraxur – ķakķraxmak) 570 – 3· II ·3 – 317

ķakķsïdï قَقْسِدِي قاق بولاي دېدى. 901 – 7· III ·10 – 389

(قَقْسِيرْ – قَقْسِيماقْ ķakķsïr – ķakķsïmak) 901 – 8· III ·11 – 389

ķakķtï قَقْتِي قاقتى، نوقۇدى. 631 – 24· II 427 – 19·

(قَقارْ – قَقْماقْ ķakķar – ķakķmak) 631 – 25· II 428 – 1· ·

ķakķturdï قَقْتُرْدِي قاقتۇردى، ئۇرغۇزدى. 547 – 5· II 273 – 8·

(قَقْتُرُرْ – قَقْتُرْماقْ ķakķturur – ķakķturmak) 547 – 6· II ·10 – 273

ķakķuroqan قَقُرْغانْ قاتلىما. 392 – 3· I 672 – 14·

ķal قل قبرى، ياشانغان ئادەم. 311 – 10· I 531 – 16·

ķalalduruķ قَلَلْدُرُقْ قالالدۇرۇق. ئەرلەر ئىسمى. 401 – 20· I 686 – 16·

ķalattï قَلَتِّي قاپلاتتى. 646 – 10· II 455 – 4·

(قَلَتُورْ – قَلَتْماقْ ķalatur – ķalatmak) 646 – 12· II 455 – 7·

ķalbuz قَلْبُزْ قوۋۇز، يۇتۇم. 349 – 10· I 598 – 7·

ķalbuzladï قَلْبُزْلادِي قوۋۇزلاپ يۇتتى. 947 – 13· III 478 – 1·

(قَلْبُزْلارْ – قَلْبُزْلاماقْ ķalbuzlar – ķalbuzlamak) 947 – 14· III ·3 – 478

ķaldï قَلْدِي قالدى. 422 – 3· II 32 – 13·

(قَلِيرْ – قَلْماقْ ķalïr – ķalmak) 422 – 13· II 33 – 1· ·

ķaldradï قَلْدرادِي تاراقلىدى، تاراقشىدى. 1022 – 8· III 606 – 10·

(قَلْدرارْ – قَلْدرامْاقْ ķaldrar – ķaldramak) 1022 – 9· III ·12 – 606

ķalduroqa قَلْدُرْغا تاراقلايدىغان، شالدىرلايدىغان. 1018 – 24، 1018 – 24· III 600 – 7، 600 – 8·

ķalï قَلِي «قاناق، ئەگەر، ناۋادا» مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان سۆز. 864 – 8، 73 – 9، 80 – 15، 166 – 3، 212 – 16، 324 – 15، 581 – 22، 709 – 4، 791 – 17، 807 – 12، 864 – 10، 864 – 22، 864 – 23، 868 – 13، 891 – 21، 903 – 5· III 321 – 4؛ I 112 – 5، 278 – 2، 362 – 10، 555 – 1؛ II 338 – 11؛ III 31 – 10، 187 – 14، 216 – 10·

·12 – 370 ·6 – 328 ·6 – 322 ·4 – 322 ·6 – 321

·5 – 393

k‚alïdï قَلـــــيدِ سـەكربدى، چىچـاڭلىدى، قىيغـاتتى. 892 – 3· III

·6 – 371

(قَلِيرْ – قَلِيماقْ ‚kalïr – ‚kalïmak) 892 – 4· III 371 – 7·

k‚alïk‚ قَلقْ هـاۋا، هـاۋا بوشـلۇقى: ئاسـمان: شـامال. 291 – 14· 270 – 4·
·7 – 61 III ;6 – 460 ·1 – 498 I ·18 – 725

k‚alïma قَليما بالمخانا. 820 – 21· III 240 – 2·

k‚alïn قَلـــــنْ قېلىـــن؛ نۇرغـۇن. 307 – 20· 123 – 29· 281 – 20·
·14 – 201 ·4 – 525 I ·18 – 852 ·26 – 369 ·26 – 323
·1 – 299 III ;10 – 634 ·4 – 554 ·12 – 480

k‚alïŋ قَلنكْ قالـمك، مال. 965 – 6· 965 – 8· 965 – 15· III 507 –
·13 – 507 ·6

k‚alïtoqan قَلتْغانْ سەكرىتىدىغان. 389 – 24· I 668 – 18·

k‚alïxdï قَلشْدِ سەكرەشتى، ئۆرەدەشتى. 484 – 13· II 150 – 1·

(قَلشُـــورْ – قَلشْـــماقْ ‚kalïxur – ‚kalïxmak) 484 – 14· II
·3 – 150

k‚alk‚an قَلْقـــانْ قالقـان. 335 – 16· 335 – 19· 681 – 9· 752 – 12·
II ;15 – 574 ·12 – 574 I ·28 – 976 ·19 – 855
·15 – 526 ·3 – 305 ·11 – 111 III ;2 – 522

k‚alk‚aŋ قَلقنك قالقان. 976 – 28· III 526 – 15·

k‚alnattï قَلْنَتّي قېلىنلاشتى، قېلىنلىدى. 676 – 9· II 512 – 10·

(قَلْنَـــتُورْ – قَلْنَتْمـــاقْ ‚kalnatur – ‚kalnatmak) 676 – 11· II
·13 – 512

k‚alnażtï قَلْناذْتِ قېلىنلاشتى، قېلىنلىدى. 676 – 10· II 512 – 12·

k‚alnudï قَلْنُودِ قېلىنلىدى. 913 – 1· III 413 – 6·

(قَلْنُورْ – قَلْنُوماقْ ‚kalnur – ‚kalnumak) 913 – 2· III 413 – 7·

k‚alŋu قَلنكُو لەيلەش. 971 – 5· III 517 – 14·

k‚alŋuk‚ قَلنكُقْ باش كېپىكى. 974 – 19· III 523 – 3·

k‚alŋuladï قَلنكُولادِ سۇ دەسسىدى. 995 – 14· III 560 – 8·

(قَلنكُولارْ – قَلنكُولامـــاقْ ‚kalŋular – ‚kalŋulamak) 995 – 16· III
·12 – 560

k‚altuk‚ قَلْتُقْ ياۋا كالىنىك مۇڭگۇزى. 362 – 1· I 620 – 9·

k‚alturdï قَلْتُرْدِ قالدۇردى. 547 – 7· II 273 – 11·

(قَلْتُـــرُرْ – قَلْتُرْمـــاقْ *kalturur – kalturmak*) II ·9 – 547 ·14 – 273

k‚alva قَلْڤا ئۆگەنگۈچىلەر ئوقى، ئوق· 325 – 3، 399 – 10· I 556 – 5، 683 – 20·

k‚am قـــامْ كاهىن، شامان، رەممال· 806 – 9، 219 – 2، 1019 – 8· III 215 – 1: I 373 – 14: III 600 – 15·

k‚amadï قَمادِي قاماشتى: قامىدى· 892 – 7· III 371 – 12·

(قَمارْ – قَماماقْ *kamar – kamamak*) III ·8 – 892 ·13 – 371

k‚amatoqan قَمَتْغانْ قاماشتۇربدىغان· 389 – 26· I 669 – 1·

k‚amattï قَمَتّي قاماتتى، قاماشتۇردى· 646 – 17· II 455 – 15·

(قَمَـــتُورْ – قَمَتْمـــاقْ *kamatur – kamatmak*) II ·18 – 646 ·17 – 455

k‚amaxdï قَمَشْدِي قاماشتى· 486 – 1· II 153 – 3·

(قَمَشُـــورْ – قَمَشْـــماقْ *kamaxur – kamaxmak*) II ·2 – 486 ·5 – 153

k‚amdï قَمْدِي دۇمبالىدى، ئۇردى، ساۋىدى· 423 – 21· II 35 – 14·

(قَمارْ – قَمّاقْ *kamar – kammak*) II ·22 – 423 ·16 – 35·

k‚amdu قَمْدُو پۇل ئورنىدا ئىشلىتىلىدىغان بۇز· 319 – 11· I 546 – 2·

k‚amoqak‚ قَمْغَقْ قامغاق· 362 – 5· I 620 – 13·

k‚amoqï قَمْغـــي قىڭغىر – قىيسىق نەرسە· 324 – 29، 325 – 1· I 556 – 1، 556 – 2·

k‚amoqïrdï قَمْغْرْدِي قىيسىيىشقا تاس قالدى، قىيسايغىلى قوپتى· 549 – 10· II 278 – 2·

(قَمْغـــرارْ – قَمْغْرْمـــاقْ *kamoqïrar – kamoqïrmak*) II ·11 – 549 ·4 – 278

k‚amïq قَمـــــجْ چۆمۈچ، ساپلىق· 273 – 23، 52 – 2، 458 – 5· I 466 – 11، 73 – 7: II 98 – 17·

k‚amïqak‚ قَمجاقْ قۇمچاق· 370 – 9· I 635 – 4·

k‚amïqladï قَمجْلادِي چۆمۈچ بىلەن ئۈستى· 933 – 25· III 451 – 10·

(قَمجْلارْ – قَمجْلامـــاقْ *kamïqlar – kamïqlamak*) III ·26 – 933 ·12 – 451

k‚amïx قَمـــشْ قومۇش· 280 – 19، 835 – 22، 952 – 26· I 479 – 3: III 268 – 8، 487 – 2·

k‚amïxlandï قَمشْلَنْدِي قومۇشلۇق بولدى· 608 – 23· II 389 – 18·

(قَمشْلَنُور – قَمشْلَنْماق *kamïxlanur – kamïxlanmak*) 608 – 24· II 390 – 1·

kamïxlïoq قَمشْـــلِغْ: *yar kamïxlïoq* — قوموشـلوق يـەر. 376 – 27· I 645 – 9·

kamlanqu قَمْلَنْجُو قاملانچۇ. شەھەر ئىسمى. 871 – 19· III 333 – 11·

kamqï قَمْجِي قامچا. 318 – 21· I 544 – 18·

kamqï قَمْجـــي ئات، كالا ۋە تۆگە قامچىسى، چىۋىسى. 318 – 23· I 545 – 1·

kamqïoqu قَمْجِيغُو قاپارتقۇ. 372 – 22· I 639 – 14·

kamqïladï قَمْجِيلادِي قامچىلىدى. 949 – 5· III 481 – 9·

(قَمْجِيلار – قَمْجِيلامـــاق *kamqïlar – kamqïlamak*) 949 – 6· III 481 – 11·

kamturdï قَمْتُـــــرْدِي ھوشـــىدىن كـەتكۈزدى، تېلىقـتۇردى. 547 – 14· II 274 – 3·

(قَمْتُـــرُر – قَمْتُرْمـــاق *kamturur – kamturmak*) 547 – 16· II 274 – 6·

kamuoq قَمُـــغْ ھەممـە، ھەممىسى: پۈتۈنلەي، ئۆزئارا. 285 – 17، 45 – 6، 88 – 2، 147 – 2، 149 – 22، 151 – 25، 154 – 18، 155 – 6، 185 – 12، 186 – 8، 188 – 11، 189 – 14، 212 – 4، 273 – 13، 285 – 17، 416 – 6، 436 – 13، 470 – 8، 474 – 19، 477 – 10، 480 – 12، 498 – 18، 556 – 17، 556 – 22، 557 – 11، 557 – 13، 558 – 6، 562 – 1، 562 – 13، 562 – 15، 564 – 4، 564 – 10، 565 – 4، 566 – 1، 566 – 9، 566 – 20، 567 – 10، 567 – 16، 570 – 1، 570 – 5، 571 – 22، 572 – 19، 590 – 18، 615 – 4، 621 – 22، 676 – 20، 695 – 2، 740 – 21، 747 – 5، 756 – 18، 766 – 20، 768 – 13، 768 – 15، 788 – 4، 816 – 2، 836 – 10، 837 – 4، 901 – 12، 983 – 3· I 487 – 16، 61 – 12، 139 – 1، 242 – 5، 247 – 1، 250 – 15، 256 – 7، 257 – 7، 292 – 8، 293 – 7، 293 – 9، 294 – 15، 295 – 7، 302 – 7، 313 – 6، 315 – 14، 319 – 2، 321 – 3، 361 – 16، 465 – 15، 487 – 16؛ II 22 – 9، 131 – 8، 136 – 12، 142 – 6، 152 – 6، 178 – 11، 292 – 3·

·1، 303 – 8، 306 – 4، 306 – 12، 308 – 3، 309 – 10،
310 – 2، 310 – 16، 312 – 3، 313 – 1، 317 – 1، 317 –
6، 320 – 7، 322 – 1، 356 – 10، 400 – 8، 411 – 16،
513 – 4: III 4 – 16، 87 – 17، 100 – 6، 119 – 11،
139 – 8، 142 – 18، 143 – 2، 180 – 18، 232 – 6،
269 – 6، 271 – 4، 390 – 5، 538 – 1·

k̨amuk̨ قَمُقْ ئات تبزبکی. 291 – 22· I 498 – 10·

k̨amuldï قَمُلْدِي یانپاشلىدى، یاتتى. 504 – 16· II 191 – 4·

(قَمْلُورْ – قَمُلْماقْ k̨amlur – k̨amulmak̨) 504 – 17· II 191 – 5·

k̨an قانْ قان. 806 – 14، 211 – 5، 489 – 5، 508 – 19، 530 –
16، 606 – 1، 741 – 14، 743 – 24، 748 – 26· III 215 –
8: I 359 – 15: II 158 – 18، 199 – 4، 241 – 12،
383 – 19: III 89 – 4، 93 – 13، 104 – 2·

k̨anadï قَنادِي قان ئالدى. 893 – 1· III 373 – 1·

(قَنارْ – قَناماقْ k̨anar – k̨anamak̨) 893 – 2· III 373 – 2·

k̨anadï قَنَدِي قانىدى. 893 – 7· III 373 – 10·

(قَنيرْ – قَنيماقْ k̨anïr – k̨anïmak̨) 893 – 9· III 373 – 13·

k̨anaoɣu قَناغُو قانئالغۇ، نەشتەر. 340 – 8· I 583 – 14·

k̨anak̨ قَنَقْ قایماق. ئارغۇچە ژە بۇلغارچە. 291 – 23· I 498 – 11·

k̨anat قَنَتْ قانات. 271 – 21· I 463 – 1·

k̨anatoɣan قَنَتْغانْ قانىتىدىغان. 390 – 5· I 669 – 8·

k̨anatlandï قَنَتْلَنْدِي قاناتلاندى. 607 – 26· II 388 – 1·

(قَنَتْلَنُورْ – قَنَتْلَنْماقْ k̨anatur – k̨anatmak̨) 608 – 1· II 388 – 5·

k̨anattï قَنَتّي قاناتتى. 647 – 25· II 458 – 10·

(قَنَـــتُورْ – قَنَتْمـــاقْ k̨anatur – k̨anatmak̨) 647 – 26· II
458 – 12·

k̨anda قَنْدا «قەیەردە، نەدە» دېگەن مەنىدىکى سوراق ئالماش. 319 – 15،
47 – 9، 743 – 3، 819 – 23· I 546 – 7،
65 – 4، 546 – 8: III 92 – 2، 238 – 6·

k̨andï قانْدِي قاندى. 829 – 18· III 256 – 4·

(قانَرْ – قانْماقْ k̨anar – k̨anmak̨) 829 – 18· III 256 – 5·

k̨andïr قَنْدِرْ سېرىقئەت. 348 – 17· I 597 – 5·

k̨anï قـــانِي، قَـــنِي قېنى. سوراق ئالماش. 866 – 21، 867 – 29· III
325 – 9، 327 – 12·

k‚anïdï قانيدي. 893 – 8· III 373 – 12·

k‚anïoɣ قَـــنِغْ تەشـنالـىق، ئـارزۇ – ئارمـان. 285 – 19، 285 – 22· I 487 – 18، 488 – 2·

k‚anïtoɣan قَنْتُغانْ قاندۇرىدىغان، ھۆزۈرلاندۇرىدىغان. 390 – 7· I 669 – 10·

k‚anqa قَنْجـــا نەگـە. 67 – 11، 177 – 22، 270 – 5، 721 – 7· I 101 – 17، 299 – 8، 460 – 7؛ III 52 – 9·

k‚anqik‚ قَـــنْجِقْ قـانجىق ~ قـانجۇق. 362 – 10، 153 – 17، 362 – 11· I 621 – 1، 253 – 18، 621 – 2·

k‚anquk‚ قَنْجُقْ نەگە. 157 – 23· I 262 – 10·

k‚anturdï قَنْتُرْدِي قاندۇردى. 547 – 19· II 274 – 10·

k‚anturur – k‚anturmak‚ (قَنْتُـــرُرْ – قَنْتُرْمـــاقْ) II 547 – 20· 274 – 12·

k‚anu قَنُو قايسى. ئارغۇچە. 866 – 19· III 325 – 6·

k‚aŋ قَنْكْ غاق. ئىملىق سۆز. 954 – 1· III 489 – 10·

k‚aŋdax قـــــــنكدش قـــاندىاش. 973 – 26، 973 – 29· III 521 – 8، 521 – 10·

k‚aŋlï قَنكْلِي كۆتەك ھارۋا. 971 – 1· III 517 – 7·

k‚aŋlï قَنكْلِي قاڭلى. ئادەم ئىسمى. 971 – 2· III 517 – 9·

k‚aŋruk‚ قنكرق قاڭرۇق، دىماغ. 974 – 16· III 522 – 14·

k‚aŋsïk‚ قَنكْسِقْ قاڭسىق، ئۆگـەي. 974 – 17، 974 – 17· III 522 – 15، 523 – 1·

k‚ap قابْ قـاپ، تۇلـۇم. 798 – 3، 158 – 8، 158 – 12، 498 – 14، 568 – 12، 578 – 1، 749 – 6· III 199 – 14؛ I 263 – 9، 263 – 12؛ II 178 – 8، 314 – 8، 331 – 12؛ III 104 – 12·

k‚ap قابْ قاپ، قاچا. 798 – 4· III 200 – 1·

k‚ap قابْ قاپ. ئاننىڭ قورسىقىدا بالىنى ئوراپ تۇرغان قاپ. 798 – 8· III 200 – 6·

k‚ap قابْ (كۆچمە مەنىدە) تۇغقان. 798 – 10· III 200 – 9·

k‚apa قَبا ھەرقانداق نەرسىنىڭ ئېگىزى. 853 – 1· III 299 – 15·

k‚apak‚ قَبَقْ قاپاق. كۆز قاپىقى. 290 – 7· I 496 – 1·

k‚apak‚ قَبَقْ قاپاق. 290 – 8· I 496 – 2·

k‚apak‚ قَبَقْ قىزلىق. 290 – 9· I 496 – 3·

k‚apak‚ladï قَبَقْلادِي قىزلىقىنى ئالدى. 939 – 3· III 461 – 12·

(قَبَقْلارْ – قَبَقْلامـــاقْ *qapaqlar – qapaqlamaq*) III ·4 – 939 ·14 – 461

k¸apak¸lïoq قَبَقْلِغْ: *qapaqlïoq qïz* — بویمغا یەتکەن، قىزلىقى بار قىز. 377 – ·18 – 646 I ·18

k¸apak¸lïk¸ قَبَقْلِقْ قاپاقلىق، قاپاق تېرىلغان يەر. 382 – ·8 I 655 – ·11

k¸apardï قَبَرْدِي قاپاردى. 455 – ·20 II 93 – ·12

(قَبَـــرُرْ – قَبَرْمـــاقْ *qaparur – qaparmaq*) II ·20 – 455 ·13 – 93

k¸aparoqan قَبَرْغانْ قاپارتقۇ. 391 – ·10 I 671 – ·5

k¸aparttï قَبَرْتِي قاپارتتى: كۆپتۈردى. 1009 – ·24 III 584 – ·17

(قَبَـــرْتُورْ – قَبَرْتْمـــاقْ *qapartur – qapartmaq*) III ·25 – 1009 ·1 – 585

k¸apdï قَبْدِي تۇتتى: تارتىۋالدى، بۇلىدى، داربدى. 406 – ·1 II 3 – ·1

(قَبارْ – قَبْماقْ *qapar – qapmaq*) ·4 – 3 II ·3 – 406

k¸apoqa قَبْغا قاپقا، قوۋۇق، دەرۋازا. 324 – ·3 I 554 – ·12

k¸apoqak¸ قَبْغاقْ قاپقاق. ساداقنىڭ قاپقىقى. 359 – ·18 I 616 – ·10

k¸apoqak¸landï قَبْغَقْلَنْدِي قاپقاقلاندى، بېكىتىلدى. 615 – ·22 II 401 – ·16

(قَبْغَقْلَنُورْ – قَبْغَقْلَنْمـــاقْ *qapoqaqlanur – qapoqaqlanmaq*) 615 – ·18 – 401 II ·23

k¸apïldï قَبْلْدِي قاۋالدى ~ قامالدى. 492 – ·20 II 166 – ·17

k¸apïldï قَبْلْدِي بۇلاندى، بۇلاپ كېتىلدى. 492 – ·22 II 167 – ·1

(قَـــبِلُورْ – قَبْلْمـــاقْ *qapïlur – qapïlmaq*) II ·23 – 492 ·3 – 167

k¸apïndï قَبْنْدِي بۇلاۋاتقانەك كۆرۈندى، داربدى. 518 – ·8 II 218 – ·13

(قَبِـــنُورْ – قَبْنْمـــاقْ *qapïnur – qapïnmaq*) II ·9 – 518 ·15 – 218

k¸apïx قَبْشْ بۇلاش، بۇلاڭ – تالاڭ قىلىش. 280 – ·3 I 478 – ·5

k¸apïxdï قَبْشْدِي تالاشتى، بۇلاشتى. 467 – ·7 II 116 – ·11

(قَبِشُـــورْ – قَبِشْـــماقْ *qapïxur– qapïxmaq*) II ·9 – 467 ·14 – 116

k¸apqak¸ قَبْجَقْ قوشلاش. سۇ تارماقلىرىنىڭ قوشۇلغان يېرى. 359 – ·19 I 616 – ·11

k¸apsadï قَبْسادِي قاپسىدى، ئورىۋالدى. 900 – ·16 III 388 – ·6

(قَبْسارْ – قَبْساماقْ *qapsar – qapsamaq*) ·8 – 388 III ·17 – 900

k¸apsadï قَپسادې تارتىۋالغۇسى كەلدى. 900 – 19· III 388 – 9·

k¸apturdï قَپتُرْدې بۇلاتتى، بۇلىغۇزدى. 545 – 16· II 270 – 7·

(قَپتُـــرُرْ – قَپتُرْمـــاقْ *k¸apturur – k¸apturmak*) II 545 – 17· 270 – 9·

k¸apuoq قَـــبْغْ قوۋۇق، قاپقا، ئىشىك. 284 – 8، 48 – 9، 60 – 5، 81 – 24، 124 – 18، 135 – 10، 148 – 1، 173 – 28، 200 – 17، 213 – 21، 257 – 8، 383 – 20، 411 – 4، 424 – 8، 483 – 19، 556 – 9، 644 – 14، 728 – 25، 735 – 13، 748 – 12، 752 – 13، 760 – 19، 814 – 2، 885 – 17، 889 – 16، 897 – 18، 933 – 14، 944 – 4، 946 – 11، 969 – 11· I 485 – 11، 67 – 13، 88 – 6، 127 – 5، 203 – 9، 221 – 17، 243 – 19، 292 – 14، 340 – 2، 364 – 16، 439 – 17، 658 – 7: II 13 – 12، 36 – 10، 148 – 10، 291 – 7، 451 – 10: III 66 – 3، 78 – 5، 102 – 17، 111 – 13، 127 – 5، 228 – 12، 358 – 8، 366 – 4، 382 – 8، 450 – 9، 471 – 9، 475 – 19، 514 – 4·

k¸apuoquoq قَـــبُغْلُغْ: *k¸apuoquoq əv* — قوۋۇقلـۇق ئـۆي. 377 – 2· I 645 – 13·

k¸apuloqan قَبْلُغانْ قاپلىشىپ قالىدىغان. 393 – 3· I 675 – 3·

k¸apux قَبْشْ قاپۇش. يەر ئىسمى. 280 – 4· I 478 – 6·

k¸aq قَجْ قانچە. سوراق ئالماش. 246 – 21، 246 – 21، 378 – 23· I 421 – 15، 422 – 1، 649 – 5·

k¸aqa قاجـــا، قَجـــا قاچا، قاپ. 867 – 21، 867 – 22· III 327 – 3، 327 – 4·

k¸aqaladï قَجالادې، قاجالادې قاچىلىدى. 927 – 23· III 440 – 19·

(قَجـــالارْ – قَجالامـــاقْ *k¸aqalar – k¸aqalamak*) III 927 – 24· 441 – 2·

k¸aqan قَجَنْ قاچان. 307 – 2، 267 – 25، 307 – 3، 356 – 5، 846 – 10· I 524 – 4، 457 – 8، 524 – 6، 610 – 8: III 288 – 8·

k¸aqaq قَجَجْ، قَجاجْ قاچاچ. بىر خىل چىن دۇردۇنى. 623 – 16، 623 – 16· II 414 – 12، 414 – 13·

k¸aqaq قَجاجْ قاقاچ، كىر. 623 – 18· II 415 – 1·

k‚aqdï قَجْدِي قاچتى· 406 – 16· II ·4 – 5·
(قَجار – قَجْماقْ ‚kaqar – kaqmak) 406 – 17· II ·4 – 6·
k‚aqoɣïn قَجْغنْ قاچقۇن· 769 – 6· III 144 – 8·
k‚aqïldï قَجلْدِي قېچىلدى· 503 – 11· II 188 – 14·
(قَجلُـــورْ – قَجلْمـــاقْ ‚kaqïlur – kaqïlmak) 503 – 12· II
188 – 16·
k‚aqïndï قَجنْدِي قېچىۋاتقانده‌ك كۆرۈندى· 518 – 15· II 219 – 10·
(قَجنُـــرْ – قَجنْمـــاقْ ‚kaqïtur – kaqïnmak) 518 – 16· II
219 – 12·
k‚aqïttï قَجتّي قاچۇردى· 637 – 19· II 438 – 13·
(قَجـــتُورْ – قَجتْمـــاقْ ‚kaqïtur – kaqïtmak) 637 – 19· II
438 – 14·
k‚aqïx قَجشْ قېچىش، قاچ – قاچ· 280 – 5، 280 – 8· I 478 – 7،
478 – 8·
k‚aqïxtï قَجشْتِي قېچىشتى· 470 – 11· II 123 – 3·
(قَجشُـــورْ – قَجشْـــماقْ ‚kaqïxur – kaqruxmak) 470 – 12· II
123 – 4·
k‚aqruxdï قَجرُشْدِي قاچۇرۇشتى· 568 – 15· II 314 – 12·
(قَجرُشُورْ – قَجرُشْماقْ ‚kaqruxur – kaqruxmak) 568 – 16· II
314 – 14·
k‚aqturdï قَجتُرْدِي قاچۇردى· 545 – 21· II 270 – 13·
(قَجتُـــرُرْ – قَجتُرْمـــاقْ ‚kaqturur – kaqturmak) 545 – 22· II
271 – 1·
k‚aqurdum قَجرُدُمْ قاچۇردۇم· 458 – 13· II 99 – 5·
(قَجرُرْمَنْ – قَجرُمـــاقْ ‚kaqururmən – kaqurmak) 458 – 14· II
99 – 7·
k‚aquroɣan قَجرُغانْ قاچۇرىدىغان· 390 – 16· I 672 – 1·
k‚aqurttï قَجرُتّي قاچۇرتتى، قاچۇرغۇزدى· 1010 – 9· III 585 – 14·
(قَجرُتُـــرْ – قَجرُتْماقْ ‚kaqurtur – kaqurtmak) 1010 – 10· III
585 – 15·
k‚aqut قَجُتْ تۇتۇشۇش· 271 – 16· I 462 – 14·
k‚ar قارْ قار· 800 – 1، 151 – 25، 249 – 17، 475 – 14، 503
– 25، 548 – 23، 556 – 22، 563 – 1، 641 – 18، 674
– 11· III 203 – 9؛ I 250 – 15، 426 – 15؛ II 132 – 18،

·14 – 445 ،18 – 303 ،8 – 292 ،19 – 276 ،14 – 189
·14 – 508

k¸ara قَرا قارا: قاراڭغۇ. 56 – 24، 257 – 14، 269 – 18، 269 – 21،
·15 – 854 ،14 – 828 ،5 – 799 ،12 – 751 ،5 – 573
·10 – 459 ،6 – 440 ،16 – 81 I ·25 – 954 ،6 – 876
·14 – 201 ،11 – 109 III ؛10 – 322 II ؛12 – 459
·12 – 490 ،11 – 340 ،14 – 302 ،14 – 253

k¸ara قَرا خاقانىيە خانلىرىغا بېرىلگەن نام. 856 – 3· III 305 – 18·

k¸ara ərük قَرا اَرُكْ قارىئۈرۈك. 63 – 21· I 94 – 15·

k¸ara ətmək قَرا اٹماكْ قارا ئەتمەك. نانىنىڭ بىر خىلى. 856 – 26· III
·14 – 307

k¸ara bax قَرا باشْ قارا باش. قۇللارنى ئاتاش ئۈچۈن ئېيتىلىدىغان سۆز.
·7 – 307 III ·22 – 856

k¸ara bəlük قَرا بُلُكْ قارا بۆلۈك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 2·
·19 – 78 I

k¸ara k¸arak¸ قَرا قَرَقْ كۆز قارىسى. 290 – 15· I 496 – 12·

k¸ara k¸ax əgüz قَرا قاشْ اُكُوزْ قاراقاش دەرياسى. 802 – 25· III 208 – 10·

k¸ara k¸ux قَرا قُشْ قارىقۇش: مۇشتەرى يۇلتۇزى، مىزان يۇلتۇزى. 252 – 20،
·22 – 432 ،14 – 431 I ·5 – 856 ،15 – 721 ،6 – 253
·4 – 306 ،18 – 52 III

k¸ara k¸ux قَرا قُشْ قارىقۇش، بۇركۇت. 253 – 6، 856 – 5· I 432 – 19؛
·3 – 306 III

k¸ara k¸ux قَرا قُشْ تۆگە تاپىنىڭ چۆرىسى. ئوغۇزچە. 253 – 11، 856 –7·
·6 – 306 III ؛3 – 433 I

k¸ara k¸ux yulduz قَرا قُشْ يُلدُزْ قارىقۇش يۇلتۇز، مۇشتەرى يۇلتۇزى. 856 – 5· III
·5 – 306

k¸ara k¸uyas قَرا قَياسْ قارا قاياس. شەھەر ئىسمى. 818 – 28· III 236 – 10·

k¸ara orun قَرا اُرُنْ گۆر. 856 – 8· III 306 – 7·

k¸ara ot قَرا اُتْ قارا ئوت، ئاق پارپا. 856 – 24· III 307 – 10·

k¸ara səŋir قَرا سَنكِرْ قارا سەڭگىر. يەر ئىسمى. 856 – 25· III 307 – 13·

k¸ara yaoɩ قَرا ياغْ قارىماي، نېفىت. 856 – 25· III 307 – 12·

k¸ara yaoɩma قَرا يَغْما قارا ياغما. قەبىلە ئىسمى. 716 – 8· III 44 – 10·

k¸ara yaloɩa قَرا يَلْغا قارا يالغا. داۋان ئىسمى. 715 – 1، 715 – 4· III 42 –
·4 – 42 ،2

k‚ara yïoqaq قَـــرا يغـــاچ قارايىغاچ ~ قارىياغاچ. يەر ئىسمى. I ·2 – 101 ·19 – 161

k‚araoqu قَراغُو زاك. بىر خىل قارا بويياق. 339 – 3· I 581 – 21·

k‚araoqu قَراغُو قارىغۇ. 339 – 4· I 582 – 1·

k‚araoqunï قَراغُنِي بالىلار ئاخشىمى ئويناىدىغان بىر ئويۇننىڭ ئېتى. 872 – 7· III 334 – 7·

k‚arak‚ قَـــرَقْ قاراق. كۆز قارىقى. 249 – 15، 489 – 14· I 496 – 12؛ II 160 – 1·

k‚arak‚an قَراقانْ قاراغان. تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ. 341 – 17· I 585 – 11·

k‚arak‚ladï قَرَقْلادِي بۇلىدى، تالىدى. ياغمىچە. 939 – 7· III 462 – 4· (قَـــرَقْلارْ – قَرَقْلامـــاقْ karaklar – karaklamak) III ·8 – 939 ·6 – 462

k‚arak‚lïq قَرَقْلغْ كۆز قارىقى بار. 377 – 26· I 647 – 9·

k‚ara k‚ura قَراقُرا قارا - قۇرا. 857 – 1· III 307 – 18·

k‚araladï قَرالادِي قارايىتتى، قارا قىلدى. 928 – 1· III 441 – 8· (قَـــرالارْ – قَرالامـــاقْ karalar – karalamak) III ·2 – 928 ·10 – 441

k‚araladï قَرالادِي چىچتى. 928 – 7· III 441 – 17·

k‚aramuk‚ قَرامُقْ قارىمۇق. 370 – 8· I 635 – 3·

k‚araŋoqu قَرَنكُغُو قاراڭغۇ. 978 – 25· III 529 – 9·

k‚araŋk‚u قَرانكُقُو قاراڭغۇ. 852 – 18· III 299 – 2·

k‚araqï قَراجِي قاراچى، قەلەندەر. 338 – 16· I 580 – 10·

k‚araquk‚ قَراجُقْ قاراچۇق. شەھەر ئىسمى. 370 – 7· I 635 – 1·

k‚arardï قَرَرْدِي قارايدى. 459 – 12· II 101 – 4· (قَـــرَرُرْ – قَرَرْمـــاقْ kararur – kararmak) II ·13 – 459 ·6 – 101

k‚arartïï قَرَرْتِي قارايتتى. 1010 – 13· III 586 – 1· (قَرَرْتُـــرْ – قَرَرْتْمـــاقْ karartur – karartmak) III ·14 – 1010 ·3 – 586

k‚ardï قارْدِي قاقىدى، كۆۋرىدى. 827 – 17· III 252 – 7· (قَرارْ – قَرْماقْ karar – karmak) III ·20 – 827 ·12 – 252

k‚ardu قَرْدُو قادى، قارا سوغۇق كۈنلىرى ئېقىن سۇ يۈزىدە پەيدا بولىدىغان ئۇششاق مۇز دانچىلىرى. 319 – 19· I 546 – 13·

k‚aroɣa قَرْغا قارغا ~ قاغا. 324 – 6، 199 – 12، 324 – 8، 324 – 15، 422 – 26. I 554 – 15، 337 – 18، 555 – 1؛ II 33 – 17.

k‚aroɣadï قَرْغادِي قارغىدى ~ قاغىدى. 904 – 4. III 395 – 8.

k‚aroɣamaq (قَرْغـــارْ – قَرْغامـــاقْ karoɣar – karoɣamak) III 904 – 5، 395 – 10.

k‚aroɣak‚ قَرْغاقْ قارغىش، لەنەت. 627 – 19. II 421 – 1.

k‚aroɣak‚ tarmak‚ï قَرْغاقْ تَرْماقِي بىر خىل ئۆسۈملۈك. 356 – 22. I 611 – 12.

k‚aroɣaldï قَرْغَلْدِي قارغالدى. 583 – 9. II 342 – 4.

k‚aroɣalmaq (قَـــرْغَلُورْ – قَرْغَلْمـــاقْ karoɣalur – karoɣalmak) II 583 – 10، 342 – 6.

k‚aroɣalïoɣ قَرْغَلِغْ، قَرْغالِغْ قارغالىغ. قەلئە ئىسمى. 398 – 17، 398 – 17. I 682 – 12، 682 – 13.

k‚aroɣandï قَرْغَنْدِي قارغىدى. 594 – 9. II 363 – 10.

k‚aroɣanmaq (قَـــرْغَنُورْ – قَرْغَنْمـــاقْ karoɣanur – karoɣanmak) II 594 – 10، 363 – 12.

k‚aroɣattï قَرْغَتِّي قارغاتتى. 667 – 11. II 494 – 18.

k‚aroɣatmaq (قَـــرْغَتُورْ – قَرْغَتْمـــاقْ karoɣatur – karoɣatmak) II 667 – 12، 495 – 1.

k‚aroɣaxdï قَرْغَشْدِي قارغاشتى. 570 – 10. II 317 – 12.

k‚aroɣaxmaq (قَرْغَشُورْ – قَرْغَشْماقْ karoɣaxur – karoɣaxmak) II 570 – 11، 318 – 1.

k‚aroɣïlaq قَرْغِلاجْ قارلىغاچ ~ قالىغاچ. 398 – 16، 400 – 9، 824 – 24. I 682 – 10، 685 – 4؛ III 246 – 2.

k‚aroɣïx قَرْغِشْ قارغىش، لەنەت. 351 – 12، 212 – 17، 351 – 14. I 601 – 17، 362 – 11، 602 – 2.

k‚aroɣu قَرْغُو قاراۋۇل تۇرا. 324 – 23. I 555 – 12.

k‚aroɣuy قَرْغُوىْ تۇر ~ تۇرا. 870 – 16. III 332 – 6.

k‚arï قَرِى قەبرى. 857 – 3، 426 – 14، 786 – 6، 857 – 3، 857 – 4، 1004 – 2. III 307 – 21؛ II 40 – 5؛ III 177 – 9، 308 – 1، 308 – 2، 574 – 4.

k‚arï قَرِي بىلەك. 857 – 6. III 308 – 4.

k‚arï قَـــرِي بۆز ئۆلچەيدىغان گەز. 857 – 7، 99 – 15. III 308 – 5؛ I 158 – 7.

k‚arïdï قَرِيدِي قېرىدى. 886 – 3· III 359 – 5·

(قَرِيرْ – قَرِيماقْ ‚karïr – ‚karïmak) 886 – 4· III 359 – 6·

k‚arïk‚tï قَـــرِقْتِي قـار ئـېلىپ كـەتتى، قـاردا قاماشـتى. 489 – 11· II 159 – 7·

(قَرِقـــارْ – قَرِقْمـــاقْ ‚karïk‚ar – ‚karïk‚mak) 489 – 12· II 159 – 9·

k‚arïladï قَرِيلادِي گەزلىدى، ئۆلچىدى. 928 – 3· III 441 – 11·

k‚arïladï قَرِيلادِي قېرى ھېسابلىدى. 928 – 5· III 441 – 14·

(قَـــرِيلارْ – قَرِيلامـــاقْ ‚karïlar – ‚karïlamak) III 928 – 6· 441 – 16·

k‚arïladï قَرِيلادِي ئۇچۇردى. 928 – 8· III 441 – 19·

(قَـــرِيلارْ – قَرِيلامـــاقْ ‚karïlar – ‚karïlamak) III 928 – 9· 442 – 2·

k‚arïldï قَرِلْدِي قېتىلدى، قوشۇلدى، ئارىلاشتى. ئوغۇزچە. 503 – 15· II 189 – 1·

(قَرِلُرْ – قَرِلْماقْ ‚karïlur – ‚karïlmak) 503 – 18· II 189 – 5·

k‚arïn قَرِنْ قېرىن، قورساق. 307 – 15، 140 – 5، 179 – 12، 248 – 8، 368 – 22، 389 – 12، 666 – 6، 873 – 21، 901 – 21، 1016 – 13· I 524 – 17، 231 – 2، 302 – 13، 424 – 16، 632 – 15، 668 – 1: II 493 – 1: III 336 – 4، 390 – 17، 596 – 4·

k‚arïndax قَرِنْدَشْ قېرىنداش. 309 – 28· I 529 – 11·

k‚arïnlïq قَرِنْلِغْ: bədük ‚karïnlïq ər — يوغان قورساق ئادەم. 379 – 9· I 650 – 3·

k‚arïnqa قَرِنْجا چۇمۇلە. ئوغۇزچە. 968 – 11، 380 – 26· III 512 – 10: I 653 – 2·

k‚arïnqak‚ قَرِنْجَقْ چۇمۇلە. ئوغۇزچە. 380 – 26· I 653 – 2·

k‚arït قَـــرِتْ ئوغرىلاش، بۇلاڭ – تالاڭ قىلىش. تۈركمەنچە. 271 – 18· I 462 – 16·

k‚arïttï قَرِتِّي قېرىتتى. 641 – 8· II 445 – 2·

(قَرِتُورْ – قَرِتْماقْ ‚karïtur – ‚karïtmak) 641 – 9· II 445 – 3·

k‚arïx قَرِشْ غېرىچ. 280 – 14· I 478 – 14·

k‚arïx قَرِشْ يۇڭ رەخت. 711 – 19· III 36 – 1·

k‚arïxladï قَرِشْلادِي غېرىچلىدى. 937 – 7· III 458 – 5·

(قَرشْـلارْ – قَرشْـلاماقْ *karïxlar – karïxlamak*) III ·8 – 937
·7 – 458

kˌarïxtï قَرشْتي كـبربشتى، قبربشتى· 473 – 26· II ·11 – 129

kˌarïxtïlar قَرشْـتيلارْ قبربشتى، قارشىلاشتى: قارشى ئالدى· 474 – 12· II
·16 – 130

(قَرشُـورْ – قَرشْـماقْ *karïxur – karïxmak*) II ·15 – 474
·2 – 131

kˌarïzan قَريزانْ قبربسال· قبربپ كوٚچتىن قالغان كىشى· 341 – 13· I
·6 – 585

kˌarkˌaoq قَرْقاغْ قبقىر يەر، چوٚل· 354 – 12· I ·12 – 607

kˌar kˌur قَرْقُـرْ: *kar kur ətti karïn* — قبربن (قورساق) غوٚرولدىدى.
·16 – 424 I ·8 – 248

kˌarladï قَرْلادي قار ياغدوٚردى· 910 – 18· III 408 – 9·

(قَـرْلارْ – قَرْلامـاقْ *karlar – karlamak*) III ·19 – 910
·10 – 408

kˌarlandï قارْلَنْدي قار بىلەن قاپلاندى· 838 – 18· III 273 – 13·

(قـارْلَنُورْ – قارْلَنْمـاقْ *karlanur – karlanmak*) III ·19 – 838
·14 – 273

kˌarlattï قَرْلَتي قار ياغدوٚردى· 674 – 11· II 508 – 14·

(قَـرْلَتُورْ – قَرْلَتْمـاقْ *karlatur – karlatmak*) II ·12 – 674
·15 – 508

kˌarlïoqaq قَرْلغَجْ قارلىغاچ ~ قالىغاچ· 398 – 16· I ·10 – 682

kˌarlukˌ قَرْلُقْ قارلوٚق. قەبىلە ئىسمى· 360 – 21· I ·10 – 618

kˌarlukˌladï قَرْلُقْلادي قارلوٚق هېسابلىدى· 948 – 1· III 479 – 5·

(قَرْلُقْلارْ – قَرْلُقْلامـاقْ *karlukˌlar – karlukˌlamak*) III ·3 – 948
·8 – 479

kˌarlukˌlandï قَرْلُقْلَنْدي قارلوٚقلاشتى· 616 – 4· II 402 – 10·

(قَرْلُقْلَنُورْ – قَرْلُقْلَنْماقْ *karlukˌlanur – karlukˌlanmak*) ·6 – 616
II ·13 – 402

kˌarma قَرْمـا بوٚلاك – تالاك· 329 – 26· 312 – 22· I ·10 – 564
·15 – 533

kˌarmaladï قَرْمالادي قارمىدى، قامالىدى، تالىدى· 950 – 6· III 483 – 6·

(قَرْمـالارْ – قَرْمالامـاقْ *karmalar – karmalamak*) III ·7 – 950
·8 – 483

k‚armaxdï قَرْمَشْـــــدِي قارماشـتى، بۈلاشـتى، قارماللاشـتى. 571 – 17· II
·19 – 319

(قَرْمَشُورْ – قَرْمَشْماقْ *kˌarmaxur – kˌarmaxmakˌ*) 571 – 19· II
·3 – 320

k‚arnaoqu قَـــرْنَغُو: *kˌarnaoqu ər* — يوغـان قورسـاق ئـادەم. 372 – 19· I
·10 – 639

k‚arnakˌ قَرْناقْ قارناق. شەھەر ئىسمى. 360 – 24· I 618 – 13·

k‚arnakˌ قَرْنـــاقْ: *kˌarnakˌ ər* — يوغـان قورسـاق ئـادەم. 360 – 25· I
·14 – 618

k‚arq k‚urq قَـــرْجْ قُـــرْجْ گاچ – گـاچ. ئىملـق سۆز. 262 – 1، 262 – 1· I
·7 – 447 ،7 – 447

k‚ars قَرْسْ تۆگە ياكى قوي يۈڭىدىن تىكىلگەن كىيىم. 265 – 17· I
·8 – 453

k‚ars k‚ars قَرْسْ قَرْسْ قـارس – قـارس. چـاۋاك ئـاۋازى. 265 – 18، 265 – 18·
I 453 – 10، 453 – 11·

k‚arsakˌ قَرْســاقْ قارساق. تۆلكە جىنسىغا كىرىدىغان بىر خىل ھايۋان.
360 – 20· I 618 – 8·

k‚art قَرْتْ يارا. 261 – 15· I 446 – 8·

k‚artal قَرْتــالْ: *kˌartal ət* — پارچىلانغان ئەت (گۆش). 366 – 20· I
·11 – 629

k‚artal قَرْتالْ: *kˌartal koy* — ئالا قوي. 366 – 21· I 629 – 13·

k‚artaldï قَرْتَلْدِي سويۈلۈپ كەتتى، ئېغىز ئالدى. 582 – 3· II 339 – 8·

(قَـــرْتَلُورْ – قَرْتَلْمـــاقْ *kˌartalur – kˌartalmakˌ*) 582 – 4· II
·10 – 339

k‚artandï قَرْتَنْدِي ئېغىز ئالدۇردى، داۋالىدى. 593 – 8· II 361 – 7·

(قَـــرْتَنُورْ – قَرْتَنْمـــاقْ *kˌartanur – kˌartanmakˌ*) 593 – 11· II
·12 – 361

k‚art k‚urt قَرْتْ قُرْتْ قـارس – قـۇرس. ئىملـق سۆز. 261 – 19، 261 – 19·
I 446 – 12، 446 – 12·

k‚artladï قَرْتْلادِي قىرتلىدى، قىرت ھېسابلىدى. 1020 – 7· III 603 – 2·

(قَرْتْلارْ – قَرْتْلاماقْ *kˌartlar – kˌartlamakˌ*) 1020 – 9· III 603 – 5·

k‚arturdï قَرْتُرْدِي قاقاتتى؛ قاتقۇزدى. ئوغۇزچە. 546 – 9· II 271 – 12·

(قَرْتُـــرُرْ – قَرْتُرْمـــاقْ *kˌarturur – kˌarturmakˌ*) 546 – 12· II
·17 – 271

k‚arvadï قَرْڤادي مالتىلاشتى، ئىزدەشتۇردى، تىمىسقىلىدى. III ·13 – 904 ·4 – 396

(قَرْڤار – قَرْڤاماق karvar – karvamak‚) III ·15 – 904 ·7 – 396

k‚arvandï قَرْڤَنْدي ئاختۇردى، ئىزدەندى. II ·5 – 595 ·1 – 365

(قَرْڤَنُور – قَرْڤَنْماق karvanur – karvanmak‚) II ·8 – 595 ·5 – 365

k‚arvattï قَرْڤَتّي ئىزدەتتى، ئاختۇرتتى. II ·20 – 667 ·12 – 495

(قَرْڤَتُور – قَرْڤَتْماق karvatur – karvatmak‚) II ·23 – 667 ·16 – 495

k‚arvaxdï قَرْڤَشْدي ئىزدەشتۇردى، قاراشتۇردى. II ·5 – 571 ·3 – 319

(قَرْڤَشُور – قَرْڤَشْماق karvaxur – karvaxmak‚) II ·7 – 571 ·7 – 319

k‚arwadï قَروادي ئىزدەشتۇردى، تىمىسقىلىدى. III ·16 – 904 ·8 – 396

k‚arwï قَروي: karwï ya — ئىككى ئۇچى ئەگمەچ ياي. III ·26 – 868 ·4 – 329

k‚arxadï قَرْشادي غېرىچلىدى. III ·6 – 902 ·7 – 391

(قَرْشار – قَرْشاماق karxar – karxamak‚) III ·7 – 902 ·9 – 391

k‚arxaoı قَرْشاغْ كىيىمنىڭ ئۆلچىمى، غېرىچى. I ·22 – 353 ·14 – 606

k‚arxattï قَرْشَتّي غېرىچلاتتى. II ·12 – 666 ·9 – 493

(قَرْشَتُور – قَرْشَتْماق karxatur – karxatmak‚) II ·13 – 666 ·11 – 493

k‚arxï قَرْشي خان ئوردىسى. I ·6 – 967 ،28 – 322 :III ·11 – 552 ·12 – 510

k‚arxï قَرْشي قارشى، ئەكسى، زىت. I ·1 – 323 ·12 – 552

k‚arxï قَرْشـــي قارىمۇقارشىلىق. I ·3 – 323 ،3 – 323 ،14 – 552 ·15 – 552

k‚arxut قَرْشُتْ قارىمۇ قارشىلىق، زىتلىق. I ·19 – 344 ·15 – 589

k‚asï قَسي قاشا. III ·1 – 858 ،1 – 858 ،14 – 309 ·15 – 309

k‚asï قَسي قاسى. يەر ئىسمى. III ·3 – 858 ·1 – 310

k‚asïoı قَسغْ قوۋۇز: جاۋغاي. I ·6 – 944 ،29 – 284 :III ·15 – 486 ·13 – 471

k‚asïoıladï قَسغْلادي جاۋغىيىغا ئوردى. III ·1 – 938 ·13 – 459

(قَسىغْلارْ – قَسىغْلاماقْ *qasïoqlar – qasïoqlamaq*) III ·2 – 938 ·15 – 459

k¸asïrk¸u قَسرْقُو قوْيوْن· 371 – 14· I 637 – 12·

k¸asnadï قَسْنادي جاقىلدىدى· 912 – 23· III 413 – 1·

(قَسْنارْ – قَسْناماقْ *qasnar – qasnamaq*) III ·25 – 912 ·5 – 413

k¸asnaxdï قَسْتَشْدي تىترەشتى؛ غىڭشىشتى· 571 – 22· II 320 – 7·

(قَسْتَشُورْ – قَسْتَشْماقْ *qasnaxur – qasnaxmaq*) II ·24 – 571 ·10 – 320

k¸asnattï قَسْنَتّي جاقىلداتتى، تىترەتتى· 676 – 4· II 512 – 3·

(قَسْنَتُورْ – قَسْنَتْماقْ *qasnatur – qasnatmaq*) II ·5 – 676 ·6 – 512

k¸asuk¸ قَسُقْ تورسوْق· 290 – 20· I 497 – 1·

k¸asuk¸ قَسُقْ قاسىراق، دەرەخ پوستى· 290 – 22· I 497 – 3·

k¸asuk¸luoq قَسُقْلُغْ: *ər qasuk¸luoq* — تورسوْقلوْق ئادەم· 378 – 2· I ·13 – 647

k¸at قَتْ قات، قەۋەت· 246 – 4· I 420 – 13·

k¸at قَتْ قات، قاش، يان. ئوغوْزچە· 246 – 6، 710 – 12· I 420 – 16: III 33 – 11·

k¸at قاتْ قات. تىكەنلىك دەرەخلەردە بولىدىغان مېۋە· 798 – 14· III ·13 – 200

k¸at k¸adrak¸ قَتْ قَدْراقْ تاغنىڭ قاتلاقلىرى· 359 – 20· I 616 – 13·

k¸ata قَتا قاتا ~ قات· 853 – 19، 246 – 24، 378 – 23· III 301 – 4: I 422 – 1، 649 – 5·

k¸atardï قَتَرْدي قايتوْردى، چېكىندوْردى· 457 – 1· II 96 – 14·

(قَتَرُرْ – قَتَرْماقْ *qatarur – qatarmaq*) II ·3 – 457 ·18 – 96

k¸atarttï قَتَرْتّي قايتوْرتتى، قايتوْرغوْزدى· 1010 – 7· III 585 – 11·

(قَتَرْتُرْ – قَتَرْتْماقْ *qatartur – qatartmaq*) III ·8 – 1010 ·12 – 585

k¸atoqurdï قَتْغُرْدي قېتىپ قالدى، تېلىقىپ كەتتى· 548 – 3· II 275 – 5·

(قَتْغُرارْ – قَتْغُرْماقْ *qatqurar – qatoqurmaq*) II ·4 – 548 ·7 – 275

k¸atïoq قَتِغْ قاتتىق· 284 – 19، 93 – 22، 335 – 21، 359 – 26، 667 – 4، 679 – 13، 724 – 5· 854 – 16، 902 – 10·

:1 – 617 ،17 – 574 ،7 – 149 ،12 – 485 I ·23 – 966
– 391 ،1 – 303 ،14 – 58 III :7 – 518 ،10 – 494 II
·5 – 510 ،13

k‚atïoɣlandï قَتْغَلَنْدِي قاتتىق تىرىشتى. 609 – 1· II ·7 – 390

II ·2 – 609 (‚katïoɣlanur – ‚katïoɣlanmak‚ قَتْغَلَنُورْ - قَتْغَلَنْماقْ

·8 – 390

k‚atïk‚ قَتِقْ تۇتماچ (چۆپ)قا قېتىلىدىغان قېتىق، سىركە ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر. 290 – 11· I 496 – 5·

k‚atïk‚ قَتِقْ قېتىق. ھەرقانداق نەرسىگە قېتىلغان (قوشۇلغان) نەرسە. 290 – 12· I 496 – 7·

k‚atïk‚lïoɣ قَتْقَلْغ: ‚katïk‚lïoɣ ər — شالغۇت ئادەم. 377 – 19· I 647 – 1·

k‚atïldï قَتْلِدِي قېتىلدى، قوشۇلدى. 493 – 11· II 168 – 6·

(قَتْلُورْ - قَتْلَماقْ ‚katïlur – ‚katïlmak‚ 493 – 15· II 168 – 12·

k‚atïloɣan k‚arïloɣan قَتْلُغانْ قَرْلُغانْ قېتىلىدىغان. ئارىلىشىدىغان. 393 – 6· I 674 – 12·

k‚atïndï قَتْنْدِي قېتىۋاتقانده‌ك كۆرۈندى. 518 – 11· II 219 – 3·

(قَتْنُورْ - قَتْنَماقْ ‚katïnur – ‚katïnmak‚ 518 – 12· II 219 – 5·

k‚atïr قَتِرْ قېچىر. 276 – 24، 913 – 6· I 471 – 16: III 413 – 13·

k‚atïrlïoɣ قَتِرْلِغْ: ‚katïrlïoɣ ər — قېچىرلىق ئادەم. 376 – 5· I 643 – 16·

k‚atïxdï قَتِشْدِي قېتىشتى. 468 – 17· II 119 – 1·

(قَتِشُورْ - قَتِشْماقْ ‚katïxur – ‚katïxmak‚ II ·20 – 468 ·5 – 119

k‚atk‚ï قَتْقِي: ‚katk‚ï kixi — بوينى قاتتىق كىشى. 325 – 20· I 557 – 4·

k‚atk‚ïq قَتْقِجْ چاقىدىغان بىر خىل قۇرت. ئارغۇچە. 246 – 21· I 594 – 3·

k‚atlandï قَاتْلَنْدِي مېۋىلىدى. قىپچاق، يەمەك، ئوغراق تىللىردا. 838 – III ·13 273 – 7·

(قَاتْلَنُورْ - قَاتْلَنْماقْ ‚katlanur – ‚katlanmak‚ III ·14 – 838 ·9 – 273

k‚atlïx قَتْلِش قېتىلىش. 351 – 5· I 601 – 7·

k‚atma قَتْما: ‚katma yuoɣa — قاتلىما. 329 – 25· I 564 – 8·

k‚atmïx قَتْمِش قاتمىش. ئەرلەر ئىسمى. 351 – 7· I 601 – 10·

k‚atnadï قَيْنادي قاينىدى، قارشى چىقتى، رەت قىلدى. 912 – 20· III
412 – 15·

(قَيْنارْ – قَيْناماقْ katnar – katnamak‚) 912 – 22· III
412 – 18·

k‚atnattï قَتْنَتّي قايتىلاتتى، ياندۇرمىلاتتى. 676 – 1· II 511 – 18·

(قَتْنَتُورْ – قَتْنَتْماقْ katnatur – katnatmak‚) 676 – 3· II
512 – 1·

k‚atrundï قَتْرُنْدي قېتىۋالدى، توختىۋالدى، يېنىۋالدى. 593 – 19· II
362 – 11·

(قَتْرُنُورْ – قَتْرُنْماقْ katrunur – katrunmak‚) 594 – 2· II
363 – 1·

k‚attï قَتّي قاتتى، قوشتى. 633 – 19· II 431 – 7·

k‚attï قَتّي قاتتى. 633 – 22· II 431 – 11·

(قَتارْ – قَتْماقْ katar – katmak‚) 633 – 23· II 431 – 12·

k‚atturdï قَتُرْدي قاتقۇزدى، قوشقۇزدى. 546 – 4· II 271 – 6·

(قَتُرُرْ – قَتُرْماقْ katturur – katturmak‚) 546 – 7· II
271 – 11·

k‚atun قاتُونْ خوتۇن. 116 – 5، 285 – 7، 869 – 11· I 187 – 1،
487 – 4؛ III 330 – 6·

k‚atun قاتُونْ قاتۇن ~ خاتۇن ~ خوتۇن، خېنىم. ئافراسىياپنىڭ قىزلىرىغىلا خاس نام. 312 – 11، 312 – 14· I 533 – 9، 533 – 11·

k‚atun sïnï قاتُونْ سىنِي قاتۇن سىنى. شەھەر ئىسمى. 792 – 21· III
189 – 18·

k‚atunlandï قاتُونْلَنْدي خېنىملاشتى. 844 – 21· III 284 – 15·

(قاتُونْلَنُورْ – قاتُونْلَنْماقْ katunlanur – katunlanmak‚) 844 – 22·
284 – 17· III

k‚aturdï قَتُرْدي قاتۇردى. 457 – 18· II 97 – 17·

(قَتُرُرْ – قَتُرْماقْ katurur – katurmak‚) 457 – 22· II 98 – 4·

k‚aturoqan قَتُرْغانْ خۇشال بولىدىغان. 391 – 11· I 671 – 7·

k‚atut قَتُتْ قېتىش، قوشۇش. 623 – 11· II 414 – 4·

k‚atut قَتُتْ قاق. بارسغانچە. 623 – 13· II 414 – 7·

k‚atut قَتُتْ سىراچ. 623 – 14· II 414 – 9·

k‚av قاڤْ چاقماق چېقىپ ئوت تۇتاشتۇرۇلىدىغان پىلىك. 804 – 26·
212 – 5· III

kˌav قـــاڤ: *ton kˌav kˌuv boldï* — تـون ناچـار تـكـلـگـەنـلـكـتـىن تارتـىشـىپ قالـدى. 805 · 1 – 212 III · 6.

kˌavakˌ قَڤَـــقْ: *kˌavakˌ art* — قـاۋاق ئـارت. داۋان ئـىسـمـى. 291 · 9 – I · 15 – 497.

kˌavdundï قَڤْدُنْدِ: قـوۋداندى، كـۆيـۈنـدى. 593 – 16 · II 362 – 6.
(قَڤْدُنُـــورْ – قَڤْدِنْمـــاقْ *kˌavdïnur – kˌavdïnmakˌ*) II · 18 – 593 · 9 – 362.

kˌavïkˌ قَڤْـــقْ قـوۋۇق، كـېپـەك. 291 – 13، 291 – 12 · I 497 – 19، 295 – 18.

kˌavoqar قافغر قـاپـغـار. زەپـەر رەڭ يـىپـەك رەخـت. 1015 – 24 · III 595 – 2.

kˌavqïttï قَڤْجِتِّي تەر قـىـلـدى، چـىـشـىـغـا تەگـدى. 660 – 21 · II 482 – 2.
(قَڤْجِـــتُورْ – قَڤْجِتْمـــاقْ *kˌafqïtur – kˌafqïtmakˌ*) I · 26 – 660 · 10 – 482.

kˌavtan قَڤْتانْ تـون. 331 – 16، 771 – 10، 902 – 8 · I 567 – 8؛ III · 10 – 391، 4 – 149.

kˌavqïdï قَڤْجِيدِ ئـېـتـىـلـدى. 895 – 6 · III · 10 – 377.
(قَڤْجِـــيرْ – قَڤْجِيمـــاقْ *kˌavqïr – kˌavqïmakˌ*) III · 8 – 895 · 13 – 377.

kˌavruldï قَڤْرُلْدِ قـورۇلـدى. 582 – 16 · II 340 – 7.
(قَڤْـــرُلُورْ – قَڤْرُلْمـــاقْ *kˌavrulur – kˌavrulmakˌ*) II · 17 – 582 · 9 – 340.

kˌavruldï قَڤْرُشْدِ قـورۇشـتـى. 569 – 21 · II 316 – 12.
(قَڤْرُشُورْ – قَڤْرُشْـــماقْ *kˌavruxur – kˌavruxmakˌ*) II · 23 – 569 · 16 – 316.

kˌavukˌ قَڤُـــقْ قـوۋۇق، دوۋسـاق. 291 – 12، 812 – 13 · I 497 – 18؛ III · 11 – 225.

kˌavurdï قَڤُرْدِ قـورۇدى، قـىـسـتـى. 463 – 11 · II 109 – 2.
(قَڤْـــرارْ – قَڤُرْمـــاقْ *kˌavrar – kˌavurmakˌ*) II · 13 – 463 · 6 – 109.

kˌavuroqan قَڤُرْغانْ قـورۇيـدىـغـان. 392 – 5 · I 672 – 16.

kˌavuxdï قَڤُشْدِ قـوۋۇشـتـى. 478 – 11 · II 138 – 14.
(قَڤُشُـــورْ – قَڤُشْـــماقْ *kˌavuxur – kˌavuxmakˌ*) II · 22 – 478 · 7 – 139.

kˌavxï قَڤْشِي قـوشـۇمـا. 323 – 5 · I 552 – 17.

k‚avxut قَفْشُتْ قوۋۇشماق، ئىككى خاننىڭ بىر – بىرى بىلەن قوۋۇشۇشى. 344 – 22، 590 – 3· I

k‚avxut قَفْشُتْ قاۋشۇت. ئەرلەر ئىسمى. 344 – 24· I 590 – 5·

k‚awuk‚ قَوُقْ قوۋۇق ~ دوۋساق. 812 – 13· III 225 – 11·

k‚awuk‚ قَوُقْ كېپەك. تېرىق كېپىكى. 812 – 14· III 225 – 13·

k‚ax قَاشْ قاش. كۆز ئۇستىدىكى قاش. 802 – 18، 323 – 5· III 552 – 17· I ؛207 – 19

k‚ax قاشْ قاشتاش. 802 – 19، 252 – 19، 706 – 11· III 208 – 1؛ I 431 – 12؛ III 26 – 4·

k‚ax قاشْ قاش، قىرغاق. 803 – 1· III 208 – 14·

k‚ax ogüz قاشْ اُكُوزْ قاش ئۆگۈز ~ قاش دەريا‌سى. 802 – 22· III 208 – 5·

k‚axak‚ قَشَقْ بىر خىل قومۇش. 290 – 25· I 497 – 7·

k‚axandï قَشَنْدِي سىيدى. 519 – 11· II 221 – 5·

(قَشَنُورْ – قَشَنْماقْ *k‚axanur – k‚axanmak‚*) II 519 – 12· 221 – 7·

k‚axaη قَشَنكْ قاشاڭ. 963 – 28· III 504 – 11·

k‚axoɣa قَشْغا قاشقا. مالنىڭ قاشقىسى. 324 – 25، 324 – 26· I 555 – 15، 555 – 16·

k‚axoɣa قَشْغا: *buoɣra* — *k‚axoɣa* قاشقا بۇغرا. ئىككى يەرنىڭ جۇغراپىيىلىك نامى. 324 – 28· I 555 – 19·

k‚axoɣalak‚ قَشْغَلَقْ قاشقالداق. 399 – 7· I 683 – 17·

k‚axïdï قَشِيدِي قاشلىدى، تاتلىدى. 888 – 24· III 365 – 1·

(قَشِيرْ – قَشِيماقْ *k‚axïr – k‚axïmak‚*) 888 – 25· III 365 – 3·

k‚axïk‚lïk‚ قَشْقُلْقْ: *müŋüz k‚axïk‚lïk‚* — قوشۇقلۇق مۈڭگۈز. 382 – 13· I 655 – 17·

k‚axïtoɣan قَشْتَغانْ قاشلىتىدىغان. 389 – 20· I 668 – 12·

k‚axïttï قَشْتِي قاشلاتتى، تاتلاتتى. 643 – 22· II 449 – 18·

(قَشْتُورْ – قَشْتْماقْ *k‚axïtur – k‚axïtmak‚*) 643 – 23· II 450 – 1·

k‚axladï قَشْلادِي قاشلىدى. 911 – 1· III 409 – 2·

(قَشْلارْ – قَشْلاماقْ *k‚axlar – k‚axlamak‚*) 911 – 2· III 409 – 4·

k‚axuk‚ قَشُقْ قوشۇق. 291 – 1· I 497 – 8·

k‚axuk‚ladï قَشُقْلادِي قوشۇقلاپ يېدى. 939 – 10· III 462 – 8·

(قَشُقْلارْ – قَشُقْلاماقْ *k‚axuk‚lar – k‚axuk‚lamak‚*) 939 – 11· III 462 – 10·

kaxukʻlandï قَشُقْلَنْدِي قوشۇقلۇق بولدى. 609 – 10· II 390 – 16·

(قَشُقْلَنُورْ – قَشُقْلَنْماقْ *kaxukʻlanur – kaxukʻlanmak*) 609 – 11· II 391 – 1·

kaxukʻluoq قَشُقْلُغْ: *kaxukʻluoq ayak* — قوشۇقلۇق ئاياق. 378 – 8· I 648 – 3·

kay قايْ قاي. قەبىلە ئىسمى. 807 – 21· III 217 – 6·

kaya قَيا قىيا. 816 – 14، 66 – 15، 696 – 3، 705 – 2، 705 – 4، 854 – 17· III 232 – 14؛ I 100 – 6؛ III 7 – 1، 24 – 3، 24 – 4، 302 – 13·

kayak قَيَقْ، قَيَاقْ قايماق. 814 – 4، 814 – 7، III 228 – 14، 228 – 16·

kayaquk قَيَاجُقْ تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل خۇش پۇراقلىق ئۆسۈملۈك. 823 – 3· III 244 – 7·

kayda قَيْدا «قەيەردە، نەدە» دېگەن مەنىدىكى سوراق ئالماش. 819 – 22، 319 – 16، 319 – 17· III 238 – 5؛ I 546 – 9، 546 – 11·

kaydï قَيْدِي قايدى؛ كۆڭۈل بۆلدى، قارىدى. 874 – 8· III 337 – 2·

(قَيارْ – قَيْماقْ *kayar – kaymak*) 874 – 30· III 338 – 7·

kayoqïk قَيْغُقْ قېيىق. 821 – 30· III 242 – 2·

kayoquk قَيْغُقْ قېيىق. 151 – 28· I 250 – 18·

kayoqurdï قَيْغُرْدِي قايغۇردى. 836 – 7· III 269 – 3·

(قَيْغُرارْ – قَيْغُرْماقْ *kayoqurar – kayoqurmak*) 836 – 8· III 269 – 5·

kayïoq قَيِغْ قايمغ. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 813 – 13· III 227 – 5·

kayïoq قَيِغْ: *kayïoq yər* — يولدىن چەتتە قالغان يەر. 813 – 15· III 227 – 7·

kayïr قَيِرْ پوپاك يەر. تۇركچە. 813 – 7· III 226 – 11·

kayïr قَيِرْ قۇم. ئوغۇزچە. 813 – 7، 131 – 5· III 226 – 11؛ I 215 – 8·

kayïrlïoq قَيِرْلِغْ: *kayïrlïoq yər* — پوپاك يەر. 824 – 11· III 245 – 4·

kayïxdï قَيِشْدِي كۆيۈنۈشتى، غەمخورلۇق قىلىشتى. 832 – 1· III 261 – 1·

(قَيِشُورْ – قَيِشْماقْ *kayïxur – kayïxmak*) 832 – 3· III 261 – 4·

kaynadï قَيْنَدِي قاينىدى. 833 – 23· III 264 – 15·

(قَيْنارْ – قَيْنَماقْ *kaynar – kaynamak*) 834 – 1· III 265 – 1·

k‚aynattï قَيْنَتِي قاينـاتتى. 682 – 7· II 523 – 14·
(قَيْنَـــتُورْ – قَيْنَتْمـــاقْ ‚kaynatur – ‚kaynatmak) II ·8 – 682
·15 – 523
k‚ayrïxdï قَيرِشْدِي قايرىشتى. 837 – 1· III 270 – 15·
(قَيرِشُـــورْ – قَيرِشْـــماقْ ‚kayrïxur – ‚kayrïxmak) III ·2 – 837
·2 – 271
k‚aytardï قَيْتَرْدِي قايتۇردى. ئوغۇزچه. 835 – 16· III 268 – 1·
(قَيْتَـــرُرْ – قَيْتَرْمـــاقْ ‚kaytarur – ‚kaytarmak) III ·17 – 835
·2 – 268
k‚aytaroqan قَيْتَرْغانْ قايتۇرىدىغان. 391 – 21· I 671 – 20·
k‚aytïxdï قَيتِشْدِي قايتىشتى. 837 – 10· III 271 – 12·
(قَيتِشُـــورْ – قَيتِشْـــماقْ ‚kaytïxur – ‚kaytïxmak) III ·11 – 837
·14 – 271
k‚ayturdï قَيْتُـــرْدِي ھېسداشـلىق قىلـدۇردى، كـۆيۈندۇردى. 835 – 13· III
·7 – 267
(قَيْتُـــرُرْ – قَيْتُرْمـــاقْ ‚kayturur – ‚kayturmak) III ·15 – 835
·10 – 267
k‚ayu قَيُو قايسى. 853 – 20· III 301 – 6·
k‚ayuda قَيُودا «قەيەردە، نەدە» دېگەن مەنىدىكى سوراق ئالماش. 319 – 18،
819 – 23· I 546 – 11؛ III 238 – 7·
k‚ayuk‚landï قَيُقْلَنْدِي قايماقلاندى. 839 – 10· III 274 – 13·
(قَيُقْلَنُورْ – قَيُقْلَنْماقْ ‚kayuk‚lanur – ‚kayuk‚lanmak) III ·11 – 839
·14 – 274
k‚az قازْ غـاز. 800 – 11، 88 – 20، 200 – 22، 369 – 26، 535 –
17، 786 – 12، 787 – 11، 954 – 1، 975 – 12· III 204 –
3: I 140 – 10، 340 – 9، 634 – 10: II 251 – 4: III
177 – 17، 179 – 13، 489 – 10، 524 – 2·
k‚az قازْ قاز. كـشى ئىسمى. 800 – 12· III 204 – 4·
k‚az قازْ دەرەخنىڭ قوۋزىقى، پوستى. 801 – 19· III 206 – 14·
k‚az oynï قازْ اُيْنِي قاز ئوينى. شەھەر ئىسمى. 800 – 13· III 204 – 6·
k‚az suvï قازْ سُقِي قاز سۇيى. دەريا ئىسمى. 801 – 16· III 206 – 9·
k‚azaŋk‚u قَزَنكْقُو چىگىچ. 978 – 26· III 529 – 10·
k‚azdï قَزْدِي قازدى. 410 – 7، 410 – 8· II 12 – 2، 12 – 3·
(قَزارْ – قَزْماقْ ‚kazar – ‚kazmak) II ·9 – 410 – 6·

k‚azoɣan قَزْغانْ: *ķazoɣan yər* — يېرىق ۋە ئېگىز – پەس بولغان ياتقاقلىق يەر. 334 – 2· I 571 – 14·

k‚azoɣandï قَزْغَنْدِي قازاندى، ئىگە بولدى. 594 – 12· II 363 – 14·

(قَـزْغَنُورْ – قَزْغَنْـماقْ *ķazoɣanur – ķazoɣanmaķ*) 594 – 13· II 363 – 16·

k‚azoɣanq قَزْغَنج تاپاۋەت، قازانغان نەرسە. 977 – 14· III 527 – 5·

k‚azï قَزى قېزا. 857 – 17· III 309 – 4·

k‚azïdï قَزِيدِي قازدى، كولىدى. 886 – 24· III 360 – 16·

(قَزِيرْ – قَزِيماقْ *ķazïr – ķazïmaķ*) 886 – 26· III 361 – 2·

k‚azïldï قَزِلْدِي قېزىلدى. 504 – 1· II 189 – 17·

(قَزِلُرْ – قَزِلْماقْ *ķazïlur – ķazïlmaķ*) 504 – 2· II 190 – 1·

k‚azïndï قَـــزِنْدِي: *ķazïndï toprak* — قېزىلغان توپا. 342 – 8· I 587 – 5·

k‚azïndï قَزِنْدِي قېزىۋالدى. 519 – 1· II 220 – 9·

(قَزِنُورْ – قَزِنْماقْ *ķazïnur – ķazïnmaķ*) 519 – 3· II 220 – 12·

k‚azïxdï قَزِشْدِي قېزىشتى. 476 – 11· II 134 – 12·

(قَزِشُـــورْ – قَزِشْـــماقْ *ķazïxur – ķazïxmaķ*) 476 – 13· II 135 – 3·

k‚azlayu قَزْلَيُو غاز بويىنىدەك. 86 – 2· I 135 – 11·

k‚azlïndï قَزْلِنْدِي قېزىلدى. 595 – 25· II 366 – 10·

(قَـــزْلِنُورْ – قَزْلِنْمـــاقْ *ķazlïnur – ķazlïnmaķ*) 595 – 25· II 366 – 11·

k‚azŋuk‚ قَزُنكُقْ قوزۇق. 974 – 11· III 522 – 9·

k‚azturdï قَزْتُرْدِي قازدۇردى، كولاتتى. 546 – 19· II 272 – 9·

(قَزْتُـــرُرْ – قَزْتُرْمـــاقْ *ķazturur – ķazturmaķ*) 546 – 20· II 272 – 11·

k‚azuk‚ قَزُقْ: *ķazuk‚ arïk* — قېزىلغان ئېرىق. 290 – 19· I 496 – 17·

k‚azwïn قَزْوِينْ قازۇن. شەھەر ئىسمى. 800 – 12· III 204 – 4·

k‚aż قاذْ شۇرغان. 798 – 20· III 201 – 7·

k‚ażaoɣ قَذَغْ ئۆستەڭ. 546 – 19· II 272 – 9·

k‚ażax قَذَشْ قاياش، يېقىن تۇغقان. 280 – 12، 707 – 3، 874 – 11· I 478 – 12؛ III 27 – 8، 337 – 4·

k‚ażoɣu قَذْغُـــو قـايغۇ. 324 – 4، 90 – 21، 369 – 4، 967 – 5· I 554 – 13، 143 – 17، 633 – 8؛ III 510 – 11·

kạażoqulandï قَذْغُلَنْدِ قایغۇلاندی ~ قایغۇردی. 841 – 14· III 278 – 9·
(قَذْغُلَنُورْ – قَذْغُلَنْمـاقْ *kạażoqulanur – kạażoqulanmak*) 841 – 16·
III 278 – 11·

kạażoqurdum قَذْغُرْدُمْ قایغۇردۇم. 548 – 9· II 275 – 13·
(قَذْغُـرارْ – قَذْغُرْمـاقْ *kạażoqurar – kạażoqurmak*) II 548 – 22·
276 – 17·

kạażïoq قَذغْ قەیمق، قەیمپ تمکش. 284 – 10· I 485 – 13·

kạażïk قَذقْ قەیمق. ئارغۇچە. 290 – 14· I 496 – 11·

kạażïn قَذنْ «قەیناتا، قەیناتا» دەگەن سۆزلەردەکی «قەیمن». 307 – 6،
307 – 9، 874 – 11· I 524 – 10، 524 – 12: III 337 – 4·

kạażïŋ قَذنكْ قەیمن، قەیمن دەربخی. 963 – 22، 271 – 10، 790 – 2،
801 – 21، 963 – 24· III 504 – 8: I 462 – 10: III
184 – 11، 206 – 15، 504 – 9·

kạażïrdï قَذرْدِ قایرمدی. 459 – 1· II 100 – 7·
(قَـذرارْ – قَذرْمـاقْ *kạażïrar – kạażïrmak*) II 459 – 4·
100 – 11·

kạażïroqak قَذرْغاقْ قاپمرق. 381 – 14· I 654 – 3·

kạażïroqan قَذرْغانْ قایرمیدغان. 391 – 27· I 672 – 7·

kạażïrlandï قَذرْلَـنْدِ بەتخۇیلاندی، مىجەزی قوپاللاشتی، زالىملاشتی. 608 –
388 II 11· – 17·
(قَذرْلَنُورْ – قَذرْلَنْماقْ *kạażïrlanur – kạażïrlanmak*) II 608 – 13·
389 – 3·

kạażïrttï قَذرْتِ قایرمتتی، قایرمغۇزدی. 1010 – 11· III 585 – 17·
(قَذرْتُـرْ – قَذرْتْمـاقْ *kạażïrtur – kạażïrtmak*) III 1010 – 12·
585 – 19·

kạażïtoqan قَذتْغانْ کاج. 389 – 3· I 667 – 9·

kạażïttï قَذتِ قەیمتتی، قەیمتمپ تمکتۇردی. 638 – 12· II 440 – 3·
(قَذتُورْ – قَذتْماقْ *kạażïtur – kạażïtmak*) 638 – 13· II 440 – 4·

kạażïttï قَذتِ قایتتی، یاندی. 638 – 9· II 439 – 15·
(قَذتـارْ – قَذتْمـاقْ *kạażïtar – kạażïtmak*) II 638 – 10·
439 – 17·

kạażïx قَـذشْ قەیمش. 280 – 13· 929 – 12· I 478 – 13: III
443 – 19·

kạażïxladï قَذشْلادِ قەیمش قىلدی. 937 – 5· III 458 – 2·

(قَذشْـــلارْ – قَذشْـــلاماقْ *qażïxlar – qażïxlamaq*) III ·6 – 937 ·4 – 458

qażïz قَذزْ قوۋزاق، دەرەخ پوستى· 277 – 24· I 473 – 19·

qażïzlandï قَذزْلَنْدى قوۋزاقلاندى· 608 – 14· II 389 – 5·

(قَذزْلَنُورْ – قَذزْلَنْماقْ *qażïzlanur – qażïzlanmaq*) II ·15 – 608 ·6 – 389

qażnaoqun قَذْنـــاغُنْ: *qazïn qaznaoqun* — قۇدا - باجىلار· 399 – 27· I ·17 – 684

qażrandï قَذْرَنْـــدى قۋيىندى، قاتتىق تەگدى، كۆپتى· 594 – 4· II ·3 – 363

(قَذْرَنُـــورْ – قَذْرَنْمـــاقْ *qażranur – qażranmaq*) II ·6 – 594 ·6 – 363

qażrïldï قَذْرِلْدى قايرىلدى· 582 – 12· II 340 – 2·

(قَذْرِلُـــورْ – قَذْرِلْمـــاقْ *qażrïlur – qażrïlmaq*) II ·14 – 582 ·5 – 340

qażrïxdï قَذْرِشْـــدى قايرىشتى، تولعاشتى؛ رەت قىلىشتى· 568 – 22· II ·3 – 315

qażtï قـــاذْتى: *ər qazti* — ئادەم شۇرعاندا ئۇلدى· 1017 – 3· III ·3 – 597

(قاذارْ – قاذْماقْ *qażar – qażmaq*) III ·3 – 1017 ·4 – 597

qażudï قَذُودى قۋيىدى، قۋيىپ تىكتى· 884 – 7· III 355 – 13·

(قَذُورْ – قَذْوماقْ *qażur – qażumaq*) III ·8 – 884 ·15 – 355

qï قي «ھەي» مەنسىدىكى چاقىرىشنى بىلدۇرىدىغان ياردەمچى سۆز. 849 – 8، 8· III ·10 – 293 ·11 – 293

qï قي تۇغقانچىلىقنى بىلدۇرىدىغان ئىسىملارنىڭ ئاخىرىغا ئۇلىنىپ كېلىپ، سۆيۈمچانلىقنى بىلدۇرىدىغان قوشۇمچە. 849 – 11· III ·14 – 293

qïdïxdï قدشْدى جىيەكلىشىپ بەردى· 471 – 9· II 124 – 14·

(قدشُرْ – قدشْماقْ *qïdïxur – qïdïxmaq*) II ·12 – 471 ·1 – 125

qïoq قيغ قىغ· 786 – 13· III 177 – 19·

qïoqlattï قغْلَتّي قىغلاتتى، تېزەكلەتتى· 674 – 21· II 509 – 9·

(قغْلَـــتُورْ – قغْلَتْمـــاقْ *qïoqlatur – qïoqlatmaq*) II ·22 – 674 ·12 – 509

qïkïrdï قِقرْدى قىچقىردى، ۋارقىردى· 464 – 1· II 110 – 4·

(قَقَـــرارْ – قَقَرْمَـــاقْ *kïkïrar – kïkïrmak*) II ·2 – 464
·6 – 110

k,ïk,rïxdï قَقَرْشْدِي قىرقىراشتى، ۋارقىراشتى· 570 – 5· II 317 – 6·

(قَقَرْشُـــورْ – قَقَرْشْـــماقْ *kïkrïxur – kïkrïxmak*) II ·6 – 570
·8 – 317

k,ïl قَلْ قىل، تۈك· 256 – 28· I 439 – 7·

k,ïl k,ux قَلْ قُشْ قىل قۇش· قۇش ئىسمى· 256 – 28· I 439 – 8·

k,ïl k,użruk, قَلْ قُذْرُقْ قىل قۇيرۇق· قۇش ئىسمى· 256 – 30· I 439 – 10·

k,ïldï قَلْدِي قىلدى· 422 – 16· II 33 – 6·

(قَلُورْ – قَلْماقْ *kïlur – kïlmak*) II ·22 – 422 ·14 – 33

k,ïldruk, قلدرق قىلتىرىق· 1001 – 5· III 569 – 6·

k,ïlïk, قلق قىلىق، مىجەز، خۇي· 291 – 18· I 498 – 5·

k,ïlïndï قَلْـــنْدِي: *ər təgmə kïlïnq kïlïndï* — ئادەم كۆرگەنلا ئىشنى قىلىۋەردى· 519 – 15· II 221 – 11·

(قَلْنُورْ – قَلْنْماقْ *kïlïnur – kïlïnmak*) II ·17 – 519 ·15 – 221

k,ïlïnq قَلْنْجْ قىلىق، خۇي، مىجەز· 967 – 16· III 511 – 4·

k,ïlïnq قَلْنْجْ خۇلق· 967 – 19· III 511 – 7·

k,ïlïq قَلـــــجْ قىلىچ· 273 – 1، 149 – 23، 246 – 18، 258 – 17،
273 – 3، 273 – 14، 302 – 17، 318 – 21، 490 – 6،
499 – 19، 513 – 12، 551 – 24، 591 – 23، 621 – 4،
644 – 13، 672 – 5، 681 – 8، 815 – 17، 889 – 19،
895 – 12، 909 – 3، 966 – 4، 1015 – 2· I 465 – 5،
247 – 2، 421 – 12، 442 – 9، 465 – 16، 515 – 18،
544 – 18: 161 – 8، 180 – 18، 208 – 9، 283 – 4،
358 – 10، 410 – 11، 451 – 8، 504 – 7، 522 – 1: III
231 – 12، 366 – 8، 378 – 4، 405 – 4، 509 – 4،
593 – 15·

k,ïlïq han قلجْ خانْ قىلىچ خان· خاقانىيە بەگلىرىنىڭ ئۇنۋانى· 273 – 8· I
465 – 10·

k,ïlïqladï قلجْـــلادِي قىلىچلىدى، قىلىچ بىلەن چاپتى· 933 – 22· III
451 – 7·

(قلجْـــلارْ – قلجْلامـــاقْ *kïlïqlar – kïlïqlamak*) III ·23 – 933
451 – 9·

k,ïlïqlandï قلجْلَنْدِي قىلىچلاندى، قىلىچلىق بولدى· 608 – 3· II 388 – 6·

(قلجْلَنُورْ – قلجْلَنْمـاقْ *kilïqlanur – kilïqlanmak*) II ·4 – 608
·7 – 388

قلشْدي قىلىشتى· 484 – 17· II ·6 – 150 kilïxdï

(قلشُـورْ – قلشْـماقْ *kilïxur – kilïxmak*) II ·19 – 484
·8 – 150

قلْق قىلىق، مىجەز، خوي· 291 – 19· I ·6 – 498 kilk

قلْتق قوماق، باش كېپىكى· 362 – 4· I ·12 – 620 kiltïk

قلْتُرْدي قىلدۇردى· 547 – 12· II ·19 – 273 kilturdï

(قلْتُـرُرْ – قلْتُرْمـاقْ *kilturur – kilturmak*) II ·13 – 547
·2 – 274

قمزْ قىمىز· 277 – 26، 412 – 11، 838 – 21· I ·2 – 474؛
·2 – 274 III ؛11 – 15 II kimïz

قمزْ اَلْملا قىمىز ئالما· 277 – 26· I ·3 – 474 kimïz almïla

قمزْلَنْدي قىمىزلىق بولدى· 608 – 18· II ·11 – 389 kimïzlandï

(قمزْلَنُورْ – قمزْلَنْمـاقْ *kimïzlanur – kimïzlanmak*) ·19 – 608
·13 – 389 II

قنْ، قِينْ قىن· 258 – 17، 793 – 11· I 442 – 8؛ III ·4 – 191 kin

قنادي قىينىدى، جازالىدى؛ قىنلىدى، غىلاپلىدى· 893 – 3· III kinadï
·4 – 373

(قنارْ – قناماقْ *kinar – kinamak*) ·6 – 893 III ·8 – 373

قنَـتّي قىينـاتتى، قىيـن – قىسـتاققا ئالدۇردى· 648 – 6· II kinattï
·1 – 459

(قنَتُورْ – قنَتْماقْ *kinatur – kinatmak*) ·7 – 648 II ·3 – 459

قنق قىنىق· ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 54 – 16· I kinïk
·17 – 77

قنشْدي مەپتۇن بولدى، بېرىلدى· 487 – 12· II ·3 – 156 kinïxdï

(قنشُـورْ – قنشْـماقْ *kinïxur – kinïxamak*) II ·14 – 487
·6 – 156

قنْلادي قىنلىدى، غىلاپلىدى· 911 – 8· III ·12 – 409 kinladï

(قنْلارْ – قنْلاماقْ *kinlar – kinlamak*) ·14 – 409 III ·9 – 911

قنكـرْ قىڭغىر، ئەلـەس· 958 – 23، 139 – 22، 149 – 21،
273 – 958، 12 – 24· III 496 – 12؛ I 230 – 5، 246 – kiŋir
·14 – 496 III ؛14 – 465 ،17

قيجى قىچا· 867 – 25· III 327 – 8· kiqï

ئىندېكس

k‚ïqïladï قِجيلادِي قىچقىلدى ~ غىدىقلدى. 927 – 26. III 441 – 4.
(قِجـــيلارْ – قِجيلامـــاقْ kïqïlar – kïqïlamak) III 927 – 28. III 441 – 7.

k‚ïqurdï قِيجُرْدِي قارىلدى، قىتىغۇرلۇق قىلدى. 831 – 5. III 259 – 6.
(قِيجُـــرارْ – قِيجُرْمـــاقْ kïqurar – kïqurmak) III 831 – 7. III 259 – 9.

k‚ïr قِرْ: kïr yaqï — ئەشەددىي ياۋ. 248 – 13. I 425 – 2.

k‚ïr قِرْ: kïr at — بوز ئات. 248 – 14. I 425 – 3.

k‚ïr قِرْ قىر، تىرگەن. 248 – 15. I 425 – 4.

k‚ïr قِرْ قىر، تۆپىلىك، دۆڭ. 248 – 16. I 425 – 5.

k‚ïraoqu قِراغُو قىرو. 339 – 7. I 582 – 5.

k‚ïrbas قِرْباسْ: kïrbas ar — تاقىر باش ئادەم. 350 – 17. I 600 – 7.

k‚ïrdï قِرْدِي قىردى. 408 – 12. II 8 – 8.
(قِرارْ – قِرْماقْ kïrar – kïrmak) 408 – 13. II 8 – 9.

k‚ïroqadï قِرْغادِي دەككە بەردى، ئەدىپىنى بەردى. 904 – 8. III 395 – 14.
(قِرْغـــارْ – قِرْغامـــاقْ kïzoqar – kïzoqamak) III 904 – 9. III 395 – 17.

k‚ïroqaoq قِرْغاغْ قىرغاق، كىيىمنىڭ قىرغىقى. 627 – 21. II 421 – 4.

k‚ïroqaoq قِرْغاغْ كايىش. 627 – 22. II 421 – 5.

k‚ïroqattï قِرْغَتِي غەزەپلەندۈردى، يامان كۆرسەتتى. 667 – 17. II 495 – 8.
(قِـــرْغَتُورْ – قِرْغَتْمـــاقْ kïroqatur – kïroqatmak) II 667 – 19. II 495 – 11.

k‚ïroqaxdï قِرْغَشْدِي لەنەت ئوقۇشتى. 570 – 13. II 318 – 2.
(قِرْغَشُورْ – قِرْغَشْـــماقْ kïroqaxur – kïroqaxmak) II 570 – 14. II 318 – 4.

k‚ïroqïl قِـــرْغِلْ: kïroqïl ar — ئوتتۇرا ياشلىق ئادەم. 366 – 22. I 629 – 14.

k‚ïroquy قِرْغُوىْ قۇرغۇي. 870 – 16، 472 – 12، 870 – 16. III 332 – 4؛ 332 III :13 – 126 II :4.

kïrïldï قِرِلْدِي قىرىلدى. 503 – 23. II 189 – 11.
(قِرِلُرْ – قِرِلْماقْ kïrïlur – kïrïlmak) 503 – 24. II 189 – 13.

k‚ïrïndï قِرِنْدِي قىرىندى. 342 – 5. I 586 – 13.

k‚ïrïndï قِرِنْدِي قىرىۋاتقاندەك كۆرۈندى. 518 – 21. II 220 – 6.
(قِرِنُورْ – قِرِنْماقْ kïrïnur – kïrïnmak) 518 – 22. II 220 – 8.

k,ïrïxdï قرِشدِي قىرىشتى. 475 – 1· II 131 – 15·
(قرِشُورْ – قرِشْماقْ kïrïxur – kïrïxmak,) 475 – 2· II 132 – 1·
k,ïrk, قرْقْ قىرىق. 266 – 4، 662 – 12· I 454 – 8؛ 485 – 13· II
k,ïrk,dï قرْقْدِي قىرقىدى. 1004 – 18· III 575 – 1·
(قرْقارْ – قرْقْماقْ kïrk,ar – kïrk,mak,) 1004 – 19· III 575 – 3·
k,ïrk,ïldï قرْقلْدِي قىرقىلدى. 583 – 13· II 342 – 10·
(قىرْقلُورْ – قرْقلْماقْ kïrk,ïlur – kïrk,ïlmak,) 583 – 14· II 342 – 12·
k,ïrk,ïxdï قرْقشْدِي قىرقىشتى. 571 – 12· II 319 – 12·
(قرْقشُورْ – قرْقشْماقْ kïrk,ïxur – kïrk,ïxmak,) 571 – 13· II 319 – 14·
k,ïrk,ïz قرْقزْ قىرغىز. قەبىلە ئىسمى. 349 – 9· I 598 – 6·
k,ïrk,lum قرْقلْم قىرقلۇم، كەمچەن. 1002 – 1· III 570 – 15·
k,ïrladï قرْلادِي قىرلىدى، چۆنەك تارتتى. 910 – 23· III 408 – 16·
(قرْلارْ – قرْلاماقْ k,ïrlar – k,ïrlamak,) 910 – 25· III 409 – 1·
k,ïrlandï قرْلَندِي قىرلاشتى. 595 – 18· II 365 – 18·
(قىرْلَنُورْ – قرْلَنْماقْ k,ïrlanur – k,ïrlanmak,) 595 – 19· II 366 – 2·
k,ïrlattï قرْلَتِي قىرلاشتى. 674 – 13· II 508 – 17·
(قىرْلَتُورْ – قرْلَتْماقْ k,ïrlatur – k,ïrlatmak,) 674 – 14· II 508 – 18·
k,ïrma قرْما قىرما، كونۇس. 330 – 1· I 564 – 12·
k,ïrnak, قرْناقْ دېدەك، چۆرە. ياباقۇ، قاي، چۇمۇل، باسمىل، ئوغۇز، يەمەك ۋە قىپچاق تىللىرىدا. 360 – 26· I 618 – 15·
k,ïrŋak, قرنكاق قىڭراق. 974 – 10· III 522 – 7·
k,ïrqadï قرْجادِي قىرچىدى، سۇرۇندى. 895 – 3· III 377 – 6·
(قرْجارْ – قرْجاماقْ k,ïrqar – k,ïrqamak,) 895 – 4· III 377 – 8·
k,ïrqaldï قىرْجَلْدِي قىرچالدى، تېگىمپ كەتتى، سۇرۇۋەتتى. 582 – 6· II 339 – 12·
(قىرْجَلُورْ – قرْجَلْماقْ k,ïrqalur – k,ïrqalak,) 582 – 7· II 339 – 15·
k,ïrqattï قرْجَتِي قىرچىتتى، چەرپىتتى، سۇردۇردى. 660 – 1· II 481 – 1·
(قىرْجَتُورْ – قرْجَتْماقْ k,ïrqatur – k,ïrqatmak,) 660 – 17· II 481 – 14·

kˌïrt قِرْتْ قىرت. 261 – 21· I 446 – 14·

kˌïrt ot قِرْتْ اُتْ پاكار ئوت. 261 – 21· I 446 – 14·

kˌïrt saq قِرْتْ سَجْ كالته چاچ. 261 – 22· I 446 – 15·

kˌïrt kixi قِرْتْ كشِي بېخىل ۋە خۇلقى ياماں ئادەم. 261 – 22· I 446 – 16·

kˌïrtïx قِرْتِشْ ئىنسان ياكى باشقا نەرسىلەرنىڭ يۈزى، چىرايى، رەڭگى. 351 – 8· I 601 – 11·

kˌïrtïxladï قِرْتِشْلادِي قىرتىشلىدى، قىردى، سىلىقلاشتۇردى. 947 – 15· III 478 – 5·

(قِرْتِشْلارْ – قِرْتِشْلاماقْ *kˌïrtïxlar – kˌïrtïxlamakˌ*) 947 – 17· III 478 – 7·

kˌïrtïxlandï قِرْتِشْلَنْدِي چىرايلىقلاشتى. 612 – 13· II 396 – 1·

(قِرْتِشْلَنُورْ – قِرْتِشْلَنْماقْ *kˌïrtïxlanur – kˌïrtïxlanmakˌ*) 612 – 14· II 396 – 3·

kˌïrturdï قِرْتُرْدِي قىردۇردى. 546 – 17· II 272 – 6·

(قِرْتُرُرْ – قِرْتُرْمَاقْ *kˌïrturur – kˌïrturmakˌ*) 546 – 18· II 272 – 8·

kˌïrukˌ قِرُقْ: *kˌïrukˌ ər* — قولى سوغۇلۇپ كەتكەن ئادەم. 290 – 17· I 496 – 15·

kˌïsdï قِسدِي قىستى. 411 – 4· II 13 – 12·

(قِسارْ – قِسْماقْ *kˌïsar – kˌïsmakˌ*) 411 – 6· II 14 – 1·

kˌïsoɣandï قِسْغَنْدِي قىزغاندى، قىسىندى، پىخسىقلىق قىلدى. 595 – 1· II 364 – 15·

(قِسْغَنُورْ – قِسْغَنْماقْ *kˌïsoɣanur – kˌïsoɣanmakˌ*) 595 – 3· II 364 – 19·

kˌïsoɣaq قِسْغاجْ قىسقاچ. 346 – 22· I 594 – 5·

kˌïsïoɣ قِسِغْ قاماقخانا، تۇرمە. 285 – 1· I 486 – 16·

kˌïsïldï قِسِلْدِي قىسىلدى. 504 – 6· II 190 – 8·

(قِسِلُرْ – قِسِلْماقْ *kˌïsïlur – kˌïsïlmakˌ*) 504 – 8· II 190 – 11·

kˌïsïndï قِسِنْدِي قىسىندى، قىزغاندى، بېخىللىق قىلدى. 519 – 7· II 220 – 17·

(قِسِنُورْ – قِسِنْماقْ *kˌïsïnur – kˌïsïnmakˌ*) 519 – 10· II 221 – 4·

kˌïsïr قِسِرْ قىسىر. 277 – 4، 185 – 18، 277 – 5، 756 – 16· I 472 – 9، 314 – 1، 472 – 10: III 119 – 7·

k‚ïsïrk‚andï قسرْقَنْدې قىزغاندى، قىسىپ تۇتتى. 605 – 8، II 382 – 11.
(قسرْقُنورْ – قسرْقَنْماقْ *kïsïrkanur – kïsïrkanmak*) 605 – 10.
II 382 – 14.

k‚ïsk‚a قسْقا قىسقا. 411 – 14، II 14 – 9.

k‚ïslïndï قسْلْندې قىسلدى. 596 – 1، II 366 – 12.

(قسْلُنورْ – قسْلْنْماقْ *kïslïnur – kïslïnmak*) 596 – 3، II
366 – 16.

k‚ïsmak‚ قسْماقْ ئۈزەڭگىباغ. 361 – 15، 569 – 17، I 619 – 14؛ II
316 – 8.

k‚ïsmak‚ قسْماقْ قىسماق، تۈزاق. 361 – 17، I 619 – 16.

k‚ïsrak‚ قسْراقْ تۈغمىغان بايتال؛ بايتال. 361 – 3، 163 – 25، 166 –
3، 277 – 5، 361 – 6، 372 – 18، 379 – 17، 473 – 19،
758 – 19، 807 – 12، 913 – 3، 925 – 5، 925 – 6، I
619 – 3، 274 – 1، 278 – 2، 472 – 10، 619 – 5؛ II
129 – 2؛ III 124 – 5، 216 – 10، 413 – 9، 435 – 19،
436 – 1.

k‚ïsrak‚landï قسْرَقْلَنْدې قىسراقلىق بولدى. 616 – 1، II 402 – 6.
(قسْرَقْلَنُورْ – قسْرَقْلَنْماقْ *kïsrakïanur – kïsrakïanmak*) 616 – 2،
II 402 – 8.

k‚ïsruxdï قسْرُشْدې قىسقارتىشتى. 569 – 17، II 316 – 8.
(قسْرِشُورْ – قسْرِشْماقْ *kïsrïxur – kïsrïxmak*) 569 – 19، II
316 – 11.

k‚ïsturdï قسْتُرْدې قىستۇردى ~ قىسقۇزدى، قىسقارتقۇزدى. 546 – 25، II
272 – 17.
(قسْتُرُرْ – قسْتُرْماقْ *kïsturur – kïsturmak*) 547 – 3، II 273 – 7.

k‚ïsurdï قسُرْدې قىسقارتتى. 460 – 4، II 102 – 14.
(قسُرُرْ – قسُرْماقْ *kïsurur – kïsurmak*) 460 – 5، II
102 – 16.

k‚ïv قڤْ بەخت، دۆلەت. 253 – 24، 231 – 20، I 433 – 14،
395 – 14.

k‚ïval قڤال: *kïval burun* — قاڭشار بۇرۇن. 314 – 19، I 537 – 17.

k‚ïvqak‚ قفْجاقْ قىپچاق. قەبىلە ئىسمى. 361 – 22، I 620 – 1.

k‚ïvqak‚ قفْجاقْ قىپچاق. يەر ئىسمى. 361 – 23، I 620 – 2.

k‚ïvqak‚ladï قفْجاقْلادې قىپچاق ھېسابلىدى. 948 – 4، III 479 – 10.

(قِفْجاقْلارْ – قِفْجاقْلاماقْ *kïfqaqlar – kïfqaqlamak*) ·6 – 948
·12 – 479 III

k‚ïvtu قِفْتُو قايچا. چىگىلچە. 317 – 27· I 543 – 9·

k‚ïvtuladï قِفْتُولادِي قايچىلىدى. 948 – 19· III 480 – 8·

(قِفْتُولارْ – قِفْتُولاماقْ *kïftular – kïftulamak*) III ·21 – 948
·1 – 481

k‚ïvqak‚landï قِفْجاقْلَنْدِي قىپچاقلاشتى، قىپچاق قىياپىتىگە كىردى. 616 – 8·
·15 – 402 II

(قِفْجاقْلَنُورْ – قِفْجاقْلَنْماقْ *kïfqaqlanur – kïfqaqlanmak*) – 616
·18 – 402 II ·10

k‚ïx قِشْ قىش. 253 – 13· 139 – 21· 422 – 26· 474 – 5·
·1 – 380 III ;1 – 130 ·1 – 34 II ;4 – 230 ·6 – 433 I ·13 – 896

k‚ïxdï قِيشْدِي قايدى، قىيسايدى، ئەگىلدى. 828 – 7· III 253 – 6·

(قِيشارْ – قِيشْماقْ *kïxar – kïxmak*) ·8 – 828 III ·9 – 253

k‚ïxladï قِشْلادِي قىشلىدى. 911 – 6· III 409 – 9·

(قِشْلارْ – قِشْلاماقْ *kïxlar – kïxlamak*) III ·7 – 911
·11 – 409

k‚ïxlaoq قِشْلاغْ قىشلاق. 354 – 3· 354 – 5· I 607 – 4· 607 – 5·

k‚ïxlaoqlandï قِشْلَغْلَنْدِي: *ol bu yąrig kïxlaoqlandï* — ئۇ بۇ يەرنى قىشلاق قىلىۋالدى. 613 – 18· II 398 – 1·

(قِشْلَغْلَنُورْ – قِشْلَغْلَنْماقْ *kïxlaoqlanur – kïxlaoqlanmak*) – 613
·3 – 398 II ·19

k‚ïxlattï قِشْلَتِي قىشلاتتى. 674 – 17· II 509 – 4·

(قِشْلَتُورْ – قِشْلَتْماقْ *kïxlatur – kïxlatmak*) II ·18 – 674
·6 – 509

k‚ïxlïk‚ قِشْلِقْ قىشلىق. 361 – 19· I 619 – 18·

k‚ïya قِيا كىچىكلىتىش قوشۇمچىسى. 816 – 15· III 232 – 15·

k‚ïyak‚ قِياقْ قايماق. 714 – 13· III 40 – 17·

k‚ïydï قِيْدِي قىيدى، كەستى؛ ياندى. 875 – 6· III 338 – 15·

(قِيارْ – قِيْماقْ *kïyar – kïymak*) ·8 – 875 III ·18 – 338

k‚ïyïk‚ قِيِيقْ قىيىق، ۋەدىسىدە تۇرماسلىق. 814 – 13· 64 – 8· III
·11 – 95 I ;8 – 229

k‚ïyïk‚ قِيِقْ قىيىق. قىيپاش نەرسە. 814 – 15· III 229 – 11·

k,ïyïldï قېيىلدى قىيىلدى، ئۆتتى؛ كېسىلدى، يانىدى. 833 – 12 · III 263 – 17 ·

(قېيىلۇر – قېيىلماق *kïyïlur – kïyïlmak*) 833 – 15 · III 264 – 4 ·

k,ïyïm قىيىم ئورگۇش، قورقۇنچ، تەشۋىش. 815 – 12، 815 – 13 · III 231 – 4، 231 – 5 ·

k,ïyïxdï قېيىشدى قىيىشتى. 832 – 20 · III 262 – 10 ·

(قېيىشۇر – قېيىشماق *kïyïxur – kïyïxmak*) 832 – 21 · III 262 – 12 ·

k,ïyma قېيما قىيما. 820 – 4 · III 239 – 3 ·

k,ïyma ügrə قېيما ئۈگرە. سۈيۈقئاشنىڭ بىر خىلى. 820 – 4 · III 239 – 3 ·

k,ïymaq قېيمىق: *kïymaq bərk* — ئاق تۇتتىن ئىشلەنگەن بۆك. 821 – 25 · III 241 – 13 ·

k,ïyturdï قېيتۇردى قىيدۇردى. 835 – 22 · III 268 – 8 ·

(قېيتۇرۇر – قېيتۇرماق *kïyturur – kïyturmak*) 835 – 23 · III 268 – 10 ·

k,ïz قىز قىممەت. 249 – 21، 249 – 21، 965 – 8 · I 426 – 19، 426 – 20؛ III 507 – 7 ·

k,ïz قىز چۆرە. 249 – 23 · I 427 – 1 ·

k,ïz قىز، قىز قىز. 249 – 24، 104 – 15، 185 – 25، 224 – 19، 240 – 13، 249 – 25، 290 – 9، 314 – 22، 336 – 4، 347 – 21، 361 – 6، 472 – 4، 473 – 15، 484 – 20، 612 – 13، 616 – 11، 617 – 9، 668 – 15، 780 – 7، 842 – 21، 883 – 19، 884 – 11، 903 – 25، 912 – 14، 931 – 14، 965 – 8، 971 – 29، 996 – 1 · I 427 – 2، 166 – 12، 314 – 19، 383 – 1، 410 – 17، 427 – 3، 496 – 3، 538 – 3، 575 – 20، 595 – 20، 619 – 5؛ II 126 – 5، 128 – 14، 150 – 10، 396 – 1، 403 – 1، 404 – 17، 498 – 1؛ III 166 – 3، 281 – 7، 354 – 13، 356 – 1، 394 – 16، 412 – 6، 447 – 11، 507 – 7، 518 – 19، 561 – 7 ·

k,ïz قىز: *kïz kux* — كۆكتارغاق. قۇش ئىسمى. 249 – 29، 253 – 11 · I 427 – 8، 433 – 4 ·

k,ïz قىز: *kïz kixi* — بېخىل كىشى. ئارغۇچە. 250 – 1 · I 427 – 10 ·

k‚ïz k‚ïrk‚ïn قِزْ قِرْقِنْ چۆرىلەر. 249 – 23 · I 427 – 1 ·

k‚ïzadï قِزادِي قىزىلىقىنى ئالدى. 887 – 8 · III 361 – 12 ·

(قِزارْ – قِزاماقْ *k‚ïzar – k‚ïzamak*) 887 – 9 · III 361 – 14 ·

k‚ïzardï قِزَرْدِي قىزاردى. 459 – 17 · II 101 – 11 ·

(قِزَرُرْ – قِزَرْماقْ *k‚ïzarur – k‚ïzarmak*) 459 – 17 · II 101 – 12 ·

k‚ïzarttï قِزَرْتِي قىزارتتى. 1010 – 16 · III 586 – 5 ·

(قِزَرْتُرْ – قِزَرْتْماقْ *k‚ïzartur – k‚ïzartmak*) 1010 – 17 · III 586 – 6 ·

k‚ïzoqul قِزْغُلْ: *at k‚ïzoqul* — قىزىل بوغرۇل ئات. 366 – 23 · I 629 – 15 ·

k‚ïzoqurdï قِزْغُرْدِي پەندىيات قىلدۇردى. 549 – 4 · II 277 – 12 ·

(قِزْغُرُرْ – قِزْغُرْماقْ *k‚ïzoqurur – k‚ïzoqurmak*) 549 – 7 · II 277 – 16 ·

k‚ïzoqut قِزْغُتْ ئىبرەت. 344 – 20 · I 590 – 1 ·

k‚ïzoqutlandï قِزْغُتْلَنْدِي قىزاردى، ئىبرەت ئالدى، ئۆزىنى تارتتى. 611 – 11 · II 394 – 1 ·

(قِزْغُتْلَنُورْ – قِزْغُتْلَنْماقْ *k‚ïzoqutlanur – k‚ïzoqutlanmak*) 611 – 13 · II 394 – 5 ·

k‚ïzïl قِزِلْ، قِيزِيلْ قىزىل · 300 – 18 ، 42 – 14 ، 56 – 24 ، 275 – 11 ، 300 – 20 ، 301 – 2 ، 502 – 19 ، 705 – 14 ، 811 – 7 ، 828 – 13 ، 854 – 15 ، 928 – 20 ، 959 – 7 ، I 512 – 12 ، 56 – 18 ، 81 – 16 ، 469 – 4 ، 512 – 13 : II 187 – 8 : III 25 – 2 ، 222 – 13 ، 253 – 13 ، 302 – 14 ، 442 – 14 ، 497 – 7 ·

k‚ïzïl قِزِلْ قىزىل. دەريا ئىسمى. 300 – 27 · I 512 – 20 ·

k‚ïzïl oz قِزِلْ اُزْ قىزىل ئوز. يەر ئىسمى. 71 – 22 · I 110 – 2 ·

k‚ïzïl süqik قِزِلْ سُجِكْ ھاراق. ياغما، توخسى، چىگىل تىللىردا. 311 – 3 · I 531 – 10 ·

k‚ïzïldï قِزِلْدِي دەككە بېرىلدى. 504 – 13 · II 190 – 3 ·

(قِزِلُرْ – قِزِلْماقْ *k‚ïzïlur – k‚ïzïlmak*) 504 – 5 · II 190 – 6 ·

k‚ïzlak‚ قِزْلاقْ: *køti k‚ïzlak‚* — «قىزىل ئىشتان». قۇش ئىسمى. 361 – 1 · I 619 – 1 ·

k‚ïzlamuk‚ قِزْلامُقْ قىزىل ۋە شۇڭقىغا ئوخشاش سىرتىغا تېپىپ چىقىدىغان قاپارتقۇ. 399 – 6 · I 683 – 15 ·

k‚ïzlandï قزْلَنْدي قىممەت كۆردى. 595 – 20· II 366 – 3·

k‚ïzlandï قزْلَنْدي قىز قىلنۇالدى. 595 – 23· II 366 – 7·

(قىزْلَنُورْ – قزْلَنْمىاقْ *kïzlanur – kïzlanmak*) II 595 – 24· II 366 – 8·

k‚ïzlaxu قزْلَشُو: *ol mənij birlə ok attï kïzlaxu* — ئۇ مېنىڭ بىلەن دېدەك قىز تىكىشىپ ئوق ئېتىشتى. 571 – 14· II 319 – 15·

(قزْلَشُورْ – قزْلَشْماقْ *kïzlaxur – kïzlaxmak*) II 571 – 15· II 319 – 17·

k‚ïzudï قزُودي قىممەتلىدى. 887 – 6· III 361 – 9·

(قزُورْ – قزُوماقْ *kïzur – kïzumak*) 887 – 7· III 361 – 10·

k‚ïżïoɳ قدغْ قىرغاق. 284 – 19· I 486 – 1·

k‚ïżïoɳladï قدغْلادي قىيىقلىدى ~ جىيەكلىدى. 937 – 20· III 459 – 5·

(قدغْلارْ – قدغْلاماقْ *kïżïoɳlar – kïzioɳlamak*) III 937 – 21· III 459 – 7·

k‚ïżïoɳlandï قدغْلَنْدي قىرغاق چىقىرىلدى، جىيەكلەندى. 608 – 25· II 390 – 3·

(قدغْلَنُورْ – قدغْلَنْمىاقْ *kïżïoɳlanur – kïżïoɳlanmak*) 608 – 27· II 390 – 5·

k‚ïżïoɳlïoɳ قدغْلىغْ: *kïzïoɳlioɳ børk* — جىيەكلىك بۆك. 377 – 9· I 646 – 3·

k‚ïżïttï قدتّي قىرغاقلاتتى، جىيەكلەتتى. 638 – 14· II 440 – 6·

(قدتُورْ – قدتْماقْ *kïżïtur – kïżïtmak*) 638 – 15· II 440 – 8·

k‚oburoɳa قُبُرْغا ھۇۋقۇش. 371 – 5· I 636 – 15·

k‚obuz قُبُزْ قوبۇز. 277 – 21، 582 – 19، 899 – 18· I 473 – 15؛ II 340 – 11؛ III 386 – 2·

k‚obuzluoɳ قُبُزْلُغْ: *kobuzluoɳ kixi* — قوبۇزلۇق كىشى. 376 – 21· I 644 – 19·

k‚obzadï قُبْزادي چالدى. 899 – 18· III 386 – 2·

(قُبْزارْ – قُبْزاماقْ *kobzar – kobzamak*) 899 – 19· III 386 – 3·

k‚obzaldï قُبْزَلْدي: *kobuz kobzaldï* — قوبۇز چېلىندى. 582 – 19· II 340 – 11·

(قُبْزَلُورْ – قُبْزَلْماقْ *kobzalur – kobzalmak*) II 582 – 19· II 340 – 12·

k‚obzattï قُبْزَتّي قوبۇز چالدۇردى. 665 – 6· II 491 – 2·

(قُبْـــزَتُورْ – قُبْزَتْمـــاقْ *qobzatur – qobzatmaq*) II ·7 – 665
·3 – 491

k¸obzaxtï قُبْزَشْدِي قوبۇز چېلىشتى. 570 – 8· II 317 – 9·

(قُبْزَشُـــورْ – قُبْزَشْـــماقْ *qobzaxur – qobazaxmaq*) II ·9 – 570
·11 – 317

k¸oduxdï قُدُشْدِي قويۇشتى، تاشلاپ قويۇشتى. 471 – 13· II 125 – 2·

(قُدُشُـــورْ – قُدُشْـــماقْ *qoduxur – qoduxmaq*) II ·15 – 471
·5 – 125

k¸ooq قُوغْ كۆزگە ياكى تاماققا چۈشكەن ئەخلەت، خەس. 786 – 11· III
·16 – 177

k¸ooqurmaq قُغُرْماجْ قوماچ، قورۇلغان بۇغداي. 375 – 12· I 642 – 6·

k¸ooqux قُغُشْ ئاشلانغان ۋە ئاشلانمىغان تېرە؛ قېيىش. 280 – 15، 793 – 16، 917 – 22، 924 – 20· I 478 – 15؛ III 191 – 11، 422 – 11، 435 – 8·

k¸ooqux قُغُشْ قوغۇش، قوش، نور. 280 – 16· I 478 – 16·

k¸ooquxlandï قُغُشْلَنْدِي ئۇرغۇپ ئاقتى. 608 – 21· II 389 – 15·

(قُغُشْلَنُورْ – قُغُشْلَنْماقْ *qooquxlanur – qooquxlanmaq*) 608 – 22·
II 389 – 17·

k¸ooqxadï قُغْشادِي پورلاشتى، يۇمشىدى. 902 – 10· III 391 – 13·

(قُغْشـــارْ – قُغْشـــاماقْ *qooqxar – qooqxamaq*) III ·11 – 902
·15 – 391

k¸ooqxak قُغْشاقْ: *qooqxak nəŋ* — پور، ئىچى كاۋاك نەرسە. 361 – 21· I
·20 – 619

k¸ooqxattï قُغْشَتِّي بوشاشتۇردى، كاۋاكلاشتۇردى. 666 – 18· II 493 – 16·

(قُغْشَـــتُورْ – قُغْشَـــتْماقْ *qooqxatur – qooqxatmaq*) II ·21 – 666
·5 – 494

k¸ooqxaxdï قُغْشَشْدِي بوشاشتى، پۈسسىدە بولدى. 676 – 20· II 513 – 3·

(قُغْشَشُورْ – قُغْشَشْماقْ *qooqxaxur – qooqxaxmaq*) II ·22 – 676
·6 – 513

k¸ok¸dï قُوقْدِي قوقىدى؛ تىندى، بېسىلدى. 829 – 4· III 255 – 3·

(قُوقارْ – قُوقْماقْ *qokar – qokmaq*) III ·8 – 829 ·8 – 255

k¸ok¸ïttï قُقَتِّي قوقىتتى. 644 – 22· II 452 – 3·

(قُقَـــتُورْ – قُقَتْمـــاقْ *qokïtur – qokïtmaq*) II ·23 – 644
·5 – 452

k‚ok‚rattï قُقْـــرَتِي كېمـەيتتى، سـۇيـىنى قـاچـۇردى؛ قۇرۇتـتى. 664 – 12· II
·11 – 489
(قُقْـــرَتُورْ – قُقْرَتْمـــاقْ kokratur – kokratmak) 664 – 14· II
·14 – 489
k‚ok‚tï قُقْتِي قوقـدى. 631 – 26· II 428 – 3·
(قُقَارْ – قُقْماقْ kokar – kokmak) 631 – 28· II 428 – 6·
k‚ok‚un قُقُنْ ئۇچقۇن. 307 – 19· I 525 – 3·
k‚ok‚unluoq قُقُـــنْلُغْ: kokunluoq ot — ئۇچقۇنلـۇق ئـوت. 379 – 16· I
·15 – 650
k‚ol قُولْ قول. 790 – 10· III 185 – 3·
k‚ol قُولْ تاغ باغرى. 790 – 11· III 185 – 4·
k‚ol قُولْ قـلـمچ ۋە پـچاقنـىڭ يۇزىگە ئويۇلغـان نوكـەش. 790 – 13· III
·7 – 185
k‚olan قُلَنْ تۆشلۈك، تۆشباغ. 307 – 22· I 525 – 7·
k‚oldax قُلْـــــدَشْ قولـداش. 351 – 16، 698 – 20· I 602 – 4: III
·7 – 12
k‚oldaxlandï قُلْدَشْلَنْدِي قولداشلاندى، قولداش بولدى. 612 – 16· II 396 – 4·
(قُلْدَشْلَنُورْ – قُلْدَشْـلَنْماقْ koldaxlanur – koldaxlanmak) 612 –
·7 – 396 II ·18
k‚oldï قُلْدِي تـىلـدى، سوربدى. 422 – 14· II 33 – 3·
(قُلُورْ – قُلْماقْ kolur – kolmak) 422 – 15· II 33 – 5·
k‚oloqïrdï قُلْغِرْدِي سوربغـىلى قوپتى. 549 – 8· II 277 – 17·
(قُلْغِرارْ – قُلْغِرْماقْ koloqïrar – koloqïrmak) 549 – 9· II 278 – 1·
k‚oltïk‚ قُلْتِقْ قولتۇق. 362 – 3· I 620 – 11·
k‚oltuk‚ladï قُلْتُقْلادِي قولتۇقلـدى. 948 – 7· III 479 – 14·
(قُلْـتُقْلارْ – قُلْتُقْلامـــاقْ koltuklar – koltuklamak) 948 – 8· III
·15 – 479
k‚olturdï قُلْتُرْدِي سوراتتى، تـىلـەتتى. 547 – 10· II 273 – 16·
(قُلْتُـــرُرْ – قُلْتُرْمـــاقْ kolturur – kolturmak) 547 – 11· II
·18 – 273
k‚olundï قُلُنْدِي تـىلـەندى، سوراندى. 519 – 13· II 221 – 8·
(قُلُـــنُورْ – قُلُنْمـــاقْ kolunur – kolunmak) 519 – 14· II
·9 – 221
k‚oluxdï قُلُشْدِي سوراشتى. 484 – 20· II 150 – 10·

k¸om قُومْ قوم. تۆگه قومی. 791 – 12· III 187 – 9·

k¸omïdï قُميدي سېغىنىدى، كۆڭلى تارتتى. 892 – 18· III 372 – 6·

(قُميرْ – قُميماقْ *k¸omïr – k¸omïmak*) 892 – 20· III 372 – 9·

k¸omïtoqan قُمتُغـــان سېغىنىدۇرىدىغان، جەلپ قىلىدىغان. 390 – 2· I 669 – 4·

k¸omxuy قُمْشُوىْ قانغا تولغان كانا. 870 – 10· III 331 – 14·

k¸on قُونْ قوي. ئارغۇچه. 793 – 9· III 191 – 1·

k¸onak¸ قُـــنَقْ چۇجگـۇن قونـاق. 292 – 10، 292 – 12، 814 – 6· I 499 – 7، 499 – 8؛ III 228 – 15·

k¸onat قُنَتْ قاياش، قولۇم ـ قوشنا. 271 – 22· I 463 – 2·

k¸onattï قُنَتّي قوندۇردى، قوشنا قىلدى. 648 – 1· II 458 – 13·

(قُنَتُورْ – قُنَتْماقْ *k¸onatur – k¸onatmak*) 648 – 4· II 458 – 18·

k¸ondï قُونْدي قوندى. 829 – 20· III 256 – 6·

(قُونارْ – قُونْماقْ *k¸onar – k¸onmak*) 829 – 22· III 256 – 9·

k¸ondurdï قُنْدُرْدي قوندۇردى. 547 – 23· II 274 – 16·

(قُـــنْدُرُرْ – قُنْدُرْمـــاقْ *k¸ondurur – k¸ondurmak*) 548 – 2· II 275 – 3·

k¸onuk¸ قُـــنُقْ مېهمـان. 291 – 25، 46 – 14، 74 – 26، 292 – 2· I 498 – 13، 63 – 13، 115 – 1، 498 – 14·

k¸onuk¸ladï قُنُقْلادي مېهمان قىلدى. 939 – 18· III 463 – 9·

(قُـــنُقْلارْ – قُنُقْلامـــاقْ *k¸onuk¸lar – k¸onuk¸lamak*) 939 – 19· III 463 – 11·

k¸onuk¸laxdï قُنُقْلَشْدي مېهمان قىلىشىشتى. 601 – 14· II 375 – 9·

(قُنُقْلَشُورْ – قُنُقْلَشْماقْ *k¸onuk¸laxur – k¸onuk¸laxmak*) 601 – 16· II 375 – 11·

k¸onuk¸luoq قُـــنُقْلُغْ: *k¸onuk¸luoq av* — مېهمانلىق ئۆي. 378 – 17· I 648 – 16·

k¸onuk¸luk¸ قُنُقْلُقْ: *k¸onuk¸luk¸ av* — مېهمانخانا. 382 – 26· I 656 – 15·

k¸onum قُنُمْ جەمەت. 97 – 2، 648 – 1· I 154 – 13؛ II 458 – 14·

k¸oŋradï قُنكْـــرادي غۇرۇڭلىدى، يوغىنىدى؛ قوڭۇلاشتى. 989 – 7· III 549 – 9·

(قُنكْرارْ – قُنكْراماقْ *k¸oŋrar – k¸oŋramak*) 989 – 10· III 549 – 13·

k¸oŋraoqu قُنكْرَغُو، قُنكْـــراغُو قوڭغۇراق. 977 – 32، 682 – 19، 988 – 25· III 528 – 3؛ II 524 – 8؛ III 548 – 17·

k,oŋraoqu قُنكْرَغُو قۇلاقنىڭ تۈۋىدىكى تومپىيىپ تۇرغان سۆڭەك. 977 – 33·
III 528 – 4·

k,oŋur قُنكُرْ خىر – خىر، بوغۇق· 958 – 20· III 496 – 7·

k,oŋur قُنكُرْ قوڭۇر· 958 – 21· III 496 – 9·

k,oŋurdï قُنكُرْدِ قومۇردى· 981 – 29· III 535 – 12·

(قُنكُـــرُرْ – قُنكُرْمـــاقْ *kоŋurur – kоŋurmak*) III 982 – 1· 535 – 15·

k,oŋuz قُنكُزْ قوڭغۇز· 959 – 4· III 497 – 4·

k,op قُـــبْ «خـوپ، خـوي، خـپلى» دېگـەندەك تەكـتلـەش، ئاشـۇرۇش مـەنىلـرىنى بىلدۈرىدىغـان يـاردەمچى سـۆز· 245 – 5، 245 – 6، 245 – 7، 385 – 3· I 418 – 17، 418 – 18، 419 – 2، 660 – 9·

k,op قُوبْ خۇشاللىق· 779 – 27· III 165 – 7·

k,opdï قُبْدِ قوپتى· 406 – 5· II 3 – 7·

(قُبارْ – قُبْماقْ *kopar – kopmak*) 406 – 7· II 3 – 10·

k,opruxdï قُبْرُشْدِ قوپۇرۇشتى· 568 – 7· II 313 – 13·

(قُبْرُشُـــورْ – قُبْرُشْـــماقْ *kopruxur – kopruxmak*) 568 – 9· II 314 – 3·

k,opsadï قُبْسادِ قوپقۇسى كەلدى· 900 – 21· III 388 – 12·

(قُبْســـارْ – قُبْســـاماقْ *kopsar – kopsamak*) 900 – 22· III 388 – 14·

k,opturdï قُبْتُرْدِ قوپتۇردى، تۇرغۇزدى· 545 – 18· II 270 – 10·

(قُبْتُـــرُرْ – قُبْتُرْمـــاقْ *kopturur – kopturmak*) 545 – 19· II 270 – 12·

k,opurdï قُبُرْدِ قوپۇردى ~ قوپقۇزدى· 455 – 25· II 94 – 5·

(قُبُرُرْ – قُبُرْماقْ *kopurur – kopurmak*) 455 – 27· II 94 – 8·

k,opurttï قُبُرْغانْ قوپۇرىدىغان· 391 – 13· I 671 – 10·

k,opurttï قُبُرْتِ قوپۇردى، قوپقۇزدى· 1009 – 21· III 584 – 13·

(قُبُـــرْتُورْ – قُبُرْتْمـــاقْ *kopurtur – kopurtmak*) 1009 – 22· III 584 – 15·

k,opuxdï قُبُشْدِ قوپۇشتى· 467 – 11· II 116 – 16·

(قُبُشُـــورْ – قُبُشْـــماقْ *kopuxur – kopuxmak*) 467 – 13· II 117 – 1·

k‚oq قُجْ قوچقار. ئوغۇزچه. 246 – 23، 541 – 21· I 421 – 17؛ II 263 – 5·

k‚oqŋar قُجنكـــارْ قوچقار. 973 – 16، 477 – 5، 766 – 18، 973 – 18· III 520 – 11؛ II 136 – 5؛ III 139 – 6، 521 – 1·

k‚oqŋar baxï قُجْنكارْ باشي قوچقار بېشى. شەهەر ئىسمى. 790 – 19، 963 – 20، 1017 – 28· III 186 – 3·

k‚oqu قُجُو، قُوجُو قوچۇ. شەهەر ئىسمى. 854 – 8، 95 – 22· III 302 – 7؛ I 153 – 1·

k‚or قُورْ قور ~ خور، زيان. 781 – 21· III 168 – 13·

k‚or قُورْ قور، كۆنەلگه. 781 – 22· III 168 – 15·

k‚orday قُـــرْدايْ، قُـــرْدَيْ قـوداي. 869 – 26، 870 – 2· III 331 – 3، 331 – 4·

k‚orïdï قُرِيدي قورۇدى، مۇھاپىزەت قىلدى. 886 – 13· III 359 – 16· (قُرِيرْ – قُرِيماقْ korïr – korïmak) 886 – 14· III 360 – 2·

k‚orïoq قُرِغْ قورۇق. مال باقىدىغان قورۇق. 284 – 27· I 486 – 12·

k‚ork‚dï قُرْقْدي قورقتى. 1003 – 21· III 573 – 20· (قُرْقارْ – قُرْقماقْ korkar – korkmak) 1003 – 22· III 574 – 2·

k‚ork‚ïttï قُرْقِتّي قورقۇتتى. 668 – 8· II 497 – 4· (قُـــرْقِتُورْ – قُرْقِتْمـــاقْ korkïtur – korkïtmak) 668 – 8· II 497 – 5·

k‚ork‚luk‚ قُرْقُلُقْ قورققان، قورقۇنچاق. 1001 – 7· III 569 – 8·

k‚ork‚uldï قُرْقُلْدي قورقۇلدى. 583 – 11· II 342 – 7· (قُـــرْقُلُورْ – قُرْقُلْمـــاقْ korkulur – korkulmak) 583 – 12· II 342 – 8·

k‚ork‚undï قُـــرْقُنْدي قورقۇندى، قورقۇمسىرىدى، خەۋپسىرىدى. 595 – 9· II 365 – 7· (قُـــرْقُنُورْ – قُرْقُنْمـــاقْ korkunur – korkunmak) 595 – 10· II 365 – 9·

k‚ork‚unq قُرقنج قورقۇنچ. 977 – 15، 815 – 13· III 527 – 6، 231 – 5·

k‚ork‚uxdï قُرْقُشْدي قورقۇشتى. 571 – 9· II 319 – 8· (قُرْقُشُورْ – قُرْقُشْـــماقْ korkuxur – korkuxmak) 571 – 10· II 319 – 10·

k‚orlandï قُرْلَنْدي ئۇۋلاندى، قورۇنۇپ كەتتى، ئېچىندى: ئېچىندى. 595 – 12· II 365 – 11·

(قُـرْلَنُورْ – قُرْلَنْمـاقْ *ķorlanur – ķorlanmaķ*) II ·14 – 595
·14 – 365

k,orlandï قُورْلَنْدِي ئېچىندى، ئېچىدى. 838 – 20· III 273 – 16·

(قُورْلَـنُورْ – قُورْلَنْمـاقْ *ķorlanur – ķorlanmaķ*) III ·23 – 838
·4 – 274

k,orluk, قُرْلُقْ تورسۇق. 360 – 23· I 618 – 12·

k,oru قُـــرُو ئوغرىتىكـەن، تۆمۈرتىكـەن. قىپـچاقچە. 857 – 13· III
·13 – 308

k,oruoq قُرُغْ قورۇق، مال باقىدىغان قورۇق. 474 – 22· II 131 – 12·

k,oruoqqï قُرُغْچِي قورۇقچى، قورغان ساقلىغۇچى. 871 – 8· III 333 – 4·

k,oruoqzïn قُرُغْـــزِينْ قوغۇشـۇن. 388 – 11، 632 – 6· I 665 – 17؛ II
·14 – 428

k,orum قُرُمْ قورام تاش، قىيا تاش. 303 – 7، 303 – 8، 738 – 6· I
·1 – 83 III ؛13 – 517 ،12 – 517

k,orumluoq قُـرُمْلُغْ: *ķorumluoq taoq* — قورام تاشلىق تاغ. 378 – 19· I
·1 – 649

k,orun قُرُنْ قۇرۇم. 307 – 18· I 525 – 1·

k,orundï قُرُنْدِي قورۇندى، ئېچىندى، قىيمىدى. 518 – 17· II 219 – 13·

(قُرِينُورْ – قُرِنْماقْ *ķorïnur – ķorïnmaķ*) II ·18 – 518 ·2 – 220

k,orunqï قُرُنْجِي ئىسلىشىپ كەتكەن كىگىز. 871 – 9· III 333 – 5·

k,oruxtï قُرُشْتِي قورۇشتى، قوغداشتى. 474 – 22· II 131 – 12·

(قُرُشُـــورْ – قُرُشْـــماقْ *ķoruxur – ķoruxmaķ*) II ·23 – 474
·14 – 131

k,osïk, قُسِقْ چىلغوزا. 290 – 24· I 497 – 6·

k,osïk,lïoq قُســـقْلِغْ: *ķosïķlïoq ər* — چىلغوزلىق ئادەم. 378 – 4· I
·15 – 647

k,otruldï قُتْرُلْدِي بوشىتىلدى، قۇيۇلدى، تۆكۈلدى. 582 – 9· II 339 – 16·

(قُتْـــرُلُورْ – قُتْرُلْمـــاقْ *ķotrulur – ķotrulmaķ*) II ·11 – 582
·1 – 340

k,otruxdï قُتْرُشْدِي تۆكۈشتى، بوشىتىشتى. 568 – 12· II 314 – 8·

(قُتْرُشُـــورْ – قُتْرُشْـــماقْ *ķotruxur – ķotruxmaķ*) II ·14 – 568
·10 – 314

k,ottï قُتِي قويدى، تاشلاپ قويدى. 633 – 24· II 431 – 14·

(قُذُورْ – قُذْماقْ *ķożur – ķożmaķ*) II ·26 – 633 ·17 – 431

k¸oturdï قُتُرْدِي توّكتى، بوشاتتى. 455 – 23 · II 94 – 2 ·
(قُتُرُرْ – قُتُرْماقْ *k¸oturur – k¸oturmak*) 455 – 25 · II 94 – 4 ·
k¸otuz قُتُزْ قوتاز. 277 – 22 · I 473 – 17 ·
k¸otuzluoq قُتُزْلُغْ: *k¸otuzluoq ər* — قوتازلىق ئادەم. 376 – 22 · I 645 – 1 ·
k¸ovdï قُقْدِي، قُوقُدِي قوغلىدى. 415 – 1، 828 – 27 · II 20 – 9؛ III
254 – 15 ·
(قُقار – قُقماقْ *k¸ovar – k¸ovmak*) 415 – 3 · II 20 – 12 ·
k¸ovï قُقِي قوۋ. 859 – 9 · III 312 – 7 ·
k¸ovï قُقِي: *k¸ovï ər* — بىتەلەي ئادەم. ئارغۇچە. 859 – 11 · III
312 – 10 ·
k¸ovuk¸ قُقُقْ: *k¸ovuk¸ nəŋ* — كاۋاك نەرسە. 291 – 11 · I 497 – 17 ·
k¸ovurmaq قُقُرْماچْ قوماچ، قۇرۇلغان بۇغداي. 375 – 12 · I 642 – 7 ·
k¸ovuxdïlar قُقُشْدِيلارْ قوغلاشتى. 478 – 24 · II 139 – 11 ·
(قُقُشُورْ – قُقُشْماقْ *k¸ovuxur – k¸ovuxmak*) 478 – 25 · II
139 – 13 ·
k¸ovxadï قُقْشادِي پارقىراتتى، يالتىراتتى. 902 – 12 · III 391 – 16 ·
(قُقْشارْ – قُقْشاماقْ *k¸ovxar – k¸ovxamak*) 902 – 13 · III
391 – 18 ·
k¸ovxaldï قُقْشَلْدِي پارقىرىتىلدى، پەردازلاندى. 583 – 7 · II 342 – 1 ·
(قُقْشَلُورْ – قُقْشَلْماقْ *k¸ovxalur – k¸ovxalmak*) 583 – 8 · II
342 – 3 ·
k¸ovxattï قُقْشَتِي پەردازلاتتى، پارقىراتقۇزدى. 667 – 1 · II 494 – 6 ·
(قُقْشَتُورْ – قُقْشَتْماقْ *k¸ovxatur – k¸ovxatmak*) 667 – 2 · II
494 – 8 ·
k¸ovxaxdï قُقْشَشْدِي پارقىرىتىشتى. 676 – 24 · II 513 – 9 ·
(قُقْشَشُورْ – قُقْشَشْماقْ *k¸ovxaxur – k¸ovxatmak*) 676 – 25 · II
513 – 11 ·
k¸owa قُوا يۇگەن قېيىمشى. 867 – 15 · III 326 – 13 ·
k¸owï قُوِي قوۋ. 859 – 10 · III 312 – 8 ·
k¸owuk¸ قُوُقْ قوۋۇق ~ كاۋاك. 812 – 11 · III 225 – 9 ·
k¸owuq قُوُجْ جىن تەككەنلىك ئەسىرى. 811 – 15 · III 223 – 13 ·
k¸owuz قُوُزْ «*k¸owuq*» سۆزى ئورنىدا قوللىنىلىدىغان سۆز. ئوغۇزچە. 811 –
811 ،20 – 21 · III 224 – 3، 224 – 4 ·
k¸owuz قُوزْ شارابقا چۈشكەن خەس، ئەخلەت. 812 – 1 · III 224 – 6 ·

k‚ox قُوشْ: *ķox at* — خاننىڭ يېنىدا ماڭىدىغان يېتەك ئات. 784 – 18· III 174 – 5·

k‚ox قُوشْ قوش. ئارغۇچە. 784 – 19، 273 – 3، 784 – 22· III 174 – 7؛ I 465 – 5؛ III 174 – 10·

k‚ox piqək قُوشْ بِجاڭ قايچا. 784 – 19· III 174 – 8·

k‚oxdï قُشْدِ قوشتى. 413 – 12· II 17 – 14·

(قُشارْ – قُشْماقْ *ķoxar – ķoxmaķ*) 413 – 15· II 17 – 19·

k‚oxlandï قُشْلَنْدِ قوش قىلىۋالدى، ياندۇالدى. 596 – 10· II 367 – 6·

(قُشْلَنُورْ – قُشْلَنْماقْ *ķoxlanur – ķoxlanmaķ*) 596 – 11· II 367 – 8·

k‚oxlundï قُشْلُنْدِ قوشلاندى، قوش بولدى؛ قوشۇلدى. 596 – 5· II 366 – 17·

(قُشْلُنُورْ – قُشْلُنْماقْ *ķoxlunur – ķoxlunmaķ*) 596 – 9· II 367 – 4·

k‚oxnï قُشْنِ قوشنا. 330 – 24، 97 – 2· I 566 – 7، 154 – 13·

k‚oxuoq قُشُغْ قوشاق، شېئىر، قەسىدە. 285 – 5، 285 – 7· I 487 – 3، 487 – 4·

k‚oxuldï قُشُلْدِ قوشۇلدى. 504 – 9· II 190 – 12·

(قُشُلُرْ – قُشُلْماقْ *ķoxulur – ķoxulmaķ*) 504 – 11· II 190 – 15·

k‚oxuloqan قُشُلْغانْ قوشۇلۇۋالىدىغان. 393 – 16· I 675 – 6·

k‚oxun قُشُونْ قوغۇشۇن. ئوغۇزچە. 388 – 12· I 666 – 2·

k‚oy قُوىْ قوي. 794 – 16، 141 – 7، 156 – 26، 205 – 13، 205 – 21، 227 – 20، 243 – 8، 293 – 10، 295 – 12، 296 – 15، 296 – 18، 299 – 10، 313 – 21، 324 – 25، 359 – 22، 366 – 4، 366 – 21، 414 – 3، 424 – 4، 439 – 21، 491 – 6، 509 – 9، 541 – 8، 542 – 4، 584 – 6، 858 – 13، 585 – 18، 646 – 3، 661 – 5، 694 – 16، 737 – 4، 756 – 14، 761 – 20، 782 – 9، 784 – 22، 787 – 10، 788 – 11، 800 – 4، 806 – 1، 806 – 13، 806 – 23، 814 – 18، 831 – 1، 831 – 8، 833 – 6، 843 – 6، 843 – 21، 845 – 13، 877 – 16، 890 – 19، 891 – 7، 898 – 9، 958 – 21، 989 – 9، 1002 – 16، 1017 – 20· III 193 – 9؛ I 233 – 5، 260 – 11، 349 – 5، 349 – 17، 388 – 17، 415 – 13، 500 – 14، 503 –

·15 – 555 ·3 – 536 ·8 – 510 ·18 – 505 ·15 – 505 ·17
– 262 ·7 – 200 ·8 – 163 ·4 – 36 ·18 – 18 II :7 – 628
III :7 – 483 ·12 – 454 ·3 – 346 ·11 – 345 ·7 – 343 ·8
– 174 ·9 – 169 ·15 – 129 ·4 – 119 ·10 – 81 ·8 – 4
·15 – 229 ·6 – 215 ·9 – 214 ·15 – 181 ·11 – 179 ·10
·14 – 282 ·10 – 281 ·9 – 263 ·11 – 259 ·14 – 258
·12 – 383 ·14 – 369 ·12 – 368 ·5 – 343 ·5 – 286
·5 – 598 ·1 – 572 ·12 – 549 ·9 – 496

k¸oy قُویْ قویۇن. تونىڭ قوينى. 794 – 18 · III 193 – 12 ·

k¸oy قُویْ دارىڭ تېگى. 794 – 20 · III 193 – 15 ·

k¸oy yïlï قُویْ يِلِي قوي يىلى. تۆركي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل نامىلىرىدىن بىرى. 794 – 16 · 264 – 4 · III 193 – 9 : I
·2 – 451

k¸oyluxdï قُيُلۇشدِي قويۇلدى. 837 – 7 · III 271 – 8 ·

(قُيُلۇشُورْ – قُيُلۇشْماقْ *koyluxur – koyluxmak*) III ·8 – 837
·10 – 271

k¸oyuoq قُيُغْ قويۇق. 813 – 11 · 813 – 11 · III 227 – 3 · 227 – 4 ·

k¸oyuoqluoq قُيُغْلُغْ قويۇقلۇق. 824 – 15 · III 245 – 10 ·

k¸oyuldï قُيُلْدِي قويۇلدى، قويۇقلاشتى. 833 – 9 · III 263 – 13 ·

(قُيُلُورْ – قُيُلْماقْ *koyulur – koyulmak*) 833 – 11 · III 263 – 16 ·

k¸ozandï قُـــزَنْدِي بېزەندى، ياساندى، پەرداز قىلدى. 519 – 4 · II
·13 – 220

(قُزانُرْ – قُزَنْماقْ *kozanur – kozanmak*) 519 – 5 · II 220 – 15 ·

k¸ożï قُـذِي تۆۋەن، پەس. 855 – 4 · 86 – 4 · 135 – 13 · 138 – 21 ·
·5 – 464 ·14 – 421 ·12 – 421 ·11 – 154 ·6 – 139
– 228 ·1 – 222 ·13 – 135 I :5 – 304 III · 16 – 577
·8 – 110 ·9 – 31 ·7 – 31 II :17 – 255 ·7 – 229 ·8
·14 – 330

k¸ozï قُـــزِي قـوزا. 857 – 20 · 166 – 20 · 233 – 18 · 337 – 11 ·
·21 – 890 ·21 – 766 ·15 – 766 ·16 – 645 ·16 – 393
– 399 ·12 – 279 I :8 – 309 III · 22 – 1019 ·15 – 993
– 139 ·3 – 139 III :17 – 453 II :6 – 675 ·6 – 578 ·5
·9 368 – 14 · 557 – 7 · 602 – 2 ·

k¸ożtï قُوذْتِي قويدى، تاشلىدى. 1017 – 5 · III 597 – 5 ·

(قُوذْورْ – قُوذْماقْ *kożur – kożmak*) 1017 – 6· III 597 – 7·

k‚uba قُبا قۇلا· 852 – 27· III 299 – 11·

k‚udoqu قُدْغۇ چىۋىن· 324 – 5· I 554 – 14·

k‚udruk‚ قُدْرُقْ قۇيرۇق· 359 – 22، 359 – 26· I 616 – 15، 617 – 1·

k‚udruk‚ قُدْرُقْ: *kux kudrukï* — قۇش قۇيرۇقى· 360 – 11· I 617 – 18·

k‚udruk‚ قُدْرُقْ قۇيرۇق. قوڭ، پۇرۇك سۆزلىرىنىڭ سىلىق ئېيتىلىشى· 360 – 18· I 618 – 5·

k‚udruqak‚ قُدُوجَقْ قۇيۇمچاق، تۇغۇر· 825 – 8· III 247 – 5·

k‚udurdï قُدُرْدِي قۇتۇرىدى، كۆچىدى، ھەددىدىن ئاشتى· 459 – 5· II 100 – 12·

(قُدُرُرْ – قُدُرْماقْ *kudurur – kudurmak*) 459 – 6· II 100 – 14·

k‚uduroqak‚ قُدُرْغاقْ چاپانىنىڭ ئارقا پەشلىرىدىن بىرى· 381 – 13· I 654 – 2·

k‚uoq قُوغْ غۇق· *kaoq – kuoq* غاق – غۇق. ئىملىق سۆز· 786 – 12· III 177 – 17·

k‚uoqu قُغُو قۇ· 858 – 19، 870 – 2· III 311 – 4، 331 – 4·

k‚uoqux قُغُشْ ئوقنى سىلىقلاش ۋە تەكشىلەش ئەسۋابى· 280 – 17· I 479 – 1·

k‚ul قُلْ قۇل· 256 – 19، 252 – 4، 256 – 21، 405 – 13، 569 – 7، 583 – 17، 617 – 4، 631 – 8، 632 – 13، 753 – 12، 754 – 5، 886 – 15، 1003 – 21، 1005 – 5، 1024 – 14· I 438 – 20، 431 – 1، 438 – 20: II 1 – 3، 315 – 6، 342 – 12، 404 – 15، 427 – 1، 429 – 7: III 113 – 15، 115 – 7، 360 – 3، 573 – 20، 576 – 5، 610 – 8·

k‚ula قُلا قۇلا· 864 – 7· III 321 – 3·

k‚ulabuz قُلابُزْ يولباشچى، يېتەكچى، باشلامچى؛ قوللانما، دەستۇر· 369 – 24· I 634 – 7·

k‚ulak‚ قُلَقْ، قُلاقْ قۇلاق· 291 – 15، 168 – 25، 286 – 9، 291 – 16، 713 – 19، 879 – 7· I 498 – 2، 283 – 20، 489 – 1، 498 – 3: III 39 – 9، 346 – 12·

k‚ulak‚ قُلَقْ: *kulak‚ ton* — قىسقا يەڭلىك تون· 291 – 17· I 498 – 4·

k‚ulak‚ladï قُلَقْلادِي قۇلىقىغا ئۈردى· 939 – 13· III 463 – 1·

(قُلَقْلارْ – قُلَقْلاماقْ *kulaklar – kulaklamak*) III ·14 – 939 ·3 – 463

k,ulak,lïoq قُلاقْلـــغْ: *nəŋ kulak,lïoq* — قۇلاقلىق نەرسە. 378 – 16· I ·14 – 648

k,ulan قُلانْ قۇلان. ياۋا ئېشەك. 316 – 21، 170 – 8، 205 – 4، 323 – 26، 782 – 2· I 541 – 9، 286 – 14، 348 – 7، 554 – 4؛ III 169 – 2·

k,ulaq قُلَجْ غۇلاچ. 272 – 22، 272 – 23· I 465 – 2، 465 – 3·

k,ulaqladï قُلَجْلادى غۇلاچلىدى. 933 – 19· III 451 – 3·

(قُلَجْـــلارْ – قُلَجْلامـــاقْ *kulaqlar – kulaqlamak*) III ·20 – 933 ·5 – 451

k,ulbak, قُلْباقْ قۇلباق. ئادەم ئىسمى. 361 – 24· I 620 – 3·

k,ulhak, قُلْخاقْ قۇلاق. 291 – 15· I 498 – 2·

k,ulk,ak, قُلْقاقْ قۇلاق. 291 – 15· I 498 – 2·

k,ulnadï قُلْنادى قۇلۇنلىدى. 913 – 3· III 413 – 10·

(قُلْنارْ – قُلْناماقْ *kulnar – kulnamak*) III ·4 – 913 ·10 – 413

k,ulnaqï قُلْـــنَجي: *kulnaqï kïsrak* — بوغاز بايتال. 372 – 18· I ·8 – 639

k,ulsïoq قُلْســـغْ قۇلسىمان. 354 – 13، 786 – 6· I 607 – 14؛ III ·8 – 177

k,ulun قُلُنْ قۇلۇن. 307 – 21، 170 – 20، 469 – 4، 758 – 19· I 525 – 6، 288 – 2؛ II 119 – 13؛ III 124 – 4·

k,ulunluoq قُلُنْلُغْ: *kulunluoq kïsrak* — قۇلۇنلۇق بايتال. 379 – 17· I ·17 – 650

k,uluq قُلُجْ قۇلۇچ. ئەرلەر ئىسمى. 272 – 21· I 465 – 1·

k,um قُمْ قۇم. چىگىلچە. 257 – 22، 159 – 13، 176 – 15، 349 – 4، 462 – 5· I 440 – 17، 265 – 10، 297 – 1، 598 – 2؛ II 106 – 15·

k,um قُومْ دولقۇن. سۇ دولقۇنى. 791 – 15· III 187 – 13·

k,um قُمْ قۇم. شەھەر ئىسمى. 800 – 15· III 204 – 9·

k,umdï قُمْدي قىمىلدىدى، دولقۇنلىدى. 423 – 23· II 35 – 17·

(قُمارْ – قُمّاقْ *kumar – kummak*) 423 – 24· II 35 – 18·

k,umoqan قُمْغانْ قۇمغان. 334 – 29· I 573 – 10·

k,umlak, قُمْلاقْ قۇلماق. 362 – 6· I 620 – 14·

k‚umuk‚ قُمُقْ قوۇمۇق. ئەرلەر ئىسمى. 291 – 20، 939 – 16· I 498 –
8: III 463 – 5·

k‚umuk‚ قُمُقْ قوۇمۇق. قەبىلە ئىسمى. 939 – 16· III 463 – 5·

k‚umuk‚ladï قُمُقْلادِي تېزەكلىدى. 939 – 15· III 463 – 4·

(قُمُقْلارْ – قُمُقْلاماقْ *k‚umuk‚lar – k‚umuk‚lamak*) III 939 – 17· 463 – 7·

k‚umïttï قُمِتّي ھاياجانلاندۇردى، قوزغاتتى، ھەربكەتلەندۈردى. 647 – 1· II 456 – 9·

(قُمِتُورْ – قُمِتْماقْ *k‚umïtur – k‚umïtmak*) 647 – 3· II 456 – 12·

k‚umturdï قُمْتُرْدِي داۋالغۇتتى، قىمىلداتتى. 547 – 17· II 274 – 7·

(قُمْتُرُرْ – قُمْتُرْماقْ *k‚umturur – k‚umturmak*) II 547 – 18· 274 – 9·

k‚umïxdï قُمِشْدِي قىمىشتى ~ قومىشتى، بېرىلىپ كەتتى. 486 – 4· II 153 – 7·

(قُمُشُورْ – قُمُشْماقْ *k‚umuxur – k‚umuxmak*) 486 – 7· II 153 – 12·

k‚undï قُنْدِي بۇلىۋالدى، تارتىۋالدى. 425 – 14· II 38 – 10·

(قُنارْ – قُنْماقْ *k‚unar – k‚unmak*) 425 – 24· II 39 – 4·

k‚undïdï قُنْدِيدِي قىتىلدى، پارقىراتتى، يالتىراتتى. 895 – 12· III 378 – 4·

(قُنْدِيرْ – قُنْدِيماقْ *k‚undïr – k‚undïmak*) 895 – 13· III 378 – 6·

k‚undïoqu قُنْدِغُو قىتىلىغۇچ، پارقىراتقۇچ. 372 – 21· I 639 – 13·

k‚unduz قُنْدُزْ قۇندۇز. 349 – 11· I 598 – 9·

k‚unduz قُنْدُزْ: *k‚unduz k‚ayrï* — قۇندۇز قېيىرى. بىر خىل دورا. 349 – 12· I 598 – 10·

k‚unquy قُنْجُوِيْ خېنىم ئاغىچا، مەلىكە. 869 – 11، 869 – 12· III 330 – 5، 330 – 6·

k‚unuxdï قُنُشْدِي تارتىۋېلىشتى. 487 – 8· II 155 – 13·

(قُنُشُورْ – قُنُشْماقْ *k‚unuxur – k‚unuxmak*) II 487 – 11· 156 – 1·

k‚uŋ قُنكْ بۇلجۇڭ. 954 – 3· III 489 – 13·

k‚uqak‚ قُجَقْ قۇچاق. 290 – 13· I 496 – 9·

k‚uqak‚ladï قُجَقْلادِي قۇچاقلىدى. 939 – 5· III 462 – 1·

(قُجَقْلارْ – قُجَقْلاماقْ *k‚uqak‚lar – k‚uqak‚lamak*) III 939 – 6· 462 – 3·

k‚uqam قُجَمْ قۇچاق. 303 – 6. I 517 – 10.

k‚uqdï قُجْدِي قۇچتى، قۇچاقلىدى. 406 – 18. II 4 – 7.

(قُجارْ – قُجْماقْ *k‚uqar – k‚uqmak*) 406 – 19. II 4 – 8.

k‚uqoqundï قُجْغُنْدِي پىياز. چىگىلچە. 374 – 9. I 641 – 12.

k‚uqturdï قُجْتُرْدِي قۇچاقلاتتى، قۇچاقلاتقۇزدى. 546 – 1. II 271 – 2.

(قُجْتُرُرْ – قُجْتُرْماقْ *k‚uqturur – k‚uqturmak*) II 546 – 2. II 271 – 4.

k‚uqux قُجُشْ قۇچۇش، قۇچاقلاش. 280 – 11. I 478 – 11.

k‚uquxdï قُجُشْدِي قۇچاقلاشتى. 470 – 13. II 123 – 6.

(قُجُشُورْ – قُجُشْماقْ *k‚uquxur – k‚uquxmak*) II 470 – 14. II 123 – 8.

k‚ur قُرْ قۇر، مەرتىۋە. 248 – 10. I 424 – 19.

k‚ur قُرْ قۇر، بەلباغ. 248 – 12، 38 – 15، 666 – 15. I 425 – 1، 50 – 2؛ II 493 – 12.

k‚ur قُورْ قۇرۇق. ئوغۇزچە. 781 – 25. III 168 – 19.

k‚uram قُرامْ: *k‚uram k‚ixilər* — دەربجىلىرىگە قاراپ ئولتۇرغان كىشىلەر. 315 – 7. I 539 – 3.

k‚urbak‚a قُورْبَقا پاقا. 859 – 19. III 169 – 2.

k‚urdaxdï قُرْدَشْدِي قۇرداشتى، قۇرداشلىق قىلدى. 568 – 18. II 314 – 15.

(قُرْدَشُورْ – قُرْدَشْماقْ *k‚urdaxur – k‚urdaxmak*) II 568 – 20. II 315 – 1.

k‚urdï قُرْدِي توپلىدى: قۇردى. 408 – 9. II 8 – 3.

(قُرارْ – قُرْماقْ *k‚urar – k‚urmak*) 408 – 11. II 8 – 6.

k‚urdï قُرْدِي قۇردى. 408 – 14. II 8 – 11.

(قُرارْ – قُرْماقْ *k‚urar – k‚urmak*) 408 – 14. II 8 – 12.

k‚uroqadï قُرْغادِي قۇرغىدى. 904 – 6. III 395 – 11.

(قُرْغارْ – قُرْغاماقْ *k‚uroqar – k‚uroqamak*) III 904 – 7. III 395 – 12.

k‚uroqak‚ قُرْغَقْ قۇرغاق، قۇرغاقچىلىق. 743 – 3. III 92 – 2.

k‚uroqattï قُرْغَتّي قۇرغىدى. 667 – 13. II 495 – 2.

(قُرْغَتُورْ – قُرْغَتْماقْ *k‚uroqatur – k‚uroqatmak*) II 667 – 14. II 495 – 4.

k‚uroqïrdï قُرْغِرْدِي قۇرغىدى، قۇرۇشقا باشلىدى. 548 – 25. II 277 – 3.

(قُرْغِـرارْ – قُرْغِرْمـاقْ *kuroqïrar – kuroqïrmak*) II ·27 – 548
·6 – 277

k,uroqïrdï قُرْغِرْدِي قوْروْق منجەزلىك قىلدى، تەنتەكلىك قىلدى، يېنىكلىك قىلدى. 549 – 1· II 277 – 7·

(قُرْغِـرارْ – قُرْغِرْمـاقْ *kuroqïrar – kuroqïrmak*) II ·3 – 549
·10 – 277

k,uroqu قُرْغُو: *kuroqu ər* — تەنتەك ئادەم. 324 – 22· I 555 – 10·

k,uroqulandï قُـرْغُلَنْدِي: *ər kuroqulandï* — ئادەم يېنىكلىك قىلدى. 841 –
·1 – 279 III ·19

(قُرْغُلَنُورْ – قُرْغُلَنْمـاقْ *kuroqulanur – kuroqulanmak*) ·20 – 841
·2 – 279 III

k,uroquluk, قُرْغُلُقْ كالتە پەملىك. 399 – 5· I 683 – 12·

k,urï قُرِي: *kurï kurï* — قوْرى – قوْرى. ئىملىق سۆز. 857 – 10·
·9 – 308 III

k,urïdï قُرِيدِي قوْروْدى. 886 – 11· III 359 – 13·

(قُرِيرْ – قُرِيماقْ *kurïr – kurïmak*) 886 – 12· III 359 – 14·

k,urïoqladï قُرِغْلادِي قوْروْقدىدى. 937 – 23· III 459 – 9·

(قُـرِغْلارْ – قُرِغْلامـاقْ *kurïoqlar – kurïoqlamak*) III ·24 – 937
·11 – 459

k,urïoqu قُـــرِيغُو: *kurïoqu nəŋ* — قوْروْئاتقان نەرسە. 339 – 5· I
·2 – 582

k,urïrdï قُرِرْدِي قوْرغىدى، قوْروْشقا باشلىدى. 459 – 15· II 101 – 8·

(قُرِيرُرْ – قُرِرْماقْ *kurïrur – kurïrmak*) 459 – 16· I 101 – 9·

k,urïtoqan قُرِتْغانْ قوْروْتىدىغان. 389 – 7· II 667 – 15·

k,urïttï قُرِتِّي قوْروْتتى. 641 – 14· II 445 – 8·

(قُـــرِتُورْ – قُرِتْمـــاقْ *kurïtur – kurïtmak*) II ·15 – 641
·10 – 445

k,ur k,ur قُرْقُرْ: *karïn kur kur ətti* — قورساق غولدوْرلىدى. 368 – 22·
·15 – 632 I

k,urladï قُرْلادِي قوْر باغلىدى، پوتا باغلىدى. 910 – 20· III 408 – 12·

(قُـــرْلارْ – قُرْلامـــاقْ *kurlar – kurlamak*) III ·21 – 910
·14 – 408

k,urman قُرْمانْ ساداق. ئوغوْزچە ۋە قىپچاقچە. 337 – 22، 337 – 24· I
·7 – 579 ،6 – 579

k¸urq قُرْچ قۇيۇچ، پولات؛ قاتتىق. 262 – 3، 262 – 4، 902 – 16· I
447 – 10، 447 – 11؛ III 392 – 3·

k¸urqadï قُرْجادِي قۇرۇدى، قاتتى. 895 – 1· III 377 – 3·

(قُرْجارْ – قُرْجاماقْ *k¸urqar – k¸urqamak*) 895 – 2· I 377 – 5·

k¸urt قُرْتْ قۇرت، هاشارات. 261 – 17، 695 – 2· I 446 – 10؛ III
4 – 16·

k¸urt قُرْتْ بۆره. ئوغۇزچە. 261 – 18· I 446 – 11·

k¸urt قُرْتْ قۇروت. سۈتتىن ئىشلەنگەن قۇروت. 414 – 5· II 19 – 4·

k¸urtandï قُرْتَنْدِي تاتىلاندى، قاشلاندى. 593 – 13· II 362 – 1·

(قُرْتَنُورْ – قُرْتَنْماقْ *k¸urtanur – k¸urtanmak*) 593 – 15· II
362 – 4·

k¸urtoqa قُرْتْغا موماي. 883 – 23· III 354 – 16·

k¸urtuldï قُرْتُلْدِي قۇتۇلدى، يەڭگىدى. 581 – 15· II 338 – 4·

(قُرْتُلُورْ – قُرْتُلْماقْ *k¸urtulur – k¸urtulmak*) 582 – 1· II
339 – 6·

k¸urturdï قُرْتُرْدِي قۇردۇردى؛ يىغدۇردى. 546 – 13· II 271 – 18·

(قُرْتُرُرْ – قُرْتُرْماقْ *k¸urturur – k¸urturmak*) 546 – 16· II
272 – 5·

k¸uruoq قُرُغْ قۇرۇق، بوش. 284 – 23، 160 – 4، 284 – 24· I 486 –
266 – 14، 486 – 8·

k¸uruoq قُرُغْ قۇرۇق (ھۆلنىڭ ئەكسى). 284 – 26، 752 – 6· I 486 –
111 – 2؛ III 10·

k¸uruoqlandï قُرُغْلَنْدِي قۇرۇق كۆردى. 609 – 7· II 390 – 12·

(قُرُغْلَنُورْ – قُرُغْلَنْماقْ *k¸uruoqlanur – k¸uruoqlanmak*) 609 – 8·
390 – 14· II

k¸uruoqluoq قُرُغْلُغْ: *k¸uruoqluoq ya* — قۇرۇقلۇق يا. 377 – 16· I 646 – 14·

k¸uruoqluk¸ قُرُغْلُقْ قۇرۇقلۇق، قۇرغاقلىق. 382 – 10· I 655 – 14·

k¸uruoqluk¸ قُرُغْلُقْ ساداق، ئوق خالتىسى. 382 – 11· I 655 – 14·

k¸uruoqsak¸ قُرُغْسَقْ قورساق. 381 – 5· I 653 – 11·

k¸uruoqsïdï قُرُغْسيدى قۇرۇغلى تۇردى. 936 – 1· III 456 – 1·

(قُرُغْسِيرْ – قُرُغْسِيماقْ *k¸uruoqsïr – k¸uruoqsïmak*) 936 – 1· III
456 – 1·

k¸uruk¸ قُرُقْ قۇرۇق، بوش. 291 – 3، 291 – 3· I 497 – 8، 497 – 9·

k¸uruldï قُرُلْدِي قورۇلدى، تارتىشتى. 503 – 19· II 189 – 6·

q,uruldï قۇرۇلدى. 503 – 21· II 189 – 9·

(قۇرۇلۇر – قۇرۇلماق: *q,urulur – q,urulmaq*) 503 – 21· II 189 – 10·

q,uruloqan قۇرۇلغان: *bu ər ol sïŋïrï q,uruloqan* — بۇ سىڭىرى قورۇلۇپ (تارتىشىپ) قالىدىغان ئادەم. 393 – 9· I 674 – 16·

q,urundï قۇرۇندى، ئۆزىنى قورۇتۇۋالدى. 518 – 19· II 220 – 3·

(قۇرۇنۇر – قۇرۇنماق: *q,urïnur – q,urïnmaq*) 518 – 20· II 220 – 5·

q,urunluoq قۇرۇلغ: *q,urunluoq əv* — قورۇملۇق ئۆي. 379 – 10· I 650 – 5·

q,urut قۇرۇت: قورۇت، سۈتتىن ئىشلەنگەن قورۇت. 271 – 20· 462 – 6· I 462 – 18؛ II 106 – 17·

q,urutluoq قۇرۇتلۇغ: *q,urutluoq kixi* — قورۇتلۇق كىشى. 376 – 1· I 643 – 10·

q,urutsadï قۇرۇتسادى قورۇتسىرىدى، قورۇت يېگۈسى كەلدى. 934 – 22· III 453 – 13·

(قۇرۇتسار – قۇرۇتساماق: *q,urutsar – q,urutsamaq*) 934 – 23· III 453 – 15·

q,uruxdï قۇرۇدى. 474 – 19· II 131 – 8·

(قۇرۇشۇر – قۇرۇشماق: *q,uruxur – q,uruxmaq*) 474 – 20· II 131 – 7·

q,uruxtï قۇرۇشتى. 474 – 16· II 131 – 4·

(قۇرۇشۇر – قۇرۇشماق: *q,uruxur – q,uruxmaq*) 474 – 18· II 131 – 11·

q,urxadï قۇرشادى باغلىدى. 902 – 8· III 391 – 10·

(قۇرشار – قۇرشاماق: *q,urxar – q,urxamaq*) 902 – 9· III 391 – 12·

q,urxaoq قۇرشاغ قور باغلاش، بەلباغ باغلاش. 353 – 24· I 606 – 17·

q,urxaoq قۇرشاغ قور، كاشا، باغ. 354 – 1· I 607 – 1·

q,urxandï قۇرشاندى قور باغلىدى. 594 – 7· II 363 – 7·

(قۇرشانۇر – قۇرشانماق: *q,urxanur – q,urxanmaq*) 594 – 8· II 363 – 9·

q,urxattïm قۇرشاتتىم، قور باغلاتتىم. 666 – 15· II 493 – 12·

(قۇرشاتۇر – قۇرشاتماق: *q,urxatur – q,urxatmaq*) 666 – 17· II 493 – 14·

q,usdï قۇسدى: ئۆچكى، بوزولدى. 411 – 1· II 13 – 8·

(قۇسار – قۇسماق: *q,usar – q,usmaq*) 411 – 2· II 13 – 9·

k‚usoqaq قُسْغاچْ ئۆزى كىچىك، رەڭگى قارا بىر جانىۋار. ئوغۇزچە. 346 – 23· I 594 – 6·

k‚usïoq قُسغْ قۇسۇق. 285 – 3· I 487 – 1·

k‚usturdï قُسْتُرْدِ قۇستۇردى. 546 – 21· II 272 – 12· (قُسْتُرُرْ – قُسْتُرْماقْ k‚usturur – k‚usturmak‚) II 546 – 23· 272 – 15·

k‚ut قُتْ قۇت، بەخت، دۆلەت. 246 – 7، 231 – 20، 234 – 9، 246 – 10، 326 – 3، 578 – 17· I 420 – 18، 395 – 14، 400 – 8، 421 – 1، 557 – 14: II 332 – 13·

k‚utaldï قُتَلْدِ قۇتالدى، قۇتلۇق بولدى. 493 – 16· II 168 – 13· (قُتالُرْ – قُتَلْماقْ k‚utalur – k‚utalmak‚) 493 – 18· II 168 – 16·

k‚utan قُتانْ قۇتان. ئەرلەر ئىسمى. 316 – 23· I 541 – 11·

k‚utandï قُندِ قۇتاندى، بەختلىك بولدى. 518 – 13· II 219 – 7· (قُنائرْ – قُنْماقْ k‚utanur – k‚utanmak‚) 518 – 14· II 219 – 9·

k‚utattï قُتَتِّ قۇتاتتى، قۇتلۇق بولدى. 637 – 3· II 437 – 3· (قُتاتُرْ – قُتَتْماقْ k‚utatur – k‚utatmak‚) 637 – 5· II 437 – 6·

k‚utoqardï قُتْغَرْدِ قۇتقاردى ~ قۇتقۇزدى ~ قۇتۇلدۇردى. 548 – 6· II 275 – 9· (قُتْغَرُرْ – قُتْغَرْماقْ k‚utoqarur – k‚utoqarmak‚) 548 – 7· II 275 – 11·

k‚utk‚ï قُتْقِ: ər k‚utk‚ï — مۇلايىم، كەمتەر ئادەم. 325 – 21· I 557 – 5·

k‚utluoq قُتْلُغْ قۇتلۇق. 353 – 20، 73 – 9، 246 – 7، 352 – 23· I 606 – 12، 112 – 5، 420 – 18، 604 – 10·

k‚utluoq təgin قُتْلُغْ تِكِنْ قۇتلۇق تېگىن. قۇل ئىسمى. 315 – 17· I 539 – 17·

k‚utruxdï قُتْرُشْدِ قۇتراشتى. 568 – 10· II 314 – 5· (قُتْرُشُورْ – قُتْرُشْماقْ k‚utruxur – k‚utrux mak‚) 568 – 11· II 314 – 6·

k‚utsuz قُتْسُزْ بەختسىز. 349 – 2، 349 – 4· I 598 – 1، 598 – 2·

k‚utuldï قُتُلْدِ قۇتۇلدى: يەڭگىدى، بوشاندى. 493 – 19· II 168 – 17· (قُتُلُرْ – قُتُلْماقْ k‚utulur – k‚utulmak‚) 493 – 20· II 169 – 2·

k‚utuloqan قُتُلْغانْ قۇتۇلمىدىغان. 393 – 11· I 674 – 19·

k‚uturdï قُتُرْدِ قۇتردى. 457 – 23· II 98 – 6· (قُتُرُرْ – قُتُرْماقْ k‚uturur – k‚uturmak‚) 457 – 26· II 98 – 11·

k‚uturma قُتُرْمـــا: *kuturma bork* — قايرىما قالپاق. 372 – 4· I
638 – 14·

k‚utuz ït قُتُزْ ات قوتۇرغان ئىت، غالجىر ئىت. 277 – 23· I 473 – 18·

k‚uv قُـوف: *ton kav kuv boldï* — تون پۇرلەشتى، تون تىكىشمدىن سوكۇلدى. 786 – 22· III 178 – 7·

k‚uvuk‚ قُقُقْ قوۋۇق، كاۋاك. 812 – 11· III 225 – 10·

k‚uwa قُوا قوۋا، سوغا. ئوغۇزچە. 867 – 14· III 326 – 12·

k‚uwut قُـوُتْ تېرىقتىن قىلىنمدىغان بىر خىل تاماق. 811 – 13· III
223 – 9·

k‚ux قُشْ، قُـوشْ قۇش. 253 – 5، 37 – 26، 135 – 12، 144 – 21،
183 – 14، 216 – 28، 245 – 11، 334 – 5، 360 – 11،
405 – 28، 406 – 6، 407 – 26، 412 – 2، 412 – 2،
416 – 3، 417 – 3، 436 – 26، 463 – 25، 531 – 26،
540 – 8، 547 – 23، 553 – 8، 568 – 7، 586 – 15،
607 – 27، 662 – 12، 674 – 15، 695 – 2، 739 – 16،
758 – 17، 829 – 20، 836 – 20، 863 – 12، 931 – 17،
953 – 17، 954 – 17، 980 – 13، 985 – 15، 990 – 1· I
– 419 ،5 – 310 ،7 – 238 ،19 – 221 ،9 – 48 ،17 – 432
9، 571 – 17، 617 – 18: II 2 – 13، 3 – 9، 7 – 5، 15 –
1، 15 – 2، 22 – 6، 23 – 14، 60 – 2، 110 – 1، 244 –
260 – 11، 274 – 16، 313 – 13، 347 – 15، 388 – 3،
485 – 15، 509 – 1: III 4 – 16، 86 – 3، 124 – 1،
256 – 6، 270 – 2، 319 – 13، 447 – 16، 488 – 12،
490 – 6، 532 – 5، 541 – 14، 551 – 4·

k‚uxoqaq قُشْغاچْ قۇشقاچ. 346 – 24· I 594 – 8·

k‚uxoqun قُشْـــغُونْ قۇزغۇن. مال يەيدىغان ھۆل قومۇش. 334 – 27· I
573 – 7·

k‚uxoqun قُشْغُونْ رەۋەن. 334 – 28· I 573 – 8·

k‚uxladï قُشْلادِي قۇشلىدى: قۇش ئۇۋلىدى. 911 – 4· III 409 – 6·

(قُشْلارْ – قُشْلاماقْ *kuxlar – kuxlamak*) 911 – 5· III 409 – 7·

k‚uxlaoq قُشْلاغْ قۇشلاق. ئۇچار قۇشلار كۆپ بولىدىغان جاي. 354 – 10· I
607 – 10·

k‚uxlaoqlandï قُشْـــلَغْلَنْدِي: *han bu yarig kuxlaoqlandï* — خان بۇ يەرنى قۇش قۇشلايدىغان جاي قىلدى. 613 – 21· II 398 – 5·

(قُشْلَغْلَنُورْ – قُشْـلَغْلَنْماقْ ḳuxlaoqlanur – ḳuxlaoqlanmaḳ) 613 – 22 · II 398 – 7 ·

ḳuxlattï قُشْلَتّي قوْشلاتتى. 674 – 15 · II 509 – 1 ·

(قُشْـلَتُورْ – قُشْـلَتْماقْ ḳuxlatur – ḳuxlatmaḳ) II 674 – 16 · II 509 – 3 ·

ḳuxluḳ قُشْلُقْ ئاشۇاقتى، چاشگاه. ئوغۇزچه. 361 – 18 · I 619 – 17 ·

ḳuyar قُيارْ شالدام، شالۋاق. 818 – 22 · III 235 – 11 ·

ḳuyas قُياسْ قوْياس. شەھەر ئىسمى. 299 – 23، 818 – 26 · I 511 – 9؛ III 236 – 6 ·

ḳuyasliïoɣ قُيَسْلِغْ قوْياسلىق. 824 – 12 · III 245 – 6 ·

ḳuyax قُياشْ قوْياش، قاتتىق ئىسسىق؛ قوْياشنىڭ قىزىق تەپتى. 819 – 2، 128 – 12، 128 – 15، 268 – 15، 666 – 18 · III 236 – 11؛ I 210 – 10، 210 – 14، 458 – 9؛ II 493 – 16 ·

ḳuydï قُيْدي قوْيدى. 875 – 1 · III 338 – 8 ·

(قُيارْ – قُيْماقْ ḳuyar – ḳuymaḳ) 875 – 3 · III 338 – 11 ·

ḳuydï قُيْدي ئوْركوْدى. 875 – 4 · III 338 – 12 ·

(قُيارْ – قُيْماقْ ḳuyar – ḳuymaḳ) 875 – 5 · III 338 – 13 ·

ḳuyḳa قُيْقا قوْيقا؛ خام تېرە. 820 – 1 · III 238 – 9 ·

ḳuyluxdï قُيْلُشْدي قوْيوْلدى. 837 – 4 · III 271 – 4 ·

(قُيْلُشُـورْ – قُيْلُشْـماقْ ḳuyluxur – ḳuyluxmaḳ) III 837 – 6 · III 271 – 7 ·

ḳuyma قُيْما قوْيماق. 820 – 6 · III 239 – 6 ·

ḳuyturdï قُيْتُرْدي قوْيدوْردى. 835 – 19 · III 268 – 5 ·

(قُيْتُـرُرْ – قُيْتُرْمـاقْ ḳuyturur – ḳuyturmaḳ) III 835 – 21 · III 268 – 7 ·

ḳuyuoɣ قُيُغْ قوْدوْق. 813 – 14 · III 227 – 6 ·

ḳuyundï قُيُنْدي قوْيوْندى، قوْيوْژالدى. 834 – 8 · III 265 – 8 ·

(قُيُـنُورْ – قُيُنْمـاقْ ḳuyunur – ḳuyunmaḳ) III 834 – 9 · III 265 – 10 ·

ḳuyuttï قُيُتّي ئوْركوْتتى. 657 – 22 · II 477 – 4 ·

(قُيُتُورْ – قُيُتْماقْ ḳuyutur – ḳuyutmaḳ) 657 – 22 · II 477 – 5 ·

ḳuyuxdï قُيُشْدي قوْيوْشتى. 832 – 18 · III 262 – 6 ·

(قُيُشُـورْ – قُيُشْـماقْ ḳuyuxur – ḳuyuxmaḳ) III 832 – 19 · III 262 – 8 ·

q,uz قُـــزْ قـوْز، تەسـكەي. 249 – 13، 783 – 9. I 426 – 12: III 171 – 10.

q,uz ordu قُوزْ اُرْدو قوْز ئوردۇ. شەهەر ئىسمى. 105 – 9. I 168 – 7.

q,uz ulux قُوزْ اُولُوشْ قوْز ئۇلۇش. شەهەر ئىسمى. 58 – 12. I 85 – 8.

q,uzoqïrdï قُزْغِرْدِي ئۇچقۇنلىدى. قىپچاقچە. 548 – 23. II 276 – 19.

(قُزْغِـــرارْ – قُزْغِرْمـــاقْ *q,uzoqïrar – q,uzoqïrmaq*) II 548 – 24. 277 – 1.

q,uzoqun قُزْغُونْ، قُزْغُنْ قوْزغۇن. 334 – 18، 870 – 3. I 572 – 22: III 331 – 5.

q,uzïdï قُزِيدِي قوْرۇدى. 887 – 1. III 361 – 3.

(قُزِيرْ – قُزِيماقْ *q,uzïr – q,uzïmaq*) 887 – 4. III 361 – 8.

q,uzuttï قُزُتّي قوْرۇتتى، ئىشتىهايىنى كەلتۈردى. 642 – 8. II 447 – 2.

(قُزُتُورْ – قُزُتْماقْ *q,uzutur – q,uzutmaq*) 642 – 12. II 447 – 7.

q,użoqulandï قُذْغُلَـــنْدِي: *at q,uzoqulandï* — ئات ئۆزىدىن چىۋىننى قوروْدى. 841 – 17. III 278 – 13.

(قُذْغُلَنُورْ – قُذْغُلَنْماقْ *q,użoqulanur – q,użoqulanmaq*) 841 – 18. III 278 – 14.

q,użruk, قُـــذْرُقْ قوْيـروْق. 388 – 28، 636 – 15، 636 – 16، 812 – 8، 961 – 21. I 667 – 5: II 435 – 10، 435 – 12: III 501 – 7، 225 – 5.

q,użuoq قُذُغْ قوْدوْق. 284 – 11، 321 – 5، 363 – 9، 519 – 1، 813 – 14، 1022 – 14. I 485 – 14، 549 – 3، 623 – 1: II 607 – 3، 227 – 6: III 220 – 9.

q,użuoqluoq قُذُغْلُغْ: *q,użuoqluoq əv* — قوْدوْقلوْق ئۆي. 377 – 10. I 646 – 5.

q,użuroqun قُذُرْغُونْ قوْشقوْن. 392 – 10. I 673 – 2.

q,użurquk, قُذُرْجُقْ قورچاق. 380 – 25. I 653 – 1.

q,użuz قُذُزْ چوكان، سېكىلەك. 277 – 25. I 474 – 1.

q,użuzlandï قُذُزْلَنْدِي چوكانغا ئۆيلەندى. ئارغوْچە. 608 – 16. II 389 – 8.

(قُذُزْلَنُورْ – قُذُزْلَنْمـــاقْ *q,użuzlanur – q,użuzlanmaq*) 608 – 17. II 389 – 10.

la لا پېئىللارنىڭ ئاخىرىغا ئۇلىنىپ كېلىدىغان تەكىت يارىمچىسى. III ·22 – 849 ·10 – 294

laoqun لاغُونْ چۆچەككە ئوخشاش ياغاچ ئاياق. 312 – 28· I 534 – 5·

laqïn لاجِنْ لاچىن. 312 – 4· I 533 – 6·

lav لافْ موم. 805 – 3· III 212 – 8·

lətü لٹو بىر خىل سۈيۈق تاماق. 867 – 19· III 326 – 17·

ləx لِيشْ لەش: شۆلگەي، شال. چىگىلچە. 785 – 6، 785 ·6 III 175 – 5، 175 ·6

limkən لِمْكَنْ سېرىق بەگە. 337 – 10· I 578 – 5·

liyü لِيُو لاي، سېغىز لاي. 868 – 1· III 327 – 13·

lïkïn lik¸in لِقِنْ لِكِنْ «بىلەن» مەنىسىدىكى قوشۇمچىلار. 469 – 10· II 120 – 14·

lohtay لُخْتَايْ چىنىنىڭ سېرىق تەڭگە گۈللۈك قىزىل يىپەك رەختى. III ·10 – 869 ·3 – 330

lüqnüt لُجْنُتْ لۈچنۈت، لاپقۇت. كەنچەكچە. 344 – 25· I 590 – 6·

ma//mə ما ما ~ مه. پېئىلنىڭ بۇيرۇق شەكلىگە ئۇلىنىپ بولۇشسىزلىق مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان قوشۇمچە. 850 – 1· III 294 – 16·

mama مَما خامان تېپىشتە ئوتتۇرىغا قېتىلىدىغان ئۆكۈز. 866 – 9· III 324 – 12·

mamu مَمُو نىكاھ كېچىسى كېلىن بىلەن بىللە ئەۋەتىلىدىغان خوتۇن، يەڭگە. 866 – 11· III 324 – 14·

man مـــانْ: *man kïxlaoq* — مانقىشلاق. يەر ئىسمى. 806 – 20· III 215 – 12·

man مان: *man yaxlïoq koy* — تۆت ياشتىن ئاشقان قوي. 806 – 23· III 216 – 1·

mandar مَنْدارْ مانداr. بىرخىل ئۆسۈملۈك. ئوغۇزچە. 348 – 22· I 597 – 11·

mandarlandï مَنْدَرْلَنْدِي مانداrلاندى، مانداr يۆگىشىۋالدى. 612 – 6· II 395 – 7· (مَنْدَرْلَنُورْ – مَنْدَرْلَنْمـــاقْ *mandarlanur – mandarlanmaq*) 612 – 7· II 395 – 9·

mandï مَنْدِي تاقىدى، ئاستى: مانىدى، مىلدى. 426 – 10· II 39 – 20· (مَنارْ – مَنْماقْ *manar – manmaq*) 426 – 13· II 40 – 4·

mandu مَنْدُو تۇرك سىركىسى. 320 – 25· I 548 – 10·

mandurdï مَنْدُرْدِي تاقاتتى، ئاستۇردى، مىلەتتى، مىلەتكۈزدى. 551 – 24· II 283 – 3·

(مَـــنْدُرُرْ – مَنْدُرْمـــاقْ *mandurur – mandurmaq*) 551 – 27· II 283 – 7·

manoqïrdï مَنْغِرْدِي مىلىگىلى قوپتى. 552 – 1· II 283 – 9·

(مَنْغـــرارْ – مَنْغرْمـــاقْ manoqïrar – manoqïrmak) II ·3 – 552
·11 – 283

manïldï مَنْلدِي مانىلدى ~ مىلەندى. 506 – 9· II 194 – 14·

(مَنُلـــرْ – مَنْلمـــاقْ manïlur – manïlmak) II ·10 – 506
·16 – 194

mankənd مانْ كَنْدْ مانكەنت. شەھەر ئىسمى. 806 – 21· III 215 – 13·

manqu مَـــنْجُو مـانجۇ ~ مانچـا. ئـىش ھـەققى. 319 – 3، 319 – 23· I
·16 – 546 ،10 – 545

manquk, مَـــنْجُقْ ئېگەرگـە ئارتـىلىدىغان خۇرجـۇن، تـوۋرا ۋە شـۇنـىڭغا ئوخشـاش نەرسىلەر. 362 – 15· I 621 – 8·

manquk,landï مَنْجُقْلَنْدِي غانجۇغـىلىدى. 616 – 14· II 403 – 5·

(مَنْجُقْلَنُورْ – مَنْجُقْلَنْماقْ manquklanur – manquklanmak) 616 –
·8 – 403 II ·16

maŋïoq مَنكِغْ ماڭدام، چامدام. 960 – 4· III 498 – 18·

maŋradï مَنكْرادِي ماڭـرىدى ~ ۋارقـىرىدى. 989 – 11· III 550 – 1·

(مَنكْـــرارْ – مَنكْرامـــاقْ maŋrar – maŋramak) III ·12 – 989
·2 – 550

maŋrattï مَنكْرَتّي ماڭـراتتى، ۋارقـىراتتى. 682 – 22· II 525 – 2·

(مَنكْرَتُورْ – مَنكْرَتْمـــاقْ maŋratur – maŋratmak) II ·23 – 682
·3 – 525

maraz مَرازْ قاراڭغۇ كېچە. 313 – 24· I 536 – 7·

maraz مَرازْ مەدىكار، كۈنلۈكچى. 313 – 25· I 536 – 8·

mat//mət مَتْ شۇنداق، تەكىت ئۇلانمىسى. 246 – 16· I 421 – 8·

mayak, مَيَقْ مایاق. توڭگە مایىقى. 814 – 17· III 229 – 14·

mayoquk, مَيُغْقْ ئىچ مایىماق ئادەم، تېز يۇگـۇرەلمەيدىغان ھايۋان. 822 – 1·
·3 – 242 III

mayïl مَيل: *mayïl yəmix* — مەي بولـۇپ پىشقان يېمىش. 815 – 10·
·1 – 231 III

mayïldï مَيلْدِي بۇزۇلدى. 833 – 16· III 264 – 6·

(مَـــيْلُورْ – مَيلْمـــاقْ maylur – mayïlmak) III ·18 – 833
·10 – 264

mayïxdï مَيشْدِي لاپچايدى، يېپىشتى. 832 – 23· III 262 – 14·

(مَيشُـــورْ – مَيشْـــماقْ mayïxur – mayïxmak) III ·24 – 832
·16 – 262

mə مـــا مـه. «ئـال» مەنسـنى بىلدۇرىدىغـان سـۆز. 850 – 5، III 295 – 1،

mə ما مه. ئوغلاق، قوزىلارنىڭ مەرىشىنى بىلدۇرىدىغان سۆز. 850 – 8، III 295 – 5،

məh مـــاھ «مـه، ئـال» مـەنىلىرىنى بىلدۇرىدىغـان سـۆز. 778 – 17، III 163 – 2،

məldək مَلْدَكْ مالتاق. 365 – 19، I 627 – 11،

mən مَنْ مـەن. تۈركچـه. 259 – 2، 42 – 1، 52 – 2، 76 – 27، 76 – 28، 92 – 23، 101 – 12، 109 – 10، 109 – 11، 110 – 15، 136 – 24، 145 – 21، 162 – 15، 164 – 4، 165 – 1، 165 – 5، 171 – 2، 171 – 14، 177 – 14، 203 – 5، 206 – 18، 206 – 20، 206 – 26، 207 – 4، 213 – 10، 214 – 19، 218 – 8، 221 – 13، 221 – 15، 221 – 26، 233 – 27، 239 – 28، 285 – 14، 322 – 25، 352 – 2، 353 – 5، 406 – 10، 411 – 22، 416 – 22، 445 – 6، 447 – 15، 447 – 22، 448 – 4، 448 – 5، 450 – 10، 450 – 11، 450 – 13، 450 – 14، 450 – 16، 450 – 18، 450 – 21، 450 – 24، 451 – 23، 451 – 24، 456 – 17، 458 – 13، 458 – 26، 460 – 20، 463 – 22، 466 – 3، 507 – 12، 517 – 3، 534 – 4، 536 – 14، 537 – 9، 548 – 9، 599 – 14، 666 – 15، 669 – 19، 669 – 26، 670 – 1، 674 – 1، 760 – 26، 761 – 1، 784 – 16، 853 – 7، 857 – 21، 866 – 16، 900 – 23، 901 – 4، 907 – 9، 920 – 19، 920 – 20، 946 – 16، 958 – 25، 1008 – 10، 1022 – 23، I 443 – 1، 56 – 7، 73 – 7، 118 – 7، 118 – 9، 148 – 6، 162 – 9، 176 – 8، 176 – 10، 177 – 13، 224 – 11، 239 – 17، 271 – 9، 274 – 13، 276 – 14، 276 – 20، 288 – 7، 298 – 19، 344 – 14، 351 – 17، 352 – 1، 352 – 9، 352 – 16، 363 – 18، 366 – 15، 372 – 14، 378 – 9، 378 – 12، 379 – 4، 399 – 18، 410 – 3، 487 – 13، 552 – 7، 603 – 5، 605 – 13؛ II 3 – 15، 14 – 17، 23 – 7، 95 – 19، 99 – 2، 100 – 3، 104 – 2، 109 – 16، 114 – 7، 197 – 2، 216 – 8، 248 – 11، 253 – 13، 255 – 8، 275 – 13،

III ؛19 – 507 ،2 – 500 ،18 – 499 ،7 – 499 ،12 – 493
– 325 ،9 – 309 ،5 – 300 ،2 – 174 ،3 – 128 ،17 – 127
،10 – 427 ،8 – 427 ،2 – 402 ،6 – 389 ،15 – 388 ،2
·10 – 607 ،11 – 581 ،15 – 496 ،7 – 476

məndə مَنْدا مەندە. 320 – 24· I 548 – 9·

məŋ مَنكْ دان، يەم. 954 – 15، 417 – 3، 954 – 17· III 490 – 6؛
II 23 – 14؛ III 490 – 7·

məŋ مَنكْ مەڭ. 954 – 22، 56 – 24· III 490 – 10؛ I 81 – 16

məŋdədi مَنكْدادِي يۇلدى، يۇڭدىدى. 988 – 11· III 547 – 9·

(مَنكْدارْ – مَنكْدامـاكْ *məŋdər – məŋdəmək*) III ·23 – 988
·16 – 548

məŋdəxdi مَنكْدَشْدِي يىمپ سېلىشتى. 986 – 25· III 544 – 17·

(مَنكْدَشُورْ – مَنكْدَشْماكْ *məŋdəxür – məŋdəxmək*) III ·27 – 986
·2 – 545

məŋgü مَـــنكْكُو مەڭگـۈ، ئەبـەدِي. 970 – 16، 45 – 24، 740 – 10،
970 – 17، III 516 – 9؛ I 62 – 12؛ III 970 – 20·
87 – 7، 516 – 10، 516 – 12·

məŋilədi مَنكِيلادِي مېڭە يېدى. 991 – 11· III 553 – 14·

məŋiz مَنكِزْ مەڭز، ئادەمنىڭ مەڭزى. 959 – 7· III 497 – 7·

məŋizləndi مَنكِـــزْلَنْدِي مـەڭزى گۈزەللەشـتى، چىرايلىقلاشـتى. 993 – 12· III
·3 – 557

(مَنكِزْلَنُورْ – مَنكِزْلَنْمـاكْ *məŋizlənür – məŋizlənmək*) 993 – 14·
III 557 – 6·

məŋlətti مَنكْلَتّي دانلاتتى. 683 – 17· II 526 – 8·

(مَنكْلَـتُورْ – مَنكْلَتْمـاكْ *məŋlətür – məŋlətmək*) II ·18 – 683
·10 – 526

məŋzədi مَنكْزادِي مەڭزىدى ~ ئوخشىدى. 989 – 15· III 550 – 7·

(مَنكْـــزارْ – مَنكْزامـــاكْ *məŋzər – məŋzəmək*) III ·16 – 989
·9 – 550

məŋzətti مَنكْزَتّي مەڭزەتتى ~ ئوخشاتتى. 683 – 6· II 525 – 12·

(مَنكْـــزَتُورْ – مَنكْزَتْمـاكْ *məŋzətür – məŋzətmək*) II ·8 – 683
·14 – 525

mərdək مَرْدَكْ ئېيىق كۆچۈكى. 365 – 16· I 627 – 7·

məxiq مَشِجْ: *məxiq üzüm* — قارا ئۈزۈم. 274 – 7· I 467 – 4·

məzək مَزَكْ: *it məzəki* — ئىت پوقى. 298 – 25· I 509 – 12·

məndətti مَنْدَدَتّي يۇلدۇردى، يۇڭۇزلاتتى. 682 – 16· II 524 – 5·

(مَنْدَارْ – مَنْدَامَاكْ *məndətür – məndətmək*) 682 – 17· II 524 – 7·

mindətü مَنْدَتُو يىپەك رەختىنىڭ نامى. 372 – 17· I 639 – 7·

mingəxdi مَنْگَخْدِي مىنگەشتى. 987 – 6· III 545 – 5·

(مَنْگَخُورْ – مَنْگَخْمَاكْ *mingəxür – mingəxmək*) 987 – 7· III 545 – 8·

miz مِزْ بىز. 250 – 21· I 428 – 7·

mï مَى بىر قىسىم ئوغۇزلارنىڭ تىلىدا پېئىللارنىڭ I شەخسكە ئۇلىنىدىغان سوئال قوشۇمچىسى. 850 – 16· III 295 – 15·

mïnoquy مَنْغُوِيْ مۇلغۇي ~ مۇڭقۇي، شىلىم. 870 – 20· III 332 – 10·

mïŋ مَنْكْ مىڭ. ساناقتىكى مىڭ. 955 – 21، 177 – 11، 191 – 5، 255 – 4، 306 – 10، 306 – 11، 318 – 6، 700 – 24، 955 – 23، 961 – 20· III 492 – 1؛ I 298 – 15، 323 – 9، 436 – 4، 523 – 1، 523 – 2، 544 – 1؛ III 15 – 17، 492 – 2، 501 – 6·

mïŋar مَنكَرْ، منكارْ بۇلاق. ئوغۇزچە. 958 – 27، 968 – 25، 897 – 14· III 496 – 18، 513 – 6، 382 – 3·

mïŋlaq مَنْكَلَقْ مىڭلاق. يەر ئىسمى. 330 – 9· I 565 – 2·

monquq مُنْجُقْ مونچاق. 362 – 12، 495 – 4· I 621 – 4؛ II 171 – 16·

monquq مُنْجُقْ ئاتنىڭ بوينىغا ئېسىلىدىغان قىممەتلىك تاش. 362 – 13· I 621 – 6·

monquqlandï مُنْجُقْلَنْدِي مونچاقلىق بولدى. 616 – 11· II 403 – 1·

(مُنْجُقْلَنُورْ – مُنْجُقْلَنْمَاقْ *monquqlanur – monquqlanmaq*) 616 – 12· II 403 – 3·

məŋdi مُنْكْدِي مۆڭكىدى ~ مۆڭكىدى. 981 – 6· III 534 – 6·

(مُنكَارْ – مُنكَمَاكْ *məŋər – məŋmək*) 981 – 7· III 534 – 7·

məŋrədi مُنكْرَادِي مۆڭرىدى ~ مۆرىدى. 989 – 13· III 550 – 4·

(مُنكْرَارْ – مُنكْرَامَاكْ *məŋrər – məŋrəmək*) 989 – 14· III 550 – 5·

məŋrətti مُنْكْرَتّي مۆرەتتى: پاراقلاتتى: ھۆركىرەتتى. 683 – 1· II 525 – 5·

(مُنْكْرَتُورْ – مُنْكْرَتْمَاكْ *məŋrətür – məŋrətmək*) 683 – 5· II 525 – 11·

mu مُـــو مـۈ. سـوئال قوشۇمچـسـى. 850 – 11، 69 – 6، 77 – 21، 77 – 22، 799 – 10، 803 – 27، 850 – 12، 850 – 12، 850 – 13، 850 – 13، 850 – 17، 850 – 18، 881 – 20، 1015 – 12. III 295 – 8؛ I 119 – 19، 120 – 1؛ III 202 – 9، 210 – 4، 295 – 9، 295 – 10، 295 – 11، 295 – 17، 295 – 18، 310 – 10، 351 – 2، 594 – 7.

muoquzoqak مُغُزْغَقْ بىر خىل چىۋىن. ئارغۇچە. 383 – 1. I 657 – 1.

muloquna مُلْغُنا بۇلغۇن ~ بالغۇن ~ مالغۇن. 373 – 6. I 640 – 10.

mun مُـــونْ مـۈك، دەرد – ئەلـەم؛ ئـەيـىب، يېتـىشـسـىزلـىك. 793 – 17، 793 – 20. III 191 – 12، 191 – 13.

munda مُنْدا مۇندا، بۇ يەردە. 320 – 14. I 547 – 19.

mundaoq مُـــنْدَغْ مۇنـــداق، مۇشـــۇنداق. 39 – 13، 59 – 15، 132 – 2، 804 – 6. I 51 – 16، 87 – 7، 216 – 7؛ III 210 – 13.

mundï مُنْدِي ئالجىدى. 426 – 14. II 40 – 5.

(مُنارْ – مُنْماقْ munar – munmaq) 426 – 15. II 40 – 6.

munduri مُـــنْدُرْي كۆيئوغـــۇل بىلـــەن كېلىنـــنـــىڭ باشـــلىرىدىن چـــاچقۇ چېچىلىدىغان كىچىك بەزمە. 373 – 23. I 641 – 4.

munduz مُـــنْدُزْ ئەخمـــەق، دۆت. 349 – 15، 349 – 17. I 598 – 13، 598 – 14.

munduz مُنْدُزْ: *munduz akïn* — تۆيۈقسىز كەلگەن سەل. 349 – 25. I 599 – 3.

munduz مُـــنْدُزْ: *munduz yorïoqa at* — يورغىلاشـــتىن باشـقا يۈرۈشـى بولمىغان ئات. 349 – 26. I 599 – 5.

munoqan مُنْغـــانْ: *munoqan kixi* — ۋالاقتەگكۈر. 362 – 16، 362 – 16. I 573 – 11، 621 – 10.

munu مُنُو، مُوئو مانـا، مۇنـۇ، مۇشـۇ. 867 – 7، 867 – 26. III 326 – 5، 327 – 9.

muŋ مُنكْ ئەقىل. 955 – 10. III 491 – 11.

muŋ مُنكْ مـۇك، مـۇك – زار، جاپـا – مۇشـەققەت. 955 – 12، 715 – 4، 955 – 14. III 491 – 14، 42 – 4، 491 – 15.

muŋ taoq مُنكْ تاغْ ئەقىل چىشى. 955 – 10، 955 – 10. III 491 – 11، 491 – 12.

muŋar مُنكَرْ بۇنىڭغا. 958 – 25. III 496 – 15.

muŋkardï مُنكَقَرْدِي مۇڭلاندۇردى، قايغۇغا سالدى. 985 – 25. III 542 – 14.

(مُنكْقَرُرْ ـ مُنكْقَرْمـاقْ *muŋķarur – muŋķarmaķ*) III ·26 – 985
·16 – 542

muŋluoɣ مُنكْلُغْ مۇڭلۇق، قىينالغان، سەقىلغان. 974 – 4· III 521 – 16·

muŋuķ‚tï مُنكُقْتِي مۇڭلاندى. 983 – 16· III 539 – 1·

(مُنكُقـارْ ـ مُنكُقْمـاقْ *muŋuķ‚ar – muŋuķ‚maķ*) III ·17 – 983
·2 – 539

murq مُـرْچْ مـۇچ، قـارىمـۇچ. 262 – 6، 542 – 16· I 447 – 14: II
·16 – 264

mux مُـــوشْ مۇشـۇك. چىگـىلچە. 785 – 8، 333 – 16، 413 – 21،
481 – 11، 889 – 2· III 175 – 8: I 571 – 1: II 18 –
·4 – 365 III :3 – 144 ،5

muyan مُيانْ ساۋاب. 819 – 13، 825 – 25· III 237 – 17، 248 – 4·

muyanqïlïk‚ مُيَنْجلِقْ ئارىچىلىق، سالاچىلىق. 825 – 23· III 248 – 1·

mük مُكْ مۇك، مۇكچەي. 255 – 22· I 437 – 8·

mün مُنْ شورپا. ياغمىچە. 259 – 3، 38 – 23، 67 – 20، 135 – 7،
160 – 16، 167 – 21، 182 – 29، 193 – 4، 259 – 4،
781 – 19، 879 – 10· I 443 – 2، 50 – 12، 102 – 17،
221 – 13، 267 – 9، 281 – 9، 309 – 7، 326 – 16،
443 – 3: III 168 – 11، 346 – 15·

münədi مُنادِي قىرقىدى، كەستى. 893 – 10· III 373 – 15·

(مُنارْ ـ مُناماكْ *münər – münəmək*) 893 – 12· III 374 – 2·

münəldi مُنَلْدِي: *ton münəldi* — تونىڭ ئېۋىنى ئېلىندى. 506 – 12· II
·18 – 194

(مُنَلُرْ ـ مُنَلْماكْ *münəlür – münəlmək*) 506 – 13· II 195 – 2·

mündərü مُنْدَرُو چىمىلدىق. 400 – 20· I 685 – 19·

mündi مُنْدِي مىندى. 426 – 16· II 40 – 8·

(مُنارْ ـ مُنْماكْ *münər – münmək*) 426 – 17· II 40 – 9·

mündürdi مُنْدُرْدِي مىندۇردى. 551 – 21· II 282 – 16·

(مُـنْدُرُرْ ـ مُنْدُرْمـاكْ *mündürür – mündürmək*) 551 – 22· II
·1 – 283

münlədi مُنْلادِي شورپىلاندى، شورپا ئىچتى. 912 – 8· III 411 – 15·

(مُنْلارْ ـ مُنْلاماكْ *münlər – münləmək*) 912 – 9· III 411 – 16·

münüldi مُنُلْدِي مىنىلدى. 506 – 14· II 195 – 3·

(مُنُلُرْ ـ مُنُلْماكْ *münülür – münülmək*) 506 – 15· II 195 – 4·

müŋüz مُنكُزْ مۇڭگۇز ~ مۇڭگۇز. 959 – 10، 39 – 17، 382 – 13، 659 – 15، 959 – 22. III 497 – 11؛ I 52 – 6؛ II 479 – 10؛ III 498 – 8.

müŋüz مُنكُزْ: *müŋüz müŋüz* — بىر خىل بالىلار ئويۇنى. 959 – 11. III 497 – 12.

müŋüz bak‚a مُنكُزْ بَقا تاشپاقا. 859 – 19. III 312 – 16.

müŋüzgək مُنكزكاك قاداق. قولدا پەيدا بولىدىغان قاداق. 978 – 19. III 529 – 6.

müŋüzlandi مُنكُزْلَنْدِي مۇڭگۇز چىقاردى. 993 – 15. III 557 – 7.

(مُنكُزْلَنُورْ – مُنكُزْلَنْماكْ *müŋüzlənür – müŋüzlənmək*) 993 – 16. III 557 – 9.

nak yïlï ناكْ يِلي له‌هه‌ك يىلى. 264 – 1، I 450 – 20. قاراڭ: *nək yïlï*.

namïza نَميژا باجا. چىگىلچه. 338 – 31، I 581 – 16.

naru نَرُو، نـارُو نېرى. ته‌ره‌پنى بىلدۇرىدىغان سۆز. 857 – 14، 160 – 22، 267 – 28، 507 – 18، 548 – 14، III 308 – 14: I 267 – 17، 457 – 11: II 197 – 7، 276 – 1.

nə نا نه ~ نېمه. 850 – 20، 47 – 15، 52 – 26، 65 – 15، 67 – 2، 70 – 26، 70 – 26، 77 – 2، 106 – 8، 111 – 7، 246 – 1، 309 – 26، 625 – 9، 787 – 17، 845 – 22، 851 – 7، III 296 – 1: I 65 – 17، 74 – 18، 97 – 20، 101 – 5، 108 – 3، 108 – 3، 170 – 7، 179 – 10، 420 – 10، 529 – 8: II 418 – 1: III 180 – 8، 287 – 7، 296 – 12.

nə نـا ئه‌جه‌بلىنمىشنى بىلدۇرىدىغان قوشۇمچه. 850 – 21، 866 – 13، 955 – 28، III 296 – 2، 324 – 17، 492 – 7.

nəgü ناگُو نه ~ نېمه. 850 – 25، III 296 – 8.

nək ناكْ تىمساھ، له‌هه‌ك. 805 – 12، III 213 – 3.

nək yïlan ناكْ يِلانْ ئه‌جدىها. 805 – 12، III 213 – 3.

nək yïlï ناكْ يِلي له‌هه‌ك يىلى. تۇركىي خه‌لقله‌ردىكى ئون ئىككى مۇچه‌ل يىل نـاملىرىدىن بىـرى. 805 – 12، 264 – 1، 805 – 14، III 213 – 4: I 450 – 20: III 213 – 7. قاراڭ: *nak yïlï*.

nəlik نالكْ نېمه ئۇچۇن، قانداقمۇ. 281 – 11، 976 – 3، I 480 – 3: III 525 – 4.

nəlük نَلُـكْ نېمه ئۇچۇن، نېمىشقا. 299 – 4، 378 – 23، 832 – 6، 874 – 18، I 510 – 1، 649 – 5: III 261 – 6، 337 – 9.

nəmə ئما «بىلمەيمەن» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان سۆز. 866 – 13، III 324 – 16.

nəŋ ئـــڭ، نـــاڭ نەرسە. 955 – 28، 37 – 14، 48 – 6، 50 – 12، 52 – 22، 53 – 21، 57 – 23، 59 – 9، 61 – 24، 62 – 19، 63 – 27، 64 – 2، 64 – 3، 65 – 18، 71 – 17، 71 – 19، 74 – 18، 88 – 9، 88 – 11، 100 – 27، 106 – 20، 111 – 24، 111 – 25، 112 – 4، 114 – 12، 117 – 28، 117 – 32، 119 – 26، 121 – 24، 121 – 25، 123 – 10، 131 – 9، 133 – 18، 139 – 2، 146 – 24، 153 – 15، 154 – 7، 154 – 9، 157 – 1، 159 – 1، 159 – 6، 159 – 20، 163 – 28، 164 – 1، 187 – 22، 187 – 26، 188 – 14، 189 – 7، 192 – 13، 192 – 3، 193 – 10، 193 – 17، 194 – 2، 196 – 14، 199 – 7، 199 – 18، 200 – 20، 200 – 27، 201 – 1، 202 – 1، 206 – 26، 208 – 14، 209 – 20، 210 – 24، 211 – 22، 211 – 24، 214 – 23، 218 – 17، 221 – 7، 221 – 27، 222 – 6، 222 – 15، 225 – 3، 226 – 10، 227 – 22، 243 – 4، 245 – 7، 245 – 8، 247 – 5، 247 – 20، 249 – 21، 254 – 18، 257 – 21، 266 – 12، 276 – 25، 277 – 11، 290 – 1، 291 – 11، 297 – 3، 298 – 20، 303 – 6، 309 – 24، 325 – 5، 329 – 19، 329 – 26، 333 – 5، 339 – 5، 341 – 27، 342 – 1، 342 – 11، 342 – 13، 342 – 16، 351 – 22، 353 – 20، 361 – 21، 363 – 3، 364 – 21، 364 – 23، 365 – 19، 370 – 27، 372 – 1، 377 – 3، 377 – 7، 378 – 16، 382 – 3، 382 – 6، 383 – 6، 383 – 22، 385 – 15، 385 – 25، 386 – 18، 393 – 13، 395 – 16، 395 – 22، 399 – 17، 416 – 6، 422 – 14، 453 – 22، 454 – 5، 458 – 10، 459 – 15، 459 – 17، 459 – 19، 464 – 25، 470 – 3، 471 – 1، 472 – 1، 480 – 17، 483 – 15، 486 – 9، 486 – 11، 492 – 9، 497 – 13، 503 – 15، 504 – 23، 505 – 9، 507 – 2، 515 – 3، 518 – 13، 519 – 13، 520 – 10، 529 – 13، 544 – 4، 547 – 10، 549 – 22، 550 – 26، 557 – 17، 559 – 5، 566 – 12، 571 – 5.

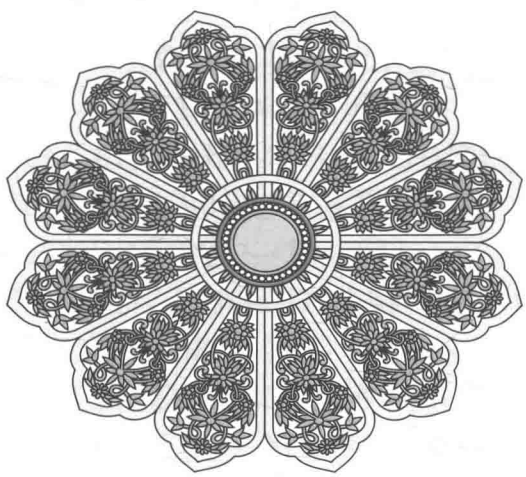
·4 – 579 ·23 – 578 ·13 – 578 ·13 – 576 ·8 – 574
·10 – 586 ·5 – 586 ·4 – 586 ·22 – 580 ·16 – 579
·16 – 592 ·13 – 590 ·21 – 589 ·1 – 589 ·1 – 587
·26 – 608 ·20 – 602 ·8 – 597 ·5 – 596 ·1 – 596
·8 – 654 ·23 – 648 ·24 – 633 ·22 – 633 ·1 – 614
·2 – 656 ·24 – 654 ·19 – 654 ·18 – 654 ·9 – 654
·6 – 677 ·9 – 676 ·15 – 672 ·13 – 668 ·20 – 667
·26 – 696 ·22 – 695 ·26 – 687 ·22 – 685 ·18 – 685
·9 – 704 ·8 – 702 ·22 – 701 ·15 – 701 ·28 – 696
·3 – 718 ·28 – 716 ·19 – 714 ·29 – 712 ·12 – 708
·19 – 745 ·4 – 744 ·16 – 742 ·11 – 734 ·21 – 718
– 767 ·8 – 767 ·3 – 759 ·9 – 756 ·14 – 755 ·4 – 746
·10 – 776 ·21 – 772 ·19 – 772 ·4 – 772 ·1 – 770 ·10
·16 – 855 ·23 – 850 ·9 – 815 ·11 – 813 ·9 – 777
·1 – 882 ·16 – 881 ·23 – 878 ·22 – 866 ·25 – 863
·15 – 895 ·1 – 895 ·17 – 887 ·9 – 884 ·18 – 882
·13 – 915 ·1 – 913 ·16 – 902 ·10 – 902 ·22 – 896
·20 – 929 ·14 – 929 ·24 – 923 ·8 – 916 ·6 – 916
·14 – 953 ·25 – 952 ·5 – 952 ·1 – 937 ·22 – 929
·15 – 966 ·8 – 963 ·12 – 960 ·28 – 955 ·5 – 954
·15 – 989 ·4 – 986 ·8 – 982 ·6 – 974 ·27 – 968
– 1008 ·20 – 1006 ·15 – 1005 ·19 – 990 ·19 – 989
:7 – 492 III ·18 – 1023 ·4 – 1014 ·15 – 1011 ·23
·3 – 84 ·8 – 76 ·12 – 74 ·5 – 70 ·10 – 67 ·7 – 47 I
·10 – 96 ·5 – 95 ·3 – 95 ·10 – 92 ·3 – 91 ·14 – 86
– 180 ·6 – 171 ·16 – 161 ·7 – 114 ·17 – 109 ·2 – 98
·16 – 253 ·1 – 242 ·1 – 229 ·12 – 215 ·1 – 181 ·10
·19 – 264 ·13 – 264 ·14 – 260 ·14 – 255 ·11 – 255
– 319 ·4 – 318 ·19 – 317 ·8 – 274 ·6 – 274 ·1 – 266
·13 – 328 ·14 – 327 ·6 – 327 ·15 – 325 ·11 – 320 ·5
·15 – 340 ·6 – 340 ·5 – 338 ·13 – 337 ·3 – 333
·11 – 357 ·7 – 355 ·9 – 352 ·15 – 342 ·19 – 340
– 378 ·21 – 372 ·3 – 367 ·8 – 361 ·6 – 361 ·1 – 359
·13 – 386 ·3 – 384 ·4 – 380 ·15 – 379 ·6 – 379 ·1

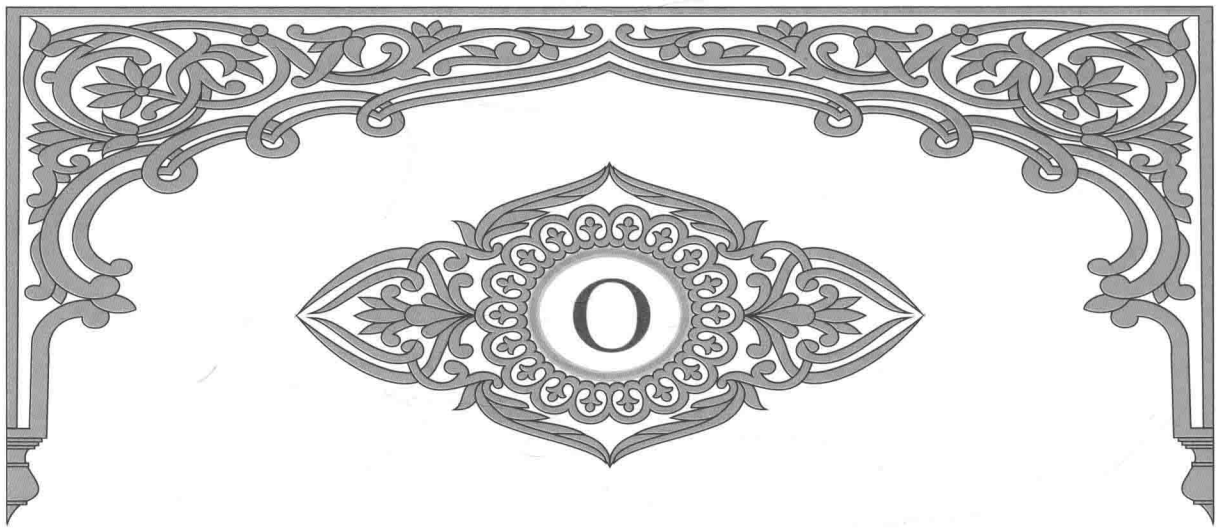
– 423 ،14 – 422 ،3 – 419 ،2 – 419 ،8 – 415 ،2 – 389
– 471 ،13 – 454 ،15 – 440 ،8 – 435 ،19 – 426 ،15
،5 – 570 ،10 – 564 ،7 – 556 ،10 – 517 ،11 – 495 ،17
،17 – 661 ،11 – 627 ،14 – 625 ،9 – 622 ،12 – 606
– 101 ،1 – 99 ،3 – 33 II :9 – 684 ،3 – 675 ،4 – 663
،2 – 124 ،6 – 122 ،1 – 112 ،13 – 101 ،11 – 101 ،8
،4 – 154 ،1 – 154 ،5 – 148 ،13 – 142 ،1 – 126
،12 – 190 ،11 – 189 ،1 – 189 ،11 – 176 ،3 – 166
– 223 ،8 – 221 ،7 – 219 ،8 – 212 ،10 – 192 ،5 – 192
،15 – 293 ،1 – 281 ،1 – 279 ،16 – 273 ،9 – 267 ،9
،3 – 329 ،15 – 324 ،4 – 319 ،6 – 310 ،12 – 296
،15 – 336 ،11 – 334 ،15 – 333 ،2 – 333 ،11 – 332
،13 – 352 ،14 – 348 ،8 – 347 ،2 – 347 ،12 – 346
،18 – 366 ،12 – 366 ،2 – 360 ،1 – 356 ،9 – 354
،14 – 431 ،11 – 431 ،10 – 398 ،4 – 390 ،3 – 369
،10 – 512 ،10 – 505 ،11 – 497 ،12 – 495 ،5 – 460
،16 – 17 ،5 – 17 ،12 – 8 ،9 – 8 ،8 – 6 III :1 – 514
،14 – 45 ،5 – 41 ،3 – 38 ،10 – 29 ،11 – 22 ،17 – 18
،8 – 97 ،5 – 94 ،4 – 91 ،7 – 76 ،15 – 48 ،14 – 47
،1 – 141 ،18 – 140 ،18 – 118 ،11 – 117 ،5 – 98
،15 – 158 ،12 – 151 ،9 – 151 ،8 – 150 ،2 – 146
،5 – 320 ،5 – 296 ،18 – 230 ،3 – 227 ،14 – 160
،15 – 352 ،12 – 351 ،15 – 350 ،19 – 345 ،11 – 325
،17 – 380 ،7 – 378 ،3 – 377 ،7 – 362 ،16 – 355
،10 – 419 ،7 – 419 ،6 – 413 ،3 – 392 ،13 – 391
،14 – 457 ،13 – 444 ،8 – 444 ،1 – 444 ،14 – 433
،12 – 503 ،9 – 499 ،7 – 488 ،19 – 486 ،14 – 485
– 550 ،7 – 550 ،5 – 543 ،7 – 536 ،2 – 522 ،12 – 509
– 587 ،12 – 582 ،9 – 578 ،18 – 576 ،3 – 552 ،14
،3 – 609 ،7 – 592 ،13

nəŋ ئنك مال، دۆنيا. 955 – 29، 85 – 3، 385 – 3، III 492 – 9:
I 133 – 15، 660 – 9.

nəqə ئجا نەچچە، قانچە. 854 – 27، 48 – 24، 58 – 24، 253 – 19،
– 303 III ،13 – 806 ،17 – 349 ،17 – 349 ،24 – 292

17: I 68 – 17، 86 – 2، 433 – 8، 499 – 18، 598 – 14،
598 – 14: III 215 – 6.
nəqük نَجُكْ نېچۈك، نېمە ئۇچۇن، نېمىشقا. ياباقۇچە. 299 – 2، 71 –9،
I 509 – 16، 108 – 17.
nərək نَرَكْ نېمىگە كېرەك، نېمە ئۇچۇن كېرەك. 299 – 5، 299 – 5. I
510 – 2، 510 – 3.
nətəg نَـــتَكْ «قاناق» دېگەن سوراق ئالمىشى. 299 – 1، 25 – 17،
286 – 26، 299 – 1، 441 – 3، 702 – 2، 702 – 5، 782 –
19، 961 – 6. I 509 – 14، 490 – 4: III 18 – 11، 18 –
13، 169 – 19، 500 – 11.
nïzdaoq نِژْداغْ بىلەي تاش. 354 – 15. I 607 – 16.
nom نُومْ نوم، دىن، شەرىئەت. 791 – 24، 791 – 25. III 188 – 6،
188 – 8.
nü نُو نە ~ نېمە. 850 – 25. III 296 – 7.

oba ئابا قەبىلە. ئوغۇزچە. 76 – 15· I 117 – 11·

obuz ئۇبۇز دۆڭ. 53 – 19· I 76 – 6·

obuzluoq ئۇبۇزلۇغ دۆڭ. 122 – 21· I 198 – 18·

ooqla ئوغلا يىگىت. ئارغۇچە. 108 – 24· I 175 – 4·

ooqlaoqu ئوغلاغۇ توقچىلىقتا ئۆسكەن ئادەم. 116 – 5· I 187 – 1·

ooqlaq, ئوغلاق ئوغلاق. 101 – 5، 60 – 25، 357 – 6، 607 – 8،
632 – 19، 633 – 2، 766 – 21، 797 – 12· I 162 – 3،
89 – 12، 612 – 2؛ II 386 – 13، 429 – 16، 430 – 1؛
III 139 – 9، 198 – 8·

ooqlaq, ay ئوغلاق ئاي ئوغلاق ئاي. نورۇزدىن كېيىنكى تۇنجى باھار ئېيى (پەسلى). 265 – 3· I 452 – 13·

ooqlan ئوغلان، ئوغلان، ئوغلىن بالىلار. 61 – 25، 77 – 18، 101 – 7، 156 –
4، 188 – 23، 205 – 10، 221 – 2، 222 – 19، 225 – 18،
293 – 23، 417 – 20، 417 – 23، 423 – 15، 457 – 23،
470 – 22، 493 – 6، 518 – 10، 560 – 22، 561 – 21،
563 – 7، 568 – 10، 589 – 24، 632 – 15، 639 – 10،
660 – 23، 669 – 1، 677 – 18، 679 – 17، 688 – 5،
750 – 13، 766 – 12، 770 – 22، 784 – 7، 797 – 12،
837 – 19، 842 – 16، 883 – 16، 888 – 19، 894 – 15،
897 – 5، 908 – 14، 918 – 3، 936 – 8، 949 – 22،
951 – 21، 989 – 7· I 91 – 4، 119 – 14، 162 – 4،
259 – 1، 319 – 16، 349 – 1، 377 – 13، 380 – 10،
385 – 8، 501 – 9؛ II 25 – 5، 25 – 7، 35 – 5، 98 – 6،
123 – 17، 168 – 1، 219 – 1، 300 – 1، 301 – 12،

·14 – 441 ·11 – 429 ·14 – 354 ·5 – 314 ·8 – 304
·18 – 138 III ؛13 – 518 ·11 – 514 ·6 – 498 ·6 – 482
– 354 ·13 – 280 ·6 – 272 ·8 – 198 ·9 – 173 ·9 – 147
·17 – 422 ·1 – 404 ·10 – 381 ·1 – 376 ·12 – 364 ·10
·10 – 549 ·1 – 485 ·14 – 482 ·8 – 456

ooɣlï ئۇغلى قەشقەردە تېرىلىدىغان تاتلىق ئاق سەۋزە. 108 – 25· I
·5 – 175

ooɣradï ئۇغرادى يۆنەلدى، نىيەت قىلدى؛ تۆتۈندى، شۇغۇللاندى. 212 – 11·
·5 – 362 I

(ئۇغرار – ئۇغراماق *ooɣrar – ooɣramak*) ·12 – 212 I ·7 – 362

ooɣraoɣ ئۇغراغ نىيەت، مەقسەت. 100 – 9· I 160 – 6·

ooɣrak ئۇغراق ئوغراق. قەبىلە ئىسمى. 40 – 16، 101 – 2· I 38 –
·19 – 161 ،15

ooɣrak‚landï ئۇغرىقلاندى ئوغراقلاشتى. 241 – 2· I 412 – 5·

(ئۇغرىقلانماق – ئۇغرىقلانۇر *ooɣrak‚lanmak – ooɣrak‚lanur*) 241 – 3· I
·6 – 412

ooɣraldï ئۇغرلدى نىيەت قىلدى، ئىنتىلدى: چاغلىدى، كۆزلىدى. 194 –
·6 – 329 I ·10

(ئۇغرلماق – ئۇغرلۇر *ooɣralmak – ooɣralur*) 194 – 11· I 329 – 8·

ooɣrattï ئۇغرتتى ئەۋەتتى، يۆنەلدۈردى. 203 – 22· I 346 – 1·

(ئۇغرتماق – ئۇغرتۇر *ooɣratmak – ooɣratur*) 203 – 23· I 346 – 3·

ooɣraxdï ئۇغرشىدى قەستلەشتى، پىيىگە چۈشۈشتى. 184 – 26· I
·14 – 312

(ئۇغرشماق – ئۇغرشۇر *ooɣraxmak – ooɣraxur*) 184 – 28· I
·16 – 312

ooɣrï ئۇغرى ئوغرى. 106 – 18، 367 – 7، 425 – 14، 425 – 26·
؛3 – 630 ،3 – 171 I ·15 – 1009 ،8 – 747 ،20 – 581
·4 – 584 ·10 – 120 III ؛9 – 338 ،7 – 39 ،10 – 38 II

ooɣrï ئۇغرى يوشۇرۇن. 288 – 18، 581 – 20· I 493 – 3؛ II
·9 – 338

ooɣrïladï ئۇغريلادى ئوغرىلىدى. 243 – 4· I 415 – 8·

(ئۇغرلار – ئۇغرلاماق *ooɣrïlar – ooɣrïlamak*) 243 – 7· I
·12 – 415

ooɣrïlayu ئۇغرى لۈيو ئوغرىلاردەك، ئوغرىلارچە. 87 – 15· I 138 – 1·

oqruoq ئۇغرۇغ ساينىڭ تۈگىگەن يېرى. 84 – 21، 133 – 7.

oqruoq ئۇغرۇغ سۆڭەك ئۈگىسى. 100 – 5، 159 – 16.

oqruoq ئۇغرۇغ ئومۇرتقا سۆڭىكىنىڭ بويۇنغا تاقاشقان يېرى. 100 – 7، 160 – 4.

oqruldï ئۇغرۇلدى: *səŋük oqruldï* — سۆڭەك (ئۈگە – ئۈگىسىدىن) ئاجرالدى. 194 – 13، 329 – 10.

(ئۇغرۇلۇر – ئۇغرۇلماق *oqrulur – oqrulmaq*) 194 – 14، 329 – 11.

oqruxtï ئۇغرۇشتى: *ol maŋa səŋük oqruxtï* — ئۇ ماڭا سۆڭەك ئاجرىتىشىپ بەردى. 185 – 3، 313 – 2.

(ئۇغرۇشۇر – ئۇغرۇشماق *oqruxur – oqruxmak*) 185 – 5، 313 – 4.

oquk, ئۇقۇ ئۆتۈك ياكى مەسىنىڭ ئۈستىدىن كىيىلمىدىغان تېرە پايپاق. 62 – 3، 91 – 10.

oqul ئۇغۇل. 67 – 1، 51 – 6، 67 – 2، 67 – 4، 67 – 11، 90 – 8، 104 – 14، 104 – 19، 165 – 20، 193 – 19، 198 – 10، 200 – 10، 222 – 2، 245 – 6، 317 – 15، 347 – 21، 390 – 2، 392 – 7، 396 – 11، 413 – 19، 461 – 19، 492 – 17، 510 – 11، 532 – 1، 749 – 11، 786 – 10، 792 – 4، 843 – 9، 848 – 1، 850 – 18، 968 – 9، 974 – 17 I، 101 – 4، 72 – 1، 101 – 5، 101 – 17، 143 – 7، 166 – 12، 167 – 3، 277 – 12، 327 – 17، 336 – 6، 339 – 12، 379 – 9، 418 – 19، 542 – 7، 595 – 19، 669 – 4، 672 – 19، 679 – 16: II، 18 – 4، 105 – 20، 166 – 13، 202 – 12، 244 – 8: III، 105 – 1، 177 – 14، 188 – 13، 281 – 14، 295 – 18، 512 – 6، 523 – 1.

oqulmuk, ئۇغلۇمۇق ئۈستىگە لىم قويۇش ئۈچۈن تىك تۇرغۇزۇلغان تۈۋرۈك. 124 – 6، 202 – 11 I.

oqulquk, ئۇغلۇجۇق ئايالنىڭ بالىياتقۇسى. 124 – 4، 202 – 9 I.

oqur ئۇغۇر: *oqur at* — قاشقا ئات. 52 – 23، 74 – 14 I.

oqur ئۇغۇر ۋاقىت. 52 – 26، 114 – 13، 923 – 23، 924 – 2 I، 74 – 18، 184 – 8: III، 433 – 11، 433 – 17.

oqur ئۇغۇر دۆلەت. 52 – 27، 75 – 1 I.

oqur ئۇغۇر بىرەر ئىشتىكى ئىمكان ۋە پەيت. 52 – 29، I 75 – 4،

oqur ئۇغۇر بەدەل. ئوغۇزچە. I 75 – 6،

oqur ئۇغۇر ئوڭۇشلۇق، خەيرلىك. ئوغۇزچە. 53 – 3، 53 – 3، I 75 – 8، 75 – 9،

oqurdï ئۇغۇردى: *ər səŋük oqurdï* — ئادەم سۆڭەكنى ئوگە – ئوگىسىدىن ئاجرىتىۋەتتى. 146 – 9، I 240 – 14،

(ئۇغۇرۇ – ئۇغۇرماق: *oqurur – oqurmak*) 146 – 10، I 240 – 16،

oqurladï ئۇغۇرلادى: *ər ïxïn oqurladï* — ئادەم ئىشنى دەل پەيتىدە قىلدى. 231 – 8، I 394 – 20،

(ئۇغۇرلار – ئۇغۇرلاماق: *oqurlar – oqurlamak*) 231 – 9، I 395 – 1،

oqurlandï ئۇغۇرلاندى: *oqurlandï nəŋ* — ۋاقتى – سائىتى كەلگەن نەرسە. ئوغۇزچە. 225 – 3، I 384 – 3،

(ئۇغۇرلانۇر – ئۇغۇرلانماق: *oqurlanur – oqurlanmak*) 225 – 6، I 384 – 7،

oqurluq ئۇغۇرلۇق: *oqurluq ïx* — دەل ۋاقتىدا ۋە جايىدا بولغان ئىش. 122 – 20، I 198 – 16،

oqurxuk, ئۇغۇرشۇق ئۇرچۇق. 124 – 5، I 202 – 10،

oqux ئۇغۇش ـ ئۇرۇق ـ جەمەت. 57 – 19، 77 – 11، 464 – 5، 479 – 9، I 83 – 15، 119 – 7؛ II 110 – 8، 140 – 5،

oquxlandï ئۇغۇشلاندى ئۆيلۈك ـ ئوچاقلىق، ئۇرۇق ـ جەمەتلىك بولدى. 226 – 1، I 385 – 18،

(ئۇغۇشلانۇر – ئۇغۇشلانماق: *oquxlanur – oquxlanmak*) 226 – 3، I 386 – 2،

oquxluq ئۇغۇشلۇق: *oquxluq ər* — ئۇرۇق ـ تۇغقانلىق، جەمەتلىك ئادەم. 122 – 25، I 199 – 5،

oquz ئۇغۇز ئوغۇز. قەبىلە ئىسمى. 54 – 13، I 77 – 13،

oquzladï ئۇغۇزلادى: *ol məni oquzladï* — ئۇ مېنى ئوغۇزغا ئوخشاتتى. 232 – 15، I 397 – 6،

(ئۇغۇزلار – ئۇغۇزلاماق: *oquzlar – oquzlamak*) 232 – 16، I 397 – 7،

oquzlandï ئۇغۇزلاندى ئوغۇزلاشتى، ئوغۇز قىياپىتىگە كىردى. 225 – 20، I 385 – 11،

(ئۇغۇزلانۇر – ئۇغۇزلانماق: *oquzlanur – oquzlanmak*) 225 – 21، I 385 – 13،

ohsïndï ئۆكۈندى، پۇشايمان قىلدى. 198 – 7، I 336 – 3.
(ئۆكسۈنۈر – ئۆكسۈنماق ohsïnur – ohsïnmak) 198 – 8، I 336 – 5.

ohxadïm ئەركىلەتتىم، ئويناشتىم. 218 – 8، I 372 – 14.
(ئۆخشار – ئۆخشاماق ohxar – ohxamak) 218 – 21، I 373 – 6.

ohxaoq ئوخشاش. 100 – 3، I 159 – 13.

ohxaoqu ئويۇنچۇق. 116 – 7، I 187 – 3.

ohxattï ئوخشاتتى. 204 – 15، I 347 – 8.
(ئۆخشاتۇر – ئۆخشاتماق ohxatur – ohxatmak) 204 – 16، I 347 – 10.

oq ئوق. 39 – 22، 129 – 27، 132 – 4، 137 – 2، 139 – 15، 140 – 4، 147 – 19، 156 – 17، 160 – 25، 173 – 19، 176 – 18، 186 – 26، 213 – 14، 250 – 9، 299 – 20، 348 – 10، 395 – 1، 413 – 27، 463 – 3، 499 – 10، 551 – 6، 551 – 17، 553 – 3، 560 – 5، 571 – 14، 574 – 1، 575 – 20، 583 – 7، 597 – 2، 623 – 11، 660 – 5، 667 – 1، 675 – 4، 680 – 19، 747 – 17، 769 – 21، 776 – 14، 853 – 1، 895 – 3، 897 – 24، 924 – 15، 943 – 1، 980 – 14، 981 – 21، I 52 – 12، 213 – 3، 216 – 9، 225 – 1، 229 – 14، 230 – 10، 243 – 7، 259 – 18، 292 – 1، 297 – 4، 316 – 20، 364 – 6، 427 – 16، 596 – 17، 677 – 16: II 18 – 11، 108 – 6، 180 – 4، 281 – 11، 282 – 9، 298 – 10، 324 – 6، 342 – 1، 368 – 10، 481 – 5، 481 – 15، 494 – 6، 510 – 4، 520 – 18: III 101 – 11، 145 – 12، 159 – 4، 299 – 15، 377 – 6، 382 – 16، 434 – 18، 469 – 13، 532 – 7.

oq ئوق: ئۇۋۇق. 39 – 23، I 52 – 13.

oq ئوق، ئوق، ئونچە، ئولۇش، ھەسسە. 39 – 25، 47 – 27، 47 – 28، I 52 – 16، 66 – 17، 66 – 18.

oq پىئىللاردا تەكىت ئولانمىسى. 40 – 1، I 52 – 18.

oq رەۋىشكە قوشۇلۇپ كېلىدىغان ئولانما. 40 – 3، 40 – 4، 132 – 2، 132 – 3، 53 – 2، I 53 – 16، 702 – 3، 216 – 7، 216 – 8: III 19 – 10.

ok‚ yïlan اُقْ يـــــلانْ ئوقـيـلان· 39 – 23، 712 – 19· I 52 – 14: III
37 – 13·
okˌa اُوقا كېپىللىك، كاپالەت· 42 – 1· I 56 – 7·
okˌïdï اُقيدِ ئوقوْدى؛ چاقىردى· 879 – 25· III 347 – 18·
(اُقيرْ – اُقيماقْ okˌïr – okˌïmakˌ) 880 – 1· III 348 – 2·
okˌïdï اُقيدِ ئوقسىدى، ھوّ قىلدى، قوْستى· 880 – 3· III 348 – 4·
(اُقيرْ – اُقيماقْ okˌïr – okˌïmakˌ) 880 – 4· III 348 – 6·
okˌïldï اُقلْدِ ئوقوْلدى· 159 – 24· I 266 – 6·
(اُقلُرْ – اُقلْماقْ okˌïlur – okˌïlmakˌ) 159 – 24· I 266 – 7·
okˌïndï اُقنْدِ ئوقوْلدى· 163 – 5· I 272 – 16·
(اُقنُرْ – اُقنْماقْ okˌïnur – okˌïnmakˌ) 163 – 6· I 272 – 18·
okˌïtoqan اُقتْغانْ ئوقوْتوْۋېرىدىغان· 129 – 9· I 211 – 16·
okˌïtsadï اُقتْسادِ ئوقوْتقوْسى كەلدى· 232 – 17· I 397 – 9·
(اُقتْســـارْ – اُقتْســـاماقْ okˌïtsar – okˌïtsamakˌ) 232 – 19· I
397 – 12·
okˌïttï اُقتّي ئوقوْتتى· 169 – 8· I 284 – 13·
(اُقتُرْ – اُقتْماقْ okˌïtur – okˌïtmakˌ) 169 – 9· I 284 – 15·
okˌïxdï اُقشْدِ ئوقوْشتى· 152 – 9· I 251 – 19·
okˌïxtïlar اُقشْتيلارْ چاقىرىشتى· 152 – 6· I 251 – 16·
(اُقشُورْ – اُقشْماقْ okˌïxur – okˌïxmakˌ) 152 – 7· I 251 – 18·
okˌluk‚ اُقْلُقْ ئوقلوْق، ساداق، ئوقدان· 86 – 22· I 136 – 15·
okˌqi اُقْجي ئوقچى· 553 – 4· II 285 – 11·
okˌradï اُقْرادِ ئوقرۇقلىدى· 212 – 25· I 363 – 3·
(اُقْرارْ – اُقْراماقْ okˌrar – okˌramakˌ) 212 – 26· I 363 – 4·
okˌraxdï اُقْرَشْـــدِ: *yund kamuoq okˌraxdï* — ھەممە ئاتلار (ھەلەپنى
كۆرۈپ) ئوقرۇقلىدى· 185 – 12· I 313 – 14·
(اُقْرَشُـــورْ – اُقْرَشْـــماقْ okˌraxur – okˌraxmakˌ) 185 – 13· I
313 – 16·
okˌruk‚ اُقْرُقْ ئوقرۇق· 86 – 14· I 136 – 9·
okˌtam اُقْـــتَمْ: *bir okˌtam yɵr* — بىر ئوق يېتىم يەر· 91 – 13· I
145 – 11·
okˌtattï اُقْتّي ئوق ئاتقوْزدى· 203 – 8· I 345 – 1·
(اُقْتُرْ – اُقْتْماقْ okˌtatur – okˌtatmakˌ) 203 – 9· I 345 – 2·
okˌtaxtï اُقْتشْتي ئوق ئېتىشتى· 182 – 14· I 308 – 10·

I ·16 – 182 (*okṭaxur – okṭaxmakṣ* (اُقْتَشُورْ – اُقْتَشْماقْ
·12 – 308

ok,ut اُقْتْ زىياپەتكە ياكى بەگ ھۆزۆرىغا چاقىرىش. 50 – 30· I 71 – 15·

ol اُلْ، اُولْ ئۇ، شۇ، ئاۋۇ. 40 – 7، 40 – 8، 37 – 16، 39 – 1·
41 – 17، 42 – 19، 56 – 26، 57 – 10، 65 – 5، 69 – 5·
84 – 9، 91 – 22، 106 – 12، 106 – 15، 108 – 17·
110 – 29، 111 – 3، 111 – 5، 127 – 26، 127 – 29·
128 – 2، 128 – 4، 128 – 6، 129 – 27، 134 – 26·
135 – 23، 135 – 25، 136 – 9، 136 – 11، 136 – 13·
136 – 16، 136 – 26، 137 – 2، 137 – 6، 138 – 6·
138 – 8، 138 – 11، 138 – 13، 138 – 15، 139 – 2·
139 – 4، 139 – 6، 139 – 16، 139 – 18، 140 – 7·
140 – 9، 140 – 12، 140 – 28، 141 – 1، 141 – 3·
141 – 5، 141 – 11، 141 – 14، 141 – 19، 141 – 22·
141 – 24، 142 – 5، 142 – 12، 142 – 14، 142 – 16·
142 – 26، 144 – 11، 144 – 14، 144 – 16، 144 – 19·
144 – 21، 144 – 21، 144 – 24، 144 – 25، 145 – 8·
145 – 10، 145 – 19، 146 – 11، 146 – 12، 146 – 17·
147 – 17، 147 – 19، 147 – 22، 147 – 25، 148 – 1·
148 – 6، 148 – 8، 148 – 25، 149 – 1، 150 – 4، 150 –
150 – 7، 150 – 19، 150 – 23، 151 – 1، 151 – 3، 151 – 8·
151 – 11، 151 – 13، 151 – 17، 152 – 9، 152 – 12·
152 – 15، 152 – 20، 153 – 1، 153 – 12، 154 – 11·
154 – 14، 154 – 21، 155 – 11، 156 – 21، 157 – 23·
160 – 14، 160 – 16، 160 – 22، 160 – 25، 160 – 27·
160 – 29، 162 – 4، 162 – 15، 162 – 16، 162 – 18·
162 – 22، 163 – 1، 163 – 2، 163 – 5، 163 – 9، 163 –
11، 163 – 14، 163 – 26، 164 – 6، 164 – 15، 165 – 3·
165 – 13، 166 – 9، 166 – 11، 166 – 12، 166 – 15·
166 – 16، 166 – 17، 166 – 19، 166 – 20، 167 – 3·
167 – 5، 167 – 7، 167 – 10، 167 – 11، 167 – 13·
167 – 17، 167 – 21، 167 – 25، 168 – 1، 168 – 14·
168 – 15، 168 – 18، 168 – 21، 169 – 1، 169 – 5·
169 – 8، 169 – 10، 169 – 12، 169 – 15، 169 – 18·

·2 – 170 ·26 – 169 ·24 – 169 ·22 – 169 ·20 – 169
·13 – 171 ·6 – 171 ·4 – 171 ·2 – 171 ·16 – 170
·25 – 173 ·19 – 173 ·17 – 173 ·25 – 171 ·17 – 171
·15 – 175 ·19 – 174 ·3 – 174 ·28 – 173 ·26 – 173
·28 – 175 ·27 – 175 ·23 – 175 ·20 – 175 ·18 – 175
·1 – 177 ·21 – 176 ·18 – 176 ·15 – 176 ·11 – 176
·16 – 177 ·11 – 177 ·9 – 177 ·6 – 177 ·4 – 177
·6 – 178 ·1 – 178 ·29 – 177 ·27 – 177 ·19 – 177
·16 – 178 ·14 – 178 ·12 – 178 ·10 – 178 ·8 – 178
·17 – 179 ·16 – 179 ·13 – 179 ·10 – 179 ·4 – 179
·27 – 179 ·25 – 179 ·22 – 179 ·21 – 179 ·19 – 179
·14 – 182 ·11 – 182 ·7 – 182 ·14 – 180 ·4 – 180
·14 – 183 ·9 – 183 ·8 – 183 ·29 – 182 ·17 – 182
·3 – 185 ·15 – 184 ·4 – 184 ·21 – 183 ·17 – 183
·12 – 186 ·3 – 186 ·24 – 185 ·8 – 185 ·6 – 185
·2 – 189 ·19 – 188 ·13 – 187 ·10 – 187 ·18 – 186
·19 – 191 ·22 – 190 ·7 – 190 ·4 – 190 ·1 – 190
·7 – 198 ·19 – 197 ·7 – 197 ·4 – 197 ·10 – 194
·27 – 199 ·18 – 199 ·9 – 199 ·15 – 198 ·12 – 198
·1 – 203 ·25 – 202 ·23 – 202 ·3 – 202 ·8 – 200
·20 – 203 ·18 – 203 ·16 – 203 ·10 – 203 ·3 – 203
·8 – 204 ·6 – 204 ·27 – 203 ·24 – 203 ·22 – 203
·22 – 204 ·20 – 204 ·17 – 204 ·15 – 204 ·10 – 204
·21 – 205 ·19 – 205 ·17 – 205 ·15 – 205 ·13 – 205
·5 – 206 ·3 – 206 ·28 – 205 ·25 – 205 ·23 – 205
·7 – 207 ·14 – 206 ·12 – 206 ·10 – 206 ·7 – 206
·3 – 208 ·25 – 207 ·22 – 207 ·19 – 207 ·11 – 207
·5 – 209 ·3 – 209 ·28 – 208 ·25 – 208 ·16 – 208
·21 – 210 ·13 – 210 ·6 – 210 ·15 – 209 ·13 – 209
·15 – 211 ·12 – 211 ·10 – 211 ·26 – 210 ·22 – 210
·16 – 213 ·14 – 213 ·7 – 213 ·5 – 213 ·3 – 213
·6 – 214 ·4 – 214 ·2 – 214 ·24 – 213 ·19 – 213
·2 – 215 ·25 – 214 ·21 – 214 ·11 – 214 ·8 – 214
·14 – 217 ·8 – 217 ·2 – 217 ·28 – 216 ·23 – 216

،16 – 219 ،14 – 219 ،5 – 219 ،4 – 219 ،25 – 218
،14 – 220 ،12 – 220 ،27 – 219 ،23 – 219 ،20 – 219
،9 – 221 ،23 – 220 ،20 – 220 ،18 – 220 ،16 – 220
،12 – 225 ،28 – 224 ،7 – 224 ،9 – 223 ،1 – 223
،2 – 229 ،1 – 229 ،29 – 228 ،1 – 227 ،15 – 225
،10 – 232 ،19 – 230 ،17 – 230 ،15 – 230 ،16 – 229
،20 – 232 ،17 – 232 ،15 – 232 ،13 – 232 ،12 – 232
،15 – 234 ،13 – 234 ،23 – 233 ،19 – 233 ،18 – 233
،6 – 235 ،4 – 235 ،1 – 235 ،22 – 234 ،20 – 234
،22 – 235 ،19 – 235 ،16 – 235 ،11 – 235 ،9 – 235
– 238 ،10 – 237 ،8 – 237 ،1 – 237 ،5 – 236 ،1 – 236
،18 – 238 ،15 – 238 ،13 – 238 ،10 – 238 ،3 – 238 ،1
،1 – 243 ،23 – 242 ،9 – 242 ،28 – 240 ،27 – 238
،16 – 243 ،14 – 243 ،11 – 243 ،8 – 243 ،4 – 243
،27 – 251 ،26 – 247 ،20 – 247 ،18 – 247 ،19 – 244
– 256 ،22 – 255 ،8 – 254 ،3 – 254 ،4 – 252 ،2 – 252
،23 – 278 ،5 – 274 ،23 – 271 ،16 – 269 ،13 – 265 ،2
،1 – 285 ،5 – 282 ،1 – 282 ،28 – 281 ،22 – 280
،2 – 295 ،7 – 294 ،6 – 294 ،3 – 294 ،8 – 93 ،7 – 293
،10 – 320 ،1 – 318 ،30 – 317 ،21 – 303 ،8 – 303
،15 – 324 ،3 – 323 ،1 – 323 ،14 – 320 ،11 – 320
،14 – 352 ،8 – 352 ،20 – 338 ،19 – 338 ،27 – 327
،21 – 392 ،19 – 392 ،7 – 390 ،20 – 367 ،28 – 358
،8 – 405 ،21 – 405 ،18 – 405 ،16 – 405 ،14 – 405
،25 – 407 ،14 – 407 ،12 – 207 ،18 – 406 ،11 – 406
،22 – 408 ،5 – 408 ،3 – 408 ،1 – 408 ،26 – 407
،1 – 410 ،18 – 409 ،16 – 409 ،11 – 409 ،6 – 409
،17 – 412 ،20 – 411 ،10 – 411 ،6 – 411 ،10 – 410
،5 – 414 ،1 – 414 ،16 – 413 ،14 – 413 ،12 – 413
،12 – 415 ،10 – 415 ،8 – 415 ،14 – 414 ،12 – 414
،8 – 417 ،6 – 417 ،23 – 415 ،21 – 415 ،20 – 415
،14 – 419 ،4 – 418 ،14 – 417 ،11 – 417 ،10 – 417
،25 – 419 ،24 – 419 ،21 – 419 ،17 – 419 ،15 – 419
– 421 ،1 – 421 ،15 – 420 ،8 – 420 ،6 – 420 ،1 – 420

·21 – 423 ·14 – 422 ·3 – 422 ·26 – 421 ·24 – 421 ·2
·21 – 429 ·26 – 428 ·8 – 425 ·20 – 424 ·1 – 424
·4 – 432 ·14 – 431 ·10 – 431 ·26 – 429 ·24 – 429
·9 – 443 ·21 – 441 ·19 – 441 ·6 – 433 ·16 – 432
·19 – 443 ·16 – 443 ·15 – 443 ·14 – 443 ·12 – 443
·8 – 445 ·15 – 444 ·14 – 444 ·10 – 444 ·8 – 444
·17 – 447 ·21 – 446 ·11 – 446 ·12 – 445 ·11 – 445
·1 – 450 ·11 – 449 ·10 – 449 ·1 – 448 ·21 – 447
·13 – 451 ·12 – 451 ·11 – 451 ·10 – 451 ·22 – 450
·5 – 453 ·3 – 452 ·2 – 452 ·24 – 451 ·23 – 451
·13 – 456 ·12 – 456 ·25 – 455 ·23 – 455 ·7 – 453
·20 – 458 ·16 – 458 ·18 – 457 ·1 – 457 ·19 – 456
·5 – 459 ·2 – 459 ·1 – 459 ·23 – 458 ·21 – 458
– 460 ·8 – 460 ·6 – 460 ·4 – 460 ·10 – 459 ·8 – 459
– 461 ·16 – 461 ·23 – 460 ·18 – 460 ·15 – 460 ·10
·23 – 462 ·20 – 462 ·17 – 462 ·8 – 462 ·6 – 462 ·27
·20 – 464 ·17 – 464 ·19 – 463 ·15 – 463 ·6 – 463
·1 – 466 ·23 – 465 ·21 – 465 ·19 – 465 ·15 – 465
·21 – 466 ·19 – 466 ·9 – 466 ·8 – 466 ·6 – 466
·14 – 467 ·11 – 467 ·7 – 467 ·4 – 467 ·2 – 467
·17 – 468 ·14 – 468 ·3 – 468 ·26 – 467 ·17 – 467
·7 – 471 ·15 – 470 ·13 – 470 ·5 – 470 ·22 – 469
·26 – 472 ·23 – 472 ·19 – 472 ·22 – 471 ·9 – 471
·16 – 474 ·13 – 474 ·23 – 473 ·22 – 473 ·6 – 473
– 475 ·9 – 475 ·7 – 475 ·4 – 475 ·1 – 475 ·22 – 474
– 476 ·23 – 475 ·20 – 475 ·17 – 475 ·14 – 475 ·11
·20 – 476 ·17 – 476 ·14 – 476 ·11 – 476 ·7 – 476 ·4
·5 – 480 ·23 – 479 ·8 – 478 ·21 – 477 ·7 – 477
·20 – 481 ·17 – 481 ·1 – 481 ·19 – 480 ·8 – 480
·17 – 482 ·8 – 482 ·4 – 482 ·1 – 482 ·24 – 481
·22 – 483 ·15 – 483 ·12 – 483 ·6 – 483 ·1 – 483
·22 – 485 ·15 – 485 ·11 – 485 ·17 – 484 ·1 – 484
·25 – 487 ·23 – 487 ·21 – 487 ·11 – 486 ·9 – 486
·25 – 488 ·12 – 488 ·10 – 488 ·6 – 488 ·5 – 488

،14 – 507 ،3 – 507 ،2 – 507 ،10 – 490 ،1 – 489
،22 – 510 ،1 – 510 ،22 – 509 ،21 – 509 ،7 – 509
،11 – 512 ،9 – 512 ،16 – 511 ،3 – 511 ،23 – 510
،12 – 516 ،19 – 514 ،7 – 514 ،4 – 513 ،18 – 512
،15 – 518 ،11 – 518 ،3 – 518 ،20 – 517 ،16 – 517
،16 – 520 ،6 – 520 ،22 – 519 ،1 – 519 ،21 – 518
،10 – 523 ،14 – 521 ،7 – 521 ،6 – 521 ،22 – 520
،27 – 530 ،20 – 530 ،4 – 529 ،3 – 529 ،20 – 528
،14 – 533 ،5 – 533 ،1 – 533 ،23 – 532 ،9 – 532
،21 – 534 ،17 – 534 ،14 – 534 ،12 – 534 ،19 – 533
،8 – 536 ،27 – 535 ،24 – 535 ،22 – 535 ،4 – 535
،8 – 538 ،3 – 538 ،19 – 537 ،18 – 537 ،4 – 537
،2 – 539 ،20 – 538 ،17 – 538 ،14 – 538 ،11 – 538
،14 – 539 ،10 – 539 ،9 – 539 ،6 – 539 ،5 – 539
،13 – 540 ،8 – 540 ،5 – 540 ،1 – 540 ،20 – 539
،6 – 541 ،4 – 541 ،1 – 541 ،20 – 540 ،16 – 540
،18 – 541 ،15 – 541 ،13 – 541 ،11 – 541 ،8 – 541
،6 – 542 ،4 – 542 ،1 – 542 ،23 – 541 ،21 – 541
،21 – 542 ،18 – 542 ،16 – 542 ،13 – 542 ،9 – 542
– 545 ،1 – 545 ،12 – 543 ،7 – 543 ،6 – 543 ،1 – 543
،1 – 546 ،21 – 545 ،18 – 545 ،16 – 545 ،6 – 545 ،3
،13 – 546 ،10 – 546 ،9 – 546 ،5 – 546 ،4 – 546
،7 – 547 ،5 – 547 ،2 – 547 ،19 – 546 ،17 – 546
،24 – 547 ،23 – 547 ،19 – 547 ،12 – 547 ،10 – 547
،19 – 549 ،17 – 549 ،14 – 549 ،8 – 549 ،4 – 549
،10 – 550 ،7 – 550 ،4 – 550 ،1 – 550 ،22 – 549
،9 – 551 ،26 – 550 ،23 – 550 ،14 – 550 ،12 – 550
،24 – 551 ،21 – 551 ،18 – 551 ،17 – 551 ،14 – 551
،23 – 554 ،22 – 554 ،17 – 552 ،1 – 552 ،25 – 551
،23 – 555 ،14 – 555 ،8 – 555 ،3 – 555 ،2 – 555
،16 – 557 ،13 – 556 ،10 – 556 ،9 – 556 ،8 – 556
،1 – 560 ،1 – 559 ،24 – 557 ،20 – 557 ،19 – 557
،10 – 562 ،8 – 562 ،4 – 562 ،25 – 561 ،5 – 560
– 564 ،1 – 564 ،20 – 563 ،9 – 563 ،4 – 563 ،1 – 563

·4 – 566 ·23 – 565 ·14 – 565 ·11 – 565 ·21 – 564 ·7
·18 – 568 ·12 – 568 ·7 – 568 ·6 – 567 ·1 – 567
·5 – 571 ·1 – 571 ·21 – 569 ·17 – 569 ·22 – 568
·6 – 572 ·3 – 572 ·17 – 571 ·14 – 571 ·12 – 571
·14 – 574 ·11 – 574 ·5 – 574 ·1 – 574 ·17 – 572
·1 – 576 ·20 – 575 ·3 – 575 ·21 – 574 ·15 – 574
·1 – 588 ·3 – 587 ·24 – 586 ·20 – 586 ·3 – 576
·21 – 592 ·9 – 592 ·13 – 590 ·9 – 588 ·5 – 588
·20 – 595 ·5 – 595 ·21 – 593 ·5 – 593 ·2 – 593
·27 – 599 ·13 – 599 ·8 – 598 ·5 – 597 ·23 – 595
·13 – 600 ·11 – 600 ·7 – 600 ·5 – 600 ·2 – 600
·21 – 602 ·20 – 602 ·4 – 602 ·1 – 602 ·26 – 601
·13 – 603 ·12 – 603 ·6 – 603 ·26 – 602 ·24 – 602
·1 – 607 ·5 – 605 ·25 – 604 ·21 – 603 ·19 – 603
·6 – 613 ·16 – 612 ·7 – 609 ·23 – 607 ·19 – 607
·24 – 630 ·13 – 618 ·7 – 618 ·18 – 613 ·16 – 613
·13 – 633 ·11 – 633 ·10 – 631 ·6 – 631 ·3 – 631
·2 – 635 ·26 – 634 ·25 – 634 ·24 – 633 ·19 – 633
·22 – 636 ·18 – 636 ·7 – 635 ·6 – 635 ·3 – 635
·12 – 637 ·11 – 637 ·8 – 637 ·6 – 637 ·24 – 636
·1 – 638 ·21 – 637 ·19 – 637 ·17 – 637 ·15 – 637
·1 – 639 ·14 – 638 ·12 – 638 ·7 – 638 ·5 – 638
·16 – 641 ·5 – 641 ·19 – 640 ·13 – 639 ·4 – 639
·6 – 642 ·4 – 642 ·22 – 641 ·20 – 641 ·18 – 641
– 643 ·6 – 643 ·4 – 643 ·1 – 643 ·15 – 642 ·8 – 642
·10 – 644 ·4 – 644 ·17 – 643 ·15 – 643 ·8 – 643 ·7
·19 – 644 ·16 – 644 ·14 – 644 ·13 – 644 ·12 – 644
·14 – 645 ·10 – 645 ·7 – 645 ·1 – 645 ·22 – 644
·6 – 646 ·3 – 646 ·1 – 646 ·21 – 645 ·16 – 645
·15 – 647 ·15 – 646 ·13 – 646 ·10 – 646 ·8 – 646
·1 – 648 ·25 – 647 ·23 – 647 ·20 – 647 ·18 – 647
·4 – 649 ·1 – 649 ·25 – 648 ·20 – 648 ·17 – 648
·22 – 649 ·20 – 649 ·18 – 649 ·15 – 649 ·13 – 649
– 652 ·10 – 652 ·9 – 652 ·3 – 651 ·5 – 650 ·1 – 650

،9 – 653 ،8 – 653 ،20 – 652 ،18 – 652 ،13 – 652 ،12
،18 – 655 ،6 – 655 ،5 – 655 ،16 – 653 ،15 – 653
،20 – 658 ،22 – 657 ،19 – 657 ،3 – 657 ،12 – 656
،23 – 659 ،21 – 659 ،18 – 659 ،15 – 659 ،12 – 659
،27 – 660 ،21 – 660 ،19 – 660 ،1 – 660 ،26 – 659
،1 – 662 ،20 – 661 ،19 – 661 ،8 – 661 ،29 – 660
،4 – 663 ،1 – 663 ،24 – 662 ،20 – 662 ،19 – 662
،16 – 663 ،13 – 663 ،9 – 663 ،8 – 663 ،5 – 663
،12 – 664 ،8 – 664 ،4 – 664 ،23 – 663 ،18 – 663
،11 – 665 ،8 – 665 ،6 – 665 ،4 – 665 ،16 – 664
،24 – 665 ،21 – 665 ،19 – 665 ،17 – 665 ،14 – 665
– 667 ،4 – 667 ،1 – 667 ،12 – 666 ،9 – 666 ،2 – 666
،25 – 667 ،20 – 667 ،17 – 667 ،11 – 667 ،8 – 667 ،6
– 668 ،10 – 668 ،8 – 668 ،6 – 668 ،2 – 668 ،1 – 668
،12 – 670 ،10 – 670 ،8 – 670 ،4 – 670 ،17 – 669 ،13
،4 – 671 ،1 – 671 ،20 – 670 ،16 – 670 ،14 – 670
،8 – 672 ،5 – 672 ،1 – 672 ،25 – 671 ،20 – 671
،4 – 673 ،1 – 673 ،19 – 672 ،17 – 672 ،15 – 672
،21 – 673 ،18 – 673 ،15 – 73 ،9 – 673 ،7 – 673
،17 – 674 ،15 – 674 ،13 – 674 ،4 – 674 ،24 – 673
،4 – 675 ،1 – 675 ،24 – 674 ،22 – 674 ،21 – 674
،7 – 676 ،24 – 675 ،19 – 675 ،12 – 675 ،6 – 675
،1 – 678 ،22 – 677 ،24 – 676 ،18 – 676 ،7 – 676
،14 – 678 ،13 – 678 ،11 – 678 ،8 – 678 ،3 – 678
،13 – 679 ،12 – 679 ،8 – 679 ،4 – 679 ،19 – 678
،8 – 680 ،25 – 679 ،22 – 679 ،20 – 679 ،14 – 679
،19 – 680 ،17 – 680 ،14 – 680 ،12 – 680 ،10 – 680
،4 – 682 ،1 – 682 ،27 – 681 ،20 – 681 ،1 – 681
،22 – 682 ،19 – 682 ،16 – 682 ،14 – 682 ،7 – 682
– 683 ،12 – 683 ،9 – 683 ،6 – 683 ،3 – 683 ،1 – 683
،24 – 684 ،4 – 684 ،1 – 684 ،24 – 683 ،17 – 683 ،14
– 685 ،9 – 685 ،7 – 685 ،5 – 685 ،3 – 685 ،2 – 685
،16 – 686 ،9 – 686 ،7 – 686 ،15 – 685 ،14 – 685 ،10
،12 – 687 ،7 – 687 ،4 – 687 ،28 – 686 ،24 – 686

·20 – 713 ·10 – 701 ·12 – 698 ·24 – 693 ·14 – 687
·9 – 731 ·7 – 731 ·8 – 727 ·22 – 714 ·25 – 713
·24 – 731 ·22 – 731 ·19 – 731 ·14 – 731 ·11 – 731
·7 – 736 ·23 – 735 ·10 – 732 ·1 – 732 ·27 – 731
·1 – 737 ·13 – 736 ·12 – 736 ·11 – 736 ·9 – 736
·18 – 738 ·13 – 738 ·22 – 737 ·21 – 737 ·10 – 737
– 742 ·3 – 742 ·3 – 741 ·20 – 739 ·8 – 739 ·1 – 739
– 744 ·24 – 743 ·21 – 743 ·13 – 743 ·18 – 742 ·16
·24 – 745 ·14 – 745 ·11 – 745 ·8 – 745 ·12 – 744 ·7
·14 – 747 ·2 – 747 ·15 – 746 ·6 – 746 ·1 – 746
·25 – 752 ·22 – 752 ·18 – 752 ·13 – 752 ·18 – 748
·14 – 754 ·12 – 754 ·14 – 753 ·4 – 753 ·2 – 753
·3 – 758 ·7 – 757 ·4 – 757 ·14 – 755 ·22 – 754
·6 – 761 ·23 – 760 ·21 – 760 ·20 – 760 ·19 – 760
·20 – 761 ·17 – 761 ·15 – 761 ·13 – 761 ·11 – 761
·12 – 762 ·9 – 762 ·6 – 762 ·2 – 762 ·21 – 761
·4 – 763 ·3 – 763 ·20 – 762 ·17 – 762 ·13 – 762
·22 – 763 ·19 – 763 ·11 – 763 ·9 – 763 ·7 – 763
·17 – 765 ·11 – 765 ·8 – 765 ·13 – 764 ·11 – 764
·4 – 767 ·1 – 767 ·8 – 766 ·22 – 765 ·20 – 765
·20 – 775 ·15 – 772 ·25 – 770 ·23 – 770 ·18 – 768
·27 – 794 ·23 – 789 ·3 – 789 ·27 – 779 ·6 – 777
·23 – 797 ·21 – 797 ·17 – 797 ·8 – 797 ·26 – 795
·2 – 820 ·15 – 815 ·8 – 805 ·3 – 803 ·10 – 798
·11 – 829 ·11 – 827 ·9 – 827 ·3 – 827 ·19 – 826
·18 – 830 ·29 – 829 ·18 – 829 ·16 – 829 ·13 – 829
·5 – 831 ·3 – 831 ·1 – 831 ·24 – 830 ·22 – 830
·21 – 831 ·19 – 831 ·15 – 831 ·11 – 831 ·8 – 831
·24 – 834 ·8 – 834 ·20 – 833 ·20 – 832 ·18 – 832
·22 – 835 ·19 – 835 ·16 – 835 ·13 – 835 ·10 – 835
·14 – 841 ·11 – 841 ·10 – 840 ·24 – 839 ·1 – 836
·17 – 849 ·16 – 849 ·9 – 846 ·2 – 846 ·11 – 843
·22 – 850 ·16 – 850 ·24 – 849 ·23 – 849 ·20 – 849
·7 – 875 ·18 – 873 ·25 – 859 ·24 – 857 ·9 – 852

،18 – 876 ،1 – 876 ،29 – 875 ،26 – 875 ،16 – 875
،1 – 877 ،24 – 876 ،22 – 876 ،21 – 876 ،19 – 876
،30 – 877 ،28 – 877 ،25 – 877 ،11 – 877 ،9 – 877
،20 – 879 ،17 – 879 ،17 – 878 ،14 – 878 ،3 – 878
،16 – 880 ،14 – 880 ،12 – 880 ،8 – 880 ،25 – 879
،22 – 882 ،6 – 882 ،22 – 881 ،19 – 881 ،17 – 880
،23 – 884 ،20 – 884 ،7 – 884 ،4 – 884 ،3 – 884
،25 – 885 ،21 – 885 ،17 – 885 ،15 – 885 ،1 – 885
،8 – 887 ،24 – 886 ،22 – 886 ،20 – 886 ،18 – 886
،22 – 887 ،19 – 887 ،14 – 887 ،11 – 887 ،10 – 887
،16 – 889 ،11 – 889 ،16 – 888 ،7 – 888 ،4 – 888
،7 – 890 ،3 – 890 ،1 – 890 ،25 – 889 ،17 – 889
،22 – 892 ،9 – 891 ،26 – 890 ،25 – 890 ،23 – 890
،10 – 893 ،5 – 893 ،1 – 893 ،27 – 892 ،25 – 892
،9 – 895 ،3 – 895 ،23 – 894 ،23 – 893 ،13 – 893
،14 – 899 ،13 – 899 ،11 – 899 ،1 – 896 ،12 – 895
،4 – 900 ،1 – 900 ،25 – 899 ،20 – 899 ،18 – 899
،6 – 902 ،1 – 902 ،21 – 900 ،19 – 900 ،6 – 900
،13 – 903 ،11 – 903 ،23 – 902 ،20 – 902 ،8 – 902
،13 – 904 ،1 – 904 ،21 – 903 ،18 – 903 ،17 – 903
،18 – 905 ،16 – 905 ،13 – 905 ،3 – 905 ،19 – 904
،11 – 906 ، 8 – 906 ، 5 – 906 ، 2 – 906 ، 1 – 906
،4 – 907 ،23 – 906 ،21 – 906 ،16 – 906 ،14 – 906
،22 – 908 ،19 – 908 ،18 – 907 ،15 – 907 ،12 – 907
،5 – 910 ،23 – 909 ،13 – 909 ،6 – 909 ،27 – 908
،15 – 911 ،8 – 911 ،23 – 910 ،20 – 910 ،11 – 910
،12 – 912 ،24 – 911 ،22 – 911 ،20 – 911 ،18 – 911
،20 – 914 ،17 – 914 ،9 – 914 ،14 – 913 ،13 – 913
– 915 ،9 – 915 ،6 – 915 ،4 – 915 ،1 – 915 ،21 – 914
،12 – 917 ،8 – 917 ،1 – 917 ،3 – 916 ،24 – 915 ،21
،19 – 918 ،16 – 918 ،1 – 918 ،22 – 917 ،14 – 917
،7 – 921 ،14 – 919 ،12 – 919 ،25 – 918 ،23 – 918
،16 – 922 ،15 – 922 ،11 – 922 ،10 – 922 ،9 – 921
،2 – 923 ،24 – 922 ،23 – 922 ،20 – 922 ،19 – 922

·14 – 926 ·14 – 925 ·24 – 923 ·23 – 923 ·3 – 923
·18 – 927 ·10 – 927 ·7 – 927 ·22 – 926 ·20 – 926
·3 – 928 ·1 – 928 ·26 – 927 ·23 – 927 ·20 – 927
·4 – 930 ·24 – 929 ·19 – 929 ·18 – 929 ·5 – 928
– 932 ·5 – 932 ·5 – 931 ·3 – 931 ·1 – 931 ·11 – 930
·19 – 933 ·16 – 933 ·14 – 933 ·11 – 933 ·9 – 932 ·6
·1 – 934 ·29 – 933 ·28 – 933 ·25 – 933 ·22 – 933
·1 – 935 ·20 – 934 ·12 – 934 ·11 – 934 ·8 – 934
·16 – 936 ·13 – 936 ·10 – 936 ·25 – 935 ·22 – 935
·7 – 937 ·5 – 937 ·3 – 937 ·21 – 936 ·19 – 936
·1 – 938 ·20 – 937 ·17 – 937 ·13 – 937 ·10 – 937
·15 – 938 ·12 – 938 ·9 – 938 ·6 – 938 ·3 – 938
·13 – 939 ·10 – 939 ·7 – 939 ·5 – 939 ·18 – 938
·27 – 940 ·24 – 940 ·20 – 940 ·17 – 940 ·14 – 940
– 941 ·10 – 941 ·7 – 941 ·4 – 941 ·4 – 941 ·2 – 941
– 942 ·24 – 941 ·21 – 941 ·18 – 941 ·15 – 941 ·13
– 942 ·22 – 942 ·16 – 942 ·12 – 942 ·10 – 942 ·3
·10 – 944 ·5 – 944 ·7 – 943 ·3 – 943 ·1 – 943 ·25
·4 – 945 ·3 – 945 ·18 – 944 ·13 – 944 ·11 – 944
·8 – 947 ·11 – 946 ·10 – 946 ·18 – 945 ·11 – 945
·1 – 948 ·21 – 947 ·15 – 947 ·13 – 947 ·10 – 947
·22 – 948 ·19 – 948 ·17 – 948 ·7 – 948 ·4 – 948
·22 – 949 ·14 – 949 ·11 – 949 ·8 – 949 ·5 – 949
·17 – 972 ·1 – 968 ·28 – 955 ·6 – 950 ·1 – 950
·7 – 985 ·21 – 984 ·9 – 983 ·24 – 981 ·16 – 980
·1 – 986 ·25 – 985 ·23 – 985 ·18 – 985 ·15 – 985
·7 – 988 ·22 – 987 ·12 – 987 ·6 – 987 ·6 – 986
·16 – 992 ·1 – 991 ·11 – 990 ·8 – 990 ·11 – 988
·12 – 994 ·9 – 994 ·6 – 994 ·25 – 993 ·6 – 993
·18 – 1004 ·6 – 1003 ·17 – 1002 ·4 – 996 ·22 – 994
– 1005 ·15 – 1005 ·2 – 1005 ·29 – 1004 ·27 – 1004
·4 – 1007 ·28 – 1006 ·23 – 1006 ·20 – 1005 ·16
– 1007 ·15 – 1007 ·8 – 1007 ·6 – 1007 ·5 – 1007
·15 – 1008 ·23 – 1007 ·22 – 1007 ·19 – 1007 ·17

،1 – 1009 ، 23 – 1008 ، 21 – 1008 ،18 – 1008
– 1010 ،9 – 1010 ،1 – 1010 ،21 – 1009 ،19 – 1009
،21 – 1010 ،18 – 1010 ،16 – 1010 ،13 – 1010 ،11
– 1013 ،1 – 1013 ،27 – 1012 ،13 – 1011 ،23 – 1010
،18 – 1013 ،16 – 1013 ،7 – 1013 ،5 – 1013 ،2
– 1014 ،14 – 1014 ،12 – 1014 ،4 – 1014 ،22 – 1013
،5 – 1017 ،15 – 1016 ،6 – 1016 ،21 – 1014 ،19
– 1019 ،13 – 1019 ،10 – 1019 ،6 – 1019 ،20 – 1017
،10 – 1020 ،7 – 1020 ،1 – 1020 ،22 – 1019 ،19
– 1023 ،22 – 1021 ،3 – 1021 ،1 – 1021 ،13 – 1020
،8 – 53 I ،13 – 1024 ،12 – 1024 ،19 – 1023 ،11
،18 – 81 ،7 – 57 ،6 – 55 ،14 – 50 ،11 – 47 ،9 – 53
– 170 ،8 – 146 ،8 – 132 ،12 – 105 ،5 – 97 ،4 – 83
،8 – 179 ،5 – 179 ،18 – 178 ،13 – 174 ،16 – 170 ،13
– 213 ،1 – 210 ،10 – 209 ،7 – 209 ،4 – 209 ،1 – 209
،18 – 223 ،15 – 223 ،15 – 222 ،13 – 222 ،7 – 221 ،3
،13 – 227 ،6 – 227 ،6 – 225 ،1 – 225 ،15 – 224
،15 – 229 ،7 – 229 ،5 – 229 ،1 – 229 ،19 – 227
،16 – 232 ،13 – 232 ،11 – 231 ،4 – 231 ،1 – 230
– 235 ،2 – 235 ،9 – 234 ،2 – 234 ،13 – 233 ،9 – 233
،14 – 239 ،6 – 239 ،8 – 237 ،4 – 237 ،7 – 235 ،4
،12 – 245 ،10 – 244 ،11 – 243 ،7 – 243 ،1 – 241
،7 – 249 ،17 – 248 ،18 – 247 ،15 – 247 ،18 – 245
،13 – 253 ،3 – 253 ،5 – 252 ،19 – 251 ،6 – 250
،4 – 268 ،17 – 267 ،6 – 267 ،4 – 260 ،11 – 257
،7 – 272 ،4 – 272 ،11 – 271 ،10 – 271 ،7 – 268
،5 – 277 ،10 – 273 ،6 – 273 ،17 – 272 ،12 – 272
،12 – 279 ،10 – 279 ،7 – 279 ،6 – 279 ،13 – 278
– 283 ،3 – 282 ،9 – 281 ،3 – 281 ،6 – 280 ،3 – 280
،4 – 285 ،9 – 284 ،4 – 284 ،12 – 283 ،8 – 283 ،6
،13 – 287 ،7 – 286 ،1 – 286 ،16 – 285 ،11 – 285
،11 – 291 ،9 – 289 ،17 – 288 ،13 – 288 ،7 – 288
،4 – 296 ،13 – 295 ،10 – 295 ،11 – 292 ،1 – 292
– 299 ،8 – 298 ،1 – 298 ،4 – 297 ،1 – 297 ،13 – 296

·1 – 302 ·1 – 301 ·14 – 300 ·4 – 300 ·15 – 299 ·6
·5 – 308 ·13 – 304 ·12 – 303 ·7 – 303 ·15 – 302
·9 – 310 ·5 – 310 ·18 – 309 ·7 – 309 ·10 – 308
·4 – 320 ·12 – 319 ·2 – 316 ·17 – 314 ·9 – 313
– 335 ·3 – 334 ·7 – 329 ·11 – 324 ·5 – 322 ·1 – 322
·8 – 339 ·17 – 338 ·5 – 338 ·16 – 337 ·13 – 336 ·3
·12 – 345 ·4 – 345 ·8 – 344 ·5 – 344 ·18 – 342
·3 – 347 ·20 – 346 ·8 – 346 ·1 – 346 ·15 – 345
– 350 ·1 – 350 ·14 – 349 ·8 – 349 ·1 – 348 ·8 – 347
·2 – 354 ·15 – 353 ·6 – 353 ·8 – 351 ·5 – 351 ·15
·3 – 359 ·11 – 358 ·4 – 357 ·10 – 356 ·17 – 355
·2 – 365 ·13 – 364 ·6 – 364 ·12 – 363 ·14 – 360
·12 – 374 ·17 – 373 ·10 – 367 ·3 – 366 ·14 – 365
– 381 ·3 – 378 ·7 – 377 ·18 – 376 ·9 – 375 ·3 – 375
·3 – 392 ·9 – 391 ·4 – 385 ·14 – 383 ·2 – 382 ·9
·5 – 402 ·2 – 402 ·11 – 400 ·11 – 399 ·9 – 397
·7 – 405 ·3 – 405 ·13 – 403 ·8 – 403 ·18 – 402
– 414 ·1 – 412 ·13 – 408 ·3 – 408 ·6 – 407 ·3 – 407
·4 – 424 ·12 – 423 ·14 – 417 ·8 – 416 ·13 – 415 ·3
·3 – 453 ·8 – 437 ·15 – 434 ·1 – 431 ·15 – 430
– 481 ·5 – 479 ·17 – 475 ·2 – 467 ·3 – 463 ·7 – 459
·13 – 517 ·17 – 503 ·2 – 502 ·17 – 501 ·16 – 486 ·8
·2 – 561 ·15 – 552 ·19 – 547 ·15 – 543 ·9 – 518
II :13 – 673 ·5 – 631 ·19 – 603 ·12 – 603 ·15 – 580
– 7 ·7 – 6 ·4 – 6 ·7 – 4 ·17 – 3 ·5 – 2 ·10 – 1 ·7 – 1
·6 – 14 ·7 – 12 ·9 – 11 ·9 – 10 ·2 – 10 ·13 – 9 ·13
·4 – 21 ·1 – 20 ·13 – 19 ·15 – 18 ·14 – 17 ·18 – 15
·12 – 24 ·9 – 24 ·19 – 23 ·3 – 22 ·1 – 22 ·17 – 21
·16 – 30 ·17 – 29 ·9 – 29 ·9 – 28 ·18 – 27 ·13 – 25
·14 – 96 ·5 – 94 ·8 – 37 ·14 – 35 ·3 – 33 ·6 – 32
·14 – 102 ·1 – 101 ·13 – 100 ·7 – 100 ·15 – 99
·17 – 106 ·16 – 105 ·6 – 104 ·16 – 103 ·3 – 103
·12 – 113 ·13 – 111 ·13 – 109 ·10 – 108 ·11 – 107
– 119 ·6 – 118 ·19 – 117 ·6 – 117 ·8 – 116 ·4 – 114

،4 – 131 ،18 – 130 ،5 – 129 ،9 – 123 ،8 – 122 ،1
،9 – 133 ،4 – 133 ،18 – 132 ،13 – 132 ،3 – 132
،18 – 141 ،10 – 138 ،5 – 135 ،12 – 134 ،1 – 134
،19 – 147 ،11 – 147 ،3 – 146 ،14 – 144 ،2 – 143
– 161 ،1 – 154 ،13 – 152 ،6 – 150 ،2 – 149 ،5 – 148
،6 – 206 ،2 – 204 ،15 – 203 ،12 – 201 ،4 – 200 ،14
– 222 ،3 – 219 ،6 – 218 ،7 – 217 ،1 – 215 ،9 – 206
،8 – 249 ،3 – 248 ،6 – 246 ،2 – 242 ،8 – 224 ،4
– 257 ،3 – 256 ،1 – 255 ،5 – 253 ،3 – 252 ،12 – 250
،2 – 263 ،6 – 262 ،13 – 261 ،7 – 260 ،8 – 258 ،6
– 272 ،6 – 271 ،7 – 270 ،11 – 269 ،6 – 265 ،4 – 264
،15 – 278 ،17 – 277 ،10 – 274 ،16 – 273 ،8 – 273 ،6
،17 – 289 ،4 – 283 ،5 – 282 ،1 – 281 ،16 – 280
– 298 ،7 – 296 ،1 – 294 ،16 – 293 ،9 – 291 ،8 – 290
– 305 ،4 – 304 ،18 – 303 ،13 – 302 ،16 – 301 ،10
،13 – 313 ،6 – 311 ،14 – 308 ،12 – 307 ،7 – 306 ،18
،7 – 325 ،14 – 320 ،8 – 316 ،14 – 315 ،8 – 314
،18 – 360 ،1 – 356 ،1 – 351 ،12 – 350 ،10 – 348
،12 – 390 ،11 – 387 ،2 – 386 ،9 – 382 ،1 – 365
،7 – 431 ،13 – 430 ،3 – 427 ،12 – 426 ،18 – 396
– 441 ،3 – 440 ،3 – 439 ،4 – 438 ،9 – 436 ،14 – 435
،4 – 453 ،3 – 451 ،7 – 450 ،8 – 449 ،4 – 442 ،5
،7 – 460 ،12 – 459 ،14 – 458 ،9 – 455 ،12 – 454
،16 – 489 ،15 – 486 ،3 – 482 ،3 – 479 ،4 – 461
– 507 ،2 – 506 ،7 – 500 ،9 – 496 ،10 – 494 ،3 – 492
،5 – 520 ،6 – 518 ،9 – 513 ،7 – 511 ،4 – 508 ،11
– 2 III :4 – 527 ،1 – 526 ،9 – 525 ،5 – 524 ،7 – 523
– 71 ،4 – 64 ،10 – 41 ،1 – 40 ،17 – 16 ،11 – 11 ،10
،8 – 86 ،8 – 85 ،7 – 82 ،16 – 81 ،7 – 80 ،7 – 79 ،6
،2 – 100 ،15 – 96 ،13 – 93 ،8 – 93 ،4 – 91 ،6 – 90
– 120 ،11 – 117 ،1 – 114 ،3 – 113 ،8 – 103 ،7 – 101
،15 – 131 ،7 – 130 ،4 – 129 ،16 – 128 ،12 – 127 ،9
،12 – 140 ،13 – 137 ،1 – 134 ،1 – 133 ،7 – 132
،10 – 160 ،4 – 157 ،4 – 151 ،14 – 147 ،7 – 143

– 209 ،9 – 200 ،4 – 198 ،16 – 195 ،2 – 194 ،1 – 183
،3 – 259 ،5 – 258 ،1 – 256 ،1 – 250 ،5 – 212 ،15
،9 – 275 ،5 – 268 ،11 – 264 ،6 – 262 ،10 – 260
،12 – 309 ،4 – 294 ،7 – 288 ،14 – 287 ،9 – 276
،13 – 339 ،17 – 338 ،13 – 335 ،5 – 313 ،10 – 310
،7 – 344 ،16 – 343 ،14 – 342 ،12 – 341 ،5 – 340
،4 – 353 ،3 – 352 ،1 – 351 ،18 – 347 ،10 – 345
،16 – 361 ،8 – 360 ،5 – 357 ،15 – 356 ،7 – 355
– 367 ،4 – 366 ،1 – 365 ،9 – 364 ،11 – 363 ،3 – 362
،4 – 374 ،15 – 373 ،11 – 372 ،3 – 369 ،18 – 368 ،13
،16 – 385 ،4 – 379 ،4 – 378 ،15 – 377 ،13 – 376
،15 – 393 ،9 – 392 ،7 – 391 ،12 – 388 ،9 – 387
،15 – 399 ،4 – 397 ،12 – 396 ،3 – 395 ،7 – 394
– 407 ،1 – 406 ،1 – 405 ،5 – 402 ،2 – 401 ،12 – 400
،16 – 413 ،3 – 412 ،1 – 411 ،13 – 410 ،16 – 408 ،10
– 421 ،4 – 419 ،14 – 418 ،1 – 417 ،1 – 416 ،2 – 414
،17 – 430 ،5 – 425 ،7 – 424 ،13 – 423 ،11 – 422 ،7
،16 – 439 ،5 – 439 ،14 – 438 ،13 – 436 ،15 – 431
،18 – 446 ،9 – 445 ،6 – 444 ،11 – 441 ،15 – 440
،14 – 451 ،13 – 450 ،5 – 449 ،19 – 448 ،6 – 447
،11 – 456 ،13 – 455 ،2 – 454 ،10 – 453 ،14 – 452
– 462 ،5 – 461 ،9 – 460 ،5 – 459 ،13 – 458 ،4 – 457
،12 – 467 ،18 – 466 ،10 – 465 ،16 – 464 ،1 – 463 ،9
،10 – 473 ،12 – 472 ،12 – 471 ،1 – 470 ،14 – 468
،14 – 479 ،1 – 478 ،9 – 477 ،17 – 475 ،12 – 474
،16 – 482 ،14 – 482 ،15 – 481 ،12 – 481 ،8 – 480
– 538 ،5 – 535 ،1 – 533 ،13 – 519 ،2 – 512 ،6 – 483
،14 – 545 ،9 – 543 ،14 – 542 ،14 – 541 ،14 – 540 ،9
،11 – 555 ،1 – 553 ،12 – 551 ،4 – 547 ،7 – 546
،13 – 575 ،13 – 572 ،8 – 571 ،10 – 561 ،14 – 558
،18 – 580 ،12 – 579 ،13 – 578 ،6 – 577 – 18 – 576
،5 – 586 ،14 – 585 ،10 – 584 ،4 – 582 ،18 – 581
،13 – 592 ،11 – 591 ،3 – 590 ،14 – 589 ،11 – 587
– 601 ،13 – 600 ،5 – 598 ،5 – 597 ،7 – 596 ،7 – 593

·6 ،602 – 2 ،603 – 2 ،604 – 13 ،606 – 1 ،608 – 15 ،609 – 5 ،610 – 6·

ol ئۇل ئىسىم ۋە پېئىللارغا قوشۇلىدىغان تەكىت ئۇلانمىسى. 40 – 9، 40 – 9، 40 – 10· I 53 – 10، 53 – 11، 53 – 12·

oloquttï ئۇلقۇتتى ئولتۇرغۇزدى. 203 – 11· I 345 – 6·

olhuttï ئۇلھۇتتى ئولتۇرغۇزدى. 203 – 10· I 345 – 4·

olhutur – olhutmaq (ئۇلھۇتۇر – ئۇلھۇتماق) 203 – 11· I 345 – 5·

olïndïm ئۇلىندىم تولغاندىم، زېرىكتىم. 164 – 4· I 274 – 13·

olïnurmən – olïnmaq (ئۇلىنۇرمەن – ئۇلىنماق) 164 – 5· I 274 – 15·

olïq ئۇلىق بالىلارغا ئامراقلىق قىلىپ ئېيتىلىدىغان ئەركىلىتىش سۆزى. قارلۇقچە. 52 – 13، 594 – 18· I 73 – 17؛ II 364 – 1·

olïttï ئۇلىتتى ئولاتتى، تولغاتتى. 169 – 20· I 285 – 16·

olïtur – olïtmaq (ئۇلىتۇر – ئۇلىتماق) 169 – 21· I 285 – 18·

olma ئۇلما كوزا. 109 – 9· I 176 – 7. قارالڭ: ulma·

olturdï ئۇلتۇردى ئولتۇردى. 177 – 19· I 299 – 6·

oluq ئۇلۇق ئولاق. ئات – ئۇلاغ سۈغىرىش ۋە ئۇزۇم شىرنىسى سۈۋۈتۈشتا ئىشلىتىلىدىغان ئولاق. 62 – 6· I 91 – 15·

oluq ئۇلۇق ئولاق، قولۇاق، قېيىق. 62 – 10· I 92 – 2·

olundï ئۇلۇندى ئولاندى، تولغاندى، ئايلاندى. 164 – 1· I 274 – 8·

olunur – olunmaq (ئۇلۇنۇر – ئۇلۇنماق) 164 – 3· I 274 – 11·

on ئۇن، ئۇنۡ ئون. 48 – 19، 63 – 24، 174 – 21· I 68 – 11، 94 – 20، 293 – 20·

onu ئۇنۇ ئاۋۇ. 867 – 26· III 327 – 9·

onunq ئۇنۇنچ، ئۇنۡچ ئونىنچى. 111 – 15، 1024 – 5، 110 – 27، 111 – 15، 1023 – 8، 1024 – 5· I 180 – 2: III 610 – 1؛ I 178 – 14، 180 – 2؛ III 608 – 11، 610 – 1·

oŋ ئۇڭ ئوڭ، ئوڭاي. 42 – 23· I 57 – 11·

oŋ ئۇڭ ئوڭ (ئوڭ قول). چىگىلچە. 42 – 25، 65 – 24· I 57 – 13، 98 – 9·

oŋamuq, ər ئۇڭامۇق: ئوڭلۇق ئادەم. 133 – 17· I 219 – 2·

oŋay ئۇڭاى ئوڭاي، ئوڭ. 42 – 23· I 57 – 12·

oŋda ئۇڭدا ئوڭدا. 970 – 9· III 515 – 16·

oŋdï ئۇڭدى. 142 – 29· I 235 – 17·

(ئۇڭماق ـ ئۇڭكار) oŋar – oŋmaḳ 142 – 30· I 236 – 2·

oŋuḳ,tï ئۇڭقۇچى. 172 – 6، 983 – 11· I 289 – 14؛ III 538 – 12·

(ئۇڭقۇماق ـ ئۇڭقار) oŋuḳar – oŋuḳmaḳ 172 – 7، 983 – 14· I 290 – 1؛ III 538 – 16·

oŋuldï ئۇڭلاندى، ساقايدى. 983 – 18· III 539 – 4·

(ئۇڭلىماق ـ ئۇڭلۇر) oŋulur – oŋulmaḳ 983 – 18· III 539 – 7·

oŋultï ئۇڭلاندى. 172 – 9· I 290 – 3·

(ئۇڭلۇرماق ـ ئۇڭلۇر) oŋulur – oŋulmaḳ 172 – 10· I 290 – 5·

op ئۇپ خامان تېپىشكە قېتىلىدىغان ئۆكۈزلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئۆكۈز. ئارغۇچە. 37 – 23· I 48 – 7·

op op ئۇپ ئۇپ هوپ – هوپ. 37 – 20· I 48 – 3·

opal ئۇپال. بىزنىڭ يۇرتنىڭ نامى. 66 – 9· I 99 – 12·

oprï ئۇپرى. ئوپۇرۇلغان يەر، دارا. 106 – 6، 790 – 12· I 170 – 4؛ III 185 – 5·

oq ئوچ. تاغدا ئۆسىدىغان بىر خىل دەرەخ. 38 – 13· I 49 – 11·

oqaḳ ئوچاق. 60 – 8· I 88 – 10·

oqaḳ,landï ئوچاقلىق بولدى. 226 – 8· I 386 – 9·

(ئوچاقلانماق ـ ئوچاقلانۇر) oqaḳlanur – oqaḳlanmaḳ 226 – 9· I 386 – 10·

oqaḳ,lïoq ئوچاقلىق ئۆي. 123 – 7· I 200 – 4· — oqaḳlïoq əv

oqaḳ,lïḳ ئوچاقلىق يەر. 124 – 19· I 203 – 11· — oqaḳlïḳ yər

or ئورۇل ئات. 46 – 2· I 63 – 1· — or ət

ordï ئوردى. 141 – 3· I 232 – 16·

(ئورارماق ـ ئورار) orar – ormaḳ 141 – 4· I 232 – 18·

ordu ئوردا، خان شەھىرى. 105 – 7· I 168 – 3·

ordu ئوردۇ. شەھەر ئىسمى. 105 – 9· I 168 – 6·

ordu ئوردا بېشى، خاقانلىق يېنىدا خىزمەت قىلغۇچى. 105 – 11· I 168 – 8· — ordu baxï

ordu ئوردۇ. چاشقان تىپىدىكى هايۋانلارنىڭ ئىنى، ئۇۋىسى. 105 – 12· I 168 – 10·

ordu ئۇردۇ: *ordu tal* — ئوردۇ تال. تۆك چۈشۈرۈشكە ئىشلىتىلىدىغان هاك ئارىلاشمىسى. 105 – 14 · I 168 – 12 ·

ordu kənd ئۇردۇ كەنت ئوردۇكەنت. شەهەر ئىسمى. 105 – 8 · I 168 – 4 ·

ordulandï ئۇردۇلاندى ئوردا قىلدى، قارارگاه قىلدى. 228 – 26 · I 390 – 19 ·

(ئۇردۇلىنۇر – ئۇردۇلىنماق *ordulanur – ordulanmak*) 228 – 28 · I 391 – 3 ·

oroqak, ئۇرغاق ئورغاق. 101 – 1، 499 – 5، 589 – 25، 643 – 17، 724 – 24، 888 – 16 · I 161 – 18؛ II 179 – 14، 354 – 15، 449 – 10؛ III 60 – 2، 364 – 9 ·

ornadïm ئۇرنادىم ئورنىدىم، ئورناشتىم. 221 – 26 · I 379 – 4 ·

(ئۇرنار – ئۇرناماق *ornar – ornamak*) 222 – 1 · I 379 – 7 ·

ornattïm ئۇرنىتىم ئورناتتىم. 206 – 26 · I 352 – 9 ·

(ئۇرنىتۇرمەن – ئۇرنىتماق *ornaturmən – ornatmak*) 206 – 27 · I 352 – 10 ·

ortak, ئۇرتاق ئورتاق، شېرىك. 85 – 11، 85 – 13، 334 – 20، 744 – 20 · I 134 – 7، 134 – 8، 573 – 1؛ III 95 – 10 ·

ortu ئۇرتۇ ئورتا ~ ئوتتۇرا. چىگىلچە. 105 – 2، 105 – 3، 106 – 7 · I 167 – 14، 167 – 16، 170 – 5 ·

ortuladï ئۇرتۇلادى: *ər yaxïn ortuladï* — ئادەم ئوتتۇرا ياشلىق بولدى. 242 – 25 · I 414 – 17 ·

(ئۇرتۇلار – ئۇرتۇلاماق *ortular – ortulamak*) 242 – 26 · I 414 – 18 ·

oru ئورۇ ئورا. 77 – 8 · I 119 – 4 ·

oruldï ئۇرۇلدى ئورۇلدى. 157 – 14 · I 262 – 5 ·

orum ئۇرۇم ئورۇم. 67 – 22 · I 102 – 21 ·

orunqak, ئۇرۇنجاق ئۇرۇنجاق ئامانەت. 123 – 23، 123 – 26 · I 201 – 9، 201 – 11 ·

osal ئۇسال: *osal kixi* — بىپەرۋا كىشى. 103 – 21 · I 166 – 1 ·

osruk, ئۇسرۇق ئوسۇرۇق. 85 – 23 · I 135 – 1 ·

osruxdï ئۇسرۇشدى ئوسۇرۇشتى. 184 – 24 · I 312 – 11 ·

(ئۇسرۇشۇر – ئۇسرۇشماق *osruxur – osruxmak*) 184 – 25 · I 312 – 13 ·

osuoq ئۇسۇغ ئەپ، ئۇسۇل، يول. 59 – 15 · I 87 – 7 ·

osurdï اُسُرْدِي ئوسۇردى. 145 – 25، I 240 – 4.

(اُسُرُرْ – اُسُرْماقْ osurur – osurmaq) 145 – 25، I 240 – 5.

osuroqan اُسُرْغانْ ئوسۇرۇۋېرىدىغان. 129 – 23، I 212 – 17.

ot اُتْ، اُوتْ ئوت، ئۆسۈملۈك. 38 – 3، 139 – 4، 178 – 5، 199 – 21، 317 – 13، 357 – 27، 632 – 15، 693 – 28، 727 – 2، 742 – 14، 48 I 840 – 26، 229 – 4، 300 – 3، 338 – 9، 542 – 5، 613 – 10: II 429 – 10: III 2 – 15، 63 – 10، 91 – 1، 277 – 2.

ot اُتْ، اُوتْ مال يەيدىغان ئوت – چۆپ. 38 – 4، 50 – 13، 67 – 22، 141 – 3، 484 – 1، 502 – 20، 676 – 27، 895 – 17، 902 – 15 I 48 – 15، 70 – 7، 102 – 21، 232 – 16: II 149 – 2، 187 – 9، 513 – 13: III 378 – 11، 392 – 1.

ot اُتْ، اُوتْ دورا ئـــوت. 38 – 5، 128 – 2، 389 – 12، 456 – 7، 489 – 23، 498 – 10، 535 – 1، 649 – 23، 672 – 11، 675 – 9، 694 – 14، 857 – 24، 878 – 19 I 48 – 17، 668 – 1: II 95 – 4، 160 – 12، 178 – 2، 209 – 7، 462 – 6، 505 – 5، 510 – 11: III 4 – 5، 250 – 7، 309 – 12، 345 – 13.

ot اُتْ ئوغا، زەھەر. 38 – 7، I 49 – 3.

ot اُوتْ، اُتْ ئـــوت. 44 – 22، 44 – 24، 135 – 16، 135 – 25، 150 – 4، 158 – 8، 161 – 12، 166 – 17، 181 – 7، 253 – 15، 305 – 9، 379 – 16، 391 – 29، 460 – 12، 476 – 17، 502 – 19، 510 – 15، 534 – 14، 590 – 15، 630 – 27، 637 – 1، 639 – 9، 678 – 13، 683 – 2، 702 – 21، 707 – 13، 739 – 10، 740 – 14، 762 – 13، 887 – 10، 946 – 10، 1010 – 4، I 61 – 3، 222 – 4، 222 – 15، 247 – 15، 263 – 10، 269 – 3، 279 – 8، 306 – 2، 433 – 6، 520 – 21، 668 – 9، 672 – 10: II 103 – 9، 135 – 9، 187 – 8، 203 – 3، 249 – 8، 356 – 5، 426 – 8، 436 – 17، 441 – 13، 516 – 13، 525 – 7: III 19 – 14، 28 – 2، 85 – 12، 87 – 10، 131 – 7، 361 – 16، 475 – 17، 585 – 6.

ot k‚arak‚ اُوتْ قَرَقْ كۆز قارىچۇقى. 290 – 16، I 496 – 14.

ot yəm اُوتْ يَمْ دورا – دەرمەك. 694 – 14، III 4 – 5.

otadï ئاتادى ئوتمدى. 877 – 30. III 344 – 2.
(ئاتار – ئاتاماق otar – otamak) 878 – 2. III 344 – 5.
otadï ئاتادى ئوتسىندى، ياقتى. 878 – 17. III 345 – 10.
otadï ئاتادى داۋالمدى. ئوغۇزچە. 878 – 19. III 345 – 13.
(ئاتار – ئاتاماق otar – otamak) 878 – 20. III 345 – 15.
otaqï ئاتاجى تېۋىپ. 38 – 5، 230 – 27. I 49 – 1، 394 – 9.
otoqardï ئۆتۈرْدى ئوتلاتتى. 178 – 10. I 300 – 11.
(ئۆتۈرۈر – ئۆتۈرمەك otoqarur – otoqarmak) 178 – 11. I 300 – 12.
otoqun ئۆتۈن ئېگەرنىڭ سول تەرىپىگە بېكىتىلىپ، ئۇلاڭنىڭ ھالقىسى تارتىلمىدىغان ئەنىلىك تاسما (جىرىم). 91 – 17. I 146 – 1.
otladï ئۆتلادى ئوتلىدى. 219 – 25. I 375 – 6.
(ئۆتلار – ئۆتلاماق otlar – otlamak) 219 – 26. I 375 – 8.
otlandï ئوتلاندى ئوت بولۇپ كەتتى، قىزىپ كەتتى. 229 – 13. I 391 – 16.
(ئوتلانۇر – ئوتلانماق otlanur – otlanmak) 229 – 15. I 392 – 2.
otluoq ئوتلۇغ ئوتلۇق (ئوت – چۆپلۈك). 84 – 14. I 132 – 14.
otluk, otluq ئوتلۇق. شەھەر ئىسمى. 84 – 23. I 133 – 9.
otluk, otluq ئوتلۇق ئېغىل. 84 – 24. I 133 – 10.
otra ئوترا ئوتتۇرا. 106 – 7، 153 – 6، 237 – 10، 468 – 8، 626 – 8. I 170 – 5، 253 – 8، 405 – 11؛ II 118 – 11، 419 – 1.
otran ئوتراق ئىشتان. 92 – 9. I 147 – 4.
otruoq ئوتۇغ ئارال. 84 – 12. I 132 – 12.
otruldï ئوتۇلدى كېسىلدى. قىرقىلدى. 193 – 23. I 328 – 6.
(ئوتۇلۇر – ئوتۇلماق otrulur – otrulmak) 193 – 24. I 328 – 8.
otruxdï ئوتۇشدى: ol maŋ kəsmə otruxdï — ئۇ ماڭا ماڭلاي چاچ قىرقىشىپ بەردى. 183 – 11. I 310 – 1.
ottuz ئوتتۇز. 118 – 34، 119 – 6. I 192 – 10، 193 – 1.
otuldï ئوتالدى. 156 – 23. I 260 – 7.
(ئوتلۇر – ئوتلماق otulur – otulmak) 156 – 24. I 260 – 9.
otuŋ ئوتۇنكە، ئوتۇنلۇك، ئوتۇن. 112 – 14، 61 – 25، 63 – 27، 210 – 26، 342 – 10، 426 – 4، 585 – 16، 585 – 17، 669 – 21، 803 – 4، 831 – 3، 831 – 17، 875 – 9،

·10 – 181 I ·7 – 948 ،16 – 905 ،24 – 876 ،21 – 876
– 345 ،12 – 39 II ؛9 – 587 ،3 – 359 ،4 – 95 ،5 – 91
– 260 ،3 – 259 ،19 – 208 III ؛10 – 499 ،16 – 345 ،15
·14 – 479 ،12 – 398 ،4 – 342 ،15 – 341 ،1 – 339 ،4

otuŋluk ئۇتۇنلۇق ئۇتۇنلۇق· 133 – 25· I 219 – 7·

oturdï ئۇرۇندۇق كەستى، قىرقىدى· 144 – 16· I 237 – 11·

(ئۇتۇرۇر – ئۇتۇرماق oturur – oturmak) 144 – 18· I 238 – 2·

ovruoɣ ئۇۋۇغ سۆڭەك ئۆگىسى· 100 – 5· I 159 – 16·

ovruoɣ ئۇۋۇغ تاغنىڭ ئۆزۈلۈپ يەنە ئۆلانغان يېرى· 100 – 6· I 160 – 1·

ovruoɣ ئۇۋۇغ ئومۇرتقا سۆڭىكىنىڭ بويۇنغا تاقاشقان يېرى· 100 – 7· I 160 – 3·

oy ئوي ئويمان· 49 – 9، 53 – 19، 122 – 21· I 69 – 5، 76 – 6، 198 – 18·

oy ئوي: oy at — قارا تورۇق ئات· 49 – 10· I 69 – 6·

oydï ئويدى ئويدى· 142 – 14· I 235 – 4·

(ئويار – ئويماق oyar – oymak) 142 – 15· I 235 – 5·

oyoɣurdï ئويغۇدى ئويغاتتى· 209 – 5· I 356 – 10·

(ئويغۇرۇر – ئويغۇرماق oyoɣurur – oyoɣurmak) 209 – 6· I 356 – 12·

oyma ئويما پايپاق قىلىنمىغان كىگىز· 476 – 20، 559 – 1· II 135 – 13، 296 – 7·

oynaoɣu ئويناغۇ: oynaoɣu yər — ئوينايدىغان يەر· 102 – 14· I 163 – 11·

oynak ئويناق ئويناق، شوخ· 102 – 7· I 163 – 7·

oynattï ئويناتتى ئويناتتى· 210 – 6· I 358 – 2·

(ئويناتۇر – ئويناتماق oynatur – oynatmak) 210 – 6· I 358 – 3·

oynax ئويناش ئويناش، ئويىنىشى بار خوتۇن· 102 – 6· I 163 – 6·

oyturdï ئويتۇردى ئويدۇردى ~ ئويغۇزدى· 208 – 28· I 356 – 3·

(ئويتۇرۇر – ئويتۇرماق oyturur – oyturmak) 209 – 2· I 356 – 5·

oyuldï ئويۇلدى ئويۇلدى، ئوپۇرۇلدى· 208 – 12· I 355 – 3·

(ئويلۇر – ئويلماق oyulur – oyulmak) 208 – 13· I 355 – 5·

oyun ئويۇن ئويۇن· 75 – 12· I 115 – 17·

oyuxdï ئويۇشتى ئويۇشتى· 207 – 27· I 354 – 5·

(ئويشۇر – ئويشماق oyuxur – oyuxmak) 208 – 2· I 354 – 8·

oz ئۆز: kïzïl oz — قىزىل ئوز. قىشلاق ئىسمى· 71 – 22· I 110 – 2·

oza ئۇزا ئوزا، ئوزاقى، ئۆتكەنكى. 77 – 23، 77 – 26. I 120 – 3، 120 – 6.

ozdï ئوزدى ئوزدى. 141 – 16. I 233 – 15.

ozar – ozmaq ئوزار – ئوزماق 141 – 17. I 234 – 1.

ozïtoqan ئوزدوروۋبردىغان. 128 – 10. I 210 – 7.

ozuq, at: ozuq — ئوزار ئات. 61 – 20. I 90 – 16.

ożoqardï ئوغاردى ئويغاردى، ئەسلىدى. 178 – 14. I 300 – 17.

ożoqarur – ożoqarmaq ئوغارۇر – ئوغارماق 178 – 15. I 300 – 19.

ożoquq ئوغۇچ يالقۇن، ئوتقاش. 82 – 15، 145 – 2، 194 – 19. I 128 – 9، 238 – 17، 329 – 16.

ożoqurdï ئوغۇردى ئويغاتتى. 178 – 12. I 300 – 14.

ożoqurur – ożoqurmaq ئوغۇرۇر – ئوغۇرماق 178 – 13. I 300 – 15.

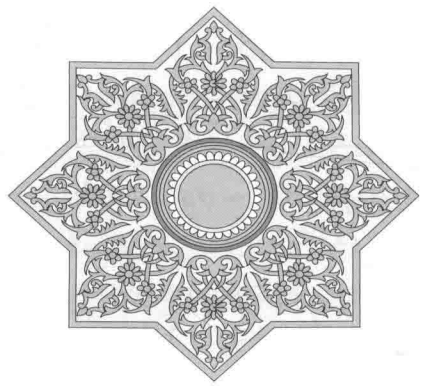
ożluq, ئوغلۇق ئويلۇق سۆزنىڭ. بىلەك سۆزنىڭ يوغان يېرى. 85 – 7. I 134 – 3.

ożuoq ئوغۇغ ئويغاق، هوشيار. 59 – 6، 59 – 6. I 86 – 10، 86 – 11.

ożuq,luq, ئوغۇقلۇق سەگەكلىك، هوشيارلىق. 124 – 12. I 203 – 1.

ożundï ئوغۇندى ئويغاندى. 161 – 10. I 269 – 1.

ożunur – ożunmaq ئوغۇنۇر – ئوغۇنماق 161 – 10. I 269 – 2.

ad ئوڈ زامان، ۋاقىت. 45 – 20، 45 – 23، 459 – 23، 477 – 19.
I 62 – 9، 62 – 11؛ II 102 – 2، 137 – 8.

əg ئوك ئەقىل، پەم، زېھىن. 47 – 29، 83 – 13. I 67 – 1، 130 – 17.

əg ئوك ئوتتۇرا ياشتىن ئاشقان ھەرقانداق ھايۋان. 48 – 1. I 67 – 3.

əg at ئوك ئات تۆت ياشتىن ئاشقان ئات. 48 – 2. I 67 – 4.

əgə ئاكا، ئوكا تەجرىبىلىك، ئەقىللىق، كاداك. 78 – 25، 47 – 29، 79 – 2. I 122 – 2، 67 – 2، 122 – 11.

əgə təgit ئاكا تەكتى ئاددىي خەلقنىڭ چۆچىلىرى بىلەن خاقان ئوغۇللىرىنىڭ كىچىكلىرىگە بېرىلىدىغان نام. 270 – 25. I 461 – 16.

əgələdi ئاكالادى كاتتا ھېسابلىدى. 238 – 15. I 408 – 3.

(ئاكالار – ئاكالاماق *əgələr – əgələmək*) 238 – 16. I 408 – 4.

əgəy ئاكاي ئۆگەي. 104 – 14، 104 – 15. I 166 – 11، 166 – 12.

əgdi ئوكدى ماختىدى. 142 – 5. I 234 – 18.

(ئوكار – ئوكماق *əgər – əgmək*) 142 – 6. I 234 – 19.

əgləndi ئاكلاندى ئۆزىگە كەلدى، ئەقلىنى تاپتى. 202 – 6. I 343 – 1.

(ئاكلانار – ئاكلانماق *əglənür – əglənmək*) 202 – 7. I 343 – 3.

əgləndi ئوكلاندى ھاردۇق چىقاردى، دەم ئالدى. 230 – 4. I 393 – 3.

(ئوكلانار – ئوكلانماق *əglənür – əglənmək*) 230 – 6. I 393 – 5.

əgrəndi ئاكرىدى ئۆگەندى. 197 – 19. I 335 – 3.

(ئاكرىنار – ئاكرىنماق *əgrənür – əgrənmək*) 197 – 20. I 335 – 4.

əgrətti ئاكرەتتى ئۆگەتتى. 203 – 24. I 346 – 4.

(ئاكرەتتۈرۈر – ئاكرەتمەك *əgrətür – əgrətmək*) 203 – 25. I 346 – 6.

əgrəyük ئۆكرۈيۈك ئادەت. 131 – 29· I 216 – 5·

əgrük ئۆكرۈك بوشۇك تەۋرىتىش. 89 – 23· I 142 – 11·

əgsədi ئۆكسىدى ماختىغۇسى كەلدى. 214 – 21· I 366 – 18·

(ئۆكسار – ئۆكسىماك əgsər – əgsəmək) 214 – 22· I 367 – 2·

əgsüz ئۆكسۈز ئۆكسۈز، يېتىم، تەمتىرەپ قالغان ئادەم. 83 – 12· I 130 – 16·

əgtürdi ئۆكتۈردى ماختاتتى. ol məni əgtürdi – ئۇ مېنى ماختاتتى. 177 – 9· I 298 – 12·

(ئۆكتۈرۈر – ئۆكتۈرمەك əgtürür – əgtürmək) 177 – 10· I 298 – 14·

əgüldi ئۆگۈلدى ماختالدى. 160 – 12· I 267 – 4·

(ئۆگۈلۈر – ئۆگۈلمەك əgülür – əgülmək) 160 – 12· I 267 – 5·

əgündi ئۆگۈندى: əgündi kixi — ماختالغان كىشى. 117 – 31· I 189 – 15·

əgündi ئۆگۈندى ماختالدى. 163 – 14· I 273 – 10·

(ئۆگۈنۈر – ئۆگۈنمەك əgünür – əgünmək) 163 – 15· I 273 – 11·

əgüngüqi ئۆگۈگوچى ماختانچاق. 163 – 17· I 273 – 12·

əgünq ئۆگۈنچ، ئۆگۈنچ ماختىنىش، مەدھىيە. 111 – 7، 1023 – 21· I 179 – 10؛ III 609 – 8·

əgüt ئۆگۈت ئۆگۈت، نەسىھەت. 51 – 4، 51 – 6، 87 – 23، 335 – 6، 725 – 19، 804 – 17، 1017 – 9· I 71 – 20، 72 – 1، 138 – 11، 573 – 18؛ III 61 – 8، 211 – 10، 597 – 9·

əgütlədi ئۆگۈتلەدى ئۆگۈت – نەسىھەت قىلدى. 230 – 17· I 393 – 15·

(ئۆگۈتلار – ئۆگۈتلەماك ügütləmək – əgütlər) 230 – 18· I 393 – 17·

ogüxdi ئوگۈشدى ماختاشتى. 152 – 18· I 252 – 9·

(ئوگۈشۈر – ئوگۈشمەك əgüxmək – əgüxür) 152 – 19· I 252 – 10·

əgüz ئۆگۈز جەيھۇن ۋە فىراتقا ئوخشاش ھەممە چوڭ ئېقىنلارغا بېرىلگەن نام. 56 – 4، 297 – 20، 834 – 3· I 80 – 18، 507 – 11؛ III 265 – 3·

əgüz ئۆگۈز ئۆگۈز: بەنەگىت دەرياسى. ئوغۇزچە. 56 – 4· I 80 – 18·

əgžix ئۆگدىش ئۆگزىش. قەبىلە ئىسمى. 83 – 19· I 131 – 5·

ək ئۆك ئۆزىنىلا. 65 – 5· I 97 – 5·

ökil ئۆكىل. قىسپچاقچە. 67 – 7 · I 101 – 12 ·

ökmək ئۆكمەك ئالتۇن ياكى كۈمۈش ھالقا، زىرە. 90 – 1 · I 142 – 16 ·

ökməkləndi ئۆكمەكلەندى زىرىلمەك بولدى. 241 – 16 · I 413 – 3 ·

(ökməklənür – ökməklənmək ئۆكمەكلىنۈر – ئۆكمەكلىنمەك) 241 – 17 · I 413 – 5 ·

ökündi ئۆكۈندى ئۆكۈندى، پۇشايمان قىلدى. 163 – 11 · I 273 – 6 ·

(ökünür – ökünmək ئۆكۈنۈر – ئۆكۈنمەك) 163 – 13 · I 273 – 9 ·

ökünq ئۆكۈنچ ئۆكۈنچ، پۇشايمان، ھەسرەت. 111 – 5 · 1023 – 19 · I 179 – 8 : III 609 – 5 ·

öküx ئۆكۈش: öküx yilqi — توسۇن يىلقا. 57 – 29 · I 84 – 9 ·

öküz ئۆكۈز ئۆكۈز. 56 – 12 · 339 – 10 · 399 – 20 · 1004 – 2 · I 81 – 7 · 582 – 7 · 684 – 11 : III 574 – 4 ·

öküzləndi ئۆكۈزلەندى ئۆكۈزلۈك بولدى. 255 – 23 · I 385 – 15 ·

(öküzlənür – öküzlənmək ئۆكۈزلىنۈر – ئۆكۈزلىنمەك) 255 – 24 · I 385 – 17 ·

öl ئۆل، ئۆلۈم ئۆل. 48 – 6 · 257 – 17 · I 67 – 10 · 440 – 11 ·

öldrüm ئۆلدۈرمە ئۆلدۈم، ئۆلەرمەن، پالەچ. 997 – 26 · III 564 – 5 ·

öldürdi ئۆلتۈردى ئۆلتۈردى. 177 – 29 · I 299 – 15 ·

(öldürür – öldürmək ئۆلدۈرۈر – ئۆلدۈرمەك) 177 – 30 · I 299 – 17 ·

ölidi ئۆلدى ھۆللەشتى، ھۆل بولدى. 881 – 7 · III 350 – 5 ·

(ölir – ölimək ئۆلىر – ئۆلىمەك) 881 – 8 · III 350 – 7 ·

ölitti ئۆلتى ھۆللەتتى، ھۆل قىلدى. 169 – 24 · I 286 – 1 ·

(ölitür – ölitmək ئۆلتۈر – ئۆلتىمەك) 169 – 25 · I 286 – 3 ·

ölixdi ئۆلشتى ھۆللەشتى. 154 – 9 · I 255 – 14 ·

(ölixür – ölixmək ئۆلشۈر – ئۆلشمەك) 154 – 10 · I 255 – 16 ·

ölsədi ئۆلسىدى ئۆلگۈسى كەلدى. 215 – 4 · I 367 – 13 ·

(ölsər – ölsəmək ئۆلسەر – ئۆلسىمەك) 215 – 5 · I 367 – 14 ·

ölüg ئۆلۈك ئۆلۈك. 65 – 27 · 353 – 1 · 485 – 15 · 497 – 20 · 498 – 19 · 537 – 7 · 892 – 5 · 1005 – 22 · I 98 – 13 · 605 – 8 : II 152 – 3 · 177 – 1 · 178 – 12 · 255 – 5 : III 371 – 9 · 577 – 9 ·

ölügsədi ئۆلگۈسى ئۆلگۈسى كەلدى. 233 – 13 · I 398 – 17 ·

(ölügsər – ölügsəmək ئۆلگۈسەر – ئۆلگۈسىمەك) 233 – 14 · I 398 – 18 ·

əlüm ئۆلۈم، ئۆلۈمْ. 68 – 9، 47 – 21، 390 – 18، 457 – 9، 930 – 15، 930 – 17، 103 – 17، 66 – 3، 940 – 4 I 97 – 4: II 445 – 16، 446 – 2، 464 – 1. 670 – 4: III

əlüt بىر – بىرىنى ئۆلتۈرۈش. 51 – 18 I 72 – 17.

əlüt ئۆلەت: *əlüt ər* — كۆچتىن قالغان قەبرە كىشى. 51 – 20 I 73 – 2.

əlütlədi ئۆلتلادى جان تىكتى. 230 – 22 I 394 – 2.

əlütqi ئۆلتۈجى قاتىل. 51 – 18 I 73 – 1.

əlxədi ئالشادى: *ər aqïp əlxədi* — ئادەم ئېچىرقاپ ئۆلەر ھالەتكە يەتتى. چىگىلچە. 218 – 22 I 373 – 7.

(ئالشار – ئالشاماق *əlxər – əlxəmək*) 218 – 23 I 373 – 9.

əlxətti ئالشتى: *ol anï əlxətti* — ئۇ ئۇنى (ئېچىرقىتىپ) ئۆلەر ھالەتكە كەلتۈردى. 204 – 20 I 347 – 14.

(ئالشتۇر – ئالشتماق *əlxətür – əlxətmək*) 204 – 21 I 347 – 15.

əm ئام ئىشتان، تامبال. 40 – 14، 99 – 15 I 54 – 1، 158 – 7.

əmgən ئامكان ئۆمگەن، گۈرەن تومۇرى. 101 – 20 I 162 – 19.

əmgük ئامكۇك ئۆمگەك، لوقما، جۈلە. 94 – 4 I 150 – 3.

əmləxü ئامىلشۇ: *ol anïŋ birlə qəgən urdï əmləxü* — ئۇ ئۇنىڭ بىلەن ئىشتان تىكىپ چۆگەن ئويىندى. 190 – 1 I 321 – 17.

(ئامىلشۇر – ئامىلشماق *əmləxür – əmləxmək*) 190 – 2 I 321 – 19.

əmzük ئامزۇك ئېگەرنىڭ ئالدى ۋە ئارقا قاشلىرى. 89 – 20 I 142 – 7.

əŋ ئاڭ ئۆڭ، ئالد، ئاۋۋال. ئوغۇزچە. 42 – 19، 98 – 11 I 57 – 7، 156 – 14.

əŋ ئاڭ ئۆڭ. بىرەر نەرسىنىڭ رەڭگى. 42 – 21 I 57 – 9.

əŋəyük ئاڭايۇك: *əŋəyük nəŋ* — خاس نەرسە. 133 – 18 I 219 – 3.

əŋdün ئاڭدۇن ئالدىدا، بالدۇر. 98 – 10، 42 – 19، 98 – 11 I 156 – 13، 57 – 7، 156 – 15.

əŋi ئاڭى باشقا. 113 – 17 I 183 – 3.

əŋik ئاڭك چۈپۈر چاچ. 113 – 8 I 182 – 13.

əŋikləndi ئاڭكلاندى چاچ سالدى. 239 – 13 I 409 – 4.

(ئاڭكلانۇر – ئاڭكلىماق *əŋiklənür – əŋiklənmək*) 239 – 15 I 409 – 6.

əŋin ئۇنكۇن باشقا، باشقىسى. 81 – 25، 113 – 18. I 127 – 7، 183 – 4.

əŋləndi ئۇنكۈلەندۈ ئۆڭ ئالدى، رەڭ تۈزىدى. 222 – 23. I 380 – 16.

(ئۇنكۈلىنۇر – ئۇنكۈلىنىمەك *əŋlənür – əŋlənmək*) 222 – 24. I 381 – 1.

əŋük ئۇنكۈك پۈپۈك. 113 – 11. I 183 – 1.

əŋür ئۇنكۇر ئۆڭكۈر، غار. 81 – 17. I 126 – 14.

əp əp ئوب ئوب ھۆپ - ھۆپ. 44 – 20. I 60 – 15.

əpdi ئۆپتى، سۆيدى. 134 – 26. I 221 – 7.

(ئۇبار – ئۇبماق *əpər – əpmək*) 134 – 26. I 221 – 8.

əpdi ئوبدى ھۆپلىدى، ئوتلىدى، ئىچتى. 135 – 7، 140 – 22. I 221 – 13، 232 – 2.

(ئوبار – ئوبماق *əpər – əpmək*) 135 – 9، 140 – 23. I 221 – 16، 232 – 4.

əpkə ئۆپكە. 108 – 1، 510 – 19، 982 – 5. I 173 – 11؛ II 203 – 6؛ III 536 – 3.

əpkə ئۆپكە، غەزەپ. 108 – 2. I 173 – 12.

əpkələdi ئۆپكىلىدى: *ol aŋar əpkələdi* — ئۇ ئۇنىڭ كۆكرىكىگە ئۇردى. 243 – 14. I 416 – 5.

(ئۆپكىلار – ئۆپكىلىمەك *əpkələr – əpkələmək*) 243 – 15. I 416 – 6.

əpkilədi ئۆپكىلىدى ئۆپكىلىدى. 243 – 16. I 416 – 8.

(ئۆپكىلار – ئۆپكىلىمەك *əpkilər – əpkiləmək*) 243 – 17. I 416 – 10.

əpkük ئۆپكۈك ھۆپۈپ. چىگىلچە. 93 – 11، 70 – 10. I 148 – 16، 107 – 5.

əplən ئۆپلەن ھۆپلەن، ھۆپىگەن. 101 – 14. I 162 – 11.

əprüldi ئۆپرۈلدى ھۆپلىتىلدى، ئوتلىتىلدى، ئىچۈرۈلدى. 193 – 4. I 326 – 15.

(ئۆپرۈلۈر – ئۆپرۈلمەك *əprülür – əprülmək*) 193 – 5. I 327 – 1.

əprüxdi ئۆپرۈشدى ھۆپلىتىشتى، ئوتلىتىشتى، ئىچۈرۈشتى. 182 – 29. I 309 – 6.

(ئۆپرۈشۈر – ئۆپرۈشمەك *əprüxür – əprüxmək*) 183 – 2. I 309 – 9.

əpsədim ئۆپسادىم ئۆپكۈم كەلدى، سۆيگۈم كەلدى. 213 – 10. I 363 – 18.

(اُبْسارْمَنْ – اُبْساماكْ *əpsərmən – əpsəmək*) I ·11 – 213
·2 – 364

əptürdi اُبْتُرْدِي ئۆپتۈردى، سۆيدۈردى. 173 – 17· I 291 – 11·

(اُبْتُرُرْ – اُبْتُرْماكْ *əptürür – əptürmək*) 173 – 18· I 291 – 12·

əpüldi اُبْلْدِي ھۆپلەندى، ئوتلاندى، ئىچىلدى. 156 – 12· I 259 – 12·

(اُبْلُورْ – اُبْلْماكْ *əpülür – əpülmək*) 156 – 15· I 259 – 17·

əpüm اُبْمْ يوتۇم. 67 – 20· I 102 – 17·

əpündi اُبْنْدِي: *ol müŋ əpündi* — ئۇ ئۆزىنى شورپا ئىچىۋاتقاندەك قىلىپ كۆرسەتتى. 160 – 16· I 267 – 9·

(اُبْنُورْ – اُبْنْماكْ *əpünür – əpünmək*) 160 – 17· I 267 – 10·

əpüp اُبْ ھۆپۈپ. 70 – 10· I 107 – 5·

əpürdi اُبْرْدِي ھۆپلەتتى، ئوتلاتتى، ئىچۈردى. 144 – 11· I 237 – 4·

(اُبْرُرْ – اُبْرْماكْ *əpürür – əpürmək*) 144 – 12· I 237 – 6·

əpürgən اُبْرْكانْ ھۆپلىتىدىغان، ئوتلىتىدىغان. 130 – 1· I 213 – 6·

əpürttüm اُبْرْتُمْ ھۆپلەتتىم، ئىچۈردۈم. 1008 – 10· III 581 – 11·

(اُبْرْتُرْمَنْ – اُبْرْتْماكْ *əpürtürmən – əpürtmək*) III 1008 – 12·
·13 – 581

əpüx اُپْشْ ئۆپۈشۈش، سۆيۈشۈش. 57 – 1· I 82 – 12·

əpüxdi اُبْشْدِي ئۆپۈشتى، سۆيۈشتى. 147 – 17· I 243 – 4·

(اُبْشُرْ – اُبْشْماكْ *əpüxür – əpüxmək*) 147 – 18· I 243 – 6·

əq اُوجْ ئۆچ، ئاداۋەت، كەك، ئىنتىقام. 45 – 4، 45 – 6، 50 – 14، 61 – 11، 61 – 12، 70 – 9: II 140 – 7· I 479 – 11·

əqəx اُجَشْ ئۆچەكىشىش، بەسلىشىش، باغلىشىش. 57 – 10· I 83 – 4·

əqəxdi اُجَشْدِي ئۆچەشتى، ئۆچەكەشتى. 148 – 6· I 244 – 7·

(اُجَشُورْ – اُجَشْماكْ *əqəxür – əqəxmək*) 148 – 7· I 244 – 9·

əqdi اُجْدِي: *ot əqti* — ئوت ئۆچتى. 135 – 16· I 222 – 4·

(اُجارْ – اُجْماقْ *əqər – əqmək*) 135 – 19· I 222 – 8·

əqrüxdi اُجْرُشْدِي ئۆچۈرۈشتى. 183 – 17· I 310 – 9·

(اُجْرُشُورْ – اُجْرُشْماكْ *əqrüxür – əqrüxmək*) 183 – 20· I
·12 – 310

əqükdi اُجُكْدِي ئۆچتى. 156 – 8· I 259 – 7·

(اُجُكارْ – اُجُكْماكْ *əqükər – əqükmək*) 156 – 10· I
·11 – 259

öqürdi ئۆچۈردى. 144 – 24. I 238 – 12.

öqürmäk ـ ئۆچۈرمەك) öqürür ـ ئۆچۈرۈر) 145 – 6. I 239 – 2.

öqüt ئۆچ، ئىنتىقام. 50 – 14. I 70 – 9.

ör ئۆر تون ياكى كەمزۇلنىڭ قولتۇقى. 46 – 4. I 63 – 3.

örän ئۆرەن ھەر نەرسىنىڭ ئەسكىسى، يامىنى. ئوغۇزچە. 68 – 26. I 105 – 3.

ördäk ئۆردەك. 88 – 18، 88 – 20، 176 – 25، 399 – 9، 423 – 17، 703 – 11، 981 – 1. I 140 – 10، 140 – 11، 297 – 13، 683 – 19؛ II 35 – 8؛ III 20 – 11، 533 – 17.

ördi ئۆرۈدى. 141 – 1، 141 – 11. I 232 – 13، 233 – 9.

örär ـ ئۆرەر) örmäk ـ ئۆرمەك) 141 – 2، 141 – 13. I 232 – 15، 233 – 12.

ördi ئۆردى، چىقتى. 141 – 7. I 233 – 4.

örgän ئۆرگەن، ئۆرگىنى قېيىش. ئوغۇزچە. 91 – 21، 158 – 5. I 146 – 6، 263 – 4.

örgüq ئۆرۈمە چاچ. 82 – 25، 88 – 17. I 129 – 6، 140 – 8.

örgüqländi ئۆرۈمە چاچلىق بولدى. 240 – 13. I 410 – 17.

örgüqlänür ـ ئۆرۈمەلىنۈر) örgüqlänmäk ـ ئۆرۈمەلىنمەك) 240 – 14. I 411 – 2.

örk ئۆرۈك باشباغ، ئات ـ ئۇلاغنىڭ باشبېغى: ئات چۇشكى. 44 – 11. I 60 – 10.

örkländi ئۆرگىلىدى ئارقانلىدى، ئارقانداپ قويدى. 1019 – 13. III 601 – 6.

örklär ـ ئۆرگىلار) örkläsmäk ـ ئۆرگىلاسماق) III 1019 – 15. III 601 – 9.

örkü ئۆركۈ ئۆركەچ. تۆگىنىڭ لوكسى. 108 – 19. I 174 – 15.

örküq ئۆركۈچ ئۆركەش. 82 – 24. I 129 – 4.

örküq ئۆركۈچ تۆمۇر ئوچاق، ئوچئاياغ. 82 – 26. I 129 – 7.

örküqländi ئۆركۈچلىدى ئۆركەشلەندى. 240 – 11. I 410 – 14.

örküqlänür ـ ئۆركۈچلىنۈر) örküqlänmäk ـ ئۆركۈچلىنمەك) 240 – 12. I 410 – 15.

örküqländi ئۆركۈچلىدى: axïq örküqländi — قازان ئوچ پوتلوق ئوچاققا ئېسىلدى. 240 – 16. I 411 – 4.

örküqlänür ـ ئۆركۈچلىنۈر) örküqlänmäk ـ ئۆركۈچلىنمەك) 240 – 17. I 411 – 5.

ərləndi ئۇرلىنىدى، پەيدا بولدى. I 201 – 9· 341 – 8·
(ئۇرلىنۇر – ئۇرلىنماق ərlənür – ərlənmək) 201 – 10· 341 – 9·
ərmə ئۇرما: ərmə saq — ئۆرۈمە چاچ. 108 – 28· 175 – 8·
ərnərdi ئۇرنىكىردى ئۆچكەن، ئاقاردى. I 222 – 15· 380 – 4·
(ئۇرنىكىرۇر – ئۇرنىكىرمەك ərnərür – ərnərmək) I 222 – 16·
380 – 5·
ərqük ئۇرجۇك ئۆرۈلگەن چاچ. ئوغۇزچە. 88 – 17· 140 – 8·
ərt ئۇرت ئوت، يانغىن. I 44 – 2· 59 – 18·
ərtədi ئۇرتادى ئۆرتىمدى، كۆيدۈردى، ياندۇردى. I 210 – 26· 359 – 3·
(ئۇرتار – ئۇرتاماق ərtər – ərtəmək) 210 – 27· 359 – 5·
ərtəldi ئۇرتلىدى ئۆرتەلدى، كۆيدۈرۈلدى. I 192 – 11· 325 – 12·
(ئۇرتلۇر – ئۇرتلماق ərtəlür – ərtəlmək) 192 – 12· I 325 – 14·
ərtəndi ئۇرتندى ئۆرتەندى، كۆيدى. I 196 – 14· 333 – 3·
(ئۇرتنۇر – ئۇرتنماق ərtənür – ərtənmək) 196 – 15· I 333 – 4·
ərtətti ئۇرتتى ئۆرتەتتى، كۆيدۈرگۈزدى. I 203 – 3· 344 – 11·
(ئۇرتتۇر – ئۇرتتماق ərtətür – ərtətmək) 203 – 4· I 344 – 13·
ərtəxdi ئۇرتشدى ئۆرتەشتى، كۆيدۈرۈشتى. I 182 – 3· 307 – 11·
(ئۇرتشۇر – ئۇرتشماق ərtəxür – ərtəxmək) 182 – 6· I 307 – 15·
ərtkün ئۇرتكۈن چەش، خامان. I 997 – 16، 398 – 10· III 563 – 8؛
682 – 5·
ərtmən ئۇرتمان ئۆگزە. III 997 – 15· 563 – 7·
ərtti ئۇرتتى ياپتى، يوشۇردى. III 1006 – 23· 578 – 13·
(ئۇرتار – ئۇرتماق ərtər – ərtmək) III 1006 – 24· 578 – 14·
ərtük ئۇرتۈك يوپۇق. I 88 – 14، 88 – 15· 140 – 4، 140 – 6·
ərtüldi ئۇرتۈلدى قاپلاندى، يېپىلدى؛ تۇتۇلدى. I 192 – 6· 325 – 6·
(ئۇرتۈلۇر – ئۇرتۈلماق ərtülür – ərtülmək) 192 – 8· I 325 – 9·
ərtündi ئۇرتۈندى يېپىندى. 196 – 11· I 332 – 18·
(ئۇرتۈنۇر – ئۇرتۈنماق ərtünür – ərtünmək) 196 – 13· I 333 – 1·
ərtüxdi ئۇرتۈشدى يوشۇرۇشتى. I 181 – 24· 307 – 6·
(ئۇرتۈشۇر – ئۇرتۈشماق ərtüxür – ərtüxmək) 182 – 2· I 307 – 9·
ərük ئۇرۈك ئۆرۈمە. I 63 – 22· 94 – 17·
ərüldi ئۇرۇلدى ئۆرۈلدى. I 158 – 5· 263 – 4·

(اُرُلُرْ – اُرُلْماقْ ərülür – ərülmək) 158 – 6· I 263 – 5·

ərümqük اُرُمْجُكْ ئۆمۈچۈك· 126 – 8· I 206 – 11·

ərüŋ اُرُڭْ ئۆرۈم. پالچىغا بېرىلىدىغان ھەق· 112 – 18· I 181 – 15·

ərüxdi اُرُشْدِي ئۆرۈشتى· 150 – 7· I 247 – 18·

(اُرُشُورْ – اُرُشْماكْ ərüxür – ərüxmək) 150 – 9· I 248 – 3·

əstikti اُسْتِكْتِي ئىستىكىنى بىلدۈردى· 191 – 19· I 324 – 11·

(اُسْتِكارْ – اُسْتِكْماكْ əstikər – əstikmək) 191 – 20· I 324 – 13·

əsüglədi اُسْكَلادِي: ol kiritlik əsüglədi — ئۇ قۇلۇپنى ئاچقۇچ سالماي پەم بىلەن ئاچتى. كەنچەكچە· 235 – 16· I 402 – 11·

(اُسُكْلارْ – اُسُكْلاماكْ əsüglər – əsügləmək) 235 – 17· I 402 – 13·

ət اُوتْ تام ياكى ياغاچ تۆشۈكى· 45 – 1، 492 – 5· I 61 – 7؛ 165 – 15· II

ət اُوتْ ئۆت، ئۆت خالتىسى· 45 – 2· I 61 – 9·

ətədi اُتادِي ئۆتىدى، تۆلىدى· 878 – 3· III 344 – 7·

(اُتارْ – اُتاماكْ ətər – ətəmək) 878 – 4· III 344 – 9·

ətəldi اُتَلْدِي كۆچەندى· 156 – 21· I 260 – 4·

(اُتَلُورْ – اُتَلْماكْ ətəlür – ətəlmək) 156 – 22· I 260 – 5·

ətəmix اُتَمِشْ ئۆتەمىش. ئەرلەر ئىسىمى· 83 – 14· I 130 – 19·

ətki اُتْكِي بەدەل، ھەق. چىگىلچە· 108 – 4· I 173 – 15·

ətkündi اُتْكُنْدِي ئاڭلىغىنىدەك ھېكايە قىلدى· 161 – 2· I 268 – 10·

ətkündi اُتْكُنْدِي دوربىدى، تەقلىد قىلدى· 199 – 9· I 337 – 16·

ətkünq اُتْكُنْجْ ھېكايە، ئۆتكەن - كەچكەن ئىشلار· 133 – 6· I 218 – 10·

ətkürdi اُتْكُرْدِي ئۆتكۈزدى، سۈردى، ئەۋەتتى· 179 – 12· I 302 – 13·

(اُتْكُرُرْ – اُتْكُرْماكْ ətkürür – ətkürmək) 179 – 15· I 302 – 18·

ətləxdi اُتْلَشْدِي: ətləxdi nəŋ — ئۆتمەتۆشۈك قىلىنغان نەرسە· 187 – 22· I 317 – 19·

(اُتْلَشُورْ – اُتْلَشْماكْ ətləxür – ətləxmək) 187 – 22· I 317 – 20·

ətləxdi اُتْلَشْدِي: alplar ətləxdi — باتۇرلار ئۇرۇشتى، بىر - بىرىنى ئۆلتۈرۈشتى· 187 – 24· I 318 – 1·

(اُتْلَشُورْ – اُتْلَشْماكْ ətləxür – ətləxmək) 187 – 25· I 318 – 2·

ətlük اُتْلُكْ ئۆگۈت، نەسىھەت· 87 – 22· I 138 – 10·

ətmək ئۆمەك نان· 616 – 21، 735 – 15· II 404 – 2؛ III 78 – 8·

ətnü ئۆتنو ئۆتنه· 109 – 10· I 176 – 8·

ətrük ئۆتروك، هىيلىگەر، ئالدامچى، يالغانچى. ئوغۇزچه· 87 – 13، 87 – 15· I 137 – 19، 138 – 1·

ətrüldi ئۆتروشكورتۇلدى، چېلىندى· 193 – 21· I 328 – 3·

ətrülür – ətrülmək ئۆتروشكورتۇلماك 193 – 22· I 328 – 5·

ətrüm ئۆتروم سۇرگه دورىسى· 90 – 26، 179 – 12· I 144 – 13، 302 – 13·

ətrüxdi ئۆتروشدى: *olar bir birgə bitik ətrüxdi* — ئۇلار بىر – بىرىگه خەت ئەۋەتىشتى· 183 – 4· I 309 – 11·

ətrüxür – ətrüxmək ئۆتروشور – ئۆتروشماك 183 – 5· I 309 – 13·

ətsədi ئۆتسادى ئۆتكۈسى كەلدى· 213 – 16· I 364 – 9·

ətsər – ətsəmək ئۆتسار – ئۆتساماك 213 – 17· I 364 – 10·

ətti ئۆتى ئۆتتى· 140 – 4· I 230 – 20·

ətər – ətmək ئۆتار – ئۆتماك 140 – 6· I 231 – 3·

əttürdi ئۆتۈردى چالدۇردى· 173 – 22· I 292 – 5·

əttürür – əttürmək ئۆتۈرۈر – ئۆتۈرماك 173 – 24· I 292 – 8·

ətük ئوتۈك هېكايه، چۆچەك: ئۆتۈنۈش· 63 – 1، 160 – 29· I 93 – 2، 268 – 7·

ətük ئۆتۈك ~ ئۆتۈك. ئىچ ئۆتۈش ۋە قۇسۇش كېسىلى· 63 – 4، 63 – 4· I 93 – 5، 93 – 6·

ətükən ئۆتوكان ئۆتۈكەن· يەر ئىسمى· 115 – 21· I 186 – 7·

ətüklüg ئۆتۈكلۈك: *ətüklüg kixi* — (خاقاندىن) بىر ئۆتۈنۈشى بار كىشى· 126 – 6· I 206 – 8·

ətündi ئۆتۈندى هال ئېيتتى، ئۆتۈندى، ئىلتىماس قىلدى· 160 – 29· I 268 – 7·

ətünür – ətünmək ئۆتۈنور – ئۆتۈنماك 161 – 3· I 268 – 11·

ətünq ئۆتۈنج ئۆتنه، قەرز. ئوغۇزچه· 110 – 15، 1022 – 23· I 177 – 13؛ III 607 – 10·

ətürdi ئۆتۈردى چالدى· 144 – 14· I 237 – 8·

ətürür – ətürmək ئۆتۈرۈر – ئۆتۈرماك 144 – 15· I 237 – 9·

ətürdi ئۆتۈردى تەشتى· 144 – 19· I 238 – 4·

ətürür – ətürmək ئۆتۈرۈر – ئۆتۈرماك 144 – 20· I 238 – 5·

ətürdi ئۇتۇردى ئويدۇردى، ئەسلەتتى، ئويلاتتى. 207 – 19· I 353 – 10·
(ئۇتۇرۇر – ئۇتۇرماك ətürür – ətürmək) 207 – 21· I 353 – 13·
ətüx ئۇتۇش ئويۇندا ئۆتۈش. 57 – 5· I 82 – 16·
əv ئۆ ئۆي. 72 – 5· I 110 – 12·
əwüt ئۇۋت ئۇگۇت، نەسىھەت. 87 – 22· I 138 – 10·
əxərdi ئاشۇردى قاراڭغۇلاشتى. 146 – 6· I 240 – 11·
(ئاشۇرۇر – ئاشۇرماك əxərür – əxərmək) 146 – 7· I 240 – 13·
əxərgən ئاشۇرغان كۆزى قاراڭغۇلىشىپلا تۇرىدىغان. 130 – 13· I 214 – 3·
əxün ئاشۇن ئۆشنە، دولا. 69 – 11· I 106 – 1·
əyəz ئايۇز بىر خىل پاشا. ئوغۇزچە. 74 – 15· I 114 – 2·
əylə ئايلا چۈش ۋاقتى. ئوغۇزچە. 96 – 12· I 154 – 1·
əz ئۆز ئۆز. 46 – 10، 53 – 25، 292 – 24، 329 – 12، 354 – 5، 512 – 4، 516 – 5، 694 – 20· I 63 – 10، 76 – 11، 499 – 19، 563 – 15، 607 – 5؛ II 205 – 17، 214 – 10؛ III 4 – 11·
əz ئۆز جىلغا. 46 – 23· I 64 – 8·
əz ئۆز: əz kixi — ئۆز كىشى، يېقىنى. 46 – 24· I 64 – 9·
əz ئۆز يۈرەك ۋە قورساقتا ئوخشاش ئىچكى ئەزالار. 46 – 26· I 64 – 12·
əz ئۆز ئۆزەك، تومۇر. 47 – 1· I 64 – 14·
əz ئۆز: əz kunukï — روھ، جان. 47 – 4· I 64 – 19·
əz kənd ئۆز كەنت ئۆزكەنت. شەھەر ئىسمى. 262 – 24· I 449 – 2·
əz qənd ئۆز جەنت ئۆزچەنت. شەھەر ئىسمى. 801 – 13· III 206 – 5·
əzək ئۆزەك ئۆزەك، گۈرەن تومۇر. 65 – 10· I 97 – 13·
əzəklədi ئۆزەكلىدى ئۆزەك تومۇرىنى كەستى. 235 – 11· I 402 – 5·
(ئۆزەكلار – ئۆزەكلاماك əzəklər – əzəkləmək) 235 – 13· I 402 – 8·
əzi ئۆزى ئۆزە. ئىككى تاغ ئارىسىدىكى كەڭ يول. چىگىلچە. 78 – 10· I 121 – 1·
əzlədi ئۆزلىدى ئۆزلۈك قىلدى. 220 – 18· I 376 – 21·
(ئۆزلار – ئۆزلاماك əzlər – əzləmək) 220 – 19· I 377 – 1·
əzlük ئۆزلۈك ئۆزلۈك، خۇسۇسىي، ئۆزىگە خاس ئات. 1015 – 27· III 595 – 5·
əznədi ئۆزنىدى ياندى، قارشى چىقتى. 222 – 2· I 379 – 9·

(اُزْنارْ – اُزْناماكْ *əznər – əznəmək*) I 222 – 3، 379 – 11.

əztikti اُوزْتكْتِي ئىستىكىنى بىلدۇردى. 191 – 21، 324 – 14.

əzük اُزُكْ خوتۇنلارغا بېرىلگەن لەقەم. 64 – 28، 64 – 28، 64 – 29، 96 – 13، 96 – 14، 96 – 15.

əzük اُزُكْ ئويۇلۇپ كېتىپ كۆل بولۇپ قالغان يەر. 65 – 8 I 97 – 10.

əż اُوذْ ۋاقىت. 833 – 13، 834 – 15 III 264 – 1، 265 – 12.

əżgix اُذْكشْ ئۆزگىش. قەبىلە ئىسمى. 83 – 18 I 131 – 4.

əżlək اُذْلَكْ زامان. 87 – 28، 43 – 16، 73 – 10، 88 – 2، 551 – 12، 581 – 19، 641 – 8، 641 – 11، 664 – 20، 722 – 11، 864 – 12، 1006 – 25 I 138 – 17، 58 – 10، 112 – 6، 139 – 1: II 282 – 2، 338 – 8، 445 – 2، 445 – 5، 490 – 1: III 54 – 15، 321 – 8، 578 – 16.

əżrüldi اُذْرُلْدِي ئاجرالدى، تاللاندى. 194 – 2 I 328 – 13.

(اُذْرُلْرْ – اُذْرُلْماكْ *əżrülür – əżrülmək*) 194 – 5 I 328 – 17.

əżrüm اُذْرُمْ ھەر نەرسىنىڭ تاللانغىنى، خىلى، ياخشىسى. 91 – 2 I 144 – 17.

əżründi اُذْرُنْدِي: *əzründi nəŋ* — تاللانغان نەرسە. 121 – 24 I 197 – 6.

əżrüx اُذْرُشْ تاللىۋېلىش، تاللىۋېلىش ئىختىيارى. 83 – 16 I 131 – 2.

əżrüxdi اُذْرُشْدِي: *ol maŋa tawar əzrüxdi* — ئۇ ماڭا تاۋار تاللىشىپ بەردى. 184 – 15 I 311 – 18.

(اُذْرُشُورْ – اُذْرُشْماكْ *əżrüxür – əżrüxmək*) 184 – 16 I 312 – 1.

əżürdi اَذْرْدِي ئايرىدى، تاللىدى. 145 – 19 I 239 – 14.

(اَذْرُرْ – اَذْرْماكْ *əżirür – əżirmək*) 145 – 20 I 239 – 15.

əżürgən اُذْرْكانْ تاللايدىغان. 130 – 11 I 213 – 20.

pamuk, بَمُقْ، بـامُقْ پاختا. ئوغۇزچه. 288 – 8، 945 – 7. I 492 – 10، 473 III – 16.

part يَـرْتْ سۇ ئىچىدىغان قاچا. ئوغۇزچه. 260 – 13، 81 – 2. I 444 – 7، 125 – 9.

part purt يَرْتْ يُرْتْ: *part purt tutti* — كاپلا قىلىپ تۇتۇۋالدى. 260 – 14. I 444 – 8.

pat بَتْ چۆكمه، دۇر. 245 – 24. I 419 – 17.

pat بَتْ پات، چاپسان. 245 – 25. I 419 – 18.

patoqa بَتْغا تۇماقچىلارنىڭ كېسىمچى تاختىسى. 323 – 6. I 553 – 1.

patïoq بَتِغْ پېتىق. دەريا ۋە ئېقىنلارنىڭ چوڭقۇر يېرى. 281 – 27. I 481 – 7.

patladï بَتْلادِي پاتلىدى. 905 – 3. III 397 – 4.

(بَتْلارْ – بَتْلاماقْ *patlar – patlamak*) 905 – 4. III 397 – 6.

patman بَتْمانْ پاتمان. 337 – 15. I 578 – 13.

patrux بَتْـرُشْ: *patrux suv* — لاي سۇ، دۇغلاشقان سۇ. 350 – 20. I 600 – 11.

patruxdï بَتْرُشْدِي پاتۇرۇشتى. 556 – 5. II 291 – 1.

(بَتْرُشُورْ – بَتْرُشْماقْ *patruxur – patruxmak*) 556 – 7. II 291 – 3.

patsïoq بَتْسِغْ: *kün patsïoq* — كۈنپېتىش، غەرب. 352 – 17. I 604 – 5.

pattï بَتِّي پاتتى، چۆكتى. 632 – 6. II 428 – 13.

(بَتارْ – بَتْماقْ *patar – patmak*) 632 – 8. II 428 – 16.

paturdï بَتُرْدِي پاتۇردى: يوشۇردى. 456 – 12. II 95 – 12.

(بَتُرُرْ – بَتُرْماقْ *paturur – paturmak*) 456 – 16. II 95 – 18.

paturoqan بَتُرْغانْ پاتۇرىدىغان، يوشۇرىدىغان. 390 – 9، I 669 – 13.

pəqəl بَجَلْ پىچىلغان. 299 – 8، I 510 – 6.

pəqənək بَجانَكْ پەچەنەك. قەبىلە ئىسمى. 370 – 15، I 635 – 12.

pəqənək بَجـــانَكْ، بَجَـــنَكْ پەچەنەك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 370 – 16، I 635 – 14.

pəqkən بَجْكَـــــمْ بەلگە، نىشان. 367 – 1، 367 – 5، I 629 – 16، 630 – 1.

pəqkəmləndi بَجْكَمْلَـــنْدِي: ər *pəqkəmləndi* — ئادەم بەلگە تاقىدى. 617 – 405 II 22 – 15.

(بَجْكَمْلَنُورْ – بَجْكَمْلَنْماكْ *pəqkəmlənür – pəqkəmlənmək*) 617 – 405 II 23 – 17.

pəqküm بَجْكُمْ ئۆينىڭ سۇپىسى. 367 – 12، I 630 – 16.

piqək بجَكْ، بجاكْ پىچاق. 292 – 22، 360 – 13، 534 – 10، 550 – 21، 579 – 20، 579 – 22، 602 – 21، 604 – 13، 611 – 18، 632 – 1، 645 – 21، 651 – 3، 657 – 5، 703 – 28، 751 – 18، 758 – 5، 815 – 18، 880 – 8، 890 – 23، 911 – 8، 947 – 10، I 499 – 18، 617 – 19؛ II 249 – 1، 280 – 14، 334 – 17، 335 – 2، 394 – 12، 428 – 8، 454 – 6، 465 – 1؛ III 21 – 17، 110 – 7، 123 – 2، 231 – 13، 348 – 11، 368 – 17، 409 – 12، 477 – 9.

piqəklədi بجَكْـــلادِي پىچاقلىدى، پىچاق بىلەن ئۇردى. 940 – 14 · III 464 – 15.

(بجَكْـــلارْ – بجَكْلامـــاكْ *piqəklər – piqəkləmək*) III 15 · 940 – III 17 · 464.

piqəkləndi بجاكْلَنْدِي پىچاقلاندى، پىچاقلىق بولدى. 606 – 16، II 385 – 2.

(بجـــاكْلَنُورْ – بجاكْلَنْمـــاكْ *piqəklənür – piqəklənmək*) 606 – II 17 · 385 – 4.

pistik بسْـــتِكْ ئېگىرىش ئۈچۈن ئېتىپ تەييارلاپ قويۇلغان پىلتە، ئۇچ. چىگىلچە. 362 – 20، I 621 – 15.

pistik بسْتِكْ پىلىك، چىراغ پىلىكى. ئارغۇچە. 362 – 21، I 621 – 17.

pitrik بِتْرِكْ جىگدىلەك. 362 – 18، I 621 – 13.

pitrik بِتْرِكْ پىستە. ئارغۇچە. 362 – 19، I 621 – 14.

pïqdï بِجْدِي پىچتى، كەستى. 406 – 8، II 3 – 12.

(بِجارْ – بِجْماقْ *pïqar – pïqmak*) 406 – II 9 · 3 – 13.

pïqoqas بجْغاسْ پۇتۇم. ئەل ئارىسىدا قىلىنغان ۋەدە. 350 – 1، 350 – 3· I 599 – 7، 599 – 9·

pïqoqïl بجْغلْ قول ۋە پۇتتىكى يىرىقلار. 365 – 21· I 627 – 13·

pïqoquq بجْغُوجْ قايچا. 344 – 28· I 590 – 10·

pïqïoq بجغْ پىچىم، ۋەدە، ئەھدە. 281 – 28· I 481 – 8·

pïqïldï بجلْدِي پىچىلدى، تىلىندى، كېسىلدى. 493 – 26· II 169 – 10·

(بجلُورْ – بجلْماقْ *pïqïlur – pïqïlmak*) 493 – 27· II 169 – 12·

pïqïloqan بجلْغانْ يىرىق. 392 – 24· I 674 – 1·

pïqïm بيجمْ پىچىم، تىلىم. 301 – 14· I 513 – 17·

pïqïndi بجنْدِي پىچىۋاتقانەك كۆرۈندى. 508 – 13· II 198 – 14·

(بجنُورْ – بجنْماقْ *pïqïnur – pïqïnmak*) 508 – 15· II 198 – 17·

pïqïx بجشْ يىرتىش. 278 – 15· I 475 – 5·

pïqïxdï بجشْدِي پىچىشتى، كېسىشتى، تىلىشتى. 469 – 22· II 121 – 16·

(بجشُورْ – بجشْماقْ *pïqïxur – pïqïxmak*) 470 – 1· II 122 – 3·

pïqma بجْما: *pïqma y orïnqoqa* — ئورۇلغان بەدە. 328 – 29· I 561 – 15·

pïqturdï بجتُرْدِي پىچىتۇردى، كەستۈردى، تىلدۈردى. 530 – 18· II 241 – 14·

(بجتُرُرْ – بجتُرْماقْ *pïqturur – pïqturmak*) 530 – 19· II 242 – 1·

pït بتْ پىت. 245 – 28، 905 – 8· I 420 – 3؛ 397 – 11: III

pïtladï بتْلادِي پىت باقتى. 905 – 8· III 397 – 11·

(بتْلارْ – بتْلاماكْق *pïtlar – pïtlïmak*) 905 – 9· III 398 – 1·

pïxdï بشْدِي پىشتى، پىشىلدۈردى. 412 – 10· II 15 – 9·

(بشْمازْ – بشْماقْ *pïxmaz – pïxmak*) 412 – 12· II 15 – 13·

pïxïoq بشغْ پىششىق. 282 – 17، 282 – 18، 282 – 19، 346 – 25، 495 – 20، 707 – 24، 926 – 3· I 482 – 13، 482 – 16، 594 – 9؛ 173 – 1؛ 28 – 13 III؛ 437 – 16·

pïxïoqladï بشغْلادِي پىششىقلىدى، پىشۈردى. 937 – 10· III 458 – 9·

ئىندېكس

III ·11 – 937 (*pïxïoqlar – pïxïoqlamak* بِشغْلارْ – بِشغْلاماقْ
·11 – 458

pïxïk, بِشْـــــقْ پىششـــق. 287 – 13، 707 – 25· I 491 – 5: III
·13 – 28

pïxurdï بِشُرْدِي پىشۇردى. 460 – 10· II 103 – 6·

(*pïxurur – pïxurmak* بِشُرُرْ – بِشُرْماقْ 460 – 11· II 103 – 8·

pov بُـــوفْ پوۋ. ناننىڭ ئۈستىدە پەيدا بولغان كۆك. 786 – 24· III
·9 – 178

pəxkəl بُشْكالْ پوشكال. خاقانىيە تىلىدا. 366 – 1· I 628 – 4·

puhsadï بُخْســـــادِي پۇخســـندى، بويۇنتـاۋلىق قىلـدى. 899 – 25· III
·13 – 386

(*puhsar – puhsamak* بُخْســـارْ – بُخْســـاماقْ 899 – 27· III
·16 – 386

puqoqak, بُجْغاقْ دائىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن كېسىپ ئۆتكەن سىزىق. 354 –
·1 – 608 I ·18

puqoqak, بُجْغاقْ بۇلۇڭ، بۇلۇڭ - پۇچقاق. 354 – 20· I 608 – 4·

puqoqak, بُجْغاقْ پۇچقاق تېرە. 354 – 21· I 608 – 5·

puqoqak,landï بُجْغَقْلَنْدِي پۇچقاقلاندى ~ پۇچماقلاندى. 614 – 1· II 398 – 9·

(*puqoqak,lanur – puqoqak,lanmak* بُجْغَقْلَنُورْ – بُجْغَقْلَنْماقْ 614 –
·12 – 398 II ·3

puquk, بُجُقْ پۇچۇق، كەمتۈك، كېسىلگەن، پۇچۇلغان نەرسە. 286 – 17،
·13 – 489 ،11 – 489 I ·18 – 286

pusdï بُسْدِي پىستىرما قىلدى، مۆكتى. 410 – 20· II 13 – 4·

(*pusar – pusmak* بُسارْ – بُسْماقْ 410 – 22· II 13 – 7·

pusuoq بُسُغْ بۆكتۈرمە، پىستىرما. 282 – 7· I 481 – 20·

pusuoqluoq بُسُغْلُغْ: *pusuoqluoq yaoqï* — يوشۇرۇنۇقلۇق يېغا. 377 – 17· I
·16 – 646

pusuk,tï بُسُقْتِي پىستىرمىغا چۈشۈپ قالدى. 489 – 21· II 160 – 9·

(*pusuk,ar – pusuk,mak* بُسُـــقارْ – بُسُـــقْماقْ 489 – 22· II
·11 – 160

pusuxdï بُسُشْدِي پىستىرما قويۇشتى. 477 – 3· II 136 – 2·

(*pusuxur – pusuxmak* بُسُشُـــورْ – بُسُشْـــماقْ 477 – 4· II
·4 – 136

put بُوتْ پۇت، يوتا. 780 – 5· III 165 – 16·

putak, بُتَقْ، بُتـاقْ پۇتاق. 286 – 5، 45 – 16، 131 – 7، 138 – 13، 214 – 19، 286 – 10، 606 – 6. I 488 – 16، 62 – 3، 215 – 10، 227 – 16، 366 – 15، 489 – 2؛ II 384 – 8.

putak,ladï بُتَقْلادِي پۇتىدى. 938 – 3. III 460 – 1.

(بُـتَقْلارْ – بُتَقْلامـاقْ putak,lar – putak,lamak) III 938 – 4. 460 – 3.

putak,landï بُتَقْلَـنْدِي پـۇتاقلاندى، شـاخلاندى؛ تارمـاقلاندى. 606 – 4. II 384 – 5.

(بُتَقْلَنُورْ – بُتَقْلَنْمـاقْ putak,lanur – putak,lanmak) II 606 – 6. 384 – 8.

putandï بُتَنْدِي پۇتالدى. 508 – 10. II 198 – 10.

(بُتَـنُورْ – بُتَنْمـاقْ putanur – putanmak) II 508 – 12. 198 – 13.

putar بُتَرْ ئۆرۈش يىپ. 274 – 8. I 467 – 5.

Putïdï بُتِيدِي پۇتىدى. 938 – 5. III 460 – 4.

putïk, بُتِقْ پۇتاق، شاخ. 286 – 1، 704 – 23، 732 – 22، 735 – 23، 749 – 8، 753 – 4، 761 – 13. I 488 – 12؛ III 23 – 13، 73 – 16، 79 – 7، 104 – 15، 113 – 3، 129 – 4.

putïk, بُتِقْ كىچىك تۇلۇم. قەشقەرچە. 286 – 2. I 488 – 13.

putïk, بُتِقْ ئاتنىڭ شىراق تېرىسىدىن قىلىنغان تۇلۇم. 286 – 3. I 488 – 14.

putladï بُتْلادِي پۇتىنى چىشلىدى. 905 – 5. III 397 – 7.

(بُتْلارْ – بُتْلاماقْ putlar – putlamak) III 905 – 7. 397 – 10.

puxak, بُشَـقْ غـەمكىن، ئىچى پۇشىقاق. ئوغـۇز ۋە باشقىلارنىڭ تىلىدا. 287 – 11. I 491 – 3.

puxdum بُشْدُمْ ئىچىم پۇشتى، زېرىكتىم. 411 – 22. II 14 – 17.

(بُشْـمازْمَنْ – بُشْـماقْ puxmazmən – puxmak) II 411 – 23. 14 – 19.

puxuoq بُشُغْ ئىچ پۇشۇقى. 282 – 24. I 483 – 1.

puxurdï بُشُرْدِي پۇشۇردى. 460 – 8. II 103 – 3.

(بُشُرُرْ – بُشُرْماقْ puxurur – puxurmak) II 460 – 9. 103 – 4.

pük بُوكْ پوك، پوككا. 787 – 14. III 180 – 2.

püskəq بُسْكاجْ كاكچا. 345 – 3. I 590 – 17.

püstüli بُسْتُلِي لويلا. 343 – 14، 373 – 25. I 588 – 20، 641 – 6.

püsük بُسُـــــكْ: *ol kŋulīn püsük püsdi* — ئـۇ قۇلـــنى قـاتتىق بېكىنىدۇردى. 293 – 8 · I 500 – 10 ·

pütkü بُتْكُو چوڭ تەرەت. 327 – 12 · I 560 – 3 ·

pütrüxdi بُتْرُشْـــــدِ چىنپۇتتۇرۇشـتى، ئىقـرار قىلدۇرۇشـتى. 556 – 1 · II 290 – 13 ·

(بُتْرُشُـــورْ – بُتْرُشْـــماكْ *pütrüxür – pütrüxmək*) 556 – 3 · II 290 – 16 ·

putsədi بُتْسادِ پۇتەي دېدى، ساقىياي دېدى. 899 – 23 · III 386 – 10 ·

(بُتْســـــارْ – بُتْســـــاماكْ *pütsər – pütsəmək*) 899 – 24 · III 386 – 12 ·

pütti بُتّي پۇتتى، چىنپۇتتى، ئىشەندى. 632 – 9 · II 429 – 1 ·

(بُتارْ – بُتْماكْ *pütər – pütmək*) 632 – 14 · II 429 – 9 ·

pütün بُتُنْ، بُتُونْ پۇتۇن، ساق، مۇكەممەل: ئىشەنچلىك. 303 – 15، 303 – 13، 177 – 22 · I 518 – 2، 517 – 19، 299 – 7 ·

pütünlədi بُتُنْلادِ ھەقىقىتىنى تەكشۈردى. 941 – 21 · III 467 – 8 ·

(بُتُـــنْلارْ – بُتُنْلامـــاكْ *pütünlər – pütünləmək*) 941 – 22 · III 467 – 10 ·

pütürdi بُتُرْدِ پۇتۇردى ~ پۇتتۇردى، ساقايتتى. 456 – 7 · II 95 – 4 ·

(بُتُرُرْ – بُتُرْماكْ *pütürür – pütürmək*) 456 – 11 · II 95 – 10 ·

qa // qə جا ئوخشىتىش قوشۇمچىسى. 846 – 1· III 287 – 12·

qabak, جَبْقْ بىر خىل كىچىك بېلىق. 289 – 8· I 494 – 5·

qaoɣïoɣ جَغْغْ قامچا ئۇچى، چۇچىسى. 562 – 4· II 302 – 5·

qaoɣïladï جَغْيلادِ چۇرقىرىدى، ۋارقىرىدى. 928 – 12· III 442 – 6·

qaoɣïladï جَغْيلادِ شارقىرىدى. 928 – 13· III 442 – 7·

(شَغْيلاڭ – جَغْيلاماقْ xaoɣïlar – xaoɣïlamak) 829 – 14· III 442 – 9·

qaoɣïr جَغْرْ شىرنە. 276 – 4، 976 – 20· I 470 – 12؛ III 526 – 3·

qaoɣïr جَغْرْ ھاراق، شاراب، ئىچىملىك. 276 – 5، 666 – 5، 901 – 20·
I 470 – 13؛ II 492 – 17؛ III 390 – 15·

qaoɣïr جَغْرْ چىغىر يول. 276 – 7· I 470 – 15·

qaoɣïrladï جَغْرْلادِ شەربەت قىلدى. 934 – 1· III 452 – 1·

(جَغْرْلارْ – جَغْرْلاماقْ qaoɣïrlar – qaoɣïrlamak) 934 – 2· III
452 – 3·

qaoɣïrlandï جَغْرْلَنْدِ شەربەتلىك بولدى، شارابلىق بولدى. 608 – 5· II 388 – 9·

(جَغْرْلَنُورْ – جَغْرْلَنْماقْ qaoɣïrlanur – qaoɣïrlanmak) 608 – 6· II
388 – 11·

qaoɣïrlïoɣ جَغْرْلِغْ: qaoɣïrlïoɣ ər — چاغىرى (شارابى) بار ئادەم. 376 – 11·
I 644 – 4·

qaoɣla جَغْلا چاغلا. يەر ئىسمى. 328 – 7· I 561 – 12·

qaoɣmur جَغْمُرْ چامغۇر. 348 – 13· I 597 – 1·

qaoɣrï جَغْرِي قارچىغا. 321 – 8، 321 – 13، 671 – 7، 934 – 16·
I 549 – 6، 549 – 13؛ II 502 – 9؛ III 453 – 4·

qaoɣrï bəg جَغْرِي بَكْ چاغرى بەگ. ئەرلەر ئىسمى. 321 – 8· I 549 – 6·
qaoɣrï təgin جَغْـــرِي تِكـــِينْ چـاغرى تېگـىن. ئەرلـەر ئىسـمى. 315 – 20· I 540 – 1·
qaoɣruk, جَغْـــرُقْ: *qaoɣruk, yər* — دەسسـىلىپ چـىڭدىلىپ كەتكـەن يـەر. 358 – 4· I 614 – 1·
qahxadï جَخْشادِي شاراقلىدى. 901 – 16· III 390 – 10·
(جَخْشـــارْ – جَخْشـــاماقْ *qahxar – qahxamak*) 901 – 18· III 390 – 14·
qahxak, جَخْشاقْ چوخچا تاشلىق. 357 – 24، 357 – 27· I 613 – 9، 613 – 10·
qahxak, جَخْشاقْ ئۆرۈك قېقى ۋە ئۈزۈم ۋاسالغۇسى. قارلۇقچە. 358 – 1· I 613 – 14·
qahxu جَخْشُو كـۆز ئاغرىقىغا دەۋا بولىدىغان بىر خىل ئوت. 322 – 27· I 552 – 9·
qak, جَقْ «دەل، خۇددى» دېگەنگە ئوخشاش بىر نەرسىنىڭ نەق ئۆزىنى بىلدۈرىدىغان سـۆز. 254 – 2، 254 – 2، 254 – 3· I 434 – 5، 434 – 6، 434 – 8·
qak, جَقْ غىڭ. ئاۋازنى بىلدۈرىدىغان ئىملىق سۆز. 254 – 8، 254 – 8· I 434 – 14، 434 – 15·
qak,dï جَقْدِي چاقتى. ئوغۇزچە. 415 – 20· II 21 – 17·
(جَقارْ – جَقْماقْ *qakar – qakmak*) 416 – 1· II 22 – 4·
qak,ïldï جَقلْدِي چېقىلدى. 502 – 12· II 186 – 12·
(جَقلُرْ – جَقلْماقْ *qakïlur – qakïlmak*) 502 – 15· II 187 – 5·
qak,ïndï جَقنْدِي چاقىدىغاندەك كۆرۈندى. 514 – 13· II 211 – 5·
(جَقـــنُورْ – جَقنْمـــاقْ *qakïnur – qakïnmak*) 514 – 15· II 211 – 7·
qak,ïr جَقرْ چېقىر، چېقىر كۆز. 276 – 8· I 470 – 16·
qak,ïxdï جَقشْدِي چېقىشتى. 479 – 23· II 141 – 4·
(جَقشُـــورْ – جَقشْـــماقْ *qakïxur – qakïxmak*) 479 – 25· II 141 – 7·
qak,mak, جَقْماقْ، جَقْمَقْ چاقماق. 358 – 5، 415 – 23، 479 – 23، 502 – 12، 514 – 13، 538 – 11، 709 – 4· I 614 – 3؛ II 22 – 3، 141 – 4، 186 – 12، 211 – 5، 257 – 6؛ III 31 – 10·

qak, quk, جَقْ جُـقْ چاق - چوق، قارس - قورس. ئوتون، سۆگەك ۋە ياڭاققا ئوخشاش نەرسىلەر سوندۇرۇلغاندا چىقىدىغان ئاۋاز. 254 – 5، 254 – 6· I 434 – 10، 434 – 12·

qak,rak, جَقْرَقْ تاز، تازچاق. 357 – 27· I 613 – 11·

qak,rattï جَقْرَتِّي چاقارتتى، پارقىراتتى. 664 – 1· II 488 – 15·

(جَقْـرَتُورْ – جَقْرَتْمـاقْ qak,ratur – qak,ratmak) 664 – 3· II 488 – 18·

qak,rïxtï جَقْرِشْـــتِي چاقىرىشتى، ۋارقىراشتى. ئوغۇزچە. 560 – 18· II 299 – 13·

(جَقْرِشُورْ – جَقْرِشْـماقْ qak,rïxur – qak,rïxmak) 560 – 20· II 299 – 15·

qak,turdï جَقْتُرْدِي چاقتۇردى. 538 – 11· II 257 – 6·

(جَقْتُـرُرْ – جَقْتُرْمـاقْ qak,turur – qak,turmak) 538 – 13· II 257 – 9·

qal چالْ ئالا. 806 – 1· III 214 – 9·

qalaŋ جَلَـنكْ: qalaŋ baxï — ۋالاقتەگكۇر، ۋات - ۋات. 965 – 1· III 506 – 16·

qalaŋ جَلَنكْ يالاڭ، يالىڭاچ، قاقاس. 965 – 3· III 507 – 1·

qaldï جَلْـدِي چالدى، يىقتىتى: ئاڭلاتتى، ئىشىتتۇردى. 421 – 1· II 30 – 16·

qaldï جَلْدى ئۇردى. 421 – 9· II 31 – 4·

(جَلارْ – جَلْماقْ qalar – qalmak) 421 – 22· II 32 – 2·

qaldïr qaldïr جَلْـدِرْ جَلْـدِرْ چالدۇر - چۇلدۇر، شالدۇر - شۇلدۇر. ئىملىق سۆز. 348 – 10، 348 – 10· I 596 – 16، 596 – 17·

qaldradï جَلْدِرادِي شاراقلىدى، شاراق - شۇرۇق قىلدى. 1022 – 10· III 606 – 13·

(جَلْـدِرارْ – جَلْدِرامـاقْ qaldrar – qaldramak) 1022 – 13· III 607 – 1·

qaloqay جَلْغايْ قۇش پەيلىرىنىڭ غولى. 870 – 15· III 332 – 3·

qalïoq جَلغْ يوقالغان نەرسىنى «سۇرۇشتۇرۇش، ئاختۇرۇش»نى بىلدۇرىدىغان سۆز. 284 – 5· I 485 – 7·

qalïndï جَلنْدِي چېلىندى، ئاڭلاندى: ئورۇقلىدى، چالدى (يىقىلدى). 514 – 21· II 211 – 16·

(جَلنُورْ – جَلنْماقْ qalïnur – qalïnmak) 515 – 2· II 212 – 7·

qalïx جَلِيشْ چېلىش، كۆرەش. 279 – 22· I 477 – 14·

qalïxdï جَلِشْدِي چاك كەتتى، ئاجرىدى. 483 – 19· II 148 – 10·

(جَلِشُورْ – جَلِشْماقْ qalïxur – qalïxmak) 483 – 21· II 148 – 13·

qalïxdï جَلِشْدِي چېلىشتى. 483 – 22· II 148 – 14·

(جَلِشُورْ – جَلِشْماقْ qalïxur – qalïxmak) 483 – 23· II 149 – 1·

qalk‚an جَلْقَنْ يارىنىك ئەدىشى، بىر يەردىن يەنە بىر يەرگە تارقىلىشى. 335 – 14· I 574 – 9·

qalk, qulk, جَلْقْ جُلْقْ جالاق - جۇلۇق. ئىتتىرىش ياكى ئۇرۇشتىن چىققان ئاۋاز. 266 – 2، 266 – 2· I 454 – 5، 454 – 6·

qalma جَلْما چالما، پوم. 329 – 20· I 564 – 2·

qalpak‚ جَلْبَقْ چالپاق، پاسكىنا؛ چىگىچ. 358 – 8· I 614 – 8·

qalpaŋ جَلْبَنْكْ چالپاك ~ چەلپەك، شاتراق لاي. 976 – 19· III 526 – 2·

qalpaxdï جَلْبَشْدِي توقۇنۇشتى، جېدەللەشتى. 559 – 15· II 297 – 7·

(جَلْبَشُرْ – جَلْبَشْماقْ qalpaxur – qalpaxmak) 559 – 17· II 297 – 10·

qal qul جَلْ جُلْ جۇل - جۇل رەخت. 254 – 23· I 435 – 14·

qalturdï جَلْتُرْدِي چالدۇردى، يىقىتىتۇردى؛ ئاغدىلاتتى. 539 – 9· II 258 – 18·

(جَلْتُرُرْ – جَلْتُرْماقْ qalturur – qalturmak) 539 – 12· II 259 – 5·

qamoɣuk‚ جَمْغُقْ چېقىمچى. 358 – 12· I 614 – 15·

qamoɣur جَمْغُرْ چامغۇر. 348 – 14· I 597 – 2·

qamï جَمِي شاۋقۇن - سۇرەن، جاڭجال. 865 – 11، 865 – 12· III 322 – 18، 322 – 20·

qamrak‚ جَمْرَقْ بالا - چاقا. 358 – 2· I 613 – 17·

qanak‚ جَنَقْ چاناق. ياغاچتىن ئويۇپ ئىشلەنگەن تۇزلۇق. 289 – 27· I 495 – 8·

qanak‚ جَنَقْ، جَناقْ چاناق: قاچا. ئوغۇزچە. 289 – 28، 74 – 21، 714 – 14، 771 – 21· I 495 – 10، 114 – 12؛ III 40 – 18، 149 – 18·

qanaq جَنَجْ زەيپانە: جۇرئەتسىز، قورقۇنچاق ئادەم. 272 – 18· I 464 – 12·

qanaqladï جَنَجْلادِي ئاجىز ھېسابلىدى، بوشاڭ ھېسابلىدى. 933 – 16· III ·12 – 450
(جَنَجْلارْ – جَنَجْلامـاقْ qanaqlar – qanaqlamak) 933 – 18· III ·1 – 451
qanbalïk, جَنْبَلِقْ چانبالىق. شەھەر ئىسمى. 95 – 22· I ·2 – 153
qandïxdï جَنْدِشْدِي چېنىشتى. 559 – 19· II ·1 – 298
(جَنْدِشُورْ – جَنْدِشْـماقْ qandïxur – qandïxmak) 599 – 20· II ·3 – 298
qanduturdï جَنْدُتُرْدِي چاندۇردى، باش تارتتۇردى. 539 – 22· II ·17 – 259
qank,a جَنْقا بىر خىل تۇزاق. 325 – 19· I ·3 – 557
qanqaroqa جنجرغا قۇشقاچ. 871 – 17· III ·9 – 333
qanqu جَنْجُو نوغۇچ. 318 – 17· I ·12 – 544
qanturdï جَنْتُرَدِي چاندۇردى، باش تارتتۇردى. 539 – 20· II ·14 – 259
(جَنْتُـرُرْ – جَنْتُرْمـاقْ qanturur – qanturmak) 539 – 22· II ·17 – 259
qaŋ جَنكْ چاڭ. چالغۇ ئەسۋابى. 953 – 5· III ·13 – 487
qaŋïladï جَنكِيلادِي چاڭىلدىدى، غىڭشىدى. 990 – 22· III ·7 – 552
(جَنكِـيلارْ – جَنكِيلامـاقْ qaŋïlar – qaŋïlamak) 990 – 25· III ·12 – 552
qapdï جَبْدِي ئۇزدى؛ ئۇردى؛ چاپتى؛ چاپلىدى، سۇۋىدى. ئۇيغۇرچە. 405 – 20· II 2 – 3·
(جَبارْ – جَبْماقْ qapar – qapmak) 405 – 25· II 2 – 10·
qapoqut جَبْغُتْ كۆرپە، تۆشەك. 344 – 18· I 589 – 14·
qapïldï جَبْلْدِي چېپىلدى، چاپلاندى، سۇۋالدى. 492 – 11· II 166 – 6·
(جَبْلُرْ – جَبْلْماقْ qapïlur – qapïlmak) 492 – 13· II 166 – 9·
qapïndï جَبْنْدِي ساۋىدى، قامچىلىدى. 514 – 9· II 210 – 14·
(جَبْـنُورْ – جَبْنْمـاقْ qapïnur – qapïnmak) 514 – 11· II ·4 – 211
qapïtoqan جَبْتَغانْ چېپىلىدىغان، ئېتىلىدىغان. 388 – 24· I 666 – 19·
qapïtoqan جَبْتَغانْ چاپىدىغان. ئۇيغۇرچە. 388 – 26· I 667 – 3·
qapïttï جَبْتّي چېپىلدى؛ چاپتۇردى. ئۇيغۇرچە. 636 – 11· II 435 – 4·
(جَبْتُورْ – جَبْتْماقْ qapïtur – qapïtmak) 636 – 14· II 435 – 8·
qap qap جَبْ جَبْ چىپ - چىپ، شوپ - شوپ، ئىملىق سۆز. 244 – 18· I 417 – 12·

qapsadï جَبْسادي چاپقۇسى كەلدى، ئۇزگۇسى كەلدى. III ·1 – 900 ·1 – 387

(جَبْسار – جَبْساماقْ qapsar – qapsamak) III ·2 – 900 ·3 – 387

qapturdï جَبْتُرْدي ئۇزدۇردى: ئۇردۇردى، چاپتۇردى: سۇۋاتتى. ئۇيغۇرچە. 537 – ·16 II 255 – ·17

(جَبْتُرُرْ – جَبْتُرْماقْ qapturur – qapturmak) II ·20 – 537 ·7 – 256

qaqalak, جَجَلَقْ چېچىلاڭغۇ، پەرىشان. 381 – ·17 I 654 – ·7

qaqïr جاجِر چېدىر. 309 – ·20 I 528 – ·13

qarladï جَرْلادي چىرقىراپ يىغلىدى: نەرە تارتتى. III ·14 – 908 ·1 – 404

(جَرْلارْ – جَرْلاماقْ qarlar – qarlamak) III ·15 – 908 ·3 – 404

qarlattï جَرْلَتي چىرقىراتتى، يىغلاتتى. 672 – ·8 II 504 – ·11

(جَرْلَتُورْ – جَرْلَتْماقْ qarlatur – qarlatmak) II ·9 – 672 ·2 – 505

qarlaxdï جَرْلَشْدي چىرقىراپ يىغلاشتى: نەرە تارتىشتى. II ·21 – 561 ·11 – 301

(جَرْلَشُورْ – جَرْلَشْماقْ qarlaxur – qarlaxmak) II ·23 – 561 ·14 – 301

qar qarmak, جارْ جَرْمَقْ بالا - چاقا. 358 – ·2، 799 – ·25 I 613 – ·15؛ III ·8 – 203

qar qur جَرْ جُرْ شاپ - شۇپ. ئىملىق سۆز. 247 – ·26 I 424 – ·4

qars qars جَرْسْ جَرْسْ چارس - چارس. ئىملىق سۆز. 265 – ·13 I 453 – ·3

qart جَرْتْ بىرئاز، ئازراققىنا، كىچىككىنە. 260 – ·24 I 445 – ·12

qart qurt جَرْتْ جُرْتْ ھەرقانداق نەرسىنىڭ ئۇششىقى، ئۇۋۇقى. 260 – ·23 I 445 – ·10

qaruk, جَرُقْ چورۇق. 289 – ·12، 289 – ·14 I 494 – ·10، 494 – ·11

qaruk, جَرُقْ چارۇق. قەبىلە ئىسمى. 289 – ·19 I 494 – ·16

qaruk,ladï جَرُقْلادي چورۇق كىيدى. 938 – ·18 III 461 – ·7

(جَرُقْلارْ – جَرُقْلاماقْ qaruk,lar – qaruk,lamak) III ·19 – 938 ·9 – 461

qaruk,landï جَرُقْلَنْدي چورۇقلۇق بولدى. 607 – ·11 II 386 – ·16

(جَرُقْلَنُورْ – جَرُقْلَنْمـــاقْ *qaruqlanur – qaruqlanmaq*) 607 – 12· II 387 – 1·

qaruk,luoɣ جَـــرُقْلُغْ: *qaruqluoɣ ər* — چورۇقلـۇق ئـادەم. 377 – 24· I 647 – 6·

qaruk,luoɣ جَرُقْلُغْ چارۇقلۇغ. ئوغـۇز ئۇرۇقلـرىدىن بـرىنىڭ ئىسـمى. 377 – 2· I 647 – 8·

qaruk,luk, جَرُقْلُقْ چورۇقلـۇق، چـورۇق قىلىشقا تـەييارلانغان تېـرە. 381 – 24· I 654 – 15·

qarun جَرُونْ چىنار. ياغمىچە. 316 – 14· I 540 – 21·

qat جَـــتْ جاق - جـۇق، جـالاق - جۇلـۇق. ئىملـىق سـۆز. 245 – 29، 245 – 30· I 420 – 5، 420 – 7·

qat جاتْ قۇدۇق. ئوغـۇزچە. 798 – 13· III 200 – 12·

qatïladï جَتيلادِي چارتىلدىدى، قارسىلدىدى. 927 – 15· III 440 – 7·

(جَتـــيلارْ – جَتيلامـــاقْ *qatïlar – qatïlamaq*) 927 – 17· III 440 – 10·

qatïr جاتِرْ چېدىر. 309 – 18· I 528 – 11·

qatïr جاتِرْ نۆشـۇدۇر. كـۇچا شېۋىسىدە. 309 – 19· I 528 – 12·

qatpa جَتْبا بىر خىل سېلىق. چىگىلچە. 317 – 18· I 542 – 13·

qattï جَتّي چاتتى، قاتتى. ئوغـۇزچە. 632 – 19· II 429 – 16·

(جَتارْ – جَتْماقْ *qatar – qatmaq*) 632 – 20· II 429 – 18·

qatuk, جَـــتُقْ بىـر خىـل دېڭىـز بېلىقىنىـڭ مۇڭگـۈزى. 853 – 12· III 300 – 11·

qava جَقا چاۋا. ئادەم ئىسمى. 858 – 23· III 311 – 9·

qavar جَقارْ چاۋار، تۇتۇرۇق. 313 – 18· I 535 – 13·

qavar quvar جَقارْ جُقارْ چاۋار - چاتقال. 313 – 18· I 535 – 13·

qavarlïoɣ جَقـــارْلِغْ: *qavarlïoɣ yər* — چـاۋارلىق يـەر. 376 – 16· I 644 – 12·

qavïoɣ جَقِغْ قامچا ئۇچى، چۇچىسى. 283 – 14، 579 – 14· I 484 – 4؛ 334 – 8· II

qavïk,tï جَقْقـــتِي داڭـق چىقـاردى، نـام - شـۆھرەت تاپـتى. 490 – 16· II 162 – 6·

(جَقْقـــارْ – جَقْقَمـــاقْ *qavïkar – qavïkmak*) 490 – 17· II 162 – 8·

qavlandï جَغْلَنْدِي چالا پىشتى. 590 – 22· II 356 – 14·

(جَغْلَـنُورْ – جَغْلَنْمـاقْ qaqlanur – qaqlanmaq) II ·23 – 590
·15 – 356

qavlandï جَقْلَـــنْدِي شـۆهرەت قـازاندى، داڭـق چىقـاردى. II ·1 – 591
·17 – 356

(جَقْلَـنُورْ – جَقْلَنْمـاقْ qavlanur – qavlanmaq) II ·2 – 591
·2 – 357

qavlï جَقْلِي لاچىن. ·6 – 328 I ·11 – 561

qavlï جاڤْلِي ياڭاق ۋە شاپتۇل شاكاللىرى. كەنچەكچە. III ·10 – 1018
·8 – 599

qavux جَقُشْ چاۋۇش. جەڭدە سەپ تۈزەيدىغان، ئۇرۇش قىلمىغان چاغدا ئەسكەرلەرنى خەلققە زۇلۇم سالغۇزمايدىغان ئوفىتسېر. ·18 – 279
·8 – 477 I

qavxaŋ جَقْشانك شوشاڭ. چىگىلچە. ·21 – 976 III ·5 – 526

qavzu جَقْزُو تاغدا ئۆسىدىغان، غولى، شېخى ۋە مېۋىسى قىزىل بىر خىل دەرەخ. ·10 – 322 I ·6 – 551

qaxïr جاشِرْ چېدىر. ئوغۇزچە. ·19 – 309 I ·13 – 528

qaydam جَيْدَمْ كۆرپىنىڭ ئىچىگە سېلىنىدىغان ۋە يامغۇرلۇق تىكىلىدىغان يۇپقا كىگىز. ·13 – 822 III ·5 – 243

qażan جاذَنْ چايان. ·3 – 312 I ·5 – 533

qəbix جَبِشْ چېۋىش. ·17 – 279 I ·7 – 477

qəbixləndi جَبِشْلَنْدِي چېۋىشلەندى، چېۋىش بولدى. ·8 – 607 II ·12 – 386
(جَبِشْلَنُورْ – جَبِشْـلَنْماكْ qəbixlənür – qəbixlanmək) ·10 – 607
II ·15 – 386

qəbni جَبْنِي چەبنى. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. I ·16 – 55
·1 – 80

qəgdi جَكْدِي چەگدى ~ چىگدى. ·14 – 419 II ·5 – 28

(جَكَارْ – جَكْماكْ qəgər – qəgmək) ·16 – 419 II ·7 – 28

qəgindi جَكْنْدِي چىگىۋالدى. ·19 – 514 II ·13 – 211

(جَكِـــنُورْ – جَكِنْمـــاكْ qəginür – qəginmək) II ·20 – 514
·14 – 211

qək جاكْ بىر خىل يىپ رەخت. ·10 – 805 III ·1 – 213

qəkək جَكَكْ چېچەك كېسىلى. چىگىلچە. ·24 – 295 I ·13 – 504

qəkdi جَكْدِي چەكتى، چېكىت قويدى. ·14 – 419 II ·13 – 27

(جَكَارْ – جَكْماكْ qəkər – qəkmək) ·16 – 419 II ·16 – 27

qəkik جَكِكْ چېكىت. 625 – 14، 514 – 16، 539 – 1 · II 418 – 6، 211 – 10، 258 – 6·

qəkik جَكِكْ سۇكە، سۇكەك. 625 – 15 · II 418 – 7·

qəkik جَكِكْ قۇشقاچقا ئوخشايدىغان ئالمچىپار قۇش. 625 – 16 · II 418 – 8·

qəkildi جَكِلْدِي چېكىلدى، چېكىت قويۇلدى. 503 – 5 · II 188 – 7·

(جَكِلْمَاكْ – جَكِلْ *qəkilür – qəkilmək*) 503 – 6 · II 188 – 9·

qəkindi جَكِنْدِي چېكىۋالدى، چېكىت قويۇۋالدى. 514 – 16 · II 211 – 9·

(جَكِنْمَاكْ – جَكِنْ *qəkinür – qəkinmək*) 514 – 17 · II 211 – 11·

qəkixdi جَكِشْدِي چېكىشتى. 482 – 8 · II 146 – 3·

(جَكِشْمَاكْ – جَكِشْ *qəkixür – qəkixmək*) 482 – 10 · II 146 – 6·

qəkləxdi جَكِلَشْدِي چەك تاشلاشتى، قۇرئە سېلىشتى. 561 – 25 · II 301 – 16·

(جَكِلَشْمَاكْ – جَكِلَشْ *qəkləxür – qəkləxmək*) 561 – 27 · II 301 – 18·

qəkrək جَكْرَكْ: *qəkrək kapa* — يۇڭ رەختتىن تىكىلگەن يانچۇقسىز تون. 363 – 13 · I 623 – 6·

qəktürdi جَكْتُرْدِي چەكتۇردى. 539 – 1 · II 258 – 6·

(جَكْتُرْمَاكْ – جَكْتُرْ *qəktürür – qəktürmək*) 539 – 4 · II 258 – 11·

qəkük جَكُكْ چەكچەگ، بولقا. ئوغۇزچە. 625 – 13 · II 418 – 5·

qəkün جَكُنْ مولۇن ئاسلىنى. 306 – 15 · I 523 – 7·

qəkürgə جَكُرْگَا چېكەتكە. ئوغۇزچە. 371 – 17 · I 637 – 16·

qəliŋ جَلِنْكْ چىنە، فارفور. 965 – 2 · III 506 – 18·

qəlpək جَلْبَكْ چاپاق. 363 – 17 · I 623 – 11·

qəlpəkləndi جَلْبَكْلَنْدِي چاپاقلاشتى. 617 – 7 · II 404 – 13·

(جَلْبَكْلَنْمَاكْ – جَلْبَكْلَنْ *qəlpəklənür – qəlpəklənmək*) 617 – 8 · II 404 – 14·

qənixtürük جَنِشْتُرُكْ جىنەستە. 401 – 15 · I 686 – 9·

qənəl جَنَكَلْ ئوسال. 629 – 11 · II 424 – 4·

qəŋli جَنْكِلِي: *qəŋli məŋli* — لىڭگىرتاقتاق. بىر خىل ئويۇن. 970 – 27 · III 517 – 4·

qəŋxi جَنكْشِي چەڭشى. خوتەن بېگىنىڭ ئىسمى. 970 – 13، 970 – 14 III 516 – 5، 516 – 6.

qəŋxü جَنكْشُو قىسقا پاختىلىق چاپان. 970 – 12 III 516 – 4.

qəqək جَجَكْ، جَجَاكْ چېچەك، گۈل. 295 – 23، 100 – 18، 147 – 5، 156 – 18، 184 – 3، 332 – 8، 621 – 25، 623 – 22، 623 – 26 I 504 – 12، 160 – 18، 242 – 8، 259 – 19، 311 – 2، 568 – 14؛ II 412 – 2، 415 – 6، 415 – 9.

qəqəkləndi جَجَكْلَنْدِي چېچەكلىدى. 607 – 14 II 387 – 3.

qəqəklənür – qəqəklənmək (جَجَكْلَنُورْ – جَجَكْلَنْمَاكْ) 607 – 15، II 387 – 5.

qəqəklik جَجَكْلِكْ چېچەكلىك، گۈلزارلىق. 385 – 11 I 660 – 17.

qəqkə جَجْكَا بۆزچىنىڭ يىپ تارايدىغان تارغىقى. 327 – 9 I 559 – 19.

qər جَرْ بەدەننىڭ ئېغىرلاشقانلىقىنى بىلدۈرىدىغان بىر سۆز. 247 – 12، 423 – 3 I

qər جَرْ ۋاقىت، چاغ. ئوغۇزچە. 247 – 14 I 423 – 6.

qər جَرْ يۇزمۇيۇز، ئۈدۈل. 247 – 15 I 423 – 8.

qərik جَرِكْ ئۇرۇش سېپى: قوشۇن، چېرىك. 295 – 25، 104 – 32، 107 – 23، 336 – 10، 393 – 2، 474 – 7، 479 – 10، 561 – 12، 934 – 15 I 504 – 14، 167 – 10، 173 – 9، 576 – 4، 674 – 8؛ II 130 – 3، 140 – 6، 300 – 14؛ III 453 – 3.

qərik جَرِكْ ھەر نەرسىنىڭ قارشىسى، قارشى تەرىپى. ئوغۇزچە. 296 – 1 I 504 – 17.

qərkəxti جَرْكَشْتِي سەپ تارتىشتى. 561 – 6 II 300 – 8.

qərkəxür – qərkəxmək (جَرْكَشُورْ – جَرْكَشْمَاكْ) 561 – 20 II 301 – 10.

qərləndi جَرْلَنْدِي كېسەل بولدى، ئاغرىدى، ئېغىرلاشتى. 590 – 9 II 355 – 12.

qərlənür – qərlənmək (جَرْلَنُورْ – جَرْلَنْمَاكْ) 590 – 11 II 355 – 14.

qərlətti جَرْلَتِي بۇزدى، كاردىن چىقاردى، ئاغرىتتى، ئېغىرلاشتۇردى. 672 – 11 II 505 – 4.

qərlətür – qərlətmək (جَرْلَتُورْ – جَرْلَتْمَاكْ) 672 – 14 II 505 – 9.

qərlig جَرْلِكْ: *kəzi qərlig* — كۆزى چارلاشقان ئادەم. I ·15 – 363 ·8 – 623

qərməldi جَرْمَلْدِي چۆمەلدى، ئۆرۈلدى. 579 – 14· II 334 – 8·

(جَـرْمَلُورْ – جَرْمَلْمـاكْ *qərmələr – qərməlmək*) II ·15 – 579 ·10 – 334

qərmətti جَرْمَتِّي چۆمەتتى، ئۆرۈتتى. 675 – 14· II 510 – 19·

(جَـرْمَتُورْ – جَرْمَتْمـاكْ *qərmətər – qərmətmək*) II ·16 – 675 ·4 – 511

qərməxdi جَرْمَشْدِي چۆمەشتى، ئۆرۈشتى. 562 – 4· II 302 – 5·

(جَرْمَشُورْ – جَرْمَشْـماكْ *qərməxər – qərməxmək*) II ·6 – 562 ·8 – 302

qərtildi جَـرْتِلْدِي كەتتى، يوقالدى، قولدىن چىقتى. 578 – 13· II ·10 – 332

(جَـرْتِلُورْ – جَرْتِلْمـاكْ *qərtilər – qərtilmək*) II ·14 – 578 ·12 – 332

qərtti جَرْتِّي قويۇۋەتتى؛ سۇندۇرۇۋەتتى. 1007 – 15· III 580 – 5·

(جَرْتـارْ – جَرْتْمـاكْ *qərtər – qərtmək*) III ·18 – 1007 ·10 – 580

qətkən جَتْكانْ تىزگىن. 336 – 26· I 577 – 6·

qətük جَـتُكْ مۇشۇك. ئوغۇزچە. 295 – 22، 785 – 8· I 504 – 10؛ ·8 – 175 III

qəvrüldi جَڤْرُلْدِي چۆرۈلدى، چۆرگىلىدى. 579 – 11· II 334 – 4·

(جَڤْـرُلُورْ – جَڤْرُلْمـاكْ *qəvrülər – qəvrülmək*) II ·12 – 579 ·6 – 334

qəvrüxdi جَڤْرُشْدِي چۆرۈشتى. 560 – 5· II 298 – 10·

(جَڤْرُشُـورْ – جَڤْرُشْـماكْ *qəvrüxər – qəvrüxmək*) II ·8 – 560 ·13 – 298

qəvürdi جَڤُرْدِي چۆربدى، چۆرگىلەتتى. 463 – 3· II 108 – 6·

(جَڤُرارْ – جَڤُرْماكْ *qəvürar – qəvürmək*) II ·7 – 463 ·11 – 108·

qəvürgən جَڤُرْكانْ چۆرۈيدىغان. 395 – 1· I 677 – 16·

qəvxəŋ جڤشـانك كۆزى ياشاڭغىرايدىغان، كۆرۈش قۇۋۋىتى ئاجىز ئادەم. ·22 – 976 III ·6 – 526

qəx جَشْ. چەش. 252 – 16، 252 – 18، 460 – 23، 547 – 24· I ·11 – 431، 431 – 12؛ II 104 – 6، 274 – 18·

qəxkəl جَشْـــكالْ ساپـال قاچـا ۋە ئۇنـاڭ سـۇنۇقلىرى. I ·17 – 366 ·8 – 629

qəgildi جِكِلْدِي چىگىلدى، چىگىچلەندى. 503 – 8· II 188 – 10·

qəgtürdi جِكْتُرْدِي چىگدۇردى. 538 – 8· II 257 – 2·

qəkik جِكِكْ چېكىت. 482 – 8· II 146 – 3·

qəkin جِكِينْ: *qəkin yïpï* — چېكىم يىپى، مەشۇت يىپ. 316 – 17· I 541 – 3·

qəkin جِكِينْ، جِكِنْ چەكمە، كەشتە. 316 – 18، 316 – 18، 912 – 14· I 541 – 5، 541 – 6؛ III 412 – 6·

qəknədi جِكِنادِي كەشتىلىدى. 912 – 14· III 412 – 6·

qəqək جِجاكْ چېچەك. 494 – 8· II 170 – 5·

qi جِي نەم. 846 – 4· III 288 – 1·

qibək جِبَكْ: *qibək kuroquy* — چىۋ قۇرغۇي. 295 – 21، 870 – 16· I 504 – 9؛ III 332 – 4·

qigi جِكِي قېيىش. 861 – 21· III 316 – 14·

qigil جِكِلْ چىگىل. قەبىلە ئىسمى. 299 – 22· I 511 – 8·

qigir qigir جِكِرْجِكِرْ گىچىر ـ گىچىر. قۇم ئارىلىشىپ قالغان نانىنى چاينىغاندا چىقىدىغان ئاۋاز. 276 – 16· I 471 – 6·

qigit جِكِتْ چىگىت. ئارغۇچە. 271 – 2· I 462 – 3·

qiglixdi جِكِلِشْدِي چىگىلىشتى، چىڭ چىگىلدى. 562 – 1· II 302 – 1·

qignə جِكْنا چىنە (باغ تارتىدىغان چىنە). ياغمىچە. 330 – 21، 912 – 16· I 566 – 4؛ III 412 – 9·

qignədi جِكْنادِي سۆرەم سالدى. 912 – 16· III 412 – 9·

qik جِكْ چىك، چىككە. 255 – 1· I 435 – 19·

qik pük جِكْ بُوكْ چىككە ـ پوككا. 787 – 14· III 180 – 3·

qik qik جِكْ جِـكْ چىك ـ چىك. ئوغلاقنى قىچقارغاندا ياكى ھەيدىگەندە ئېيتىلىدىغان ئىملىق سۆز. 254 – 25· I 435 – 17·

qikin جكِينْ چۈجگۈن ئوت. 316 – 15· I 541 – 1·

qikrədi جكْرادِي غىچىرلىدى. 897 – 21· III 382 – 12·

(جكْرارْ – جكْراماكْ *qikrər – qikrəmək*) 897 – 23· III 382 – 14·

qiktən جكْتانْ ئېگەر يوپۇقى. 331 – 15· I 567 – 7·

qil جِلْ، جِيلْ كۆك، تاياق ئىزى، تەندىكى تاياق ئىزى. 256 – 16، 789 – 28· I 438 – 17؛ III 184 – 8·

qil جِيلْ سەت. ئوغۇزچە. 789 – 27· III 184 – 7·

qilədi جلادِي، جيلادِي چىلىدى، نەملىدى. 891 – 12· III 370 – 2·

(جلارْ – جلاماكْ *qilər – qiləmək*) 891 – 13· III 370 – 3·

qilər جلارْ چىلە. 864 – 2· III 320 – 12·

qildək جِلْدَكْ ئاتنىڭ كۆكسىگە چىقىدىغان بىر خىل چىيقان. 363 – 18· I 623 – 12·

qildəy جِلْدايْ ئاتنىڭ كۆكرىكىدە پەيدا بولىدىغان بىر خىل يارا. 869 – 23· III 330 – 17·

qilgü جِلْگُو: *qilgü at* — شىرغا ئات. 327 – 14· I 560 – 6·

qilik qilik جِلِكْ جِلِكْ چىك - چىك. ئۆچكىنى قىچقىرىشتا ئىشلىتىلىدىغان ئىملىق سۆز. 296 – 4· I 505 – 1·

qinqü جِنْجُو ئۇنچە. ئوغۇزچە، قىپچاقچە. 713 – 13، 861 – 25· III 39 – 1، 317 – 4·

qiŋlək جِنْكْلَكْ چىڭگىلەك. 974 – 22· III 523 – 7·

qir جِرْ جىرت. كىيىم يىرتىلغاندا چىقىدىغان ئاۋاز. 247 – 18· I 423 – 12·

qir جِرْ ياغ. 247 – 24، 247 – 24· I 424 – 1، 424 – 2·

qiriŋ جِرِنكْ جىرىك. لېگەن، تاۋاقتا ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ چىقارغان ئاۋازى. 964 – 11· III 505 – 13·

qirt جِرْتْ چىرت. تۆكۈرگەندە چىشلارنىڭ ئارىسىدىن چىقىدىغان ئاۋاز. 261 – 3· I 445 – 15·

qit جِيتْ چىت. ئالىچىپار گۈللۈك چىن رەختى. 780 – 14· III 166 – 11·

qivgin جِفْكِنْ: *qivgin ax* — قورساقنى توق تۇتىدىغان قۇۋۇشقاق ئاش. 336 – 28· I 577 – 8·

qivgünləndi جِفْكُنْلَنْدِي: *ol bu axïoŋ qivgünləndi* — ئۇ بۇ ئاشنى قورساقنى توق تۇتىدىغان قۇۋۇشقاق ئاش دەپ ھېسابلىدى. 618 – 13· II 406 – 16·

(جۇكۇنلىنۇر – جۇكۇنلىنمەك *qivgünlənür – qivgünlənmək*) 618 – 14· II 407 – 1·

qivi جۇي جىنلار گۈرۈھىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 859 – 1· III 311 – 14·

qixədi جىشادي تەرەت قىلدى· 888 – 19· III 364 – 12·

qivxəŋ جۇشانك ئاچچىق· 976 – 20· III 526 – 3·

qixətti جىشتّي چىچۈردى· 643 – 20· II 449 – 15·

(جىشتۇر – جىشتىماك *qixətür – qixətmək*) 643 – 21· II 449 – 17·

qix qix جىشْ جىشْ چىش - چىش. ئايالالار بالىنى سىيدۈرمەكچى بولغاندا ئېيتىلىدىغان ئىملىق سۆز· 253 – 1· I 432 – 11·

qiz جىزْ تۆمۈر مىخ· 783 – 3· III 171 – 1·

qiztürdi جىزْتُرْدي بەل قويدۇردى، جۆن قىلدى· 537 – 22· II 256 – 8·

(جىزْتُرُرْ – جىزْتُرْماكْ *qiztürür – qiztürmək*) 538 – 1· II 256 – 11·

qïbïk¸ جبقْ چىۋىق، ھۆل چىۋىق· 289 – 10، 244 – 23، 405 – 21· I 494 – 8، 418 – 5؛ II 2 – 5·

qïbïk¸ladï جىبقْلادي چىۋىقلىدى، چىۋىق بىلەن ئۇردى· 938 – 15· III 461 – 4·

(جىبقْلارْ – جىبقْلاماقْ *qïbïk¸lar – qïbïk¸lamak¸*) 938 – 16· III 461 – 6·

qïbïrttï جىبىرتّي چىۋىقلىدى، چىۋىق بىلەن ئۇردى· 1009 – 19· III 584 – 10·

(جىبىرتۇرْ – جىبىرتْماقْ *qïbïrtur – qïbïrtmak¸*) 1009 – 20· III 584 – 12·

qïoŋ جىيغْ چىغدان. چېدىردا ياشايدىغانلارنىڭ چىغدىن توقۇيدىغان پەردىسى· 786 – 1· III 177 – 1·

qïoŋ جيغْ چى. تۇركىلەرنىڭ گەز ئۆلچىمى· 786 – 3· III 177 – 4·

qïoŋay جغاىْ كەمبەغەل· 868 – 11، 194 – 17، 266 – 6، 868 – 13· III 328 – 5؛ I 329 – 14، 454 – 9؛ III 328 – 6·

qïoŋdï جغْدي چىگدى ~ چەگدى· 414 – 1· II 18 – 15·

(جغارْ – جغْماقْ *qïoŋar – qïoŋmak¸*) 414 – 2· II 18 – 17·

qïoŋïldï جغلدى چىگىلدى· 502 – 10· II 186 – 8·

(جغلۇر – جغلماق *qïoŋïlur – qïoŋïlma k¸*) 502 – 11· II 186 – 10·

qïoqïl tïoqïl جغلْ تغلْ: *oķ kix iqrə qïoqïl tïoqïl ķïldï* — ئوق ساداق ئىچىدە غىچىر - غىچىر قىلدى. 299 – 20· I 511 – 5·

qïoqïlvar جغلْقارْ: *qïoqïlvar oķï* — كىچىك، قىسقا ئوق. 375 – 15· I 642 – 11·

qïoqïrladï جغرْلادِ چىغىر يول پەيدا قىلدى. 934 – 4· III 452 – 5·

(جغرْلارْ – جغرْلاماقْ *qïoqïrlar – qïoqïrlamaķ*) 934 – 6· III 452 – 8·

qïoqïrlandï جغرْلَنْدِ چىغىرلاندى، چىغىر يول پەيدا بولدى. 608 – 8· II 388 – 13·

(جغرْلَنُورْ – جغرْلَنْماقْ *qïoqïrlanur – qïoqïrlanmaķ*) 608 – 9· II 388 – 15·

qïoqladï جغْلادِ چىيلىدى، گەزلىدى، ئۆلچىدى. 908 – 22· III 404 – 12·

(جغْلارْ – جغْلاماقْ *qïoqlar – qïoqlamaķ*) 908 – 23· III 404 – 14·

qïoqlattï جغْلَتّي گەزلەتتى. 672 – 19· II 505 – 16·

(جغْلَتُورْ – جغْلَتْماقْ *qïoqlatur – qïoqlatmaķ*) 672 – 21· II 505 – 16·

qïoqrï جغْرِ چىغرىق، چاق، تۆگمەن چاقى، يىپەك ئېگىرىدىغان چاق. 321 – 10، 321 – 13، 579 – 11، 588 – 4، 598 – 22، 640 – 2· I 549 – 8، 549 – 10؛ II 334 – 4، 350 – 18، 442 – 14·

qïoqrïttï جغْرِتّي چىڭىتتى، چىڭدىدى. 663 – 18· II 488 – 2·

(جغْرِتُورْ – جغْرِتْماقْ *qïoqrïtur – qïoqrïtmaķ*) 663 – 22· II 488 – 8·

qïoqrudï جغْرُودِ قاتتى. 897 – 7· III 381 – 12·

(جغْرُورْ – جغْرُوماقْ *qïoqrur – qïoqrumaķ*) 897 – 9· III 381 – 15·

qïķ جِيقْ غىڭ. 787 – 5· III 179 – 4·

qïķan جقَنْ جىيەن بالا. 306 – 14· I 523 – 6·

qïķardïm جقَرْدِمْ چىقاردىم. 463 – 22· II 109 – 16·

(جقارُرْ – جقَرْماقْ *qïķarur – qïķarmaķ*) 463 – 23· II 109 – 18·

qïķdï جِيقْدِ نەم تارتتى. 829 – 1· III 254 – 18·

ئىندېكس

(جيقارْ – جيقْماقْ *qïkar – qïkmak*) ·1 – 255 III ·3 – 829

qïk,ïldï جقْلْدي چمقلدى· 503 – 3· II 188 – 4·

(جقْلُرْ – جقْلْماقْ *qïkïlur – qïkïlmak*) 503 – 4· II 188 – 6·

qïk,ïx جقْشْ چمقمش، پايدا، مەنپەئەت. 279 – 20· I 477 – 11·

qïk,ïxdï جقْشْدي چمقمشتى· 480 – 1· II 141 – 8·

(جقْشُورْ – جقْشْماقْ *qïkïxur – qïkïxmak*) 480 – 3· II 141 – 11·

qïk,radï جقْرادي چمقرىدى: غىچىرلىدى· 897 – 17· III 382 – 7·

(جقْرارْ – جقْراماقْ *qïkrar – qïkramak*) 897 – 20· III 382 – 11·

qïk,rattï جقْرَتّي غىچىرلاتتى ~ غۇچۇرلاتتى· 664 – 4· II 488 – 19·

(جقْرَتُورْ – جقْرَتْماقْ *qïkratur – qïkratmak*) 664 – 7· II 489 – 4·

qïk,raxtï جقْرَشْتي غىچىرلىدى ~ غۇچۇرلىدى· 561 – 3· II 300 – 4·

(جقْرَشُورْ – جقْرَشْماقْ *qïkraxur – qïkraxmak*) 561 – 5· II 300 – 6·

qïk,rïxdï جقْرِشْدي چمقمرىشتى، ئاشكارىلاشتى· 560 – 14· II 299 – 7·

(جقْرِشُورْ – جقْرِشْماقْ *qïkrïxur – qïkrïxmak*) 560 – 17· II 299 – 11·

qïk,tï جقْتي چمقتى· 416 – 13· II 23 – 1·

(جقارْ – جقْماقْ *qïkar – qïkmak*) 416 – 21· II 23 – 6·

qïk,turdï جقْتُرْدي چمقتۇردى، چمقارتتى، چمقارغۇزدى· 538 – 17· II 257 – 15·

(جقْتُرُرْ – جقْتُرْماقْ *qïkturur – qïkturmak*) 538 – 19· II 258 – 1·

qïk,turdï جقْتُرْدي نەمىەتتى، نەمىەشتۇردى· 538 – 20· II 258 – 3·

(جقْتُرُرْ – جقْتُرْماقْ *qïkturur – qïkturmak*) 538 – 21· II 258 – 5·

qïlandï جلَنْدي، جيلَنْدي نەمىەندى· 515 – 3· II 212 – 8·

(جيلَنُورْ – جيلَنْماقْ *qïlanur – qïlanmak*) 515 – 4· II 212 – 10·

qïlattï جلَتّي نەمىەتتى، هۆللەتتى؛ تەرلەتتى· 646 – 6· II 454 – 16·

(جلَتُورْ – جلَتْماقْ *qïlatur – qïlatmak*) 646 – 7· II 454 – 18·

qïlaxdï جلَشْدى نەمىەشتى، شىيلاشتى· 484 – 1· II 149 – 2·

(جىلَشۇر – جىلَشماق qïlaxur – qïlaxmak) II ·3 – 484
·6 – 149

qïlradï جَلْرادِي شاراقلىدى. 897 – 24· III 382 – 16·

(جلْرار – جلْراماق qïlrar – qïlramak) III ·1 – 898 ·3 – 383

qïlrattï جلْرَتّي شاراقلاتتى. 663 – 13· II 487 – 11·

(جلْرَتۇر – جلْرَتْماق qïlratur – qïlratmak) II ·15 – 663 ·14 – 487

qïm جىمْ بەك، راسا، تازا. 257 – 16، 257 – 17، 257 – 17· I 440 – 8، 440 – 10، 440 – 11·

qïm جىمْ چىم. چىمئوت. 257 – 19، 257 – 19· I 440 – 12، 440 – 13·

qïmoquk¸landï جمْعُقْلَنْدِي چېقىمچى بولدى. 615 – 17· II 401 – 9·

(جمْعُقْلَنْمَاق qïmoquklanur – qïmquklanmak) 615 – 18· II 401 – 11·

qïn جِنْ، جِينْ چىن، ھەق، راست. 258 – 10، 792 – 11، 258 – 11، 792 – 11· I 441 – 16؛ III 189 – 4؛ I 441 – 17؛ III 189 – 5·

qïnahsï جَنَخْسي چىندا ئىشلەنگەن بىر خىل گۈللۈك يىپەك رەخت. 370 – 25· I 636 – 7·

qïndan جِنْدانْ چىندان، سەندەل. 331 – 26، 494 – 10· I 568 – 3؛ II 170 – 7·

qïnoqardï جِنْغَرْدِي، جِينْغَرْدِي چىنىغا چىقاردى، راستقا چىقاردى. 540 – 1· II 260 – 1·

(جِينْغَرْمَاق qïnoqarur – qïnoqarmak) II ·3 – 540 ·4 – 260

qïnïk¸tï جِنِقْتِي چىنىغا چىقتى، راستقا چىقتى. 490 – 18· II 162 – 9·

(جِنِقْمَاق qïnïkar – qïnïkmak) II ·19 – 490 ·11 – 162

qïnladï جِنْلادِي چىنلىدى، ھەقىقەتلىدى، تەھقىقلىدى. 908 – 27· III 405 – 1·

(جِنْلاماق qïnlar – qïnlamak) III ·1 – 909 ·3 – 405

qïnlattï جِنْلَتّي چىنىغا چىقارغۇزدى، راستقا چىقارغۇزدى. 673 – 1· II 506 – 1·

(جِنْلَتۇر – جِنْلَتْماق qïnlatur – qïnlatmak) II ·3 – 673 ·4 – 506

ئىندېكس

qïŋ جنكْ زىلك، غوْلك. ئىملىق سۆز. 953 – 7، 953 – 9· III 487 – 15، 487 – 18·

qïŋ جنكْ چىلك، لىق، لىقموْلىق. 953 – 11، 953 – 13· III 488 – 3، 488 – 6·

qïŋïl جىنكِلْ: *qïŋïl qïŋïl* — جىڭگىر ـ جىڭگىر، جىرىك ـ جىرىك. ئىملىق سۆز. 960 – 18· III 499 – 17·

qïŋradï جنكْرَدي جىرىڭلىدى. 988 – 25· III 548 – 17·

(جنكْـــرارْ – جنكْرامـــاقْ *qïŋrar – qïŋramak*) III 989 – 1· 549 – 2·

qïŋrak جنكْرَقْ چىرقىراق. 974 – 14· III 522 – 12·

qïŋrattï جنكْرَتّي جىرىڭلاتتى، جاراڭلاتتى. 682 – 19· II 524 – 8·

(جنكْرَتُورْ – جنكْرَتْمـــاقْ *qïŋratur – qïŋratmak*) II 682 – 21· 525 – 1·

qïp جبْ چىۆىق، ئىنچىكە ياش نوتا. 244 – 23· I 418 – 5·

qïpïk‚an جبقانْ چىلان. 341 – 14· I 585 – 7·

qïpïk‚an جبقانْ چىيقان. 341 – 15· I 585 – 8·

qïqalak‚ ججالَقْ چىچىناق ~ چىمچىلاق. 370 – 3· I 634 – 14·

qïqamuk‚ ججامُقْ چىچاموْق، ئاتسىز بارماق. 370 – 4· I 634 – 15·

qïroquy جـــرْغُويْ ئوق باشىقىنىڭ قاپارتما هالقىسى. 870 – 13· III 331 – 17·

qïroquy جرْغُويْ تونىنىڭ ئىككى بىقىنىدىكى ئىزمىلار ئۆتكۈزۈپ قويۇلىدىغان توپچا. 870 – 14· III 332 – 1·

qït جتْ چىت. قومۇش ۋە تىكەندىن قىلىنغان چىت. 245 – 32· I 420 – 9·

qïv جفْ چىۆ. شاراب كوزىدا بۇزۇلداپ قاينىغاندا چىققان ئاۋاز. 253 – 23· I 433 – 12·

qïvïladï جفيلادي بۇزۇلدىدى. 929 – 9· III 443 – 16·

(جفـــيلارْ – جفيلامـــاقْ *qïvïlar – qïvïlamak*) III 929 – 10· 443 – 18·

qïzdï جزْدي بەل قويدى، جۆن بولدى. 409 – 21· II 10 – 16·

(جزْارْ – جزْماقْ *qïzar – qïzmak*) II 409 – 23· 11 – 1·

qoban جُبَنْ يېزا ئاقساقىلىنىڭ ياردەمچىسى. 306 – 13· I 523 – 5·

qobulmak‚ جُبُلْمَقْ ئالمىنىڭ بىر پارچىسى، يېرىمى. 381 – 22· I 654 – 12·

qooq جُوغْ بوغجۇما. نەرسە سالىدىغان بوغچا. 785 – 25· III 176 – 15·

qoo‌ɣ جُوغْ كۇننىڭ تەپتى. 785 – 26. III 176 – 17.

qoo‌ɣ جُوغْ چوغ. ئوت يېلىنجىسى. 785 – 27. III 176 – 19.

qoo‌ɣladï جُغْلادِ بوغچىلىدى. 908 – 19. I 404 – 8.

(جُغْلارْ – جُغْلامَاقْ *qooɣlar – qooɣlamak*) III 908 – 20. 404 – 10.

qoo‌ɣlandï جُغْلَنْدِ چوغلاندى، يالقۇنلىدى. 590 – 15. II 356 – 5.

(جُوغْلَنُورْ – جُوغْلَنْمَاقْ *qooɣlanur – qooɣlanmak*) II 590 – 16. 356 – 7.

qoo‌ɣlattï جُغْلَتِ بوغچىلاتتى. 672 – 17. II 505 – 13.

(جُغْلَتُورْ – جُغْلَتْمَاقْ *qooɣlatur – qooɣlatmak*) II 672 – 18. 505 – 14.

qok‌ جُوقْ: *qok‌ ər* — پەسكەش ئادەم. ئوغۇزچە. 787 – 4. III 179 – 3.

qok‌dï جُقْدِ قوندى؛ (پەسكە) ئېتىلدى. 416 – 3. II 22 – 6.

(جُقارْ – جُقْماقْ *qok‌ar – qok‌mak*) 416 – 4. II 22 – 7.

qok‌mak‌landï جُقْمَقْلَنْدِ چوقماقلاندى، تۇگۇلۇۋالدى. 615 – 14. II 401 – 5.

(جُقْمَقْلَنُورْ – جُقْمَقْلَنْماقْ *qok‌mak‌lanur – qok‌mak‌lanmak*) 615 – 15. II 401 – 7.

qok‌radï جُقْرادِ قاينىدى، پىتىقلاپ قاينىدى: بۇلدۇقلىدى. 897 – 11. III 381 – 17.

(جُقْرارْ – جُقْراماقْ *qok‌rar – qok‌ramak*) 897 – 16. III 382 – 5.

qok‌rama جُقْرَما: *qok‌rama yul* — سۇيى ئېتىلىپ چىقىدىغان بۇلاق. 373 – 4، 694 – 10. I 640 – 6؛ III 3 – 11.

qok‌rattï جُقْرَتِ پىتىقلاتتى، پىتىقلىتىپ قاينىتتى. 663 – 23. II 488 – 9.

(جُقْرَتُورْ – جُقْرَتْمَاقْ *qok‌ratur – qok‌ratmak*) II 663 – 26. 488 – 13.

qok‌raxdï جُقْرَشْدِ قاياشتى، بۇژۇلداشتى، مىغلداشتى. 560 – 9. II 298 – 15.

(جُقْرَشُورْ – جُقْرَشْماقْ *qok‌raxur – qok‌raxmak*) II 560 – 13. 299 – 5.

qok‌turdï جُقْتُرْدِ چوقۇتتى، ئېتىلدۇردى، سالدى. 538 – 14. II 257 – 11.

(جُقْتُرُرْ – جُقْتُرْماقْ *qok‌turur – qok‌turmak*) II 538 – 16. 257 – 13.

qok,ubarï جُقُوبَرِي چوقا. بوتا ياسايدىغان لاي. 872 – 6· III 334 – 6·

qoluk, جُلُقْ چولاق. 289 – 22· I 495 – 1·

qomak, جُمَقْ چوماق، توقماق. 289 – 24· I 495 – 4·

qomak, جُمَـــقْ چومـاق. ئۇيغـۇرلار ۋە مۇسـۇلمان بولمـىغـان خـەلق تىلىـدا مۇسۇلمانلارغا بېرىلگەن ئاتاق. 289 – 25· I 495 – 5·

qomdï جُمْدِي چۆمدى، چۆمۈلدى. 423 – 15· II 35 – 5·

(جُمارْ – جُمّاقْ qomar – qommak) 423 – 16· II 35 – 7·

qomoquk, جُمْغُـقْ چۆمگەك. قاغا تىپىدىكى بىر خىل قۇش. 358 – 9· I 614 – 10·

qomruxdï جُمْرُشْدِي چۆمدۈرۈشتى ~ چۆمگۈزۈشتى. 560 – 1· II 298 – 5·

(جُمْرُشُورْ – جُمْرُشْماقْ qomruxur – qomruxmak) 560 – 3· II 298 – 9·

qomturdï جُمْتُـــرْدِي چومـاردى ~ چومـۇردى: چـۆمۈلدۈردى. 539 – 14· II 259 – 6·

(جُمْتُـــرُرْ – جُمْتُرْمـــاقْ qomturur – qomturmak) 539 – 15· II 259 – 8·

qomul جُمُلْ چۇمۇل. قەبىلە ئىسمى. 300 – 15· I 512 – 9·

qomurdï جُمُرْدِي چۆمدۈردى. 465 – 15· II 113 – 3·

(جُمُـــرُرْ – جُمُرْمـــاقْ qomurur – qomurmak) 465 – 16· II 113 – 5·

qomuxdï جُمُشْدِي چومۇشتى. 485 – 22· II 152 – 13·

(جُمُشُـــورْ – جُمُشْـــماقْ qomuxur – qomuxmak) 485 – 24· II 152 – 15·

qomuxluk, جُمُشْلُقْ چۆمۈلىدىغان يەر. 381 – 23· I 654 – 14·

qoquk, جُجُقْ تۆرۈشەن، چوشقا كۇچۇكى. 289 – 11· I 494 – 9·

qor جُورْ پۇتەي. 781 – 17· III 168 – 8·

qor qor جُرْ جُـرْ چـور - چـور. سۇت ساغقاندا چىقىدىغان ئاۋاز. 247 – 22، 423 – 18، 632 – 13· I 368 – 20·

qovlï جَوقُلِي چويلا. كەنچەكچە. 1018 – 11· III 599 – 10·

qożïn جُوذِنْ چويۇن. 311 – 23· I 532 – 11·

qożïn əxiq جُوذِنْ اَشِجْ چويۇن قازان. 311 – 23· I 532 – 11·

qəgən جُكَـــنْ، جُكـــانْ چۆگـەن، چۆگـەن ئويۇنى. 306 – 16، 152 – 15، 177 – 6، 190 – 1· I 523 – 8، 252 – 5، 298 – 8، 321 – 17·

qəkdi جُكْدِ: *qəkdi uluhsa* — زاڭاق· 319 – 8· I 545 – 15·

qəkdi جُكْدِ چۆكتى· 419 – 17· II 27 – 18·

(جُكار – جُكْماكْ *qəkər – qəkmək*) 419 – 20· II 28 – 4·

qək qək جُكْ جُكْ چۆك - چۆك. توگىنى چۆكتۇرۇشتە ئېيتىلىدىغان ئىملىق سۆز· 254 – 24· I 435 – 15·

qəktürdi جُكْتُرْدِ چۆكتۈردى· 539 – 5· II 258 – 12·

(جُكْتُرُرْ – جُكْتُرْماكْ *qəktürür – qəktürmək*) 539 – 8· II 258 – 16·

qəkürdi جُكُرْدِ چۆكۈردى ~ چۆكتۈردى· 464 – 20· II 111 – 13·

(جُكُرُرْ – جُكُرْماكْ *qəkürür – qəkürmaək*) 464 – 21· II 111 – 15·

qəküt جُكُتْ پاكار، پەتەك· 271 – 1· I 462 – 1·

qəkütlük جُكُتْلُكْ پاكارلىق· 383 – 23· I 658 – 11·

qəmdi جُمْدِ چۆمدى، شۇڭغۇدى· 423 – 17· II 35 – 8·

(جُمارْ – جُمْاكْ *qəmər – qəmmək*) 423 – 18· II 35 – 10·

qəmqə جُمْجا چۆموچ· ئوغۇزچە· 318 – 14· I 544 – 8·

qəmtürdi جُمْتُرْدِ چۆمدۈردى، چۆكتۈردى· 539 – 14· II 259 – 10·

(جُمْتُرُرْ – جُمْتُرْماكْ *qəmtürür – qəmtürmək*) 539 – 15· II 259 – 12·

qəmürdi جُمُرْدِ چۆمدۈردى، چۆكتۈردى· 465 – 17· II 113 – 6·

(جُمُرُرْ – جُمُرْماكْ *qəmürür – qəmürmək*) 465 – 18· II 113 – 7·

qəmüxdi جُمُشْدِ چۆموشتى· 485 – 22· II 152 – 13·

(جُمُشُورْ – جُمُشْماقْ *qəmüxür – qəmüxmək*) 485 – 24· II 152 – 15·

qəŋək جُنَكْ ماتال، ياغاچ چېلەك· چىگىلچە· 629 – 12· II 424 – 6·

qəp جُبْ، جُوبْ چۆپ، كەسمە· 244 – 25، 779 – 25· I 418 – 8·

qəp جُوبْ، جُبْ چۆپ؛ دۇغ، دۇر، تىلىم ~ تىرىپ· 779 – 22، 244 – 22· III 165 – 1؛ I 418 – 2·

qərək جُرَكْ توقاچ· 296 – 3· I 504 – 19·

qərəklədi جُرَكْلادِ توقاچ قىلدى· 941 – 2· III 466 – 1·

(جُرَكْلارْ – جُرَكْلاماكْ *qərəklər – qərəkləmək*) 941 – 3· III 466 – 3·

qəzdi جُزْدِ سوزدى· 409 – 25· II 11 – 4·

ئىندېكس

(جُزارْ – جُزْماكْ *qəzar – qəzmək*) II ·28 – 409 ·8 – 11

qəztürdi جُزْتُـــرْدِي چـوّجدوْردى ~ ســوزدوْردى، تــارتتوْردى. II ·3 – 538 ·13 – 256

(جُزْتُـــرُرْ – جُزْتُرْمـــاكْ *qəztürür – qəztürmək*) II ·5 – 538 ·16 – 256

qəzüldi جُزُلْدِي چوّجوْلدى ~ سوزوْلدى. II ·5 – 502 ·2 – 186

(جُزُلُرْ – جُزُلْماكْ *qəzülür – qəzülmək*) II ·7 – 502 ·5 – 186

qu جُـــو چـوْ. تەكىتلەشـنى بىلدوْرىدىغان يـاردەمچى سـوّز. 846 – 5، ·5 – 288 ،4 – 288 ،2 – 288 III ·7 – 846 ،6 – 846

qubarttï جُبَرتّي بوْلـدى، تالـدى. III ·15 – 1009 ·4 – 584

(جُبَرْتُـــرْ – جُبَرْتْمـــاقْ *qubartur – qubartmak*) III ·16 – 1009 ·7 – 584

qubartusïdï جُبَرْتُوسِيدِي بوْلـدى، يالـڭاچلـدى. III ·17 – 1009 ·8 – 584

quoɣ جُـــوغْ: *qaoɣ quoɣ kǫptï* — ڤاڭ - چـوڭ كـوّتوْرۇلدى. 785 – 23· ·12 – 176 III

quoɣï جُغي جاڭجـال. 858 – 17، 785 – 24، 865 – 11، 865 – 11· ·19 – 322 ،18 – 322 ،13 – 176 ،2 – 311 III

quoɣïladï جُغيلادِي چوْرقـىربدى. III ·10 – 928 ·3 – 442

(جُغـــيلارْ – جُغيلامـــاقْ *quoɣïlar – quoɣïlamak*) III ·11 – 928 ·4 – 442

quoɣladï جُغْلادِي نەرە تارتتى. III ·17 – 908 ·5 – 404

(جُغْلارْ – جُغْلاماقْ *quoɣlar – quoɣlamak*) III ·18 – 908 ·6 – 404

quoɣlan جُغْلانْ چوْغلان. ئەرلەر ئىسمى. I ·13 – 337 ·9 – 578

quoɣlandï جُغْلَنْدِي جوْغلاندى، توپلاندى، يىغىلدى. II ·18 – 590 ·9 – 356

(جُغْلَـــنُورْ – جُغْلَنْمـــاقْ *quoɣlanur – quoɣlanmak*) II ·21 – 590 ·13 – 356

quoɣurdan جُغُرْدانْ يار، يارداڭ. I ·10 – 388 ·16 – 665

quḫ quḫ جُوهْ جُوهْ چـوْه - چـوْه. ئاتنى مـاڭدوْرۇش ۋە ئىتتىكلىتىش ئۈچـۈن ئىپىتىلىدىغان سوّز. III ·15 – 778 ·8 – 162

quḳmïn جُقْمِينْ هور ناننىڭ بىر خىلى. I ·16 – 337 ·15 – 578

qulbux جُلْبُشْ شالتاق. I ·26 – 350 ·19 – 600

qulbuxlandï جُلْبُشْلَنْدِي شىرىلەشتى، شالتاق بولدى. II ·9 – 612 ·11 – 395

(جُلْبُشْلَنُورْ – جُلْبُشْـــلَنْماقْ *qulbuxlanur – qulbuxlanmak*) II ·11 – 395 ·14 – 612

qulïk, جُلقْ چۇللۇق. بىر خىل قۇش. 289 – 23· I 495 – 2·

qulïman جُلىمانْ چىگىچ. كەنچەكچە. 341 – 18· I 585 – 12·

qulk, جُلْـــقْ: *qulk, əsgürük* — غەرق مەست، پۇتۇنلەي ھوشسىز. 266 – 1· I 454 – 3·

qulk,uy جُلْقُوىْ: *qulk,uy ətük* — پاشنىسىنىڭ بىر تەرىپى ئۇپراپ كەتكەن ئۆتۈك. 870 – 22· III 332 – 13·

qumïlï جُمىلِي قىزىق ئاپتاپتا كۆزى قاراڭغۇلىشىپ، بېشى قېيىپ كېتىش. 341 – 4· I 585 – 1·

quŋ جُنكْ لوق. 953 – 6· III 487 – 14·

qupra جُبْرا كونا كىيىم. 321 – 7· I 549 – 5·

qupur جُبُرْ چۇپۇر، ئۆچكە چۇپۇرى. 276 – 1· I 470 – 7·

ququ جُوجُو چۇچۇ. تۇرك شائىرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 867 – 24· 327 – 7· III

quram جُرامْ يېنىك ئوق ئېتىش. 315 – 4· I 538 – 19·

qurnï جُرْنِ بىر خىل سۇرگە دورا. 330 – 20· I 566 – 2·

qurqan جُرْجانْ چەرچەن. يەر ئىسمى. 331 – 20· I 567 – 13·

qutur جُتُرْ بەتخۇي. 276 – 3، 276 – 3· I 470 – 10، 470 – 10·

quvï جُفْـــــيِ خاقاندىن ئىككىسى دەرىجە تۆۋەن تۇرىدىغان كىشىگە بېرىلىدىغان ئۇنۋان. 858 – 24· III 311 – 10·

quvoɣa جُفْغا تېز يۈرەر پوچتىچىنىڭ يولدا ئالماشتۇرىدىغان ئېتى. 323 – 22· I 553 – 19·

quvoɣa جُفْغا باشلامچى، يولباشلىغۇچى. قىپچاقچە ۋە ئوغۇزچە. 323 – 24· 554 – 3· I

quvladï جُفْلادِي شىيلاشتى. 908 – 24· III 404 – 15·

(جُفْـــلارْ – جُفْلامـــاقْ *quvlar – quvlamak*) III ·25 – 908 III ·17 – 404

quvxadï جُفْشادِي ئېچىدى، بۇزۇلدىدى. 901 – 20· III 390 – 15·

(جُفْشـــارْ – جُفْشـــاماقْ *quvxar – quvxamak*) III ·22 – 901 III ·19 – 390

quvxattï جُفْشَتِي ئېچىتتى. 666 – 5· II 492 – 17·

(جفْشَـــتُورْ – جفْشَـــتْماقْ *qïvxatur – qïvxatmak*) II ·8 – 666 II ·3 – 493

quwaq جُوَجْ، جُواجْ چېدىر. 157 – 20، 408 – 10، 546 – 14، 736 – 27· I 262 – 7؛ II 8 – 5، 272 – 2؛ III 81 – 5·

quwuldar جُوْلْدَرْ چوڤۇلدار. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 15· I 79 – 16·

qübək جُبَكْ چوڭچاق. بالىلارنىڭ چوڭچىقى. 295 – 20· I 504 – 8·

qükrəkləndi جُكْرَكْلَنْدِي يۈڭ تونلۇق بولدى. 617 – 4· II 404 – 9·

qükrəklənür – qükrəklənmək (جُكْرَكْلَنُورْ – جُكْرَكْلَنْماكْ) 617 – 5· II 404 – 11·

qülükti جُلُكْتِي چاتاقلاشتى، پەرىشان بولدى، خاراب بولدى. 491 – 9· II 163 – 13·

qülükər – qülükmək (جُلُكْـــارْ – جُلُكْمـــاكْ) 491 – 10· II 163 – 15·

qüməli جُمالِي چۈمۈلە. چىگىلچە. 341 – 3· I 584 – 14·

qümərük جُمارُكْ شەلۋە كۆز. 370 – 12· I 635 – 8·

qümgən جُمْكانْ چىمەنلىك. 336 – 27· I 577 – 7·

qünük جُنُكْ چۈلۈك. چىنارنىڭ بىر خىلى. 296 – 6· I 505 – 3·

qüpürləndi جُبُرْلَنْدِي چۈپۈرلاندى، چۈپۈرلۈق بولدى. 607 – 6· II 386 – 9·

qüpürlənür – qüpürlənmək (جُبُرْلَنُورْ – جُبُرْلَنْماكْ) 607 – 7· II 386 – 11·

qür جُرْ مەنپەئەت، نەپ. 247 – 20· I 423 – 15·

qürkü جُرْكُو جو - جو. بالىلاردا سىيىشنى بىلدۈرىدىغان سۆز. 327 – 10· I 559 – 20·

qürləndi جُرْلَنْدِي نەرسە ئۇندۇرۇۋالدى. 590 – 13· II 356 – 1·

qürlənür – qürlənmək (جُـــرْلَنُورْ – جُرْلَنْمـــاكْ) 590 – 14· II 356 – 3·

qürlətti جُرْلَتِي ئۇندۇردى. 672 – 15· II 505 – 10·

qürlətür – qürlətmək (جُـــرْلَتُورْ – جُرْلَتْمـــاكْ) 672 – 16· II 505 – 12·

qüwüt جُـــوُتْ بويـاق. 811 – 7، 811 – 8، 811 – 9· III 222 – 13، 223 – 1، 223 – 2·

qüxək جُشَكْ يەم - خەشەك. سوغدچە. 296 – 7· I 505 – 4·

qüz جُـــــزْ زەربـاپ. بىـــر خىـــل يىمپـــەك رەخـــت. 249 – 12· I 426 – 10·

R

rəpqət رَبْجَتْ ئالۋان، ھاشار. كەنچەكچە. 344 – 16· I 589 – 11·

sa سا «سەن» مەنىسىدىكى بىر سۆز. 846 – 12، 846 – 12 · III
288 – 11، 288 – 11 ·

sa//sə سا شەرت مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان قوشۇمچە. 846 – 9 · III
288 – 7 ·

sadï سادِ سانىدى. 876 – 3 · III 340 – 8 ·

(سارْ – ساماقْ sar – samaq) 876 – 4 · III 340 – 9 ·

saoɣ ساغْ ئەقىل. ئوغۇزچە. 803 – 25 · III 210 – 1 ·

saoɣ ساغْ زېرەكلىك، پەم. ئوغۇزچە. 803 – 26 · III 210 – 2 ·

saoɣ ساغْ ساق، ساغلام. 803 – 27، 803 – 27 · III 210 – 4، 210 – 5 ·

saoɣ ساغْ: saoɣ alik — ئوڭ قول. ئوغۇزچە. 804 – 1 · III 210 – 7 ·

saoɣ ساغْ ساۋا. يۇڭ ساۋايىدىغان چىۋىق. 804 – 3 · III 210 – 9 ·

saoɣ ساغْ: saoɣ yaoɣ — سېرىق ياغ. 804 – 4 · III 210 – 10 ·

saoɣ ساغْ ساپ. 804 – 5 · III 210 – 11 ·

saoɣdï سَغْدِ ساغدى. 414 – 3 · II 18 – 18 ·

(سَغارْ – سَغْماقْ saoɣar – saoɣmaq) 414 – 4 · II 19 – 1 ·

saoɣdïq سَغْدِجْ دوست، بۇرادەر. 346 – 15، 967 – 6 · I 593 – 12؛ III
510 – 12 ·

saoɣïldï سَغلْدِ سېغىلدى. 495 – 25 · II 173 – 7 ·

(سَغلُورْ – سَغلْماقْ saoɣïlur – saoɣïlmaq) 495 – 25 · II 173 – 8 ·

saoɣïm سَغمْ سېغىم. 302 – 28 · I 517 – 1 ·

saoɣïndï سَغنْدِ ساغىدىغاندەك كۆرۈندى. 516 – 21 · II 215 – 12 ·

(سَغنُورْ – سَغنْماقْ saoɣïnur – saoɣïnmaq) 516 – 22 · II
215 – 14 ·

saoɣïndï سَغْنْدِي ئويلىمدى، نىيەت قىلدى. 517 – 16 · II 217 – 7 ·

(سَـــغْنُورْ – سَـــغْنْماقْ saoɣïnur – saoɣïnmak) II · 18 – 517 II · 11 – 217

saoɣïnlïoɣ سَغْنْلِغْ: saoɣïnlïoɣ ər — سېغىن مېلى بار ئادەم. 379 – 11 · I · 7 – 650

saoɣïr ساغِرْ ساغىر. تۆۋى تار، ئاغزى كەڭ بىر خىل قاچا. 309 – 22 · I · 1 – 529

saoɣïxdï سَغْشْدِي سېغىشتى. 477 – 15 · II 137 – 3 ·

(سَغْشُـــورْ – سَغْشْـــماقْ saoɣïxur – saoɣïxmak) II · 17 – 477 · 6 – 137

saoɣïz سَغْزْ سېغىز، چاينايدىغان سېغىز. 277 – 13 · I 473 – 3 ·

saoɣïzoɣan سَغْزْغانْ سېغىزغان. 392 – 9 · I 673 – 1 ·

saoɣïzlïoɣ سَـــغْزْلِغْ: saoɣïzlïoɣ yər — سېغىزلىق ئادەم، سېغىزى بار ئادەم. 376 – 23 · I 645 – 3 ·

saoɣïzlïoɣ سَـــغْزْلِغْ: saoɣïzlïoɣ yər — سېغىزلىق يەر، سېغىز توپىلىق يەر. 376 – 25 · I 645 – 5 ·

saoɣlïoɣ سَغْلِغْ، ساغْلِغْ ساناقلىق. 353 – 17 · I 606 – 8 ·

saoɣlïk سَغْلِقْ ساغلىق. 359 – 14، 393 – 16، 766 – 19 · I 616 – 4، 675 – 6؛ III 139 – 7 ·

saoɣlïk,landï سَغْلَقْلَنْدِي ساغلىقلىق بولدى. 615 – 20 · II 401 – 13 ·

(سَـــغْلَقْلَنُورْ – سَـــغْلَقْلَنْماقْ saoɣlïk,lanur – saoɣlïk,lanmak) 615 – 21 · II 401 – 14 ·

saoɣnaoɣu سَغْنَغُو قوڕوق قاپاق. 372 – 20 · I 639 – 12 ·

saoɣrak, سَغْراقْ قاچا، قەدەھ، كاسا، ساغەر. 359 – 4، 86 – 3، 357 – 7 · I 615 – 17، 135 – 12، 612 – 3 ·

saoɣrï سَغْرِي ساغرا، تېرە. 321 – 21 · I 550 – 7 ·

saoɣrïladï سَغْرِيلادِي ساغرى قىلدى. 949 – 11 · III 481 – 15 ·

(سَغْرِيلارْ – سَـــغْرِيلاماقْ saoɣrïlar – saoɣrïlamak) III · 12 – 949 · 1 – 482

saoɣu سَـــغُو سوغا، كەمچەن. 858 – 20، 1002 – 1 · III 311 – 5، 570 – 15 ·

saoɣuladï سَغُولادِي كەملىدى. 929 – 6 · III 443 – 12 ·

(سَـــغُولارْ – سَـــغُولاماقْ saoɣular – saoɣulamak) III · 7 – 929 · 14 – 443

saoɣun سَغُنْ ساغۇن. ئۇنۇڭان ئىسمى. 306 – 26· I 523 – 17·

saoɣurdï سَغُرْدِي سۇمۇردى، ئىچىتى؛ ساقىتتى. قارلۇقچە. 462 – 4· II 106 – 14·

saoɣurdï سَغُرْدِي تۈكۈردى. بارسغانچە. 462 – 8· II 106 – 19·

(سَغُرُرْ – سَغُرْماقْ *saoɣurur – saoɣurmaḳ*) 462 – 10· II 107 – 2·

saoɣzïoɣan سَغْزِغانْ سېغىزغان. 334 – 5· I 571 – 17·

sahsïn سَخْسِينْ ساخسىن. شەھەر ئىسمى. 332 – 23· I 569 – 18·

saht ساخت ئېگەر ۋە كەمەرگە ئوخشاش نەرسىلەرنى بېزەش ئۈچۈن ئۇلارغا بېكىتىلىدىغان ئالتۇن ـ كۈمۈش زىننەت بۇيۇملىرى. ئوغۇزچە. 91 – 9· I 145 – 6·

sak̡a سَقا تاغ ئېتىكى. 859 – 28· III 313 – 8·

sak̡ak̡ سَقَقْ، سَقاقْ ساقاق، ئېچكەك. 625 – 1، 218 – 12· II 417 – 7؛ I 372 – 17·

sak̡al سَقالْ، سَقَلْ ساقال. 72 – 9، 181 – 6، 218 – 12، 297 – 9، 625 – 3· I 110 – 16، 306 – 1، 372 – 17؛ II 417 – 8·

sak̡alduruk̡ سَقَلْدُرُقْ ساقالدۇرۇق، ئېچكەكباغ. 401 – 18· I 686 – 13·

sak̡ïdï سَقِيدِي غۇۋا كۆرۈندى. 889 – 25· III 366 – 16·

(سَقِيرْ – سَقِيماقْ *sak̡ïr – sak̡ïmak̡*) 889 – 27· III 367 – 4·

sak̡ïoɣ سَاقِغْ ئالۇۋۇن، سەراپ. 155 – 6، 889 – 26· I 257 – 6؛ III 367 – 2·

sak̡ïndï سَقْنْدِي ساقلاندى، ئېھتىيات قىلدى. 517 – 20· II 217 – 12·

(سَقِنُورْ – سَقِنْماقْ *sak̡ïnur – sak̡ïnmak̡*) 517 – 22· II 217 – 15·

sak̡ïnq سَقِنْجْ قايغۇ، دەرد ـ ئەلەم؛ ئوي. 967 – 15، 63 – 13، 86 – 4، 119 – 9، 935 – 13· III 511 – 3؛ I 93 – 16، 135 – 13، 193 – 4؛ III 454 – 15·

sak̡ark̡u سَقَرْقُو ساقاتقا، كانا. 371 – 13· I 637 – 11·

sak̡ïz سَقِزْ كىيىمگە يۇققان شالتاق، داغ. 277 – 15· I 473 – 5·

sak̡ïzlïoɣ سَقِزْلِغْ: *ton sak̡ïzlïoɣ* — داغ تەگكەن تون. 376 – 26· I 645 – 7·

sak̡landï سَقْلَنْدِي ساقلاندى. 592 – 21· II 360 – 8·

(سَقْلَنُورْ – سَقْلَنْماقْ *sak̡lanur – sak̡lanmak̡*) 592 – 22· II 360 – 9·

sak̡laxdï سَقْلَشْدِي ساقلىنىشتى. 566 – 9· II 310 – 2·

(سَقْلَشُورْ – سَقْلَشْماقْ *sakłaxur – sakłaxmak*) II ·10 – 566 ·4 – 310

sak‚lïk‚ سَقْلِقْ ساقلىق، سەگەكلىك، ئىشتا ھوشيارلىق· I ·16 – 359 ·7 – 616

sak‚ sak‚ سَقْ سَقْ ساق بول، سەگەك بول· I ·12 – 254 ·19 – 434

sal سالْ سال· III ·2 – 806 ·10 – 214

sal سالْ سىر· يېلىمدىن ياسالغان يېپىشقاق نەرسە· III ·3 – 806 ·11 – 214

saldï سَلْدِي سالدى: پۈلاڭلاتتى، ئەۋەتتى، چىقاردى: ئېلىپ كەتتى· II ·24 – 421 ·3 – 32

(سَلارْ – سَلْماقْ *salar – salmak*) II ·1 – 422 ·10 – 32

saloqa سَلْغا: *saloqa at* — ئاغزى قاتتىق ئات· I ·2 – 324 ·11 – 554

saloqur سَلْغُرْ سالغۇر· ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· I ·22 – 54 ·5 – 78

salï سَلي قالاق· لايچىلىقتا لاي ئارىلاشتۇرۇش ۋە لاي ئېلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئەسۋاب· III ·3 – 864 ·13 – 320

salïmlaxdï سَلمْلَشْدِي جېدەللەشتى، تاكاللاشتى· II ·11 – 601 ·5 – 375

(سَلمْلَشُورْ – سَلمْلَشْماقْ *salïmlaxur – salïmlaxmak*) II ·7 – 375 ·12 – 601

salïndï سَلْنْدِي: *salïndï otuŋ* — سەل ئېقىتىپ كەلگەن ئوتۇن· I ·10 – 587 ·9 – 342

salïndï سَلْنْدِي: *salïndï nəŋ* — تاشلاندۇق نەرسە· I ·11 – 587 ·11 – 342

salïndï سَلْنْدِي سېلىندى، ساڭگىلىدى· II ·5 – 518 ·9 – 218

(سَلْنُورْ – سَلْنْماقْ *salïnur – salïnmak*) II ·7 – 518 ·12 – 218

salïxdï سَلْشْدِي سېلىشتى، سىلكىشتى· II ·5 – 484 ·7 – 149

(سَلْشُورْ – سَلْشْماقْ *salïxur – salïxmak*) II ·8 – 484 ·11 – 149

salŋu سَلنْكُو سالغا· III ·3 – 971 ·11 – 517

salŋuladï سَلنْكُولادِي ساڭگىلىدى: سالغا ئاتتى· III ·9 – 995 ·1 – 560

(سَلنْكُولارْ – سَلنْكُولاماقْ *salŋular – salŋulamak*) III ·12 – 995 ·6 – 560

salqï سالْجي ئاشپەز· III ·8 – 1018 ·5 – 599

salturdï سَلْتُرْدِي سالدۇردى، سالدى، تاقابىل تۇرغۇزدى: پۈلاڭلاتقۇزدى· ئوغۇزچە· II ·6 – 543 ·3 – 266

ئىندېكس

(سَلْتُرُرْ – سَلْتُرْماقْ *salturur – salturmak*) II ·9 – 543 ·8 – 266

saman سَمانْ سامان. چىگىلچە. 316 – 20، 650 – 10· I 541 – 8؛ II 463 – 4·

samanlïoq سَمَنْلِغْ: *samanlïoq ər* — سامانلىق ئادەم، سامانى بار ئادەم. 379 – 14، 650 – 11· I 379 – 25· 651 – 7·

samda سَمْدا سەندەل، پۇتقا كىيىدىغان سەندەل. چىگىلچە. 319 – 9· I 545 – 16·

samduy سَمْدُوىْ مۆتىدىل تاماق. 869 – 24· III 331 – 1·

samladï سَمْلادِي داۋالىدى. 910 – 5· III 407 – 10·

(سَمْلارْ – سَمْلاماقْ *samlar – samlamak*) III ·7 – 910 ·13 – 407

samsïttï سَمْسِتّي رەنجىتتى: ئازار بەردى. 665 – 21· II 492 – 6·

(سَمْسُتُورْ – سَمْسِتْماقْ *samsïtur – samsïtmak*) II ·22 – 665 ·8 – 492

samursak, سَمُرْسَقْ سامساق. 399 – 4· I 683 – 13·

samurtuoq سَمُرْتُغْ: *samurtuoq ïx* — چىگىچ ئىش، باش - ئۇچىنى تاپقىلى بولمايدىغان ئىش. 375 – 28· I 643 – 8·

san سان سان. ساناق سان. 806 – 13· III 215 – 6·

sanadï سَنادِي، سانادِي سانىدى. 893 – 13، 893 – 14· III 374 – 4، 374 – 6·

(سَنارْ – سَناماقْ *sanar – sanamak*) III ·14 – 893 ·5 – 374

sanaq سَنَجْ چاناچ. 272 – 19· I 464 – 13·

sandï سَنْدِي سانالدى. 424 – 20· II 37 – 8·

(سانُرْ – سَنْماقْ *sanur – sanmak*) II ·1 – 425 ·11 – 37

sandïrïdï سَنْدِرِيدِي جۆيلۈدى. 898 – 11· III 383 – 16·

sandïrïxdï سَنْدِرِشْدِي تالاش - تارتىش قىلىشتى. 564 – 12· II 307 – 2·

sandrux سَنْدْرُشْ تالاش - تارتىش. 1000 – 21، 306 – 20، 564 – 15، 1000 – 23· III 568 – 15؛ I 523 – 11؛ II 307 – 4؛ III 568 – 16·

sanduwaq سَنْدُواجْ بۇلبۇل. 400 – 6، 824 – 21، 400 – 10، 824 – 25، 919 – 17· I 685 – 2؛ III 245 – 12؛ I 685 – 5؛ III 425 – 3، 246 – 10·

sanoqardï سَنْغَرْدِي سانىدى، ھېسابلىدى. 545 – 3· II 269 – 8·

(سَنْغَرُرْ – سَنْغَرْماقْ *sanoqarur – sanoqarmak*) II ·4 – 545
·10 – 269

sanqdï سَنْجْدِي سانچدى ~ سانجدى؛ يەڭدى· 1003 – 6· III 572 – 13·

(سَنْجارْ – سَنْجْماقْ *sanqar – sanqmak*) 1003 – 9· III 573 – 2·

sanqïk‚tï سَنْجِقْتِي يېڭىلدى، تارمار قىلىندى· 577 – 6· II 330 – 1·

(سَنْجِقارْ – سَنْجِقْماقْ *sanqïk‚ar – sanqïk‚mak*) 577 – 7· II
·3 – 330

sanqïldï سَنْجِلْدِي سانجىلدى· 579 – 20· II 334 – 17·

(سَنْجِلُورْ – سَنْجِلْماقْ *sanqïlur – sanqïlmak*) 579 – 23· II
·4 – 335

sanqïxdï سَنْجِشْدِي سانجىشتى· 567 – 12· II 312 – 6·

(سَنْجِشُورْ – سَنْجِشْماقْ *sanqïxur – sanqïxmak*) 567 – 13· II
·8 – 312

sanrïdï سَنْرِيدِي جۆيلۈدى· 898 – 11· III 383 – 15·

(سَنْرِيدِي – سَنْرِيرْ – سَنْرِيماقْ *sanrïdï – sanrïr – sanrïmak*) 898 –
·17 – 383 III ·12

sanruxdï سَنْرُشْدِي جۆيلۈشتى؛ تالاش - تارتىش قىلىشتى· 564 – 10· II
·11 – 306

(سَنْرِشُورْ – سَنْرِشْماقْ *sanrïxur – sanrïxmak*) 564 – 12· II
·3 – 307

saŋ سَنكْ مایاق· 953 – 17· III 488 – 12·

saŋa سَنكا ساڭا· 962 – 25· III 503 – 5·

saŋan سَنكانْ: *saŋan nəŋ* — موزا تەمىدىكى ھەرقانداق نەرسە· 968 –
·8 – 513 III ·27

saŋladï سَنكْلادِي مایاقلىدى· 990 – 1· III 551 – 4·

(سَنكْلارْ – سَنكْلاماقْ *saŋlar – saŋlamak*) 990 – 2· III 551 – 5·

saŋlattï سَنكْلَتِي ساڭغىتتى، مایاقلاتتى· 683 – 14· II 526 – 4·

(سَنكْلَتُورْ – سَنكْلَتْماقْ *saŋlatur – saŋlatmak*) 683 – 15· II
·6 – 526

sap سَابْ ساپ. قىلىچ ۋە پىچاقنىڭ سېپى· 797 – 10· III
·7 – 198

sap سَابْ نۆۋەت· 797 – 16، 797 – 17، 797 – 19· III 198 –
·3 – 199 ،1 – 199 ،12

sapan سَبَنْ ساپان، قوش· 306 – 17· I 523 – 9·

sapan سَبَنْ تېرىقچىلىق، يەر تېرىش. 306 – 18 · I 523 – 10 ·

sapanladï سَبَنْلادِي ساپان سالدى. 942 – 3 · III 468 – 1 ·

(سَبَنْلارْ – سَبَنْلاماقْ sapanlar – sapanlamak) III 942 – 4 · III 468 – 3 ·

sapdï سَبْدِي ساپتى، ئۆتكۈزدى. 405 – 26 · II 2 – 11 ·

sapdï سَبْدِي سەپلىدى، ئۇلىدى. 405 – 28 · II 2 – 13 ·

(سَبارْ – سَبْماقْ sapar – sapmak) 405 – 30 · II 2 – 16 ·

sapïdï سَبِيدِي شىپالىدى، مىدىرلىدى، قىمىرلىدى. 881 – 25 · III 351 – 8 ·

(سَبِيرْ – سَبِيماقْ sapïr – sapïmak) 881 – 27 · III 351 – 10 ·

sapïoq سَبِغْ چېدىرنىڭ ئېتىكى. 283 – 15 · I 484 – 5 ·

sapïldï سَبْلْدِي سېپىلدى. 492 – 15 · II 166 – 11 ·

sapïldï سَبْلْدِي سېپىلدى، ئەگەشتى. 492 – 17 · II 166 – 13 ·

(سَبْلُرْ – سَبْلْماقْ sapïlur – sapïlmak) 492 – 18 · II 166 – 15 ·

sapïndï سَبْنْدِي سېپىۋالدى، ئۆتكۈزۈۋالدى. 515 – 6 · II 212 – 12 ·

(سَبْنُورْ – سَبْنْماقْ sapïnur – sapïnmak) 515 – 8 · II 212 – 15 ·

sapïtoqan سَبْتْغانْ شىپالاشتىدىغان. 388 – 28 · I 667 – 5 ·

sapïttï سَبْتّي شىپالىلاتتى، پۈلاڭلاتتى. 636 – 15 · II 435 – 10 ·

(سَبْتُرْ – سَبْتْماقْ sapïtur – sapïtmak) 636 – 17 · II 435 – 13 ·

sapladï سَبْلادِي ساپلىدى. 909 – 3 · III 405 – 4 ·

(سَبْلارْ – سَبْلاماقْ saplar – saplamak) 909 – 4 · III 405 – 6 ·

saplattï سَبْلَتّي ساپلاتتى. 672 – 5 · II 504 – 7 ·

(سَبْلُتورْ – سَبْلَتْماقْ saplatur – saplatmak) 672 – 7 · II 504 – 9 ·

saplïoq k¸uyas سَبْلِغْ قَياسْ ساپلىغ قۇياس. شەھەر ئىسمى. 818 – 27 · III 236 – 7 ·

saplïk¸ سَبْلِقْ ساپلىق، دەستىلەك. 358 – 14 · I 614 – 18 ·

sapran سَبْرانْ ساپران. شەھەر ئىسمى. 332 – 2 · I 568 – 7 ·

sapturdï سَبْتُرْدِي سەپلەتتى، ئۇلاتتى. 540 – 8 · II 260 – 11 ·

(سَبْتُرُرْ – سَبْتُرْماقْ sapturur – sapturmak) 540 – 11 · II 260 – 15 ·

saq سَجْ چاچ. 246 – 18، 43 – 22، 63 – 22، 90 – 7، 108 – 8، 245 – 23، 193 – 16، 144 – 1، 141 – 26، 111 – 29،

·9 – 726 ·18 – 625 ·15 – 497 ·24 – 370 ·28 – 306
I ·27 – 976 ·18 – 845 ·19 – 757 ·5 – 754 ·10 – 752
·11 – 237 ·13 – 232 ·12 – 180 ·12 – 59 ·10 – 421
III ·13 – 176 II ·5 – 636 ·1 – 524 ·4 – 419 ·6 – 328
·2 – 287 ·15 – 121 ·6 – 115 ·9 – 111 ·12 – 62
·13 – 526

saq ساجْ تاۋا. 798 – 19 · III 201 – 6·

saqoqak, سَجْغاقْ چاچقاق. 358 – 16 · I 615 – 1·

saqoqïrdï سَجْغُرْدى چاچاي دېدى، چاچقىلى قوپتى. 543 – 18 · II 267 – 2·

(سَجْغُرار – سَجْغُرْماقْ saqoqïrar – saqoqïrmak) II ·19 – 543
·4 – 267

saqïldï سَجِلْدِي چېچىلدى. 494 – 1 · II 169 – 13·

(سَجِلُورْ – سَجِلْماقْ saqïlur – saqïlmak) II ·2 – 494 169 – 15·

saqïndï سَجِنْدِي: saqïndï nəŋ — چېچىلغان نەرسە. 341 – 27 · I
·5 – 586

saqïndï سَجِنْدِي چېچىۋالدى. 515 – 12 · II 213 – 3·

(سَجِنُورْ – سَجِنْماقْ saqïnur – saqïnmak) II ·13 – 515
·5 – 213

saqïttï سَجِتّي چاچقۇزدى، چاچراتتى. 637 – 6 · II 437 – 8·

(سَجِتُورْ – سَجِتْماقْ saqïtur – saqïtmak) II ·7 – 637 ·10 – 437

saqlandï سَجْلَنْدِي چاچلاندى، چېچى چىقتى. 591 – 21 · II 358 – 7·

(سَجْلَنُورْ – سَجْلَنْماقْ saqlanur – saqlanmak) II ·22 – 591
·8 – 358

saqlaxdï سَجْلَشْدِي چاچلاشتى. 565 – 11 · II 308 – 11·

(سَجْلَشُورْ – سَجْلَشْماقْ saqlaxur – saqlaxmak) II ·12 – 565
·13 – 308

saqlïoq سَجْلِغْ چاچلىق. 353 – 8 · I 605 – 16·

saqratoqu سَجِرَتْغُو ساچراتقۇ. تۈزاقنىڭ بىر خىلى. 662 – 6 · II 485 – 7·

saqrattï سَجْرَتّي چاچراتتى. 662 – 1 · II 484 – 17·

(سَجْرَتُورْ – سَجْرَتْماقْ saqratur – saqratmak) II ·18 – 662
·18 – 485

saqtaxdï سَجْتَشْدِي چاچلاشتى. 562 – 13 · II 303 – 4·

(سَجْتَشُورْ – سَجْتَشْماقْ saqtaxur – saqtaxmak) II ·14 – 562
·6 – 303

saqtïm سَجْتِمْ ساچتىم. 406 – 10· II 3 – 15·

(سَجارْ – سَجْماقْ saqar – saqmak) 406 – 11· II 3 – 16·

saqturdï سَجْتُرْدِي ساچتۇردى. 541 – 1· II 261 – 13·

(سَجْتُرُرْ – سَجْتُرْماقْ saqturur – saqturmak) 541 – 2· II 262 – 1·

saqu سَجُو چۇچا. 854 – 7· III 302 – 5·

saquk, سَجُوقْ چېچىق. 290 – 1· I 495 – 11·

saquladï سَجُولادِي چۇچىلىدى، چۇچا بېكىتتى. 927 – 20· III 440 – 15·

(سَجُولارْ – سَجُولاماقْ saqular – saqulamak) 927 – 22· III 440 – 18·

saraoquq سَراغُجْ سارىغۇچ. 369 – 20· I 634 – 4·

saraoquqlandï سَراغُجْلَنْدِي: uraoqut saraoquqlandï — خوتۇن سارىغۇچ سالدى. 844 – 8· III 283 – 8·

(سَراغُجْلَنُورْ – سَراغُجْلَنْماقْ saraoquqlanur – saraoquqlanmak) 844 – 9· III 283 – 9·

saranlïk, سَرَنْلِقْ بېخىللىق، پىخسىقلىق. 382 – 15· I 656 – 2·

saroqan سَرْغانْ ساراغان. بىر خىل ئوت. 333 – 25· I 571 – 10·

saroqardï سَرْغَرْدِي سارغايدى. 544 – 4· II 267 – 9·

(سَرْغَرُورْ – سَرْغَرْماقْ saroqarur – saroqarmak) 544 – 5· II 267 – 10·

sarïoq سَرِغْ، سارِغْ سېرىق. سېرىق رەڭ. 283 – 23، 301 – 2، 811 – 9· I 484 – 15، 513 – 1؛ III 223 – 3·

sarïoq سَرِغْ: sarïoq suv — سېرىق سۇ. 284 – 1· I 485 – 1·

sarïoq ərük سارِغْ اَرُكْ ئۆرۈك. 63 – 20· I 94 – 15·

sarïoq surïoq سَرِغْ سُرِغْ سېرىق - سۇرۇق. 284 – 2· I 485 – 3·

sarïoq turma سَرِغْ تُرْما سەۋزە. 328 – 14· I 562 – 4·

sarïoqladï سَرِغْلادِي سارغايتتى، سېرىق قىلدى. 937 – 17· III 459 – 1·

(سَرِغْلارْ – سَرِغْلاماقْ sarïoqlar – sarïoqlamak) 937 – 19· III 459 – 4·

sarïoqlïoq سَرِغْلِغْ: sarïoqlïoq ər — سېرىق كېسىلى بار ئادەم. 377 – 15· I 646 – 12·

sarïoqlïk, سَرِغْلِقْ سېرىقلىق. 382 – 4· I 655 – 6·

sarïldï سَرِلْدِي: bəg anar ərildi sarïldï — بەگ ئۇنىڭغا ئاچچىقلاندى. 494 – 24· II 171 – 8·

(سَرْلُرْ – سَرْلْماقْ *sarïlur – sarïlmaq*) 494 – 25· II 171 – 10·

sarïldï سَرْلْدِي ئورالدى، يۆگەلدى، يۆگىشىۋالدى. 495 – 8· II 172 – 1·

(سَرْلُرْ – سَرْلْماقْ *sarlur – sarïlmaq*) 495 – 9· II 172 – 3·

sarïm سَرِمْ سۇزگۈچ. 302 – 26· I 516 – 21·

sarïndï سَرْنْدِي يۆگەندى، پۈركەندى؛ ئورالدى. 515 – 23· II 213 – 15·

(سَرْنُورْ – سَرْنْماقْ *sarïnur – sarïnmaq*) 515 – 26· II 213 – 18·

sarïndï سَرْنْدِي بېرىلدى، قېتىرقىنىپ كىرىشتى، يېپىشتى. 516 – 1· II 214 – 4·

(سَرْنُورْ – سَرْنْماقْ *sarïnur – sarïnmaq*) 516 – 3· II 214 – 8·

sarïqoqa سَرْجْغا چېكەتكە. 371 – 3· I 636 – 13·

sarïttï سَرْتِّي يۆگەتتى، ئوراتتى. 640 – 19· II 444 – 3·

(سَرْتُورْ – سَرْتْماقْ *sarïtur – sarïtmaq*) 640 – 20· II 444 – 6·

sarïxdï سَرْشْدِي ئوراشتى، يۆگەشتى. 473 – 6· II 128 – 2·

(سَرْشُورْ – سَرْشْماقْ *sarïxur – sarïxmaq*) 473 – 8· II 128 – 5·

sark¸aq سَرْقَجْ، سَرْفَجْ كاسىنى، كۆكچېچەك؛ قارىمۇق. 346 – 11· 869 – 15· I 593 – 8؛ III 330 – 9·

sark¸ayïk¸ سَرْقَيْ كۆشەيدىغان ھايۋانلارنىڭ توققۇز تورلۇقى. 825 – 5· III 247 – 1·

sark¸dï سَرْقْدِي سارقىدى؛ ئۆيۈشتى، كۆيۈشتى. 1003 – 17· III 573 – 14·

(سَرْقَارْ – سَرْقْماقْ *sark¸ar – sark¸maq*) 1003 – 20· III 573 – 18·

sark¸ïm سَرْقِمْ قىرو. 368 – 7· I 632 – 3·

sark¸ïndï سَرْقْنْدِي سارقىندى. 374 – 8· I 641 – 10·

sark¸ïttï سَرْقِتِّي سارقىتتى. 668 – 6· II 496 – 9·

(سَرْقِتُورْ – سَرْقْتْماقْ *sark¸ïtur – sark¸ïtmaq*) 668 – 7· II 497 – 2·

sark¸ïxdï سَرْقْشْدِي سارقىشتى، سارقىدى. 565 – 8· II 308 – 8·

(سَرْقْشُورْ – سَرْقْشْماقْ *sark¸ïxur – sark¸ïxmaq*) 565 – 9· II 308 – 10·

sark¸urdï سَرْقُرْدِي سارقىتتى. 545 – 6· II 269 – 11·

(سَرْقُرُرْ – سَرْقُرْماقْ *sark¸urur – sark¸urmaq*) 545 – 9· II 269 – 16·

sarladï سَرْلادِي ئوردى، يۆگىدى. 909 – 6· III 405 – 8·

(سَرْلارْ – سَرْلاماقْ *sarlar – sarlamaq*) 909 – 9· III 405 – 12·

sarlandï سَرْلَنْدِي يۆگـدى ~ يۆگـەندى، ئورانـدى، ئورىـدى. 591 – 26· II
358 – 15·

(سَـرْلَنُورْ – سَـرْلَنْماقْ sarlanur – sarlanmak) 592 – 3· II 359 – 2·

sarlandï سَرْلَنْدِي هازىرلاندى. 592 – 4· II 359 – 4·

sarlattï سَرْلَتِّي ئوراتتى، يۆگەتتى. 673 – 4· II 506 – 6·

(سَـرْلَتُورْ – سَـرْلَتْماقْ sarlatur – sarlatmak) 673 – 5· II 506 – 8·

sarlaxdï سَرْلَشْدِي يۆگەشتى، ئوراشتى. 565 – 19· II 309 – 1·

(سَرْلَشُـورْ – سَرْلَشْـماقْ sarlaxur – sarlaxmak) 565 – 21· II 309 – 5·

sarmaldï سَرْمَلْدِي سۇزۇلدى. 581 – 7· II 337 – 13·

(سَـرْمَلُورْ – سَـرْمَلْماقْ sarmalur – sarmalmak) 581 – 10· II 337 – 16·

sarmaldï سَرْمَلْدِي يۆگەلدى، يۆگەشتى. 581 – 11· II 337 – 18·

(سَـرْمَلُورْ – سَـرْمَلْماقْ sarmalur – sarmalmak) 581 – 13· II 338 – 1·

sarmaquk, سَرْمَجُقْ قۇشقاچ تىلى ئاش. سۇيۇقئاشىنىڭ بىر تۈرى. 399 – 1·
683 – 9· I

sarmattï سَرْمَتِّي يۆگەتتى، ئوراتتى. 675 – 24· II 511 – 14·

(سَـرْمَتُورْ – سَـرْمَتْماقْ sarmatur – sarmatmak) 675 – 16· II 511 – 17·

sarmax سَرْمَشْ چىرماش. 350 – 28· I 601 – 1·

sarmaxdï سَرْمَشْـدِي باغلاشتى؛ يۆگەشتى، چىگىچلەشتى. 567 – 1· II 311 – 5·

(سَرْمَشُورْ – سَرْمَشْـماقْ sarmaxur – sarmaxmak) 567 – 3· II 311 – 8·

sarmaxdï سَرْمَشْدِي سۇزۇشتى. 567 – 6· II 311 – 11·

(سَرْمَشُورْ – سَرْمَشْـماقْ sarmaxur – sarmaxmak) 567 – 9· II 312 – 2·

sarmusak, سَرْمُسَقْ سامساق. 399 – 3· I 683 – 12·

sarnïq سَرْنِجْ تۆگە تېرىسىدىن ئىشلەنگەن تۇلۇم؛ ياغاچ چېلەك. 346 –
593 – 11· I 14·

sarsal سَرْسالْ سۆسەر. بۇلغۇنىنىڭ بىر خىلى. 366 – 19· I 629 – 10·

sarsïoq سَرْسِغْ سېپىق. 353 – 9 · I 605 – 17 ·

sarsïttï سَرْسِتِّي دۆشكەلىدى، ئەيىبلىدى. 665 – 17 · II 491 – 17 ·

(سَرْسِتُورْ – سَرْسِتْماقْ sarsïtur – sarsïtmak) II 665 – 18 · 492 – 2 ·

sart سَرْتْ سودىگەر. 261 – 5، 261 – 7، 700 – 8 · I 445 – 18؛ III 15 – 1 ·

sart surt سَرْتْ سُرْتْ چوڭراغ ئايىاق كىيگەندە چىقىدىغان ئاۋاز. 261 – 12، 261 – 12 · I 446 – 3، 446 – 4 ·

sartladï سَرْتْلادِي سارت ھېسابلىدى، سودىگەر ھېسابلىدى. 1020 – 1 · III 602 – 6 ·

(سَرْتْلارْ – سَرْتْلاماقْ sartlar – sartlamak) III 1020 – 2 · 602 – 8 ·

sarudï سَرُودِي ئوردىدى، يۆگىدى. 885 – 25 · III 359 – 1 ·

(سَرُورْ – سَرُوماقْ sarur – sarumak) 886 – 2 · III 359 – 4 ·

saryam سَرْيَمْ سايرام. شەھەر ئىسمى. 822 – 15 · III 243 – 9 ·

sasïdï سَسِدِي سېپىدى. 887 – 17 · III 362 – 7 ·

(سَسِيرْ – سَسِيماقْ sasïr – sasïmak) 887 – 17 · III 362 – 8 ·

sasïk سَسِقْ تەشتەك، ساپال قاچا. 290 – 4 · I 495 – 15 ·

sata سَتا مارجان. 853 – 17 · III 301 – 1 ·

satoqadï سَتْغادِي چەيلىدى، دەسسىدى؛ كېسىپ ئۆتتى، خالاس قىلدى. ئوغۇزچە. 902 – 23 · III 392 – 12 ·

(سَتْغارْ – سَتْغاماقْ satoqar – satoqamak) 903 – 1 · III 393 – 2 ·

satoqaldï سَتْغَلْدِي دەسسەلدى، خالاس قىلدى. 581 – 1 · II 337 – 4 ·

(سَتْغَلُورْ – سَتْغَلْماقْ satoqalur – satoqalmak) II 581 – 4 · 337 – 8 ·

satoqaxdï سَتْغَشْدِي كەمستىشتى؛ قېرىشتى؛ دوقۇرۇشتى؛ خالاس قىلىشتى. ئوغۇزچە. 564 – 19 · II 307 – 8 ·

(سَتْغَشُورْ – سَتْغَشْماقْ satoqaxur – satoqaxmak) II 565 – 3 · 308 – 2 ·

satïoq سَتِغْ سېتىق، سودا - سېتىق. 283 – 16 · I 484 – 6 ·

satïoqladï سَتِغْلادِي سودا قىلىشتى، سېتىشتى. 937 – 13 · III 458 – 13 ·

(سَتِغْلارْ – سَتِغْلاماقْ satïoqlar – satïoqlamak) III 937 – 15 · 458 – 15 ·

satïoqlaxdï سَتِغْلَشْدِي سودا قىلىشتى، سېتىشتى. 937 – 15 · III 458 – 16 ·

ئىندېكس

satïoqlïk, سَتغلق: *satïoqlïk nəŋ* — سېتىلىدىغان نەرسە. I 382 – 3 · 655 – 4

satïoqsadï سَتغسادي ساتقۇسى كەلدى. 935 – 7 · III 454 – 9

(سَتغسار – سَتغساماق: *satïoqsar – satïoqsamak*) 935 – 21 · III 455 – 12

satïldï سَتلدي سېتىلدى. 493 – 9 · II 168 – 3

(سَتلُور – سَتلماق: *satïlur – satïlmak*) 493 – 10 · II 168 – 4

satïndï سَتندي ساتمىدىغاندەك كۆرۈندى. 515 – 10 · II 212 – 17

(سَتنُور – سَتنماق: *satïnur – satïnmak*) 515 – 11 · II 213 – 2

satïr ساتر «هوي هاربمى» دېگەن مەنىدىكى تىل. 309 – 21 · I 528 – 14

satïxdï سَتشدي سېتىشتى. 468 – 14 · II 118 – 17

(سَتشُور – سَتشماق: *satïxur – satïxmak*) 468 – 16 · II 118 – 19

satïxoqan alïxoqan سَتشغان اَلشغان ئېلىشىپ – سېتىشىدىغان. 392 – 14 · I 673 – 6

satlandï سَتلَندي جۈرئەت قىلدى، پېتىنىدى. چىگىلچە. 593 – 5 · II 361 – 3

(سَتلَنُور – سَتلَنماق: *satlanur – satlanmak*) 593 – 6 · II 361 – 5

satma سَتما ساتما. 329 – 22 · I 564 – 5

satsadï سَتسادي ساتقۇسى كەلدى. 900 – 4 · III 387 – 5

(سَتسار – سَتساماق: *satsar – satsamak*) 900 – 5 · III 387 – 7

sattï سَتّي ساتتى. 633 – 11 · II 430 – 13

(سَتار – سَتماق: *satar – satmak*) 633 – 12 · II 430 – 14

satturdï سَتُردي ساتتۇردى. 540 – 13 · II 261 – 1

(سَتُرُر – سَتُرماق: *satturur – satturmak*) 540 – 14 · II 261 – 3

satuladï سَتُولادي ۋالاقلىدى. 927 – 18 · III 440 – 12

(سَتُولار – سَتُولاماق: *satular – satulamak*) 927 – 19 · III 440 – 14

saturdï ساتُردي ساناتتى. 831 – 1 · III 258 – 14

(ساتُرُر – ساتُرماق: *saturur – saturmak*) 831 – 2 · III 259 – 2

sav ساڤ ماقال. 804 – 6 · III 210 – 13

sav ساڤ قىسسە. 804 – 7 · III 210 – 15

sav ساڤ ھېكايە، چۆچەك. 804 – 8 · III 210 – 16

sav ساڤ خەت، خەت - چەك. 804 – 9· III 211 – 1·

sav ساڤ سۆز. 804 – 10، 418 – 15· III 211 – 2: II 26 – 6·

sav ساڤ خەۋەرلەر، رىۋايەتلەر. 804 – 11· III 211 – 3·

savaxdï سَقَشْدِ ساۋاشتى، ئۇرۇشتى. ئوغۇزچە. 477 – 25· II 137 – 16·
(سَقَشُورْ – سَقَشْماقْ savaxur – savaxmak) II 477 – 26·
137 – 18·

savdïqlandï سَڤْدجْلَنْدِ سېۋەتلىك بولدى. 612 – 4· II 395 – 4·
(سَڤْدجْلَنُورْ – سَڤْدجْلَنْماقْ savdïqlanur – savdïqlanmak) 612 –
395 II 5· – 6·

savladï سَڤْلادِ سۆزلىدى. 909 – 23· III 407 – 1·
(سَڤْلارْ – سَڤْلاماقْ savlar – savlamak) 909 – 24· III 407 – 3·

savlaxdï سَڤْلَشْدِ تەمسىل ئېيتىشتى. 566 – 4· II 309 – 13·
(سَڤْلَشُورْ – سَڤْلَشْماقْ savlaxur – savlaxmak) II 566 – 7·
310 – 1·

savqï ساڤُجِ ئەلچى. پەيغەمبەر. 1018 – 2، 804 – 11· III 598 –
211 – 3، 13·

savqï ساڤُجِ ئەلچى. ئوغۇزچە. 1018 – 5، 804 – 13، 804 – 14· III
599 – 1، 211 – 5، 211 – 7·

savradï سَڤْرادِ بوشىدى؛ ساقايدى. 898 – 3· III 383 – 4·
(سَڤْرارْ – سَڤْراماقْ savrar – savramak) 898 – 4· III 383 – 6·

savruk,tï سَڤْرُقْتِ شۇرقىرىدى، قۇيۇلدى، شارقىرىدى. 577 – 12· II
330 – 10·
(سَڤْرُقارْ – سَڤْرُقْماقْ savruk,ar – savruk,mak) II 577 – 22·
331 – 4·

savruldï سَڤْرُلْدِ سورۇلدى: شۇرقىرىدى، شارقىرىدى، قۇيۇلدى. 580 – 10·
335 II – 19·
(سَڤْرُلُورْ – سَڤْرُلْماقْ savrulur – savrulmak) II 580 – 20·
336 – 14·

savruxdï سَڤْرُشْدِ سورۇشتى. 563 – 20· II 305 – 8·
(سَڤْرُشُورْ – سَڤْرُشْماقْ savruxur – savruxmak) II 563 – 23·
305 – 12·

savuldï سَڤُلْدِ سويلىدى، ساڭگىلىدى، ئاغدى، مايىل بولدى. 496 – 4·
173 II – 14·
(سَڤُلُرْ – سَڤُلْماقْ savulur – savurmak) 496 – 7· II 174 – 1·

savurdï سَقُرْدِي سورۇدى. 463 – 8· II 108 – 13·
(سَقُرار – سَقُرْماقْ savurar – savurmaq) 463 – 10· II 109 – 1·
savurttï سَقُرْتِي سورۇتتى. 1010 – 18· III 586 – 8·
(سَقُرْتُرْ – سَقُرْتْماقْ savurtur – savurtmaq) 1010 – 19· III 586 – 10·
sax ساشْ شاش، ئۇركۇگەك. 802 – 17· III 207 – 17·
saxturdï سَشْتُرْدِي سۇرۇشتۇردى، سۇرۇشۇۋالدى، خالاس قىلدى. 542 – 1· II 263 – 11·
(سَشْتُرُرْ – سَشْتُرْماقْ saxturur – saxturmaq) 542 – 3· II 263 – 14·
saxurdï سَشُرْدِي ئايرىدى. 460 – 23· II 104 – 6·
(سَشُرُرْ – سَشُرْماقْ saxurur – saxurmaq) 460 – 25· II 104 – 10·
say سايْ ساي. 807 – 19· III 217 – 4·
say سايْ: say yarïq — تەڭگىلىك ساۋۇت. 807 – 20، 701 – 28· III 217 – 5، 18 – 6·
sayoqïrdï سَيْغُرْدِي سايلاشقىلى تۇردى، سايلىشاي دەپ قالدى. 836 – 5· III 268 – 17·
(سَيْغِرارْ – سَيْغِرْماقْ sayoqïrar – sayoqïrmaq) 836 – 6· III 269 – 2·
sayïqtï سَيِقْتِي سايلاشتى. 833 – 3· III 263 – 4·
(سَيِقارْ – سَيِقْماقْ sayïqar – sayïqmaq) 833 – 4· III 263 – 5·
saypadï سَيْبادِي چېچىۋەتتى، ئىسراپ قىلىۋەتتى. 919 – 14· III 425 – 5·
(سَيْبارْ – سَيْباماقْ saypar – saypamaq) 919 – 16· III 425 – 7·
saypattï سَيْبَتِّي بۇزۇپ چاچتۇردى، ئىسراپ قىلدۇردى. 682 – 1· II 523 – 6·
(سَيْبَتُورْ – سَيْبَتْماقْ saypatur – saypatmaq) 682 – 2· II 523 – 8·
sayradï سَيْرادِي سايرىدى: جاۋۇلدىدى، ۋاتىلدىدى. 919 – 17· III 425 – 9·
(سَيْرارْ – سَيْراماقْ sayrar – sayramaq) 919 – 20· III 425 – 13·
sayram سَيْرَمْ سايرام. شەھەر ئىسمى. 822 – 14· III 243 – 7·
sayram سَيْرَمْ: sayram suv — تېيىز سۇ، ئوشۇقتىن ئاشمىغان سۇ. 822 – 16· III 243 – 10·
sayramlandï سَيْرَمْلَنْدِي تېيىزلەشتى. 844 – 19· III 284 – 12·

(سَيْرَمْلَنُورْ – سَيْرَمْلَنْماقْ *sayramlanur – sayramlanmaq*) – 844
·13 – 284 III ·20

sayrattï سَيْرَتِّي سايراتتى، جىق گەپ قىلدۇردى. 682 – 4· II 523 – 10·

(سَيْرَتُورْ – سَيْرَتْماقْ *sayratur – sayratmaq*) II ·6 – 682
·13 – 523

sayraxdï سَيْرَشْدِي سايراشتى؛ ئاغزىغا كەلگەننى سۆزلەشتى. 836 – 13· III
·10 – 269

(سَيْرَشُورْ – سَيْرَشْماقْ *sayraxur – sayraxmaq*) III ·28 – 836
·14 – 270

sazïnqï سَزْنْجِي: *sazïnqï taxï* — گەج تېشى. 968 – 10· III 512 – 8·

sədrətti سَدْرَتِّي شالاڭلاتتى، سىيرەكلەشتۈردى، سۈزۈلدۈردى. 662 – 19· II
·20 – 485

(سَدْرَتُورْ – سَدْرَتْماكْ *sədrətür – sədrətmək*) II ·23 – 662
·4 – 486

səkirmə سَكِرْما سەكىرمە. شەھەر ئىسمى. 372 – 3· I ·12 – 638

səkirtti سَكِرْتِّي سەكرەتتى. 1010 – 21· III 586 – 12·

(سَكِرْتُرْ – سَكِرْتْماكْ *səkirtür – səkirtmək*) III ·22 – 1010
·14 – 586

səkitti سَكِتِّي سەكرەتتى، ئاتلاتتى. 645 – 14· II 453 – 14·

(سَكِتُورْ – سَكِتْماكْ *səkitür – səkitmək*) II ·15 – 645
·15 – 453

səkiz سَكِزْ سەككىز. 277 – 16· I 473 – 7·

səkkiz سَكَّزْ سەككىز. 277 – 16· I 473 – 7·

səkridi سَكْرِيدِي سەكرىدى. 898 – 7· III 383 – 9·

(سَكْرِيرْ – سَكْرِيماكْ *səkrir – səkrimək*) 898 – 8· III 383 – 11·

səkritti سَكْرِتِّي سەكرەتتى، ئاتلاتتى. 663 – 8· II 487 – 4·

(سَكْرِتُورْ – سَكْرِتْماكْ *səkritür – səkritmək*) II ·12 – 663
·10 – 487

səksün سَكْسُونْ سەكسەن. 332 – 25· I 569 – 20·

səkü سَكُو سۆكە. 862 – 12· III 317 – 20·

səlqük سَلْجُكْ سەلچۈك. سالجۇق سۆلتانلىرىنىڭ بوۋىسىنىڭ ئىسمى.
363 – 26· I 624 – 5·

səm سام: *əm səm* — داۋا، ئەم. 806 – 6· 310 – 13· III 214 –
15؛ I 530 – 9·

səmərk‚ənd سَمَرْقَنْدْ سەمەرقەنت. شەھەر ئىسمى. 262 – 26· I 449 – 6·

səmiz سَمِزْ سېمىز. 277 – 17· I 473 – 9·

səmiz kənd سَمِزْ كَنْدْ سەمىز كەنت ~ سەمەرقەنت. شەھەر ئىسمى. 262 – 25· I 449 – 4·

səmizlik سَمِزْلِكْ سېمىزلىك. 384 – 26· I 660 – 5·

səmridi سَمْرِيدِي سەمرىدى. 898 – 9· III 383 – 12·

(سَمْرِيرْ – سَمْرِيماكْ *səmrir – səmrimək*) 898 – 10· III 383 – 13·

səmritti سَمْرِتّي سەمرىتتى. 663 – 16· II 487 – 15·

(سَمْرِتُورْ – سَمْرِتْماكْ *səmritür – səmritmək*) 663 – 17· II 488 – 1·

səmrixdi سَمْرِشْدِي سەمرىشتى. 564 – 4· II 306 – 4·

(سَمْرِشُورْ – سَمْرِشْماكْ *səmrixür – səmrixmək*) 564 – 5· II 306 – 6·

səmürgük سَمُرْگُكْ سۆمۈرگۈك. قۇش ئىسمى. 628 – 25· II 423 – 3·

səmüz سَمُزْ سېمىز. 220 – 5· I 375 – 14·

sən سَنْ سەن. 258 – 12، 44 – 13، 67 – 13، 69 – 6، 112 –12، 268 – 10، 299 – 1، 375 – 19، 527 – 18، 556 – 25، 709 – 15، 819 – 22، 825 – 24، 846 – 10، 864 – 22، 864 – 23، 881 – 20، 946 – 17، 953 – 19، 1017 – 10· I 442 – 1، 60 – 12، 102 – 1، 105 – 14، 181 – 13، 32 III :11 – 292 II :14 – 642 ،14 – 509 ،8 – 248 ،2 – 288 ،8 – 322 ،4 – 322 ،6 – 351 ،2 – 476 ،8 – 488 ،14 – 597 ،10·

sənkəq سَنْكَجْ سەركەچ ئالما. 346 – 19، 973 – 13· I 594 – 1: III 520 – 6·

sənlədi سَنْلادِي سەنلىدى. 910 – 11· III 407 – 18·

(سَنْلارْ – سَنْلاماكْ *sənlər – sənləmək*) 910 – 13· III 408 – 3·

sənlətti سَنْلَتّي سەنلەتتى. 673 – 21· II 507 – 11·

(سَنْلَتُورْ – سَنْلَتْماكْ *sənlətür – sənlətmək*) 673 – 26· II 507 – 17·

səŋək سَنَكْ سۇ ئىچىدىغان كوزا، تەشتەك. ئوغۇزچە. 961 – 14· III 501 – 1·

səŋir سَنكِرْ تاغ تۇمشۇقى، تاغ قاڭشىرى. 958 – 18· III 496 – 4·

səŋrəgü سَنكْرَكُو ماڭقا. 978 – 1، 978 – 3· III 528 – 6، 528 – 9·

səp سَـــبْ سەپ. كېيىن بولغۇچى قىز ئۇچۇن تەييارلانغان ئۆي جاهازلىرى. 245 – 1· I 418 – 13·

səpkil سَبكِلْ سەپكۇن. 366 – 18· I 629 – 9·

səptürdi سَبْتُرْدِي سەپلەتتى، سەپلىك قىلدۇردى، سېپىنى راسلاتتى. 540 – 5· II 260 – 6·

(سَبْتُرُرْ – سَبْتُرْماكْ səptürür – səptürmək) 540 – 7· II 260 – 9·

səqə سَجا قۇشقاچ. ئوغۇزچە. 854 – 6· III 302 – 4·

səqixdi سَجِشْدِي چېچىشتى. 470 – 5· II 122 – 8·

(سَجِشُـــورْ – سَجِشْـــماكْ səqixür – səqixmək) 470 – 7· II 122 – 11·

sərdi سَرْدِي چىدىدى. 408 – 3· II 7 – 13·

(سَرارْ – سَرْماكْ sərər – sərmək) 408 – 4· II 7 – 14·

sərdi سـارْدِي: ol anï sərdi — ئۇ ئۇنى كايىدى. 827 – 11· III 251 – 9·

(سَرارْ – سَرْماكْتى sərər – sərmək) 827 – 12· III 251 – 10·

sərgək سَرْگَكْ دەلدەڭلەش، سەنتۇرۇلۇش. 628 – 5· II 422 – 4·

sərildi سَرِلْدِي سەنتۇرۇلدى، دەلدەڭلىدى. 494 – 20· II 171 – 3·

(سَرِلُرْ – سَرِلْماكْ sərilür – sərilmək) 494 – 21· II 171 – 5·

sərk سَرْكْ چاق - چۇق. ساپال قاچا ۋە ئۇنىڭ سۇنۇقلىرى. 268 – 18· I 458 – 12·

sərkər سَرْكَرْ قاراقچى، يول توسار. قارلۇقچە. 348 – 16· I 597 – 4·

sərmətti سَرْمَتِّي سۇزدۇردى، سۇزۇپ ئالدۇردى. 675 – 19· II 511 – 7·

(سَـرْمَتُورْ – سَـرْمَتْماكْ sərmətür – sərmətmək) 675 – 23· II 511 – 12·

sərŋülədi سَرِنگُولادِي سىيرىلدى، تېيىلدى. 995 – 6· III 559 – 14·

(سَرِنگُولارْ – سَـرِنگُولاماكْتى sərŋülər – sərŋüləmək) 995 – 8· III 559 – 17·

sərü سَرُو تەكچە، تاختىبېشى. 856 – 2· III 305 – 16·

səsindi سَسِنْدِي ئىنتىلدى. 516 – 15· II 215 – 4·

(سَسِـــنُورْ – سَسِـــنْماكْ səsinür – səsinmək) 516 – 17· II 215 – 7·

səvdi سَڤْدِي سۆيدى. 414 – 14· II 20 – 1·

(سَڤارْ – سَڤْماكْ səvər – səvmək) 414 – 15· II 20 – 2·

səvdiq سَڤْدِجْ سېغىز. 346 – 17، 141 – 11· I 593 – 15، 233 – 9·

ئىندېكس

səvinq سَـــقْنْچْ سـۆيۈنچ، خۇشاللىق، شادلىق. 966 – 21، 966 – 23، 967 – 5 III 510 – 4، 510 – 5، 510 – 11.

səvixdi سَقْشْدِي سۆيۈشتى، ياخشى كۆرۈشتى. 478 – 1 II 137 – 19.
(سَقْشُـــورْ – سَقْشْـــماكْ *səvixür – səvixmək*) 478 – 2 II 138 – 2.

səvritti سَقْرِتِّي بوشاتتى. 663 – 4 II 486 – 15.
(سَـــقْرِتُورْ – سَـــقْرِتْماكْ *səvritür – səvritmək*) 663 – 6 II 487 – 2.

səvtürdi سَقْتُرْدِي سۆيدۈردى. 542 – 9 II 264 – 8.
(سَـــقْتُرُرْ – سَـــقْتُرْماكْ *səvtürür – səvtürmək*) 542 – 11 II 264 – 11.

səvüg سَقُكْ: *səvüg nəŋ* — سۆيۈملۈك نەرسە. 297 – 3 I 506 – 14.
قاراڭ: *səvük*

səvük ساقُكْ سۆيۈملۈك. 81 – 10 I 125 – 15. قاراڭ: *səvüg*

səvündi سَقُنْدِي سۆيۈندى. 517 – 5 II 216 – 11.
(سَـــقُنُورْ – سَـــقُنْماكْ *səvünür – səvünmək*) 517 – 5 II 216 – 12.

səxdi سَشْدِي شەشتى ~ يەشتى. 413 – 8 II 17 – 9.
(سَشارْ – سَشْماكْ *səxər – səxmək*) 413 – 10 II 17 – 13.

səxilgən سَشـــلْكانْ: *bu tügün ol səxilgən* — بۇ يېشىلىپ كېتىدىغان تۇگۈن. 396 – 1 I 679 – 6.

səxlindi سَشْـــلِنْدِي شېشىلدى ~ يېشىلدى، بوشاندى. 592 – 14 II 359 – 17.
(سَشْلُنُورْ – سَشْلِنْماكْ *səxlinür – səxlinmək*) 592 – 15 II 360 – 1.

səxtürdi سَشْتُرْدِي شەشتۇردى ~ يەشتۇردى. 541 – 23 II 263 – 8.
(سَشْـــتُرُرْ – سَشْـــتُرْماكْ *səxtürür – səxtürmək*) 541 – 24 II 263 – 10.

səxüdi سَشُـــودِي يېشىلدى ~ شېشىلدى، بوشىدى. 888 – 21 III 364 – 15.
(سَشُورْ – سَشُوماكْ *səxür – səxümək*) 888 – 22 III 364 – 17.

səxüg سَشُكْ شېشىك ~ يېشىك. باغلاقتىن بوشتىلغان جانۋار. 297 – 1، 297 – 1 I 506 – 11، 506 – 12.

səżrədi سَـــذْرَدِي سىيرەكلەشتى، شالاڭلىدى: سۇزۇلدى. 895 – 22 III 378 – 17.

(سَذْرارْ – سَذْراماكْ *səżrər – səżrəmək*) 895 · 24 – 379 III · 2 –

səżrəg سَذْرَكْ سيره‌ك، شالاڭ. 363 · 22 – 623 · 18 –

səżrəg سَـــذْرَكْ: *səżrəg kapuo* — چاقسا ئىشىك. 363 · 23 – I 624 · 1 –

səżrəxdi سَذْرَشْدِي سۇزۇلدى، شالاڭلاشتى، سيره‌كله‌شتى. 562 · 19 – II 303 · 12 –

(سَذْرَشُورْ – سَذْرَشْـــماكْ *səżrəxür – səżrəxmək*) 562 · 22 – II 303 · 16 –

səkrik سَكْرِكْ سه‌كره‌تمه. 364 · 1 – 624 · 8 – I

sən سِينْ سه‌ن. كه‌نچه‌كچه. 792 · 23 – 190 III · 2 –

səx سَيشْ تۆلەم. 784 – 16، 784 – 16 · 174 III – 2، 174 – 3 ·

səzik سيزِكْ سىزىك، گۇمان: پىكىر. 311 – 4، 516 – 12 · 531 – I 11: 215 · 1 – II

səziktim سيزِكْتِمْ سه‌زدىم، گۇمان قىلدىم. 491 – 1 · 163 · 1 – II

(سِـــزِكارْمَنْ – سِـــزِكْماكْ *səzikərmən – səzikmək*) 491 · 2 – II 163 · 3 –

səzindi سيزِنْدِي سه‌زدى، گۇمانلاندى. 516 – 12 · 214 · 18 – II

(سيزِنُورْ – سيزِنْماكْ *səzinür – səzinmək*) 516 · 13 – II 215 · 2 ·

sibək سِبَكْ سۆزۈك. تۆگمه‌ننىڭ كېنى، تۆگمەن تېشىنى چۆرگىلىتىدىغان تۆمۈر. 296 · 9 – I 505 · 7 –

sibək سِبَكْ شۇمەك. 296 · 10 – 505 · 9 – I

sibiz سِـــيِزْ: *sibiz kixi* — قېرىلمقتىن دۆتلىشىپ كەتكەن كىشى. 309 · 23 – I 529 · 3 –

sidiŋ سِدِنْگْ: *sidiŋ kəl* — سىدىڭكۆل. كۆل ئىسمى. 963 · 20 – III 504 · 5 –

sidük سِدُكْ سۈيدۈك. 296 · 12 – 505 · 11 – I

sigil سِگِلْ سۆگەل. 300 · 17 – 512 · 11 – I

sik سِكْ ئەرلەرنىڭ جىنسىي ئەزاسى. 255 · 7 – 436 · 7 – I

sikildi سِكِلْدِي سىكىلدى. 497 · 4 – 175 · 11 – II

(سِكِلُرْ – سِكِلْماكْ *sikilür – sikilmək*) 497 · 5 – II 175 · 12 –

sikitti سِكِتِّي سىكىتۇردى. 645 · 12 – 453 · 11 – II

(سِكِتُورْ – سِكِتْماكْ *sikitür – sikitmək*) 645 · 13 – II 453 · 12 –

sikix سِكِشْ سىكىش، جىنسىي ئالاقە. 280 · 2 – 478 · 4 – I

sikixdi سِكِشْدِي سىكىشتى. 482 · 11 – 146 · 7 – II

(سكشۇر – سكشمەك sikixür – sikixmək) II ·13 – 482 ·10 – 146

sikti سكتى· 420 – 4· II 29 – 3·

(سكار – سكمەك sikər – sikmək) II ·5 – 420 ·4 – 29

siktürdi سكتۈردى· 543 – 4· II 265 – 15·

(سكتۈر – سكتۈرمەك siktürür – siktürmək) II ·5 – 543 ·2 – 266

sil سيل زىل، سۇلەي· 790 – 8، 790 – 9· III 184 – 17، 185 – 2·

silik سلىك سىلىق· 297 – 4· I 506 – 15·

silkdi سلكدى سىلكىدى· 1004 – 20· III 575 – 4·

(سلكار – سلكمەك silkər – silkmək) III ·21 – 1004 ·6 – 575

silkindi سلكندى سىلكىندى، سىلكىۋالدى، دىرىلدىدى· 591 – 11· II ·14 – 357

(سلكنور – سلكنمەك silkinür – silkinmək) II ·20 – 591 ·5 – 358

simürdi سمۈردى سۇمۇردى· 465 – 19· II 113 – 9·

(سمۈر – سمۈرمەك simürür – simürmək) II ·20 – 465 ·11 – 113

sinqü سنجۈ گىرده بىلەن ھەمەك ئارىسىدا بولغان بىر خىل نان، خۇيلىما. I ·18 – 318 ·13 – 544

siŋək سىڭەك شەھەرلىكلەرنىڭ تىلىدا پاشا، سەھرالىقلارنىڭ تىلىدا چۈشەن· 961 – 15، 413 – 4، 678 – 1، 765 – 11· 961 – III ·19 501 – 2؛ II 17 – 6، 515 – 5؛ III 137 – 2، 501 – 5·

siŋdi سىڭدى سىڭدى؛ جايلاشتى، ئورۇنلاشتى· 980 – 22· III 533 – 11·

(سىڭكار – سىڭكمەك siŋər – siŋmək) III ·25 – 980 ·15 – 533

siŋdi سىڭدى يوشۇرۇندى، مۆكۈندى· 981 – 1· III 533 – 17·

(سىڭكار – سىڭكمەك siŋər – siŋmək) III ·5 – 981 ·5 – 534

siŋdürdi سىڭدۈردى سىڭدۈردى؛ يوشۇردى· 985 – 21· III 542 – 9·

(سىڭدۈر – سىڭدۈرمەك siŋdürür – siŋdürmək) III ·22 – 985 ·11 – 542

siŋi سىڭىشلىك سىڭىشلىك· 962 – 26· III 503 – 6·

siŋil سىڭىل سىڭىل· 960 – 21· III 500 – 4·

siŋilləndi سىڭىللاندى سىڭىل قىلدى· 993 – 25· III 558 – 1·

(سىڭىللانماق siŋillənmək – سىڭىللانۇر siŋillənür) III ·26 – 993
·3 – 558
siŋir سىڭىر، پەي· 958 – ·19 III 496 – ·6
siŋirdi سىڭىردى يۇتتى· 981 – ·24 III 535 – ·5
(سىڭىرماق siŋirmək – سىڭىرۇر siŋirür) III ·25 – 981
·7 – 535
siŋirdi سىڭىردى سىڭدۇردى· 981 – ·26 III 535 – ·8
(سىڭىرماق siŋirmək – سىڭىرۇر siŋirür) III ·27 – 981
·10 – 535
siŋirlədi سىڭىرلادى سىڭىرلىدى· 994 – ·12 III 558 – ·14
(سىڭىرلاماق siŋirləmək – سىڭىرلار siŋirlər) III ·13 – 994
·17 – 558
siŋirləndi سىڭىرلاندى سىڭىرلەندى، سىڭىر كۆپەيدى· 993 – ·8 III 556 – ·10
(سىڭىرلانماق siŋirlənmək – سىڭىرلانۇر siŋirlənür) ·10 – 993
III 557 – ·1
siŋixdi سىڭشىدى سىڭشىتى· 983 – ·3 III 538 – ·1
(سىڭشىماق siŋixmək – سىڭشىۇر siŋixür) III ·5 – 983
·4 – 538
siŋüt سۈڭۈت بەدىلگە بىر نەرسە بېرىلمەيدىغان ۋە قايتۇرۇلمايدىغان سوۋغا· 958 – ·14، 495 – ·8 III 958 – ·15 – ·9 495
sipüt سىپۈت سۇۋۇت، يۇمغاقسوت. قەشقەرچە· 271 – ·3 I 462 – ·4
sirkə سىركا سىركە. ئۇزۇم سىركىسى· 327 – ·15، 148 – ·18، 166 – ·11، 167 – ·14، 666 – ·6، 781 – ·8، 878 – ·21، 900 – ·13 I 560 – ·7، 245 – ·2، 278 – ·13، 280 – ·20؛ II 493 – ·3، 388 – ·16، 345 – ·15 III 167 – ·1؛
sirkə سىركا سىركە. باشتا بولىدىغان سىركە· 327 – ·16 I 560 – ·8
sirkələdi سىركالادى سىركىنى تازىلىدى؛ سىركىلىدى· 949 – ·22 III
·14 – 482
(سىركالاماق sirkələmək – سىركالار sirkələr) III ·2 – 950
·3 – 483
sirkələndi سىركىلەشتى، سىركىلىدى· 842 – ·16 III 280 – ·13
(سىركىلىنماق sirkələnmək – سىركىلىنۇر sirkələnür) III ·18 – 842
·1 – 281
sitkün سىتكۈن. شەھەر ئىسمى· 337 – ·2 I 577 – ·11

ئىندېكس

sitti ستّي سىيدى. 633 – 16· II 431 – 3·

(سذارْ – سذْماكْ *sižər – sižmək*) 633 – 18· II 431 – 6·

sittürdi ستُّرْدِي سىيدۈردى. 540 – 20· II 261 – 9·

(ستُّرُرْ – ستُّرْماكْ *sittürür – sittürmək*) 540 – 21· II 261 – 11·

siyawux سياۋُشْ. ئەرلەر ئىسمى. 800 – 27· III 205 – 5·

siz سِيزْ، سِزْ سىز. چىگىلچە ۋە تۈركچە. 783 – 6، 258 – 14، 673 – 23· III 171 – 5؛ I 442 – 3؛ II 507 – 14·

sizlәttim سِزْلَتّمْ سىزلەتتىم. 674 – 1· II 507 – 19·

(سِزْلَتُورْمَنْ – سِزْلَتْماكْ *sizlәtürmən – sizlәtmək*) 674 – 2· II 508 – 2·

siżik سذكْ چاپاننىڭ بىر پېشى. 296 – 13· I 505 – 13·

siżiŋ kөl سذنْكْ كُولْ سىزىڭكۆل. كۆل ئىسمى. 790 – 18· III 186 – 1·

siżitti سذتّي سىيدۈردى. 639 – 6· II 441 – 8·

(سذتُورْ – سذتْماكْ *siżitür – siżitmək*) 639 – 8· II 441 – 11·

siżti سِيذْتي سىيدى. 1017 – 1، 633 – 17· III 597 – 1، II 431 – 4·

(سِيذارْ – سِيذْماكْ *siżər – siżmək*) 1017 – 2· III 597 – 2·

siżtürdi سِيذْتُرْدِي سىيدۈردى. 540 – 22· II 261 – 12·

siżük سذُكْ سۈيدۈك. 936 – 1· III 437 – 12·

sï//si سي تەۋەلىك (ئىزافەت) قوشۇمچىسى. 847 – 16· III 290 – 9·

sïbïzoqu سِبْزُغُو سىبىزغا، نەي. 371 – 1، 173 – 22، 193 – 21· I 636 – 11، 292 – 5، 328 – 3·

sïbuzoqu سبُزْغُو سىبىزغا، نەي. 144 – 14· I 237 – 8·

sïdi سيدي سۈندۈردى، يەڭدى. 876 – 21· III 341 – 15·

(سيرْ – سيماقْ *sïr – sïmaq*) 876 – 23· III 342 – 3·

sïdïroqak, سدْرْغاقْ سىيراق. ئاچا تۈياق ماللارنىڭ تۈيمىقى. 381 – 12· I 654 – 1·

sïdrïm سدْرِمْ تاسما، كەمەر. ئوغۇزچە. 368 – 5· I 631 – 17·

sïdrïxdï سدْرِشْدِي سىيرىشتى، كۆرەشتى. 563 – 1· II 303 – 18·

(سدْرِشُورْ – سدْرِشْماقْ *sïdrïxur – sïdrïxmak*) 563 – 3· II 304 – 2·

sïoq سِيغْ سىمان. ئوخشىتىش قوشۇمچىسى. 786 – 5· III 177 – 7·

sïoqan سغَنْ: *sïoqan saq* — سىلىق، بۈدۈر ئەمەس چاچ. 306 – 28· I 524 – 1·

sïoqdadtï سغْدَدْتي يىغلاتتى. 659 – 22· II 480 – 5·

sïoqdï سغْدي سىغدى، پاتتى: ياقتى. 414 – 8· II 19 – 8·

(سغارْ – سغْماقْ *sïoqar – sïoqmak*) 414 – 10· II 19 – 12·

sïoqïndï سغْنْدي سىغىندى، كىرىۋالدى. 517 – 1· II 216 – 4·

(سغْنُورْ – سغْنْماقْ *sïoqïnur – sïoqmak*) 517 – 4· II 216 – 9·

sïoqïr سغرْ خانلارنىڭ كۆپ ئادەم بىلەن قىلىدىغان بىر خىل ئوۋى. 276 – 19· I 471 – 9·

sïoqïr سغرْ سىيىر، كالا. 276 – 23، 461 – 8، 545 – 13· I 471 – 14؛ II 104 – 17، 270 – 4·

sïoqïrladï سغرْلادي سىيىر ھېسابلىدى، ئىنەك ھېسابلىدى. 934 – 8· III 452 – 10·

(سىغرْلارْ – سىغرْلاماقْ *sïoqïrlar – sïoqïrlamak*) 934 – 10· III 452 – 13·

sïoqïrlïoq سىغرْلغْ: *ar* — *sïoqïrlïoq* سىيىرلىق ئادەم. 376 – 14· I 644 – 8·

sïoqïrqïk, سغرْجقْ قارىغۇجا. 380 – 23· I 652 – 17·

sïoqït سغتْ يىغا - زار. 271 – 7· I 462 – 8·

sïoqra سغرا ساي. ئىككى تاغ ئارىسىدىكى كەڭ ۋادا. ئوغۇزچە. 321 – 26· I 550 – 13·

sïoqruxdï سغرُشْدي سىغدۇرۇشتى. 563 – 18· II 305 – 5·

(سغرُشُورْ – سغرُشْماقْ *sïoqruxur – sïoqruxmak*) 563 – 19· II 305 – 7·

sïoqtadï سغتادي يىغلىدى. 894 – 15· III 376 – 1·

(سغتارْ – سغتاماقْ *sïoqtar – sïoqtamak*) 894 – 16· III 376 – 3·

sïoqtaxdï سغتَشْدي ئۆكسۈپ يىغلاشتى، قاقشاشتى. 562 – 17· II 303 – 10·

sïoqturdï سغتُرْدي سىغدۇردى. 542 – 6· II 264 – 4·

(سغتُرُرْ – سغتُرْماقْ *sïoqturur – sïoqturmak*) 542 – 8· II 264 – 6·

sïoqun سيغُنْ بۇغا. 311 – 26· I 532 – 16·

sïoqun سيغُنْ سۇغۇن. 312 – 1· I 533 – 3·

sïoqun otï سيغُنْ اُتي ئادەمگىياھ. 311 – 27· I 532 – 17·

sïoqun samur سيغُنْ سَمُرْ سىغۇن سامۇر. يەر ئىسمى. 312 – 1· I 533 – 3·

sïoqurdï سغرْدي سىغدۇردى. 462 – 17· II 107 – 7·

(سىغُرُرْ – سىغُرْماقْ *sïoqurur – sïoqurmak*) 462 – 19· II 107 – 10·

sïoqzadï سۇغزادي كولدى، كوچلدى: زىغزىق سالدى. 899 – 13· III ·14 – 385

(سۇغزار – سۇغزاماق *sïoqzar – sïoqzamak*) 899 – 17· III ·1 – 386

sïoqzaoq سۇغزاغ ئاراچ. 353 – 16· I ·6 – 606

sïoqzaldï سۇغزلدي سىغدالدى. 580 – 22· II 336 – 15·

(سۇغزلور – سۇغزلماق *sïoqzalur – sïoqzalmak*) 580 – 25· II ·3 – 337

sïoqzïoq سۇغزغ زىغزىق. 353 – 13· I ·1 – 606

sïoqzïoq سۇغزغ قاداق. ئىككى نەرسىنى جۈپلەشتۈرگۈچى قاداق. 353 – 15· I ·4 – 606

sïhtattï سۇختتي يىغلاتتى. 659 – 21· II ·4 – 480

(سۇختتور – سۇختتماق *sïhtatur – sïhtatmak*) 659 – 22· II ·6 – 480

sïhtaxdï سۇختشدي ئۆكسۈپ يىغلاشتى، قاقشاشتى. 562 – 15· II ·7 – 303

(سۇختشور – سۇختشماق *sïhtaxur – sïhtaxmak*) 562 – 16· II ·9 – 303

sïk سيق ئاز. ئوغۇزچە. 787 – 10· III 179 – 11·

sïkadï سقادي سىلدى. 890 – 3· III 367 – 8·

(سقار – سقاماق *sïkar – sïkamak*) 890 – 5· III 367 – 12·

sïkdï سقدي سىقتى. 417 – 6· II 23 – 19·

(سقدي – سقماق *sïkar – sïkmak*) 417 – 7· II 24 – 1·

sïkïldï سقلدي سىقىلدى. 496 – 19· II 174 – 14·

(سقلور – سقلماق *sïkïlur – sïkmak*) 496 – 20· II 175 – 2·

sïkïrdï سقردي ئىسقىرتتى. 463 – 25· II 110 – 1·

(سقرار – سقرماق *sïkïrar – sïkïrmak*) 463 – 26· II 110 – 3·

sïkïrkan سقرقان سىبرىققۇيروق، تۆلۈمچاشقان. 394 – 1، 605 – 14· I 675 – 20؛ II 382 – 18·

sïkïx سقش سىقىق، بىر - بىرىنى ئىتتىرىش، تارچىلىق، تىقما - تىقمىلىق. 279 – 25· I 477 – 18·

sïkïxdï سقشدي سىقىشتى. 480 – 8· II 141 – 18·

(سقشور – سقشماق *sïkïxur – sïkïxmak*) 480 – 10· II ·3 – 142

sïklïxdï سقلشدي سىقىلىشتى، قىسىلىشتى. 566 – 16· II 310 – 11·

(سقْلشُورْ – سقْلشْماقْ *sïqlïxur – sïqlïxmaq*) II ·19 – 566
·15 – 310

sïq‚man سقْمانْ سقمم ژاقتی. کوز کوْنلری ئوْزوْم سقملدبغان چاغ.
·4 – 579 I ·21 – 337

sïq‚rïxdï سقْرِشْدِي ئسقىرىشتى ~ ئسقىرتىشتى. 563 – ·24 II 305 – ·13
(سقْرِشُورْ – سقْرِشْماقْ *sïqrïxur – sïqrïxmaq*) II ·26 – 563
·16 – 305

sïk‚turdï سقْتُرْدِي سقتوْردى. 542 – ·18 II 265 – ·2
(سقْتُرُرْ – سقْتُرْماقْ *sïqturur – sïqturmaq*) II ·19 – 542
·4 – 265

sïm سيم: *sïm sïmrak* — بىر خىل تاماق. چىگىلچه. III ·9 – 791
·5 – 187

sïn سينْ سىن، بوي - تورق. 792 – ·18 III 189 – ·14

sïn سينْ گوْر. 792 – ·21 III 189 – ·18

sïnadï سنادِي سىنىدى. 892 – ·27 III 372 – ·18
(سنارْ – سناماقْ *sïnar – sïnamaq*) 892 – ·28 III 372 – ·19

sïnaldï سنَلْدِي سىنالدى. 497 – ·6 II 176 – ·1
(سنَلُرْ – سنَلْماقْ *sïnalur – sïnalmaq*) 497 – ·6 II 176 – ·2

sïnattï سنَتّي سىناتتى. 647 – ·23 II 458 – ·7
(سنَتُورْ – سنَتْماقْ *sïnatur – sïnatmaq*) 647 – ·24 II 458 – ·9

sïndï سنْدِي سىندى ~ سوْندى. 425 – ·11 II 38 – ·5
(سنُورْ – سنْماقْ *sïnur – sïnmaq*) 425 – ·13 II 38 – ·8

sïndu سنْدُو قايچا. ئوغوْزچه. 319 – ·10 I 546 – ·1

sïnuk‚ سنُقْ سوْنوْق. ئوغوْزچه. 960 – ·13 III 499 – ·10

sïŋ سنكْ زىك، غوْك. ئىملىق سوْز. 953 – ·23، 953 – ·24 III
·7 – 489 ،6 – 489

sïŋar سنكارْ سىڭار، تەرەپ، يان، چەت. 968 – ·23 III 513 – ·2

sïŋarladï سنكَرْلادِي يالغوْز كوْردى، بوزەك تاپتى. 994 – ·9 III 558 – ·10
(سنكَرْلارْ – سنكَرْلاماقْ *sïŋarlar – sïŋarlamaq*) III ·11 – 994
·13 – 558

sïŋarsuk‚ سنكَرْسُقْ ئىككى كىشى ئاتقا مىنگەشكەندە، مىنگەشكوْچىنىڭ ئولتوْرغان يېرى. 978 – ·17 III 529 – ·4

sïŋïladï سنكِيلادِي غىڭشىدى؛ غوڭوْلدىدى؛ سوؤوْدى. 991 – ·4 III
·4 – 553

(سىنكىلاڭ – سىنكىلاماق *sïŋïlar – sïŋïlamak*) III ·7 – 991
·8 – 553

sïŋuk سىڭۇق. سۇنۇق. 960 – 12· III 499 – 9·

sïp سىپ ئىككى ياشقا ماڭغان تاي. 245 – 2· I 418 – 15·

sïpak,ur سىپاقۇر تورۇا. 369 – 21· I 634 – 5·

sïqdï سىجدى چىچتى. 406 – 14· II 4 – 3·

(سىجار – سىجماق *sïqar – sïqmak*) II ·15 – 406 4 – 4·

sïqoqak, سىجغاق چىچقاق. 358 – 18· I 615 – 3·

sïqoqan سىجغان چاشقان. 333 – 14، 333 – 23، 68 – 4، 263 – 20،
311 – 16، 333 – 16، 605 – 14، 886 – 6، 889 – 2،
899 – 2، 997 – 20· I 570 – 17، 571 – 8، 103 – 12،
450 – 11، 532 – 4، 571 – 1: II 382 – 18: III 359 –
7، 365 – 4، 385 – 1، 563 – 11·

sïqoqan yïlï سىجغان يلى چاشقان يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 333 – 23، 263 – 21· I 571 – 8،
450 – 12·

sïqïttï سىجىتتى چىچۇردى. 637 – 15· II 438 – 7·

(سىجتۇر – سىجتماق *sïqïtur – sïqïtmak*) 637 – 15· II 438 – 8·

sïqturdï سىجتۇردى چىچۇردى ~ چىچقۇزدى. 541 – 4· II 262 – 2·

(سىجتۇرۇر – سىجتۇرماق *sïqturur – sïqturmak*) II ·5 – 541
·3 – 262

sïr سىر چىر - چىر. چېكەتكىنىڭ ئاۋازى. 248 – 1· I 424 – 6·

sïr سىر سىر. بىر خىل يېپلىملىق بويياق. 248 – 3· I 424 – 9·

sïrïdï سىرىدى چىچتى. 885 – 20· III 358 – 12·

sïrïdï سىرىدى شىرىدى. 885 – 21· III 358 – 14·

(سىرىر – سىرىماق *sïrïr – sïrïmak*) 885 – 23· III 358 – 18·

sïrïldï سىرىلدى يۇقىتى، يۇقۇشتى، چاپلاشتى. 495 – 11· II
172 – 5·

(سىرىلۇر – سىرىلماق *sïrïlur – sïrïlmak*) II ·13 – 495
172 – 8·

sïrïqoqa سىرىجغا ئەينەك، شىشە. 371 – 2· I 636 – 12·

sïrïttï سىرىتتى ~ شىرىتتى. 641 – 5· II 444 – 13·

(سىرىتۇر – سىرىتماق *sïrïtur – sïrïtmak*) 641 – 7· II 445 – 1·

sïrïxdï سىرىشدى شىرىشتى. 473 – 15· II 128 – 14·

(سِرشُـــورْ – سِرشْـــماقْ *sïrïxur – sïrïxmak*) II ·17 – 473
·17 – 128

سِرْلادِي سـرلـدى· 909 – 10· III 405 – 14· sïrladï

(سِـــــرْلارْ – سِـــــرْلاماقْ *sïrlar – sïrlamak*) III ·11 – 909
·17 – 405

سِرْلَنْدِي سـرلاندى· 592 – 6· II 359 – 6· sïrlandï

(سِـــــرْلَنُورْ – سِـــــرْلَنْماقْ *sïrlanur – sïrlanmak*) II ·7 – 592
·8 – 359

سِرْلَتِّي سـرلاتتى· 673 – 7· II 506 – 10· sïrlattï

(سِـــــرْلَتُورْ – سِـــــرْلَتْماقْ *sïrlatur – sïrlatmak*) II ·8 – 673
·12 – 506

سِرْماقْ سـرمـاق. ئېشەكنىڭ توقۇمى· 359 – 12· I 616 – 2· sïrmak,

سِرْتْ قـمـل، يال· 261 – 14· I 446 – 6· sïrt

سِرْتِغْ سـرتـق، خـەۋەر، دەرەك؛ مـەزمـۇن، مـەنـە· 353 – 4، 353 – 5· sïrtïoq

I 605 ،11 – 605 ·13

سِرْتْلادِي ئورىدى، ياماشتى· 1020 – 4· III 602 – 10· sïrtladï

(سِـــــرْتْلارْ – سِـــــرْتْلاماقْ *sïrtlar – sïrtlamak*) III ·6 – 1020
·1 – 603

سِرُقْ تـمـرەك، چېدىر تـمـرىكى· 290 – 3· I 495 – 14· sïruk,

سِـــرُقْلُقْ: *sïruqluk, yïoqaq* — تۇۋرۇكلـۈك ياغـاچ· 382 – 5· I sïruk,luk,
·7 – 655

سِتْغادِي شـمـايلـدى· 903 – 11· III 393 – 15· sïtoqadï

(سِـــــتْغارْ – سِـــــتْغاماقْ *sïtoqar – sïtoqamak*) III ·12 – 903
·17 – 393

سِتْغَلْدِي تۇرۇلدى، شـمـايلاندى· 581 – 5· II 337 – 10· sïtoqaldï

(سِـــــتْغَلُورْ – سِـــــتْغَلْماقْ *sïtoqalur – sïtoqalmak*) II ·6 – 581
·11 – 337

سِتْغَنْدِي شـمـايلاندى· 591 – 8· II 357 – 10· sïtoqandï

(سِـــــتْغَنُورْ – سِـــــتْغَنْماقْ *sïtoqanur – sïtoqanmak*) II ·10 – 591
·13 – 357

سِتْغَشْدِي شـمـرىشتى، شـمـايلاشتى· 565 – 4· II 308 – 3· sïtoqaxdï

(سِتْغَشُـــورْ – سِتْغَشْـــماقْ *sïtoqaxur – sïtoqaxmak*) II ·6 – 565
·6 – 308

سِيُرْدِي سۈندۈرتتى· 831 – 3· III 259 – 3· sïturdï

(سيتُرُرْ – سيتُرْماقْ *sïturur – sïturmak*) III ·4 – 831 ·5 – 259

sïx سشْ، سيشْ شش، زىخ، زىخچه· 253 – 4، 784 – 14· I 432 – 15؛ III 173 – 18·

sïx سيشْ ئىششىق· 784 – 15، 829 – 7· III 174 – 1، 255 – 8·

sïxïldï سشلْدِي ئېسىلدى، كۆپتى، كۆپجۈدى؛ ئىششىدى· 495 – 20· II 172 – 18·

(سشلُرْ – سشلْماقْ *sïxïlur – sïxïlmak*) II ·24 – 495 ·5 – 173

sïzdï سِزْدِي سىزدى، ئېرىدى· 410 – 3· II 11 – 12·

(سِزارْ – سِزْماقْ *sïzar – sïzmak*) II ·5 – 410 ·1 – 12

sïzdï سِيزْدِي سىزدى، ئېرىدى؛ كۆرۈندى· 828 – 3· III 252 – 17·

(سِيزارْ – سِيزْماقْ *sïzar – sïzmak*) III ·6 – 828 ·4 – 253

sïzoqurdï سِزْغُرْدِي سىزدۈردى، ئېرىتتى· 544 – 6· II 267 – 12·

(سِزْغُرُرْ – سِزْغُرْماقْ *sïzoqurur – sïzoqurmak*) II ·7 – 544 ·14 – 267

sïzïttï سِزِتّي ئېرىتكۈزدى· 642 – 6· II 446 – 16·

(سِزِتُورْ – سِزِتْماقْ *sïzïtur – sïzïtmak*) II ·7 – 642 ·1 – 447

sïzladï سِزْلادِي سىزلىدى، سىرقىرىدى· 909 – 15· III 406 – 4·

(سِزْلارْ – سِزْلاماقْ *sïzlar – sïzlamak*) III ·19 – 909 ·9 – 406

sïzlaoq سِزْلاغْ سىزلاش· 353 – 11· I 605 – 20·

sïzlattï سِزْلَتّي سىزلاتتى· 673 – 11· II 506 – 16·

(سِزْلَتُورْ – سِزْلَتْماقْ *sïzlatur – sïzlatmak*) II ·13 – 673 ·2 – 507

sïżïoq سِذِغْ پەش، كىيىمنىڭ پېشى· 283 – 17· I 484 – 7·

sïżïoq سِذِغْ چىش ئارىچى· 283 – 20· I 484 – 11·

sïżïroqan سِذِرْغانْ تىلىدىغان· 391 – 18· I 671 – 16·

sïżrïldï سِذْرِلْدِي سىيرىلدى ~ سېرىلدى· 580 – 4· II 335 – 11·

(سِذْرِلُورْ – سِذْرِلْماقْ *sïżrïlur – sïżrïlmak*) II ·8 – 580 ·16 – 335

sïżrïm سِذْرِمْ تاسما· 391 – 18· I 671 – 16·

sooqan سُوغَنْ پىياز· 311 – 24· I 532 – 13·

soqan سُوغَنْ: *soqan yïlan* — بوغما يىلان· 311 – 25· I 532 – 15·

sooqd سُغْدْ سوغد. قووۋم ئىسمى· 359 – 1· I 615 – 15·

soɋdak, سُغْداقْ سوغداق. سوغدلارنىڭ يەنە بىر خىل ئاتىلىشى. 359 – 1·
14 – 615 I·

soɋdï سَغْدِي سوغۇرت ئالدى؛ قۇرۇت ئالدى. 414 – 5· II 19 – 3·

soɋar – soɋmak, (سُغارْ – سُغْماقْ) 414 – 6· II 19 – 5·

soɋïdï سُغِيدِي سوغۇدى ~ سوۋۇدى. 889 – 14· III 365 – 17·

soɋïr – soɋïmak, (سُغِيرْ – سُغِيماقْ) 889 – 15· III 366 – 1·

soɋlïdï سُغْلِدِي قولىنى تىقتى. 909 – 20· III 406 – 11·

soɋlïr – soɋlïmak, (سُغْلِيرْ – سُغْلِيماقْ) 909 – 22· III 406 – 14·

soɋlïttï سُغْلِتِّي تىقتۇردى. 673 – 15· II 507 – 3·

soɋlïtur – soɋlïtmak, (سُغْلِتُورْ – سُغْلِتْماقْ) 673 – 16· II 507 – 6·

soɋrattï سُغْرَتِّي تەكشۈردى، تىنتىدى. 662 – 24· II 486 – 6·

soɋratur – soɋratmak, (سُغْرَتُورْ – سُغْرَتْماقْ) 662 – 25· II 486 – 8·

soɋraxdï سُغْرَشْدِي شوراشتى، سۈمۈرۈشتى. 563 – 15· II 305 – 1·

soɋraxur – soɋraxmak, (سُغْرَشُورْ – سُغْرَشْماقْ) 563 – 17· II 305 – 4·

soɋuk landï سُغُقْلَنْدِي سوغۇق كۆردى، سوغۇق ھېسابلىدى. 607 – 19· II 387 – 10·

soɋuklanur – soɋuklanmak, (سُغُقْلَنُورْ – سُغُقْلَنْماقْ) 607 – 21· II 387 – 13·

soɋuk luk, سُغُقْلُقْ: soɋuklukنəɳ — سوغۇقلۇق نەرسە. 382 – 6· I 655 – 9·

soɋuldï سُغُلْدِي سوغۇلدى. 496 – 1· II 173 – 10·

soɋulur – soɋulmak, (سُغُلُورْ – سُغُلْماقْ) 496 – 2· II 173 – 12·

soɋuloɋan سُغُلْغانْ سوغۇلىدىغان، تارتىلىدىغان. 393 – 19· I 675 – 9·

soɋun سُوغُنْ پىياز. 311 – 24· I 532 – 13·

soɋundï سُغُنْدِي سوقتۇندى، توڭدى. 516 – 23· II 215 – 15·

soɋunur – soɋunmak, (سُغُنُورْ – سُغُنْماقْ) 516 – 24· II 215 – 16·

soɋunluoɋ سُغُنْلُغْ: soɋunluoɋ taoɋ — سوغۇنلۇق تاغ، ياۋا پىياز ئۆسىدىغان تاغ. 379 – 12· I 650 – 9·

soɋurdï سُغُرْدِي سوغۇرت ئالدى. 414 – 7· II 19 – 6·

soɋut سُغُتْ سوغۇت، قېتىق پىشلىقى. قارلۇقچە. 271 – 4· I 462 – 5·

sooqut سُغُتْ هېسسىپ. 271 – 5· I 462 – 6·

sooquxdï سُغُشْدِي سوۋۇشقا باشلىدى. 477 – 19· II 137 – 8·

(سُغُشُورْ – سُغُشْماقْ soqux- – soquxmak) 477 – 20· II 137 – 10·

sok,ak, سُقَقْ بۆكەن. 625 – 8، 170 – 9· II 417 – 12؛ I 286 – 15·

sok,ak, سُقَقْ سوقاق. ئوغۇزلار تەرىپىدىن پارسلارغا بېرىلگەن ئاتاق. 625 – 9· II 417 – 13·

sok,ak,lïoq سُقَقْلِغْ: taoq sok,ak,lïoq — بۆكەنلىك تاغ. 378 – 12· I 648 – 9·

sok,ar سُقارْ مۇڭگۇزسىز هايۋان: ئايپاڭۇاش ئادەم. 313 – 20، 313 – 21· I 536 – 2، 536 – 3·

sok,dï سُقْدِي سوقتى، يانجىدى. 417 – 1· II 23 – 12·

sok,dï سُقْدِي چوقۇدى. 417 – 3· II 23 – 14·

sok,dï سُقْدِي چاقتى. ئوغۇزچە. 417 – 4· II 23 – 16·

(سُقارْ – سُقْماقْ sok,ar – sok,mak) 417 – 5· II 23 – 17·

sok,ïm سُقِمْ ئوقيا ئوقىنىڭ ياغاچتىن قىلىنغان قۇيرۇقى. 303 – 1· I 517 – 3·

sok,luk, سُقْلُقْ تويمىغۇرلۇق، ئاچ كۆزلۈك. 359 – 17· I 616 – 8·

sok,tu سُقْتُو هېسسىپنىڭ بىر خىلى. 317 – 25· I 543 – 6·

sok,turdï سُقْتُرْدِي سوقتۇردى. 542 – 16· II 264 – 16·

sok,u سُقُو سوقا، هاۋانچا. 859 – 29· III 313 – 9·

sok,uldï سُقُلْدِي سوقۇلدى. 496 – 14· II 174 – 8·

(سُقُلُرْ – سُقُلْماقْ sok,ul- – sok,ulmak) 496 – 14· II 174 – 9·

sok,uxdï سُقُشْدِي سوقۇشتى. 480 – 5· II 141 – 13·

(سُقُشُورْ – سُقُشْماقْ sok,ux- – sok,uxmak) 480 – 7· II 141 – 16·

sol سُولْ سول. 790 – 7، 65 – 25· III 790 – 7· I 184 – 16؛ III 184 – 16؛ 98 – 11·

solamuk, سُلامُقْ سولخاي، تەتۇر. 370 – 6· I 634 – 17·

soluxdï سُلُشْدِي سولاشتى. 484 – 10· II 149 – 14·

(سُلُشُورْ – سُلُشْماقْ solux- – soluxmak) 484 – 12· II 149 – 17·

soŋ سُنكْ بىر ئادەمنىڭ بالىلىرى، ئەۋلادى. 953 – 18· III 488 – 13·
soŋ سُنكْ كېيىن، ئارقا. 953 – 19· III 488 – 14·
soŋ سُنكْ سوڭ. ھەر شەيئى ۋە ھەر ئىشنىڭ ئاخىرى. 953 – 21· III 489 – 3·
soŋdadï سُنكْدادِ سوڭدىدى، كەينىگە چۈشتى، ئىزمۇئىز قوغلىدى. 988 – 7· III 547 – 3·
(سُنكْدارْ – سُنكْداماقْ soŋdar – soŋdamak) III ·9 – 988 III 547 – 7·
soŋradï سُنكْرادِ كەينىگە تارتتى، ئارقىغا سۈرىدى. 989 – 4· III 549 – 5·
(سُنكْرارْ – سُنكْراماقْ soŋrar – soŋramak) ·8 – 549 III ·6 – 989
sordï سُرْدِ شورىدى: سورىدى. ئوغۇزچە. 827 – 13· III 252 – 1·
(سُرارْ – سُرْماقْ sorar – sormak) ·6 – 252 III ·16 – 827
soroqu سُرْغُو شورىغۇچ، ھەجامەت. قان ئېلىش ئەسۋابى. 324 – 1· I 554 – 9·
sorturdï سُرتُرْدِ سوراتتى. 541 – 13· II 262 – 14·
sorturdï سُرتُرْدِ شوراتتى. 541 – 15· II 262 – 17·
(سُرتُرُرْ – سُرتُرْماقْ sorturur – sorturmak) II ·16 – 541 II 263 – 1·
soruoq سُرُغْ سۇرۇشتە. 284 – 4، 541 – 13· I 485 – 5: II 262 – 14·
soruoqqï سُرُغْچِ چىرلامچى، يىتكەن نەرسىسىنى سورىغۇچى. 871 – 7· III 333 – 3·
soruk‚tï سُرُقْتِ سورىقى قىلىندى، سۇرۇشتۇرۇلدى. 489 – 8· II 159 – 3·
(سُرُقارْ – سُرُقْماقْ soruk‚ar – soruk‚mak) II ·9 – 489 II 159 – 5·
soruttï سُرُتّ شوراتتى، ئەمدۇردى ~ ئېمىتتى: پۇرۇشتۇردى. 641 – 1· II 444 – 8·
(سُرِتُورْ – سُرِتْماقْ soritur – soritmak) ·12 – 444 II ·3 – 641
soruxdï سُرُشْدِ شورىدى، ئىچىۋالدى. 473 – 10· II 128 – 7·
(سُرُشُورْ – سُرُشْماقْ soruxur – soruxmak) II ·11 – 473 II 128 – 9·
sovuxoqan سُقُشْغانْ مەددە قۇرت، شۇ قۇرتتىن بولىدىغان سېرىق كېسەل. 392 – 23· I 673 – 18·
soydï سُيْدِ سويدى. 873 – 25· III 336 – 10·

(سُيارْ – سُيْماقْ soyar – soymaq) 874 · 1 – 336 III · 12 –

soyuk,tï سُيُقْتي تالاندى. 833 · 1 – 263 III · 2 –

(سُيُقارْ – سُيُقْماقْ soyuk,ar – soyuk,mak) 833 · 2 – 263 III · 3 –

soyuldï سُيُلْدي سويۈلدى: ئايرىلدى، تارقالدى: يېشىلدى. 833 · 5 – 263 III · 7 –

(سُيُلُورْ – سُيُلْماقْ soyulur – soyulmak) 833 · 8 – 263 III · 11 –

soyuxdï سُيُشْدي سويۈشتى. 831 · 21 – 260 III · 10 –

(سُيُشُورْ – سُيُشْماقْ soyuxur – soyuxmak) 831 · 23 – 260 III · 14 –

səgəl سُكَلْ كېسەل، ئاغرىق. ئوغۇزچە. 300 – 16، 172 – 9 · I 512 – 10، 290 – 3. قاراڭ: sökəl.

səglündi سُكُلْنْدي قورۇلدى، كاۋاپ قىلىندى. 593 – 1 · II 360 – 16 ·

(سُكُلْنُورْ – سُكُلْنْماكْ səglünür – səglünmək) 593 · 3 – 361 II · 1 –

səglünqü سُكُلْنْجُو كاۋاپ. 871 – 13، 644 – 22 · III 333 – 10؛ II 452 – 3 ·

səgnədi سُكْنادي داۋالىدى. 912 – 18 · III 412 – 12 ·

(سُكْنارْ – سُكْنامَاكْ səgnər – səgnəmək) 912 · 19 – 412 III · 13 –

səgül سُكُلْ سۆگەل. 912 – 18 · III 412 – 12 ·

səgüldi سُكُلْدي قاقلاندى، كاۋاپ قىلىندى. 497 – 1 · II 175 – 8 ·

(سُكُلُورْ – سُكُلْماكْ səgülür – səgülmək) 497 · 2 – 175 II · 10 –

səgüt سُكُتْ سۆگەت. 271 – 8، 790 – 2، 815 – 4، 963 – 24 · I 462 – 9؛ III 184 – 11، 230 – 12، 504 – 9 ·

səgütləndi سُكُتْلَنْدي سۆگەتلەندى، سۆگەتلىك بولدى. 607 – 17 · II 387 – 7 ·

(سُكُتْلَنُورْ – سُكُتْلَنْماكْ səgütlənür – səgütlənmək) 607 · 18 – 387 II · 9 –

səgütlük سُكُتْلُكْ سۆگەتلىك. 383 – 24، 386 – 24 · I 658 – 12، 663 – 12 ·

səkə سُكا: ər səkə olturdï — ئادەم چۆكۈپ ئولتۇردى. 862 · 13 – 318 III · 1 –

səkəl سُكَلْ كېسەل، ئاغرىق. 410 – 4، 827 – 5، 898 – 5، 983 – 24. II 11 – 14؛ III 250 – 18، 383 – 7، 539 – 4.
قارالڭ: *səgəl*.

səkdi سُوكْدِ سۆكتى، تىللىدى. 829 – 11. III 255 – 13.
(سُوكارْ – سُوكْماكْ *sokar – sokmak*) 829 – 12. III 255 – 14.

səkmən سُكْمانْ سۆكمەن. ئۇنۇڭ ئىسمى. 337 – 17. I 578 – 17.

səkmənləndi سُكْمَنْلَنْدِ سۆكمەنلەندى. 618 – 16. II 407 – 3.
(سُكْمَنْلَنُورْ – سُكْمَنْلَنْماكْ *sokmənlanür – sokmənlanmak*) 618 – 17. II 407 – 5.

səksək سُكْسُكْ سۆكسۆك. 368 – 23. I 632 – 17.

səkti سُكْتِ كېپەك. بارسغانچە. 317 – 24. I 543 – 5.

səkti سُكْتِ سۆكتى، چۈڭدى. 419 – 24. II 28 – 9.

səkti سُكْتِ چۆكتى. 420 – 1. II 28 – 12.
(سُكارْ – سُكْماكْ *sokar – sokmak*) 420 – 3. II 29 – 1.

səktürdi سُكْتُرْدِ سۆكتۈردى، چۈڭتتى. 542 – 21. II 265 – 6.
(سُكْتُرُرْ – سُكْتُرْماكْ *soktürür – soktürmak*) 542 – 23. II 265 – 9.

səktürdi سُكْتُرْدِ، سُوكْتُرْدِ سۆكتۆردى، تىللاتتى. 543 – 1. II 265 – 10.
(سُكْتُرُرْ – سُكْتُرْماكْ *soktürür – süktürmak*) 543 – 3. II 265 – 13.

səküldi سُكُلْدِ سۆكۈلدى. 496 – 22. II 175 – 4.
(سُكُلُورْ – سُكُلْماكْ *sokülür – sokülmak*) 496 – 26. II 175 – 7.

səkündi سُكُنْدِ يۆكۈندى، چۆكتى، تىزلاندى. 518 – 1. II 218 – 4.

səkündi سُكُنْدِ سۆكۈڭاتقاندەك كۆرۈندى. 518 – 3. II 218 – 6.
(سُكُنُورْ – سُكُنْماكْ *sokünür – sokünmak*) 518 – 4. II 218 – 8.

səküx سُكُشْ سۆكۈش، تىللاش. 279 – 26. I 478 – 1.

səküxdi سُكُشْدِ سۆكۈشتى، تىللاشتى. 482 – 15. II 146 – 12.
(سُكُشُورْ – سُكُشْماكْ *sokürür – sokürmak*) 482 – 16. II 146 – 14.

səküxdi سُكُشْدِ سۆكۈشتى. 482 – 17. II 146 – 15.
(سُكُشُورْ – سُكُشْماكْ *sokürür – sokürmak*) 482 – 19. II 147 – 2.

səl سُولْ سۆل. گۆش ۋە دەرەختىكى ھۆللۈك. 789 – 29· III 184 – 9·

səŋük سُـــــنكُكْ ســـۆڭەك. 962 – 4، 146 – 9، 185 – 3، 194 – 13،
288 – 9، 465 – 23، 573 – 14، 730 – 23· III 502 – 6؛
I 240 – 14، 313 – 2، 329 – 10، 492 – 12؛ II 113 –
15، 323 – 11؛ III 70 – 6·

səŋükləndi سُـــــنكُوكْلَنْدِي: *ooɣlan səŋükləndi* — بالىنىڭ سۆڭەكلىرى چوڭايدى. 993 – 18· III 557 – 11·

(سُنكُكْلَنُورْ – سُنكُكْلَنْماكْ *səŋüklənür – səŋüklənmək*) 993 – 19·
III 557 – 13·

sərk سُـــرْكْ: *anïŋ ażakï sərk buztəg* — ئۇنىڭ ئايىغى مۆزدەك سوغۇق. 268 – 19· I 458 – 13·

səz سُـــوزْ سۆز. 783 – 5، 38 – 15، 51 – 17، 79 – 27، 129 –
13، 142 – 12، 159 – 22، 171 – 13، 176 – 11، 193 –
12، 207 – 19، 208 – 10، 208 – 25، 209 – 11، 209 –
13، 245 – 12، 245 – 17، 291 – 3، 353 – 9، 363 – 4،
390 – 9، 409 – 19، 414 – 8، 464 – 17، 466 – 1،
466 – 7، 486 – 22، 490 – 18، 500 – 18، 502 – 14،
514 – 22، 568 – 24، 647 – 15، 649 – 20، 657 – 10،
666 – 9، 675 – 6، 683 – 12، 704 – 6، 711 – 7، 718 –
19، 731 – 7، 792 – 11، 809 – 26، 813 – 16، 827 –
14، 833 – 14، 835 – 10، 849 – 7، 892 – 22، 909 –
13، 913 – 14، 925 – 14، 953 – 21، 980 – 23، 986 –
6، 989 – 22، 990 – 8· III 171 – 4؛ I 50 – 3، 72 –
15، 123 – 16، 212 – 3، 235 – 2، 266 – 4، 288 – 17،
296 – 13، 327 – 8، 353 – 11، 354 – 18، 355 – 17،
356 – 18، 357 – 1، 419 – 7، 419 – 13، 497 – 9،
605 – 17، 622 – 10، 669 – 14؛ II 10 – 14، 19 – 8،
111 – 10، 114 – 4، 114 – 7، 154 – 14، 162 – 9،
182 – 14، 187 – 3، 212 – 2، 315 – 6، 457 – 15،
461 – 15، 493 – 6، 510 – 7، 526 – 1؛ III 22 – 8، 34 –
9، 48 – 12، 70 – 11، 189 – 4، 220 – 10، 227 – 9،
252 – 3، 264 – 3، 267 – 3، 293 – 8، 372 – 11، 406 –
1، 414 – 2، 436 – 13، 489 – 4، 533 – 14، 543 – 9،
551 – 1، 551 – 9·

sözənri سوزنكرِي سۆزەڭگۈر، سۆزمەن. 979 – 29 · III 531 – 2 ·

sözlədi سُوزْلادِي سۆزلىدى. 909 – 13 · III 406 – 1 ·

(سُوزْلارْ – سُوزْلاماكْ sözlər – sözləmək) 909 – 14 · III 406 – 2 ·

sözləndi سُزْلَنْدِي سۆزلىنۇالدى. 592 – 9 · II 359 – 10 ·

(سُوزْلَنُورْ – سُوزْلَنْماكْ sözlənür – sözlənmək) 592 – 10 · II 359 – 12 ·

sözlətti سُزْلَتِي سۆزلەتتى. 673 – 9 · II 506 – 13 ·

(سُزْلَتُورْ – سُزْلَتْماكْ sözlətür – sözlətmək) 673 – 10 · II 506 – 14 ·

sözləxdi سُزْلَشْدِي، سُوزْلَشْدِي سۆزلەشتى. 565 – 23 · II 309 – 6 ·

(سُزْلَشُرْ – سُزْلَشْماكْ sözləxür – sözləxmək) 565 – 24 · II 309 – 8 ·

subï سُبِي سوقا. 852 – 25 · III 299 – 8 ·

subïdï سُبِيدِي ئۇزاردى. 882 – 1 · III 351 – 12 ·

(سُبِيرْ – سُبِيماقْ subïr – subïmaq) 882 – 2 · III 351 – 14 ·

subïladï سُبِيلادِي ئۇزارتتى، ئىتتىكلەتتى. 927 – 12 · III 440 – 3 ·

(سُبِيلارْ – سُبِيلاماقْ subïlar – subïlamaq) 927 – 13 · III 440 – 5 ·

subuzoqan سُبُزْغانْ گۆربىستان، گۆرلۈك. 391 – 2 · I 670 – 19 ·

sudï سُودِي سۇندى. 876 – 18 · III 341 – 11 ·

(سُورْ – سُوماقْ sur – sumaq) 876 – 20 · III 341 – 14 ·

suoqdïq سُغْدِجْ قاتار بەزمە. 346 – 16 · I 593 – 13 ·

suoqnaq سُغْناقْ سۇغناق. شەھەر ئىسمى. 359 – 13 · I 616 – 3 ·

suoqundï سُغُنْدِي سۇغۇندى، سۇ سالدى. 516 – 25 · II 215 – 18 ·

(سُغُنُورْ – سُغُنْماقْ suoqunur – suoqunmaq) 516 – 26 · II 216 – 2 ·

suoqur سُغُرْ سۇغۇر. 276 – 18، 577 – 2 · I 471 – 8؛ II 329 – 12 ·

suoqurluoq سُغُرْلُغْ: suoqurluoq taoq — سۇغۇرلۇق تاغ. 376 – 12 · I 644 – 6 ·

suq سُقْ: suq yalŋus ər — ياپيالغۇز ئادەم. 254 – 16 · I 435 – 6 ·

suq سُوقْ ئاچ كۆز، تەمەخور. 787 – 7 · III 179 – 7 ·

suq ərŋək سُوقْ اَرْنكاكْ كۆرسەتكۈچ بارماق. 787 – 7 · III 179 – 8 ·

suqarlaq سُقَرْلَجْ: suqarlaq bərk — كۆلاھ، ئۇزۇن قالپاق. 375 – 11 · I 642 – 4 ·

suk¸dum سُقْدُمْ سۇقدۇم، كىرگۈزدۈم. 416 – 22· II 23 – 7·

suk¸ïdï سُقيدِي غەدىقلىدى. 890 – 1· III 367 – 5·

(سُقيرْ – سُقيماقْ *suk¸ïr – suk¸ïmak*) 890 – 2· III 367 – 7·

suk¸lundï سُقْلُنْدِي سۇقۇلدى، كىردى، تىقىلدى. 592 – 23· II 360 – 11·

(سُقْلُنُورْ – سُقْلُنْماقْ *suk¸lunur – suk¸lunmak*) 592 – 26· II 360 – 15·

suk¸luxdï سُقْلُشْدِي سۇقۇلۇشتى، تىقىلىشتى، جايلاشتى. 566 – 12· II 310 – 5·

(سُقْلُشُورْ – سُقْلُشْماقْ *suk¸luxur – suk¸luxmak*) 566 – 15· II 310 – 9·

suk¸ru سُقْرُو سۇقۇنۇپ، رۇخسەتسىز. 322 – 2· I 550 – 16·

suk¸turdï سُقْتُرْدِي سۇقتۇردى، يوشۇرغۇزدى. 542 – 13· II 264 – 12·

(سُقْتُرُرْ – سُقْتُرْماقْ *suk¸turur – suk¸turmak*) 542 – 15· II 264 – 15·

suk¸uldï سُقُلْدِي سۇقۇلدى، سۇقۇپ قويۇلدى. 496 – 16· II 174 – 10·

(سُقُلُرْ – سُقُلْماقْ *suk¸ulur – suk¸ulmak*) 496 – 17· II 174 – 12·

suk¸undï سُقُنْدِي سۇ قۇيۇلدى، يۇيۇندى، يۇدى. ئۇچ تىلىدا. 517 – 23· II 217 – 17·

(سُقُنُورْ – سُقُنْماقْ *suk¸unur – suk¸unmak*) 517 – 25· II 218 – 2·

sulak¸ سُلاقْ تال. قىپچاقچە. 314 – 7· I 536 – 17·

sulundï سُلُنْدِي ئەر كىشىلەرنىڭ ئارقىسىغا ساڭگىلىتىۋالغان چېچى. 342 – 12· I 587 – 13·

sumlïdï سُمْلِيدِي كالدىرلىدى. 910 – 8· III 407 – 14·

(سُمْلِيرْ – سُمْلِيماقْ *sumlïr – sumlïmak*) 910 – 10· III 407 – 16·

sumlïm سُمْلِمْ: *sumlïm tat* — تۈركچە بىلمەيدىغان پارس. 368 – 24، 674 – 6· I 633 – 1؛ II 508 – 7·

sumlïttï سُمْلِتِّي كالدىرلاتتى. 674 – 4· II 508 – 4·

(سُمْلِتُورْ – سُمْلِتْماقْ *sumlïtur – sumlïtmak*) 674 – 9· II 508 – 12·

sumlïxdï سُمْلُشْدِي كالدىرلاشتى. 566 – 20· II 310 – 16·

(سُمْلُشُرْ – سُمْلُشْماقْ *sumlïxur – sumlïxmak*) 566 – 22· II 311 – 3·

sun سُــــونْ: *sun kixi* — يۇمشاق تەبىئەتلىك، ساپ دىل كىشى. ·10 – 189 III ·15 – 792

sun سُونْ: *sun altun* — نۆكچە ئالتۇن. 792 – 16· III 189 – 12·

sundï سُنْدِي سۇندى، ئۇزاتتى، تۇتتى. 425 – 8· II 38 – 1·

(سُنار – سُنْماقْ *sunar – sunmak*) 425 – 9· II 38 – 3·

sundïlaq سُنْدِلاجْ سۇندۇك ~ سۇڭگۇلۇگۇچ. 398 – 8، 398 – 10، 400 – 8، 824 – 23· I 682 – 4، 682 – 5، 685 – 3: III 246 – 1·

sundurï سُنْدُرِي دېڭىز. 373 – 15· I 640 – 14·

sunï سُنِي زەگۇندە. 866 – 18· III 325 – 4·

sunu سُونُو سىيادان. 867 – 28· III 327 – 11·

sunuxdï سُنُشْدِي سۇنۇشتى. 487 – 4· II 155 – 8·

(سُنُشُــــورْ – سُنُشْــــماقْ *sunuxur – sunuxmak*) 487 – 6· II 155 – 11·

sunzï سُنْزِي بۇرگە جىنسىدىكى بىر جانۋار. 322 – 9· I 551 – 4·

suŋkur سُنكقُر شۇڭقار. 973 – 14· III 520 – 8·

supïttï سُبِتّي ئۇچلىدى. 636 – 18· II 435 – 14·

(سُبِتُورْ – سُبِتْماقْ *supïtur – supïtmak*) 636 – 19· II 436 – 2·

suq سُجْ سۇس، گال. 246 – 18، 246 – 18، 246 – 19· I 421 – 11، 421 – 12، 421 – 13·

suqoqurdï سُــــجْغُرْدِي سەكرەي دېدى، سەكرىگىلى قوپتى. 544 – 1· II 267 – 5·

(سُــجْغُرارْ – سُــجْغُرْماقْ *suqoqurar – suqoqurmak*) 544 – 2· II 267 – 7·

suqïdï سُجِيدِي سەكرىدى. 882 – 20· III 352 – 17·

(سُجِيرْ – سُجِيماقْ *suqïr – suqïmak*) 882 – 21· III 353 – 1·

suqïttï سُجِتّي سەكرەتتى. 637 – 17· II 438 – 10·

(سُــجِتُورْ – سُــجِتْماقْ *suqïtur – suqïtmak*) 637 – 18· II 438 – 12·

suqlundï سُجْلُنْدِي چۇچۇلاندى، سۇغىرىلدى. 591 – 23· II 358 – 10·

(سُــجْلُنُورْ – سُــجْلُنْماقْ *suqlunur – suqlunmak*) 591 – 25· II 358 – 13·

suqluxdï سُجْلُشْدِي سۇغۇرۇشتى، چىقىرىشتى. 565 – 14· II 308 – 14·

(سُجْلُشُورْ – سُجْلُشْــماقْ *suqluxur – suqluxmak*) 565 – 17· II 308 – 19·

suquldï سُـــجُلْدِ چۈچۈلـــدى، يەشـــتى؛ ئۆســـتى، ئۈنـــدى. II ·3 – 494 ·17 – 169

(سُجُلُورْ – سُجُلْماقْ *suqulur – suqulmak*) II ·5 – 494 ·2 – 170

suquxdï سُجُشْـــــدِ چۆچۈشـــتى، ئىرغىشـــتى، سەكرەشـــتى. II ·8 – 470 ·13 – 122

(سُجُشُـــورْ – سُجُشْـــماقْ *suquxur – suquxmak*) II ·10 – 470 ·1 – 123

sur سُورْ شور - شور. ئىملىق سۆز. III ·19 – 781 ·11 – 168

surïxdï سُرِشْـــــدِ سۈرلەشـــتى، ســـۈرلۈك تۈســـكە كـــردى. II ·12 – 473 ·10 – 128

(سُرِشُـــورْ – سُرِشْـــماقْ *surïxur – surïxmak*) II ·14 – 473 ·12 – 128

surk,uq سُرْقَجْ سىر دەرىخىنىڭ يېلىمى. I ·12 – 346 ·9 – 593

surk,uqladï سُرْقُجْلادِ سۈرغۈچلىدى. III ·10 – 947 ·9 – 477

(سُرْقُجْلارْ – سُـــرْقُجْلاماقْ *surk,uqlar – surk,uqlamak*) ·12 – 947 III ·12 – 477

surk,uqlandï سُـــــرْقُجْلَنْدِ ســـۈرغۈچلاندى، لاكقـــا ئىگـــە بولـــدى. II ·18 – 611 ·11 – 394

(سُرْقُجْلَنُورْ – سُـــرْقُجْلَنْماقْ *surk,uqlanur – surk,uqlanmak*) 611 – ·14 – 394 II ·20

surk,uqlandï سُرْقُجْلَنْدِ: *yar surk,uqlandï* — يەر كاسىپىلاندى. II ·1 – 612 ·18 – 394

(سُرْقُجْلَنُورْ – سُـــرْقُجْلَنْماقْ *surk,uqlanur – surk,uqlanmak*) 612 – ·2 – 395 II ·2

surpladi سُرِيلادِ قۇمـــلاق ســـالدى، پال باقتى. 1019 – 19، 1021 – ·8 ·4 – 605 ،15 – 601 III

(سُـــرِيلارْ – سُـــرِيلاماكْق *surplar – surplamak*) III ·20 – 1019 ·17 – 601

suruxladï سُرُشْلادِ چۈرۈش قىلدى، پۈچۈلـدى. III ·3 – 937 ·16 – 457

(سُرُشْـــلارْ – سُرُشْـــلاماقْ *suruxlar – suruxlamak*) III ·4 – 937 ·1 – 458

susoqak, سُسْـــغاقْ ئۈسقاق. قارلۇق، قىپچاق ۋە پۈتۈن كۆچمەنلەر تىلىدا. I ·24 – 358 ·11 – 615

susïk, سُسِقْ سوغا، ياغاچ چېلەك. I ·6 – 290 ·17 – 495

suttï سُتّي تۆكۈردى. 633 – 13 · II 430 – 16 ·

(سُذار – سُذماق *sużar – sużmak*) 633 – 15 · II 431 – 1 ·

sutturdï سُتُرْدي تۆكۈرتتى ~ تۆكۈرگۈزدى. 540 – 16 · II 261 – 5 ·

(سُـوذُتُرُرْ – سُـتُرْماقْ *sużturur – sutturmak*) 540 – 18 · II 261 – 7 ·

suv سُـوفْ يۈڭ يىپتىن قول بىلەن ئۆرۈلگەن قۇر. 786 – 14 · III 178 – 1 ·

suv سُوفْ سۇ. 668 – 6 · 1008 – 10 · 1010 – 23 · II 496 – 9 ·

581 – 11 · III 586 – 16 ·

suv سُـوفْ، سُـقْ سۇ. 786 – 15 · 60 – 3 · 67 – 25 · 82 – 24 ·

135 – 20 · 138 – 4 · 140 – 20 · 145 – 8 · 146 – 15 ·

155 – 6 · 157 – 8 · 169 – 5 · 174 – 3 · 174 – 6 · 176 –

183 – 21 · 193 – 7 · 213 – 24 · 226 – 18 · 240 –

241 – 19 · 242 – 14 · 276 – 23 · 280 – 22 · 284 –

296 – 25 · 302 – 5 · 335 – 3 · 336 – 19 · 342 – 7 ·

342 – 15 · 350 – 20 · 350 – 24 · 373 – 17 · 374 – 8 ·

393 – 19 · 406 – 12 · 406 – 21 · 407 – 19 · 410 – 1 ·

412 – 14 · 417 – 18 · 417 – 20 · 417 – 23 · 421 – 27 ·

423 – 13 · 423 – 23 · 462 – 4 · 466 – 20 · 464 – 27 ·

466 – 6 · 466 – 20 · 466 – 23 · 470 – 15 · 481 – 1 ·

485 – 19 · 486 – 7 · 486 – 15 · 495 – 14 · 496 – 1 ·

500 – 4 · 502 – 3 · 504 – 18 · 507 – 11 · 515 – 12 ·

516 – 9 · 519 – 19 · 525 – 4 · 525 – 17 · 529 – 17 ·

530 – 13 · 532 – 6 · 532 – 23 · 533 – 19 · 537 – 1 ·

541 – 18 · 543 – 18 · 553 – 9 · 554 – 11 · 564 – 7 ·

565 – 8 · 575 – 10 · 580 – 10 · 582 – 9 · 585 – 5 ·

586 – 12 · 590 – 1 · 590 – 5 · 592 – 12 · 596 – 15 ·

606 – 5 · 608 – 21 · 611 – 9 · 614 – 20 · 637 – 6 ·

637 – 21 · 662 – 1 · 671 – 25 · 701 – 5 · 732 – 19 ·

758 – 1 · 765 – 1 · 770 – 17 · 782 – 13 · 803 – 27 ·

805 – 5 · 818 – 23 · 822 – 16 · 825 – 4 · 826 – 16 ·

827 – 18 · 828 – 4 · 829 – 6 · 832 – 18 · 834 – 8 ·

835 – 19 · 844 – 19 · 875 – 1 · 889 – 14 · 889 – 21 ·

907 – 20 · 925 – 17 · 928 – 13 · 959 – 28 · 966 – 1 ·

،17 – 1003 ،13 – 996 ،5 – 991 ،23 – 980 ،19 – 980
I :2 – 178 III ،23 – 1010 ،10 – 1008 ،11 – 1007
،2 – 232 ،3 – 227 ،9 – 222 ،4 – 129 ،4 – 103 ،4 – 88
– 292 ،9 – 284 ،5 – 261 ،6 – 257 ،8 – 241 ،3 – 239
،2 – 365 ،3 – 327 ،14 – 310 ،9 – 297 ،1 – 293 ،18
،14 – 471 ،9 – 414 ،7 – 413 ،14 – 410 ،19 – 386
،15 – 573 ،2 – 515 ،7 – 506 ،14 – 485 ،5 – 479
II :9 – 675 ،10 – 641 ،15 – 640 ،11 – 600 ،3 – 587
– 32 ،7 – 25 ،15 – 15 ،9 – 11 ،14 – 6 ،11 – 4 ،17 – 3
،9 – 123 ،12 – 114 ،5 – 112 ،15 – 106 ،17 – 35 ،8
،10 – 173 ،10 – 172 ،7 – 154 ،9 – 152 ،8 – 143
،15 – 214 ،3 – 213 ،7 – 191 ،7 – 185 ،11 – 181
،10 – 254 ،3 – 248 ،6 – 246 ،8 – 241 ،16 – 221
– 339 ،1 – 336 ،8 – 308 ،7 – 306 ،3 – 267 ،2 – 263
– 367 ،14 – 359 ،6 – 355 ،11 – 347 ،18 – 344 ،16
،8 – 437 ،16 – 399 ،6 – 393 ،15 – 389 ،7 – 384 ،13
،12 – 73 ،10 – 16 III :17 – 503 ،17 – 484 ،16 – 438
– 246 ،5 – 210 ،12 – 169 ،2 – 147 ،2 – 136 ،3 – 122
،6 – 262 ،6 – 255 ،18 – 252 ،8 – 252 ،8 – 249 ،17
،17 – 365 ،8 – 338 ،12 – 284 ،5 – 268 ،8 – 265
،13 – 498 ،7 – 442 ،2 – 437 ،17 – 402 ،12 – 366
،14 – 573 ،2 – 562 ،6 – 553 ،12 – 533 ،18 – 508
.1 – 580

suvaldï سُقَلْدِي سۆغىرىلدى، سۆلاندى. 496 – 9. II 174 – 2.
(سُقَلْرْ – سُقَلْماقْ suvalur – suvalmak) 496 – 11. II 174 – 5.
suvaldï سُقَلْدِي سۆۋالدى. 496 – 12. II 174 – 6.
(سُقَلْرْ – سُقَلْماقْ suvalur – suvalmak) 496 – 12. II 174 – 7.
suvaxdï سُقَشْدِي سۆۋاشتى. 478 – 8. II 138 – 10.
(سُقَشُورْ – سُقَشْماقْ suvaxur – suvaxmak) 478 – 9. II 138 – 13.
suvoqardï سُقْغَرْدِي سۆغاردى. 545 – 1. II 269 – 5.
(سُقْغَرُرْ – سُقْغَرْماقْ suvoqarur – suvoqarmak) 545 – 2. II 269 – 7.
suvïoqlandï سُقْغَلَنْدِي سۆيۈق كۆردى، سۆيۈق هېسابلىدى. 607 – 23. II 387 – 15.

(سُـقْغَلَنُورْ – سُـقْغَلَنْماقْ *suvïqlanur – suvïqlanmaq*) 607 – 25·
II 387 – 18·

suvïxdï سُقْشْـــــدِي سـويۇلۇپ كـەتتى، بوشـاپ كـەتتى. 478 – 4· II
138 – 4·

(سُقْشُـــورْ – سُقْشْـــماقْ *suvïxur – suvïxmaq*) II 478 – 7·
138 – 8·

suvladï سُقْلادِي سۇ ئىچتى؛ سۇلىدى، سۇ قۇيدى. 910 – 1· III 407 – 5·

(سُقْلارْ – سُقْلاماقْ *suvlar – suvlamaq*) III 910 – 3· 407 – 9·

suvlaq سُـــــقْلاغ سـۇلاق. مـال سـۇغىرلىدىغان يـەر. 353 – 18· I
606 – 10·

suvlaq سُقْلاغ سۇللاغ. يەر ئىسمى. 353 – 19· I 606 – 11·

suvlandï سُقْلَنْدِي سۇلاندى، سۇلۇق بولدى. 592 – 16· II 360 – 2·

(سُـــقْلَنُورْ – سُـــقْلَنْماقْ *suvlanur – suvlanmaq*) II 592 – 18·
360 – 5·

suvlaŋ سُقْلانْكْ سۇڭاي، شاخسىز، پۇتاقسىز. 976 – 25· III 526 – 10·

suvlaŋ سُقْلانْكْ تۇز، بۇدۇر ئەمەس. 976 – 27· III 526 – 13·

suvlattï سُقْلَتّي سۇلاتتى. 673 – 18· II 507 – 7·

(سُـــقْلَتُورْ – سُـــقْلَتْماقْ *suvlatur – suvlatmaq*) II 673 – 19·
507 – 9·

suvluq سُـــــقْلُقْ سـەللە. 162 – 6، 473 – 6، 565 – 19، 591 – 26،
640 – 19، 673 – 4، 909 – 6· I 270 – 15؛ II 128 –
2، 309 – 1، 358 – 16، 444 – 3، 506 – 6؛ III 405 – 8·
قاراڭ: *suwluq*·

suvluq سُقْلُقْ قولياغلىق، لۆڭگە. 359 – 15، 927 – 20· I 616 – 6؛
III 440 – 15·

suvsadï سُقْســـــادِي ئۇسسـىدى، سـۇ ئىچكۈسـى كـەلدى. 900 – 9· III
387 – 12·

(سُقْســـارْ – سُقْســـاماقْ *suvsar – suvsamaq*) III 900 – 11·
387 – 14·

suvsattï سُقْسَتّي ئۇسساتتى. 665 – 19· II 492 – 3·

(سُقْسَـــتُورْ – سُقْسَـــتْماقْ *suvsatur – suvsatmaq*) II 665 – 20·
492 – 4·

suvsïdï سُقْسِدِي سۇلاشتى، سۇلىشىپ كەتتى. 900 – 13· III 388 – 3·

(سُقْسِرْ – سُقْسِيماقْ *suvsïr – suvsïmaq*) III 900 – 15· 388 – 5·

suvsux سُقْسُشْ بوزىنىك قۇۋۇشتى كەتكەن قالدۇق سۇيى. 351 – 3· I ·5 – 601

suvxadï سُفْشادِ شۇرلىدى؛ سۇفلىدى، سۇف قىلدى. 902 – 1· III ·1 – 391

(سُفْشارْ – سُفْشاماقْ *suvxar – suvxamak*) 902 – 3· III ·4 – 391

suwluk, سُوْلُقْ سەللە. 885 – 25· III 359 – 1· قاراڭ: *suvluk*·

suwuk, سُوُقْ سۇيۇق، شالاڭ. قىپچاقچە. 812 – 6، 812 – 7، 812 – 8· III 225 – 2، 225 – 4، 225 – 5·

suyaqu سُياغُو بېخىر، دوكۇر. 820 – 18· III 239 – 16·

suyran سُيْرانْ مۇنار ۋە شۇنىڭغا ئوخشايدىغان ئېگىز نەرسە. 332 – 4· I 568 – 10·

sużtï سُوذْتِ تۇكۇردى. 1016 – 18، 633 – 14· III 596 – 11؛ II ·18 – 430

(سُوذارْ – سُوذْماقْ *sużar – sużmak*) 1016 – 19· III 596 – 12·

sużturdï سُوذُتُرْدِ تۇكۇرتتى ~ تۇكۇرگۈزدى. 540 – 17· II 261 – 7·

sużuk, سُذُقْ تۇكۇرۇك. 290 – 2، 766 – 9، 926 – 1· I 495 – 13؛ III 138 – 14، 437 – 12·

sü سُو قوشۇن، ئەسكەر. 846 – 18، 63 – 23، 195 – 24، 246 – 25، 307 – 20، 371 – 19، 406 – 24، 417 – 18، 425 – 11، 561 – 6، 579 – 21، 586 – 13، 590 – 18، 748 – 20، 749 – 17، 751 – 5، 768 – 3، 768 – 13، 775 – 16، 834 – 20، 847 – 4، 905 – 14· III 288 – 19؛ I 94 – 20، 332 – 1، 422 – 3، 525 – 4، 638 – 1؛ II 4 – 15، 25 – 3، 38 – 6، 300 – 8، 335 – 1، 347 – 12، 356 – 9؛ III 103 – 11، 105 – 9، 109 – 1، 142 – 18، 156 – 12، 266 – 4، 289 – 6، 398 – 9·

süglin سُكْلِنْ قىرغاۋۇل. 337 – 14· I 578 – 11·

sügnəgü سُكْنَكُو سەينۇگە ~ سەينەك. 373 – 1· I 640 – 1·

sügrük سُكْرُكْ خوتۇنلارنىڭ جان يېرى. 364 – 2· I 624 – 9·

sügüx سُكُشْ كاۋاپ قىلىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان قوزا ۋە ئوغلاق گۆشى. ئوغۇزچە. 279 – 27· I 478 – 2·

sükən سُكَنْ سۇكەن. 307 – 1· I 524 – 3·

sülədi سُلادِ، سُولادِ ئۇرۇش قىلدى. 891 – 15· III 370 – 6·

(سۈلارْ – سۈلامامكْ *sülər – süləmək*) 891 – 17· III 370 – 9·

süli سۈلي. قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. 864 – 5· III 320 – 15·

sülmi سۈلمي. شەھەر ئىسمى. 95 – 21· I 153 – 1·

süm سُمْ بەك. ئوغۇزچە. 257 – 21· I 440 – 15·

sümə سُما ئۇندۇرمە، ئۇندۇرمە قىلىنغان بۇغداي. 865 – 14· III 323 – 2·

sümrüxdi سُمْرُشْدي سۈمۈرۈشتى. 564 – 7· II 306 – 7·

(سُمْرُشُورْ – سُمْرُشْماكْ *sümrüxür – sümrüxmək*) 564 – 9· II 306 – 9·

sümürgən سُمُرْكانْ: *bu ər ol sütüg sümürgən* — بۇ سۈتنى سۈمۈرىدىغان ئادەم. 395 – 11· I 678 – 9·

süngü سُنْكُو نەيزە. 265 – 23، 378 – 5· I 453 – 19، 647 – 17· قاراڭ: *sünü*.

süŋix سُنكشْ ئۇرۇشۇش، نەيزىلىشىش، جەڭ قىلىش: ھۇجۇم. 960 – 1· III 498 – 15·

süŋix سُنكشْ سۈڭمش. ئەرلەر ئىسمى. 960 – 2· III 498 – 16·

süŋu سُنكُو نەيزە. 962 – 24، 606 – 8، 938 – 9· III 503 – 4؛ II 384 – 10؛ III 460 – 9· قاراڭ: *süngü*.

süŋüldi سُنكُولادي نەيزىلىدى، نەيزە سانجىدى. 991 – 1· III 552 – 13·

(سُنكُولارْ – سُنكُولاماكْ *süŋülər – süŋüləmək*) 991 – 2· III 553 – 2·

süŋüxdi سُنكُشْدي نەيزىلەشتى. 983 – 6· III 538 – 5·

(سُنكُشُورْ – سُنكُشْماكْ *süŋüxür – süŋüxmək*) 983 – 7· III 538 – 7·

süprük سُبْرُكْ سۈپۈرۈندى. كىشىگە ئاچچىقى كەلگەندە سۈپۈرۈندىگە ئوخشىتىپ ئېيتىلىدىغان سۆز. 580 – 2· II 335 – 7·

süprüldi سُبْرُلْدي سۈپۈرۈلدى. 580 – 1· II 335 – 6·

(سُبْرُلُورْ – سُبْرُلْماكْ *süprülür – süprülmək*) 580 – 3· II 335 – 9·

süprüldi سُبْرُلْدي سۈپۈرۈندى، ئەخلەت. 374 – 7· I 641 – 9·

süpürdi سُبْرْدي سۈپۈردى. 465 – 21· II 113 – 12·

(سُبْرُرْ – سُبْرْماكْ *süpürür – süpürmək*) 465 – 22· II 113 – 14·

süpürgü سۈپۈرگە. 371 – 21· I 638 – 3·

süqidi سۇجىدى چۈچۈدى، تاتلىقلاشتى، تەم كىردى. 882 – 18· III 352 – 14·

süqir – süqimək (سۇجىرْ – سۇجىماكْ) 882 – 19· III 352 – 16·

süqik سۇجكْ چۈچۈك، تاتلىق. 310 – 27· I 531 – 6·

süqik سۇجكْ، سۇجكْ ھاراق، مەي، شاراب. 311 – 1، 812 – 1، 985 – 21، 1008 – 13· I 531 – 7؛ III 227 – 4، 542 – 9، 581 – 15·

süqirdi سۇجرْدى چۈچۈدى، چۈچۈكلەشتى. 458 – 10· II 99 – 1·

süqirər – süqirmək (سۇجرارْ – سۇجرْماكْ) 458 – 11· II 99 – 3·

süqitti سۇجتّى چۈچۈتتى: تاتلىق قىلدى: ياخشىلىدى، مۇنبەت قىلدى. 637 – 11· II 438 – 1·

süqitür – süqitmək (سۇجتۇرْ – سۇجتْماكْ) 637 – 14· II 438 – 6·

süqük سۇجُوكْ، سۇجُكْ مەي، شاراب. 130 – 3، 168 – 15، 282 – 19، 546 – 21· I 213 – 9، 283 – 8، 482 – 16؛ II 272 – 12·

süqündi سۇجُنْدى تەمنى تېتىدى، مەززە قىلدى. 515 – 14· II 213 – 6·

süqinür – süqinmək (سۇجنُورْ – سۇجنْماكْ) 515 – 16· II 213 – 9·

süqüxdi سۇجُشْدى چۈچۈكلەشتى، چۈچۈدى. 470 – 3· II 122 – 5·

süqixür – süqixmək (سۇجشُورْ – سۇجشْماكْ) 470 – 4· II 122 – 6·

sürdi سُرْدى سۈردى، قوغلىدى. 408 – 5· II 7 – 16·

sürər – sürmək (سُرارْ – سُرْماكْ) 408 – 7· II 7 – 19·

sürkilədi سُرْكىلادى سۈردى، قوغلىدى. 949 – 17· III 482 – 7·

sürkələr – sürkələmək (سُرْكَلارْ – سُرْكَلاماكْ) 949 – 20· III 482 – 12·

sürqək سُرْجَكْ مەشرەپ، كېچىلىك ئولتۇرۇش. ئوغۇزچە. 363 – 25· I 624 – 2·

sürqdi سُرْجْدى سۈرۈندى، پۇتلاشتى. 1003 – 4· III 572 – 10·

sürqər – sürqmək (سُرْجارْ – سُرْجْماكْ) 1003 – 5· III 572 – 11·

sürqitti سُرْجتّى مۇدۇرتتى، سۈرۈندۈردى. 659 – 25· II 480 – 11·

(سُرْجتُورْ – سُرْجتِماكْ *sürqitür – sürqitmək*) II ·28 – 659 ·14 – 480

sürqük سُرْجُكْ مەشرەپ، كىچىك ئولتۇرۇش· 363 – 24· I 624 – 2·

sürsədi سُرْسادِي سۇرگۈسى كەلدى، ھەيدىگۈسى كەلدى· 900 – 6· III 387 – 8·

(سُرْسارْ – سُرْساماكْ *sürsər – sürsəmək*) 900 – 8· III 387 – 10·

sürtti سُرْتتِي سۇرتتى، سۇركىدى· 1007 – 19· III 580 – 11·

(سُرْتارْ – سُرْتْماكْ *sürtər – sürtmək*) 1007 – 21· III 580 – 15·

sürtüg سُرْتُكْ: *sürtüg ixlər* — سۇركىشىدىغان خوتۇن· 363 – 20· I 623 – 15·

sürtüldi سُرْتُلْدِي سۇرتۇلدى، سۇرۇلدى· 579 – 16· II 334 – 11·

(سُرْتُلُورْ – سُرْتُلْماكْ *sürtülür – sürtülmək*) II ·19 – 579 ·16 – 334

sürtündi سُرْتُنْدِي سۇرتۇندى، سۇركەندى؛ سۇركىۋالدى· 591 – 3· II 357 – 3·

(سُرْتُنُورْ – سُرْتُنْماكْ *sürtünür – sürtünmək*) II ·6 – 591 ·8 – 357

sürtürdi سُرْتُرْدِي سۇرگۈزدى، سۇرگۈن قىلدۇردى، ھەيدەتتى· 541 – 6· II 262 – 5·

(سُورْتُرُرْ – سُرْتُرْماكْ *sürtürür – sürtürmək*) II ·7 – 541 ·7 – 262

sürtürdi سُرْتُرْدِي سۇردۇردى· 541 – 11· II 262 – 11·

sürtüxdi سُرْتُشْدِي سۇرتۇشتى، سۇركەشتى، سۇرمەللەشتى· 562 – 8· II 302 – 10·

(سُرْتُشُورْ – سُرْتُشْماكْ *sürtüxür – sürtüxmək*) II ·12 – 562 ·2 – 303

sürük سُرُكْ سۇرۇك. ھايۋانلار توپى· 296 – 15، 296 – 18، 766 – 19· I 505 – 15، 505 – 18؛ III 139 – 7·

sürüldi سُرُلْدِي سۇرۇلدى· 495 – 1· II 171 – 11·

sürüldi سُرُلْدِي سۇرۇلدى، سۇرۇپ (سۇركەپ) ئېزىلدى· 495 – 4· II 171 – 15·

(سُرُلُرْ – سُرُلْماكْ *sürlür – sürülmək*) 495 – 7· II 171 – 19·

sürülgən سُرُلْكانْ: *bu ər ol təgmə yərdən tutqī sürülgən* — بۇ ھەممە يەردىن قوغلىنىپلا يۇرىدىغان ئادەم· 395 – 13· I 678 – 12·

süründi سۈرۈندي: *süründi ər* — سۈرۈندى (قوغلاندى) ئادەم. I ·3 – 342 ·11 – 586

süründi سۈرۈندي سۈرۈندى، سۈركەندى؛ قاشلىندى. ·5 – 516 II ·9 – 214 (سۈرۈنۈر – سۈرۈنمەك *sürünür – sürünmək*) ·7 – 516 II ·11 – 214

sürüx سۈرۈش چۈرۈش. ·23 – 279 I ·15 – 477

sürüxdi سۈرۈشدي سۈرۈشتى، سۈركەشتى، قوغلاشتى؛ سۈرۈشتۈردى. 473 – ·19 II ·1 – 129 (سۈرۈشۈر – سۈرۈشمەك *sürüxür – sürüxmək*) ·24 – 473 II ·9 – 129

süsdi سۈسدي ئۈستى. ·19 – 631 II ·12 – 427 (سۈسار – سۈسمەك *süsər – süsmək*) ·20 – 631 II ·13 – 427

süsgirdi سۈسكِرْدي ئۈسكىلى قويۇتى، ئۈسمەكچى بولدى. ·13 – 545 II ·3 – 270 (سۈسكِرار – سۈسكِرمەك *süsgirər – süsgirmək*) ·15 – 545 II ·5 – 270

süstürdi سۈستُرْدي ئۈستۈردى. ·21 – 541 II ·5 – 263 (سۈستۈرۈر – سۈستۈرمەك *süstürür – süstürmək*) ·22 – 541 II ·7 – 263

süsündi سۈسۈندي ئۈسىدىغاندەك كۆرۈندى. ·18 – 516 II ·8 – 215 (سۈسۈنۈر – سۈسۈنمەك *süsünür – süsünmək*) ·20 – 516 II ·10 – 215

süsüxdi سۈسُشْدي ئۈسۈشتى. ·5 – 477 II ·5 – 136 (سۈسُشُر – سۈسُشْمەك *süsüxür – süsüxmək*) ·6 – 477 II ·7 – 136

süt سُوتْ سۈت. 780 – ·15 ،90 – ·26 ،130 – ·1 ،144 – ·11 ،147 – ·14 ،148 – ·8 ،156 – ·12 ،174 – ·6 ،302 – ·28 ،341 – ·26 ،431 – ·14 ،447 – ·17 ،456 – ·4 ،477 – ·15 ،495 – ·25 ،507 – ·10 ،524 – ·10 ،641 – ·1 ،786 – ·17 ،827 – ·13 ،839 – ·10 ،839 – ·21 ،887 – ·3 III ،166 – ·12: I 144 – ·13 ،213 – ·6 ،237 – ·4 ،243 – ·1 ،244 – ·10 ،259 – ·12 ،293 – ·2 ،517 – ·1 ،586 – ·3: II ،95 – ·1 ،137 – ·3 ،173 – ·7 ،444 – ·9: III ،178 – ·3 ،252 – ·1 ،274 – ·13 ،361 – ·6

sütgirdi سُوتْكِرْدي سۈتلەشتى، سۈت ھالىتىگە كىردى، سۈيۈلۈپ قالدى. ·10 – 545 II ·17 – 269

(سُـتْكِرارْ – سُـتْكِرْماكْ *sütgirmək – sütgirər*) II ·12 – 545
·1 – 270

süvlin سُقْلِينْ قىرغاۋۇل· 337 – 10· I 578 – 11·

süvri سُـقْرِي قىلىچ، نەيزە، مۇنار ۋە زىخقا ئوخشاش ئۇچلۇق نەرسىلەر.
·14 – 550 I ·1 – 322

süvritti سُقْرِتِّي ئۇچلىدى، ئۆتكۈر قىلدى· 663 – 1· II 486 – 10·
(سُـقْرِتُورْ – سُـقْرِتْماكْ *süvritmək – süvritür*) II ·3 – 663
·13 – 486

süzdi سُزْدِي سۈزدى، سۈزۈلدۈردى· 410 – 1· II 11 – 9·
(سُزارْ – سُزْماكْ *süzmək – süzər*) II ·2 – 410 ·11 – 11

süzgün سُـزْكُنْ سۈگۈن· بىر خىل تاغ دەرىخى· 337 – 3· I
·12 – 577

süzlündi سُزْلُنْدِي سۈزۈلدى· 592 – 12· II 359 – 14·
(سُـزْلُنُورْ – سُـزْلُنْماكْ *süzlünmək – süzlünür*) II ·13 – 592
·15 – 359

süzlüxdi سُزْلُشْدِي سۈزۈلۈشتى ~ سۈزۈلدى· 566 – 1· II 309 – 10·
(سُزْلُشُـورْ – سُزْلُشْـماكْ *süzlüxmək – süzlüxür*) II ·2 – 566
·12 – 309

süzmə سُزْما سۈزمە· 329 – 24· I 564 – 7·

süztürdi سُزْتُرْدِي سۈزدۈردى، سۈزۈلدۈردى· 541 – 18· II 263 – 2·
(سُـزْتُرُرْ – سُـزْتُرْماكْ *süztürmək – süztürür*) II ·19 – 541
·4 – 263

süzüg سُزُكْ سۈزۈك· 296 – 25· I 506 – 7·

süzüldi سُزُلْدِي سۈزۈلدى· 495 – 14· II 172 – 10·
(سُـزُلْرْ – سُـزُلْماكْ *süzülmək – süzülür*) II ·15 – 495
·11 – 172

süzündi سُزُنْدِي: *süzündi suv* — سۈزۈلگەن سۇ· 342 – 7· I 587 – 3·

süzündi سُزُنْدِي سۈزۈلدۈرىدىغاندەك كۆرۈندى· 516 – 9· II 214 – 14·
(سُـزُنُورْ – سُـزُنْماكْ *süzünmək – süzünür*) II ·11 – 516
·16 – 214

taba تَبا تامان، تەرەپ. 852 – 7، 81 – 11، 170 – 10، 324 – 16، 479 – 10، 647 – 8، 707 – 3، 852 – 7، 865 – 25، 891 – 20. III 298 – 4: I 125 – 16، 286 – 16، 555 – 2: II 140 – 6، 456 – 16: III 27 – 8، 298 – 5، 323 – 14، 370 – 11.

tabarū تَبارُو: *ol mənig tabaru kəldi* — ئۇ مەن تەرەپكە كەلدى. 338 – 19. I 580 – 14.

tabdu تبدُو تابدۇ. ئەرلەر ئىسمى. 164 – 12. I 275 – 4.

tada تَـــدا ئون قەدەم يەردىن كۆز يېتىم يەرگىچە بولغان ئارىلىق. 855 – 2. III 304 – 2.

tadrïrk¸u تِدرْقُو: *tadrïrk¸u yər* — تېقىر يەر، ئوتى ئاز يەر. 371 – 6. I 637 – 1.

tadoqun تَدْغُونْ تازغۇن. دەريا ئېقىنى. 333 – 11. I 570 – 13.

tadu تَدُو ئادەمنىڭ مىجەزى ۋە تەبىئىتى. 855 – 1. III 304 – 1.

tadun تادُنْ تاينچا. بىر ياشلىق موزاي. 818 – 10. III 235 – 3.

taoq تـــاغْ تاغ. 803 – 6، 46 – 23، 54 – 2، 60 – 22، 77 – 27، 84 – 14، 84 – 21، 129 – 6، 141 – 22، 240 – 8، 249 – 13، 303 – 19، 344 – 13، 347 – 19، 355 – 12، 459 – 25، 478 – 10، 520 – 7، 609 – 12، 615 – 25، 618 – 10، 627 – 17، 704 – 15، 725 – 12، 783 – 9، 803 – 8، 840 – 6، 851 – 11، 852 – 14، 955 – 14، 995 – 23. III 209 – 1: I 64 – 8، 76 – 17، 89 – 10، 120 – 7، 132 – 14، 133 – 7، 211 – 13، 234 – 6، 410 – 10، 426 – 12، 518 – 6، 589 – 6، 595 – 18، 609 – 8: II 102 – 5،

– 420 ،13 – 406 ،2 – 402 ،2 – 391 ،5 – 223 ،4 – 139
13: III 23 – 2 ،60 – 19 ،171 – 10 ،276 – 3 ،296 – 16،
298 – 15 ،491 – 15 ،560 – 15.

taoqar تَغـــارْ تاغار. 313 – 16، 192 – 3، 643 – 4. I 535 – 10،
325 – 2: II 448 – 8.

taoqay تَغايْ تاغا. 868 – 10. III 328 – 4.

taoqïk¸tï تَغِقْتِي تاغلاشتى. 490 – 13. II 162 – 3.

taoqïk¸mak ~ taoqïk¸ar) تَغِقْمـــاقْ ~ تَغِقْـــارْ) II 490 – 14.
162 – 5.

taoqïldï تَغِلْدِي گاللاشتى، ياندى. 499 – 10 II 180 – 4.

taoqïlmak ~ taoqïlur) تَغِلْماقْ ~ تَغِلُرْ) 499 – 14. II 180 – 9.

taoqladï تَغْـــلادِي داغلـدى، تـامغـلـدى، تامغا باستى. 907 – 15. III
402 – 9.

taoqlamak ~ taoqlar) تَغْلامَاقْ ~ تَغْلارْ) 907 – 16. III 402 – 11.

taoqlattï تَغْلَتّي داغلاتتى، داغمالاتتى، تامغلاتتى. 671 – 20، II 503 – 9.

taoqlatmak ~ taoqlatur) تَغْلَتْمـــاقْ ~ تَغْلَـــتُورْ) II 671 – 21.
503 – 11.

taoqna تَغْنا: *taoqna yava* — كاسىن دەرىخىنىڭ پوستى. 330 – 17. I
565 – 19.

taoquzmak¸ تَغُـــزْمَقْ: *taoquzmak¸ ər* — دېقماق ئادەم. 382 – 27. I
656 – 17.

tahtu تَخْتُو ئېگىرىلمىگەن مەشۇت. 317 – 23. I 543 – 4.

tah¸ tah¸ تاهْ تاهْ ـ تاه. لاچىن ئۇچۇرۇلغاندىن كېيىن چاقىرىش ئۈچۈن
ئېيتىلىدىغان سۆز. 778 – 13. III 162 – 5.

tak¸aoqu تَقاغُو توخۇ. توخۇ جىنسىنىڭ ئومۇمىي نامى. 339 – 21، 340 –
3، 173 – 13، 339 – 25، 698 – 21. I 582 – 19، 583 –
9، 291 – 7، 583 – 4: III 12 – 8.

tak¸aoqu yïlï تَقاغُو يِلِي توخۇ يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۈچەل يىل
نامىلىرىدىن بىرى. 340 – 3، 264 – 6. I 583 – 9، 451 – 4.

tak¸dï تَقْـــدِي تاقتى ~ تاقىدى، ئۆتكۈزدى. ئوغۇزچە. 415 – 16. II
21 – 12.

tak¸ar – tak¸mak¸ ~ تَقْماقْ – تَقارْ) 415 – 19. II 21 – 16.

tak¸ï تَقـــي تېخى، يەنە. 859 – 24، 66 – 17، 314 – 25، 485 – 3،
535 – 17، 664 – 23، 681 – 9، 896 – 16، 986 – 16. III

·4 – 251 ،16 – 150 II :6 – 538 ،8 – 100 I :3 – 313
·4 – 544 ،4 – 380 III :2 – 522 ،4 – 490

tak¸ïldï تَقْلدِي تاقالدى، ئۆتكۈزۈلدى. 499 – 15· II 180 – 11·

(تَقْلُرْ – تَقْلماقْ takïlur – takïlmak) 499 – 16· II 180 – 13·

tak¸ïr tak¸ïr تَقِرْ تَقِرْ تاقىر - تۇقۇر. ئىملىق سۆز. 275 – 3· I 468 – 13·

tak¸turdï تَقْتُرْدِي تاقتۇردى، ئۆتكۈزگۈزدى. 532 – 16· II 245 – 11·

(تَقْتُــرُرْ – تَقْتُرْمــاقْ takturur – takturmak) 532 – 17· II 245 – 13·

tak¸uk¸ تَقُقْ توخۇ. تۇركمەنچە. 624 – 24، 700 – 19، 775 – 27، II 417 – 6: III 15 – 12، 157 – 14·

tak¸uk¸luoq تَقُقْلُــغْ: takukluoq ər — توخۇلۇق ئادەم، توخۇسى بار ئادەم. ئوغۇزچە. 378 – 11· I 648 – 7·

tal تالْ تال. 805 – 27، 314 – 23، 480 – 19· III 214 – 6: I 538 – 4: II 143 – 2·

talaoqu تَلاغُــو ئۆتكۈر ئوغا، تېز ئۆلتۈرىدىغان زەھەر؛ تولغاق كېسىلى. 340 – 5، 340 – 5· I 583 – 11، 583 – 12·

talak¸ تَلاقْ تال. ئادەمنىڭ تېلى. 314 – 5· I 536 – 15·

talas تَلَــسْ ئات بەيگىسىدە ۋە چۆگەن ئويۇنىدا مەيداننىڭ چېكىگە تارتىلغان ئارغامچا. 278 – 9· I 474 – 15·

talas تَلَسْ تالاس. شەھەر ئىسمى. 278 – 10· I 474 – 17·

taloqaoq تَلْغاغْ شۇرغان، قار - بوران. 627 – 16، 627 – 17· II 420 – 11، 420 – 13·

taloqan تَلْغــانْ: taloqan ig — تۇتقاقلىق كېسىلى. 333 – 13· I 570 – 16·

taloqïrdï تَلْغُرْدِي شۇرغان چىقتى، شۇرغان كۆتۈرۈلدى. 536 – 22· II 254 – 5·

(تَلْغــرارْ – تَلْغرْمــاقْ taloqïrar – taloqïrmak) 536 – 23· II 254 – 7·

taloquk¸ تَلْغُوقْ پالتىنىڭ سېپىنى چىڭىتىدىغان شىنا ياكى مىخ. 357 – 21· I 613 – 6·

taloquq تَلْغُوجْ ئولغام، ئولغۇماچ. 345 – 17· I 591 – 20·

taloqurdï تَلْغُرْدِي ئىلەشتى، ئايىندى، ئوغىدى. 536 – 19· II 254 – 1·

(تَلْغُــرُرْ – تَلْغُرْمــاقْ taloqurur – taloqurmak) 536 – 21· II 254 – 3·

talq‚a تَلْقـــا تەركـە ئـۇزۇم، غـوراپ، غـورا ئـۇزۇم. 325 – 16، 146 – 19، 325 – 7 · I 556 – 18، 241 – 13، 556 – 10 ·

talq‚an تَلْقانْ تالقان. 335 – 4، 335 – 7 · I 573 – 17، 573 – 19 ·

talq‚ïoq تَلْقِغْ تاغلارنىڭ تۇتاشقان يېرى. 352 – 18 · I 604 – 6 ·

talq‚ïoq تَلْقِغْ بىرەر ئىشنى كېچىكتۈرۈش، ئارقىغا سۈرەش. 352 – 19 · I 604 – 7 ·

talq‚ïlandï تَلْقَلَنْدِي شىڭگىللەشتى، غورىلىدى، ئوڭچىلىدى. 841 – 21 · III 279 – 4 ·

(تَلْقَلَـنُورْ – تَلْقَلَنْمـاقْ talq‚ïlanur – talq‚ïlanmaq) 841 – 22 · III 279 – 6 ·

talq‚ïldï تَلْقَلْـــدِي كەينىگە سۈرۈلدى، داجىدى، دوقۇردى. 579 – 4 · II 333 – 14 ·

(تَلْقَلُـــورْ – تَلْقَلْمـــاقْ talq‚ïlur – talq‚ïlmaq) 579 – 7 · II 333 – 19 ·

talq‚ïttï تَلْقَـــــتِّي بۇراتـتى، كېچىكـتۈردى، سۈرگـۈزدى. 668 – 1 · II 496 – 3 ·

(تَلْقَتُورْ – تَلْقَتْماقْ talq‚ïtur – talq‚ïtmaq) 668 – 4 · II 496 – 8 ·

talq‚ïxdï تَلْقَشْدِي تۇرۇشتى، تۇرتەكلەشتى. 559 – 1 · II 296 – 7 ·

(تَلْقَشُـــورْ – تَلْقَشْـــماقْ talq‚ïxur – talq‚ïxmaq) 559 – 4 · II 296 – 11 ·

talq‚u تَلْقُو تولغانغان، ئېشىلگەن نەرسە. 325 – 18 · I 557 – 1 ·

talpïndï تَلْپِنْدِي تەلپۈندى، ئىنتىلدى. 586 – 15 · II 347 – 15 ·

(تَلْبِـــنُورْ – تَلْبِنْمـــاقْ talpïnur – talpïnmaq) 586 – 16 · II 347 – 17 ·

talpïrdï تَلْبِـــرْدِي تەلپـۈندى، ئىنـتىلدى، قانـات قـاقتى. 531 – 26 · II 244 – 3 ·

(تَلْبِرارْ – تَلْبِرْماقْ talpïrar – talpïrmaq) 531 – 28 · II 244 – 6 ·

talpïxdï تَلْبِشْـــدِي تەلپۈنۈشتى، ئىنتىلىشتى، لەپىلدەشتى، يەلپۈنۈشتى. 557 – 11 · II 293 – 6 ·

(تَلْبِشُـــرْ – تَلْبِشْـــماقْ talpïxur – talpïxmaq) 557 – 14 · II 293 – 11 ·

talturdï تَلْتُرْدِي تالدۇردى، تېلىقتۇردى. 533 – 3 · II 246 – 12 ·

(تَلْتُـــرُرْ – تَلْتُرْمـــاقْ talturur – talturmaq) 533 – 4 · II 246 – 14 ·

talu تَلُو تاللانغان. 863 – 25. III 320 – 5.

taluladï تَلُولادِي تاللىدى، خىللىدى. 929 – 24. III 445 – 1.

(تَلُولارْ – تَلُولامـاقْ talular – talulamak) 929 – 25. III 445 – 3.

talvïr تَلْقِرْ قۇر. 531 – 27. II 244 – 5.

tam تـامْ تام. 806 – 5، 48 – 5، 141 – 5، 144 – 19، 170 – 4، 209 – 17، 265 – 20، 303 – 11، 420 – 13، 483 – 9، 513 – 20، 533 – 5، 535 – 28، 588 – 13، 657 – 9، 679 – 8، 714 – 23، 732 – 10، 735 – 16، 747 – 2، 751 – 14، 752 – 8، 760 – 20، 779 – 18، 889 – 8، 916 – 3. III 214 – 14: I 67 – 8، 233 – 2، 238 – 4، 286 – 10، 357 – 7، 453 – 13، 517 – 17: II 29 – 15، 147 – 15، 209 – 4، 246 – 16، 252 – 8، 351 – 11، 518 – 2: III 41 – 11، 73 – 1، 78 – 10، 100 – 2، 110 – 1، 111 – 6، 127 – 7، 164 – 12، 365 – 9، 419 – 4.

tamar تَمَرْ تومۇر. ئوغۇزچه. 275 – 14. I 469 – 9.

tamdï تَمْدِي تامدى. 423 – 13. II 35 – 3.

(تَمارْ – تَمّاقْ tamar – tammak) 423 – 14. II 35 – 4.

tamdu تَمْدُو ئوت، توتۇرۇق. 319 – 7. I 545 – 14.

tamduk تَمْدُقْ ئوت، توتۇرۇق. 319 – 7. I 545 – 14.

tamoɣa تَمْغا تامغا. 323 – 10. I 553 – 5.

tamoɣa تَمْغا تارماق. 323 – 11، 323 – 15. I 553 – 6، 553 – 10.

tamoɣak تَمْغاقْ، تَمْغَقْ تامغاق ~ تاماق. 357 – 23، 356 – 6. I 613 – 8، 610 – 9.

tamoɣak,ladï تَمْغَقْـلادِي تامـقـغـا ئـۇردى، گـېلىغا ئـۇردى. 947 – 21. III 479 – 1.

(تَمْغَقْلارْ – تَمْغَقْلامـاقْ tamoɣak,lar – tamoɣak,lamak) 947 – 22. III 479 – 3.

tamoɣaladï تَمْغالادِي تامغىلىدى. 949 – 14. III 482 – 3.

(تَمْغَلارْ – تَمْغالامـاقْ tamoɣalar – tamoɣalamak) 949 – 15. III 482 – 5.

tamoɣalïoɣ تَمْغالِغْ تامغىلىق، تامغىلانغان. 398 – 20. I 682 – 15.

tamoɣalïk تَمْغَلِقْ كىچىك ئۆرىك. 398 – 19. I 682 – 14.

tamoɣalïk تَمْغَلِقْ بىر كىشىلىك داستىخان. 398 – 20. I 682 – 15.

tamoqïrdï تَمْغُرْدِ تامچىلىغىلى تۇردى. 537 – 1· II 254 – 9·
(تَمْغُرارْ – تَمْغُرْماقْ tamoqïrar – tamoqïrmak) 537 – 2· II 254 – 11·

tamïndï تَمْنْدِ: tamïndï suv — تامغان سۇ. 342 – 15· I 587 – 16·

tamïndï تَمْنْدِ تېمىتمۇالدى. 514 – 7· II 210 – 11·
(تَمْنُورْ – تَمْنْماقْ tamïnur – tamïnmak) 514 – 8· II 210 – 13·

tamïrlïoq تَمِرْلِغْ: tamïrlïoq — تومۇرلۇق، سىڭىرلىق گۆش، بۇلجۇق گۆش. 376 – 19· I 644 – 17·

tamïttï تَمِتّي تېمىتتى. 646 – 15· II 455 – 12·
(تَمِتُورْ – تَمِتْماقْ tamïtur – tamïtmak) 646 – 16· II 455 – 14·

tamïxdï تَمِشْدِ تېمىشتى، تامچىدى ~ تامچىلىدى. 485 – 19· II 152 – 9·
(تَمِشُورْ – تَمِشْماقْ tamïxur – tamïxmak) 485 – 20· II 152 – 11·

tamqurdï تَمْجُرْدِ تامچىلىدى. 534 – 1· II 248 – 7·
(تَمْجُرارْ – تَمْجُرْماقْ tamqurar – tamqurmak) 534 – 2· II 248 – 9·

tamturdï تَمْتُرْدِ تېمىتتى. 533 – 19· II 248 – 3·
(تَمْتُرُرْ – تَمْتُرْماقْ tamturur – tamturmak) 533 – 20· II 248 – 5·

tamturdï تَمْتُرْدِ ياقتۇردى، تۇتاشتۇردى. 534 – 14· II 249 – 7·
(تَمْدُرُرْ – تَمْدُرْماقْ tamdurur – tamdurmak) 534 – 15· II 249 – 9·

tamu تَمُو تومۇغ، دوزاخ. 865 – 1، 320 – 17· 865 – 3· III 322 – 10: I 548 – 1: III 322 – 11·

tamuladï تَمُولادِ توما ياسىدى. 930 – 4· III 445 – 9·
(تَمُولارْ – تَمُولامَاقْ tamular – tamulamak) 930 – 5· III 445 – 10·

tamur تَمُرْ تومۇر. 275 – 14، 842 – 1· I 469 – 8: III 279 – 8·

tamurdï تَمُرْدِ قانىدى. 465 – 11· II 112 – 16·

tamuroqan تَمُرْغانْ تامىدىغان. 392 – 7· I 672 – 19·

tamuzdï تَمُزْدِ تامۇزدى ~ تامغۇزدى، تېمىتتى. 466 – 6· II 114 – 12·
(تَمُزُرْ – تَمُزْماقْ tamuzur – tamuzmak) 466 – 7· II 114 – 14·

tan تـــانْ سەلكىن. ئەتىگەن، ئاخشامدا چىقىدىغان سالقىن شامال. III ·8 – 806 ·17 – 214

tana تَنا دانەكچە. يۇمغاقسوت ئۇرۇقى. III ·15 – 866 ·18 – 324

tandï تانْدِي تاندى. III ·13 – 829 ·16 – 255

(تانَرْ – تانْماقْ tanar – tanmak) III ·15 – 829 ·18 – 255

tanïxdï تَنشْدِي تېنىشتى. II ·1 – 487 ·4 – 155

(تَنشُورْ – تَنشْماقْ tanïxur – tanïxmak) II ·2 – 487 ·6 – 155

tanqu تَنْجُو لوقما. III ·24 – 981 ·5 – 535

tanquladï تَنْجُولادِي چاينىدى. III ·2 – 949 ·6 – 481

(تَـنْجُولارْ – تَنْجُولامـاقْ tanqular – tanqulamak) III ·3 – 949 ·8 – 481

tanturdï تَنتُرْدِي تاندۇردى، ئىنكار قىلدۇردى. II ·17 – 534 ·11 – 249

(تَنتُـرُرْ – تَنتُرْمـاقْ tanturur – tanturmak) II ·19 – 534 ·1 – 250

tanudï تَنُودِي تونۇدى، جېكىلىدى. III ·22 – 892 ·11 – 372

(تَنُورْ – تَنُوماقْ tanur – tanumak) III ·24 – 892 ·14 – 372

tanuk تَـــنُقْ تونۇق، گۇۋاھ. I ·23 – 813 ،7 – 289 :4 – 494 III ·5 – 228

tanuk,luk تَنُقْلُقْ تونۇقلۇق، گۇۋاھلىق. I ·25 – 381 ·1 – 655

tanuldï تَـــنُلْدِي تونۇلدى، تونۇپ بېرىلدى، سەمىگە سېلىندى، تاپىلاندى. II ·18 – 500 ·13 – 182

(تَنُلُورْ – تَنُلْماقْ tanulur – tanulmak) II ·20 – 500 ·16 – 182

tanuttï تَنُتّي تونۇتتى، جېكىلەتتى. II ·15 – 647 ·15 – 457

(تَنُتُورْ – تَنُتْماقْ tanutur – tanutmak) II ·16 – 647 ·18 – 457

tanuxtï تَنُشْتِي سۆز تونۇشتى، جېكىلەشتى. II ·22 – 486 ·14 – 154

(تَنُشُـــورْ – تَنُشْـــماقْ tanuxur – tanuxmak) II ·24 – 486 ·3 – 155

taŋ تَنكْ ئەلگەك. ئارغۇچە. III ·4 – 952 ·13 – 485

taŋ تَنكْ، تانكْ تاڭسۇق، تاڭ قالارلىق، ئاجايىپ. III ·5 – 952 ،14 – 485 :4 – 84 I ،25 – 57 ،5 – 952 ·15 – 485

taŋ تَـــنكْ تاڭ، سەھەر ۋاقتى. III ·21 – 952 ،10 – 952 ،15 – 139 ،8 – 952 ،19 – 485 III :15 – 229 I :18 – 485 ·15 – 486

taŋ تَنكْ خارابە. III ·2 – 953 ·7 – 487

taŋdï تَنگْدِ تاڭدى. 980 – 16· III 533 – 1·
(تَنگار – تَنگْماقْ taŋar – taŋmak) 980 – 18· III 533 – 5·
taŋïldï تَنگِلْدِ تېڭىلدى. 983 – 23· III 539 – 11·
(تَـــنگِلُورْ – تَنگِلْمـــاقْ taŋïlur – taŋïlmak) 983 – 24· III 539 – 13·
taŋïndï تَنگِنْدِ تېڭىۋالدى. 984 – 3· III 539 – 17·
(تَنگِنُورْ – تَنگِنْماقْ taŋïnur – taŋïnmak) 984 – 4· III 540 – 1·
taŋïzdï تَنگِزْدِ ئېسىلدى، كۆپتى. 982 – 4· III 536 – 1·
(تَنگِزَرْ – تَنگِزْماقْ taŋïzar – taŋïzmak) 982 – 7· III 536 – 5·
taŋladï تَنگْلادِ تاڭ قالدى، ھەيران قالدى. 989 – 17· III 550 – 10·
(تَـــنگْلارْ – تَنگْلامـــاقْ taŋlar – taŋlamak) 989 – 18· III 550 – 12·
taŋlattï تَنگْلَـــتِّ تـاڭ قـالدۇردى، ھـاڭ ـ تـاڭ قـالدۇردى. 683 – 9· II 525 – 15·
(تَنگْلَـــتُورْ – تَنگْلَتْمـــاقْ taŋlatur – taŋlatmak) 683 – 10· II 525 – 17·
taŋlaxdï تَنگْلَشْـــدِ تـاڭ قېلىشـتى، ھـەيران قېلىشـتى. 986 – 9· III 543 – 12·
(تَنگْلَشُـــورْ – تَنگْلَشْـــماقْ taŋlaxur – taŋlaxmak) 986 – 11· III 543 – 14·
taŋsuq, تَنگْسُقْ تاڭسۇق. 974 – 6، 974 – 7· III 522 – 2، 522 – 4·
taŋuq, تَنگُقْ خانلار سەپەرگە چىققاندا ياكى بىر يەرگە ماڭغاندا بېرىلىدىغان سوۋغا، يوللۇق. 960 – 6· III 499 – 1·
taŋuq, تَـــنگُقْ چۆگـەن ئويۇنـدا توپـنى تارتىلغـان يـېتـىن ئۆتكۈزۈۋۈەتكـەن ئادەمگە بېرىلىدىغان يېپەك پارچىسى. 960 – 9· III 499 – 5·
taŋuq, تَـــنگُقْ جـەڭدە نەيزىلـەرنىڭ ۋە بايراقلارنىڭ ئۇچلىرىغا تاقىلىدىغان يېپەك پارچىسى. 960 – 11· III 499 – 7·
taŋut تَنگُتْ تاڭغۇت. قەبىلە ئىسمى. 958 – 11· III 495 – 4·
tap تَـــبْ يېتـەرلىك، كۇپايە. 244 – 13، 244 – 14· I 417 – 5، 417 – 6·
tap تابْ تېرىدىكى يارا ياكى تاياق ئىزى. 797 – 8· III 198 – 4·
tapa تَبا تاپا، دەككە. 852 – 9· III 298 – 7·
tapaladï تَبالادِ تاپا قىلدى، تاپا ـ تەنە قىلدى. 927 – 7· III 439 – 15·
(تَبالارْ – تَبالاماقْ tapalar – tapalamak) 927 – 9· III 439 – 17·

tapan تَبَنْ تۆگىتاپىنى (ئۆسۈملۈك). I ·2 – 305 ·15 – 520

tapanladï تَبَنْلادِي تاپانلىدى، تاپان بىلەن تەپتى. III ·1 – 942 ·15 – 467
(تَبَنْلارْ – تَبَنْلامَاقْ tapanlar – tapanlamak) III ·2 – 942 ·17 – 467

tapanlïoq تَبَنْلِغْ: tapanlïoq təvi — تاپانلىق تۆگە، پايپاقلىق تۆگە. 379 – ·4 I 649 – ·14

tapar تَبَرْ تاپار. ئەرلەر ئىسمى. I ·29 – 274 ·8 – 468

tapdï تَبْدِي تەۋەندى، خىزمەت قىلدى. II ·13 – 405 ·6 – 1

tapdï تَبْدِي تاپتى. II ·16 – 405 ·10 – 1
(تَبَارْ – تَبْماقْ tapar – tapmak) II ·17 – 405 ·11 – 1

tapï تَبِي بىر نەرسىگە رازى بولۇش. III ·11 – 852 ·10 – 298

tapï تَبِي ئوتتۇرا. III ·13 – 852 ·13 – 298

tapïndïm تَبِنْدِمْ تەۋەندىم؛ بويسۇندۇم، خىزمەت قىلدىم. II ·12 – 507 ·1 – 197
(تَبِنْمَاقْ tapïnmak – tapïnur) II ·1 – 508 ·16 – 197

tapïx تَبِشْ تاپىلاش. I ·25 – 278 ·19 – 475

tapladï تَبْلادِي ياراتتى، ماقۇل كۆردى. III ·8 – 906 ·18 – 399
(تَبْلاماقْ taplar – taplamak) III ·9 – 906 ·2 – 400

taplaoq تَبْلاغْ رازىلىق. I ·27 – 351 ·18 – 602

taplattïm تَبْلَتّمْ ئۇناتتىم، رازى قىلدۇردۇم. II ·1 – 670 ·2 – 500
(تَبْلَتْمَاقْ taplatur – taplatmak) II ·2 – 670 ·4 – 500

taplaxdïlar تَبْلَشْدِيلارْ رازى بولۇشتى، خالاشتى. II ·13 – 558 ·6 – 295
(تَبْلَشْمَاكْ taplaxur – taplaxmak) II ·15 – 558 ·8 – 295

tapluk تَبْلُوقْ يەر يېرىقلىرى. I ·15 – 356 ·3 – 611

tapqan تَبْجانْ ئۇچىغايىاغ، ئۇستەلگە ئوخشايدىغان بىر سايمان. I 567 – ·10

tapqaŋ تَبْجَنكْ ئۇچىغاياغ. كەنچەكچە. III ·17 – 976 ·15 – 525

tapqurdum تَبْجُرْدُمْ تاپچۇردۇم ~ تاپشۇردۇم. II ·4 – 534 ·11 – 248
(تَبْجُرْمَاقْ tapqurur – tapqurmak) II ·7 – 534 ·15 – 248

tapraxdï تَبْرَشْدِي لوكۇلداشتى، سەكرەشتى. II ·16 – 567 ·1 – 313

(تَبْرَشُورْ – تَبْرَشْماقْ taprax̌ur – taprax̌mak) II ·17 – 567 ·3 – 313

taprïdï تَبْرِيدِي لوكۇلدىدى، سەكرىدى. 895 – 19· III 378 – 13·

(تَبْرِيرْ – تَبْرِيماقْ taprïr – taprïmak) 895 – 20· III 378 – 15·

tapuoɣ تَبُغْ خىزمەت، خىزمەت قىلماق. 282 – 26، 285 – 8، 528 –14، 736 – 2· I 483 – 3، 487 – 5: II 238 – 9: III 79 – 13·

tapuoɣ تَبُغْ تېۋىنىش، تائەت ـ ئىبادەت. 283 – 1· I 483 – 4·

tapuoɣluoɣ تَبُغْلُغْ: *tapuoɣluoɣ ər* — خىزمەتلىك ئادەم، خىزمىتى بار ئادەم. 377 – 1· I 645 – 11·

tapuoɣqï تَبُغْجِي خىزمەتچى. 285 – 8· I 487 – 5·

tapuldï تَبُلْدِي تېپىلدى. 492 – 9· II 166 – 3·

(تَبُلُورْ – تَبُلْماقْ tapulur – tapulmak) 492 – 10· II 166 – 4·

tapuzdï تَبُزْدِي تاپتۇردى. 466 – 1· II 114 – 4·

(تَبُزُرْ – تَبُزْماقْ tapuzur – tapuzmak) 466 – 2· II 114 – 6·

tapuzoɣu تَبُزْغُو: *tapuzoɣu nəŋ* — تېپىشماق. 370 – 26· I 636 – 8·

tapuzoɣuk تَبُزْغُقْ تېپىشماق. 381 – 8، 352 – 1· I 653 – 14، 603 – 3·

tapzuoɣ تَبْزُغْ تېپىشماق. 352 – 1· I 603 – 3·

tar تَارْ تار. 799 – 14، 762 – 23، 883 – 23· III 202 – 15، 132 – 1، 354 – 16·

tar تَارْ سال. ياباقۇ ۋە تاتارچە. 799 – 16، 806 – 2· III 202 – 17، 214 – 10·

tar تارْ سېرىقياغنىڭ دۇغى. 799 – 20· III 203 – 3·

taradï تَرادِي تارىدى ~ تاراتتى. 884 – 11· III 356 – 1·

taraldï تَرَلْدِي تارالدى. 497 – 15· II 176 – 13·

(تَرَلُرْ – تَرَلْماقْ taralur – taralmak) 497 – 15· II 176 – 14·

tarandï تَرَنْدِي تاراندى، تارىدى. 511 – 16· II 205 – 1·

(تَرَانُرْ – تَرَنْماقْ taranur – taranmak) 511 – 17· II 205 –3·

tarasladï تَرَسْلادِي تىرىپىرەن قىلىۋەتتى، توزۇتۇۋەتتى. 934 – 15· III 453 – 2·

(تَرَسْلارْ – تَرَسْلاماقْ taraslar – taraslamak) 934 – 19· III 453 – 8·

tarbïn تَرْبِينْ تاربىن. قوۋم ئىسمى. 331 – 10· I 567 – 1·

tardï تارْدِي تاراتتى، تارقاتتى. 826 – 21· III 250 – 4·

ئىندېكس

(تارار – تارماق tarar – tarmak) ·23 – 826 III ·7 – 250

taroqak تَرْغاق تارغاق. 356 – 19· I 611 – 8·

taroqïl تَرْغِل تاغىل. 366 – 12· I 628 – 17·

tarhan تَرْخـــــانْ تارخان. مەنسەپ ئىسمى. ئارغۇچە. 331 – 24· I 568 – 1·

tarïdï تَريدي تېرىدى. 885 – 15· III 358 – 5·

(تَرِيْ – تَريماق tarïr – tarïmak) ·16 – 885 III 358 – 6·

tarïoq تَـــرِغْ ئاشلىق. 283 – 5، 138 – 8، 152 – 12، 156 – 23، 157 – 17، 159 – 26، 163 – 9، 169 – 10، 177 – 4، 200 – 24، 226 – 4، 347 – 23، 389 – 5، 457 – 24، 463 – 8، 482 – 4، 496 – 9، 497 – 12، 511 – 19، 563 – 20، 585 – 13، 602 – 1، 605 – 13، 877 – 30، 885 – 15· I 483 – 10، 227 – 9، 252 – 1، 260 – 7، 262 – 5، 266 – 8، 273 – 3، 285 – 1، 298 – 5، 340 – 11، 386 – 4، 596 – 1، 667 – 12: II 98 – 8، 108 – 13، 145 – 8، 174 – 2، 176 – 9، 205 – 5، 305 – 8، 345 – 12، 376 – 15، 382 – 17: III 344 – 2، 358 – 5·

tarïoq تَـــرِغْ بۇغداي: تېرىق. 283 – 6، 128 – 4، 136 – 19، 152 – 20، 166 – 19، 169 – 12، 232 – 20، 255 – 25، 462 – 20، 495 – 20، 556 – 23، 569 – 21، 580 – 12، 586 – 21، 643 – 12، 737 – 22، 744 – 12، 762 – 2، 937 – 3، 1010 – 18· I 483 – 11، 209 – 10، 224 – 5، 252 – 12، 279 – 10، 285 – 4، 397 – 13، 437 – 13: II 107 – 11، 173 – 1، 292 – 9، 316 – 12، 336 – 3، 348 – 5، 449 – 3: III 82 – 10، 95 – 1، 130 – 7، 457 – 16، 586 – 8·

tarïoq art təz تَرِغْ اَرْتْ تَيـــزْ تاريخ ئارت تېز. تورغات ئېگىزلىكى. يايلاق ئىسمى. 782 – 27· III 170 – 9·

tarïoqlaoq تَرِغْلاغْ تېرىلغۇلۇق، ئېتىز، ئېتىزلىق. 377 – 11، 380 – 4· I 646 – 7، 651 – 14·

tarïoqlïoq تَرِغْلِغْ: *tarïoqlïoq yər* — تېرىقلىق يەر. 377 – 13· I 646 – 10·

tarïoqlïk تَرِغْلِقْ ئاشلىق ئامبىرى. 381 – 21· I 654 – 11·

tarïoqqï تَرِغْجي دېھقان. 871 – 6· III 333 – 2·

tarïk¸tï تَرِقْتي تارايدى، تارلاشتى. 489 – 3· II 158 – 15·

(تَرقار – تَرقْماق *tarïqar – tarïqmaq*) 489 – 4 · II 158 – 16 ·

tarïldï تَرِلْدِي تېرىلدى؛ چېچىلدى. 497 – 12 · II 176 – 9 ·

(تَرِلُر – تَرِلْماق *tarïlur – tarïlmaq*) 497 – 13 · II 176 – 11 ·

tarïm تَرِمْ تارىم. تېگىنلەرگە، ئافراسىياپ ئەۋلادىدىن بولغان خېنىملارغا، شۇنىڭدەك ئۇلارنىڭ ئۇلۇغ ـ ئۇششاق بالىلىرىغا خاس سۆز. 301 – 23 · I 514 – 9 ·

tarïm تَرِمْ تارىم. كۆل ۋە قۇملۇقلارغا قۇيۇلىدىغان دەريا تارماقلىرى (تارماق دەريا). 301 – 28 · I 514 – 16 ·

tarïm تَرِمْ تارىم. يەر ئىسمى. 302 – 1 · I 514 – 18 ·

tarïm تَرِمْ تارىم. دەريا ئىسمى. 302 – 3 · I 514 – 21 ·

tarïmladï تَرِمْلادِي: *ol ögüzni tarïmladï* — ئۇ دەريانىڭ بۆلۈنۈپ ئاققان يېرىدىن ئۆتتى. 941 – 18 · III 467 – 4 ·

(تَرِمْلار – تَرِمْلاماق *tarïmalar – tarïmlamaq*) 941 – 19 · III 467 – 6 ·

tarïmsïndï تَرِمْسِنْدِي تېرىيدىغاندەك كۆرۈندى. 602 – 1 · II 376 – 15 ·

(تَرِمْسِنُور – تَرِمْسِنْماق *tarïmsïnur – tarïmsïnmaq*) 602 – 2 · II 376 – 18 ·

tarïndï تَرِنْدِي تېرىۋالدى، تېرىيدىغاندەك كۆرۈندى. 511 – 19 · II 205 – 5 ·

(تَرِنُور – تَرِنْماق *tarïnur – tarïnmaq*) 511 – 21 · II 205 – 8 ·

tarïtoqan تَرِتْقان تېرىتىدىغان. 389 – 5 · I 667 – 12 ·

tark¸a تَرْقا تەركە ئۆزۈم، غوراپ، غورا ئۆزۈم. 325 – 7 · I 556 – 10 ·

tarmak¸ تَرْماق تارماق. يىرتقۇچ ھايۋان ۋە قۇشلارنىڭ چاڭگىلى. 356 – 22 · I 611 – 11 ·

tarmak¸landï تَرْمَقْلَنْدِي تارماقلاندى، يېيىلدى؛ شاخ ئايرىدى، تارماقلاندى ~ تارناقلاندى. 614 – 17 · II 399 – 11 ·

(تَرْمَقْلَنُور – تَرْمَقْلَنْماق *tarmaqlanur – tarmaqlanmaq*) 614 – 21 · II 400 – 1 ·

tarmattï تَرْمَتِّي تاملاتتى، تاتىلاتتى. 675 – 12 · II 510 – 15 ·

(تَرْمَتُور – تَرْمَتْماق *tarmatur – tarmatmaq*) 675 – 13 · II 510 – 17 ·

tarmaz تَرْمَزْ تەرخەمەك. 349 – 1، 262 – 2 · I 597 – 18، 447 – 8 ·

tarmut تَرْمُتْ جىرا. 344 – 13 · I 589 – 6 ·

tarmutlandï تَرْمُتْلَنْدِي تارماقلاندى، بۆلۈنۈپ ئاقتى. 611 – 9 · II 393 – 5 ·

ئىندېكس

(تَرْمُتْلَنُورْ – تَرْمُتْلَنْماقْ tarmutlanur – tarmutlanmaq) 611 – 10·
II 393 – 7·

tartar تَرْتَرْ پاختەككە ئوخشايدىغان بىر قۇش· 368 – 19· I 632 – 12·

tartïoq تَرْتِغْ تارتىق· يۇكنىڭ تارتىقى· 352 – 4· I 603 – 7·

tartïoq تَرْتِغْ خاقان چاقىرىقى· 352 – 5· I 603 – 8·

tartïldï تَرْتِلْدِي تارتىلدى، ئۆلچەندى، كېرىلدى· 578 – 6· II 332 – 1·

(تَرْتِلُورْ – تَرْتِلْمَاقْ tartïlur – tartïlmaq) 578 – 7· II
332 – 3·

tartïn تَرْتِينْ، ترتن سۇنۇلغان ئاش، باشقا ئۆيدىن كىرگەن تاماق· 331 –
1007 ·12 – 6· I 567 – 3؛ III 579 – 15·

tartïndï تَرْتِنْدِي تارتىشتى، قىسىندى؛ تارتتى، توشۇدى، تۆگۈندى· 586 –
II 348 – 1· 18·

(تَرْتِنُورْ – تَرْتِنْماقْ tartïnur – tartïnmaq) 586 – 23· II 348 – 8·

tartïxdï تَرْتِشْدِي تارتىشتى، سوزۇشتى· 557 – 16· II 293 – 13·

(تَرْتِشُورْ – تَرْتِشْماقْ tartïxur – tartïxmaq) 557 – 22· II
294 – 4·

tarttï تَرْتِّي تارتتى، ئۆلچىدى؛ سوزدى، سالدى، يەشتى· 1007 – 4· III
579 – 11·

(تَرْتارْ – تَرْتْماقْ tartar – tartmaq) 1007 – 8· III 579 – 17·

tartuk تَرْتُقْ تارتۇق· شەھەر ئىسمى· 356 – 18· I 611 – 7·

tarudï تَرُودِي تارايدى، سىقىلدى· 885 – 8· III 357 – 12·

(تَرُورْ – تَرُوماقْ tarur – traumaq) 885 – 10· III 357 – 16·

tarundï تَرُنْدِي سىقىلدى، تارلىق ھېس قىلدى، ئىچى پۇشتى· 511 – 22·
II 205 – 9·

(تَرُنُورْ – تَرُنْماقْ tarunur – tarunmaq) 511 – 23· II 205 – 11·

tarus تَرُسْ تورۇس· 278 – 8· I 474 – 14·

tarusladï تَرُسْلادِي تورۇسنى ياپتى· 934 – 20· III 453 – 10·

(تَرُسْلارْ – تَرُسْلاماقْ taruslar – taruslamaq) 934 – 21· III
453 – 12·

taruttï تَرُتِّي تارايتتى· 639 – 13· II 442 – 4·

(تَرُتُورْ – تَرُتْماقْ tarutur – tarutmaq) 639 – 14· II 442 – 6·

tas تَسْ يامان، پەس نەرسە. ئوغۇزچە· 250 – 27· I 430 – 5·

tasal تَسَلْ چۆگەن ئويۇنىدا مەيدان دائىرىسىنى بەلگىلەش ئۈچۈن
سىزىلغان سىزىق· 299 – 12· I 510 – 12·

tasoɣadï تَسْغادِ تارس قىلىپ ئۇردى، تەستەكلىدى: شاپىلاقلىدى. 902 – 20· III 392 – 8·

(تَسْغارْ – تَسْغاماقْ tasoɣar – tasoɣamak) 902 – 21· III 392 – 10·

tasoɣattï تَسْغَتِّ تەستەكلەتتى. 667 – 8· II 494 – 15·

(تَسْغَتُورْ – تَسْغَتْماقْ tasoɣatur – tasoɣatmak) 667 – 9· II 494 – 17·

tasoɣaxdï يَسْغَشْدِ كاچاتلاشتى. 570 – 16· II 318 – 6·

(يَسْغَشُورْ – يَسْغَشْماقْ tasoɣaxur – tasoɣaxmak) 570 – 17· II 318 – 8·

tat تَتْ، تاتْ تات. پارسچە سۆزلىشىدىغان كىشى. تۈركچە. مۇسۇلمان بولمىغان ئۇيغۇرلار. ياغما، توخسى تىللىرىدا. 620 – 13، 39 – 6، 405 – 22، 566 – 20· II 409 – 6؛ I 51 – 1؛ II 2 – 16· 310 – 6·

tat تُتْ تات ~ دات. 621 – 1· II 410 – 9·

tat tavoɣaq تَتْ تَقْغاچْ تات تاۋغاچ. (1) ئۇيغۇر ۋە چىنلىق. (2) پارس ۋە تۈرك. 346 – 5، 345 – 27، 620 – 20· I 592 – 20، 592 – 11؛ II 409 – 11·

tatar تَتارْ تاتار. قەبىلە ئىسمى. 313 – 15· I 535 – 9·

tatoɣandï تَتْغَنْدِ تاتلىق ھېسابلىدى، لەززەتلەندى. 587 – 16· II 350 – 1·

(تَتْغَنُورْ – تَتْغَنْماقْ tatoɣanur – tatoɣanmak) 587 – 17· II 350 – 3·

tatïdï تَتِيدِ تېتىدى. 882 – 8· III 352 – 5·

(تَتِيرْ – تَتِيماقْ tatïr – tatïmak) 882 – 9· III 352 – 7·

tatïoɣ تاتِغ تاتلىق ~ تېتىق: تاتلىق. 310 – 20· I 530 – 18·

tatïoɣlandï تَتِغْلَنْدِ تەم كىردى، تاتلىق بولدى. 606 – 20· II 385 – 10·

(تَتِغْلَنُورْ – تَتِغْلَنْماقْ tatïoɣlanur – tatïoɣlanmak) 606 – 23· II 385 – 13·

tatïoɣlïoɣ تَتِغْلِغْ، تاتِغْلِغْ: tatïoɣlïoɣ nəŋ — تاتلىق نەرسە. 377 – 3· I 645 – 15·

tatïoɣsadï تَتِغْسادِ تاتلىقسىرىدى، تاتلىق (نەرسە) يېگۈسى كەلدى. 935 – 4· III 454 – 6·

(تَتِغْسارْ – تَتِغْساماقْ tatïoɣsar – tatïoɣsamak) 935 – 5· III 454 – 8·

tatïk‚tï تَتِقْتِ تاتلاشتى. 490 – 5· II 161 – 6·

ئىندېكس

tatïldï تَتْلدِي تبتىلدى. 493 – 1، II 167 – 10.
(تَتْلُورْ – تَتْلماقْ tatïlur – tatïlmak) 493 – 2، II 167 – 11.
tatïndï تَتْندِي: tatïndï süt — تبتىملىق سۈت. 341 – 26، I 586 – 3.
tatïr تَتْرْ تبتىر، تبقىر. 275 – 1، I 468 – 10.
tatïroqa تَتْرْغا ئاشلانغان ئاق تبرە. 371 – 7، I 637 – 3.
tatïrlïoq تَتْرْلِغْ: tatïrlïoq yər — تبتىر يەر، تۈز ۋە قاتتىق يەر. 376 – 4، I 643 – 14.
tatïttï تَتِّي تبتىتتى، تەملىك قىلدى، تەم كىرگۈزدى. 636 – 26، II 436 – 12.
(تَتْتُورْ – تَتْتماقْ tatïtur – tatïtmak) 636 – 28، II 436 – 15.
tatladï تَتْلادِي تات دەپ ھېسابلىدى. 906 – 14، III 400 – 8.
(تَتْلارْ – تَتْلاماقْ tatlar – tatlamak) 906 – 15، III 400 – 10.
tatlaxdï تَتْلَشْدِي: olar ikki birlə tatlaxdï — ئۇلار ئىككىسى (بىر - بىرى بىلەن) پارسچە سۆزلەشتى. 558 – 19، II 296 – 3.
(تَتْلَشْورْ – تَتْلَشْماقْ tatlaxur – tatlaxmak) 558 – 21، II 296 – 6.
tatlïoq تَتْلِيغْ تَتْلِغْ تاتلىق. 46 – 13، 824 – 25، 836 – 20، I 63 – 12؛ III 246 – 3، 270 – 2.
tatruxdï تَتْرُشْدِي تبتىتقۇزۇشتى. 568 – 1، II 313 – 5.
(تَتْرُشُورْ – تَتْرُشْماقْ tatruxur – tatruxmak) 568 – 3، II 313 – 8.
taturdï تاتُرْدِي تبتىتتى. 830 – 22، III 258 – 5.
(تاتُرُرْ – تاتُرْماقْ taturur – taturmak) 830 – 23، III 258 – 7.
taturdum تَتُرْدُمْ تبتىتتىم. 456 – 17، II 95 – 19.
(تَتُرُرْمَنْ – تَتُرْماقْ tatururmən – taturmak) 456 – 18، II 96 – 1.
taturoqan تَتُرْغانْ تبتىتمدىغان. 390 – 12، I 669 – 16.
tavar تَقَرْ، تَقارْ تاۋار. جانلىق ۋە جانسىز ماللار. 275 – 18، 313 – 17، 75 – 23، 97 – 5، 168 – 6، 275 – 21، 378 – 23، 389 – 15، 292 – 14، 416 – 7، 425 – 14، 468 – 14، 470 – 18، 477 – 10، 487 – 8، 493 – 9، 496 – 16، 517 – 9، 518 – 8، 536 – 8، 545 – 16، 571 – 17، 573 – 17، 584 – 8، 633 – 11، 738 – 5، 744 – 21، 745 – 11، 827 – 9، 839 – 26، 849 – 4، 856 – 12، 887 – 6، 915 – 24، 924 – 17، 976 – 2، I 469 – 13، 535 – 12، 116 – 6، 155 – 2، 282 – 9، 469 – 16، 649 – 5، 668 –

·13 – 123 ،17 – 118 ،10 – 38 ،10 – 22 II :6 – 673 ،5
·15 – 216 ،10 – 174 ،3 – 168 ،13 – 155 ،12 – 136
– 343 ،2 – 324 ،1 – 320 ،7 – 270 ،5 – 253 ،13 – 218
·6 – 251 ،18 – 96 ،11 – 95 ،1 – 83 III :13 – 430 ،10
– 435 ،14 – 418 ،9 – 361 ،11 – 306 ،5 – 293 ،12 – 275
·3 – 525 ،3

tavar تقارْ پارا. 865 – 3 · 3 III 322 – 11·

tavarlïoq تَقَرْلِغْ: *tavarlïoq ər* — تاۋارلىق ئادەم، مېلى بار ئادەم. 376 – 15· I 644 – 10·

tavarluk تَقَرْلُقْ مال قويۇلىدىغان جاي، خەزىنە. 381 – 19· I 654 – 9·

tavarsak تَقَرْساقْ مالپەرەس. 443 – 19· II 72 – 14·

tavoqaq تَقْغاجْ تاۋغاچ. «ماچىن» ئېلىنىڭ نامى، يۇقىرى چىن. 345 – 20· I 592 – 2·

tavoqaq تَقْغاجْ تاۋغاچ. تۈركىلەرنىڭ بىر بۆلۈكى. 345 – 26· I 592 – 10·

tavoqaq تَقْغاجْ: *tavoqaq əzi* — ھەربىر بۇيۇك ۋە قەدىمىي نەرسە. 346 – 1· I 592 – 14·

tavoqaq تَقْغاجْ: *tavoqaq yudasï* — دورا بولىدىغان بىر خىل دەرەخ. 346 – 9· I 593 – 5·

tavoqaq han تَقْغاجْ خانْ خانلارنىڭ ئۇنۋانى. 346 – 4· I 592 – 18·

tavoqaqladï تَقْغاجْلادِي تاۋغاچ ھېسابلىدى، ماچىنلىق ھېسابلىدى. 947 – 7· III 477 – 4·

(تَقْغَجْلارْ – تَقْغَجْلاماقْ *tavoqaqlar – tavoqaqlamaq*) III · 9 – 947 III 477 – 7·

tavoqaqlandï تَقْغاجْلَنْدِي تاۋغاچلاشتى، تاۋغاچ قىياپىتىگە كىردى. 611 – 15· II 394 – 7·

(تَقْغَجْلَنُورْ – تَقْغَجْلَنْماقْ *tavoqaqlanur – tavoqaqlanmaq*) 611 – II · 16 394 – 9·

tavïloquq تَقْلُغُوجْ تېۋىلغا. 370 – 23، 371 – 8· I 636 – 4، 637 – 4·

tavïlqu تَقْلُقُو تېۋىلغا. 371 – 8· I 637 – 4·

tavïx تَقْشْ تاۋۇش، تىۋىش، شەپە. 813 – 8· III 226 – 13·

tavïxoqan تَقْشْغانْ توشقان. 388 – 20· I 666 – 13·

tavïxoqan yïlï تَقْشْغانْ يِلِي توشقان يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل نامىلىرىدىن بىرى. 388 – 20، 263 – 26· I 666 – 13، 450 – 19·

tavradï يَڤْرادِي دىغرىدى، قەيسەرلەشتى. 896 – 9، III 379 – 14.
(يَڤْـــرارْ – يَڤْرامـــاقْ tavrar – tavramak) III 896 – 10، 379 – 16.

tavrak, تَڤْراقْ، تَڤْرَقْ تېز، چاپسان: چاققان. 357 – 16، 129 – 6، 393 – 19، 725 – 19، 743 – 2. I 612 – 21، 211 – 13، 675 – 10؛ III 61 – 8، 92 – 1.

tavran تَڤْرانْ تارلانغان يىپ. 332 – 1. I 568 – 5.

tavrandï تَڤْرَنْدِي ئالدىراۋاتقانەك كۆرۈندى. 587 – 6. II 349 – 3.

(تَڤْـــرَنُورْ – تَڤْرَنْمـــاقْ tavranur – tavranmak) II 587 – 8، 349 – 5.

tavrattï تَڤْرَتِّي ئالدىرىدى، ئالدىراتتى. 661 – 11. II 484 – 1.

(تَڤْـــرَتُورْ – تَڤْرَتْمـــاقْ tavratur – tavratmak) II 661 – 12، 484 – 2.

tavrattï تَڤْرَتِّي تولىدى، ئېگىردى، ئېگىرتتى. 661 – 13. II 484 – 4.

tavux تَڤُشْ ھېس - تۇيغۇ: تەۋش، شەپە. 279 – 3. I 476 – 5.

tavuxoqan تَڤُشْـــغانْ: tavuxoqan oğüz — توشقان دەرياسى. دەريا ئىسمى. 388 – 22. I 666 – 16.

tavuxoqan تَڤُشْغانْ توشقان. 388 – 22، 397 – 11. I 666 – 16، 681 – 6.

tavuxladï تَڤُشْلادِي تەۋش بەردى، شەپە بەردى. 937 – 1. III 457 – 13.

(تَڤُشْـــلارْ – تَڤُشْـــلاماقْ tavuxlar – tavuxlamak) III 937 – 2، 457 – 15.

tawar تَوارْ، تَوَرْ تاۋار. جانلىق ۋە جانسىز مالىلار. 184 – 15، 185 – 8، 187 – 10، 231 – 9، 275 – 19، 594 – 12، 936 – 10، 1003 – 2. I 311 – 18، 313 – 9، 317 – 4، 395 – 2، 469 – 14؛ II 363 – 14؛ III 456 – 11، 572 – 7.

tawux تَوُشْ تاۋۇش، تەۋش، شەپە. 813 – 8. III 226 – 13.

tax تاشْ تاش. 802 – 14، 199 – 4، 200 – 13، 348 – 3، 407 – 26، 413 – 27، 421 – 9، 502 – 13، 541 – 11، 582 – 6، 736 – 2، 736 – 2، 897 – 21، 899 – 9، 901 – 16، 966 – 3، 1014 – 1، 1022 – 10، 1022 – 14. III 207 – 18، 4 – 7. II 596 – 9، 339 – 16، 337 – 9. I 13؛ 339 – 13؛ III 79 – 2، 509 – 10، 390 – 8، 385 – 12، 382 – 13، 79 – 13، 187 – 2، 262 – 11، 339 – 4، 31 – 11، 592 – 3، 606 – 14، 607 – 3.

tax تاشْ تاش، سىرت. 802 – 15 · III 207 – 14 ·

tax yər تاشْ يِرْ كەڭ بوشلۇق، يېزىق؛ ياقا يۈرت. 802 – 15 ، 457 – 20 ·
III 207 – 15؛ II 98 – 2 ·

taxak, تَشَقْ تاشاق. 289 – 4 · I 494 – 1 ·

taxak,lïoq تَشَقْلِغْ: *taxak,lïoq ər* — تاشاقلىق ئادەم. 378 – 7 · I 648 – 1 ·

taxdï تَشْدِي تاشتى. 412 – 14 · II 15 – 14 ·

(تَشارْ – تَشْماقْ *taxar – taxmak,*) 412 – 16 · II 15 – 17 ·

taxoqurdï تَشْغُرْدِي تاشقىلدى، تاشقىلى قوپتى. 536 – 12 · II 253 – 10 ·

(تَشْغُرارْ – تَشْغُرْماقْ *taxoqurar – taxoqurmak,*) 536 – 13 · II
253 – 11 ·

taxïk,tï تَشْقْتِي چىقتى، تاشقىرى چىقتى. 490 – 1 · II 160 – 15 ·

(تَشْقْتِ – تَشْقارْ – تَشْقْماقْ *taxïk,tï – taxïk,ar – taxïk,mak,*) 490 –
3 · II 161 – 4 ·

taxïrk,an تَشْرْقانْ: *taxïrk,an køzlüg* — بادراڭ كۆزلۈك. 393 – 26 · I
675 – 18 ·

taxïtoqan تَشْتْغانْ توشۇتىدىغان. 389 – 15 · I 668 – 5 ·

taxïtoqan تَشْتْغانْ تاشتۇرىدىغان. 389 – 18 · I 668 – 9 ·

taxïttï تَشْتّي توشۇتتى. 643 – 12 · II 449 – 3 ·

(تَشْتُورْ – تَشْتْماقْ *taxïtur – taxïtmak,*) 643 – 13 · II
449 – 6 ·

taxkən تَشْكَنْ تاشكەنت. شەھەر ئىسمى. 336 – 22 · I 577 – 2 ·

taxkənd تاشْ كَنْدْ تاشكەنت. شەھەر ئىسمى. 336 – 22 · I 577 – 3 ·

taxladï تَشْلادِي تاش بىلەن ئۇردى. 907 – 4 · III 401 – 10 ·

taxladï تَشْلادِي تاشلىدى، چەتلەندى. 907 – 6 · III 401 – 12 ·

(تَشْلارْ – تَشْلاماقْ *taxlar – taxlamak,*) 907 – 7 · III 401 – 14 ·

taxlattï تَشْلَتّي تاش بىلەن ئۇردۇردى. 670 – 20 · II 502 – 1 ·

taxlattï تَشْلَتّي چەتكە ئەۋەتتى. 671 – 1 · II 502 – 3 ·

(تَشْلَتُورْ – تَشْلَتْماقْ *taxlatur – taxlatmak,*) 671 – 2 · II 502 – 5 ·

taxtïn تَشْتِينْ: *ər taxtïn bardï* — ئادەم سىرتقا كەتتى. 331 – 14 · I
567 – 5 ·

taxudï تَشْوْدِي توشۇدى. 888 – 4 · III 363 – 11 ·

(تَشُورْ – تَشُوماقْ *taxur – taxumak,*) 888 – 5 · III 363 – 13 ·

taxuoq تَشُوغْ توشۇق، توشۇشقا بولىدىغان نەرسىلەر. 314 – 1 · I
536 – 10 ·

taxurdï تَشُرْدِي تاشۇردى. 460 – 12 · II 103 – 9 ·

(تَشُـــرُرْ – تَشُـــرْماقْ taxurmak – taxurur) II 460 – 14 · II 103 – 11 ·

taxuroqan تَشُرْغانْ تاشتۇربدىغان. 391 – 29 · I 672 – 10 ·

tay تايْ تاي. 807 – 9 ، 165 – 16 ، 165 – 20 ، 166 – 3 ، 240 – 18 ، 807 – 12 · III 216 – 8 : I 277 – 9 ، 277 – 12 ، 278 – 2 ، 411 – 7 : III 216 – 10 ·

tayadï تَيادِي تايبدى، تاياندى. 893 – 23 · III 374 – 12 ·

(تَيارْ – تَياماقْ tayar – tayamak) 893 – 24 · III 374 – 14 ·

tayaoqu تَياغُو تاش ۋە چالما. 820 – 16 · III 239 – 14 ·

tayaq تَـــيَقْ تاياق، ھاسا. 813 – 8 ، 318 – 6 ، 813 – 23 · III 227 – 13 : I 544 – 2 : III 228 – 5 ·

tayaqlandï تَيَقْلَـــــنْدِي تاياقلىق بولدى، ھاسىلىق بولدى. 839 – 6 · III 274 – 7 ·

(تَيَقْلَنُورْ – تَيَقْلَنْمـــاقْ tayaqlanur – tayaqlanmaq) 839 – 7 · III 274 – 9 ·

tayandï تَيَنْدِي تاياندى. 833 – 20 · III 264 – 11 ·

(تَيَنُورْ – تَيَنْماقْ tayanur – tayanmaq) 833 – 21 · III 264 – 13 ·

tayanqu تَيانكُو تايانغۇ، تايانچ. 972 – 7 · III 519 – 5 ·

taydï تَيْدِي تايدى، تېپىلدى. 873 – 13 · III 335 – 5 ·

(تَيارْ – تَيْماقْ tayar – taymak) 873 – 15 · III 335 – 8 ·

tayoqan تَيْغانْ، تَيْغَنْ تايغان. 821 – 8 ، 321 – 14 ، 414 – 17 ، 671 – 8 ، 821 – 10 · III 240 – 13 : I 549 – 14 : II 20 – 3 ، 502 – 10 : III 241 – 1 ·

tayïoq تَيِغْ تېپىق، تايغاق. 813 – 9 · III 226 – 15 ·

tayïttï تَيِتّي تايدۇردى، تېپىلدۇردى. 657 – 19 · II 476 – 18 ·

(تَيِتُورْ – تَيِتْماقْ tayïtur – tayïtmak) 657 – 20 · II 477 – 2 ·

tayïxdï تَيِشْدِي تېپىلدىشتى. 831 – 19 · III 260 – 7 ·

(تَيِشُـــورْ – تَيِشْـــماقْ tayïxur – tayïxmak) 831 – 20 · III 260 – 9 ·

taylaŋ تَيْلَنْكْ كېلىشكەن، زېرەك، پاكىز. 977 – 6 ، 977 – 8 · III 526 – 18 ، 527 – 3 ·

tayturdï تَيْتُرْدِي تايدۇردى. 835 – 7 · III 266 – 16 ·

(تَيِتُرْ – تَيِتْماقْ tayïtur – tayïtmak) 835 – 8 · III 267 – 1 ·

tayuk, تَيُقْ توٚيغوٚن. 813 – 17· III 227 – 11·

tayuk,landï تَيُقْلَنْدِي زېرەكلەشتى. 839 – 8· III 274 – 10·

(تَيُقْلَـنُورْ – تَيُقْلَنْمـاقْ tayuk,lanur – tayuk,lanmak) 839 – 9· III 274 – 11·

taz تازْ تاز. 800 – 4، 240 – 25· III 203 – 12؛ I 411 – 17·

taz at تازْ اَتْ چىپار ئات. 800 – 4، 800 – 7· III 203 – 12، 203 – 14·

taz k,oy تازْ قُوىْ توقال قوي. 800 – 4· III 203 – 12·

taz yər تازْ يِرْ ئۆسۈملۈك ئاز ئۇنمدىغان، زەي، شورلۇق يەر. 800 – 4· III 203 – 13·

tazardï تَزَرْدِي تازلاشتى، قوماقلاشتى. 459 – 19· II 101 – 13·

(تَزَرُرْ – تَزَرْماقْ tazarur – tazarmak) 459 – 20· II 101 – 15·

tazoqïrdï تَزْغَرْدِي تازلاشتى. 536 – 3· II 252 – 12·

(تَزْغِـرارْ – تَزْغِرْمـاقْ tazoqïrar – tazoqïrmak) 536 – 4· II 252 – 13·

tazladï تَزْلادِي تاز ھېسابلىدى. 906 – 21· III 400 – 18·

(تَزْلارْ – تَزْلاماقْ tazlar – tazlamak) 906 – 22· III 401 – 1·

tażun تَذُنْ تايىنچا. 305 – 4· I 520 – 18·

təbrədi تَبْرادِي تەۋرىدى، مىدىرلىدى. 895 – 15· III 378 – 7·

(تَبْرارْ – تَبْراماكْ təbrər – təbrəmək) 895 – 16· III 378 – 8·

təbrəndi تَبْرَنْدِي تەۋرەندى. 587 – 1· II 348 – 14·

(تَبْـرَنُورْ – تَبْرَنْمـاكْ təbrənür – təbrənmək) 587 – 1· II 348 – 15·

təbrətti تَبْرَتّي تەۋرەتتى؛ ئېتىلدى. 660 – 29· II 482 – 15·

(تَبْـرَتُورْ – تَبْرَتْمـاكْ təbrətür – təbrətmək) 660 – 30· II 482 – 16·

təbrəxdi تَبْرَشْدِي تەۋرەشتى. 556 – 17· II 292 – 3·

(تَبْرَشُـورْ – تَبْرَشْـماكْ təbrəxür – təbrəxmək) 556 – 19· II 292 – 6·

təg تاكْ، تَكْ تەك ~ دەك. ئوخشىتىش ياردەمچىسى. 805 – 8، 268 – 19، 269 – 27، 371 – 19، 377 – 26· III 212 – 15؛ I 458 – 13، 460 – 1، 638 – 1، 647 – 9·

təgdi تَكْدِي تەگدى، يەتتى. 418 – 4· II 25 – 13·

(تَكِيرْ – تَكْماكْ təgir – təgmək) 418 – 5· II 25 – 14·

təgildi تَكِلْدِي تۇتۇلدى. 500 – 14· II 182 – 7·

(تَكِلُرْ – تَكِلْماكْ *təgilür – təgilmək*) 500 · 15 – 182 · 9 II

təgin تَكِينْ غىچە. يارەمچى سۆز. 266 · 6 – 454 · 8 I

təgindi تَكِنْدِي هازىر بولدى، كۆرۈشۈش پۈرسىتىگە ئىگە بولدى. چىگىلچە. 509 · 20 – 201 · 6 II

(تَكِنُورْ – تَكِنْماكْ *təginür – təginmək*) 509 · 23 – 201 · 10 II

təgiŋ تَكِنْكْ تىمىن. 964 · 17 – 506 · 4 III

təgirmə تَكِرْما: *təgirmə nəŋ* — دۆگىلەك نەرسە. 372 · 1 – 638 · 9 I

təgirmək تَكِرْمَكْ كاجۇۋا. تۆگىگە ئارتىلىدىغان كاجۇۋا. 384 · 11 – 659 · 9 I

təgirmən تَكِرْمانْ تۆگىمەن. 280 · 16، 499 – 7، 888 – 12، 951 · 26 I 478 – 16؛ 179 II 16؛ 364 III 3، 485 · 6

təgix تَكِشْ ئاش ئېتىش، بىر - بىرىگە لوقما يېدۈرۈش. 279 · 14 – 477 · 4 I

təgix تَكِشْ ھەر نەرسىنىڭ ئاخىرى، تۆگىشى. 279 · 15 – 477 · 5 I

təgixdi تَكِشْدِي تېگىشتى، ئۇچراشتى. 481 · 4 – 143 · 12 II

təgixdi تَكِشْدِي تېگىشتى، تەگدى. 481 · 7 – 143 · 16 II

(تَكِشُورْ – تَكِشْماكْ *təgixür – təgixmək*) 481 · 9 – 144 · 2 II

təgmə تَكْمَا ھەممە، ھەرقانداق، ئۇچرىغانلا. 329 – 10، 130 – 11، 189 – 11، 228 – 10، 329 – 12، 330 – 7، 332 – 8، 395 – 13، 519 – 15، 623 · 26 – 563 I 14، 213 – 20، 320 – 17، 390 – 4، 563 – 15، 564 – 18، 568 – 14، 678 – 12؛ 221 II 11، 415 · 9

təgnə تَكْنا تەڭنە. 330 · 19 – 566 · 1 I

təgrə تَكْرا چۆرە، ھالقا، دائىرە، كاجۇۋا. 321 – 5، 238 – 6، 412 –26، 436 – 26، 506 – 2، 900 – 16، 988 · 15 – 549 · 3 I 407 – 10؛ 16 II 10، 60 – 2، 193 – 9؛ 388 III 6، 547 · 13

təgrək تَكْرَكْ ھەرقانداق بىر نەرسىنىڭ چۆرىسى، ئەتراپى. 363 · 9 – 622 · 17 I

təgül تَكُلْ تۆگۈل. ئوغۇزچە. 299 – 16، 251 · 19 – 510 · 17 I 430 · 5

təgürdi تَكُرْدِي تەگدۈردى ~ تەگكۈزدى، يەتكۈزدى. 464 · 17 – 111 · 9 II

(تَكُرُرْ – تَكُرْماكْ *təgürür – təgürmək*) 464 – 19· II 111 – 12·

təgürgən تَكُرْكانْ تەگكۇزىدىغان، يەتكۇزىدىغان. 395 – 7· I 678 – 4·

təgxüt تَكْشُتْ تەشكۇت. بىر نەرسىنىڭ ئورنىغا بىرىلگەن بەدەل. 344 – 14· I 589 – 8·

təhqək تَخْجَكْ بىر خىل چىن يىپىكى. 362 – 25· I 622 – 5·

tək تَكْ مۇنداقلا، ئانچىكىم: تىنچ، شۇك. ئوغۇزچە. 254 – 21، 254 – 22· I 435 – 11، 435 – 12·

təkə تَكا ئەركەك كېيىك. 861 – 14· III 316 – 5·

təkə تَكا تېكە. 861 – 15، 766 – 18· III 316 – 6، 139 – 6·

təkə sak‚al تَكا سَقالْ كوسا ئادەم. 861 – 15· III 316 – 7·

təkix تَكشْ تەكشى. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 16· I 477 – 6·

təküzlik تَكُزْلُكْ قاشقا. 384 – 19· I 660 – 1·

təldi تَلْدِي تەشتى. 420 – 13· II 29 – 15·

təldi تَلْدِي قوشتى، قاتتى. 420 – 15· II 29 – 17·

(تَلِيرْ – تَلْماكْ *təlir – təlmək*) 420 – 18· II 30 – 4·

təlgədi تَلْكادِي تەرگىدى، خاپا قىلدى. 904 – 19· III 396 – 12·

(تَلْكارْ – تَلْكاماكْ *təlgər – təlgəmək*) 905 – 2· III 397 – 3·

təlgəndi تَلْكَنْدِي ئاچچىقلاندى، تېرىكتى. 588 – 9· II 351 – 6·

(تَلْكَنُورْ – تَلْكَنْماكْ *təlgənür – təlgənmək*) 588 – 12· II 351 – 10·

təlik تَلِكْ ئېغىز، تۆشۈك: جىرا. 295 – 14· I 504 – 1·

təlim تَلِمْ، تَلِيمْ تولا، كۆپ، جىق. 302 – 11، 45 – 7، 93 – 21، 111 – 5، 129 – 21، 130 – 3، 130 – 17، 137 – 4، 137 – 13، 161 – 17، 195 – 24، 199 – 27، 302 – 14، 325 – 10، 356 – 6، 389 – 7، 389 – 24، 393 – 22، 394 – 11، 395 – 1، 395 – 18، 537 – 12، 587 – 13، 649 – 22، 670 – 4، 705 – 4، 731 – 7، 808 – 11، 909 – 23، 927 – 18، 990 – 24· I 515 – 13، 61 – 13، 149 – 6، 179 – 8، 212 – 14، 213 – 9، 214 – 10، 225 – 3، 269 – 9، 332 – 1، 338 – 17، 515 – 15، 556 – 13، 610 – 9، 667 – 15، 668 – 18، 675 – 14، 676 – 14، 677 – 16، 678 – 18: II 255 – 12، 349 – 7، 500 – 5، 462 – 13، 24 – 4، 70 – 11، 218 – 7، 407 – 1، 440 – 12، 552 – 11·

təlindi تَلْنْدِي تېشىلدى، ئېچىلدى. 513 – 20، II 209 – 4.
(تَلِنُرْ – تَلِنْماكْ təlinür – təlinmək) 513 – 21، II 209 – 5.
təlixdi تَلِشْدِي تېشىشتى. 483 – 9، II 147 – 15.
(تَلِشُورْ – تَلِشْماكْ təlixür – təlixmək) 483 – 11، II 147 – 18.
təlmirdi تَلْمِرْدِي تەلمۈردى، تىكلىپ قاردى. 537 – 12، II 255 – 12.
(تَلْمِرارْ – تَلْمِرْماكْ təlmirər – təlmirmək) 537 – 14، II 255 – 16.
təltürdi تَلْتُرْدِي تەشتۈردى. 533 – 5، II 246 – 16.
(تَلْتُرُرْ – تَلْتُرْماكْ təltürür – təltürmək) 533 – 12، II 247 – 9.
təlü تَلُو تەلۈە، ئەخمەق، ھاماقەت. ئوغۇزچە. 863 – 24، 805 – 20، III 320 – 4، 213 – 12.
təlvə تَلْڤا تەلۈە، سارالك. 325 – 2، I 556 – 4.
təm تَمْ دەم، تىرەك. 257 – 8، I 439 – 17.
təmən تَمَنْ تۆمۈنە. 306 – 7، I 522 – 15.
təmən yignə تَمَنْ يِكْنا تۆمۈنە. 716 – 21، III 45 – 10.
təmən yiŋnə تَمَنْ يِنْكْنا تۆمۈنە. 306 – 7، I 522 – 15.
təmrəgü تَمْرَكُو تەمرەتكە. 372 – 25، I 639 – 17.
təmür تَمُرْ تۆمۈر. 275 – 7، 44 – 5، 153 – 1، 275 – 7، 411 – 14، 419 – 18، 879 – 11، I 468 – 17، 60 – 3، 253 – 3، II 14 – 9، 28 – 1؛ III 346 – 16، 468 – 17؛
təmür k‚azŋuk‚ تَمُرْ قَزُنكُقْ تۆمۈر قوزۇق. قوتوپ يۇلتۇزى. 974 – 11، III 522 – 9.
təmür k‚azuk‚ تَمُرْقَزُقْ تۆمۈر قوزۇق. قوتوپ يۇلتۇزى. 721 – 16، III 52 – 19.
təmürkən تَمُرْكانْ ئوق باشقى. ئوغۇزچە. 395 – 6، I 678 – 3.
təmürlük تَمُرْلُكْ تۆمۈر ئېرىتىلىدىغان يەر. 384 – 3، I 658 – 19.
təmürqi تَمُرْجِي تۆمۈرچى. 889 – 19، III 366 – 8.
tənə تَنا دانە. 724 – 8، 724 – 9، III 58 – 18، 59 – 1.
təngərdi تَنْكَرْدِي تەڭلەشتۈردى. 986 – 1، III 543 – 1.
(تَنْكَرُورْ – تَنْكَرْماكْ təngərür – təngərmək) 986 – 3، III 543 – 3.
təngüq تَنكُجْ تۆمۈر ئوچاق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش يېرىم گەز ئېگىزلىكتىكى ھەرقانداق نەرسە. 973 – 11، III 520 – 4.
tənridi تَنْرِيدِي قايدى. 898 – 13، III 384 – 1.
(تَنْرِيرْ – تَنْرِيماكْ tənrir – tənrimək) 898 – 15، III 384 – 4.
təŋ تَنكْ تەڭ، باراۋەر. 951 – 22، III 485 – 3.

tən تَنكْ ئىمكان، پۇرسەت، جاي. 951 – 24· III 485 – 5·

tən tux تَنكْ تُوشْ تەڭتۇش. 951 – 22· III 485 – 3·

tənək تنكك هاۋا. 961 – 13· III 500 – 14·

tənəlgün تَنكلكُون سار. 979 – 15· III 530 – 6·

tənəlgüq تَنكلكُج سار. ئوغۇزچە. 979 – 14· III 530 – 5·

tənəxdi تَنكَشْدِي تەڭلەشتى. 982 – 8· III 536 – 7·

(تَنكاشُورْ – تَنكَشْماكْ *tənəxür – tənəxmək*) III 982 – 23· 537 – 9·

tənil تَنكِلْ: *tənil kəyik* — ئالدىنقى پۇتلىرىدا يول - يول سىزىقلار بولغان كېيىك. 960 – 16· III 499 – 14·

tənitti تَنكِتِّي ئاسمانغا قارىتىپ ئاتتى. 984 – 12· III 540 – 7·

(تَنكِتُورْ – تَنكِتْماكْ *tənitür – tənitmək*) 984 – 13· III 540 – 9·

təniz تَنكِزْ دېڭىز. 959 – 1، 436 – 25، 791 – 4، 964 – 3· III 497 – 1؛ II 60 – 1؛ III 186 – 15، 505 – 2·

tənlədi تَنكْلادِي تەڭلىدى، تەڭ قىلدى. 989 – 19· III 550 – 14·

(تَنكْلارْ – تَنكْلاماكْ *tənlər – tənləmək*) 989 – 20· III 550 – 16·

tənləndi تَنكْلَنْدِي تەڭلەندى، ئويلاندى. 987 – 15· III 546 – 3·

(تَنكْلَنُورْ – تَنكْلَنْماكْ *tənlənür – tənlənmək*) III 987 – 16· 546 – 5·

tənləxdi تَنكْلَشْدِي تەڭلەشتى. 986 – 4· III 543 – 5·

(تَنكْلَشُورْ – تَنكْلَشْماكْ *tənləxür – tənləxmək*) III 986 – 5· 543 – 7·

tənri تَنكْرِي تەڭرى. 969 – 18، 52 – 19، 69 – 14، 75 – 23، 140 – 11، 169 – 2، 169 – 4، 178 – 5، 207 – 1، 231 – 25، 459 – 12، 351 – 1، 283 – 4، 234 – 19، 231 – 5، 532 – 1، 537 – 7، 542 – 9، 548 – 6، 627 – 19، 639 – 16، 640 – 2، 649 – 16، 650 – 16، 657 – 17، 674 – 11، 681 – 3، 731 – 9، 731 – 17، 761 – 24، 791 – 24، 891 – 9، 893 – 4، 904 – 4، 945 – 12، 959 – 22، 969 – 20، 1005 – 22، 1016 – 7· III 514 – 9؛ I 74 – 7، 106 – 6، 116 – 6، 231 – 10، 284 – 6، 300 – 3، 352 – 12، 394 – 16، 395 – 13، 400 – 3، 483 – 4، 601 – 17؛ II 102 – 5، 244 – 8، 255 – 5، 264 – 8، 275 – 9، 421 – 1، 442 – 8، 442 – 14، 461 – 10،

·14 – 70 III :8 – 521 ·14 – 508 ·15 – 476 ·13 – 463
– 395 ·6 – 373 ·17 – 369 ·6 – 188 ·2 – 130 ·9 – 71
·11 – 595 ·9 – 577 ·10 – 514 ·8 – 498 ·2 – 474 ·8

tənrikən تَنْرِكَـــانْ تەڭرىگە ئىبادەت قىلىدىغان ئالىم، روھانىي، زاھىت.
·7 – 530 III ·16 – 979

təntürdi تُنكتردِي ئۈچۈردى. 985 – 15· III 541 – 14·
(تَنكُتْـــرُرْ – تَنكُتُرْمـــاكْ tənütürür – tənütürmək) III ·17 – 985
·3 – 542

tənürdi تنكردِي: ər ok, tənürdi — ئادەم ئوقنى ئاسمانغا قارىتىپ ئاتتى.
·16 – 534 III ·21 – 981

(تنكرر – تنكرماك tənürür – tənürmək) III ·23 – 981 ·3 – 535

təpdi تَبْدِي تەپتى. 405 – 18· II 2 – 1·
(تَبارْ – تَبْماكْ təpər – təpmək) II ·18 – 405 ·2 – 2

təpildi تَبِلْدِي تېپىلدى. 492 – 3· II 165 – 12·
(تَبِلُورْ – تَبِلْماكْ təpilür – təpilmək) II ·4 – 492 ·13 – 165

təpindi تَبِنْدِي دېۋىتتى. 508 – 3· II 197 – 17·
(تَبِنُورْ – تَبِنْماكْ təpinür – təpinmək) II ·4 – 508 ·2 – 198

təpixdi تَبِشْدِي تېپىشتى، پۇت تېپىشتى. 467 – 4· II 116 – 8·
(تَبِشُورْ – تَبِشْماكْ təpixür – təpixmək) II ·5 – 467 ·10 – 116

təpiz تَبِزْ شورتاڭ يەر. 277 – 8· I 472 – 14·

təpizlik تَبِزْلِكْ كۆرەلمەسلىك، ھەسەت. 384 – 7· I 659 – 4·

təprətti تَبْرَتِّي لوكۇلداتتى، سەكرەتتى. 661 – 1· II 483 – 2·
(تَبْرَتُورْ – تَبْرَتْماكْ təprətür – təprətmək) II ·3 – 661 ·5 – 483

təpsədi تَبْسادِي ھەسەت قىلدى، كۆرەلمىدى. 899 – 20· III 386 – 5·
(تَبْسارْ – تَبْساماكْ təpsər – təpsəmək) III ·21 – 899 ·7 – 386

təpsətti تَبْسَتِّي ھەسەت قىلدۇردى. 665 – 11· II 491 – 9·
(تَبْســـتُورْ – تَبْســـتْماكْ təpsətür – təpsətmək) II ·12 – 665
·11 – 491

təpük تَبُكْ تەپكۈچ. 294 – 1· I 501 – 15·

təpük تَبُكْ تېپىك. 294 – 3· I 501 – 17·

təpzədi تَبْزادِي كۆرەلمىدى، ھەسەت قىلدى. 899 – 11· III 385 – 11·
(تَبْزارْ – تَبْزاماكْ təpzər – təpzəmək) III ·12 – 899 ·13 – 385

təpzətti تَبْزَتِّي ھەسەت قىلدۇردى. 665 – 4· II 490 – 18·
(تَبْزَتُورْ – تَبْزَتْماكْ təpzətür – təpzətmək) II ·5 – 665 ·1 – 491

təpzəxdilər تَبْزَشْدىلارْ ھەسەت قىلىشتى. 558 – 6. II 294 – 15.
(تَبْزَشُورْ – تَبْزَشْماكْ *təpzəxür – təpzəxmək*) II .8 – 558 .17 – 294

tər تَرْ تەر، تېرىكىش. 247 – 10. I 422 – 21.

tər تارْ ئىش ھەققى. 799 – 22. III 203 – 5.

tər تَرْجِي تەر. 799 – 24، 355 – 7، 614 – 4. III 203 – 7؛ I 609 – 4؛ II 398 – 13.

tərgi تَرْكِي داستىخان. 157 – 15. I 262 – 2.

təri تَرِي تېرە. 856 – 1. III 305 – 15.

tərildi تَرِلْدِي تېرىلدى، يىغىلدى. 497 – 22. II 177 – 3.

(تَرِلُرْ – تَرِلْماكْ *tərilür – tərilmək*) II .24 – 497 .6 – 177

tərindi تَرِنْدِي تېرىۋالدى، يىغىۋالدى. 512 – 11. II 206 – 9.

(تَرِنُورْ – تَرِنْماكْ *tərinür – tərinmək*) II .12 – 512 .11 – 206

tərinqək تَرِنْجَكْ پەرەنجە. ئوغۇزچە. 386 – 20. I 663 – 7.

tərin تَرِنْكْ تېرەن، چوڭقۇر. 964 – 3. III 505 – 2.

tərin kəl تَرِنْكْ كُولْ تەرىڭكۆل. كۆل ئىسمى. 790 – 23. III 186 – 8.

tərinükləndi تَرِنْكُكْلَنْدِي تېرەنلىدى، ئۇلغايدى. 996 – 13. III 562 – 2.

(تَرِنْكُكْلَنُورْ – تَرِنْكُكْلَنْماكْ *tərinüklənür – tərinüklənmək*) 996 – III .4 – 562 .14

təritti تَرِتّي تەرلىدى. 640 – 11. II 443 – 8.

(تَرِتارْ – تَرِتْماكْ *təritər – təritmək*) II .17 – 640 .2 – 444

tərk تَرْكْ تېز. 266 – 18، 266 – 19. I 455 – 6، 455 – 8.

tərkən تَرْكَنْ تەركەن. ۋىلايەت ھۆكۈمدارلىرىغا خاقان تەرىپىدىن بېرىلىدىغان ئۇنۇان. 335 – 26. I 575 – 10.

tərkin تَرْكِنْ تېز، چاپسان. 335 – 29. I 575 – 14.

tərkin تَرْكِنْ: *tərkin suv* — تۇرغۇن سۇ، توختام سۇ. 336 – 19. I 576 – 18.

tərkin تَرْكِنْ: *tərkin sü* — توپلانغان قوشۇن. 336 – 20. I 576 – 20.

tərklədi تَرْكْلادِي ئالدىراتتى. 1021 – 1. III 604 – 13.

(تَرْكْلارْ – تَرْكْلامَاكْ *tərklər – tərkləmək*) III .2 – 1021 .14 – 604

tərlədi تَرْلادِي تەرلىدى؛ تازىلىدى. 906 – 16. III 400 – 11.

(تَرْلارْ – تَرْلاماكْ *tərlər – tərləmək*) 906 – III .18 – 906 .14 – 400

tərləndi تَرْلَنْدِي تەرلەندى. 588 – 25. II 352 – 9.

(تَرْلَنُورْ – تَرْلَنْمَاقْ *tərlənür – tərlənmək*) II ·26 – 588 ·11 – 352

tərlətti تَرْلَتِي تەرلەتتى: تاراتتى، تاتىلاتتى. 670 – 7· II 500 – 11·

(تَرْلَتُورْ – تَرْلَتْمَاقْ *tərlətür – tərlətmək*) 670 – 8· II 501 – 1·

tərlik تَرْلِكْ تەرلىك. 363 – 1· I 622 – 7·

tərŋək تَرْنَكَكْ سىزىندى سۇ. 629 – 13، 660 – 6· II 424 – 7، 481 – 5·

tərŋük تَرْنكُوكْ بۇلاق. 407 – 7· II 5 – 9·

tərqi تَرْجِي كۈنلۈكچى، مەدىكار. 318 – 12، 799 – 22· I 544 – 6؛ 203 III ·6

tərs تَرْسْ تەس، قىيىن. 265 – 12· I 453 – 1·

tərsindi تَرْسِنْدِي تەتۈر ئۆرۈلدى، ئاچچىقلاندى: قايتىلىدى. 587 – 9· II 349 – 7·

(تَرْسِنُورْ – تَرْسِنْمَاقْ *tərsinür – tərsinmək*) II ·12 – 587 ·11 – 349

təs تَسْ ئاشۇرۇش قوشۇمچىسى. ئوغۇزچە. 250 – 27· I 428 – 15·

tətik تَتِكْ زىرەك. 715 – 25· III 43 – 12·

tətrü تَتْرُو تەتۈر. 321 – 2· I 548 – 18·

tətrüldi تَتْرُلْدِي تەتۈر ئۆرۈلدى، تەتۈر بولدى. 578 – 21· II 332 – 17·

(تَتْرُلُورْ – تَتْرُلْمَاقْ *tətrülür – tətrülmək*) 578 – 25· II 333 – 5·

təv تَفْ ھىيلە. 253 – 17· I 433 – 8·

təvə تَفَـــي تۆگە. 858 – 21، 419 – 18، 458 – 5، 464 – 20، 558 – 9، 567 – 16، 591 – 13، 591 – 16، 596 – 17، 598 – 20، 599 – 24، 676 – 27، 728 – 21، 737 – 4، 775 – 13، 793 – 14، 814 – 22، 830 – 20، 841 – 9، 902 – 15· III 311 – 6؛ 28 – 1 II ·13 – 111 ·17 – 98، 295 – 2، 313 – 1، 357 – 17، 358 – 2، 367 – 16، 513 – 13؛ III 65 – 13، 81 – 10، 156 – 8، 191 – 8، 230 – 3، 258 – 2، 278 – 2، 392 – 1·

təvə kˌux تَفَى قُشْ تۆگىقۇش. 253 – 7· I 432 – 20·

təvdi تَفْدِي تارتتى، ئۆتكۈزدى. 414 – 12· II 19 – 13·

(تَفَارْ – تَفْمَاقْ *təvər – təvmək*) 414 – 13· II 19 – 15·

təvdi تَفْدِي ئالدىدى. 738 – 13· III 83 – 12·

təvindi تَفْنْدِي ئۆۋلىدى. 513 – 7· II 208 – 2·

(تَقْنُورْ – تَقْنْماكْ *təvinür – təvinmək*) 513 – 9· II 208 – 5·

təvlüg تَقْلُـــــكْ ئـالدامچى، هـيلىگـەر· 363 – 12، 715 – 25· I 623 – 5؛ III 43 – 12·

təvlügləndi تَقْلُكْلَنْدِي هـيلىگەر بولدى· 617 – 1· II 404 – 5·

(تَقْلُكْلَنُورْ – تَقْلُكْلَنْماكْ *təvlüglənür – təvlüglənmək*) II 617 – 2· 404 – 7·

təvqidi تَقْجِيدِي تەپچىدى، تەپچىپ تىكتى· 894 – 23· III 376 – 13·

(تَقْجِيرْ – تَقْجِيماكْ *təvqir – təvqimək*) 894 – 25· III 376 – 15·

təvqitti تَفْجـــــتِّي تەپـچۇتتى، تەپـچۇتۇپ تىكـتۇردى· 660 – 27· II 482 – 12·

(تَفْجـــتُورْ – تَفْجِتْمـــاكْ *təvqitür – təvqitmək*) II 660 – 28· 482 – 14·

təvsi تَقْسِي داستىخان، شىرە· 322 – 19· I 551 – 18·

təvürdi تَقُرْدِي: *ol tavarïoq əvürdi təvürdi* — ئۇ تاۋار (مال)نى ئۆرۈپ - چۆرۈدى· 462 – 23· II 108 – 1·

(تَقُرارْ – تَقُرْماكْ *təvürər – təvürmək*) 463 – 1· II 108 – 5·

təvxədi تَقْشادِي چىگىچلەشتى· 901 – 12· III 390 – 5·

(تَقْشارْ – تَقْشاماكْ *təvxər – təvxəmək*) 901 – 14· III 390 – 8·

təvxəldi تَقْشَلْدِي ئۇۋالدى، پۇچۇلدى· 583 – 1· II 341 – 1·

(تَقْشَلُورْ – تَقْشَلْماكْ *təvxəlür – təvxəlmək*) 583 – 3· II 341 – 4·

təvxəldi تَقْشُلْدِي چىگىچلەشتى· 583 – 4· II 341 – 5·

(تُقْشَلُورْ – تُقْشَلْماكْ *təvxəlür – təvxəlmək*) 583 – 5· II 341 – 7·

təvxətti تَفْشَـــتِّي تەپچىتتى؛ چىگىچ قىلىۋەتتى، پوقۇلاشتۇرۇۋەتتى· 665 – 24· II 492 – 9·

(تَفْشَـــتُورْ – تَفْشَـــتْماكْ *təvxətür – təvxətmək*) II 666 – 2· 492 – 13·

təvxindi تَقْشِنْدِي تەپچىدى، كۆچەندى، ھەپلەشتى، پىتىرلىدى· 587 – 13· II 349 – 12·

(تَقْشُـــنُورْ – تَقْشِـــنْماكْ *təvxinür – təvxinmək*) II 587 – 14· 349 – 14·

təwə تَوى تۆگە· 942 – 1، 1021 – 19· III 467 – 15، 605 – 19·

təxik تَشكْ ئاچ كۆز· 295 – 3· I 503 – 9·

təxildi تَشلْدِي تېشىلدى· 498 – 14· II 178 – 8·

(تَشلُرْ – تَشلْماكْ *təxilür – təxilmək*) 499 – 2· II 179 – 10·

təxük تَشُـــكْ تۆشـۈك، يېـرىق؛ سـېرىقئەت يېـرىقى، چىقـۇق. 294 – 26، 294 – 28 I 503 – 3، 503 – 4.

təxüklədi تَشْكْلادِي ئاچ كۆز ھېسابلىدى. 940 – 27 III 465 – 14.
(تَشُـكْلارْ – تَشُـكْلاماكْ təxüklər – təxüklәmək) 941 – 1 III 465 – 16.

təzək تَزَكْ تېزەك. 294 – 12 I 502 – 7.

təzəklədi تَزَكْلادِي تېزەكلىدى. 940 – 22 III 465 – 7.
(تَـزَكْلارْ – تَزَكْلامـاكْ təzəklər – təzəkləmək) 940 – 23 III 465 – 9.

təzdi تَزْدِي تەزدى. 409 – 13 II 10 – 5.
(تَزارْ – تَزْماكْ təzər – təzmək) 409 – 14 II 10 – 6.

təzgək تَزْكاكْ تەزگەك، قاچقاق. 628 – 3 II 422 – 1.

təzgi تَـزْكِي: təzgi boldi — (يېغا كەلگەنلىكتىن) خەلق ئارىسىدا تېزىش يۈز بەردى. 326 – 30 I 559 – 5.

təzgindi تَزْكِنْدِي ئايلاندى، چۆرگىلىدى، پىرقىردى؛ تاۋاپ قىلدى. 588 – 4 II 350 – 17.
(تَزْكُنُورْ – تَزْكِنْماكْ təzginür – təzginmək) 588 – 7 II 351 – 4.

təzginq تَزْكِنج تاغ ئەگمىسى: ئەگرى - توقايلىق. 977 – 16، 977 – 16، 977 – 23 III 527 – 7، 527 – 8، 527 – 10.

təzik تَزِكْ تېزىپ كەتمەك. خەلق ئارىسىدا يۈز بەرگەن تېزىش، ۋەھىمە. 294 – 21، 294 – 21 I 502 – 14، 502 – 15.

təzindi تَزِنْدِي تېزىپ كېتىۋاتقاندەك كۆرۈندى. 512 – 18 II 207 – 1.
(تَزِنُرْ – تَزِنْماكْ təzinür – təzinmək) 512 – 19 II 207 – 3.

təzitti تَزِتِّي تەزدۈردى، قاچۇردى. 641 – 24 II 446 – 6.
(تَزِتُورْ – تَزِتْماكْ təzitür – təzitmək) 641 – 25 II 446 – 7.

təzixdi تَزِشْدِي تېزىشتى. 476 – 1 II 133 – 17.
(تَزِشُـــورْ – تَزِشْـــماكْ təzixür – təzixmək) 476 – 2 II 133 – 19.

təzik تَزِكْ تاجىك. 294 – 25 I 503 – 1.

təzikladi تَزِكْلادِي تاجىك (پارس) ھېسابلىدى. 940 – 24 III 465 – 10.
(تَـزِكْلارْ – تَزِكْلامـاكْ təzikləmək – təzikləmək) 940 – 25 III 465 – 12.

təḍi تېدِي دېدى. 876 – 1 III 340 – 5.
(تېرْ – تېماكْ tәr – tәmək) 876 – 2 III 340 – 6.

təgi تەكى كېچىلەردە ئاڭلىنىدىغان گۇك - گۇك ئاۋاز. 862 – 4· III ·9 – 317

təgim تەكىم تېگىم، پارچە. 302 – 10· I ·11 – 515

təgin تەكىن تېگىن. ئەسلىدە «قۇل» مەنىسىدە بولۇپ، كېيىنچە خاقان ئوغۇللىرىغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 315 – 15· I 539 – 14·

təgit تەكىت «تەكىن təgin» سۆزىنىڭ كۆپلۈك شەكلى. 270 – 23· I ·13 – 461

təgü تەگۈ تېگىم، پارچە. 861 – 18· III 316 – 10·

təgülədi تەگۈلەدى تۇتتى، ئاشاتتى، پارا بەردى. 929 – 18· III 444 – 6·

(تەگۈلار – تەگۈلامىاق təgülər – təgüləmək) III ·21 – 929 ·11 – 444

təmin تېمىن ھېلى، بايا. 311 – 22· I 532 – 9·

təŋdi تەڭدى پەرۋاز قىلدى. 980 – 13· III 532 – 5·

(تەڭكار – تەڭكمەك təŋər – təŋmək) 980 – 15· III 532 – 8·

tərək تېرەك تېرەك. 314 – 14، 294 – 23· I 537 – 10، 502 – 17·

tərəklik تېرەكلىك تېرەكلىك، تېرەك ئۆسكەن يەر. 385 – 25· I 661 – 14·

tərdi تېردى تەردى، يىغدى. 827 – 9· III 251 – 6·

(تېرار – تېرماك tərər – tərmək) 827 – 10· III 251 – 8·

tərgi تەرگى داستىخان. 326 – 22، 442 – 3· I 558 – 18؛ II ·13 – 69

tərgü تەرگۈ مەزە. داستىخاندىكى ھەرخىل نازۇ نېمەتلەر. 326 – 21· I ·17 – 558

tərilgən تېرىلگان توپلىنىدىغان. 394 – 4· I 676 – 4·

tərixdi تېرىشدى تېرىشىپ بەردى. 472 – 26· II 127 – 12·

(تېرىشۇر – تېرىشماك tərixür – tərixmək) 473 – 2· II 127 – 16·

tərnək تېرناك دەرنەك. خەلق مەسلىھەت ئۇچۇن يىغىلىدىغان ئورۇن. 363 – 6· I 622 – 13·

tərsgək تېرسكاك يىڭناسقۇ. 1006 – 6· III 577 – 14·

tərsgək تېرسكاك تەرسەك، بېغىش، قولنىڭ بېغىشى. 1006 – 7· III ·16 – 577

tətildi تەتىلدى تېتىكلەندى، زېرەك بولدى، ئەقلىگە كىردى. 493 – 6· II ·17 – 167

(تەتىلۇر – تەتىلماك tətilür – tətilmək) 493 – 7· II 168 – 2·

tətürdi تەتۈردى دېدۇردى ~ دېگۈزدى. 830 – 24· III 258 – 8·

(تېتُرُرْ – تېتُرْماكْ *tətürür – tətürmək*) 830 – 25 · III 258 – 9 ·

təz تَېزْ تېيىز يەر. ئېگىزلىك. 782 – 25 · III 170 – 6 ·

təzəŋ təz تېزنك تَېزْ تەزەكْ تېز. يايلاق ئىسمى. 783 – 1 · III 170 – 10 ·

tigrədi تِكْرادِي دۈپۈرلىدى: ئۆستى، چوڭ بولدى. 897 – 4 · III 381 – 8 ·

(تِكْرارْ – تِكْراماكْ *tigrər – tigrəmək*) 897 – 6 · III 381 – 11 ·

tigrətti تِكْرَتّي قاتراتتى، تېز يۈرگۈزدى. 661 – 19 · II 484 – 12 ·

(تِكْـــرَتُورْ – تِكْرَتْمـــاكْ *tigrətür – tigrətmək*) 661 – 21 · II 484 – 15 ·

tigrəxdi تِكْرَشْـــدِي دۈپـــۈرلىدى: ئۆســتى، چــوڭ بولــدى. 560 – 21 · II 299 – 17 ·

(تِكْرَشْـــورْ – تِكْرَشْـــماكْ *tigrəxür – tigrəxmək*) 561 – 1 · II 300 – 2 ·

tikən تِكَنْ، تِكانْ تىكەن. 305 – 14، 138 – 20، 164 – 9، 565 – 14 · I 521 – 5، 228 – 6، 275 – 1: II 308 – 14 ·

tikdi تِكْدِي تىكتى: چاقتى. 419 – 1 · II 26 – 21 ·

(تِكارْ – تِكْماكْ *tikər – tikmək*) 419 – 4 · II 27 – 5 ·

tikiklig تِكِكْلِكْ تىكىكلىك. 386 – 6، 386 – 6 · I 662 – 8، 662 – 8 ·

tikilədi تِكـــيلادِي تىكىلدىدى، تىك ـ تىك قىلدى. 929 – 22 · III 444 – 12 ·

(تِكـــيلارْ – تِكيلامـــاكْ *tikilər – tikiləmək*) 929 – 23 · III 444 – 13 ·

tikildi تِكِلْدِي تىكىلدى. 500 – 16 · II 182 – 10 ·

(تِكِلُرْ – تِكِلْماكْ *tikilür – tikilmək*) 500 – 17 · II 182 – 12 ·

tikir tikir تِكِرْ تِكـرْ: *tikir tikir ətti* — تاقىر ـ توقۇر قىلدى. 275 – 5 · I 468 – 15 ·

tikixti تِكِشْتِي تىكىشتى. 481 – 24 · II 144 – 19 ·

(تِكِشُورْ – تِكِشْماكْ *tikixür – tikixmək*) 481 – 25 · II 145 – 2 ·

tiklindi تِكِلَنْدِي تىكىلەندى. 590 – 7 · II 355 – 9 ·

(تِكِلـــنُورْ – تِكِلْنمـــاكْ *tiklinür – tiklinmək*) 590 – 8 · II 355 – 11 ·

tiklixdi تِكِلشْدِي تىكىلەندى، تىك بولدى. 559 – 10 · II 297 – 1 ·

(تِكِلشُـــورْ – تِكِلْشْـــماكْ *tikixür – tiklixmək*) 559 – 11 · II 297 – 3 ·

tikmə تِكْما: *tikmə nəŋ* — تىكمە نەرسە. 329 – 19 · I 564 – 1 ·

tiktürdi تكْتُرْدِي تىكتۇردى. 533 – 1، II 246 – 9.
(تِكْتُـــرُرْ – تِكْتُرْمـــاكْ tikürmək – tiktürür) 533 – 2، II 246 – 10.

tiküq تِكُجْ تۇكۇچ، چەككۇچ. 272 – 17، I 464 – 11.

tiladi تِلادِي تىلىدى. 891 – 9، III 369 – 16.

(تِلارْ – تِلاماكْ tilər – tiləmək) 891 – 11، III 370 – 1.

tilək تِلاكْ تىلەك. 314 – 15، I 537 – 11.

tilətti تِلَتِّي تىلەتتى، ئىزدەتتى. 646 – 1، II 454 – 9.

(تِلَتُورْ – تِلَتْماكْ tilətür – tilətmək) 646 – 1، II 454 – 10.

tiləxdi تِلَشْدِي تىلەشتى، ئىزدەشتى. 483 – 15، II 148 – 5.

(تِلاشُـــورْ – تِلَشْـــماكْ tiləxür – tiləxmək) 483 – 18، II 148 – 9.

tildi تِلْدِي تىلدى. 420 – 25، II 30 – 13.

(تِلارْ – تِلْماكْ tilər – tilmək) 420 – 26، II 30 – 15.

tildürdi تِلْدُرْدِي تىلدۇردى. 534 – 10، II 249 – 1.

(تِلْـــدُرُورْ – تِلْدُرْمـــاكْ tildürür – tildürmək) 534 – 11، II 249 – 3.

tilgə تِلْكا: bir tilgə at — بىر تىلىم گۆش. 327 – 6، I 559 – 15.

tili تِلي ئوقنىڭ باشقىنى چىڭىتىپ تۇرىدىغان تاسما هالقا. 864 – 1، III 320 – 11.

tilindi تِلِنْدِي تىلىندى. 514 – 5، II 210 – 8.

(تِلِنُورْ – تِلِنْماكْ tilinür – tilinmək) 514 – 6، II 210 – 10.

tilixdi تِلِشْدِي تىلىشتى. 483 – 12، II 147 – 19.

(تِلِشُورْ – تِلِشْماكْ tilixür – tilixmək) 483 – 14، II 148 – 3.

tilkü تِلْكُو، تِيلْكُو تۈلكە. 327 – 1، 53 – 25، 321 – 14، 414 – 17، 671 – 9، 694 – 20، 821 – 10، 874 – 3، I 559 – 7، 76 – 11، 549 – 14؛ II 20 – 3، 502 – 11؛ III 4 – 11، 241 – 1، 336 – 13.

tilküləndi تِلْكُولَـــــنْدِي تۈلكىلەندى، تۈلكىلىك قىلدى. 842 – 13، III 280 – 9.

(تِلْكُولَنُورْ – تِلْكُولَنْماكْ tilkülənür – tilkülənmək) 842 – 14، III 280 – 11.

tiltürdi تِلْتُرْدِي تىلدۇردى. 533 – 16، II 247 – 13.

(تِلْتُرُرْ – تِلْتُرْماكْ tiltürür – tiltürmək) 533 – 18، II 248 – 1.

tim تىم تورسۇق. ئىچىملىك تولدۇرۇلمىدىغان تۇلۇم. 791 – 6· III 187 – 1·

timqi تىمچى مەيچى، ئىچىملىك ساتقۇچى. 791 – 6· III 187 – 1·

tin تىن يۇگەن. 258 – 9· I 441 – 15·

tin تىن تىزگىن. 792 – 10· III 189 – 3·

tiŋ تىڭ دىك، تىك. 953 – 4· III 487 – 11·

tiraz طىراز تىراز. شەھەر ئىسمى. 29 – 10· I 41 – 3·

tirədi تىرادى تىرىدى، تىرەك قويدى. 885 – 17· III 358 – 8·

(تىرار – تىراماق *tirər – tirəmək*) 885 – 18· III 358 – 10·

tirəgü تىراكۇ تىرەك ~ تىرگەك. 340 – 11· I 583 – 17·

tirəlgən تىرلگان: *bu nəŋ ol bir birgə tirəlgən* — بۇ بىر - بىرىگە تىركىلمىدىغان نەرسە. 395 – 22· I 679 – 2·

tirəndi تىرندى تىرەندى، تىرەجىدى، ئۆزىنى تارتتى، داجىدى. 512 – 7· II 206 – 3·

(تىرانۇر – تىرنماك *tirənür – tirənmək*) 512 – 10· II 206 – 8·

tirəxdi تىرىشتى تىرەشتى، تىركەشتى. 472 – 19· II 127 – 1·

(تىرىشۇر – تىرىشماك *tirəxür – tirəxmək*) 472 – 21· II 127 – 5·

tirəxdi تىرىشتى تىرەجىدى. 473 – 3· II 127 – 17·

(تىرىشۇر – تىرىشماك *tirəxür – tirəxmək*) 473 – 5· II 128 – 1·

tirgürdi تىرگۈردى تىرىلدۈردى. 537 – 7· II 255 – 5·

(تىرگۈرۈر – تىرگۈرمەك *tirgürür – tirgürmək*) 537 – 8· II 255 – 7·

tirig تىرىگ، تىرىك تىرىك. 294 – 11، 57 – 25، 935 – 12· I 502 – 6، 84 – 4؛ III 454 – 14·

tirildi تىرلدى تىرىلدى. 497 – 20· II 177 – 1·

(تىرلۈر – تىرلمەك *tirilür – tirilmək*) 497 – 20· II 177 – 2·

tirilgən تىرلگان: *bu ər ol əzgü savïn tirilgən* — بۇ ياخشىلىقى بىلەن ماختىلمىغان ئادەم. 395 – 20· I 678 – 20·

tiriŋ تىرىڭ تىرىك ~ دىرىك. ئىملىق سۆز. 964 – 7· III 505 – 8·

tirkəx تىركاش قىستا - قىستاڭچىلىق. 350 – 23· I 600 – 16·

tirkəxdi تىركەشتى تىركەشتى، تىركىلىشتى، تىزىلىشتى، قاتارلاشتى. 558 – 9· II 295 – 1·

(تىركەشۇر – تىركەشمەك *tirkəxür – tirkəxmək*) 558 – 12· II 295 – 5·

titik تىتىك ئاغرىق. 294 – 5· I 501 – 19·

titik تـــــتىكْ لاي، پـاتقاق. 294 – 10، 910 – 2. I 502 – 5: III 407 – 7.

titindi تتىندِي تىكىلدى، تىك قاردى. 511 – 3. II 204 – 2.

titinür – titinmək (تتىنُورْ – تتىنْماكْ) 511 – 10. II 204 – 7.

titir تِترْ هىنگان تۆگىنىڭ يەنە بىر خىل ئاتىلىشى. 275 – 2، 905 – 10. I 468 – 12: III 398 – 3.

titiz تِتِزْ: titiz nəŋ — قىرتاق نەرسە. 277 – 11. I 472 – 18.

titizlik تِتِزْلِكْ قىرتاقلىق، قاتمسقلىق. 384 – 9. I 659 – 7.

titrəxdi تِتْرَشْدِي تىترەشتى. 568 – 4. II 313 – 9.

titrəxür – titrəxmək (تِتْرَشُورْ – تِتْرَشْماكْ) 568 – 6. II 313 – 12.

titrü تِتْرُو تىكىلىپ قاراش؛ هومىيىش. 631 – 10، 631 – 13، 891 – 20. II 427 – 4، 427 – 6: III 370 – 11.

tixədi تشادِي چەكتى، بىلىدى، ئىتتىتتى. 888 – 12. III 364 – 3.

tixər – tixəmək (تشارْ – تشاماكْ) 888 – 17. III 364 – 11.

tixək تشَكْ ئىككى چىشلىق قوي. 295 – 6. I 503 – 13.

tixəldi تشَـــلْدِي بىلەندى، بىسى ئىتتىكلىتىلدى، چىش چىقىرىلدى، چېكىلدى. 499 – 5. II 179 – 13.

tixəlür – tixəlmək (تشَلُرْ – تشَلْماكْ) 499 – 9. II 180 – 3.

tixətti تشَـــتِّي بىلىدى، ئىتتىتتى؛ چىش چىقاردى. 643 – 17. II 449 – 10.

tixətür – tixətmək (تشاتُورْ – تشَتْماكْ) 643 – 19. II 449 – 13.

tixi تشـــي تىشى ~ چىشى. 858 – 8، 400 – 11، 695 – 3، 824 – 26. III 310 – 6: I 685 – 6: III 4 – 17، 246 – 4.

tixi taḳaoḳu تيشي تَقاغُو مېكىيان. 339 – 22. I 583 – 2.

tixlədi تشْلادِي چىشلىدى. 907 – 12. III 402 – 5.

tixlər – tixləmək (تشْلارْ – تشْلاماكْ) 907 – 13. III 402 – 7.

tixləndi تشْلَنْدِي چىشى چىقتى، چىشلىق بولدى؛ بىلەندى. 589 – 24. II 354 – 13.

tixlənür – tixlənmək (تشْـــلَنُورْ – تشْـــلَنْماكْ) 589 – 26. II 354 – 16.

tiz تِيزْ تىز (پۇتنىڭ تىزى). 782 – 24. III 170 – 5.

tizdi تِزْدِي تىزدى. 409 – 18. II 10 – 12.

tizər – tizmək (تِزارْ – تِزْماكْ) 409 – 19. II 10 – 15.

tizgin تِزْگِن تىزگىن· 258 – 9، 323 – 16· I 441 – 15، 553 – 11·

tizik تِـــزِكْ تىـــزىق، قاتـار، ســەپ· 294 – 23، 170 – 11، 294 – 23، 294 – 24· I 502 – 7، 286 – 17، 502 – 17، 502 – 18·

tizildi تِزِلْدِي تىزىلدى· 498 – 6· II 177 – 14·

(تِزِلُرْ – تِزِلْماكْ tizilür – tizilmək) 498 – 8· II 178 – 1·

tizildürük تِزِلْدُرُكْ ئۆتۈكنىڭ تۈمشۇقىغا زىننەت ئۈچۈن تاقىلىدىغان تەڭگىلەر. 401 – 11· I 686 – 4·

tizim تِزِمْ تىزىم، تىزىق· 302 – 8· I 515 – 7·

tizindi تِزِنْدِي تىزدى، تىزىۋالدى· 512 – 20· II 207 – 4·

(تِزِنُرْ – تِزِنْماكْ tizinür – tizinmək) 512 – 21· II 207 – 6·

tizixdi تِزِشْدِي تىزىشتى· 476 – 7· II 134 – 6·

(تِزِشُـــورْ – تِزِشْـــماكْ tizixür– tizixmək) 476 – 10· II 134 – 11·

tizlədi تِزْلادِي تىزلىدى، دىسلىدى· 906 – 25· III 401 – 5·

(تِزْلارْ – تِزْلاماكْ tizlər – tizləmək) 907 – 2· III 401 – 9·

tizlətti تِزْلَتِي تىزلاتتى· 670 – 12· II 501 – 5·

(تِزْلَتُورْ – تِزْلَتْماكْ tizlətür – tizlətmək) 670 – 13· II 501 – 7·

tizlindi تِزْلِنْدِي تىزلىدى· 589 – 19· II 354 – 6·

(تِزْلِنُورْ – تِزْلِنْماكْ tizlinür – tizlinmək) 589 – 20· II 354 – 7·

tizmə تِزْما ئىشتانباغ· 329 – 8· I 563 – 11·

tïdïx تِيدِشْ تىيىش، توسقۇنلۇق، توسقۇن بولۇش· 310 – 8· I 530 – 6·

tïoq تِيغْ: tïoq at — قارا قىزىل بىلەن ئاچ قىزىل ئوتتۇرىسىدىكى ئات. 785 – 22· III 176 – 10·

tïoqdï تِغْدِي قايرىدى، ئەگدى· 413 – 27· II 18 – 11·

(تِغارْ – تِغْماقْ tïoqar – tïoqmaq) 413 – 29· II 18 – 14·

tïoqradï تِغْرادِي دىغرىدى، قەيسەرلەشتى· 896 – 4· III 379 – 7·

(تِغْرارْ – تِغْراماقْ tïoqrar – tïoqmaq) 896 – 5· III 379 – 8·

tïoqraq تِغْراقْ: tïoqraq ər — تايماس، غەيرەتلىك، باتۇر ئادەم. 357 – 2، 563 – 8· I 611 – 16؛ II 304 – 10·

tïoqraqlandï تِغْرَقْلَنْدِي قەيسەرلەشتى، غەيرەتلەندى· 614 – 23· II 400 – 2·

(تِغْرَقْلَنُورْ – تِغْرَقْلَنْماقْ tïoqraqlanur – tïoqraqlanmaq) 614 – 24· II 400 – 4·

tïoqrattï تِغْـــرَتِي دىغراتتى، قەيسەرلەشتۈردى، چېنىقتۇردى· 661 – 15· II 484 – 7·

(تۇغۇرتۇرْ – تۇغۇرتماقْ *tïoqratur – tïoqratmaq*) II ·17 – 661
·10 – 484

tïoqraxdï تۇغرَشدِي دىغراشتى، قەيسەرلەشتى· 563 – 7· II 304 – 8·

tïk¸dï تَقْدِي تىقتى· 415 – 12· II 21 – 7·

tïk¸ïladï تَقِيلادِي تاقىلدىدى· 929 – 14· III 444 – 1·

(تَقِيلارْ – تَقِيلامَاقْ *tïk¸ïlar – tïk¸ïlamak*) III ·16 – 929
·4 – 444

tïk¸ïldï تَقْلْدِي تىقىلدى، چىڭدالدى· 499 – 23· II 181 – 4·

(تَقْلُورْ – تَقْلْماقْ *tïk¸ïlur – tïk¸ïlmak*) ·10 – 181 II ·3 – 500

tïk¸ïndï تَقْنْدِي تىقشۇالدى، چىڭداپ تىقشۇالدى· 513 – 16· II 208 – 14·

(تَقْنُورْ – تَقْنْماقْ *tïk¸ïnur – tïk¸ïnmak*) ·3 – 209 II ·19 – 513

tïk¸ïttï تَقْتِي تىقتۇردى· 644 – 16· II 451 – 12·

(تَقْتُورْ – تَقْتْماقْ *tïk¸ïtur – tïk¸ïtmak*) ·15 – 451 II ·18 – 644

tïk¸ïxtï تَقْشْتِي تىقىلىشتى· 479 – 20· II 141 – 1·

(تَقْشُورْ – تَقْشْماقْ *tïk¸ïxur – tïk¸ïxmak*) ·3 – 141 II ·21 – 479

tïk¸turdï تَقْتُرْدِي تىقتۇردى، چىڭداپ قويدۇردى· 532 – 18· II 245 – 14·

(تَقْتُرُرْ – تَقْتُرْمَاقْ *tïk¸turur – tïk¸turmak*) II ·19 – 532
·1 – 246

tïl تِلْ، تِيلْ تىل، ھاقارەت· 256 – 2، 789 – 23· I 437 – 19؛ III
·3 – 184

tïl تِلْ، تِيلْ تىل، سۆز، لۇغەت· 256 – 3، 256 – 9، 789 – 18،
789 – 21، 91 – 5، 256 – 5، 702 – 1· I 438 – 1،
438 – 6؛ III 183 – 14، 183 – 18؛ I 145 – 1،
1؛ III 18 – 8·

tïl تِلْ، تِيلْ تىل· ئەسىر· 256 – 14، 789 – 25· I 438 – 14؛ III
·5 – 184

tïlak¸ تلاقْ ئايالالرنىڭ جىنسىي ئەزاسى· چىگىلچە· 314 – 6، 255 –
14· I 536 – 16، 436 – 18·

tïldaoq تِلْداغْ باھانە، سەۋەب· 352 – 14، 132 – 3· I 603 – 19،
·8 – 216

tïlïk¸dï تَلقْدِي پاراڭلاشتى، ئۇچۇر ئالدى: تىلغا قالدى· 490 – 8· II
·11 – 161

(تَلقارْ – تَلقْماقْ *tïlïk¸ar – tïlïk¸mak*) ·1 – 162 II ·12 – 490

tïlïm تِلِمْ تىلىم· 302 – 23· I 516 – 16·

tïn تِنْ تىن، تىنىق، نەپەس؛ روھ، جان. 258 – 7· I 441 – 12·
tïn تِنْ تىن ~ تىڭ، ئاۋام ئالغان، بىكار. 792 – 7· III 188 – 17·
tïndï تِنْدِي تىندى، توختىدى. 424 – 12· II 36 – 15·
(تِنار – تِنْماقْ tïnar – tïnmak) 424 – 14· II 37 – 1·
tïndurdï تِنْدُرْدِي تىندۇردى، ئاۋام ئالدۇردى، دەم ئالدۇردى. 534 – 21· II 250 – 3·
tïnïldï تِنْلْدِي تىنىۋېلىندى، ئاۋام ئېلىندى. 500 – 21· II 182 – 17·
(تِنلُرْ – تِنْلماقْ tïnïlur – tïnïlmak) 500 – 26· II 183 – 7·
tïnqïdï تِنْجِيدِي تىنچىدى، نەفەسسىز قالدى. 894 – 26· III 376 – 17·
(تِنْجِيرْ – تِنْجِيماقْ tïnqïr – tïnqïmak) 894 – 27· III 377 – 1·
tïnqïxdï تِنْجِشْدِي تىنچىشتى. 567 – 10· II 312 – 3·
(تِنْجِشُورْ – تِنْجِشْماقْ tïnqïxur – tïnqïxmak) 567 – 11· II 312 – 4·
tïŋïladï تِنكِيلادِي تىرىكلىدى. 990 – 19· III 552 – 3·
(تِنكِيلارْ – تِنكِيلاماقْ tïŋïlar – tïŋïlamak) 990 – 21· III 552 – 6·
tïŋladï تِنْكْلادِي تىڭلىدى ~ تىڭشىدى، ئاڭلىدى. 989 – 22· III 551 – 1·
(تِنْكْلارْ – تِنْكْلاماقْ tïŋlar – tïŋlatmak) 989 – 23· III 551 – 3·
tïŋlattï تِنْكْلَتِّي تىڭلاتتى ~ تىڭشاتتى. 683 – 12· II 526 – 1·
(تِنْكْلَتُورْ – تِنْكْلَتْماقْ tïŋlatur – tïŋlatmak) 683 – 13· II 526 – 3·
tïŋlaxdï تِنْكْلَشْدِي تىڭلاشتى ~ تىڭشاشتى، ئاڭلاشتى. 986 – 6· III 543 – 8·
(تِنْكْلَشُورْ – تِنْكْلَشْماقْ tïŋlaxur – tïŋlaxmak) 986 – 8· III 543 – 11·
tïrmaldï تِرْمَلْدِي تىرمىلاندى، تاتىلاندى. 579 – 8· II 334 – 1·
(تِرْمَلُورْ – تِرْمَلْماقْ tïrmalur – tïrmalmak) 579 – 9· II 334 – 3·
tïrmaxdï تِرْمَشْدِي تىرماشتى، تاتىلاشتى. 559 – 12· II 297 – 4·
(تِرْمَشُورْ – تِرْمَشْماقْ tïrmaxur – tïrmaxmak) 559 – 13· II 297 – 6·
tïrŋak, تِرْنَكْ تىرناق. 974 – 9· III 522 – 6·
tïrt تِرْتْ تىرت. ئىملىق سۆز. 260 – 19· I 445 – 4·

tït تيتْ توز ئۆسىمدىغان ئارچا دەرىخى. 780 – 13· III 166 – 10·

tïtïldï تِتْلدِي تىتىلدى. 493 – 3· II 167 – 13·

(تِتْلُورْ – تِتْلماقْ titïlur – titïlmak) 493 – 4· II 167 – 15·

tïtïxdï تِتْشدِي تىتىشتى. 468 – 3· II 118 – 6·

(تِتْشُورْ – تِتْشماقْ titïxur – titïxmak) 468 – 5· II 118 – 10·

tïttï تِتّي تىيدى، چەكلىدى. 631 – 3· II 426 – 12·

(تِذارْ – تِذْماقْ tïżar – tïżmak) 631 – 5· II 426 – 15·

tïttï // titti تِتّي تىتىتى: تىكلىمەك قارىدى، ھومىيىپ قارىدى. 631 – 6· II 426 – 17·

(تِتارْ – تِتْماكْ titər – titmək) 631 – 16· II 427 – 8·

(تِتارْ – تِتْماقْ tïtar – tïtmak) 631 – 18· II 427 – 10·

tïx تىشْ تىش ~ چىش. ئادەم ۋە باشقىلارنىڭ چىشى. 784 – 10، 353 – 16، 486 – 1، 561 – 3، 708 – 24، 851 – 25، 890 – 23، 897 – 17، 899 – 13· III 173 – 13: I 606 – 6: II 153 – 3، 300 – 4: III 30 – 15، 297 – 16، 368 – 18، 382 – 7، 385 – 15·

tïx تِيشْ تىش ~ چىش. ساپاننىڭ چىشى. 784 – 11· III 173 – 14·

tïx تِيشْ: at tïx — قاشقا ئات. 784 – 12، 353 – 16، 486 – 1، 561 – 3، 708 – 24· III 173 – 15: I 606 – 6: II 153 – 3، 300 – 4: III 30 – 15·

tïxlattï تِشْلَتّي تىشلەتتى ~ چىشلەتتى. 671 – 4· II 502 – 7·

(تِشْلَتُورْ – تِشْلَتْماقْ tïxlatur – tïxlatmak) 671 – 19· II 503 – 7·

tïydï تِيْدِي تىيدى، توستى. 873 – 18· III 335 – 13·

(تِيارْ – تِيْماقْ tïyar – tïymak) 873 – 20· III 336 – 2·

tïżïoq تِذغْ تىيىق، بىر ئىشتىن تىيىش. 283 – 4· I 483 – 9·

tïżïoqlïoq تِذغْلىغْ: nəŋ tïżïoqlïoq — تىيىقلىق نەرسە، يېنىغا بېرىش چەكلەنگەن نەرسە. 377 – 7· I 646 – 1·

tïżïldï تِذْلِدِي تىيىلدى، چەكلەندى. 497 – 8· II 176 – 3·

(تِذِلْ – تِذْلماقْ tïżïlur – tïżïlmak) 497 – 11· II 176 – 7·

tïżïn تِيذِينْ ۋاقىتنى بىلدۈرىدىغان سۆز. 818 – 12· III 235 – 6·

tïżïndï تِزِنْدِي: nəŋ tïzïndï — تىيىلغان نەرسە. 342 – 1· I 586 – 7·

tïżïndï تِذِنْدِي تىيىندى، چەكلەندى. 511 – 14· II 204 – 11·

(تِذِنُورْ – تِذِنْماقْ tïżïnur – tïżïnmak) 511 – 15· II 204 – 12·

tïżïxdï تذشْدِي تىيىشتى، چەكلەشتى. 471 – 4· II 124 – 5·
(تذشُورْ – تذشْماقْ tïżïxur – tïżïxmak) 471 – 5· II 124 – 7·
tïżlïndï تذْلْدِي تىيىلدى، تىيىقتى. 588 – 19· II 352 – 1·
(تذْلْـــنُورْ – تذْلْنْمـــاقْ tïżlïnur – tïżlïnmak) 588 – 21· II
352 – 4·
tïżtï تيذْتِي، تذْتِي تىيدى، چەكلىدى، توستى. 1016 – 15، 631 – 4· III
596 – 7؛ II 426 – 14·
(تيذارْ – تيذْماقْ tïżar – tïżmak) 1016 – 16· III 596 – 9·
to تُو بىر خىل ئۇن تاماق. 845 – 23· III 287 – 9·
tobuloqak تُبُلْغاقْ بىر خىل دورا ئوت. 381 – 9· I 653 – 15·
tobuloqak تُبُلْغاقْ يەل تولغاق، قولۇنجى. 381 – 10· I 653 – 16·
todundï تُدُنْدِي تويۇندى. 511 – 12· II 204 – 8·
(تُدنُورْ – تُدُنْماقْ todnur – todunmak) 511 – 13· II 204 – 10·
toq تُوغْ تۇزان. 785 – 10، 828 – 10· III 175 – 11، 253 – 10·
toqa تُغا كېسەل، كېسەللىك. 858 – 15· III 310 – 15·
toqradï تُغْرادِي توغرىدى. 896 – 6· III 379 – 10·
(تُغْرارْ – تُغْراماقْ toqrar – toqramak) 896 – 7· III 379 – 12·
toqrak تُغْراقْ توغراق. 357 – 1· I 611 – 15·
toqraldï تُغْرَلْدِي توغرالدى، ئۆرۈلۈپ كەتتى. 578 – 26· II 333 – 7·
(تُغْـــرَلُورْ – تُغْرَلْمـــاقْ toqralur – toqralmak) 578 – 27· II
333 – 9·
toqrandï تُغْرَنْدِي توغراۋاتقانەك كۆرۈندى. 587 – 3· II 348 – 17·
(تُغْـــرَنُورْ – تُغْرَنْمـــاقْ toqranur – toqranmak) 587 – 5· II
349 – 2·
toqrattï تُغْرَتِّي توغراتتى. 661 – 8· II 483 – 12·
(تُغْـــرَتُورْ – تُغْرَتْمـــاقْ toqratur – toqratmak) 661 – 9· II
483 – 14·
toqraxdï تُغْرَشْدِي توغراشتى. 563 – 4· II 304 – 4·
(تُغْرَشُـــورْ – تُغْرَشْـــماقْ toqraxur – toqraxmak) 563 – 5· II
304 – 6·
toqraxdï تُغْرَشْدِي تىتىلدى، قىرقىلىپ كەتتى. 563 – 12· II 304 – 16·
(تُغْرَشُـــورْ – تُغْرَشْـــماقْ toqraxur – toqraxmak) 563 – 14· II
304 – 19·
toqrïl تُغْرِلْ توغرۇل. بىر خىل قۇش. 366 – 14· I 629 – 3·

tooqrïl تُغرِلْ توغروْل. ئەرلەر ئىسمى. 366 – 14· I 629 – 3·

tooqrïl تُغرِلْ قېزا. كەنچەكچە. 366 – 16· I 629 – 6·

toqrudï تُغـرُدي: *ol maŋa tooqrudï* — ئۇ ماڭا ئۇدۇللاپ كەلدى. 461 – 27· II 106 – 7·

(تُغرُرْ – تُغرُماقْ *tooqrur – tooqrumaq*) 462 – 2· II 106 – 12·

tooqruxdï تُغرُشدي ئاتلاندى، تۇتۇش قىلدى. 563 – 9· II 304 – 12·

tohsï تُخسي توخسى. قەبىلە ئىسمى. 322 – 17· I 551 – 16·

tohsï qigil تُخسـي جِكِـلْ توخسى چىگىل. قەبىلە ئىسمى. 322 – 17· I 551 – 17·

tok تُـقْ توق. 70 – 26، 272 – 15، 295 – 9، 868 – 14· I 108 – 3، 464 – 9؛ 328 III – 7·

tok تُقْ: *tok kixi* — توق ئادەم. 253 – 25· I 433 – 15·

tokïdï تُقيدي ئۇردى، قاقتى، سوقتى؛ توقۇدى؛ تەگدى. ئوغۇزچە. 889 – 16· III 366 – 3·

(تُقيرْ – تُقيماقْ *tokïr – tokïmak*) 889 – 24· III 366 – 15·

tokïmak تُقيمَقْ توقماق. 823 – 2· III 244 – 6·

tokïndï تُقـنْدي توقۇندى، سوقۇلدى، ئۇرۇلدى. ئوغۇزچە. 513 – 10· II 208 – 6·

(تُقنُورْ – تُقنْماقْ *tokïnur – tokïnmak*) 513 – 12· II 208 – 10·

tokïttï تُقتّي ئۇردۇردى، سوقتۇردى، قاقتۇردى. 644 – 10· II 451 – 3·

(تُقتُورْ – تُقتْماقْ *tokïtur – tokïtmak*) 644 – 11· II 451 – 5·

tokïttï تُقـتّي توقۇتتى؛ سوقتۇردى، ئۇردۇردى، قاقتۇردى. 644 – 12· II 451 – 6·

(تُقتُورْ – تُقتْماقْ *tokïtur – tokïtmak*) 644 – 14· II 451 – 10·

tokïx تُقشْ توقۇنۇش، ئۇرۇش، جەڭ. 279 – 4، 279 – 6· I 476 – 6، 476 – 7·

tokïx تُقشْ توقىش. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 13· I 477 – 3·

tokli تُقْلي توقلا. 328 – 5، 90 – 20· I 561 – 10، 143 – 16·

tokluk تُقْلُقْ توقلۇق، بایاشاتلىق. 357 – 19· I 613 – 4·

tokluk تُقْلُـقْ ئادەمنىڭ ئايپاڭلىقى، ھايۋانىڭ مۈڭگۈزسىزلىكى. 357 – 20· I 613 – 5·

toqsun تُقسُونْ توقسان. 332 – 21· I 569 – 15·

toqu تُقُو توقۇ. كەمەرنىڭ توقۇسى. 859 – 27· III 313 – 7·

toquladï تُقُولادي توقۇ بېكىتتى. 929 – 12· III 443 – 19·

(تُقُولارْ – تُقُولامـاقْ tokˌulamak – tokˌular) III ·13 – 929 ·21 – 443

tokˌuldï تُقُلْدِي ئۇرۇلدى: توقۇلدى: سوقۇلدى. 499 – 18· II ·15 – 180

(تُقلُرْ – تُقلْماقْ tokïlmak – tokïlur) 499 – 22· II ·2 – 181

tokˌum تُقُمْ سويۇلىدىغان مال، سوقۇم. 302 – 8، 360 – 13، 513 – 14، 736 – 19· I 515 – 9، 617 – 19: II 208 – 11: II 15 – 80

tokˌundï تُقُنْدِي سويۇڭالدى. 513 – 14· II 208 – 11·

(تُقُنُورْ – تُقُنْماقْ tokˌunmak – tokˌunur) 513 – 15· II 208 – 13·

tokˌuq تُقُجْ توقاچ. 272 – 15· I 464 – 8·

tokˌurkˌa تُقُرْقـا ئىۋرىق ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ جوغىسى. 371 – 11· I 637 – 8·

tokˌurkˌa تُقُرْقا توقۇرقا. يەر ئىسمى. 371 – 12· I 637 – 10·

tokˌux تُقُشْ توقۇنۇش، ئۇرۇش، جەڭ. 464 – 7· II 110 – 10·

tokˌuxoqan تُقُشْـغانْ: ol ər ol yavlak tokˌuxoqan — ئۇ ياماڭ سوقۇشقاق، جېدەلچى ئادەم. 392 – 21· I 673 – 16·

tokˌuxtï تُقُشْتِي ئۇرۇشتى، توقۇنۇشتى. 479 – 4· II 139 – 19·

(تُقشُورْ – تُقشْماقْ tokïxmak – tokïxur) 479 – 5· II 140 – 2·

tokˌuz تُقُوزْ توققۇز. 785 – 14· III 175 – 16·

tolarsuk تُلَرْسُقْ سوڭ، سونجاق. 380 – 28· I 653 – 5·

toloqadï تَلْغادِي تولغىدى، تاقىدى: ئوربدى. 903 – 25· III 394 – 16·

(تُلْغارْ – تُلْغاماقْ toloqamak – toloqar) 904 – 3· III 395 – 7·

toloqaoq تُلْغـاغْ سۆكە: ھالقا. 627 – 11، 627 – 11· II 420 – 4، 420 – 5·

toloqaoq تُلْغاغْ تولغاق، جاپا. 627 – 13· II 420 – 6·

toloqandï تُلْغَـنْدِي تولغاندى، تولغاق تۇتتى، تولغۇالدى. 587 – 18· II 350 – 4·

(تُلْغَـنُورْ – تُلْغَنْمـاقْ toloqanmak – toloqanur) II ·22 – 587 ·10 – 350

toloqaxdï تُلْغَشْدِي تولغاشتى، تولاشتى. 571 – 1· II 318 – 11·

(تُلْغَشُـورْ – تُلْغَشْـماقْ toloqaxmak – toloqaxur) II ·4 – 571 ·1 – 319

tolï تُلِي تولا ~ تۆلە، مۆلدۈر. 863 – 28، 116 – 31، 270 – 3· III 320 – 10: I 188 – 6، 460 – 5·

tolturdï ئۇلتۇردى تولتۇردى ~ تولدۇردى. 533 – 14، II 247 – 10.
(ئۇلتۇرۇر – ئۇلتۇرماق tolturur – tolturmak) 533 – 15، II 247 – 12.

tolu ئۇلـــو تولـۇق ، تولغـان، لـق . 863 – 26 ، 86 – 3 ، 953 – 11، 953 – 13 III ؛ 320 – 7 I ؛ 135 – 12 III 488 – 3، 488 – 6.

tolum ئۇلـــــم ئـۇرۇش قوراللـرى. 302 – 22، 170 – 16، 170 – 20، 426 – 10 I ؛ 516 – 14، 287 – 13، 288 – 2 II ؛ 39 – 20.

tolumlandï ئۇلمۇلاندى قوراللاندى. 607 – 4، II 386 – 6.
(ئۇلمۇلانۇر – ئۇلمۇلانماق tolumlanur – tolumlanmak) 607 – 5، II 386 – 8.

tolumluoq ئۇلمۇلۇغ: tolumluoq ər — قوراللـق ئادەم، قورالـى بـار ئادەم. 378 – 20، 649 – 3 I.

tolun ئۇلۇن، ئۇلون، ئۇولـــن تولـۇن. 306 – 5، 73 – 6، 73 – 20، 221 – 19، 715 – 16 I ؛ 522 – 11، 112 – 2، 112 – 17، 378 – 16 III ؛ 42 – 14.

tomrum ئۇمـــــــرۇم: tomrum yïoqaq — موزدۇزلارنـــڭ ئـــش گـۇندىســـى. 368 – 1 I ، 631 – 12.

tomruxdï ئۇمرۇشدى بەلدەشتى، يۇمـلاق توغراشتى. 564 – 1، II 305 – 18.
(ئۇمرۇشـــۇر – ئۇمرۇشـــماق tomruxur – tomruxmak) 564 – 3، II 306 – 3.

tomurdï ئۇمۇردى بەلدىدى، دۇگـلەك توغرىدى. 465 – 13، II 112 – 18.
(ئۇمۇرۇر – ئۇمۇرماق tomurur – tomurmak) 465 – 14، II 113 – 2.

ton ئـــــونۇ تـون، كـيـيـم. 792 – 1، 39 – 20، 42 – 21، 48 – 6، 62 – 8، 100 – 12، 108 – 21، 148 – 19، 169 – 24، 180 – 2، 211 – 20، 226 – 23، 246 – 4، 257 – 18، 272 – 20، 291 – 17، 342 – 2، 376 – 26، 386 – 6، 406 – 1، 419 – 1، 459 – 8، 459 – 12، 467 – 14، 468 – 8، 471 – 7، 473 – 11، 482 – 17، 488 – 5، 490 – 20، 491 – 24، 496 – 22، 503 – 13، 504 – 23، 506 – 12، 523 – 10، 524 – 16، 524 – 20، 526 – 9، 533 – 1، 542 – 21، 562 – 19، 563 – 12، 572 – 14، 578 – 27، 584 – 4، 585 – 20، 596 – 23، 617 – 19، 623 – 18، 647 – 21، 677 – 9، 708 – 24، 717 – 18، 726 – 3، 726 – 14، 729 – 5، 741 – 11.

747 – 14، 748 – 21، 751 – 16، 758 – 3، 769 – 8،
770 – 2، 770 – 10، 786 – 22، 788 – 23، 802 – 15،
805 – 1، 829 – 1، 833 – 7، 877 – 9، 881 – 7، 882 –
3، 882 – 6، 886 – 11، 895 – 23، 905 – 18، 932 – 1،
935 – 1، 954 – 8، 1017 – 18، 1018 – 24، 1022 – 8،
I 52 – 10، 57 – 9، 67 – 10، 91 – 18،
188 – 10: III
160 – 11، 174 – 17، 245 – 4، 286 – 1، 303 – 19،
361 – 3، 387 – 7، 420 – 13، 440 – 11، 464 – 15،
498 – 4، 586 – 9، 662 – 8: II 3 – 1، 26 – 21، 100 –
16، 101 – 5، 117 – 2، 118 – 11، 124 – 9، 128 – 7،
144 – 19، 146 – 15، 162 – 12، 175 – 4، 188 – 17،
191 – 14، 194 – 18، 246 – 9، 265 – 6، 303 – 13،
304 – 15، 321 – 11، 333 – 10، 343 – 4، 346 – 5،
368 – 7، 405 – 12، 415 – 1، 514 – 5: III 30 – 15،
47 – 5، 62 – 4، 63 – 2، 66 – 16، 89 – 2، 101 – 7،
103 – 13، 110 – 4، 122 – 6، 144 – 11، 146 – 4،
146 – 15، 178 – 7، 182 – 12، 207 – 14، 212 – 6،
254 – 18، 263 – 10، 342 – 11، 350 – 5، 351 – 15،
352 – 3، 359 – 13، 379 – 1، 398 – 15، 448 – 13،
454 – 2، 489 – 17، 598 – 1، 600 – 8، 606 – 10.

tonattï تُنَتّي تون کمیدۆردی. 647 – 20. II 458 – 3.

toŋ تُنكْ توڭ. تەقلىد سۆز. 952 – 23. III 486 – 16.

toŋ تُنكْ پۆتەي. 952 – 25، 952 – 26. III 486 – 19، 487 – 2.

toŋ تُنكْ توڭ. 952 – 28. III 487 – 4.

toŋa تُنكا قاپلان جىنسىدىن بىر ھايۆان. 962 – 17. III 502 – 14.

toŋa alp ər تُنكا اَلْبْ اَرْ توڭا ئالىپ ئەر. ئۆلۆغ خاقانلىك ئىسمى. 800 – 19،
962 – 21. III 204 – 14، 503 – 2. قاراڭ: *alp ər toŋa*.

toŋa han تُنكا خانْ توڭا خان. 962 – 20. III 502 – 18.

toŋa təgin تُنكا تكينْ توڭا تېگىن. 962 – 20. III 502 – 19.

toŋaladï تُنكالادي باتۆرلۆق قىلدى. 991 – 8. III 553 – 10.

(تُنكالَرْ – تُنكالاماقْ *toŋalar – toŋalamak*) 991 – 9. III 553 – 12.

toŋda تُنكْدا دوڭدا، دۆم. 970 – 10. III 516 – 1.

toŋdï تُنكْدي توڭدى ~ توڭلىدى. 980 – 19. III 533 – 6.

(تُنكارْ – تُنكْماقْ *toŋar – toŋmak*) 980 – 21. III 533 – 9.

toŋra تُنگرا توڭرا. بەدەندىكى كىر. 970 – 8· III 515 – 18·

toŋuxdï تُنگُشْدِ: *toŋuz toŋuxdï* — توڭگوز گۆلىيىپ ئادەمگە ھۇجۇم قىلماقچى بولدى. 982 – 26· III 537 – 14·

(تُنگُشُورْ – تُنگُشْماقْ *toŋuxur – toŋuxmak*) III ·2 – 983 ·18 – 537

toŋuz تُنگُزْ توڭگوز. 959 – 2، 959 – 3، 233 – 26، 671 – 9· III 497 – 2، 497 – 3؛ I 399 – 16؛ II 502 – 11·

toŋuz yïlï تُنگُزْ يِلِي توڭگوز يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 264 – 8· I 451 – 6·

top تُبْ بىر خىل يېمەكلىك. 244 – 15· I 417 – 8·

top تُوبْ توپ، پومزەك. 779 – 21· III 164 – 16·

topïk تُبِقْ توپۇق. چۆگەن بىلەن ئۇرۇپ ئويناىدىغان توپۇق توپ. 288 – 8، 467 – 7· I 492 – 11؛ II 116 – 11·

topïk تُبِقْ توپۇق. 288 – 9، 154 – 14· I 492 – 12، 256 – 1·

topïk تُبِقْ توپ، پوڭزەك. 738 – 1، 746 – 12، 750 – 15، 762 – 9، 773 – 23، 773 – 24، 779 – 21، 915 – 21· III 82 – 14، 99 – 1، 107 – 17، 131 – 1، 153 – 9، 153 – 10، 164 – 16، 418 – 11·

topïk, sǝŋük تُبِقْ سُنگُوكْ قوينىڭ توپۇق سۆڭىكىدىن قىلىنىدىغان غىزا. 288 – 9· I 492 – 12·

toplundï تُبْلُنْدِ تېشىلدى. 588 – 13· II 351 – 11·

(تُبْلُنُورْ – تُبْلُنْماقْ *toplunur – toplunmak*) II ·14 – 588 ·12 – 351

topradï تُبْرادِ توپىغا ئايلاندى، قۇرۇپ ئۇۋۇلىپ كەتتى. 895 – 17· III 378 – 10·

(تُبْرارْ – تُبْراماقْ *toprar – topramak*) III ·18 – 895 ·12 – 378

toprak تُبْراقْ تۇپراق، توپا. 356 – 14، 70 – 1، 151 – 8، 160 – 10، 214 – 25، 277 – 13، 342 – 8، 389 – 10، 642 – 4، 704 – 27، 706 – 19، 750 – 11، 828 – 14، 1013 – 1· I 611 – 2، 106 – 17، 249 – 14، 267 – 1، 367 – 5، 473 – 3، 587 – 5، 667 – 19؛ II 446 – 13؛ III 23 – 17، 27 – 1، 107 – 11، 253 – 14، 590 – 3·

topprattï تُبْرَتِي توپا چىقىرىۋەتتى، توپىسىنى توزۇتتى. 661 – 5· II 483 – 7·

(تُبْـــرَتُورْ – تُبْرَتْمـــاقْ topratur – topratmak) II ·7 – 661 ·10 – 483

topraxdï تُبْرَشْدِ توپا كۆتۈرۈلدى، توپا كۆتۈرۈلگىلى تۇردى. II ·3 – 558 ·11 – 294

(تُبْرَشُورْ – تُبْرَشْماقْ topraxur – topraxmak) ·5 – 558 II ·14 – 294

topuldï تُبُلْدِ تېشىلدى. ·5 – 492 II ·15 – 165

(تُبُلُورْ – تُبُلْماقْ topulur – topulmak) ·5 – 492 II ·16 – 165

topuldï تُبُلْدِ يەشتى، سالدى. ئوغۇزچە. ·7 – 492 II ·17 – 165

(تُبُلُورْ – تُبُلْماقْ topulur – topulmak) ·8 – 492 II ·2 – 166

topuloqan تُبُلْغانْ: *køk topuloqan* — بىر قۇشنىڭ ئىسمى. ·25 – 392 I ·2 – 674

topuloqan تُبُلْغانْ بۇسىدىغان، يېرىپ ئۆتىدىغان. ·2 – 393 I ·7 – 674

topunluoq تُبُنْلُغْ: *topunluoq tarïoq* — توپانلىق بۇغداي، توپىنى بار بۇغداي. ·5 – 379 I ·16 – 649

topuroqan تُبُرْغانْ: *topuroqan yər*. — توپىلاڭ يەر. ·1 – 391 I ·17 – 670

topuz تُبُـــزْ: *topuz yük* — ئۇستىگە مىنگىلى بولمايدىغان دەرىجىدە كېلەڭسىز ئارتىلغان يۈك. ·9 – 277 I ·16 – 472

tor تُورْ تور، تۇزاق. ·15 – 781، ·14 – 735 III 168 – ·6، 78 – ·7

torïoq تُـــرِغْ: *torïoq art tąz* — تورغات. يايلاق ئىسمى. ·6 – 283 I ·2 – 484

torïoqa تُرِيغا تورغاي. ·17 – 820 III ·15 – 239

tork,u تُرْقُو تورقا. تاۋار - تورقا. ·8 – 325، ·15 – 745، ·28 – 971 I ·12 – 556؛ III ·3 – 97، ·18 – 518

toruoq تُرُغْ تورۇق. ·10 – 283، ·14 – 257، ·12 – 283 I ·16 – 483، ·7 – 440، ·19 – 483

torum تُرُمْ بوتا، بوتلاق. ·7 – 302 I ·5 – 515

torumluoq تُـــرُمْلُغْ: *torumluoq ər* — بوتلاقلىق ئادەم، بوتلىقى بار ئادەم. ·18 – 378 I ·18 – 648

tosun تُسُـــنْ، تُسُـــونْ توسۇن. مىنىلمىگەن تاي. ·12 – 306، ·7 – 426، ·6 – 1009 I ·4 – 523؛ II ·16 – 39؛ III ·3 – 583

towïl تُوُلْ تېبىلجاق، كىچىك دۆمباق. ·18 – 812 III ·1 – 226

toxoqurdï تُشْغُرْدِ توشتۇردى ~ توشقۇزدى. ·8 – 536 II ·5 – 253

(تُشْـــغُرُرْ – تُشْـــغُرْماقْ toxqurur – toxqurmak) II ·10 – 526 ·9 – 253

toy تُوىْ قارارگاه، قوشۇن قارارگاهى. 794 – 8، 794 – 8· III 192 – 16، 192 – 16·

toy تُوىْ: *toy ot* — دورا قىلىنىدىغان بىر خىل ئوت. 794 – 10· III 193 – 1·

toy تُوىْ لاي، ساپال لېيى. 794 – 11· III 193 – 3·

toy تُوىْ دوغداق. چىگىلچە. 794 – 13· III 193 – 6·

toy تُوىْ توي. 1002 – 6· III 606 – 6·

toy əxiq تُوىْ اَشِجْ ساپال قازان. 794 – 11· III 193 – 4·

toydï تُيْدِي تويدى. 873 – 21· III 336 – 4·

(*toyar – toymak*, تُيارْ – تُيْماقْ) 873 – 24· III 336 – 8·

toyïn تُيِنْ تويىن. ئىسلام دىنىدا بولمىغانلارنىڭ دىن باشلىقى. 815 – 22، 212 – 4، 212 – 4، 816 – 2، 816 – 2، 969 – 20· III 232 – 1: I 361 – 16، 361 – 16: III 232 – 5، 232 – 6، 514 – 10·

toyun تُيُنْ تويىن. ئىسلام دىنىدا بولمىغانلارنىڭ دىن باشلىقى. 753 – 13· III 113 – 16·

toz تُوزْ توز، توزان. 782 – 17، 830 – 26· III 169 – 17، 258 – 11·

toz تُوزْ يايلارغا ئوراپ قويۇلغان قېيىش. 782 – 18· III 169 – 18·

tozardï تُوزَرْدِي توزدى ~ توزۇدى. 830 – 26· III 258 – 11·

(*tozarur – tozarmak*, تُوزارْ – تُوزْماقْ) 830 – 26· III 258 – 12·

tozoqïrdï تُزْغِرْدِي توزانلاشقىلى تۇردى، چاڭ ـ توزان كۆتۈرۈلۈشكە باشلىدى. 536 – 5· I 252 – 15·

(*tozoqïrar – tozoqïrmak*, تُزْغِرارْ – تُزْغِرْماقْ) 536 – 7· II 253 – 3·

tozïtoqan تُزِتْغانْ توزۇتىدىغان. 389 – 10· I 667 – 19·

tozuttï تُزُتّى توزۇتتى. 642 – 4· II 446 – 13·

(*tozïtur – tozïtmak*, تُزِتُورْ – تُزِتْماقْ) 642 – 4· II 446 – 14·

toż تُوذْ دوغداق. چىگىلچە. 794 – 14· III 193 – 8·

tożoqurdï تُذْغُورْدِي تويدۇردى ~ تويغۇزدى. 535 – 4· II 250 – 12·

(*tożoqurur – tożoqurmak*, تُذْغُرُرْ – تُذْغُرْماقْ) 535 – 5· II 250 – 13·

tożoqurdï تُذْغُرْدِي تويدۇردى ~ تويغۇزدى، زېرىكتۇردى. 535 – 22· II 251 – 18·

tożoqurdum تُذْغُرْدُمْ تويدۇردۇم ~ تويغۇزدۇم. 458 – 27 · II 100 – 5 ·

tożoquroqan تُذْغُرْغانْ تويدۇربدىغان. 391 – 17 · I 671 – 15 ·

tożtï تُوذْتي تويدى. 1016 – 13 · III 596 – 4 ·

(تُوذارْ – تُوذْماقْ tożar – tożmaq) 1016 – 14 · III 596 – 5 ·

tożurdum تُذُرْدُمْ تويدۇردۇم ~ تويغۇزدۇم. 458 – 26 · II 100 – 3 ·

(تُذُرُرْمَـنْ – تُذُرْمـاقْ tożururmən – tożurmaq) 458 – 27 · II 100 – 5 ·

tożuroqan تُذُرْغانْ تويدۇربدىغان. 391 – 16 · I 671 – 13 ·

tøgdi تُوكْدي سوقتى. 829 – 9 · III 255 – 10 ·

(تُوكارْ – تُوكْماكْ tøgər – tøgmək) 829 – 10 · III 255 – 11 ·

tøgüxdi تُوكُشْدي يانجىشتى. 481 – 20 · II 144 – 14 ·

(تُوكُشُـرْ – تُكُشْـماكْ tøgüxür – tøgüxmək) 481 – 22 · II 144 – 17 ·

tøgüxdi تُكُشْدي سوقۇشتى، سوقۇشۇپ بەردى. 482 – 4 · II 145 – 8 ·

(تُكُشُورْ – تُكُشْماكْ tøgüxür – tøgüxmək) 482 – 7 · II 146 – 1 ·

tøkdi تُكْدي تۆكتى. 417 – 20 · II 25 – 5 ·

(تُكارْ – تُكْماكْ tøkər – tøkmək) 417 – 21 · II 25 – 6 ·

tøkləxdi تُكْلَشْدي تۆكۈلۈشتى. 559 – 5 · II 296 – 12 ·

(تُكْلَشُـورْ – تُكْلَشْـماكْ tøkləxür – tøkləxmək) 559 – 6 · II 296 – 13 ·

tøklündi تُكْلُنْدي تۆكۈلدى. 590 – 5 · II 355 – 6 ·

(تُكْلُـنُورْ – تُكْلُنْمـاكْ tøklünür – tøklünmək) 590 – 5 · II 355 – 7 ·

tøktürdi تُكْتُرْدي تۆكتۈردى. 532 – 23 · II 246 – 6 ·

(تُكْتُـرُرْ – تُكْتُرْمـاكْ tøktürür – tøktürmək) 532 – 24 · II 246 – 8 ·

tøküklüg تُكُكْلُكْ: tøküklüg tarïoq — تۆكۈكلۈك بۇغداي. 386 – 7 · I 662 – 10 ·

tøküldi تُكُلْدي تۆكۈلدى. 500 – 4 · II 181 – 11 ·

(تُكُلُرْ – تُكُلْماكْ tøkülür – tøkülmək) 500 – 6 · II 181 – 14 ·

tøkün تُكُنْ داغ، تامغا. 316 – 12 · I 540 – 19 ·

tøl تُولْ تۆل، تۆل ئېلىش ۋاقتى. ئوغۇزچە. 789 – 14، 789 – 15 · III 183 – 12، 183 – 13 ·

tøladi تُلادي تۆللىدى. ئوغۇزچە. 891 – 7 · III 369 – 14 ·

(تُلارْ – تُلاماكْ *tələr – tələmək*) 891 – 7 · III 369 – 15 ·

tələk تُلَكْ ئېغىر - بېسىق، خاتىرجەم، بىغەم. ئوغۇزچە. 295 – 7، 295 – 9 · I 503 – 14، 503 – 15 ·

töndi تُوندِي قايتتى. ئوغۇزچە. 829 – 16 · III 256 – 1 ·

(تُونارْ – تُونْماكْ *tənər – tənmək*) 829 – 17 · III 256 – 2 ·

töŋdərdi تُنكْدَرْدِي تۆڭتەردى ~ ئۆڭتۈردى. 985 – 18 · III 542 – 5 ·

(تُنكْدَرُرْ – تُنكْدَرْماكْ *təŋdərür – təŋdərmək*) 985 – 19 · III 542 – 7 ·

töpü تُبُو تۆپە. 852 – 14، 237 – 24، 461 – 5 · III 298 – 15؛ I 406 – 9؛ II 104 – 14 ·

töpü تُبُو تۆپە. ئادەمنىڭ تۆپىسى، چوققىسى. 852 – 15 · III 298 – 16 ·

töpüládi تُبُولادِي بېشىغا ئۇردى. 927 – 10 · III 439 – 19 ·

(تُبُولارْ – تُبُولاماكْ *təpülər – təpüləmək*) 927 – 11 · III 440 – 2 ·

tör تُورْ تۆر، ئۆينىڭ تۆرى. 781 – 13، 855 – 22 · III 168 – 4، 305 – 8 ·

törə تُرا تۆر، ئۆينىڭ تۆرى. 855 – 21، 855 – 21 · III 305 – 6، 305 – 7 ·

törkün تُرْكُنْ تۆركۈن. ئۇرۇق - ئايماق ئەزالىرىنىڭ ياكى ئۇرۇق - تۇغقانلارنىڭ توپلىنىدىغان يېرى. 336 – 2 · I 575 – 17 ·

törkünlándi تُرْكُنْلَنْدِي تۆركۈنلەندى، تۆركۈن قىلىۋالدى. 618 – 7 · II 406 – 8 ·

(تُرْكُنْلَنُورْ – تُرْكُنْلَنْماكْ *törkünlənür – törkünlənmək*) 618 – 9 · II 406 – 11 ·

tört تُرْتْ، تُورْتْ تۆت. 260 – 21، 260 – 22 · I 445 – 7، 445 – 8 ·

törtinq تُورْتِنْجْ تۆتىنچى. 110 – 23 · I 178 – 9 ·

törtkül تُرْتْكُلْ تۆت چاسا، تۆت بۇرجەك. 1001 – 8 · III 569 – 10 ·

törtünq تُورْتُنْجْ تۆتىنچى. 1023 – 3 · III 608 – 5 ·

törü تُرُو تۆرۈ، رەسىم - يوسۇن، قائىدە. 855 – 23، 90 – 19، 416 – 16، 422 – 8، 780 – 21، 855 – 25 · III 305 – 9؛ I 143 – 15؛ II 23 – 3، 32 – 18؛ III 166 – 17، 305 – 10 ·

törüdi تُرُودِي تۆرەلدى، يارىتىلدى. 885 – 12 · III 358 – 1 ·

(تُرُورْ – تُرُوماكْ *törür – törümək*) 885 – 13 · III 358 – 3 ·

törütti تُرُتّي تۆرەتتى، تۆرەلدۈردى. 639 – 16 · II 442 – 8 ·

(تُرُتُورْ – تُرُتْماكْ *törütür – törütmək*) 639 – 18 · II 442 – 11 ·

tox تُوشْ تۆش. 784 – 3 · III 173 – 3 ·

tөxədi تُشادِي تۆشمدى، سالدى. 888 – 10 · III 364 – 1 ·

tөxək تُشَكْ، تُشاكْ تۆشەك، ئورۇن - كۆرپە. 295 – 5، 387 – 17، 499 – 3، 513 – 4، 643 – 15، 728 – 26، 743 – 21، 760 – 23، 888 – 10، 914 – 20 · I 503 – 12، 664 – 15: II 179 – 11، 207 – 18، 449 – 8: III 66 – 5، 93 – 8، 127 – 12، 364 – 1، 417 – 1 ·

tөxəklik تُشَكْلِكْ تۆشەكلىك. 386 – 1 · I 662 – 1 ·

tөxəldi تُشَلْدِي سېلىندى. 499 – 3 · II 179 – 11 ·

(تُشَلُرْ – تُشَلْماكْ tөxəlür – tөxəlmək) 499 – 4 · II 179 – 12 ·

tөxəndi تُشَنْدِي تۆشەك ~ چۇشەك سېلىۋالدى. 513 – 4 · II 207 – 17 ·

(تُشانُرْ – تُشَنْماكْ tөxənür – tөxənmək) 513 – 5 · II 208 – 1 ·

tөxətti تُشَـــتِّي تۆشەك سالدۇردى، كۆرپە سالدۇردى. 643 – 15 · II 449 – 7 ·

(تُشاتُورْ – تُشاتْماكْ tөxətür – tөxətmək) 643 – 16 · II 449 – 9 ·

tөxlətti تُشْلَتِّي تۆشىگە ئۇردۇردى. 670 – 14 · II 501 – 8 ·

(تُشْـــلَتُورْ – تُشْـــلَتْماكْ tөxlətür – tөxlətmək) 670 – 15 · II 501 – 10 ·

tөz تُوزْ تۇپ، ئەسل، يىلتىز. 782 – 20 · III 170 – 1 ·

tөzdi تُوزْدِي ئېچىرقىدى. قىپچاقچە. 828 – 1 · III 252 – 14 ·

(تُوزارْ – تُوزْماكْ tөzər – tөzmək) 828 – 2 · III 252 – 16 ·

tudï تُودِي ئەتتى، ياپتى. 875 – 29 · III 340 – 2 ·

(تُورْ – تُوماقْ tur – tumaq) 875 – 30 · III 340 – 4 ·

tudrïq تُدْرِجْ قىغ، مايماق، تېزەك. ئارغۇچە. 345 – 16 · I 591 – 19 ·

tuoɩ تُوغْ دۇمباق. خانىنىڭ ھۇزۇرىدا چېلىنىدىغان دۇمباق. 785 – 11، 157 – 16، 785 – 11 · III 175 – 13: I 262 – 3: III 175 – 14 ·

tuoɩ تُوغْ تۇغ، بايراق. 785 – 14 · III 175 – 16 ·

tuoɩ تُوغْ تۇغ، تۇغان. 785 – 19 · III 176 – 5 ·

tuoɩ تُـــوغْ ھەرقانداق نەرسىنىڭ قاپقىقى، ياپقۇچى. 785 – 20 · III 176 – 7 ·

tuoɩak,lïk, تُغاقْلِقْ تىقىنلىق. ئۆرىقنىڭ ئاغزىنى بېكىتىدىغان تىقىن ياساش ئۈچۈن تەييارلانغان ياغاچ. 382 – 1 · I 655 – 2 ·

tuoɩdï تُغْدِي تۇغدى، تۇغۇلدى. 413 – 18 · II 18 – 3 ·

(تُغارْ – تُغْماقْ tuoɩar – tuoɩmak) 413 – 25 · II 18 – 9 ·

tuoɣdï تُوغْـــدِي تۇغدى، چىقتى، كۆتۈرۈلدى. 828 – 10 · III 253 – 10 ·

(تُوغارْ – تُوغْماقْ tuoɣar – tuoɣmak) 828 – 11 · III 253 – 11 ·

tuoɣladï تُغْلادِي تۇغ تۇتتى، ئەتتى، توستى. 907 – 18 · III 402 – 14 ·

(تُغْلارْ – تُغْلاماقْ tuoɣlar – tuoɣlamak) 907 – 19 · III 402 – 15 ·

tuoɣraoɣ تُغْراغْ خاقاننىڭ مۆھرى (تامغىسى)؛ خان يارلىقى. ئوغۇزچە. 352 – 10 · I 603 – 14 ·

tuoɣraoɣ تُغْـــزاغْ ئۇرۇش ۋاقتىدا خاقان تەرىپىدىن ئەسكەرلەرگە بېرىلىپ، ئۇرۇش تۇگىگەندە قايتۇرۇۋېلىنمىدىغان ئات. 352 – 12 · I 603 – 17 ·

tuoɣraoɣlandï تُغْـــرَغْلَنْدِي: *oɣlan tuoɣraoɣlandï* — يىگىت خانلىق ئاتقا ئىگە بولدى. ئوغۇزچە. 613 – 9 · II 397 – 3 ·

(تُغْرَغْلَنُورْ – تُغْرَغْلَنْمـــاقْ tuoɣraoɣlanur – tuoɣraoɣlanmak) 613 – 11 · II 397 – 6 ·

tuoɣru تُغْرُو قىلىچ، پىچاق ۋە خەنجەرگە ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ سېپىنى چىڭىتىش ئۈچۈن ئۇنىڭغا تىقىپ قويۇلىدىغان ئىنچىكە تۆمۈر زىخچە. 321 – 3 · I 548 – 19 ·

tuoɣsak تُغْساقْ تۇل، تۇل خوتۇن. 357 – 14 · I 612 – 18 ·

tuoɣsuoɣ تُغْسُـــغْ: *kün tuoɣsuoɣ* — كۈنچىقىش، شەرق. 352 – 16 · I 604 – 3 ·

tuoɣturdï تُغْتُرْدِي تۇغدۇردى. 532 – 1 · II 244 – 8 ·

(تُغْتُـــرُرْ – تُغْتُرْمـــاقْ tuoɣturur – tuoɣturmak) 532 – 15 · II 245 – 10 ·

tuoɣurdï تُغُرْدِي تۇغدى. 461 – 19 · II 105 – 20 ·

(تُغُرُرْ – تُغُرْماقْ tuoɣurur – tuoɣurmak) 461 – 21 · II 106 – 3 ·

tuoɣurtturdï تُغُرتُّرْدِي تۇغدۇردى. 532 – 2 · II 244 – 10 ·

tul تُولْ تۇل. 789 – 25، 789 – 27 · III 183 – 6، 183 – 8 ·

tulas تُلَسْ: *tulas yüz* — تاتارغان يۈز، سۆرۈن چىراي. 278 – 14 · I 475 – 4 ·

tuldï تُلْدِي ئۇردى. 420 – 19 · II 30 – 5 ·

(تُلارْ – تُلماقْ tular – tulmak) 420 – 23 · II 30 – 12 ·

tuldradï تُلْدْرادِي تارقالدى. 1023 – 20 · III 606 – 6 ·

(تُلْـــدْرارْ – تُلْدْرامـــاقْ tuldrar – tuldramak) 1023 – 21 · III 606 – 8 ·

tuldurdï تُلْدُرْدِي سوقتۇردى، ئۇردۇردى. 534 – 8، II 248 – 17.

tulkˌukˌ تُلْقُقْ پۇژلەنگەن تۇلۇم. 627 – 29، II 421 – 14.

tulkˌukˌlandï تُلْقُقْلَنْدِي تۇلۇم بولدى، كۆپتى، ئېسىلدى. 677 – 6، II 513 – 17.

(تُلْقُقْلَنُورْ – تُلْقُقْلَنْمَاقْ tulkˌukˌlanur – tulkˌukˌlanmakˌ) 677 – 7، II 514 – 2.

tulun تُلُنْ چېكە. ئادەمنىڭ چېكىسى. 306 – 3، I 522 – 9.

tulun تُلُنْ يۇگەننىڭ ئوڭ ۋە سول چېكىلەكلىرىدىكى نەرسىلەر. 306 – 4، I 522 – 10.

tuluŋ تُلُنْكْ چېكە. 965 – 22، III 506 – 10.

tuluŋ تُلُنْكْ تۆڭگە، هالقا. يۇگەنده بولىدىغان بىر هالقا. 965 – 23، III 506 – 11.

tuluŋladï تُلُنْكْلادِي: ol kˌulïn tuluŋladï — ئۇ قۇلنىڭ قۇلاق تۆۋىگە مۇشتلىدى. 994 – 22، III 559 – 10.

(تُلُنْكْلارْ – تُلُنْكْلامَاقْ tuluŋlar – tuluŋlamakˌ) 994 – 23، III 559 – 12.

tum تُمْ سوغۇق، تۇم - سوغۇق. 257 – 10، I 440 – 1.

tum تُمْ تۇم، توق. 257 – 13، 257 – 14، I 440 – 14، 440 – 4، 440 – 6، 440 – 7.

tuma تُمَا: tuma buhsun — تېرىق شارابىنىڭ كۆپىنىڭ ئۈستىگە بۇزۇلداپ چىققان قىسمى. 865 – 9، III 322 – 16.

tumaoqu تُماغُو تۇمۇ، زۇكام. 340 – 7، I 583 – 13.

tuman تُمَانْ، تُمَنْ تۇمان. 316 – 13، 116 – 31، 185 – 17، 407 – 22، I 540 – 20، 188 – 6، 314 – 2؛ II 6 – 19.

tumlïdï تُمْلِيدِي توڭلىدى، مۇزلىدى. 907 – 20، III 402 – 17.

(تُمْلِيرْ – تُمْلِيمَاقْ tumlïr – tumlïmakˌ) 907 – 21، III 402 – 18.

tumlïoq تُمْلِغْ سوغۇق. 352 – 20، 352 – 22، I 604 – 8، 604 – 9.

tumlïttï تُمْلِتِّي سوۋۇتتى، مۇزلاتتى. 671 – 25، II 503 – 17.

(تُمْلِتُورْ – تُمْلِتْمَاقْ tumlïtur – tumlïtmakˌ) 671 – 26، II 504 – 1.

tumluoq تُمْلُغْ سوغۇق ۋە سوغۇق نەرسە. 257 – 11، 100 – 21، 353 – 1، 442 – 4، 642 – 1، I 440 – 3، 676 – 4، 161 – 2، 605 – 8؛ II 69 – 15، 446 – 9، 512 – 3.

tumluoqlandï تُمْلُغْلَنْدِي: bu oqurnï tumluoqlandï — بۇ ژاقىتىنى سوغۇق كۆردى. 613 – 14، II 397 – 10.

(تُمْلُغْلَـنُورْ – تُمْلُغْلَنْمـاقْ tumluoqlanur – tumluoqlanmak) 613 –
·12 – 397 II ·15
tumluttï تُمْلُتتي سوۋۇتتى، مۇزلاتتى. 672 – 1· II 504 – 2·
(تُمْلـتُورْ – تُمْلتْمـاقْ tumlïtur – tumlïtmak) 672 – 3· II
·5 – 504
tumxuk, تُمْشُقْ تۇمشۇق، قۇش تۇمشۇقى. 357 – 22· I 613 – 7·
tun تُونْ تىنچ، تىنچلىنىش. 792 – 2· III 188 – 11·
tun تُـونْ تـۇن، تۇنجى. 792 – 4، 792 – 5، 792 – 6· III 188 –
·16 – 188 ،15 – 188 ،13
tundï تُنْدي تۇتۇلدى؛ ئېتىلدى، توسالدى. 424 – 7· II 36 – 8·
(تُنُورْ – تُنْماقْ tunur – tunmak) 424 – 9· II 36 – 12·
tunqu تُنْجُو لوقما. 318 – 13· I 544 – 7·
tunquk,tï تُنْجُقْتي تۇنجۇقتى. 577 – 1· II 329 – 10·
(تُنْجُقـارْ – تُنْجُقْمـاقْ tunquk,ar – tunquk,mak) 577 – 5· II
·15 – 329
tunturdï تُنْتُرْدي تۇتۇلدۇردى. 535 – 1· II 250 – 7·
(تُنْتُـرُرْ – تُنْتُرْمـاقْ tunturur – tunturmak) 535 – 3· II
·10 – 250
tuŋu تُنكُو گاس، پاك. 962 – 16· III 502 – 13·
tuŋxu تُنكْشُو شامدان. 970 – 11· III 516 – 3·
tuplu تُبْلُو گۆر. 328 – 3· I 561 – 7·
tuq تُوجْ تۇچ. 780 – 17· III 166 – 14·
tura تُرا تۇرا. 855 – 19، 681 – 9· III 305 – 3؛ 522 – 1·
turbï تُرْبي ئەگەشكۇچى، يارەمچى. 317 – 12· I 542 – 4·
turbun تُرْبُنْ ئاختۇرۇش، سۇرۇشتۇرۇش. 331 – 8· I 566 – 12·
turbunlandï تُرْبُنْلَنْدي ئىزدەندى، سۇرۇشتۇردى. 618 – 1· II 405 – 19·
(تُرْبُنْلَنُورْ – تُرْبُنْلَنْماقْ turbunlanur – turbunlanmak) 618 – 2·
·2 – 406 II
turdï تُرْدي، تُورْدي تۇردى، قوپتى، ئۆرلىدى. 407 – 21، 826 – 24· II
·8 – 250 III ؛17 – 6
(تُرُرْ – تُرْماقْ turur – turmak) 407 – 23، 826 – 25· I 7 –
·10 – 250 III ؛1
turdï تُورْدي ئورۇقلىدى. 827 – 7· III 251 – 3·
(تُورارْ – تُورْماقْ turar turmak) 827 – 8· III 251 – 4·

turoqurdï تُرْغُـــرْدِي ئورۇقلاتـتى، تـالدۇردى، هـاردۇردى، هـالـمدىن كـەتكۈزدى.
·2 – 252 II ·24 – 535
(تُرْغُـــرُرْ – تُرْغُرْمـــاقْ turoqurur – turoqurmaq) II ·25 – 535
·4 – 252

turoqurdï تُرْغُرْدِي تۇرغۇزدى، قوپقۇزدى، قوپۇردى· 535 – 27· II 252 – 6·
(تُرْغُـــرُرْ – تُرْغُرْمـــاقْ turoqurur – turoqurmak) II ·1 – 536
·11 – 252

turk تُرْقْ تۇرق، تەقى - تۇرقى· 265 – 23· I 453 – 18·

turkïndï تُرْقِنْدِي تارتـىندى، ئۇيالدى، ھېيـىقتى· 588 – 1· II 350 – 12·
(تُـــرْقِنُورْ – تُرْقِنْمـــاقْ turkïnur – turkïnmak) II ·3 – 588
·15 – 350

turkladï تُـــرْقْلادِي: ol yər turkladï — ئـۇ يـەرنىڭ بويـىنى ۋە ئېنـىنـى ئۆلچـىدى· 1020 – 10· III 604 – 1·
(تُـــرْقْلارْ – تُرْقْلامـــاقْ turklar – turklamak) III ·12 – 1020
·4 – 604

turkuoq تُرْقُغْ تارتـىنىش، ئـىزا تارتىش· 352 – 8· I 603 – 12·

turkuoqlandï تُرْقُغْلَنْدِي تارتـىندى، ئۇيالدى، ئەيمەندى· 613 – 6· II 396 – 17·
(تَرْقُغْلَنُورْ – تَرْقُغْلَنْماقْ turkuoqlanur – turkuoqlanmak) ·7 – 613
·1 – 397 II

turkun تُرْقُونْ تۇرغۇن· 335 – 3· I 573 – 15·

turlak تُرْلاقْ ئورۇقلاپ كەتكەن مال ياكى ھايۋان· 356 – 20· I 611 – 9·

turma تُرْما تۇرما، تۇرۇپ· 328 – 14· I 562 – 4·

turna تُرْنا تۇرنا· 868 – 25· III 329 – 3·

turpladï تُرْبْلادِي ئەندىزىلىدى· 1019 – 16· III 601 – 11·
(تُـــرْبْلارْ – تُرْبْلامـــاقْ turplar – turplamak) III ·18 – 1019
·14 – 601

turuoq تُرُغْ تۇراق؛ تۇرا، تاغ تۇرا· 283 – 9· I 483 – 15·

turuoqlaoq تُـــرُغْلاغْ: turuoqlaoq yər — تۇرالغۇ يەر· 377 – 12، 380 – 5·
I 646 – 8، 651 – 15·

turuoqsadï تُرُغْسادِي تۇرغۇسى كەلدى· 935 – 25· III 455 – 17·
(تُرُغْسارْ – تُرُغْســاماقْ turuoqsar – turuoqsamak) III ·26 – 935
·19 – 455

turuk تُرُقْ ئورۇق· 288 – 12· I 492 – 15·

turukladï تُرُقْلادِي ئورۇقلاتتى· 938 – 12· III 460 – 13·

(تۇرۇقلار – تۇرۇقلاماق turuqlar – turuqlamaq) III ·13 – 938 ·2 – 461

turuqlandï تۇرۇقلاندى ئورۇق كۆردى، ئورۇق هېسابلاندى. II ·1 – 607 ·1 – 386

(تۇرۇقلانۇر – تۇرۇقلانماق turuqlanur – turuqlanmaq) II ·3 – 607 ·4 – 386

turuqluq تۇرۇقلۇق ئورۇقلۇق، ئاجىزلىق. I ·20 – 381 ·10 – 654

turuqtï تۇرۇقتى تۇرۇپ قالدى، يىغىلدى، ئۆيىدى. II ·5 – 489 ·18 – 158

(تۇرۇقار – تۇرۇقماق turuqar – turuqmaq) II ·6 – 489 ·2 – 159

turuldï تۇرۇلدى زېرىكتى. II ·17 – 497 ·15 – 176

(تۇرۇلۇر – تۇرۇلماق turulur – turulmaq) II ·18 – 497 ·18 – 176

turum تۇرۇم بويلام. I ·4 – 302 ·1 – 515

turumladï تۇرۇملادى بويلىدى. III ·15 – 941 ·18 – 466

(تۇرۇملار – تۇرۇملاماق turumlar – turumlamaq) III ·16 – 941 ·2 – 467

turumtay تۇرۇمتاي. يىرتقۇچ ئۆۋچى قۇشلاردىن بىرىنىڭ ئىسمى. III ·14 – 872 ·11 – 334

turumtay تۇرۇمتاي. ئەرلەر ئىسمى ياكى لەقمى. III ·15 – 872 ·12 – 334

turundï تۇرۇندى: *ol maŋa utru turundï* — ئۇ ماڭا ئۇتتۇر تۇردى. 512 – II ·1 ·13 – 205

(تۇرۇنۇر – تۇرۇنماق turunur – turunmak) II ·2 – 512 ·15 – 205

turundï تۇرۇندى ئورۇقلىدى، جۇدىدى. II ·14 – 512 ·13 – 206

(تۇرۇنۇر – تۇرۇنماق turunur – turunmak) II ·15 – 512 ·15 – 206

turundï تۇرۇندى تۇرۇۋالدى، توختىۋالدى. II ·16 – 512 ·16 – 206

(تۇرۇنۇر – تۇرۇنماق turunur – turunmak) II ·17 – 512 ·17 – 206

turur تۇرۇ، تۇررۇ، تۇروۇ كەلگۈسى زامان پېئىلى بولۇپ، «دۇر»، «تۇر» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. 407 – 24، 826 – 26، 407 – 26، 407 – 26، 827 – 3، 827 – 5، 923 – 2، 923 – 3 · II 7 – 2؛ III 250 – 11؛ II 7 – 4، 7 – 5؛ III 250 – 16، 250 – 18، 432 – 2، 432 – 4.

turuxdï تۇرۇشدى تەڭ تۇرۇشتى، قارشى تۇردى. II ·7 – 472 ·9 – 126

(تُرُشُــــورْ – تُرُشْــــماقْ *turuxur – turuxmak*) II ·9 – 472
·12 – 126

turuxoqan تُرُشْغانْ تەك تۈرۈشمەنغان، زىتلىشمەنغان· 392 – 11· I 673 – 3·

tus tus تُسْ تُسْ، تُوسْ تُوسْ تاس - تۈس. كىگىز ۋە تونغا ئوخشاش يۇمشاق نەرسىلەرنى ئۇرغاندا چىقمەنغان ئاۋاز· 251 – 21، 251 – 22، 783 – 14، 783 – 14· I 430 – 7، 430 – 8؛ III 171 – ·1 – 172 ،17

tusu تُسُو پايدا، شىپا· 857 – 24· III 309 – 12·

tusuk‚ti تُسُقْتِ شىپا بولدى، پايدا قىلدى· 489 – 23· II 160 – 12·

(تُسُــــقارْ – تُسُــــقْماقْ *tusuk‚ar – tusuk‚mak*) II ·24 – 489
·14 – 160

tusuldï تُسُلْدِ ياقتى، پايدا قىلدى، قاملاشتى· 498 – 10· II 178 – 2·

(تُسُلُرْ – تُسُلْماقْ *tusulur – tusulmak*) II ·12 – 498 ·6 – 178

tutoqak‚ تُتْغاقْ تىل تۈتقۇچى· 356 – 16· I 611 – 4·

tutoqun تُتْغُونْ، تُــتْغُنْ تۈتقۇن، ئەسىر· 333 – 10، 157 – 12، 164 – 15، 569 – 7· I 570 – 12، 261 – 11، 275 – 7؛ II 315 – ·12

tutoquq تُــــتْغُوجْ رەسمىي تاماق ئالدىدا يېيىلىدىغان ئىشتىها ئېچىش غىزاسى· 345 – 15· I 591 – 17·

tutïrk‚a تُوتُرْقا تۈتىرقا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 55 – 9· I ·7 – 79

tutma تُتْما ساندۇق· 328 – 13· I 562 – 3·

tutmaq تُتْماجْ چۆپ. تۈركىلەرنىڭ ئاتاقلىق تاماقلىرىدىن بىرى· 345 – 12، 581 – 8، 675 – 21، 779 – 25، 903 – 18· I 590 – 18؛ II 337 – 15، 511 – 9؛ III 165 – 5، 394 – ·7

tutsuoq تُتْسُغْ ۋەسىيەت· 352 – 2· I 603 – 5·

tutsuk‚dï تُتْسُقْدِ تۈتۈلدى، تۈتقۇن بولدى· 576 – 15· II 329 – 6·

(تُتْسُــقارْ – تُتْسُــقْماقْ *tutsuk‚ar – tutsuk‚mak*) II ·16 – 576
·8 – 329

tuttï تُتِّ تۈتتى، ئاغرىق تۈتتى· 630 – 20· II 425 – 15·

(تُتارْ – تُتْماقْ *tutar – tutmak*) II ·21 – 630 ·1 – 426

tuttï تُتِّ تۈتتى· 630 – 22· II 426 – 3·

(تُتارْ – تُتْماقْ *tutar – tutmak*) II ·2 – 631 ·11 – 426

tutturdï تُتْتُرْدِ تۈتتۈردى ~ تۈتقۇزدى· 532 – 21· II 246 – 3·

(تُتْتُرُرْ – تُتْتُرْماقْ *tutturur – tuttur mak*) II ·22 – 532 ·5 – 246

tutuoq تۇتۇق، گۆرۈ، رەنە. 283 – 2، 739 – 15· I 483 – 6؛ III
·2 – 86

tutuoq تۇتقاقلىق. 283 – 3· I 483 – 7·

tutuoqluoq تۇتقۇلۇغ: *tutuoqluoq yər* — جىنلىق يەر. جىن بار يەر. 377 – 5·
·17 – 645 I

tutuk, تۇتۇق پىچىۋېتىلگەن، ئاختا. 288 – 11· I 492 – 14·

tutuk, تۇتۇق. ئەرلەر ئىسمى. 289 – 6· I 494 – 3·

tutuk,ladï تۇتقۇزدى، پىچتى، ئاختا قىلدى. 938 – 6· III 460 – 5·
(تۇتقۇلار – تۇتقۇلاماق *tutuk,lar – tutuk,lamak*) III ·8 – 938
·8 – 460

tutuk,landï تۇتقۇلاندى بولدى. 606 – 24· II 385 – 15·
(تۇتقۇلانۇر – تۇتقۇلانماق *tutuk,lanur – tutuk,lanmak*) II ·26 – 606
·18 – 385

tutuldï تۇتۇلدى. 492 – 26· II 167 – 7·
(تۇتۇلۇر – تۇتۇلماق *tutulur – tutulmak*) ·8 – 167 II ·27 – 492

tutundï تۇتۇلدى، تۇتۇۋالدى؛ تۇتاشتى. 510 – 10· II 202 – 10·
(تۇتۇنۇر – تۇتۇنماق *tutunur – tutunmak*) ·3 – 203 II ·15 – 510

tutunqu تۇتۇجۇ ئاسراندى. 968 – 9· III 512 – 6·

turuqu تۇتۇرغۇ: *turuqu nəŋ* — تۇتۇرۇمى بولغان نەرسە. 370 – 27· I
·9 – 636

turk,an تۇرقان گۈرۈچ. 393 – 25· I 675 – 17·

tuk,tï تۇقتى داتلاشتى ~ تاتلاشتى. 490 – 6· II 161 – 8·
(تۇقتار – تۇقتماق *tuk,tar – tuk,tmak*) ·9 – 161 II ·7 – 490

tux تۇش كايمش، قاتتىق گەپ قىلىش. 279 – 1· I 476 – 2·

tux تۇش تۇتۇش. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 2· I 476 – 4·

tuxdïlar تۇشدىلار تۇتۇشتى. 467 – 23· II 117 – 14·
(تۇشۇر – تۇشماق *tuxur – tuxmak*) II ·25 – 467
·17 – 117

tuzdum تۇزدۇم تاپىلىدىم، جورىدىم. 466 – 3· II 114 – 7·
(تۇزۇر – تۇزماق *tuzur – tuzmak*) ·10 – 114 II ·5 – 446

tutxï تۇتشى تۇتاش، يانداش، قوشنا. 322 – 22، 322 – 22· I 552 –
·3 – 552 ،2

tuvradï تۇڤرادى چوڭايدى. 896 – 25· III 380 – 17·
(تۇڤرار – تۇڤراماق *tuvrar – tuvramak*) ·19 – 380 III ·26 – 896

tuvurdï تُقُرْدِ دىك قىلدى، دىڭگايتتى. 456 – 24 · II 96 – 10 ·
(تُقِيرارْ – تُقِيرماقْ tuvïrar – tuvïrmak) 456 – 26 · II 96 – 13 ·

tuvur yünqü تُقُرْ يُنْجُو چوڭ مەرۋايىت. 896 – 27 · III 381 – 1 ·

tux تُوشْ تەك، تەڭتۈش. 783 – 24 · III 172 – 14 ·

tux تُوشْ تۈش، ئۈدۈل. 784 – 1 · III 172 – 16 ·

tux تُوشْ ئالتۇن ياكى كۈمۈشتىن ياسالغان، كەمەر تاسمىسىنىڭ ئۇچىغا تاقىلىدىغان توقا. 784 – 4 · III 173 – 5 ·

tuxaoq تُشاغْ تۈشاق ~ چۈشەك، ئات چۈشكى. 314 – 2 · 364 – 17 · I 536 – 12 · 625 – 10 ·

tuxaoqu تُشاغُو: at tuxaoqu boldï — ئاتنى چۈشەش ۋاقتى بولدى. 339 – 18 · I 582 – 16 ·

tuxandï تُشَنْدِ چۈشەلدى، كالۋالاشتى. 512 – 22 · II 207 – 7 ·
(تُشانُرْ – تُشَنْماقْ tuxanur – tuxanmak) 513 – 3 · II 207 – 16 ·

tuxdï تُشْدِ دۈچ كەلدى، ئۈدۈل كەلدى، ئۇچراشتى. 412 – 17 · II 5 – 18 ·
(تُشارْ – تُشْماقْ tuxar – tuxmak) 412 – 18 · II 16 – 2 ·

tuxoqurdum تُشْغُرْدُمْ ئۇچراشتۇردۇم. 536 – 14 · II 253 – 13 ·
(تُشْغُرُرْمَنْ – تُشْغُرْماقْ tuxoqururmən – tuxoqurmak) 536 – 17 · II 253 – 17 ·

tuxladïm تُشْلادِمْ تۈشلىدىم، ئۈدۈللىدىم، ئۈدۈللاشتىم. 908 – 18 · III 402 – 1 ·
(تُشْلارْمَنْ – تُشْلاماقْ tuxlarmən – tuxlamak) 908 – 20 · III 402 – 3 ·

tuxlandï تُشْلَنْدِ تۈش كەلدى، ئۈدۈل كەلدى. 589 – 21 · II 354 – 9 ·
(تُشْلَنُورْ – تُشْلَنْماقْ tuxlanur – tuxlanmak) 589 – 22 · II 354 – 11 ·

tuxlattï تُشْلَتِّ ئۈدۈللاتتى، ئۈدۈل قىلدۇردى. 670 – 20 · II 501 – 11 ·
(تُشْلَتُورْ – تُشْلَتْماقْ tuxlatur– tuxlatmak) 671 – 2 · II 501 – 15 ·

tuxurdï تُشُرْدِ ئۇچراشتۇردى، قوۋۇشتۇردى. 460 – 15 · II 103 – 13 ·
(تُشُرُرْ – تُشُرْماقْ tuxurur – tuxurmak) 460 – 16 · II 103 – 15 ·

tuxurdum تُشُرْدُمْ قوۋۇشتۇردۇم، ئۇچراشتۇردۇم. 536 – 17 · II 253 – 18 ·

tuyaoq تُيَغْ تۇياق· 813 – 10· III 227 – 1·

tuyaoqlïoq تُيَغْلِغْ تۇياقلىق· 824 – 14· III 245 – 8·

tuydï تُيْدِ تۇيدى· 873 – 16· III 335 – 9·

(تُيارْ – تُيْماقْ tuyar – tuymak) 873 – 17· III 335 – 11·

tuyïn تُيِنْ بېخىل، پىخسىق· 815 – 21· III 231 – 16·

tuysuk‚dï تُيْسُقْدِ تۇيۇقسىدى، تۇيۇپ قالدى· 837 – 13· III 271 – 16·

(تُيْسُقارْ – تُيْسُقْماقْ tuysuk‚ar – tuysuk‚mak) 837 – 14· III 271 – 18·

tuyturdï تُيْتُرْدِ تۇيدۇردى ~ بىلدۇردى· 835 – 10· III 267 – 3·

(تُيْتُرُرْ – تُيْتُرْماقْ tuyturur – tuyturmak) 835 – 11· III 267 – 5·

tuyuk‚ تُيُقْ تۇيۇق، تۇتۇق· 814 – 1، 814 – 1، 814 – 2· III 228 – 10، 228 – 11، 228 – 12·

tuz تُوزْ تۇز· 782 – 17، 417 – 1، 480 – 5، 481 – 20، 496 – 14، 636 – 26، 714 – 6، 829 – 9· III 170 – 4: II 23 – 12، 141 – 13، 144 – 14، 174 – 8، 436 – 13: III 40 – 11، 255 – 10·

tuzadï تُزادِ تۇزلىدى· 886 – 22· III 360 – 13·

tuzak‚ تُزَقْ، تُزاقْ، تُوزاقْ تۇزاق· 288 – 15، 288 – 18، 324 – 16، 581 – 20، 914 – 13· I 493 – 1، 493 – 3، 555 – 2: II 338 – 9: III 416 – 7·

tuzak‚ تُزَقْ، تُزاقْ سۆيۈملۈكۈم. ئۆزىگە يېقىن كۆرۈپ ئېيتىلىدىغان سۆز. 289 – 1، 288 – 20· I 493 – 17، 493 – 5·

tuzak‚ï تُزاقِي سۆيۈملۈكۈم· 289 – 2· I 493 – 19·

tuzoqu تُزْغُو يولغا چىققان تۇغقان ياكى تونۇشلارغا يوللۇق ئۇچۇن بېرىلىدىغان يېمەكلىك· 323 – 8· I 553 – 3·

tuzoqulandï تُزْغُلَنْدِ: ol maŋa tuzoqulandï — ئۇ ماڭا تۇز بەردى، تاماق بەردى· 841 – 11· III 278 – 5·

(تُزْغُلَنُورْ – تُزْغُلَنْماقْ tuzoqulanur – tuzoqulanmak) 841 – 12· III 278 – 7·

tuzladï تُزْلادِ تۇزلىدى· 906 – 23، 886 – 23· III 401 – 2، 360 – 14·

(تُزْلارْ – تُزْلاماقْ tuzlar – tuzlamak) 906 – 24· III 401 – 4·

tuzlandï تُزْلَنْدِ تۇزلاندى· 589 – 17· II 354 – 3·

(تُـــزْلَنُورْ – تُزْلَنْمـــاقْ *tuzlanur – tuzlanmaq*) II ·18 – 589 ·4 – 354

tuzlattï تُزْلَتِي تۈزلاتتى· 670 – 10· II 501 – 2·

(تُزْلَتُورْ – تُزْلَتْماقْ *tuzlatur – tuzlatmaq*) 670 – 11· II 501 – 3·

tuzluq, تُزْلُقْ تۈزلۈق، تۈز قاچىسى· 356 – 24· I 611 – 14·

tużun تُذُنْ، تُـــوذُنْ يېـزا ئاقساقـلى، يېـزا باشـلىقى: كۆكبېشى· 305 – 6، 818 – 11· I 520 – 20؛ III 235 – 4·

tü تُو تۈك. بەدەندىكى تۈك· 845 – 18· III 287 – 2·

tü تُو رەڭ، تۈس· 845 – 20· III 287 – 4·

tü تُو ئاتنىڭ رەڭگى، تۈسى· 845 – 22· III 287 – 7·

tübüt تُبُتْ تۈبۈت. تۈرك ئەللىرىدە ياشايدىغان بىر قوۋم· 270 – 13· I 460 – 19·

tübütlədi تُبُتْلادِي تۈبۈت ھېسابلىدى· 933 – 11· III 450 – 5·

(تُبُـــتْلارْ – تُبُتْلامـــاكْ *tübütlər – tübütləmək*) III ·12 – 933 ·7 – 450

tübütləndi تُبُتْلَنْدِي تۈبۈت بولۈۋالدى· 606 – 18· II 385 – 5·

(تُبُتْلَنُورْ – تُبُتْلَنْمـــاكْ *tübütlənür – tübütlənmək*) II ·20 – 606 ·8 – 385

tüdəx تُـــودَخْ: *tüdəx nəŋ* — تۈرداش نەرسە، بىر جىنستىن بولغان نەرسىلەر· 309 – 24· I 529 – 5·

tügə تُگا ئىككى چىشلىق موزاي· 861 – 17· III 316 – 8·

tügədi تُگادِي تۈگىدى؛ يەتتى· 890 – 16· III 368 – 8·

tügək تُگَكْ توقۇناق. ئارغامچىنىڭ ئۇچىغا باغلىنىپ، ئارتىقنى (يۈكنى) چىڭىتىدىغان ياغاچ ھالقا· 625 – 11· II 418 – 3·

tügəl تُگالْ، تُوكـــالْ، تُگَـــلْ، تُوگَـــلْ تۈگەل، تولۇق· 314 – 17، 56 – 25، 170 – 8، 314 – 17، 799 – 3· I 537 – 14، 81 – 17، 286 – 14، 537 – 15؛ II 322 – 8، 330 – 15؛ III 201 – 12·

tügər تُوگَرْ، تُگَرْ تۈگەر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 55 – 12· 79 – 11· I

tügətti تُگَتِي تۈگەتتى· 645 – 10· II 453 – 8·

(تُگاتُورْ – تُگَتْماكْ *tügətür – tügətmək*) 645 – 11· II 453 – 9·

tügdi تُگْدِي تۈگدى· 418 – 21· II 26 – 13·

(تُگارْ – تُگْماكْ *tügər – tügmək*) 418 – 22· II 26 – 14·

tügi ئۈگە، ئاقلانغان تېرىق، سۆك. ئوغۇزچە. 862 – 3 · III 317 – 8 ·

tügixdi تۈگۈشتى، تۇرۇشتى. 482 – 1 · II 145 – 4 ·

tügixür – tügixmək (تۈگىشۈر – تۈگىشمەك) 482 – 3 · II 145 – 7 ·

tüglündi تۈگۈلدى، تۇرۇلدى. 590 – 1 · II 355 – 1 ·

tüglünür – tüglünmək (تۈگۈلنۈر – تۈگۈلنمەك) 590 – 3 · II 355 – 5 ·

tüglüxdi تۈگۈلۈشتى، تۈگۈنچەكلەشتى، چىگىچلەشتى. 559 – 7 · II 296 – 15 ·

tüglüxür – tüglüxmək (تۈگۈلۈشۈر – تۈگۈلۈشمەك) 559 – 8 · II 296 – 17 ·

tügmə تۈگمە. 329 – 18 · I 563 – 20 ·

tügmələndi تۈگمىلىدى. 842 – 19 · III 281 – 3 ·

tügmələnür – tügmələnmək (تۈگمىلىنۈر – تۈگمىلىنمەك) 842 – 20 · III 281 – 4 ·

tügnədi تۈگنەپ داغلىدى. 912 – 12 · III 412 – 3 ·

tügnər – tügnəmək (تۈگنار – تۈگنامەك) 912 – 13 · III 412 – 4 ·

tügsin تۈگسىنۈ تۆت بۇرجەكلىك قىلىپ تۈگۈلىدىغان بىر خىل تۈگۈچ. 332 – 5، 332 – 10، 623 – 28 · I 568 – 12، 568 – 16؛ 415 – 11 · II

tügüldi تۈگۈلدى. 500 – 8 · II 181 – 17 ·

tügülür – tügülmək (تۈگۈلۈر – تۈگۈلمەك) 500 – 9 · II 181 – 19 ·

tügüldi تۈگۈلدى، تىقىلدى. 500 – 11 · II 182 – 3 ·

tügülür – tügülmək (تۈگۈلۈر – تۈگۈلمەك) 500 – 12 · II 182 – 5 ·

tügülgən تۈگۈلگەنۈ: bu yïp ol tügülgən — بۇ تۈگۈلۈۋالىدىغان يىپ. 396 – 3 · I 679 – 8 ·

tügülgən تۈگۈلگەنۈ: bu ər ol tutqï kaxï kəzi tügülgən — بۇ (ئىچ پۇشۇقىدىن) ھەمىشە قاپىقى تۇرۇلۇپلا يۇرىدىغان ئادەم. 396 – 4 · I 679 – 10 ·

tügün تۈگۈنۈ تۈگۈن. 305 – 13، 332 – 10، 396 – 1، 397 – 8، 418 – 21، 481 – 17، 495 – 16، 500 – 8، 503 – 8، 509 – 10، 510 – 1، 538 – 8، 541 – 23، 543 – 12، 562 – 1، 623 – 28، 631 – 21، 643 – 6، 736 – 7،

·16 – 773 ،13 – 772 ،15 – 761 ،13 – 749 ،24 – 745
·13 – 890 ،21 – 888 ،26 – 887 ،20 – 773 ،18 – 773
– 26 II :1 – 681 ،6 – 679 ،16 – 568 ،4 – 521 I
·8 – 200 ،10 – 188 ،17 – 181 ،13 – 172 ،9 – 144 ،13
·1 – 302 ،10 – 266 ،8 – 263 ،2 – 257 ،12 – 201
·15 – 97 ،19 – 79 III :11 – 448 ،15 – 427 ،11 – 415
– 363 ،5 – 153 ،20 – 152 ،1 – 151 ،7 – 129 ،4 – 105
·4 – 368 ،15 – 364 ،3

tügündi ئۈگۈندى، تۈگۈۋالدى. 510 – 1· II 201 – 12·
(ئۈگۈنۈر – ئۈگۈنمەك *tügünür – tügünmək*) 510 – 3· II 202 – 1·

tügüxdi ئۈگۈشتى. 481 – 17· II 144 – 9·
(ئۈگۈشۈر – ئۈگۈشمەك *tügüxür – tügüxmək*) II 481 – 19·
·12 – 144

tüklüg ئۈكلۈك قارىغۇ، كور. 363 – 11· I 623 – 3·

tüksin ئۈكسىن ئاددىي خەلقتىن بولۇپ، خاندىن ئۇچ دەرىجە تۆۋەن مەنسەپتىكى كىشى. 332 – 20· I 569 – 13·

tükü ئۈكۈ: *tükü tükü* — كىت ـ كىت. كۈچۈكنى چاقىرىش ئۈچۈن ئېيتىلىدىغان سۆز. 862 – 1· III 317 – 6·

tüküz ئۈكۈز: *tüküz at* — پېشانىسىدە تەڭگىدەك ئېقى بار ئات. 277 – 12· I 473 – 1·

tüládi ئۇلادى، ئۇلادى تۇلىدى، تۇك تاشلىدى. 891 – 3· III 369 – 8·
(ئۇلار – ئۇلاماق *tülər – tüləmək*) 891 – 5· III 369 – 11·

tülək ئۈلەك هايۋانلار تۇلەيدىغان ۋاقىت. 295 – 12· I 503 – 17·

tülək ئۇلاق تۇلەك. 314 – 16· I 537 – 12·

tülətti ئۈلەتتى. ئوغۇزچە. 646 – 3· II 454 – 12·
(ئۈلەتۈر – ئۈلەتمەك *tülətür – tülətmək*) 646 – 4· II 454 – 14·

tülüg ərük ئۇلۇك ئارۇق شاپتۇل. 63 – 20· I 94 – 14·

tülvir ئۈلفر كۆشۈگە، چىملىدىق. 348 – 8· I 596 – 14·

tülvir ئۈلڤر كۆشۈگە، چىملىدىق. 764 – 16· III 135 – 15·

tümən ئۈمەن تۇمەن. دەريا ئىسمى. 306 – 6· I 522 – 13·

tümən ئۈمەن، ئۇمان تۇمەن، كۆپ، نۇرغۇن. 306 – 8، 184 – 3· I 522 – 17، 311 – 2·

tümən ئۈمەن تۇمەن، ئون مىڭ. 306 – 10، 306 – 10· I 523 – 1، 523 – 2·

tümiləti تۈمىلاتى تاكراڭلىدى. 930 – 1 · III 445 – 4 ·
(تۈمىلار – تۈمىلاماك tümilər – tümiləmək) 930 – 3 · III 445 – 7 ·
tümiləndi تۈمىلَنْدى تاكراڭلىدى. 930 – 2 · III 445 – 6 ·
tümrük تُمْرُكْ داپ. ئوغۇزچە. 364 – 5 · I 624 – 12 ·
tümsə تُمْسا مۇنبەر. ئارغۇچە. 322 – 20 · I 551 – 19 ·
tün تُنْ، تُـونْ تۇن، كېچە. 258 – 6 ، 73 – 10 ، 86 – 5 ، 192 – 19 ،
252 – 21 ، 323 – 1 ، 459 – 12 ، 474 – 1 ، 580 – 17 ،
640 – 3 ، 883 – 3 ، 969 – 28 · I 441 – 10 ، 112 – 6 ،
135 – 14 ، 326 – 2 ، 431 – 15 ، 552 – 12 : II 101 – 4 ،
129 – 14 ، 336 – 7 ، 442 – 15 : III 353 – 10 ، 515 – 1 ·
tünədi تُنادِ تۇنىدى. 892 – 25 · III 372 – 15 ·
(تُنارْ – تُناماكْ tünər – tünəmək) 892 – 26 · III 372 – 17 ·
tünək تُونَكْ قاماقخانا، زىندان. بارسغانچە. 310 – 26 · I 531 – 5 ·
tünərdi تُنَرْدِ كەچ كىردى، قاراڭغۇ چۈشتى. 465 – 25 · II 113 – 18 ·
(تُنَـــرُرْ – تُنَرْمَـــاكْ tünərür – tünərmək) 465 – 26 · II
114 – 2 ·
tünərik تنارك: tünərik yər — قاراڭغۇ يەر. 370 – 10 · I 635 – 5 ·
tünərik تُنارِكْ گۆر. 370 – 10 · I 635 – 6 ·
tünətti تُنَتّى تۇنەتتى، قوندۇردى. 647 – 18 · II 457 – 19 ·
(تُنَتُورْ – تُنَتْماكْ tünətür – tünətmək) 647 – 19 · II 458 – 1 ·
tünkənd تُنْكَنْدْ تۇنكەنت. شەھەر ئىسمى. 801 – 7 · III 205 – 16 ·
tüŋitti تُنكَتّى ئەگدى، ئېڭىشتۇردى. 658 – 6 · II 477 – 8 ·
(تُنكَـــتُورْ – تُنكِتْمَـــاكْ tüŋitür – tüŋitmək) 658 – 7 · II
477 – 10 ·
tüŋitti تُنكَـــتّى: ər okïn tüŋitti — ئادەم ئوقنىنى ئاسمانىنڭ قەرىگە
ئاتتى. 658 – 8 · II 477 – 11 ·
(تُنكتُورْ – تُنكتْماكْ tüŋitür – tüŋitmək) 658 – 9 · II 477 – 12 ·
tüŋlük تُنكْلُكْ تۇڭلۇك. 974 – 21 ، 785 – 20 · III 523 – 6 ، 176 – 8 ·
tüŋüldi تُنكُلْدِ تۇڭۇلدى، ئۇمىدىنى ئۈزدى. 984 – 1 · III 539 – 15 ·
tüŋür تُنكُرْ خوتۇن تەرەپتىن بولغان تۇغقانلار. 958 – 16 ، 965 – 18 ·
III 496 – 1 ، 507 – 16 ·
tüŋür k‚ażïn تُنكُرْ قَدَنْ قايچىقۇدا. 485 – 2 · II 150 – 15 ·
tüŋürlədi تُنكُـــرْلادِ: ol məni tüŋürlədi — ئۇ مېنى ئۆزىنىڭ قۇدىسى
ھېسابلىدى. 994 – 6 · III 558 – 6 ·

(تُنكُـــرْلارْ – تُنكُرْلامـــاكْ *tünürlər – tünürləmək*) III ·7 – 994 ·8 – 558

tünürləndi تُنكُـــرْلَنْدِي: *ol maŋa tünürləndi* — ئـوْ ئـوْزىنى ماڭـا قـوْدا هېسابلىدى. 993 – 6· III 556 – 7·

(تُنكُرْلَنُورْ – تُنكُرْلَنْماكْ *tünürlənür – tünürlənmək*) III ·7 – 993 ·8 – 556

tünütti تُنكُتّي ساڭگىلاتتى. 984 – 10· III 540 – 4·

(تُنكُـــتُورْ – تُنكُتْمـــاكْ *tünütür – tünütmək*) III ·11 – 984 ·6 – 540

tünüxdi تُنكُشْدِي بېشىنى ساڭگىلاتتى. 982 – 24· III 537 – 11·

(تُنكُشُـــورْ – تُنكُشْـــماكْ *tünüxür – tünüxmək*) III ·25 – 982 ·12 – 537

tüp تُـــوبْ تـوْپ، كـوّتـەك. هـەرقانداق نەرسـىنىڭ تـوْۋى. 779 – 16· III ·10 – 164

tüp تُوبْ تـوْۋ، تەكت. 779 – 18· III 164 – 12·

tüpgərdi تُبْكَرْدِي تېگى - تەكتىنى سۈرۈشتۈردى. 537 – 4· II 255 – 1·

(تُبْكَـــرُرْ – تُبْكَرْمـــاكْ *tüpgərür – tüpgərmək*) II ·5 – 537 ·3 – 255

tüpi تُـــبِي بـوران، شـامال. 852 – 16، 174 – 15، 406 – 5، 455 – 11، 734 – 19، 763 – 1، 928 – 8· III 299 – 1؛ I 293 – 12؛ II 3 – 8، 93 – 4؛ III 132 – 4، 441 – 19·

tüplədi تُـــبْلادِي تـوْۋىنى سـۈرۈشـتـوْردى، تـەكـتـىنى ئـىزدىدى. 906 – 11· III ·4 – 400

(تُبْلارْ – تُبْلاماكْ *tüplər – tüpləmək*) 906 – 12· III 400 – 6·

tüpləndi تُبْلَنْدِي تـوْپلەندى، تـوْۋلـىدى. 588 – 15· II 351 – 14·

(تُبْلَـــنُورْ – تُبْلَنْمـــاكْ *tüplənür – tüplənmək*) II ·17 – 588 ·18 – 351

tüpləttı تُبْلَـــتّي تەكشـۈرتتى، تېگى - تـەكـتـىنى سـۈرۈشـتـوْردى. 670 – 4· II ·6 – 500

(تُبْلَتُورْ – تُبْلَتْماكْ *tüplətür – tüplətmək*) 670 – 6· II 500 – 9·

tüpləxdilər تُبْلَشْـــــدِي لارْ تـوْۋىنـــى تەكشـۈرۈشـتـــى، تېگـــى - تەكـتـىنـــى سـۈرۈشـتـوْرۈشـتى. 558 – 16· II 295 – 10·

(تُبْلَشُـــورْ – تُبْلَشْـــماكْ *tüpləxür – tüpləxmək*) II ·18 – 558 ·1 – 296

tüpün تۈبۈن ئاشنىڭ تۇۋى، قازان تۇۋى. 305 – 3، I 520 – 16.

tüpürdi تۈبۈردى شامال چىقتى. 455 – 11، II 93 – 4.

tüpirər – tüpirmək (تۈبىرار – تۈبىرماك) 455 – 12، II 93 – 5.

türdi تۈردى تۇردى، تۇرتەكلىدى. 408 – 1، II 7 – 10.

türər – türmək (تۈرار – تۈرماك) 408 – 2، II 7 – 12.

türgək تۈرگەك تۇرگاك، بوغچا، بوغجۇما. 628 – 2، 414 – 1، 419 – 21، II 421 – 19، 18 – 15، 28 – 5.

türgəkləndi تۈرگەكلەندى تۇرتەكلەندى. 677 – 9، II 514 – 4.

türgəklənür – türgəklənmək (تۈرگەكلىنۈر – تۈرگەكلىنمەك) 677 – 10، II 514 – 6.

türi تۈرى: *türi nəŋ* — تەمى موزىنىڭ تەمىگە ئوخشاش قېرىق بولغان ھەرقانداق نەرسە. 855 – 16، III 304 – 16.

türk تۈرك. خەلق ۋە قەبىلە ئىسمى. 27 – 5، 267 – 25، I 38 – 6، 457 – 8.

türk تۈرك. شەھەر ئىسمى. 266 – 17، I 455 – 5.

türk تۈرك. ئادەم ئىسمى. 266 – 20، I 455 – 9.

türk تۈرك. ھەربىي قوشۇن. 267 – 16، I 456 – 18.

türk تۈرك ۋاقىت مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان سۆز بولۇپ، «تازا يېتىلگەن ۋاقىتتى» دېگەن مەنىدە. 268 – 14، 268 – 15، 268 – 15، 268 – 16، I 458 – 7، 458 – 8، 458 – 9، 458 – 10.

türkən k‚atun تۈركەن قۇتۇن تۈركەن خوتۇن، خانىش. 285 – 7، I 487 – 4.

türklədi تۈركلەدى تۈرك ھېسابلىدى. 1021 – 3، III 604 – 16.

türklər – türkləmək (تۈركلەر – تۈركلەمەك) 1021 – 5، III 604 – 19.

türkmən تۈركمەن. قەبىلە ئىسمى. 998 – 6، III 564 – 7.

türlüg تۈرلۈك تۈرلۈك. 363 – 3، 100 – 18، 228 – 10، 306 – 8، 363 – 4، 494 – 8، I 622 – 9، 160 – 18، 390 – 4، 522 – 17، 622 – 10؛ II 170 – 5.

türlündi تۈرلۈندى تۈرۈلدى، پۈكلەندى، يۆگەلدى. 589 – 1، II 352 – 12.

türlünür – türlünmək (تۈرلۈنۈر – تۈرلۈنمەك) 589 – 2، II 352 – 14.

türmək تۈرماك تۈرمەل. 363 – 5، 302 – 10، 482 – 1، I 622 – 12، 515 – 11؛ II 145 – 4.

türməkləndi تۈرمەكلەندى تۈرمەل قىلىندى. 616 – 21، II 404 – 2.

(تُرْمَكْلَنُورْ – تُرْمَكْلَنْمَاكْ türməklənür – türməklənmək) 616 – 4 · 22 II 404 –

türpidi تُرْپِيدِي تۈرپىكلىدى، چوپسىلىدى. 894 – 13 · III 375 – 8 ·

(تُرْبِيرْ – تُرْبِيمَاكْ türpir – türpimək) III · 14 – 894 · 10 – 375

türpigü تُرْبِكُو تۈرپىك، چوپسا. 372 – 24، 362 – 26 · I 639 – 16، 622 – 6 ·

türpik تُرْبِكْ تۈرپىك، چوپسا. 362 – 26 · I 622 – 6 ·

türpitti تُرْبِتِّي تۈرپىكلەتتى، چوپسىلاتتى، سىلغايتتۈردى. 659 – 15 · II 479 – 9 ·

(تُرْبِتُورْ – تُرْبِتْمَاكْ türpitür – türpitmək) II · 17 – 659 · 11 – 479

türpixdi تُرْبِشْدِي تۈرپىكلەشتى، چوپسىلاشتى. 556 – 13 · II 291 – 13 ·

(تُرْبِشُورْ – تُرْبِشْمَاكْ türpixür – türpixmək) II · 15 – 556 · 1 – 292

türpüldi تُرْبُلْدِي تۈرپىكلەندى ~ چوپسىلاندى. 578 – 4 · II 331 – 16 ·

(تُرْبُلُورْ – تُرْبُلْمَاكْ türpülür – türpülmək) II · 5 – 578 · 17 – 331

türqidi تُرْجِيدِي تۈرۈش قىلدى، باشلىدى. 894 – 21 · III 376 – 10 ·

(تُرْجِيرْ – تُرْجِيمَاكْ türqir – türqimək) III · 22 – 894 · 12 – 376

türqitti تُرْجِتِّي باشلاتتى. 660 – 19 · II 481 – 17 ·

(تُرْجِتُورْ – تُرْجِتْمَاكْ türqitür – türqitmək) II · 20 – 660 · 1 – 482

türtti تُرْتِّي سۈرتتى، سۈركىدى. 1007 – 1 · III 579 – 7 ·

(تُرْتَارْ – تُرْتْمَاكْ türtər – türtmək) 1007 – 2 · III 579 – 9 ·

türtüldi تُرْتُلْدِي سۈركەلدى، سۈرۈلدى، سۈۋالدى. 578 – 10 · II 332 – 6 ·

(تُرْتُلُورْ – تُرْتُلْمَاكْ türtülür – türtülmək) II · 11 – 578 · 8 – 332

türtündi تُرْتُنْدِي سۈركىدى، سۈركىۋالدى، سۈركەۋاتقاندەك كۆرۈندى. 586 – 24 · II 348 – 9 ·

(تُرْتُنُورْ – تُرْتُنْمَاكْ türtünür – türtünmək) II · 26 – 586 · 12 – 348

türtüxdi تُرْتُشْـــــدِ سۈركەشـتى، سۈرۈشـتى، سۈڭاشـتى. 557 – 24 II
294 – 6.

(تُرْتُشُـــورْ – تُرْتُشْـــماكْ türtüxür – türtüxmək) 558 – 2 II
294 – 10.

türüldi تُرُلْدِ تۈرۈلدى، تۈرتەكلەندى. 498 – 1. II 177 – 7.

(تُرُلُرْ – تُرُلْماكْ türülür – türülmək) 498 – 2. II 177 – 9.

türündi تُرُنْدِ تۈرۈڭالدى، تۈرتەكلىدى، تۈردى. 512 – 4. II 205 – 17.

(تُرُنُورْ – تُرُنْماكْ türünür – türünmək) 512 – 5. II 206 – 1.

türüxdi تُرُشْدِ تۈرۈشتى، تۈرتەكلەشتى. 472 – 23. II 127 – 7.

(تُرُشُـــورْ – تُرُشْـــماكْ türüxür – türüxmək) 472 – 24 II
127 – 9.

tütək تُـــتَكْ ئىۋرىـق ۋە شـۇنىڭغا ئوخشـاش نەرسـىلەرنىڭ جوغىسـى.
294 – 9. I 502 – 4.

tütətti تُتَتِّي تۈتەتتى. 637 – 1. II 436 – 17.

(تُتُتُورْ – تُتْتماكْ tütətür – tütətmək) 637 – 2. II 437 – 1.

tütkürdi تُتْكُرْدِ كۆشكۈرتتى. 456 – 20. II 96 – 5.

tütsük تُتْسُـكْ: tütsük kixi — ئاداۋەت تۇتىدىغان كىشى. 362 – 24.
622 – 3. I

tütü توتـــــــو تۈرلـــۈك. 147 – 5، 621 – 25. I 242 – 8؛ II
412 – 2.

tütün تُـــتُنْ، تُـــتُونْ تۈتـۈن، ئىس. 305 – 7، 455 – 29، 637 – 1. I
520 – 21؛ II 94 – 10، 436 – 17.

tütürdi تُتُرْدِ كۆشكۈرتتى. 456 – 19. II 96 – 3.

(تُتُرُرْ – تُتُرْماكْ tüttürür – tüttürmək) 456 – 22. II 96 – 8.

tütüxdi تُتُشْدِ تۈتۈشتى. 467 – 26. II 117 – 19.

(تُتُشُورْ – تُتُشْماكْ tütüxür – tütüxmək) 468 – 1. II 118 – 5.

tüvək تُڤَكْ تۈپەك. سۆگەت ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش دەرەخلەرنىڭ نوتىسىدىن
ياسـىلىدىغان بـىر خـىل ئويۇنچـۇق مىلـىتىق. 295 – 15. I
504 – 2.

tüvəklik تُڤَكْلِكْ تۈپەكلىك، پاختۇرمەك، پاختۇەن مىلىتىق. 385 – 14. I
661 – 3.

tüvixdi تُڤشْـــدِ: ol mənin birlə ət tüvixdi — ئۇ مېنىڭ بىلەن
(بەسلىشـــىپ) زىخقـــا گـــۆش ئۆتكۈزۈشـــتى. 477 – 21. II
137 – 11.

(تُفشُورْ – تُفشْماكْ *tüvixür – tüvixmək*) II ·23 – 477 ·15 – 137

tüvxədi تُفْشَدِي مونچاقلىدى. 901 – 9· III 390 – 1·

(تُفْشارْ – تُفْشاماكْ *tüvxər – tüvxəmək*) III ·11 – 901 ·4 – 390

tüx تُشْ تۈش ~ چۈش. سەپەردە دەم ئالمدىغان ئورۇن ياكى ۋاقىت. 252 – 13، 252 – 14، 703 – 11· I 431 – 8، 431 – 9؛ III 20 – 10·

tüx تُوشْ تۈش ~ چۈش (چاشگاھ). 784 – 6، 784 – 6· III 173 – 7، 173 – 7·

tüx تُوشْ تۈش ~ چۈش. ئېھتىلام. 784 – 7، 784 – 7· III 173 – 9، 173 – 9·

tüx تُوشْ تۈش ~ چۈش. 784 – 9، 704 – 5، 784 – 9، 888 – 7· III 173 – 11، 22 – 5، 173 – 11، 363 – 15·

tüxədi تُشادِي تۈشىدى ~ چۈشىدى، چۈش كۆردى. 888 – 7· III 363 – 15·

(تُشارْ – تُشاماكْ *tüxər – tüxəmək*) III ·8 – 888 ·17 – 363

tüxdi تُشْدِي تۈشتى ~ چۈشتى. 412 – 20· II 16 – 3·

(تُشارْ – تُشْماكْ *tüxər – tüxmək*) II ·23 – 412 ·8 – 16

tüxkün تُشْكُنْ چۈشكىنە، كەتىرا. بىر خىل تىكەنلىك دەرەخ. 336 – 25· I 577 – 5·

tüxkünləndi تُشْكُنْلَنْدِي چۈشكىنىلەندى، چۈشكىنىلىك بولدى. 618 – 10· II 406 – 12·

(تُشْكُنْلَنُورْ – تُشْكُنْلَنْماكْ *tüxkünlənür – tüxkünlənmək*) 618 – 11· II 406 – 14·

tüxləndi تُشْلَنْدِي ئارام ئالدى، قوندى. 588 – 22· II 352 – 5·

(تُشْلَنُورْ – تُشْلَنْماكْ *tüxlənür – tüxlənmək*) II ·23 – 588 ·7 – 352

tüxlük تُشْلُكْ: *tüxlük өzi* — چۈشكۈن ۋاقتى، يولۇچىنىڭ قونالغۇ ۋاقتى. 363 – 7· I 622 – 15·

tüxrüm تُشْرُمْ ئېگىرىلگەن بىر كاللەك يىپ. ئارغۇچە. 368 – 3· I 631 – 15·

tüxü تُشُو: *tüxü tüxü* — چۈشۈ ـ چۈشۈ. ئېشەكنى توختىتىش ئۈچۈن ئېيتىلىدىغان سۆز. 858 – 4· III 310 – 2·

tüxük تۈشۈك چۈشكۈن، ھۈرۈن، لامزەللە. 295 – 4· I 503 – 10·

tüxürdi تۈشۈردى ~ چۈشۈردى، چۈشۈرۈپ قويدى. 460 – 18· II 103 – 16·

(تۈشۈرۈر – تۈشۈرمەك *tüxürür – tüxürmək*) 460 – 21· II 104 – 4·

tüxürgü تۈشۈرگە. 371 – 15· I 637 – 13·

tüxürkün تۈشۈرگۈن چۈشكىنە، كەتىرا. 395 – 4· I 677 – 20·

tüz تۈز، تۇز، تەكشى. 249 – 11، 782 – 22، 102 – 28، 285 – 17، 329 – 12· I 426 – 9؛ III 170 – 3؛ I 164 – 3، 487 – 16، 563 – 15·

tüz تۇز يۇرت. 782 – 19· III 169 – 19·

tüzərdi تۈزەردى تۈزلەندى. 459 – 21· II 101 – 16·

(تۈزەرۈر – تۈزەرمەك *tüzərür – tüzərmək*) 459 – 21· II 102 – 1·

tüzəxdi تۈزەشتى. 476 – 4· II 134 – 1·

(تۈزەشۈر – تۈزەشمەك *tüzəxür – tüzəxmək*) 476 – 6· II 134 – 4·

tüzdi تۈزدى تۈزبدى، تۈزلىدى. 409 – 15· II 10 – 8·

(تۈزار – تۈزماك *tüzər – tüzmək*) 409 – 17· II 10 – 11·

tüzgürdüm تۈزگۈردۇم تۈزبدىم، تۈز يولغا سالدىم. 537 – 9· II 255 – 8·

(تۈزگۈرۈرمەن – تۈزگۈرمەك *tüzgürürmən – tüzgürmək*) 537 – 10· II 255 – 10·

tüzlündi تۈزلەندى، تۈزەلدى. 589 – 13· II 353 – 16·

(تۈزلۈنۈر – تۈزلۈنمەك *tüzlünür – tüzlünmək*) 589 – 16· II 354 – 1·

tüzüldi تۈزۈلدى تۈزەلدى، تەكشىلەندى؛ ئوڭشالدى. 498 – 3· II 177 – 10·

(تۈزۈلۈر – تۈزۈلمەك *tüzülür – tüzülmək*) 498 – 4· II 177 – 12·

tüzün تۈزۈن، تۇزۇن، تۈزۈن تۈزۈتلۈك، مۇلايىم، ياۋاش ئادەم. 316 – 3، 176 – 5، 316 – 5· I 540 – 12، 296 – 8، 540 – 13·

ubandï ئۇبَنْدِي يوپۇندى، يوشۇرۇندى، چەتلىدى. 160 – 14، I 267 – 6.
(ئۇبُنُورْ – ئُبَنْماقْ *ubanur – ubanmak*) 160 – 15، I 267 – 8.

ud ئُودْ ئۇي، كالا. چىگىلچە. 45 – 28، I 62 – 17.

ud yïlï ئُودْ يِلِي ئۇي يىلى (كالا يىلى). تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل ناملىرىدىن بىرى. 46 – 1، 263 – 24، I 62 – 17، 450 – 18.

uduk¸luk¸ ئُدُقْلُقْ ئادەمنىڭ بىرەر نەرسىدىن غاپىللىقى، بىخۇدلۇقى. 124 – 11، I 202 – 18.

uvut ئُفْتْ ئۇيات، ھايا. 237 – 24، 847 – 7، 862 – 18، I 406 – 9؛ III 289 – 9، 318 – 5.

uoq ئُوغْ ئوق، ئۇۋۇق، كىگىز ئۆينىڭ ئۇۋۇقى. 47 – 26، I 66 – 16.

uoqan ئُغَنْ ھەرنېمىگە كۇچى يېتىدىغان، ھەممىگە قادىر، قۇدرەتلىك. 69 – 14، 69 – 14، I 106 – 5، 106 – 6.

uoqlïttï ئُغْلَتِي ئاۋۇتتى، جىقلاتتى. 206 – 10، I 351 – 5.
(ئُغَلْتُرْ – ئُغْلْتْماقْ *uoqlïtur – uoqlïtmak*) 206 – 11، I 351 – 6.

uoqut ئُغُتْ بۇغداي شارابى تەييارلاشقا ئىشلىتىلىدىغان بىر خىل ئېچىتقۇ. 50 – 15، I 70 – 10.

uhak¸ ئُخاقْ ئۆرۈك قېقىنىڭ شىرنىسى. 103 – 19، I 165 – 14.

uk¸dï ئُقْدِي ئۇقتى، چۇشەندى. 138 – 6، I 227 – 6.
(ئُقارْ – ئُقْماقْ *uk¸ar – uk¸mak*) 138 – 7، I 227 – 7.

uk¸sadï ئُقْسادِي ئۇققۇسى كەلدى. 214 – 17، I 366 – 12.
(ئُقْسارْ – ئُقْساماقْ *uk¸sar – uk¸samak*) 214 – 18، I 366 – 14.

uk¸turdï ئُقْتُرْدِي ئۇقتۇردى. 177 – 1، I 298 – 1.
(ئُقْتُرُرْ – ئُقْتُرْماقْ *uk¸turur – uk¸turmak*) 177 – 2، I 298 – 3.

uk‚uldï ئۇقۇلدى. 159 – 22. I 266 – 4.

(ئۇقۇلماق ,uk‚ulur – uk‚ulmak) 159 – 22. I 266 – 5.

uk‚ux ئۇقۇش، چۈشىنىش. 57 – 21. I 84 – 1.

uk‚uxluoq ئۇقۇلۇق ئادەم، غەرەز ئۇقىدىغان ئادەم. ar — :uk‚uxluoq 122 – 26. I 199 – 7.

uk‚uxtïlar ئۇقۇشتى. 152 – 4. I 251 – 13.

(ئۇقۇرلار – ئۇقۇشماق ,uk‚uxurlar – uk‚uxmak) 152 – 5. I 251 – 14.

ul ئول ~ ئۇل. 48 – 5. I 67 – 8.

ula ئالا چۆلده يول كۆرسىتىدىغان بەلگە. 79 – 25، 79 – 27. I 123 – 15، 123 – 16.

uladï ئالدى. 880 – 16. III 349 – 8.

(ئالار – ئالماق ,ular – ulamak) 880 – 18. III 349 – 11.

ulaoq ئالاغ. بەگنىڭ بۇيرۇقى بىلەن يۈرىدىغان تېز پوچتىچىنىڭ بېكەتلەردە يەڭگۇشلەپ مىنىدىغان ئېتى. 103 – 16. I 165 – 11.

ulaoq ئالاغ ئۇلاق. كىيىمگە سېلىنغان ئۇلاق. 103 – 18. I 165 – 13.

ulaoqu ئالاغۇ: ulaoqu nəŋ — ئۇلاق بولىدىغان نەرسە، ئۇلاقلىق. 114 – 12. I 184 – 6.

ulandï ئالدى. 163 – 28. I 274 – 6.

(ئالانۇر – ئالنماق ,ulanur – ulanmak) 163 – 28. I 274 – 7.

ular ئالار ئۇلار (قوش). 103 – 8، 563 – 24. I 164 – 10؛ II 305 – 13.

ularlïoq ئالارلىق تاغ: taoq ularlïoq — ئۇلارلىق تاغ. 123 – 19. I 201 – 3.

ulas ئولاس: ulas køz — خۇمار كۆز. 56 – 21، 56 – 23. I 81 – 13، 81 – 15.

ulattï ئولاتتى. 169 – 18. I 285 – 11.

(ئالتۇر – ئالتماق ,ulatur – ulatmak) 169 – 18. I 285 – 12.

ulatu ئالاتۇ يىپەك قولياغلىق. 114 – 7. I 183 – 14.

ulaxdï ئالشدى ئۇلاشتى. 154 – 7. I 255 – 11.

(ئالشۇر – ئالشماق ,ulaxur – ulaxmak) 154 – 8. I 255 – 12.

ulayundluoq ئولايۇندلۇغ ئۇلايۇندلۇغ. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 10. I 79 – 9.

uldaŋ ئۇلتاڭ. 98 – 18، 98 – 20· I 157 – 2، 157 – 3·

uldï ئۇلدى: *ət pïxïp uldï* — گۆش پىشىپ ئېزىلىپ كەتتى. 138 – 17· I 228 – 3·

(ئۇلۇر – ئۇلماق: *ulur – ulmaq*) 138 – 18· I 228 – 5·

uldïdï ئۇلدىدى. 211 – 17· I 360 – 21·

(ئۇلدۇر – ئۇلدىماق: *uldïr – uldïmaq*) 211 – 18· I 361 – 2·

ulduk ئۇلدۇق: *ulduq, at* — ئۇلدۇق ئات، تاقىسىز ئات. 86 – 24· I 136 – 17·

uloqattï ئۇلغايدى، چوڭايدى. 205 – 10· I 349 – 1·

(ئۇغۇتۇر – ئۇغۇتماق: *uloqatur – uloqatmaq*) 205 – 12· I 349 – 4·

uloqaŻtï ئۇلغايدى. 205 – 11· I 349 – 3·

ulïdï ئۇلىدى ھۇۋلىدى. 880 – 19· III 349 – 12·

(ئۇلىر – ئۇليماق: *ulïr – ulïmaq*) 880 – 21· III 349 – 15·

ulïoqu ئۇلىغۇ ھۇۋلايدىغان چاغ. 114 – 13· I 184 – 8·

ulïnq ئۇلۇنج ئەگرى - توقاي، ئەگرى - بۈگرى. 111 – 9، 1023 – 22· I 197 – 9؛ III 609 – 9·

ulïtoqan ئۇلتىغان ھاۋشىتىۋېرىدىغان. 129 – 11· I 211 – 20·

ulïttï ئۇلىتتى ھۇۋلاتتى. 169 – 20· I 285 – 13·

(ئۇلىتۇر – ئۇلىتماق: *ulïtur – ulïtmaq*) 169 – 21· I 285 – 15·

ulïxdï ئۇلۇشدى ھۇۋلاشتى. 153 – 20· I 254 – 3·

(ئۇلۇشۇر – ئۇلۇشماق: *ulïxur – ulïxmaq*) 154 – 3· I 255 – 6·

ulma ئۇلما كوزا. 284 – 24· I 486 – 8· قارالڭ: *olma*·

ulnattï ئۇلنىتتى ئوڭلاتتى. 207 – 11· I 353 – 6·

(ئۇلنۇتۇر – ئۇلنۇتماق: *ulnatur – ulnatmaq*) 207 – 12· I 353 – 8·

ulturdï ئۇلتۇردى: *ol axïq iqrə ət ulturdï* — ئۇ قازاندا گۆش مەررە قىلدى. 177 – 16· I 299 – 2·

(ئۇلتۇرۇر – ئۇلتۇرماق: *ulturur – ulturmaq*) 177 – 18· I 299 – 5·

uluoq ئۇلۇغ، ئۇلۇغ ئۇلۇغ. ھەر نەرسىنىڭ چوڭى. 59 – 18، 51 – 7، 231 – 19، 248 – 10، 279 – 7، 417 – 23، 424 – 13، 433 – 9، 442 – 2، 472 – 7، 660 – 6، 743 – 2· I 87 – 10، 72 – 2، 395 – 13، 424 – 19، 476 – 8؛ II 25 – 7، 36 – 16، 69 – 13، 126 – 10، 481 – 6؛ III 92 – 1·

uluoq ay ئۇلۇغ ئاي. ئۇلۇغ ئوغلاق ئايدىن كېيىنكى پەسىل. 265 – 6· I 452 – 16·

uluq kəygən ئۇلۇغ كەيگەن. دەريا ئىسمى. 821 – 17· III 241 – 9·

uluq ooqlak, ay ئۇلۇغ ئوغلاق ئاي. تۇنجى باھاردىن كېيىنكى پەسىل. 265 – 4· I 452 – 14·

uluq talas ئۇلۇغ تالاس. شەھەر ئىسمى. 278 – 11· I 475 – 1·

uluqladï ئۇلۇغلىدى. 234 – 4· I 400 – 3·

(uluqlar – uluqlamaq ئۇلۇغلار – ئۇلۇغلاماق) 234 – 12· I 400 – 9·

uluqluk, ئۇلۇغلۇق، شەرەپ. 124 – 27، 267 – 27· I 204 – 3، 457 – 10·

uluqluk, ئۇلۇق ياشتا چوڭلۇق. 125 – 1· I 204 – 5·

uluqsadï ئۇلۇسادى: *ər atta uluqsadï* — ئادەمنىڭ زور ئاتقا ئىگە بولغۇسى كەلدى. 233 – 7· I 398 – 9·

(uluqsar – uluqsamaq ئۇلۇسار – ئۇلۇساماق) 233 – 9· I 398 – 12·

uluk, ئۇق: *uluk ton* — كونىرىغان تون. 62 – 8· I 91 – 18·

uluk, ئۇق ئاتنىڭ ئۇچىسى. 62 – 11· I 92 – 4·

ulun ئۇن باشاقسىز ئوق. 70 – 4· I 107 – 3·

ulunluq ئۇنلۇغ: *ulunluq ər* — باشاقسىز ۋە پەيسىز ئوقى بار ئادەم. 123 – 201 I 22· – 7·

ulux ئۇش يېزا، قىشلاق. چىگىلچە. 58 – 10· I 85 – 5·

ulyan ئۇيان ئۆلەن. خۇش پۇراق بىر ئۆسۈملۈكنىڭ يىلتىزى. 102 – 20· 163 I – 13·

um ئوم: *ər um boldï* — ئادەمنىڭ مەيدىسى بۇزۇلدى. 48 – 17· I 68 – 8·

uma ئۇما ئانا. تۇبۇتچە. 80 – 6· I 124 – 6·

uma ئۇما مېھمان. 80 – 7، 80 – 9، 80 – 15، 650 – 9· I 124 – 8، 124 – 9، 124 – 13، 143 – 10؛ II 463 – 3·

umay ئۇمای ئۇماي، ئەش، يولداش، ھەمراھ. 104 – 16· I 167 – 1·

umdï ئۇمدى ئۇمىد قىلدى، تەمە قىلدى. 139 – 2· I 229 – 1·

(umar – ummaq ئۇمار – ئۇماق) 139 – 3· I 229 – 3·

umdu ئۇمدۇ ئۇمتۇلۇش، تىلەك، تەمە. 106 – 4· I 170 – 1·

umduqï ئۇمدۇجى تىلەمچى. 118 – 20، 106 – 4· I 191 – 10، 170 – 1·

umundum ئۇمۇندۇم ئۇمىدلەندىم. 165 – 1· I 276 – 14·

ئىندېكس

(اُمُنُرْ – اُمُنماقْ umunur – umunmak) 165 – 2· I 276 – 16·

umunq اُمُـنْجْ ئۇمۇلـۇش ~ ئۇمۇنـۇش، ئۇمـد. 111 – 13، 1024 – 1· I 179 – 17؛ III 609 – 14·

un اُونْ، اُنْ ئـــــۇن. 48 – 21، 187 – 13، 196 – 6، 199 – 24، 205 – 17، 208 – 3، 209 – 3، 219 – 16، 414 – 9، 415 – 12، 478 – 4، 499 – 23، 726 – 7، 766 – 8، 770 – 7، 1014 – 19· I 68 – 14، 317 – 8، 332 – 11، 338 – 14، 349 – 11، 354 – 10، 356 – 7، 374 – 15؛ II 19 – 10، 21 – 7، 138 – 5، 181 – 4؛ III 62 – 10، 138 – 12، 146 – 10، 593 – 4·

unadï اُنـــــادي ئۇنـــدى، مـــاقۇل كـــۆردى، رازى بولـــدى. 881 – 19· III 350 – 20·

(اُنارْ – اُناماقْ unar – unamak) 881 – 21· III 351 – 3·

unattï اُنَتّي ئۇناتتى. 171 – 2· I 288 – 7·

(اُناتُرْ – اُنَتْماقْ unatur – unatmak) 171 – 3· I 288 – 9·

unaxdïlar اُنَشْدىلارْ ئۇناشتى. 154 – 18· I 256 – 7·

(اُناشُـــورْلارْ – اُنَشْـــماقْ unaxurlar – unaxmak) 154 – 20· I 256 – 10·

unïtqan اُنتْغانْ ئۇنتۇۋبرىدىغان. 129 – 13· I 212 – 3·

unïttï اُنَتّي ئۇنتۇدى. 171 – 4· I 288 – 10·

(اُنَتُرْ – اُنتْماقْ unïtur – unïtmak) 171 – 5· I 288 – 11·

upradï اُبْرادي ئۇپرىدى، كونىرىدى. 211 – 20· I 361 – 3·

(اُبرارْ – اُبْراماقْ uprar – upramak) 211 – 21· I 361 – 4·

uprak, اُبْراقْ ئۇپراق، ئۇپرىغان، كونا. 100 – 12، 703 – 2، 720 – 20· I 160 – 11؛ III 20 – 2، 50 – 13·

uprattï اُبْرَتّي ئۇپراتتى. 203 – 16· I 345 – 12·

(اُبْرَتُرْ – اُبْرَتماقْ upratur – upratmak) 203 – 17· I 345 – 14·

upraxtï اُبْرَشْتي ئۇپراشتى. 182 – 19· I 308 – 17·

(اُبْرَشُـــورْ – اُبْرَشْـــماقْ upraxur – upraxmak) 182 – 20· I 308 – 19·

upu اُبو ئۇپا. 76 – 16· I 117 – 12·

uq اُجْ ئۇچ. شەھەر ئىسمى. 38 – 12· I 49 – 9·

uq اُوجْ ئۇچ. نەرسىنىڭ ئۇچى. 45 – 16· I 62 – 3·

uq اُوجْ: *uq əl* — چېگرا، چېگرىدىكى ئەل. 45 – 17· I 62 – 5·

uq ئوچ بىرەر نەرسىنىڭ تۇگىپ كېتىشى. ئوغۇزچە. 45 – 18· I 62 – 6·

uqa ئۇجا ئۇچا، دۇمبە. 76 – 23· I 118 – 2·

uqan ئۇجان ئىككى يەلكەنلىك كېمە. قىپچاقچە. 103 – 24· I 166 – 4·

uqdï ئۇجدى ئۇچتى. 135 – 12· I 221 – 19·

(ئۇجار – ئۇجماق uqar – uqmak) 135 – 14· I 222 – 2·

uqoquk ئۇجۇق ئۇچۇق، زۇكام. 84 – 25· I 133 – 11·

uqlandï ئۇجلاندى ئۇچلاندى، ئۇچ چىقتى. 200 – 27· I 340 – 15·

(ئۇجلانۇر – ئۇجلانماق uqlanur – uqlanmak) 200 – 28· I 340 – 16·

uqmak ئۇجماق ئۇچماق، جەننەت. 100 – 16، 100 – 20، 967 – 6· I 160 – 17، 161 – 1؛ III 510 – 12·

uqruxdï ئۇجرۇشدى ئۇچۇرۇشتى. 183 – 14· I 310 – 5·

(ئۇجرۇشۇر – ئۇجرۇشماق uqruxur – uqruxmak) 183 – 16· I 310 – 8·

uquk,tï ئۇجۇقتى ئاخىرىغا يەتتى. 155 – 1· I 257 – 1·

(ئۇجۇقار – ئۇجۇقماق uquk,ar – uquk,mak) 155 – 2· I 257 – 2·

uqurdï ئۇجۇردى ئۇچۇردى. 144 – 21· I 238 – 7·

(ئۇجۇر – ئۇجۇماق uqur – uqurmak) 144 – 23· I 238 – 10·

uquroqan ئۇجۇغان ئۇچۇرۇۋېرىدىغان. 129 – 17· I 212 – 8·

uquz ئۇجۇز: uquz nəŋ — ئەرزان نەرسە. 53 – 21، 53 – 21· I 76 – 8، 76 – 9·

uquzladï ئۇجۇزلادى كەمستتى، خارلىدى. 232 – 8· I 396 – 10·

(ئۇجۇزلار – ئۇجۇزلاماق uquzlar – uquzlamak) 232 – 9· I 396 – 12·

uquzlandï ئۇجۇزلاندى ئەرزان كۆردى؛ كەمستتى. 225 – 12· I 384 – 15·

(ئۇجۇزلانۇر – ئۇجۇزلانماق uquzlanur – uquzlanmak) 225 – 13· I 385 – 2·

uquzluk ئۇجۇزلۇق ئەرزانلىق. 124 – 7· I 202 – 13·

uquzluk ئۇجۇزلۇق پەسلىك؛ خارلىق. 124 – 8· I 202 – 14·

uraoqun ئۇراغۇن ھىندىستاندىن كەلتۈرۈلىدىغان بىر خىل دورا. 115 – 20· I 186 – 6·

uraoqut ئۇراغۇت، ئۇراغۇت ئايال. 116 – 15، 127 – 2، 146 – 14، 147 – 14، 162 – 6، 196 – 11، 198 – 4، 199 – 24، 201 – 7،

202 – 10، 213 – 1، 233 – 1، 239 – 13، 241 – 16،
385 – 27، 409 – 25، 461 – 19، 482 – 11، 493 – 20،
497 – 4، 508 – 16، 509 – 3، 509 – 11، 512 – 20،
515 – 24، 517 – 23، 519 – 4، 519 – 26، 581 – 15،
586 – 8، 597 – 24، 606 – 24، 618 – 4، 639 – 6،
641 – 1، 643 – 7، 643 – 20، 661 – 13، 680 – 1،
718 – 5، 729 – 14، 735 – 21، 739 – 18، 754 – 8،
758 – 9، 759 – 1، 781 – 17، 783 – 16، 789 – 7،
830 – 2، 844 – 8، 844 – 21، 917 – 4، 986 – 25، I
187 – 8، 207 – 16، 241 – 7، 243 – 1، 270 – 16،
332 – 18، 335 – 16، 338 – 14، 341 – 5، 343 – 6،
363 – 6، 398 – 1، 409 – 4، 413 – 4، 661 – 19؛ II
11 – 4، 105 – 20، 146 – 7، 169 – 3، 175 – 11، 198 –
18، 199 – 18، 200 – 9، 207 – 4، 213 – 17، 217 – 17،
220 – 13، 222 – 9، 338 – 4، 347 – 5، 385 – 15،
406 – 5، 441 – 8، 444 – 9، 448 – 13، 449 – 15،
484 – 4، 519 – 10؛ III 47 – 16، 67 – 10، 79 – 4، 86 –
6، 115 – 10، 123 – 7، 168 – 8، 172 – 4، 183 – 6،
257 – 1، 283 – 8، 284 – 15، 421 – 1، 544 – 17.

urdï اُرْدِي قويدى، ئوردى. 136 – 1. I 223 – 3.

(اُرُورْ – اُرْماقْ urur – urmak) 136 – 10. I 223 – 11.

uroqa اُرْغا ئېگىز دەرەخ. ئوغۇزچە، ئارغۇچە. 107 – 13. I 172 – 11.

urï اُرِي ئۇر - ئۇر، چۇقان - سۆرەن. 77 – 9، 860 – 6. 77 – 11.
I 119 – 6؛ III 313 – 17؛ I 119 – 7.

urï اُرِي ئوغۇل بالا، ئەر جەمەت. 77 – 18، 196 – 19. I 119 –
14، 333 – 8.

urïladï اُرِيلادِي هۇررالىدى، ۋارقىردى. 237 – 16. I 405 – 18.

(اُرِيلارْ – اُرِيلاماقْ urïlar – urïlamak) 237 – 17. I 406 – 1.

urïladï اُرِيلادِي كۆرەڭلىدى. 237 – 18. I 406 – 3.

(اُرِيلارْ – اُرِيلاماقْ urïlar – urïlamak) 237 – 19. I 406 – 4.

urïlaxtï اُرِيلَشْتِي هۇررا توۋلاشتى، ۋارقىراشتى، جارقىراشتى. 188 – 13. I
319 – 4.

urq اُرْقْ «ئارغامچا» سۆزىنىڭ قىسقارتىلىپ ئېيتىلىشى. ئوغۇزچە.
44 – 7. I 60 – 5.

urlaxdï ئۇرلاشدى ھۇررا توۋلاشتى، ۋارقىراشتى، جارقىراشتى. 188 – 11 ·، I 319 – 1 ·

(ئۇرلاشۇر – ئۇرلاشماق urlaxur – urlaxmak) 188 – 12 · I 319 – 3 ·

urpattï ئۇربىتى ھۇرپەيتتى، پاخپايتتى. 202 – 20 · I 343 – 14 ·

(ئۇربۇر – ئۇربتماق urpatur – urpatmak) 202 – 21 · I 343 – 16 ·

urra ئۇر ئەرلەردە بولىدىغان چىقۇق كېسىلى. ئوغۇزچە. 41 – 9 · I 55 – 1 ·

ursadï ئۇرسادى ئۇرغۇسى كەلدى. 214 – 4 · I 365 – 11 ·

(ئۇرسار – ئۇرساماق ursar – ursamak) 214 – 5 · I 365 – 12 ·

ursuk‚tï ئۇرسۇقتى ئۇرۇلدى، تاياق يېدى، يېگىلدى. 190 – 20 · I 322 – 18 ·

(ئۇرسۇقار – ئۇرسۇقماق ursuk‚ar – ursuk‚mak) 190 – 21 · I 322 – 19 ·

urt ئۇرت يىگىنە تۆشۈكى. 44 – 1 · I 59 – 17 ·

uruoq ئۇرۇق، دان. 59 – 10، 59 – 10 · I 87 – 1، 87 – 2 ·

uruoq tarïoq ئۇرۇق تېرىغ - تۇغقان. 59 – 11 · I 87 – 3 ·

uruoqlandï ئۇرۇقلاندى، دان تۇتتى. 226 – 4 · I 386 – 4 ·

(ئۇرۇقلانۇر – ئۇرۇقلانماق uruoqlanur – uruoqlanmak) 226 – 6 · I 386 – 7 ·

uruoqluoq ئۇرۇغلۇغ: altun uruoqluoq — ئاقچا قىلىپ قۇيۇلغان ئالتۇن. 199 – 17 · I 123 – 3 ·

uruoqluk‚ ئۇرۇغلۇق: buoqday uruoqluk‚ — ئۇرۇقلۇق بۇغداي. 124 – 14 · I 203 – 3 ·

uruk‚ ئۇرۇق ئارغامچا. 61 – 5، 175 – 23، 201 – 25، 505 – 2، 557 – 16، 772 – 6 · I 90 – 2، 295 – 17، 342 – 9؛ II 150 – 10 · III 293 – 13، 191 – 18؛

uruk‚luoq ئۇرقلۇغ: kuwa uruk‚luoq — ئارغامچىلىق سوغا. 123 – 12 · I 200 – 12 ·

uruk‚luk‚ ئۇرقلۇق: yuŋ uruk‚luk‚ — ئارغامچا ئېشىش ئۈچۈن تەييارلانغان يۇڭ. 124 – 22 · I 203 – 15 ·

uruldï ئۇرۇلدى. 157 – 14 · I 261 – 14 ·

(ئۇرۇلۇر – ئۇرۇلماق urulur – urulmak) 157 – 15 · I 262 – 1 ·

urumday ئۇرۇمداي: زەھەرنى قايتۇرىدىغان تاش، پادىزەھەر. I 131 – 16·
16 – 215·

urundï ئۇرۇندى: *ol өzin urundï* — ئۇ ئۆزىنى كايىدى. I 162 – 4·
12 – 270·

(ئۇرۇر – ئۇرۇنماق *urunur – urunmak*) I 162 – 7· 17 – 270·

urunq ئۇرۇنج پارا. I 110 – 31، 1023 – 13، 269 – 21، 852 – 18·
179 – 1: III 608 – 17: I 459 – 12: III 299 – 2·

urux ئۇرۇش، ئۇرۇشۇش. I 57 – 17، 176 – 5، 316 – 5، 464 –
7· I 83 – 13، 296 – 8، 540 – 13: II 110 – 10·

uruxdï ئۇرۇشدى ئۇرۇشتى. I 149 – 9· 246 – 9·

(ئۇرۇشۇر – ئۇرۇشماق *uruxur – uruxmak*) I 149 – 11·
246 – 12·

us ئۇس ياخشى بىلەن ياماننى ئايرىش. ئوغۇزچە. I 39 – 1، 39 – 1·
50 – 13، 50 – 14·

us ئۇس تاپقۇش، ماداء، قۇماي. I 39 – 4، 39 – 9، 180 – 10، 725 –
18· I 50 – 17، 51 – 4، 304 – 9: III 61 – 7·

usayuk, ئۇسايۇق: *usayuk, ər* — غاپىل ئادەم. I 132 – 14· 217 – 13·

usdï ئۇسدى ئۇسسىدى. I 136 – 22· 224 – 9·

(ئۇسار – ئۇسماق *usar – usmak*) I 136 – 22· 224 – 10·

usdum ئۇسدۇم گۇمان قىلدىم. ئوغۇزچە. I 136 – 24· 224 – 11·

usïtoqan ئۇستۇغان ئۇسسىتۇبرىدىغان. I 128 – 12· 210 – 10·

usïttï ئۇستتى ئۇسساتتى. I 167 – 19· 281 – 6·

(ئۇستۇر – ئۇستماق *usïtur – usïtmak*) I 167 – 20· 281 – 7·

usmï tarïm ئۇسمى تارىم ئۇسمى تارىم. يەر ئىسمى. I 302 – 2· 514 – 19·

usnattïm ئۇسنتتىم ئوخشاتتىم. I 207 – 4· 352 – 16·

(ئۇسنتۇر – ئۇسنتماق *usnatur – usnatmak*) I 207 – 5· 352 – 18·

usrïk, ئۇسرىق ئۇيقۇسى كەلگەن، مۇگدىگەن ئادەم. I 85 – 24·
135 – 2·

usuk,tï ئۇسقتى ئۇسسىدى. I 155 – 3· 257 – 4·

(ئۇسقار – ئۇسقماق *usuk,ar – usuk,mak*) I 155 – 3· 257 – 5·

usuz ئۇسۇز ئۇيقۇسىز. I 103 – 9· 165 – 1·

utandï ئۇتندى ئۇيالدى. ئوغۇزچە. I 160 – 27، 224 – 17· 268 – 4،
382 – 15·

(ئۇتۇر – ئۇتنماق *utanur – utanmak*) I 160 – 28· 268 – 5·

utar ئۇتار. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 9، I 476 – 10.

utru ئۇتۇرا، ئۇدۇل. 106 – 12، 62 – 21، 375 – 18، 425 – 4، 512 – 1، 721 – 7، 805 – 19، 1004 – 11، I 170 – 13؛ II 37 – 12، 205 – 13؛ III 52 – 9، 213 – 11، 574 – 10.

utrulandï ئۇتتۇرىلاندى، يۇزمۇيۇز كەلدى. 228 – 29، I 391 – 4.

utrulanmaq ـماق ـلانماق ـلانمۇر ـ ئۇتتۇرىلانمۇر) I 228 – 30، I 391 – 6.

utrundï ئۇتتۇرا كەلدى، يۇزلەندى، قارشى چىقتى. 197 – 7، I 334 – 7.

utrunmaq ـماق ـرۇنمۇر ـ ئۇتتۇرۇنمۇر) 197 – 9، I 334 – 10.

utruxdï ئۇتۇشدى: *ol aŋar utruxdï* — ئۇ ئۇنىڭغا قارشى چىقتى. 183 – 8، I 309 – 17.

utruxmaq ـماق ـرۇشمۇر ـ ئۇتۇشمۇر) I 183 – 10، I 309 – 20.

utsuqtï ئۇتقۇزدى ~ ئۇتتۇردى. 190 – 7، I 322 – 5.

utsuqmaq ـماق ـسۇقمۇر ـ ئۇتسۇقمۇر) 190 – 8، I 322 – 7.

uttï ئۇتتى. 139 – 18، I 230 – 1.

utmaq ـماق ـتمۇر ـ ئۇتمۇر) 139 – 18، I 230 – 2.

utun ئۇتۇن، ئۇتۇن، ئوتۇن پەس، پەسكەش. 104 – 8، 87 – 15، 176 – 5، 316 – 5، I 166 – 9، 138 – 1، 296 – 9، 540 – 13.

utunq ئۇتۇنچ ئۇيات، نومۇس. ئوغۇزچە. 1022 – 25، 110 – 17، III 607 – 13؛ I 178 – 1.

utux ئۇتۇش. ئەرلەر ئىسمى. 57 – 4، I 82 – 15.

utuxdï ئۇتۇشتى. 147 – 22، I 243 – 11.

utuxmaq ـماق ـتۇشمۇر ـ ئۇتۇشمۇر) 147 – 23، I 243 – 13.

uva ئۇۋا بىر خىل غىزانىڭ ئېتى. 78 – 18، I 121 – 11.

uvdï ئۇۋدى ئۇۋلاتتى، ئوشتاتتى. 137 – 6، I 225 – 6.

uvar ـقماكتى ـقماق ـۋار ـ ئۇۋمۇر) 137 – 6، I 225 – 7.

uvuldï ئۇۋۇلدى. 159 – 20، I 266 – 1.

uvulmaq ـماق ـلمۇر ـ ئۇۋلمۇر) 159 – 20، I 266 – 2.

uvundï ئۇۋندى: *ol өziŋə ətmək uvundï* — ئۇ ئۆزىگە نان ئۇۋلاتتى. 163 – 1، I 272 – 10.

uvunmaq ـماق ـنمۇر ـ ئۇۋنمۇر) 163 – 2، I 272 – 11.

uvut ئُفْتْ ئۇۋات ~ ئۇيات، هايا. 50 – 29، 73 – 31، 98 – 20، 110 – 18، 357 – 27· I 71 – 14، 113 – 6، 157 – 2، 178 – 3، 613 – 11·

uvutoɣardï ئُفْتُغَرْدِي ئۇۋاتقۇزدى ~ ئۇيالدۇردى. 224 – 7· I 382 – 2· (ئُفْتُغَـرُرْ – ئُفْتُغَرْمَـاقْ uvutoɣarur – uvutoɣarmak) I 224 – 8· 382 – 4·

uvutlandï ئُفْتْلَنْدِي ئۇۋاتتى ~ ئۇيالدى. 224 – 16· I 382 – 13· (ئُفْتْلَنُـرْ – ئُفْتْلَنْمَـاقْ uvutlanur – uvutlanmak) I 224 – 18· 382 – 15·

uvutluoɣ ئُفْـتْلُغْ: uvutluoɣ kixi — ئۇۋاتلىق كىشى، ئۇياتچان كىشى. 122 – 17· I 198 – 12·

uvux ئُفْشْ ئۇۋاق نەرسە. 57 – 20· I 83 – 16·

uvuxdï ئُفْشْدى ئۇۋىتىشتى. 151 – 17· I 250 – 6· (ئُفْشُورْ – ئُفْشْماقْ uvuxur – uvuxmak) I 151 – 18· 250 – 9·

uvxattï ئُفْشَتِي ئوشاتتى ~ ئوشتۇدى. 204 – 17· I 347 – 11· (ئُفْشَـتُرْ – ئُفْشَـتْماقْ uvxatur – uvxatmak) I 204 – 18· 347 – 12·

uwa ئُوا «خـوش، لـەۋەي» دېگـەن مەنىلـەردىكى سـۆز. 41 – 22· I 56 – 3·

uwut ئُوُتْ ئۇۋات ~ ئۇيات، هايا. 73 – 31· I 113 – 6·

ux ئُشْ خۇددى. 39 – 13، 436 – 25· I 51 – 16؛ II 60 – 1·

ux ئُشْ هـازىرلا، هـېلىلا، ئـەمدى. 39 – 14، 498 – 20· I 52 – 1؛ II 178 – 13·

ux ئُشْ دەرەخ، شـاخ ۋە مۇڭگۈزگـە ئوخشـاش نەرسـىلەرنىڭ ئوتتۇرىسـى (ئۆزىكى). 39 – 17· I 52 – 5·

uxaq ئُشَقْ ئۇشـتاق. 61 – 24، 61 – 24، 61 – 25، 896 – 25· I 91 – 3، 91 – 4، 91 – 5؛ III 380 – 17·

uxaq ئُشَـاقْ سـۆخەنچىلىك، ئۇشـتاق سـۆز. 103 – 20، 418 – 15· I 165 – 15؛ II 26 – 6·

uxaqladï ئُشَقْلادِي ئۇشتاقلىدى، بۇرمىلىدى. 235 – 1· I 401 – 10· (ئُشَـقْلارْ – ئُشَـقْلاماقْ uxaqlar – uxaqlamak) I 235 – 2· 401 – 12·

uxaqlïq ئُشَقْلِقْ گۆدەكلىك، بالىلىق. 124 – 26· I 204 – 1·

uxaldï ئُشَلْدِي ئوشالدى، ئوشتۇلدى. 159 – 8· I 265 – 3·

(اُشَلُرْ – اُشَلْماقْ uxalur – uxalmak) 159 – 9· I 265 – 4·

uxattï اُشَتّي ئوشاتتى· 168 – 18· I 283 – 12·

(اُشَتُرْ – اُشَتْماقْ uxatur – uxatmak) 168 – 20· I 283 – 15·

uxoqun اُشْغُونْ رەۋەن· 334 – 28· I 573 – 8·

uya اُيا ئۇۋا، قۇش ئۇۋىسى، چاڭگا· 75 – 20· I 116 – 4·

uya اُيا قېرىنداش، تۇغقان· 75 – 21، 78 – 10· I 116 – 5؛ III 200 – 9·

uya kˌadax اُيا قَدَشْ ئۇرۇق - تۇغقان· 75 – 24· I 116 – 7·

uyadsïlïkˌ اُيَدْسىلِقْ: uyadsïlïkˌ ər — بەك ئۇياتچان ئادەم· 132 – 20· I 218 – 2·

uyaladï اُيالادي ئۇۋلىدى، ئۇۋا سالدى، چاڭگا سالدى· 931 – 17· III 447 – 15·

(اُيالارْ – اُيالاماقْ uyalar – uyalamak) 931 – 18· III 448 – 1·

uyaldï اُيَلْدي ئۇيالدى· 208 – 16· I 355 – 10·

(اُيَلُرْ – اُيَلْماقْ uyalur – uyalmak) 208 – 17· I 355 – 12·

uyattï اُيَتّي ئۇياتتى، ئۇيالدى· 171 – 17· I 289 – 4·

(اُيازُرْ – اُيازْماقْ uyażur – uyażmak) 171 – 19· I 289 – 7·

uyażtï اُيازْتي ئۇياتتى ~ ئۇۋاتتى، ئۇيالدى· 171 – 18· I 289 – 6·

uydï اُيْدي ئۇيدى، باستى، چىڭدىدى· 142 – 16· I 235 – 7·

(اُيارْ – اُيْماقْ uyar – uymak) 142 – 17· I 235 – 9·

uyoqur اُيْغُرْ ئۇيغۇر. تۇرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى· 27 – 13· I 38 – 16·

uyoqur اُيْغُرْ ئۇيغۇر. بەش شەھىرى بار بىر ئەلنىڭ ئىسمى· 94 – 20· I 151 – 4·

uyturdï اُيْتُرْدي باستۇردى، چىڭداتتى· 209 – 3· I 356 – 7·

(اُيْتُرُرْ – اُيْتُرْماقْ uyturur – uyturmak) 209 – 4· I 356 – 9·

uyukˌ اُيُقْ بەلگە، قارانچۇق، قارا؛ شەپە. ئوغۇزچە· 74 – 24، 72 – 18، 74 – 27، 292 – 3· I 114 – 16، 111 – 8، 115 – 2، 498 – 15·

uyuldï اُيُلْدي چىڭدالدى، بېسىلدى· 208 – 14· I 355 – 7·

(اُيُلورْ – اُيُلْماقْ uyulur – uyulmak) 208 – 15· I 355 – 9·

uyuxdï اُيُشْدي: ol aŋar kˌapkˌa un uyuxdï — ئۇ ئۇنىڭغا قاپقا ئۇن بېسىشىپ بەردى· 208 – 3· I 354 – 10·

(اُيُشُرْ – اُيُشْماقْ uyuxur – uyuxmak) 208 – 4· I 354 – 12·

uz ئۇز: *uz kixi* — قولى ئەپلىك كىشى، ئىش - ھۈنەرگە ماھىر ئادەم. 47 – 3 · I 64 – 17 ·

uzak، ئۇزاق، ئۇزاق ئۇزاق. 61 – 17، 61 – 18، 288 – 19 · I 90 – 12، 493 – 14، 90 – 4 ·

uzak،lïk، ئۇزاقلىق ئىشتا سۆرەلمەلىك، سۈسلۈق. 124 – 25 · I 203 – 18 ·

uzattï ئۇزاتقى ئۇزارتتى، سوزدى. 167 – 10 · I 280 – 14 ·

(ئۇزاتۇر – ئۇزاتماق *uzatur – uzatmak*) 167 – 11 · I 280 – 16 ·

uzlandï ئۇزلاندى ئۇزلاندى، ئۇستىلىق كۆرسەتتى. 229 – 19 · I 392 – 7 ·

(ئۇزلانۇر – ئۇزلانماق *uzlanur – uzlanmak*) 229 – 20 · I 392 – 9 ·

uzun ئۇزۇن، ئۇزۇن، ئۇزۇن ئۇزۇن. 69 – 3، 340 – 21، 411 – 14، 460 – 4، 717 – 15، 756 – 22، 781 – 2 · I 105 – 10، 584 – 7؛ II 14 – 9، 102 – 14؛ III 47 – 1، 119 – 15، 167 – 10 ·

uzutoqan ئۇزۇتقان ئۇزارتۇبرىدىغان. 128 – 8 · I 210 – 4 ·

uzlaη ئۇزلۇق ئايلاق، كېلەر. ئوغۇزچە. 98 – 25 · I 157 – 7 ·

uż ئۇز ئۇيى، كالا. 631 – 19، 989 – 13 · II 427 – 12؛ III 550 – 4 ·

użïdï ئۇيدى ئۇخلىدى. 884 – 1 · III 355 – 4 ·

(ئۇيۇر – ئۇيماق *użïr – użïmak*) 884 – 2 · III 355 – 5 ·

użïk، ئۇيقۇ: *użïk، ər* — ئۇيقۇ باسقان ئادەم. 60 – 18 · I 89 – 5 ·

użïtoqan ئۇيقۇتقان ئۇخلىتۇبرىدىغان. 128 – 2 · I 209 – 7 ·

użïtma ئۇيقۇتما ئۇيقۇتما، قېتىق. 120 – 13، 166 – 16 · I 195 – 2، 279 – 7 ·

użïttï ئۇيقۇتتى: *ol məni użïttï* — ئۇ مېنى ئۇخلاتتى. 166 – 15 · I 279 – 5 ·

(ئۇيقۇتۇر – ئۇيقۇتماق *użïtur – użïtmak*) 166 – 17 · I 279 – 9 ·

użxdï ئۇيقۇدى ئۇخلاشتى: ئۇيقۇدى: ئۇيقۇشتى. 148 – 25 · I 245 – 12 ·

(ئۇيقۇشۇر – ئۇيقۇشماق *użïxur – użïxmak*) 148 – 28 · I 245 – 16 ·

użlattï ئۇيقۇتقى كەينىگە سالدى، ئەگەشتۈردى، سوغداشتۇردى. 205 – 28 · I 350 – 8 ·

(ئۇيقۇتۇر – ئۇيقۇتماق *użlatur – użlatmak*) 206 – 2 · I 350 – 10 ·

użlaxdï ئۇيقۇشقىدى ئۇيقۇلمەي كەينى - كەينىدىن مېڭىشتى، سوغداشتى. 188 – 5 · I 318 – 13 ·

(اُذْلَشُورْ – اُذْلَشْماقْ *użlaxur – użlaxmak*) I ·7 – 188 ·16 – 318

użluk, اُذْلُقْ ئۇيلۇق يەر، ئېغىلدا كالىلار ياتىدىغان يەر. ئارغۇچە. 85 – 8· ·4 – 134 I

użmak, اُذْمَقْ نىمكار، شاگىرت. 85 – 9· I 134 – 5·

użmak,landï اُذْمَقْلَنْدِي شاگىرتلىق بولدى. 240 – 21· I 411 – 11·

(اُذْمَقْلَنُرْ – اُذْمَقْلَنْماقْ *użmak,lanur – użmak,lanmak*) 240 – 22· ·13 – 411 I

użu اُذُو ئۇيقۇ. 41 – 19· I 55 – 8·

użu اُذُو تۆپە، دۆڭ. 76 – 25· I 118 – 4·

użu اُذُو، اُوذُو، اذ، اذُم ئۇدا، داۋاملىق، ئارقا، كەينى. 76 – 27، 76 – 28، 93 – 20، 137 – 12، 211 – 2، 304 – 18، 416 – 6، 640 – 2، 918 – 7، 988 – 14· I 118 – 7، 118 – 9، 149 – 5، 225 – 13، 359 – 12، 519 – 13؛ II 22 – 9، 423 III ؛14 – 442 ·12 – 547 ،2

użu kənd اُذُو كَنْدْ ئۇزۇكەنت. شەھەر ئىسمى. 76 – 26· I 118 – 6·

użuladï اُذُولادِي ئەگەشتى. 237 – 8· I 405 – 7·

(اُذُولارْ – اُذُولاماقْ *użular – użulamak*) 237 – 9· I 405 – 8·

użundï اُذُنْدِي ئۆچتى. 161 – 12· I 269 – 3·

(اُذُنُرْ – اُذُنْماقْ *użunur – użunmak*) 161 – 13· I 269 – 5·

użuz اُذُزْ، اُذُوزْ قوتۇر. 53 – 23، 53 – 25، 694 – 20، 746 – 23· I 76 – 11، 76 – 12؛ III 4 – 11، 99 – 16·

użuzladï اُذُزْلادِي: *ol anï użuzladï* — ئۇ ئۇنىڭ قوتۇرنى داۋالىدى. 232 – 10· I 396 – 13·

(اُذُزْلارْ – اُذُزْلامَاكْ *użuzlar – użuzlamak*) I ·11 – 232 ·14 – 396

użuzluq اُذُزْلُغْ: *użuzluq kixi* — قىچىشقاق كېسىلىگە گىرىپتار بولغان كىشى. 122 – 22· I 199 – 1·

üdün اُدُنْ ئۈدۈن. شەھەر ئىسمى. 68 – 19· I 104 – 10·

ügdi اُكْدِي توپلىدى. 138 – 11· I 227 – 13·

(اُكارْ – اُكْماكْ *ügər – ügmək*) 138 – 12· I 227 – 15·

ügidi اُكِيدِي ئۈگۈت ئەتتى، ئۈن تارتتى. 880 – 5· III 348 – 7·

(اُكِيرْ – اُكِيماكْ *ügir – ügimək*) 880 – 6· III 348 – 9·

ügit اُكِتْ ئۈگۈت. بۇغداي ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەردىن ئۈن تارتىش. 51 – 13· I 72 – 10·

ügitqi اُكِتْجِي ئۈن تارتقۇچى، تۈگمەنچى. 51 – 14· I 72 – 12·

ügitsədi اُكِتْسادِي ئۈن تارتقۇزغۇسى كەلدى. 232 – 20· I 397 – 13·

(اُكِتْسارْ – اُكِتْساماكْ *ügitsər – ügitsəmək*) 232 – 21· I 397 – 15·

ügitti اُكِتِّي تارتتۇردى. 169 – 12· I 285 – 4·

(اُكِتُرْ – اُكِتْماكْ *ügitür – ügitmək*) 169 – 13· I 285 – 6·

üglənip اُكْلَنِب دۆۋىلىنىپ. 201 – 15· I 341 – 14·

üglüxdi اُكْلُشْدِي ئۈگۈلەشتى ~ دۆۋىلەشتى. 189 – 7· I 320 – 11·

(اُكْلُشُرْ – اُكْلُشْماكْ *üglüxür – üglüxmək*) 189 – 10· I 320 – 15·

ügmə اُكْما: *ügmə toprak* — توپلانغان تۈپراق. 109 – 6· I 176 – 3·

ügmək اُكْماكْ توپلانغان نەرسە. 90 – 3· I 143 – 1·

ügrə اُكْرا ئۈگرە. 107 – 3· I 171 – 14·

ügridi اُكْرِيدِي مىدىرلاتتى، تەۋرەتتى. 213 – 1· I 363 – 6·

(اُكْرِيرْ – اُكْرِيماكْ *ügrir – ügrimək*) 213 – 4· I 363 – 10·

ügrildi اُكْرِلْدِي تەۋرىتىلدى. 195 – 9· I 330 – 20·

(ئۈگرىلىمەك – ئۈگرىلۈر) ügrilmək – ügrilür 195 · 10 – I
330 · 21 –

ügritti ئۈگرىتتى تەۋرەتتۈردى. 203 – 27 · I 346 – 8 ·

(ئۈگرىتمەك – ئۈگرىتۈر) ügritmək – ügritür 203 · 28 – I
346 · 10 –

ügrixti ئۈگرىشتى: ol aŋar bəxik ügrixti — ئۇ ئۇنىڭغا بۆشۈك تەۋرىتىشنى بەردى. 186 – 3 · I 315 – 3 ·

(ئۈگرىشمەك – ئۈگرىشۈر) ügrüxmək – ügrüxür 186 · 4 – I
315 · 5 –

ügsədi ئۈگسىدى توپلىغۇسى كەلدى. 214 – 25 · I 367 – 5 ·

(ئۈگسىمەك – ئۈگسەر) ügsəmək – ügsər 215 · 1 – I 367 – 8 ·

ügtürdi ئۈگتۈردى ئۇگۇلەتتى ~ يىغدۇردى. ol miŋ yarmak aŋar ügtürdi – ئۇ ئۇنىڭغا مىڭ يارماق يىغدۇردى. 177 – 11 · I 298 – 15 ·

(ئۈگتۈرمەك – ئۈگتۈرۈر) ügtürmək – ügtürür 177 · 13 – I
298 · 17 –

ügüldi ئۈگلدى توپلاندى، دۆۋىلەندى. 160 – 10 · I 267 – 1 ·

(ئۈگۈلمەك – ئۈگۈلۈر) ügülmək – ügülür 160 · 11 – I 267 – 3 ·

ügülgən ئۈگۈلگەن توپلىنىدىغان. 131 – 9 · I 215 – 12 ·

ügüm ئۈگۈم ئۇيۇم، توپ، دۆۋە. 67 – 28 · I 103 – 8 ·

ügün ئۈگۈن پۇل ياكى گۇل ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنىڭ توپى. 69 – 24، 70 – 1 · I 106 – 16، 106 – 17 ·

ügür ئۈگۈر تېرىق. تۇركچە. 53 – 14، 493 – 11 · I 75 – 18؛ II
168 · 6 –

ügür ئۈگۈر: yaoŋ ügüri — كۇنجۇت. ئوغۇزچە. 53 – 15 · I 76 – 1 ·

ügür ئۈگۈر ئۇيۇر، توپ. 53 – 16، 185 – 19، 220 – 6، 296 – 18، 517 – 8، 695 – 4 · I 76 – 2، 314 – 4، 375 – 15، 505 – 18؛ II 216 – 14؛ III 5 – 1 ·

ügür ئۈگۈر جۇگۇر. 697 – 20 · III 10 – 5 ·

ügürləndi ئۈگۈرلەندى ئۇيۇرلەندى. 225 – 7 · I 384 – 8 ·

(ئۈگۈرلىنىمەك – ئۈگۈرلىنىر) ügürlənmək – ügürlənür 225 · 8 – I
384 · 10 –

ügürlüg ئۈگۈرلۈك: ügürlüg ər — قوي ۋە باشقا مال پادىسى بار ئادەم. 125 – 21 · I 205 – 17 ·

ügürlük ئۈگۈرلۈك تېرىق قويۇلىدىغان يەر. 125 – 19 · I 205 – 14 ·

ügürmək ئُگُرْمَكْ كاجۇۋا. تۆگىگە ئارتىلىدىغان كاجۇۋا. ئوغۇزچە. 384 – 12· I 659 – 10·

ügüxdi ئُگُشْدِي: *ol maŋa tariɣ ügüxdi* — ئۇ ماڭا ئۇن تارتىشىپ بەردى. 152 – 20· I 252 – 12·

(ئُگُشُورْ – ئُگُشْماكْ *ügüxmək – ügüxür*) 152 – 21· I 252 – 14·

ühi ئُوهِي ئۈكە، ھۆۋقۇش. 132 – 26، 868 – 2· I 218 – 5: III 327 – 15·

ükək ئُكَكْ تاۋۇت، ساندۇق. 70 – 12· I 107 – 7·

ükək ئُكَكْ قاراۋۇل تۇرا. 70 – 13· I 107 – 8·

ükəklədi ئُكَكْلادِي ئۈكەك سالدى. 236 – 1· I 403 – 8·

(ئُكَكْلارْ – ئُكَكْلامَاكْ *ükəklər – ükəkləmək*) 236 – 3· I 403 – 11·

ükəklik ئُكَكْلِكْ ئۈگۈچەكلىك. ساندۇق ياساش ئۈچۈن تەييارلانغان ياغاچ. 126 – 21· I 207 – 10·

üki ئُوكِي ئۈكە، ھۆۋقۇش. 132 – 26، 868 – 2· I 218 – 6: III 327 – 15·

üklidi ئُكْلِيدِي كۆپەيدى. 221 – 7· I 378 – 1·

(ئُكْلِيرْ – ئُكْلِيماكْ *üklir – üklimək*) 221 – 7· I 378 – 2·

üklütti ئُكْلُتِّي كۆپەيتتى. 205 – 23· I 350 – 1·

(ئُكْلُتُرْ – ئُكْلُتْماكْ *üklütür – üklütmək*) 205 – 24· I 350 – 2·

üküx ئُوكُوشْ، ئُكُشْ، ئُكُوشْ كۆپ، تولا. 57 – 23، 57 – 25، 77 – 28، 137 – 12، 184 – 5، 356 – 5، 359 – 27، 391 – 11، 966 – 23، 967 – 19· I 84 – 3، 84 – 4، 120 – 8، 225 – 13، 311 – 4، 610 – 8، 617 – 2، 671 – 7: III 510 – 5، 511 – 8·

üküxlədi ئُكُشْلادِي كۆپسىندى، كۆپ دەپ ھېسابلىدى. 233 – 15· I 399 – 1·

(ئُكُشْلارْ – ئُكُشْلاماكْ *ükü̈xlər – ükü̈xləmək*) 233 – 16· I 399 – 3·

ülədi ئُلادِي ئۈلەشتۈردى. 880 – 14· III 349 – 5·

(ئُلارْ – ئُلاماكْ *ülər – üləmək*) 880 – 15· III 349 – 7·

ülətti ئُلَتِّي ئۈلەشتۈردى. 170 – 2· I 286 – 7·

(ئُلَتُرْ – ئُلَتْماكْ *ülətür – ülətmək*) 170 – 3· I 286 – 9·

üləxdi ئۇلەشتى. 154 – 5، 255 – 8.
(ئۇشۇرۇ – ئۇشماك üləxür – üləxmək) 154 – 6، 255 – 10.
ülikə ئۇلىكا يۆگىمەچئوت. 114 – 22، 185 – 2.
ülkər ئۇلكەر. ئۇكەر يۇلتۇز. 82 – 28، 129 – 9.
ülkər qərik ئۇلكەر جېرىك بىر خىل ھەيلە. 82 – 28، 129 – 9.
ülkü ئۇلكۈ ۋەدە، ئەھدە. 108 – 22، 175 – 1.
ülük ئۇلۇك ئۇلۇش، ئوق، ھەسسە، ئونچە. 65 – 28، 58 – 6، 98 –
14، 84 – 17.
ülüx ئۇلۇش ئۇلۇش، ئوق، ئونچە، ھەسسە. 58 – 13، 58 – 5، 85 –
9، 84 – 15.
ün ئۇن، ئۇن ئۇن، تاۋۇش، ئاۋاز. 40 – 26، 48 – 20، 174 – 28،
958 – 20، 974 – 14، 54 – 12، 68 – 12، 294 – 8؛
III 496 – 7، 522 – 12.
ündədi ئۇندىدى ئۇندىدى، قىچقاردى. 211 – 10، 360 – 11.
(ئۇندار – ئۇندامماك ündər – ündəmək) 211 – 11، 360 – 12.
ündəxdi ئۇندەشتى ئۇندەشتى، قىچقىرىشتى. 182 – 17، 308 – 14.
(ئۇندەشۇرۇ – ئۇندەشماك ündəxür – ündəxmək) 182 – 18، 308 – 16.
ündi ئۇندى ئۇندى. ئۇيغۇرچە. 139 – 4، 229 – 4.
(ئۇنار – ئۇنماك ünər – ünmək) 139 – 5، 229 – 6.
ündürdi ئۇندۇردى ئۇندۇردى. ئۇيغۇرچە. 178 – 5، 300 – 3.
(ئۇندۇرۇر – ئۇندۇرماك ündürür – ündürmək) 178 – 7، 300 –
6.
üŋdi ئۇڭدى تەشتى. 142 – 26، 235 – 14.
(ئۇڭار – ئۇڭماك üŋər – üŋmək) 142 – 27، 235 – 16.
üŋtürdi ئۇڭتۇردى تەشتۇردى، بۇرغىلاتتى. 223 – 1، 381 – 5.
(ئۇڭتۇرۇر – ئۇڭتۇرماك üŋtürür – üŋtürmək) 223 – 2، 381 – 7.
üŋüldi ئۇڭۇلدى ئويۇلدى. 983 – 21، 539 III – 8.
(ئۇڭۇلۇر – ئۇڭۇلماك üŋülür – üŋülmə) 983 – 22، 539 III – 10.
üŋüzin ئۇڭۇزىن ئالۋۇن. 121 – 34، 197 – 14.
üp ئۇپ رەڭنى ئاشۇرۇپ ئېيتىشتا ئىشلىتىلىدىغان يارىمچى سۆز.
37 – 18، 37 – 18، 48 – 1، 48 – 2.
üplədi ئۇپلادى بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلدى، تالىدى. 219 – 20، 374 – 20.
(ئۇپلار – ئۇپلاماك üplər – üpləmək) 219 – 21، 375 – 2.

üpləldi ئۈپلەلدى تالاندى، بۇلاندى. 227 – 17 · I 388 – 13 ·
(ئۈپلەلۈر – ئۈپلەلمەك üplələlür – üplələlmək) 227 – 18 · I 388 – 15 ·
üpləndi ئۈپلەندى تالاندى، يېغىغا ئۇچرىدى. 200 – 5 · I 339 – 4 ·
(ئۈپلەنۈر – ئۈپلەنمەك üplənür – üplənmək) 200 – 6 · I 339 – 6 ·
üplətti ئۈپلەتتى تالاتتى، بۇلىتىۋەتتى. 205 – 19 · I 349 – 14 ·
(ئۈپلەتۈر – ئۈپلەتمەك üplətür – üplətmək) 205 – 20 · I 349 – 16 ·
üpləxdi ئۈپلەشدى: budun ikindi tavarïn üpləxdi — خەلق بىر - بىرىنىڭ مۇلكىنى تالان - تاراج قىلدى. 187 – 19 · I 317 – 15 ·
(ئۈپلەشۈر – ئۈپلەشمەك üpləxür – üpləxmək) 187 – 20 · I 317 – 17 ·
üq ئۈچ، ئوچ. 38 – 11، 622 – 15 · I 49 – 8؛ II 413 – 4 ·
üqgil ئۈچكىل نەرسە. 90 – 6 · I 143 – 5 ·
üqgül ئۈچكۈل بۇرجەك، ئۈچ بۇلۇڭ. 90 – 5 · I 143 – 4 ·
üqləndi ئۈچلەندى، ئۈچ بولدى. 200 – 20 · I 340 – 6 ·
(ئۈچلەنۈر – ئۈچلەنمەك üqlənür – üqlənmək) 200 – 22 · I 340 – 9 ·
üqlüq ئۈچلۈچ توشقان تۇزىقى. 82 – 13 · I 128 – 7 ·
üqün ئۈچۈن، ئۇچۇن. 68 – 15، 68 – 15، 75 – 23، 628 – 29، 954 – 17 · I 104 – 4، 104 – 5، 116 – 6؛ II 423 – 6؛ III 490 – 7 ·
üqünq ئۈچۈنچى. دەرىجە سان. 110 – 19، 1022 – 26 · I 178 – 4؛ III 608 – 1 ·
ürəgir ئۈرەگىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 7 · I 79 – 4. قاراڭ: yürəgir ·
ürəŋ ئۈرەڭ ئۇرەڭ. يەر ئىسمى. 112 – 20 · I 182 – 1 · قاراڭ: wərəŋ ·
ürdi ئۈردى ئوردى، پۇژلىدى. 135 – 25 · I 222 – 15 ·
(ئۈرار – ئۈرمەك ürər – ürmək) 135 – 27 · I 223 – 2 ·
ürgürdi ئۈرگۈردى ئولگوردى. 179 – 27 · I 303 – 15 ·
(ئۈرگۈرۈر – ئۈرگۈرمەك ürgürür – ürgürmək) 180 – 1 · I 303 – 17 ·
üridi ئۈرىدى چىرىدى. 879 – 3 · III 346 – 6 ·
(ئۈرىر – ئۈرىمەك ürir – ürimək) 879 – 5 · III 346 – 9 ·
ürkti ئۈركتى ~ ھوركتى، ئوركودى. 1002 – 26 · III 572 – 1 ·

(اُرْكارْ – اُرْكاماكْ *ürkər – ürkmək*) 1003 – 1· III 572 – 6·

ürküldi اُرْكُلْـــدِي ئۇركـۇدى ~ ھۇركـۇدى، ئۇركـۇپ كـەتتى· 196 – 3· I 332 – 7·

(اُرْكُلُرْ – اُرْكُلْماكْ *ürkülür – ürkülmək*) 196 – 4· I 332 – 9·

ürkün اُرْكُنْ ئۇركۇش· 92 – 6· I 147 – 1·

ürkünq اُرْكُنْچْ ئۇركۇش· 296 – 3· I 332 – 8·

ürkütti اُرْكُتِّي ئۇركۇتتى ~ ھۇركۇتتى· 205 – 13· I 349 – 5·

(اُرْكُتُرْ – اُرْكُتْماكْ *ürkütür – ürkütmək*) 205 – 14· I 349 – 7·

ürŋək اُرْنكاكْ ئۇركـەك. چالا پىشقان ھاك· 102 – 32· I 164 – 6·

ürpək اُرْپَكْ ھۇرپـەك، ھۇرپەيگەن· 88 – 12· I 140 – 1·

ürpərdi اُرْبَرْدِي ھۇرپەيدى· 173 – 12· I 291 – 5·

(اُرْبَرُرْ – اُرْبَرْماكْ *ürpərür – ürpərmək*) 173 – 15· I 291 – 10·

ürpəxti اُرْبَشْتِي ھۇرپىيىشتى· 180 – 29· I 305 – 12·

(اُرْيَشُـــورْ – اُرْيَشْـــماكْ *ürpəxür – ürpəxmək*) 181 – 2· I 305 – 14·

ürük اُرُكْ بىر يەردە مەلۇم مۇددەت تۇرۇپ قېلىش· 63 – 23، 63 – 23· I 94 – 19، 94 – 20·

ürüldi اُرْلْدِي كۆپتى، كۆپجۇدى· 158 – 7· I 263 – 7·

ürülgən اُرْلْكانْ دائىم كۆپۈپ كېتىدىغان· 130 – 28· I 215 – 3·

üründi اُرْنْدِي: *ər siki üründi* — ئادەمنىڭ ئالىتى قوپتى· 162 – 9· I 271 – 1·

(اُرُنُرْ – اُرُنْماكْ *ürünür – ürunmək*) 162 – 9· I 271 – 2·

ürüŋ اُرُنْكْ، اُرُونْكْ ئۇرۇن ~ يۇرۇن· ئاق نەرسە· 112 – 15، 252 – 19، 412 – 2· I 181 – 11، 431 – 13؛ II 15 – 2·

ürüŋ اُرُنْكْ ئاق داغ· 112 – 16· I 181 – 13·

ürüŋ k‚arak‚ اُرُنْكْ قَرَقْ كۆز ئېقى· 290 – 15· I 496 – 13·

ürüŋ k‚ax əgüz اُرُنْكْ قاشْ اُكُوزْ يۇرۇڭقاش دەرياسى· 802 – 23· III 208 – 7·

ürüŋ k‚uyas اُرُنْـــكْ قَيـــاسْ ئۇرۇڭ قايـاس. شـەھەر ئىسـمى· 818 – 28· III 236 – 9·

ürüxdi اُرُشْدِي ئۇرۇشتى، پۇژلەشتى· 150 – 4· I 247 – 15·

(اُرُشُورْ – اُرُشْماكْ *ürüxür – ürüxmək*) 150 – 5· I 247 – 17·

üskiq اُسْكِچْ قۇرۇق ئۇزۇم· 131 – 28· I 216 – 4·

üsmi اُسْمِي: *üsmi tarïm* — ئۇسمى تارىم. دەريا ئىسمى· 109 – 3· I 175 – 13·

üsnədi ئۇسنادى ئوخشىدى. 222 – 6 · I 379 – 15 ·
(ئۇسنار – ئۇسنامامك üsnər – üsnəmək) 222 – 7 · I 379 – 17 ·
üspəri ئۇسپرى بىر خىل يېمەكلىك. 118 – 26 · I 192 – 6 ·
üstək ئۇستاك ئۇستەك. 101 – 12، 101 – 12 · I 162 – 8، 162 – 9 ·
üstəldi ئۇستالدى ئۇستىلەندى، قوشۇلدى، كۆپەيدى. 193 – 7 · I 327 – 2 ·
(ئۇستالۇر – ئۇستالماك üstəlür – üstəlmək) 193 – 8 · I 327 – 4 ·
üstəm ئۇستەم ئېگەر ۋە كەمەرگە ئوخشاش نەرسىلەرنى بېزەش ئۈچۈن ئۇلارغا بېكىتىلىدىغان ئالتۇن، كۈمۈش زىننەت بۇيۇملىرى. 91 – 8 · I 145 – 4 ·
üstərdi ئۇستاردى: ol maŋa üstərdi — ئۇ مېنىڭ بىلەن ئۇستۇنلۇكتە بەسلەشتى. 175 – 27 · I 296 – 3 ·
(ئۇستارۇر – ئۇستارماك üstərür – üstərmək) 176 – 2 · I 296 – 7 ·
üstün ئۇستۇن ئۇستۇن. 92 – 12 · I 147 – 7 ·
ütidi ئۈتۈكلىدى ئۈتۈكلىدى، دەزمالىدى، دەزمال سالدى. 878 – 14 · III 345 – 6 ·
(ئۈتىر – ئۈتىماك ütir – ütimək) 878 – 16 · III 345 – 9 ·
ütti ئۈتتى ئۈتلىدى. 140 – 7 · I 231 – 4 ·
(ئۈتار – ئۈتماك ütər – ütmək) 140 – 8 · I 231 – 6 ·
ütük ئۈتۈك دەزمال. 63 – 6 · I 93 – 8 ·
ütüldi ئۈتۈلدى ئۈتلەندى. 156 – 26 · I 260 – 11 ·
(ئۈتۈلۇر – ئۈتۈلماك ütülür – ütülmək) 156 – 27 · I 260 – 12 ·
üx üx ئۇش ئۇش ھۇش - ھۇش. ئۆكۈزنى سۈ ئىچىشكە ئۈندەيدىغان سۆز. 39 – 16 · I 52 – 3 ·
üxədi ئۇشادى ئاختۇردى، ئىزدىدى. 879 – 17 · III 347 – 7 ·
(ئۇشار – ئۇشاماك üxər – üxəmək) 879 – 18 · III 347 – 9 ·
üxəldi ئۇشلادى ئاختۇرۇلدى. 159 – 17 · I 265 – 16 ·
(ئۇشالۇر – ئۇشلاماك üxəlür – üxəlmək) 159 – 18 · I 265 – 18 ·
üxəŋ ئۇشناك: üxəŋ tax — سىلىق تاش. 112 – 23 · I 182 – 4 ·
üxətti ئۇشتى: ol anïŋ əwin üxətti — ئۇ ئۇنىڭ ئۆيىنى ئاختۇرتتى. 168 – 21 · I 283 – 16 ·
(ئۇشتۇر – ئۇشتماك üxətür – üxətmək) 168 – 23 · I 283 – 19 ·
üxdi ئۇشدى ئۇشكىلىدى، تەشتى: ئولاشتى. 137 – 2 · I 225 – 1 ·
(ئۇشار – ئۇشماك üxər – üxmək) 137 – 5 · I 225 – 5 ·
üxidi ئۇشىدى ئۇششۇدى، توڭدى. 879 – 23 · III 347 – 15 ·

(ئۈشىر – ئۈشىماك üxir – üximək) 879 · 24 – 347 III · 16
üxik ئۇشۇك. 65 · 23 – 98 I · 8
üxiklədi ئۇشۇكلادى. 235 · 22 – 402 I · 18
(ئۈشۈكلار – ئۈشۈكلاماك üxiklər – üxikləmək) 235 · 24 – 403 I · 2
üxkürdi ئۇشقۇرتتى: ئىسقىرتتى. 180 · 4 – 304 I · 3
(ئۈشقۇر – ئۈشقۇرماك üxkürür – üxkürmək) 180 · 13 – 304 I · 11
üxkürdi ئۇشقۇرتتى ئەسلىدى، يادىغا كەلتۈردى. 180 · 14 – 304 I · 13
(ئۈشقۇر – ئۈشقۇرماك üxkürür – üxkürmək) 180 · 16 – 304 I · 16
üxtürdi ئۇشكىلەتتى، تەشتۈردى. 176 · 18 – 297 I · 4
(ئۈشتۇر – ئۈشتۇرماك üxtürür – üxtürmək) 176 · 20 – 297 I · 7
üxütti ئۇشۇتتى، توڭدۇردى. 168 · 14 – 283 I · 6
(ئۈشتۈر – ئۈشتۈماك üxütür – üxütmək) 168 · 17 – 283 I · 10
üyük ئۈيۈك دۆڭ، تۆپە. ئوغۇزچە. 75 – 8 · I 115 · 11
üyük ئۈيۈك: üyük yər — پىتىق يەر. 75 · 9 – 115 I · 13
üyükti ئۈيۈكتى كۆمۈلدى، پاتتى: تېشىرقىدى. 208 · 6 – 354 I · 13
(ئۈيۈكار – ئۈيۈكماك üyükər – üyükmək) 208 · 9 – 354 I · 17
üz ئۈز ياغ. 38 – 23 · I 50 · 12
üz ئۈز ئۈز ياغ. 46 – 7 · I 63 · 7
üz ئۈز گاس، پالاك. 46 – 9 · I 63 · 9
üzə ئۈزا، ئۈزا ئۈستىدە، ئۈستىگە، ئۈستىدىكى دېگەن مەنىلەردە، ئورۇن ۋە يۆنىلىش كېلىش قوشۇمچىلىرى ئورنىدا كېلىدۇ. 45 – 6، 61 – 1، 192 – 7، 189 – 21، 174 – 10، 159 – 28، 123 – 12، 192 – 3، 192 – 6، 201 – 15، 252 – 21، 262 – 13، 262 – 15، 351 – 12، 357 – 7، 357 – 27، 421 – 9، 456 – 8، 589 – 24، 547 – 8، 627 – 17، 640 – 3، 660 – 6، 662 – 12، 681 – 8، 787 – 17، 809 – 24 I، 61 – 12، 90 – 8، 201 – 13، 265 – 6، 293 – 20، 320 – 2، 325 – 2، 325 – 6، 341 – 14، 431 – 15، 324 – 19، 448 – 2، 448 – 4، 601 – 17، 612 – 3، 613 – 10 II: 31 – 4، 95 – 6، 274 – 18، 353 – 2، 420 – 13، 442 – 1: 522 – 13، 485 – 6، 481 – 15، 180 – 8، 220 – 8 III.

üzəldi ئۈزۈلدى، ھالدىن كەتتى، قىينالدى. 158 – 23 · I
· 8 – 264

(üzəlür – üzəlmək ئۈزۈلمەك) 158 – 26 · I 264 – 12 ·

üzdi ئۈزدى. 136 – 13 · I 223 – 15 ·

(üzər – üzmək ئۈزمەك) 136 – 14 · I 223 – 17 ·

üzitti ئۈزتى: ol anïŋ ḳulaḳïn üzitti — ئۇ (تولا سۆزلەپ) ئۇنىڭ قۇلىقىنى پاك قىلىۋەتتى. 167 – 13 · I 280 – 18 ·

(üzitür – üzitmək ئۈزتمەك) 167 – 15 · I 281 – 2 ·

üzləndi ئۈزلەندى، كۆپۈكلەندى. 201 – 27 · I 342 – 12 ·

(üzlənür – üzlənmək ئۈزلەنمەك) 201 – 28 · I 342 – 13 ·

üzlündi ئۈزۈلدى. 201 – 25 · I 342 – 9 ·

(üzlünür – üzlünmək ئۈزۈلمەك) 201 – 26 · I
· 10 – 342

üzlüxdi ئۈزۈلۈشتى. 188 – 14 · I 319 – 5 ·

(üzlüxür – üzlüxmək ئۈزۈلۈشمەك) 188 – 18 · I
· 11 – 319

üzsədi ئۈزگۈسى كەلدى. 214 – 6 · I 365 – 14 ·

(üzsər – üzsəmək ئۈزسەمەك) 214 – 7 · I 365 – 15 ·

üztürdi ئۈزدۈردى. 175 – 18 · I 295 – 10 ·

(üztürür – üztürmək ئۈزتۈرمەك) 175 – 19 · I
· 11 – 295

üzüklük ئۈزۈكلۈك، ئۈزۈلگەنلىك. 126 – 7 · I 206 – 10 ·

üzüldi ئۈزۈلدى. 159 – 1 · I 264 – 13 ·

(üzülür – üzülmək ئۈزۈلمەك) 159 – 2 · I 264 – 14 ·

üzülgən ئۈزۈلۈپلا تۇرىدىغان. 130 – 26 · I 215 – 1 ·

üzüm ئۈزۈم. 67 – 23، 77 – 20، 148 – 4، 150 – 19،
217 – 27، 222 – 23، 268 – 15، 389 – 7، 417 – 6،
480 – 8، 496 – 19، 542 – 18، 606 – 21، 697 – 12،
779 – 22، 841 – 21، 995 – 9 · I 103 – 1، 119 – 17،
244 – 4، 248 – 17، 380 – 16، 458 – 8، 667 – 15: II
23 – 19، 141 – 18، 174 – 14، 265 – 2، 385 – 10: III
165 – 2، 279 – 5، 560 – 2 ·

üzümləndi ئۈزۈملىدى، ئۈزۈملۈك بولدى، ئۈزۈم چۈشتى. 227 – 8 · I
· 7 – 388

(اُزُمْلَنُـرْ – اُزُمْلَنْمـاكْ *üzümlənür – üzümlənmək*) I ·10 – 227
·9 – 388

üzütlədi اُزُتْلادِي بېخىل كۆردى. ·15 – 230 I ·12 – 393

(اُزُتْـلارْ – اُزُتْلامـاكْ *üzütlər – üzütləmək*) I ·16 – 230
·13 – 393

üzütlük اُزُتْلُـكْ ئۆزۈتلـۈك، بـېخىللىق، پىخسـىقلىق. ·5 – 125 I
·9 – 204

üzüxdi اُزُشْدِي ئۆزۈشتى. ·19 – 150 I ·17 – 248

(اُزُشُـورْ – اُزُشْـماكْ *üzüxür – üzüxmək*) I ·22 – 150
·21 – 248

üzüxdi اُزُشْدِي چېپىشتى. ·23 – 150 I ·22 – 248

(اُزُشُورْ – اُزُشْماكْ *üzüxür – üzüxmək*) ·3 – 249 I ·25 – 150

üzmə اُزْما ئۆجمە. ·2 – 109 I ·11 – 175

üzük اُزُكْ بوغـۇم، ھىجـا، ھـەرپ. ·13 – 65، ·14 – 65 I ·17 – 97،
·20 – 97

üzümləndi اُزُمْلَنْدِي ئۆجمىلەندى. ·5 – 229 I ·12 – 391

(اُزُمْلَنُـرْ – اُزُمْلَنْمـاكْ *üzümlənür – üzümlənmək*) I ·6 – 229
·14 – 391

üzik اُذِيكْ، اُوذِيكْ، اُذكْ ئۇدۇك، كۆيۈك. ئىشق ـ مۇھەببەتنىڭ قوزغىلىشى.
·1 – 647 ،·18 – 510 ،·25 – 168 ،·12 – 63 ،·10 – 63
·5 – 203 II ؛·20 – 283 ،·15 – 93 ،·13 – 93 I ·2 – 883
·9 – 353 III ؛·10 – 456

üzləndi اُذْلَنْدِي كۆيلىدى. ·5 – 201 I ·3 – 341

(اُذْلَنُرْ – اُذْلَنْماكْ *üzlənür – üzlənmək*) ·5 – 201 I ·4 – 341

üzrədi اُذْرادِي ئاۋۇدى، كۆپەيدى. ·22 – 211 I ·6 – 361

(اُذْرارْ – اُذْراماكْ *üzrər – üzrəmək*) ·22 – 211 I ·7 – 361

üzrəg اُذْرَكْ: *üzrəg nəŋ* — كۆپەيگەن نەرسە. ·9 – 88 I ·16 – 139

üzrətti اُذْرَتّى ئاۋۇتتى، كۆپەيتتى. ·18 – 203 I ·15 – 345

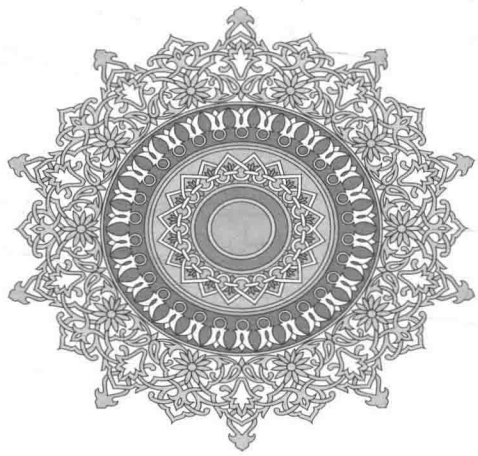
(اُذْرَتُرْ – اُذْرَتْماكْ *üzrətür – üzrətmək*) ·19 – 203 I ·17 – 345

üzük اذْكْ ئۇدۇك، كۆيۈك. ئىشق ـ مۇھەببەتنىڭ قوزغىلىشى. ·18– 192
·1 – 326 I

wa وا «ۋاھ ~ ۋاي» مەنىسىدە. 851 – 6، 851 – 7 · III 296 – 11، 296 – 12 ·

wərəŋ وَرَنْـــــــكْ ۋەرەڭ. يــەر ئىســمى. 112 – 21 · I 182 – 2 · قارالڭ: *ürəŋ* ·

xa شا سار. بىر خىل قۇش. 848 – 10، 848 – 11 · III 291 – 15، 291 – 17.

xabuk شابۇك تېز، چاپسان. 122 – 30 · I 199 – 10.

xaoʏiladï شَغيلادي شارقىرىدى. 928 – 14 · III 442 – 9.

xalaxu شَلاشۇ شالاشۇ. بىر خىل رەخت. 339 – 1 · I 581 – 18.

xamuxa شَمُوشا شۇمشە. بىر خىل ئوت. 339 – 2 · I 581 – 19.

xap شَبْ شاپ، پات، تېز، چاپسان. 245 – 3 · I 418 – 16.

xap شابْ شاپ. ئىملىق سۆز. 797 – 21 · III 199 – 5.

xap xap شابْ شابْ شاپ - شۇپ، شاق - شاق. ئىملىق سۆز. 797 – 21، 797 – 21، 797 – 23 · III 199 – 5، 199 – 6، 199 – 8.

xar xar شَرْ شَرْ شار - شار. قاتتىق يامغۇر ئاۋازى. 248 – 5 · I 424 – 12.

xat شَتْ جۇرئەت، جاسارەت. 246 – 1 · I 420 – 10.

xav شافْ شاپ. ئۇشلەڭگە ئوخشاش بىر خىل ئوت. 804 – 24 · III 212 – 3.

xax شاشْ شاش. شەھەر ئىسمى. 801 – 5 · III 205 – 14.

xəbiŋ شَبِنكْ كىچىك تۆمۇر چوقماق، تۆمۇر ھاسا. چىگىلچە. 963 – 19 · III 504 – 4.

xəkirtük شَكِرْتُكْ پىستە. 384 – 13 · I 659 – 11.

xəl xül شَلْ شُلْ: *xəl xül əliklig* — قولى قولاشمايدىغان ئادەم. 256 – 17 · I 438 – 18.

xənbüy شَنْبُوىْ قاتار مەشرەپ. كەنچەكچە. 869 – 7 · III 329 – 14.

xənqü شَنْجُو، شانْجُو شەنچۇ. شەھەر ئىسمى. 318 – 19 · I 544 – 15.

xəxdi شَشْدي شەشتى ~ يەشتى. 631 – 21 · II 427 – 15.

(شَشْـــــارْ – شَشْـــــماكْ xəxmək – xəxər) II ·23 – 631
·18 – 427

xəxildi شَشِلْدِي شېشىلدى ~ يېشىلدى. 495 – 16· II 172 – 13·

(شَشِـــلُرْ – شَشِـــلْماكْ xəxilmək – xəxilür) II ·18 – 495
·17 – 172

xəxtürdi شَشْتُرْدِي شەشتۇردى ~ يەشتۇردى. 543 – 12· II 266 – 10·

xi شِي خوش. تەكەللۇپ سۆز. 848 – 15· III 292 – 3·

xïn شِينْ تەخت؛ تۆشەك. چىگىلچە. 793 – 8· III 190 – 21·

xïx شِشْ شىش، چوكا. 621 – 16· II 411 – 9·

xoqlu شُغْلُو ئىتئۇزۇمى. 328 – 8· I 561 – 14·

xəpik شُبِكْ شۆپۈك. 297 – 6· I 506 – 17·

xu شُو «چۇ» مەنىسىدە قوللىنىلمىغان يارەمچى سۆز. 848 – 13·، 848 – 13·، 291 III ·14 – 848، ·19 – 291، ·1 – 292، ·2 – 292

xu شو شۇ. خاقان ئىسمى. 998 – 9· III 564 – 10·

xu شو شۇ. قەلئە ئىسمى. 998 – 10· III 564 – 12·

xutï شُتِي قىرىقئاياغ. 853 – 18· III 301 – 2·

xuvxattï شُقْشَتِّي شۇرلاتتى، پىچىرلاتتى. 666 – 9· II 493 – 5·

(شُقْشَتُورْ – شُقْشَـــتْماقْ xuvxatur – xuvxatmaq) II ·11 – 666
·8 – 493

xuvxaxdï شُقْشَخْدِي شۇرلاشتى. 676 – 18· II 512 – 17·

(شُقْشَخُورْ – شُقْشَخْـــماقْ xuvxaxur – xuvxaxmaq) ·19 – 676
II ·2 – 513

xük شُكْ شۈك. 255 – 20·، 255 – 21· I 437 – 6·، 437 – 7·

xünük شُنُكْ چۈلۈك. چىنارنىڭ بىر خىلى. 297 – 11· I 507 – 3·

xüŋlə شُنْكْلا شۈڭلە. بىر خىل ئوت. 971 – 4· III 517 – 12·

xüt شُـــوتْ كىيلىپ چىقىش، ئۇرۇق ـ نەسەب. خوتەن تىلىدا. 780 – 16· III 166 – 13·

xütük شُتُكْ كالا ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھايۋانلارنىڭ مۈڭگۈزىدىن ياسالغان دۇۋەت. 297 – 8· I 506 – 20·

xütük شُتُكْ: xütük saqal — ئۆچكە ساقال. 297 – 9· I 507 – 1·

ya يـــا يـا ~ يـاي· 851 – 9، 274 – 14، 380 – 2، 380 – 12،
408 – 14، 431 – 10، 439 – 14، 446 – 6، 447 – 14،
447 – 15، 450 – 17، 451 – 10، 451 – 23، 452 – 13،
452 – 17، 474 – 16، 488 – 12، 503 – 21، 506 – 24،
546 – 13، 552 – 14، 557 – 19، 703 – 2، 729 – 12،
746 – 1، 749 – 16، 868 – 26، 924 – 10، 993 – 9· III
296 – 15؛ I 467 – 14، 651 – 11، 652 – 3؛ II 8 –
11، 131 – 4، 189 – 9، 271 – 18، 293 – 17؛ III 20 –
2، 67 – 5، 98 – 1، 105 – 8، 329 – 4، 434 – 12، 556 – 12·

ya يا ئىنكار قىلىش قوشۇمچىسى· 851 – 18· III 297 – 6·

yaba يَبا هۆل ۋە نەم نەرسە. ئوغۇزچە· 708 – 7· III 29 – 5·

yabak¸u يَباقُو ياباقۇ. قەبىلە ئىسمى· 717 – 20· III 47 – 7·

yabak¸u يَباقُو يۇلما، چىگىچ· 717 – 21، 717 – 22· III 47 – 8، 47 – 10·

yabak¸u يَباقُو: *yabak¸u suvï* — ياباقۇ سۇيى. دەريا ئىسمى· 718 – 1· III
47 – 11·

yabaŋ يَبَنكْ ياۋان· 965 – 29· III 508 – 14·

yadaoɣ يَداغْ ياياق، پىيادە· 711 – 14· III 35 – 9·

yadïŋ يَدنكْ يېيىنغۇ، يېيىق· 966 – 1· III 508 – 18·

yaoɣ يـــاغْ ســۇ يـاغ· 808 – 18، 149 – 7، 167 – 3، 179 – 25،
249 – 17، 410 – 3، 468 – 17، 495 – 11، 514 – 7،
518 – 21، 544 – 6، 546 – 5، 546 – 11، 553 – 1،
553 – 2، 557 – 24، 562 – 9، 578 – 10، 579 – 18،

·22 – 679 ،6 – 642 ،26 – 631 ،5 – 591 ،24 – 586
·18 – 808 ،4 – 804 ،23 – 779 ،24 – 748 ،4 – 739
·22 – 916 ،1 – 879 ،17 – 857 ،25 – 856 ،3 – 828
III ·26 – 1013 ،19 – 1007 ،1 – 1007 ،21 – 924
:16 – 426 ،12 – 303 ،3 – 280 ،6 – 246 I :1 – 219
·3 – 219 ،11 – 210 ،5 – 172 ،1 – 119 ،12 – 11 II
·11 – 302 ،7 – 294 ،15 – 271 ،8 – 271 ،12 – 267
·3 – 428 ،6 – 357 ،10 – 348 ،14 – 334 ،7 – 332
·3 – 165 ،17 – 103 ،3 – 85 III :2 – 519 ،16 – 446
·10 – 420 ،3 – 346 ،17 – 252 ،1 – 219 ،10 – 210
·15 – 591 ،11 – 580 ،7 – 579

yaoɣak يَغـــــاقْ ياڭـاق· 712 – 9، 78 – 23، 207 – 8، 318 – 6· III
36 – 18: I 121 – 16، 353 – 3، 544 – 2·

yaoɣak‚lïoɣ يَغَقْلِغْ ياڭاقلىق· 729 – 13· III 67 – 7·

yaoɣak‚lïk‚ يَغَقْلِقْ ياڭاقلىق، ياڭاق ئۆسىدىغان يەر· 730 – 12· III 69 – 6·

yaoɣan يَغانْ پىل· 712 – 16· III 37 – 9·

yaoɣan təgin يَغانْ تِكِينْ ياغان تېگىن· ئەرلەر ئىسمى· 712 – 16· III 37 – 10·

yaoɣanlïoɣ يَغَنْلِغْ پىللىق، پىلى بار· 729 – 18· III 67 – 14·

yaoɣdï يَغْدِي ياغدى· 737 – 13· III 82 – 1·

(يَغارْ – يَغْماقْ yaoɣar – yaoɣmak‚) 737 – 19· III 82 – 5·

yaoɣï يَغـــي، يـــاغي يېغا، دۇشمەن· 708 – 13، 77 – 11، 138 – 4،
184 – 26، 196 – 20، 248 – 13، 256 – 21، 302 – 15،
335 – 21، 347 – 10، 394 – 16، 407 – 8، 410 – 14،
457 – 2، 464 – 6، 556 – 24، 577 – 6، 867 – 2، 931
– 227 ،7 – 119 I :12 – 29 III ·2 – 976 ،2 – 940 ،6
·16 – 515 ،20 – 438 ،2 – 425 ،9 – 333 ،14 – 312 ،4
·13 – 12 ،12 – 5 II :19 – 676 ،4 – 595 ،17 – 574
·1 – 326 III :1 – 330 ،10 – 292 ،9 – 110 ،16 – 96
·3 – 525 ،16 – 463 ،7 – 447

yaoɣïk‚tï يَغقْتِ دۇشمەنلەشتى· 748 – 9· III 102 – 13·

(يَغقـــارْ – يَغقْمـــاقْ yaoɣïk‚ar – yaoɣïk‚mak‚) 748 – 10· III
102 – 15·

yaoɣïladï يَغـــيلادِي دۇشمەنلەشتى، دۇشمەن كۆردى: جەڭ قىلدى، ئۇرۇشتى·
931 – 5· III 447 – 5·

(يَغـــيلارْ – يَغيلامـــاقْ *yaoɣïlar – yaoɣïlamak*) III ·7 – 931
·9 – 447

yaoɣïldï يَغلْدي ياغدۇرۇلدى. 750 – 3· III 106 – 5·

(يَغلُورْ – يَغلْماقْ *yaoɣïlur – yaoɣïlmak*) 750 – 4· III 107 – 1·

yaoɣïr يَغرْ يېغىر. 697 – 18· III 10 – 2·

yaoɣïrladï يَغرْلادي يېغىرىنى ساقايتتى. 942 – 10· III 468 – 5·

(يَغـــرْلارْ – يَغرْلامـــاقْ *yaoɣïrlar – yaoɣïrlamak*) III ·14 – 942
·11 – 468

yaoɣïrlandï يَغرْلَنْدي يېغىر بولدى. 775 – 13· III 156 – 8·

(يَغرْلَنُورْ – يَغرْلَنْماقْ *yaoɣïrlanur – yaoɣïrlanmak*) III ·14 – 775
·10 – 156

yaoɣïrlïoɣ يَغرْلِغْ يېغىرلىق. 728 – 21· 409 – 21· 697 – 18· III 65 –
13: II 10 – 16: III 10 – 3·

yaoɣïtoɣan يَغتْغانْ ياغدۇرىدىغان، ياغدۇرغۇچى. 731 – 17· III 71 – 9·

yaoɣïtoɣan يَغتْغانْ دۇشمەنلىك قىلىدىغان. 731 – 19· III 71 – 12·

yaoɣïttï يَغتّي ياغدۇردى. 650 – 16· II 463 – 13·

(يَغـــتُورْ – يَغتْمـــاقْ *yaoɣïtur – yaoɣïtmak*) II ·17 – 650
·14 – 463

yaoɣïx يَغشْ قۇربانلىق، بۇتلارغا ئاتاپ سويىدىغان قۇربانلىق. 698 – 15·
·15 – 11 III

yaoɣïz يَغزْ قوڭۇر. 698 – 6، 698 – 7· III 11 – 3، 11 – 5·

yaoɣk¸u ياغْقُو يامغۇرلۇق. 708 – 21· III 30 – 10·

yaoɣladï يَغْلادي ياغلىدى. 917 – 22· III 422 – 11·

(يَغْـــلارْ – يَغْلامـــاقْ *yaoɣlar – yaoɣlamak*) III ·23 – 917
·13 – 422

yaoɣlandï يَغْلَنْدي ياغلاندى، ياغلاشتى. 772 – 19· III 151 – 9·

(يَغْلَـــنُورْ – يَغْلَنْمـــاقْ *yaoɣlanur – yaoɣlanmak*) III ·20 – 772
·10 – 151

yaoɣlattï يَغْلَتّي ياغلاتتى. 680 – 12· II 520 – 8·

(يَغْلَـــتُورْ – يَغْلَتْمـــاقْ *yaoɣlatur – yaoɣlatmak*) II ·13 – 680
·10 – 520

yaoɣma يَغْما ياغما. قەبىلە ئىسمى. 716 – 8· III 44 – 9·

yaoɣma يَغْما ياغما. يەر ئىسمى. 706 – 10· III 44 – 12·

yaoɣmalandï يَغْمَلَنْدي ياغمىلاشتى. 843 – 13· III 282 – 4·

(يَغْمَلَنُورْ – يَغْمَلَنْمَاقْ yaoɣmalanur – yaoɣmalanmak) 843 – 14·
282 – 6· III

yaoɣmur يَغْمُرْ يامغۇر. 720 – 18، 92 – 3، 211 – 5، 270 – 3، 424 –
12، 494 – 7، 534 – 1، 650 – 16، 677 – 25، 731 – 17،
737 – 13، 750 – 3، 760 – 16، 761 – 24، 971 – 15،
1014 – 17· III 50 – 12؛ I 359 – 15، 460 – 5؛ II
36 – 15، 170 – 4، 248 – 7، 463 – 13، 515 – 3؛ III
71 – 10، 82 – 1، 106 – 5، 127 – 2، 130 – 2، 518 –
593 ،3 – 1·

yaoɣmurqïl يَغْمُرْجِلْ يامغۇرلۇق، يامغۇر كۆپ ياغمدىغان. 734 – 13، 734 –
13· III 76 – 10، 76 – 11·

yaoɣrïnladï يَغْرِنْلادِي تاغسقىغا ئۇردى. 943 – 7· III 470 – 1·

(يَغْرِنْلارْ – يَغْرِنْلامَاقْ yaoɣrïnlar – yaoɣrïnlamak) 943 – 8· III
470 – 3·

yaoɣrïttï يَغْرِتِّي يېغىر قىلدى. 678 – 8· II 516 – 6·

(يَغْرِتُورْ – يَغْرِتْمَاقْ yaoɣrïtur – yaoɣrïtmak) 678 – 9· II
516 – 8·

yaoɣru يَغْرُو يېقىن؛ ئۆپچۆرە، يېقىن ئەتراپ. 713 – 25، 713 – 25· III
40 – 1، 40 – 2·

yaoɣsadï يَغْسادِي ياغسىرىدى. 915 – 11· III 418 – 3·

(يَغْسَارْ – يَغْسَامَاقْ yaoɣsar – yaoɣsamak) 915 – 12· III
418 – 4·

yaoɣsïdï يَغْسِيدِي: yaoɣsïdï nəŋ — ئادەم ياغ تەمىنى تېتىدى. 915 – 13·
418 – 5· III

(يَغْسِيرْ – يَغْسِيماقْ yaoɣsïr – yaoɣsïmak) 915 – 19· III 418 – 8·

yaoɣturdï يَغْتُرْدِي ياغدۇردى. 761 – 24· III 130 – 2·

(يَغْتُرُرْ – يَغْتُرْماقْ yaoɣturur – yaoɣturmak) 762 – 2· III 130 – 4·

yaoɣudï يَغُودِي يېقىنلىدى، يېقىنلاشتى. 757 – 1· III 120 – 5·

(يَغُورْ – يَغُوماقْ yaoɣur – yaoɣumak) 757 – 2· III 120 – 7·

yaoɣuk, يَغُوقْ، يَغُقْ يېقىن. 712 – 10، 329 – 12، 707 – 2، 747 – 20،
880 – 17· III 37 – 1؛ I 563 – 15؛ III 27 – 7، 101 –
349 ،16 – 9·

yaoɣutoɣan يَغُتْغانْ يېقىنلاشتۇرىدىغان، يېقىن قىلىپ كۆرسىتىدىغان. 731 –
14· III 71 – 5·

yaoquttï يَغُـــتّي يېقىنلاشتۇردى، يېقىنلاتتى؛ كەلتۈردى. 650 – 5· II
·15 – 462
(يَغُتُورْ – يَغُتْماقْ yaoqutur – yaoqutmak) 650 – 7· II ·1 – 463
yaoquxdï يَغُشْدي يېقىنلاشتى. 746 – 4· III 98 – 5·
(يَغُشُـــورْ – يَغُشْـــماقْ yaoquxur – yaoquxmak) 746 – 5· III
·7 – 98
yahsïndï يَخْســـنْدي: ər kaftan yahsïndï — ئادەم تون يېپىنچاقلىدى.
771 – 10· III 149 – 4·
(يَخْســـنُورْ – يَخْســـنْماقْ yahsïnur – yahsïnmak) 771 – 13· III
149 – 8·
yahxï يَخْشي ياخشى. 714 – 19، 59 – 21، 714 – 20· III 41 – 5؛
I 87 – 13؛ III 41 – 6·
yak, ياقْ: yak, yuk — قاچا يوقى. 808 – 19· III 219 – 3·
yak, yaoquk, ياقْ يَغُقْ يىراق - يېقىن تۇغقانلار. 712 – 11· III 37 – 2·
yak,a يَقا ياقا. كىيىمنىڭ ياقىسى. 708 – 18، 153 – 24· III 30 –
7؛ I 254 – 7·
yak,dï يَقْدي ياقتى؛ يېقىنلاشتى، تەگكۈزدى. 738 – 17· III 84 – 5·
(يَقارْ – يَقْماقْ yak,ar – yak,mak) 739 – 3· III 85 – 2·
yak,ï يَقي: yak,ï yuk,ï ər — يېقى - يوقى ئادەم. خۇشامەتچى، يالاقچى
ئادەم. 708 – 19· III 30 – 8·
yak,ïoq يَقــــغْ مەلھەم. 700 – 17، 310 – 13، 738 – 17، 746 – 15،
762 – 12· III 15 – 10؛ I 530 – 10؛ III 84 – 5، 99
5، 131 – 6·
yak,ïldï يَقلْدي يېقىنلىشىلدى، يېقىنلاشتى. 751 – 10· III 109 – 8·
(يَقلُورْ – يَقلْماقْ yak,ïlur – yak,ïlmak) 751 – 11· III 109 – 9·
yak,ïn يَقـــنْ يېقىن. 706 – 21، 706 – 21، 707 – 2· III 27 – 4،
27 – 5، 27 – 7·
yak,ïxdï يَقشْدي يېقىشتى؛ يېقىنلاشتى. 746 – 15· III 99 – 5·
(يَقشُـــورْ – يَقشْـــماقْ yak,ïxur – yak,ïxmak) 746 – 22· III
99 – 14·
yak,rï يَقْري ئىچ ماي. 714 – 11، 714 – 13· III 40 – 16، 40 – 17·
yak,rï yaoqï يَقْري ياغي چاۋا ياغ. 915 – 16· III 418 – 6·
yak,rïk,an يَقْـــرِقَنْ پىندىق چوڭلۇقىدا مېۋىسى بولغان بىر خىل ئۆسۈملۈك.
733 – 21· III 75 – 6·

yak‚rïk‚an يَقْرِقانْ مۇز ياغ، توڭ ياغ. 733 – 23· III 75 – 9·

yak‚rïlandï يَقْرِلَنْدِي ياغ ئالدى، ياغ يىغدى. 843 – 6· III 281 – 10·

(يَقْرِلَنُورْ – يَقْرِلَنْمـاقْ yak‚rïlanur – yak‚rïlanmak) 843 – 7· III 281 – 12·

yak‚turdï يَقْتُرْدِي ياقتۇردى؛ ئوت قويدۇردى. 762 – 12· III 131 – 5·

(يَقْتُـرُرْ – يَقْتُرْمـاقْ yak‚turur – yak‚turmak) 762 – 14· III 131 – 9·

yak‚u يَقُو يامغۇرلۇق. 708 – 21· III 30 – 10·

yak‚urdï يَقُرْدِي يېقىنلاشتۇردى. 742 – 18· III 91 – 7·

(يَقُرُرْ – يَقُرْماقْ yak‚urur – yak‚urmak) 742 – 19· III 91 – 9·

yak‚urdï يَقُـرْدِي ئېغىر نەپەس ئالدى، دېمى سىقىلدى. 742 – 20· III 91 – 11·

(يَقُـرُرْ – يَقُرْمـاقْ yak‚urur – yak‚urmak) 742 – 21· III 91 – 13·

yal يـالْ يـال ~ يـايل. 809 – 6، 700 – 21· III 219 – 11، 15 – 14·

yala يَلا يالا، تۆھمەت. 708 – 27، 752 – 6· III 31 – 3، 111 – 2·

yaladï يَلادِي يالا چاپلىدى، تۆھمەت قىلدى. 757 – 4· III 120 – 9·

(يَلارْ – يَلَماقْ yalar – yalamak) 757 – 5· III 120 – 12·

yalaldï يَلَلْدِي يالا چاپلاندى. 752 – 6· III 111 – 2·

(يَلَلُورْ – يَلَلْماقْ yalalur – yalalmak) 752 – 7· III 111 – 4·

yalaqï يَلاجِي يالىچى، يالىخور، يالا چاپلايدىغان. 717 – 7· III 46 – 3·

yalaqï yuwoqa يَلاجِي يُوغا قاتلىما نانىڭ بىر خىلى. 708 – 27، 717 – 8· III 31 – 3، 46 – 5·

yalavaq يَلاڤَجْ ئەلچى، پەيغەمبەر. ئۇيغۇرچە. 627 – 24· II 421 – 8·

yalavaq يَلاڤَـجْ ئەلچى، پەيغەمبەر. 726 – 27، 74 – 4· III 63 – 7؛ I 113 – 11·

yalavar يَلاڤَرْ خاقانىڭ ئەلچىلىرىگە بېرىلىدىغان نام، خانىڭ ئەلچىسى. ئۇيغۇرچـە. 726 – 28، 727 – 2، 627 – 24· III 63 – 9، 63 – 10؛ II 421 – 9·

yalawaq يَـلاوَجْ ئـەلچى، پـەيغەمبەر. 61 – 18، 74 – 3، 726 – 27، 1016 – 7· I 90 – 14، 113 – 11؛ III 63 – 7، 595 – 11·

yaldï يَلْـدِي يالىلدىدى، يالقۇنلىدى، كۆيدۇردى. 739 – 10· III 85 – 11·

(يَلارْ – يَلْماقْ yalar – yalmak) III ·12 – 739 ·15 – 85

yaldradï يَلْدْرَدِي يالتىرىدى. 1014 – 28· III 593 – 11·

(يَلْدْرِيـــرْ – يَلْدْرِمـــاقْ yaldrïr – yaldrïmak) III ·1 – 1015 III ·14 – 593

yaldurk, يَلْـــدْرُقْ يـالتىراق. 1011 – 15، 1011 – 16· III 587 – 13، 587 – 15·

yaloqa يَلْغـــا: kara yaloqa — قارا يالغا. داۋان ئىسمى. 715 – 1· III 42 – 2·

yaloqadï يَلْغادِي يالىدى. 916 – 10· III 419 – 13·

(يَلْغارْ – يَلْغاماقْ yaloqar – yaloqamak) 916 – 11· III 419 – 14·

yaloqan يَلْغانْ يالغان. 718 – 18، 718 – 18، 718 – 19· III 48 – 10، 48 – 11، 48 – 12·

yaloqandï يَلْغَنْدِي يالىۋالدى. 771 – 21· III 149 – 18·

(يَلْغَـــنُورْ – يَلْغَنْمـــاقْ yaloqanur – yaloqanmak) III ·22 – 771 ·2 – 150

yaloqandurdï يَلْغَـــنْدُرْدِي: ar yaloqandurdï — ئادەم يالغانچى بولدى. 776 – 22· III 159 – 9·

(يَلْغَنْدُرُرْ – يَلْغَنْدُرْمـــاقْ yaloqandurur – yaloqandurmak) 776 – 23· III 159 – 11·

yaloqattï يَلْغَتِّي يالاتتى. 679 – 20· II 518 – 17·

(يَلْغَـــتُورْ – يَلْغَتْمـــاقْ yaloqatur – yaloqatmak) II ·21 – 679 ·1 – 519

yaloqaxdï يَلْغَشْدِي يالاشتى. 767 – 6· III 140 – 15·

(يَلْغَشُـــورْ – يَلْغَشْـــماقْ yaloqaxur – yaloqaxmak) III ·7 – 767 ·17 – 140

yaloqu يَلْغُو ئەخمەق. ئوغۇزچە. 715 – 10· III 42 – 9·

yalïoq يَلِغْ قۇش تاجىسى. 700 – 19· III 15 – 12·

yalïoq يَلِغْ يايل ~ يال. 700 – 21· III 15 – 14·

yalïoq يَلِغْ ئېگەرنىڭ ئالدىنقى ۋە ئارقا قاشلىرى. 701 – 7، 701 – 8، 701 – 8· III 16 – 13، 16 – 14، 16 – 15·

yalïoqlandï يَلِغْلَـــنْدِي: takuk yalïoqlandï — خورازنىڭ تاجىسى چىقتى. 775 – 27· III 157 – 14·

(يَلِغْلَنُورْ – يَلِغْلَنْمـــاقْ yalïoqlanur – yalïoqlanmak) III ·28 – 775 ·16 – 157

yalïm يَلِمْ: yalïmkaya — تىك قىيا. 705 – 2· III 24 – 3·

yalïman يَلِيمَانْ تۈشمۈتۈشتىن قىلىنغان ھۈجۈم، باسقۇنچىلىق ھۈجۈمى. 719 – 10· III 49 – 11·

yalïn يَلِنْ يېلىن، يالقۇن. 707 – 13· III 28 – 2·

yalïndak يَلِنْدَقْ يالىڭاچ. 730 – 15· III 69 – 9·

yalïndï يَلِنْدِي يالىڭاچلاندى. 754 – 3· III 115 – 3·

yalïnur – yalïnmak (يَلِنُورْ – يَلِنْمَاقْ) 754 – 4· III 115 – 4·

yalïŋ يَلِنْكْ يالاڭ، يالىڭاچ. 966 – 4، 966 – 6، 966 – 7· III 509 – 4، 509 – 6، 509 – 7·

yalïŋuk يَلِنْكُوقْ، يَلِنْكُقْ ئادەم، ئىنسان، كىشى. 45 – 6، 45 – 24، 158 – 12، 181 – 20، 301 – 5، 639 – 16، 649 – 16، 664 – 21، 740 – 10، 793 – 20، 856 – 11، 885 – 12، 975 – 4؛ 513 – 1، 307 – 12· 263 – 12، 62 – 12، 61 – 12 I 21· II 442 – 8، 461 – 10، 490 – 2؛ III 87 – 7، 191 – 14، 306 – 10، 358 – 1، 524 – 11·

yalïŋus يَلِنْكُوسْ يالغۇز. 789 – 9· III 183 – 7·

yalïxdï يَلِشْدِي: olar bir əkindigə ooqrï yalïxdï — ئۇلار بىر - بىرىگە ئوغرى دەپ يالا چاپلاشتى. 747 – 8· III 100 – 10·

yalïxur – yalïxmak (يَلِشُورْ – يَلِشْمَاقْ) 747 – 9· III 101 – 2·

yalqdï يَلْقْدِي يالقىدى ~ يېلىقدى، زېرىكتى. 1013 – 22· III 591 – 11·

yalqar – yalqmak (يَلْقَارْ – يَلْقْمَاقْ) 1013 – 24· III 591 – 13·

yalma يَلْما يېپىنچا، يامغۇرلۇق. 716 – 1· III 44 – 14·

yalŋu يَلْنكُو ئىلەڭگۈچ ~ گۈلەڭگۈچ. 971 – 24· III 518 – 13·

yalŋuk يَلْنكُقْ يالڭۇق، ئادەم ئەلەيھىسسالام. 975 – 19· III 524 – 10·

yalŋuk يَلْنكُقْ ئىنسانىيەت. 975 – 27· III 525 – 1·

yalŋuk يَلْنكُقْ دېدەك. ئوغۇز، قىپچاق ۋە سۇۋار تىللىرىدا. 976 – 9· III 525 – 11·

yalŋuladï يَلْـــنكُولادِي ئىلەڭگۈچ ئۇچىتى، گۈلەڭگۈچ ئۇچىتى. 996 – 1· III 561 – 6·

yalŋular – yalŋulamak (يَلْـــنكُولارْ – يَلْنكُولامـــاقْ) 996 – 3· III 561 – 9·

yalŋus يَلْنكُوسْ يالغۇز. 975 – 9· 975 – 12· III 523 – 13، 524 – 2·

yalpï يَلْپِي يالپا، يالپاق ~ ياپىلاق. 712 – 29· III 38 – 3·

yalt يَلْتْ تىك. 696 – 3· III 7 – 1·

yaltoqa يَلْتَغا زاڭلىق، مەسخىرە. 1011 – 13· III 587 – 11·

yalturdï يَلْتُرْدِ يالىلداتتى. 763 – 1· III 132 – 4·

yalturmaq, (يَلْتُرْمَاقْ – يَلْتُرُرْ) *yalturur – yalturmak* III 763 – 2· 132 – 5·

yalvadï يَلْۋادِ يالىدى. 916 – 22· III 420 – 10·

yalvamak, (يَلْۋاماقْ – يَلْۋار) *yalvar –* III 916 – 24· 420 – 13·

yalvandï يَلْۋَنْدِ يالىۋالدى، يالىدى. 772 – 1· III 150 – 4·

yalvanmak, (يَلْۋَنْماقْ – يَلْۋَنُورْ) *yalvanur – yalvanmak* III 772 – 2· 150 – 6·

yalvardï يَلْۋَرْدِ يالۋاردى ~ يالۋۇردى. 764 – 13· III 135 – 11·

yalvarmak, (يَلْۋَرْماقْ – يَلْۋَرُرْ) *yalvarur – yalvarmak* III 764 – 14· 135 – 13·

yalvattï يَلْۋَتتِ يالاتتى. 679 – 22· II 519 – 2·

yalvatmak, (يَلْۋَتْماقْ – يَلْۋَتُورْ) *yalvatur – yalvatmak* II 679 – 23· 519 – 4·

yam يامْ، يَمْ كۆزگە ۋە باشقا نەرسىلەرگە چۇشۇپ قالىدىغان خەس، چاڭ ـ توزان، ئەخلەت. 694 – 12، 809 – 8· III 4 – 3، 219 – 13·

yamadï يَمادِ يامىدى. 758 – 3· III 122 – 6·

yamar, (يَمارْ – يَماماقْ) *yamar – yamamak* III 758 – 4· 123 – 1·

yamaoq يَماغْ ياماغ ~ ياماق. 711 – 17، 419 – 24· III 35 – 13؛ II 28 – 9·

yamaoqlïoq يَمَغْلِغْ ياماقلىق، يامىقى بار. 729 – 5· III 66 – 16·

yamaoqlïk, يَمَغْلِقْ ياماقلىق. 730 – 9· III 69 – 2·

yamaoqu يَماغُو يامىلىدىغان. 717 – 18· III 47 – 5·

yamaldï يَمَلْدِ يامالدى. 751 – 16· III 110 – 4·

yamalmak, (يَمَلْماقْ – يَمَلُورْ) *yamalur – yamalmak* III 751 – 17· 110 – 5·

yaman يَمانْ يامان. 712 – 22· III 37 – 17·

yaman ig يَمانْ ايگْ ماخاۋ كېسىلى. 712 – 22· III 37 – 17·

yamandï يَمَنْدِ يامىۋالدى. 754 – 10· III 115 – 14·

yamanmak, (يَمانْماقْ – يَمانُورْ) *yamanur – yamanmak* III 754 – 11· 115 – 16·

yamar يَمارْ، يَمَرْ يامار. يەر (ۋادى) ئىسمى. 711 – 12· III 35 – 6·

yamar suvï يَمارْ سُوڤِ يامار سۇيى. دەريا ئىسمى. 711 – 12· III 35 – 6·

yamaxdï يَمَشْدِ ياماشتى. 747 – 14 · III 101 – 7 ·
(يَمَشُــورْ – يَمَشْــماقْ yamaxur – yamaxmak) 747 – 15 · III
101 – 9 ·

yamaxdï يَمَشْدِ لاپچايدى، يېپىشتى. 832 – 26 · III 262 – 19 ·
(يَماشُــورْ – يَمَشْــماقْ yamaxur – yamaxmak) 832 – 27 · III
263 – 1 ·

yamdu يَمْدُو دوۋسۇن. 713 – 16 · III 39 – 5 ·

yamoqur يَمْغُرْ يامغۇر. 720 – 18 · III 50 – 12 ·

yamïz يَمزْ يىرتىق. دوۋسۇننىڭ ئىككى يېنى، ئىككى ساغرىنىڭ قورساقتا
تۇتاشقان يېرى. 698 – 11 · III 11 – 9 ·

yamladï يَمْلادِ يامدىدى، سۇپۇردى. 918 – 23 · III 424 – 4 ·
(يَمْــلارْ – يَمْلامــاقْ yamlar – yamlamak) 918 – 24 · III
424 – 6 ·

yamlan يَمْلانْ يالمانتاقتاق. 718 – 26 · III 49 – 4 ·

yamlattï يَمْلَتِ يامداتتى، سۇپۇرتتى. 681 – 1 · II 521 – 5 ·
(يَمْلَــتُورْ – يَمْلَتْمــاقْ yamlatur – yamlatmak) 681 – 2 · II
521 – 7 ·

yamlaxdï يَمْلَشْــدِ يامىلاشــتى ~ يامداشــتى، سۇپۇرۇشــتى. 768 – 18 · III
143 – 6 ·
(يَمْلَشُــورْ – يَمْلَشْــماقْ yamlaxur – yamlaxmak) 768 – 20 · III
143 – 9 ·

yamlïoq يَمْلِغْ، يامْلِغْ خەسلىك. 723 – 2، 723 – 3 · III 56 – 10، 56 – 11 ·

yamraxdï يَمْرَشْدِ قوشۇلدى، ئارىلاشتى. 766 – 15 · III 139 – 3 ·

yan يانْ يانپاش سۆڭىكىنىڭ بېشى. 809 – 9 · III 219 – 15 ·

yan يانْ يانپاش سۆڭىكى. 809 – 9 · III 219 – 15 ·

yana يَنــا يانا ~ يەنە. 709 – 18، 816 – 22، 56 – 26، 120 – 30،
335 – 20، 359 – 29، 623 – 29، 695 – 5، 816 – 22 · III
32 – 17، 233 – 8: I 81 – 18، 195 – 11، 574 – 16،
617 – 4: II 415 – 12: III 5 – 2، 233 – 9 ·

yandak, يَنْدَقْ يانتاق. 724 – 11 · III 59 – 4 ·

yandak, qəkər يَنْدَقْ چَكَرْ يانتاقشېكىرى، تەرەنجىۋىل. 724 – 11 · III 59 – 5 ·

yandï يَنْدِ ياندى، قايتتى: قورقۇتتى: قۇستى، ياندۇردى. 740 – 5 · III
87 – 2 ·
(يَنارْ – يَنْماقْ yanar – yanmak) 740 – 15 · III 87 – 13 ·

yandïk, يَنْدِقْ ئاددىي، ئادەتتىكى. 724 – 13 · III 59 – 7 ·

yandurdï يُنْدُرْدِي ياندۇردى، قۇستى. 763 – 22 · III 134 – 1 ·

(يُـنْدُرُرْ – يُنْدُرْمـاقْ yandurur – yandurmak) III · 2 – 764 III · 6 – 134

yanïoq يَنِغْ قۇسۇق. 701 – 10 · III 16 – 17 ·

yanïoq يَنِغْ يېنىش، تەھدىت. 701 – 11 · III 16 – 19 ·

yanlïk, يَنْلِقْ پادىچىلار توۋرىسى. 725 – 2 · III 60 – 7 ·

yanqïk, يَنْجِقْ يانچۇق. 595 – 5 · II 365 – 1 ·

yanqïldï يَـنْجِلْدِي يانچىلدى ~ يانجىلدى، يانجىلىپ كەتتى، مىجىلىپ كەتتى. 769 – 23 · III 145 – 15 ·

(يَـنْجِلُورْ – يَنْجِلْمـاقْ yanqïlur – yanqïlmak) III · 26 – 769 III · 19 – 145 ·

yanquk, يَنْجُقْ يانچۇق؛ ھەميان. 725 – 4، 407 – 14 · III 60 – 9؛ II 6 – 7 ·

yanudï يَنُودِي كاپلىدى، بىلىدى. 758 – 5 · III 123 – 2 ·

(يَنُورْ – يَنُوماقْ yanur – yanumak) III · 8 – 758 III · 6 – 123 ·

yanuldï يَنُلْدِي كاپلاندى، ئىتتىتىلدى. 751 – 18 · III 110 – 7 ·

(يَنُولُـرْ – يَنُلْمـاقْ yanulur – yanulmak) III · 20 – 751 III · 10 – 110 ·

yanut يَنُتْ، يَنُوتْ بەدەل. بىر نەرسىنىڭ باراۋىرىگە بېرىلگەن ھەق. 697 – 6، 711 – 8 · III 9 – 3، 35 – 1 ·

yanut يَنُوتْ جاۋاب. 711 – 7 · III 34 – 9 ·

yaŋ يَنِكْ ئەندىزە، قېلىپ. 956 – 20 · III 493 – 13 ·

yaŋa يَنكا ياقا، قىرغاق. ئوغۇزچە. 963 – 7 · III 503 – 10 ·

yaŋak, يَنَكْ يان، ياق، تەرەپ. 330 – 7 · I 564 – 18 ·

yaŋak, يَنكـاقْ ياڭاق. ئېغىزنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى چىشلار جايلاشقان سۆڭەك. 969 – 8 · III 514 – 2 ·

yaŋalduruk, يَـنكلدُرق يامغۇرلۇق بۆك، يامغۇرلۇققا تىكىپ قويۇلغان كىگىز قالپاق. 979 – 23 · III 530 – 11 ·

yaŋan يَنكـان ئاق باش قاغا. 968 – 26، 870 – 3 · III 513 – 7، 331 – 5 ·

yaŋan يَنكانْ پىل. 969 – 11، 908 – 15 · III 514 – 6، 404 – 2 ·

yaŋï يَنكِي يېڭى. 963 – 8، 285 – 8 · III 503 – 12؛ I 487 – 5 ·

yaŋï balïk, يَنكِي بَلِقْ ياڭىبالىق. شەھەر ئىسمى. 95 – 23 · I 153 – 3 ·

yaŋïla يَنكيلا يېڭمدىن، يېڭىباشتىن. 972 – 17· III 519 – 13·

yaŋïladï يَنكيلادي يېڭىلىدى. 992 – 16· III 555 – 11·

(يَنكيلارْ – يَنكيلاماقْ *yaŋïlar – yaŋïlamak*) III 992 – 17· III 555 – 13·

yaŋïloqan يَنكلْغانْ يېڭىلىشىدىغان، ئادىشىدىغان. 979 – 6· III 529 – 14·

yaŋk¸u يَنكْقُو يانغۇ، ئەكس سادا، قايتقان ئاۋاز. 971 – 13، 971 – 15· III 518 – 2، 518 – 3·

yaŋk¸uladï يَنكْقُولادي ئاۋاز قايتۇردى، ئەكس سادا چىقاردى. 995 – 23· III 560 – 14·

(يَنكْقُولارْ – يَنكْقُولاماقْ *yaŋk¸ular – yaŋk¸ulamak*) III 995 – 27· III 561 – 5·

yaŋk¸urdï يَنكْقُرْدي: *ər yaŋk¸urdï* — ئادەم غايىبتىن بىر ئاۋاز ئاڭلىغاندەك ياكى بىر نەرسە سەزگەندەك ئۇياق ـ بۇياققا قاردى. 987 – 25· III 546 – 12·

(يَنكْقُرارْ – يَنكْقُرْماقْ *yaŋk¸urar – yaŋk¸urmak*) III 987 – 26· III 546 – 14·

yaŋluk¸ يَنكْلُقْ يېڭىلىش، خاتالىق. 976 – 10· III 525 – 12·

yaŋradï يَنكْرادي ياڭرىدى، ئاۋاز چىقاردى: ئېيتىپ سالدى. 990 – 8· III 551 – 8·

(يَنكْرارْ – يَنكْراماقْ *yaŋrar – yaŋrmak*) 990 – 10· III 551 – 11·

yaŋrak¸ يَنكْرَقْ تاغلاردىكى تار ھاڭ، ئاستىدا ئېقىن ئاقىدىغان يول. 975 – 524 I 16· – 5·

yaŋrattï يَنْكْزَتّي ئاشكارىلاتتى. 683 – 24· II 526 – 13·

(يَنْكْزَتُورْ – يَنْكْزَتْماقْ *yaŋratur – yaŋratmak*) II 683 – 25· II 526 – 16·

yaŋxak¸ يَنكْشَقْ ۋات ـ ۋات. 975 – 18، 356 – 6· III 524 – 8؛ I 610 – 9·

yaŋxattï يَنْكْشَتّي ئايلاندۇردى، قايدۇردى. 684 – 1· II 526 – 17·

(يَنْكْشَتُورْ – يَنْكْشَتْماقْ *yaŋxatur – yaŋxatmak*) II 684 – 3· II 527 – 2·

yap يَبْ دۇگىلەك. ھەرقانداق دۇگىلەك نەرسە. 693 – 13· III 1 – 5·

yap يَبْ جاۋنغا. 693 – 15· III 1 – 8·

yap يَابْ: *yap yup* — ھىيلە، ھىيلە ـ مىكىر. 807 – 27· III 217 – 8·

yapak,ulak, يَـاقُلَقْ مۇشۇكياپىلاق، ھۇۋقۇش. ياباقۇچە ۋە يەمەكچە. 734 – 7·
III 76 – 4·

yapoqak, يَبْغَـاقْ ياپقاق ~ ياپماق. قۇشلارنى تۇتىدىغان بىر خىل تۇزاق.
723 – 4· III 56 – 12·

yapoquq يَـبْغُجْ ئېشەك ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھايۋانلارنى ھەيدەشتە ئىشلىتىلىدىغان تاياق. 720 – 14· I 50 – 8·

yapoqut يَبْغُـتْ يۇڭ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر سېلىنىپ تىكىلگەن تۇشەك، كۆرپە. 720 – 11· III 50 – 4·

yapï يَپِ نەمدەي، ئېگەر ياستۇقى. چىگىلچە. 708 – 8· III 29 – 6·

yapïoqlïoq يَبْغْلِغْ يېپىشقاق. 728 – 25· III 66 – 3·

yapïndï يَبْنْدِ يېپىندى، ياپتى، يېپىۋالدى. 752 – 12· III 111 – 11·
(يَبْنُورْ – يَبْنْمَاقْ yapïnur – yapïnmak) III 752 – 14·
111 – 14·

yapïtak, يَبْتَقْ ياۋىداق. 727 – 8، 727 – 8، 823 – 10· III 64 – 3،
64 – 4، 244 – 10·

yapïxdï يَبْشْدِ يېپىشتى. 743 – 17· III 93 – 2·
(يَبْشُرْ – يَبْشْمَاقْ yapïxur – yapïxmak) III 743 – 20·
93 – 6·

yapqan يَبْجانْ شۇڭاق. 718 – 13· III 48 – 3·

yapqundï يَبْجُنْدِ يېپىشتى، يېپىشىپ قالدى. 771 – 1· III 148 – 2·
(يَبْجُنُورْ – يَبْجُنْمَاقْ yapqïnur – yapqïnmak) III 771 – 3·
148 – 5·

yapqurdï يَبْجُرْدِ يېپىشتۇردى. 763 – 11· III 133 – 1·
(يَبْجُرُرْ – يَبْجُرْمَاقْ yapqurur – yapqurmak) III 763 – 13·
133 – 4·

yaprï يَبْرِ تۇز. تۇزلەك. 713 – 18· III 39 – 7·

yaprï يَبْرِ سالپاك. 713 – 19· III 39 – 9·

yaprïttï يَبْرِتِّي يوپۇردى. 678 – 5· II 516 – 2·
(يَبْـرِتُورْ – يَبْرِتْمَاقْ yaprïtur – yaprïtmak) II 678 – 7·
516 – 5·

yapruldï يَبْـرُلْدِ يېپىشتى، چاپلاشتى، كىگىزلەشتى، ئۇپرىدى. 770 – 1·
III 146 – 1·
(يَبْـرُلُورْ – يَبْرُلْمَاقْ yaprulur – yaprulmak) III 770 – 3·
146 – 5·

yapruxdï يَبْرُشْدِ يوپۇرۇشتى، تۈزلەشتى. 765 – 22. III 137 – 16.
(يَبْرُشُورْ – يَبْرُشْماقْ yapruxur – yapruxmak) III 765 – 24. 138 – 1.

yapsadï يَبْسادِ ياپقۇسى كەلدى ~ ياققۇسى كەلدى؛ قويغۇسى كەلدى. 914 – 11. III 416 – 4.
(يَبْسارْ – يَبْساماقْ yapsar – yapsamak) III 914 – 14. 416 – 9.

yaptaq يَبْتَجْ كېپىنەك تون. 720 – 12. III 50 – 6.

yaptï يَبْتِ ياپتى؛ قويدى، قۇردى؛ ئەتتى. 735 – 13. III 78 – 5.

(يَبارْ – يَبْماقْ yapar – yapmak) 735 – 16. III 78 – 11.

yapturdï يَبْتُرْدِ ياپتۇردى، ئەتتۇردى. 760 – 19. III 127 – 5.
(يَبْتُرُرْ – يَبْتُرْماقْ yapturur – yapturmak) III 760 – 22. 127 – 10.

yapuldï يَبُلْدِ يېپىلدى. 748 – 12. III 102 – 17.
(يَبُلُورْ – يَبُلْماقْ yapulur – yapulmak) III 748 – 13. 103 – 2.

yapurdï يَبُرْدِ يوپۇردى، يوشۇردى؛ تۈزلىدى. 741 – 26. III 89 – 13.
(يَبُرُرْ – يَبُرْماقْ yapurur – yapurmak) III 741 – 28. 90 – 2.

yapuroqak, يَبُرْغاقْ ياپراق، يوپۇرماق؛ كىتابنىڭ ۋاراقلىرى. 730 – 4، 730 – 4. III 68 – 13، 68 – 14.

yapuroqan يَبُرْغانْ يوپۇتىدىغان. 731 – 24. III 71 – 19.

yapurttï يَبُرْتِّ يوپۇتتى، يوپۇتۇپ سۆز قىلدۇردى؛ تەكشىلەتتى، تۈزلەتتى. 1014 – 12. III 592 – 12.
(يَبُرْتُورْ – يَبُرْتْماقْ yapurtur – yapurtmak) III 1014 – 16. 592 – 18.

yapuxoqak, يَبُشْغاقْ بۇدۇشقاق. 730 – 1. III 68 – 9.

yapuxoqan يَبُشْغانْ يېپىشىدىغان. 732 – 1. III 72 – 7.

yapxundï يَبْشُنْدِ يېپىشتى، يېپىشىپ قالدى. 771 – 4. III 148 – 7.

yapxurdï يَبْشُرْدِ يېپىشتۇردى. 764 – 6. III 135 – 1.
(يَبْشُرُرْ – يَبْشُرْماقْ yapxurur – yapxurmak) III 764 – 8. 135 – 4.

yaqandï يَجَنْدِ ئەيمەندى؛ ئۇيالدى، خجالەت بولدى. 752 – 18. III 112 – 3.
(يَجَنُورْ – يَجَنْماقْ yaqanur – yaqanmak) III 752 – 20. 112 – 6.

yar يەر شۆلگەي، شال. 693 – 23 · III 2 – 8 ·

yar يـــــار يـار. 795 – 2، 284 – 22، 803 – 1، 951 – 26 · III 194 – 7: I 486 – 5: III 208 – 15، 485 – 6 ·

yaradï يەرادى ياردى. 755 – 14 · III 117 – 11 ·

(يەرار – يەراماق yarar – yaramak) 755 – 15 · III 117 – 12 ·

yaraoq يەرەغ، يەراغ پۈرسەت، ئىمكان، پەيت. 700 – 6، 711 – 15، 231 – 18، 469 – 2، 581 – 19، 711 – 16 · III 14 – 14، 35 – 10: I 395 – 12: II 119 – 11، 338 – 8: III 35 – 11 ·

yaraoqlïoq يەرغاق ياراقلىق، مۇمكىن بولمىدىغان. 728 – 28 · III 66 – 7 ·

yaraoqlïoq يەرغاق ساۋۇتلۇق. 729 – 7 · III 66 – 18 ·

yarandï يەرئدى ياراندى، يارىتىلدى. 753 – 1 · III 112 – 17 ·

(يەرئنۇر – يەرئماق yaranur – yaranmak) 753 – 3 · III 113 – 2 ·

yaratoqan يەرتەغان ياراتقان، ياراتقۇچى. 731 – 9 · III 70 – 14 ·

yarattï يەرتتى ياراتتى، لايىق قىلدى: ئويدۇرۇپ چىقاردى. 649 – 16 · II 461 – 9 ·

(يەرتتۇر – يەرتماق yaratur – yaratmak) 649 – 21 · II 462 – 2 ·

yaraxdï يەرەشدى ياراشتى، كېلىشتى. 744 – 16 · III 95 – 6 ·

(يەرەشـــۇر – يەرەشـــماق yaraxur – yaraxmak) 744 – 17 · III 95 – 8 ·

yardï يەردى ياردى. 735 – 18 · III 78 – 12 ·

(يەرار – يەرماق yarar – yarmak) 735 – 19 · III 79 – 2 ·

yarïk, يەرىق جەڭلەردە كىيىلىدىغان زەنجىرلىك ۋە تەڭگىلىك ساۋۇتنىڭ ھەر ئىككىسىگە ئىشلىتىلىدىغان ئورتاق ئىسىم. 701 – 26 · III 18 – 3 ·

yarïk, يـــرىق يىرىق. يوتىنىڭ گەۋدىگە، ئىككى يانپاش سۆڭىكىنىڭ توققۇزكۆزگە تۇتاشقان يېرى. 702 – 7 · III 18 – 16 ·

yarïk,landï يەرىقلاندى زەنجىرلىك ساۋۇت كىيدى. 776 – 1 · III 158 – 1 ·

(يەرىقلانۇر – يەرىقلانماق yarïqlanur – yarïqlanmak) 776 – 2 · III 158 – 2 ·

yarïldï يەرىلدى يېرىلدى. 749 – 6 · III 104 – 12 ·

(يەرىلۇر – يەرىلماق yarïlur – yarïlmak) 749 – 7 · III 104 – 13 ·

yarïm يەرىم ياريم ~ يېرىم. 704 – 21 · III 23 – 10 ·

yarïm يـــرىم يېرىندى، ئۇزۇنىسىغا يېرىلغان نەرسىنىڭ ھەرقايسى بۆلەكلىرى. 704 – 23 · III 23 – 12 ·

yarïmladï يَرمْلادِي يېرىملىدى. 942 – 25. III 469 – 8.
(يَرمْلارْ – يَرمْلاماقْ yarïmlar – yarïmlamak) III .26 – 942
.10 – 469
yarïmlandï يَرمْلَنْدِي يېرىملاشتى. 776 – 10. III 158 – 15.
(يَرمْلَنُورْ – يَرمْلَنْماقْ yarïmlanur – yarïmlanmak) III .11 – 776
.16 – 158
yarïn يَـــــرِنْ تاغـاق سـۆڭـكى. 706 – 2، 706 – 4. III 25 – 12،
.13 – 25
yarïndak, يَـرِنْدَقْ، يَـرِنْداقْ قېيىش، تۇرك قېيىشى. 729 – 25، 420 – 25،
483 – 12، 533 – 16. III 68 – 7؛ II 30 – 13، 147 –
.13 – 247 ،19
yarïx يَرِشْ بەيگە، ئات بەيگىسى. 698 – 12. III 11 – 11.
yarïx يَرِشْ ئۇلىشىش. 698 – 14. III 11 – 13.
yarïxdï يَرِشْدِي چېپىشتى، بەيگىگە چۇشتى. 745 – 8. III 96 – 15.
(يَرِشُـــورْ – يَرِشْـــماقْ yarïxur – yarïxmak) III .9 – 745
.17 – 96
yarïxdï يَرِشْدِي بۆلۈشتى. 745 – 11. III 96 – 18.
(يَرِشُـــورْ – يَرِشْـــماقْ yarïxur – yarïxmak) III .13 – 745
.21 – 96
yarladï يَرْلادِي تۇكۇردى. 917 – 14. III 421 – 17.
(يَرْلارْ – يَرْلاماقْ yarlar – yarlamak) 917 – 15. III 422 – 2.
yarlïoq يَـــرْلِغْ يوقسـۇل، پېقىر. 722 – 21، 80 – 15. III 55 – 17؛ I
.13 – 124
yarlïoq يَرْلِغْ يارلىق، خاقانىڭ مەكتۇپى، بۇيرۇقى. چىگىلچە. 722 – 23.
.3 – 56 III
yarma يَرْما يارما. 716 – 6. III 44 – 6.
yarma yuwoqa يَرْما يُوغا بىر خىل قاتلىما نان. 716 – 6. III 44 – 6.
yarmak, يَرْمَقْ، يَرْماقْ يارماق، پۇل. 723 – 16، 38 – 11، 67 – 28، 89 –
25، 109 – 10، 110 – 15، 111 – 15، 118 – 34، 119 –
27، 138 – 11، 143 – 6، 147 – 22، 170 – 2، 174 – 21،
177 – 11، 177 – 14، 190 – 7، 217 – 14، 230 – 12،
246 – 21، 247 – 6، 255 – 4، 260 – 21، 286 – 18،
302 – 11، 303 – 15، 306 – 10، 420 – 6، 448 – 5،
451 – 13، 452 – 3، 460 – 18، 470 – 5، 494 – 1،

،14 – 584 ،6 – 578 ،1 – 541 ،3 – 501 ،23 – 497
،1 – 742 ،13 – 693 ،13 – 603 ،5 – 595 ،21 – 593
،19 – 826 ،9 – 799 ،12 – 781 ،9 – 753 ،10 – 750
،14 – 880 ،24 – 859 ،27 – 854 ،7 – 853 ،3 – 849
·5 – 1024 ،23 – 1022 ،16 – 1007 ،4 – 1007 ،4 – 888
،8 – 176 ·14 – 142 ،8 – 103 ،8 – 49 I ؛9 – 57 III
،13 – 227 ،12 – 194 ،10 – 192 ،2 – 180 ،13 – 177
،5 – 322 ،15 – 298 ،20 – 293 ،7 – 286 ،11 – 243
،7 – 445 ، 4 – 436 ، 16 – 422 ، 15 – 421 ، 8 – 393
،6 – 29 II ؛2 – 523 ،2 – 518 ،13 – 515 ،13 – 489
، 13 – 183 ، 4 – 177 ، 13 – 169 ، 8 – 122 ، 17 – 103
– 90 ،5 – 1 III ؛2 – 365 ،14 – 362 ،1 – 332 ،13 – 261
، 1 – 250 ، 9 – 202 ، 3 – 168 ، 10 – 113 ، 9 – 107 ، 3
، 5 – 349 ، 3 – 313 ، 17 – 303 ، 5 – 300 ، 4 – 293
·1 – 610 ،10 – 607 ،6 – 580 ،12 – 579 ،11 – 363

yarmak¸landï يَرْمَقْلَنْدِي يارماقلىق بولدى. 777 – 3· III 160 – 6·

(يَرْمَقْلَنُورْ – يَرْمَقْلَنْماقْ yarmak¸lanur – yarmak¸lanmak) 777 – 5· III 160 – 8·

yarmandï يَرْمَنْدِي يارماشتى ~ ياماشتى. 772 – 23· III 152 – 1·

(يَـرْمَنُورْ – يَرْمَنْمـاقْ yarmanur – yarmanmak) 772 – 24· III 152 – 3·

yarmax يَرْمَشْ يارما. 721 – 24· III 53 – 13·

yarmax يَرْمِشْ: yarmax un — يۇمشاق تارتىلغان ئۇن، ئاق ئۇن. 722 – 1· III 54 – 1·

yarp يَرْبْ مەھكەم، پۇختا. 695 – 22· III 6 – 8·

yarp يَرْبْ ئادەم خۇشاللانغاندا پەيدا بولىدىغان يۈز ئوچۇقلۇقى. 695 – 23· III 6 – 10·

yarpattï يَـرْبَتِّي يەر دەسسىدى، ئوڭلاندى؛ ئۆستى، چوڭ بولدى، چوڭايدى. 677 – 17· II 514 – 9·

(يَـرْبَتُورْ – يَرْبَتْمـاقْ yarpatur – yarpatmak) 677 – 19· II 514 – 12·

yarpuz يَرْبُزْ يالپۇز. 721 – 3· III 52 – 6·

yarpuz يَرْبُـزْ يارپۇز. ئاغمىخانىنىڭ بىر خىلى. 721 – 4، 721 – 7· III 52 – 7، 52 – 9·

yarsoqaoq يَرْسْغاغْ تاغ ۋە باشقا جايلاردىكى تېيىلغاق يەر. III ·25 – 1011 ·4 – 588

yarsïk‚dï يَرْسقْدي ئايرىلىپ قالدى. 769 – 1 · III 144 – 1 ·

(يَرْسىقارْ – يَرْسىقْماقْ *yarsïk‚mak – yarsïk‚ar*) III ·4 – 769 ·6 – 144

yarsïnqïoq يَرْسْنجِغْ يىرگىنچلىك، پاسكىنا. 734 – 11 · III 76 – 7 ·

yarsïttï يَرْسْتّي يىرگەنىدۈردى، سەسكەندۈردى. 679 – 4 · II 517 – 15 ·

yartïm يَرْتِمْ بۆلۈك، پارچە، يېرىم. 726 – 5 · III 62 – 7 ·

yartmak‚ يَرِيماقْ يارماق، تەڭگە. ئۇيغۇرچە. 1011 – 19 · III 588 – 2 ·

yartu يَرْتُو تارىشا. 713 – 1 · III 38 – 6 ·

yarturdï يَرْتُرْدي ياردۇردى. 761 – 11 · III 128 – 16 ·

(يَرْتُرُرْ – يَرْتُرْماقْ *yarturur – yarturmak‚*) III ·12 – 761 ·2 – 129

yarudï يَرُودي يورۇدى. 755 – 12 · III 117 – 8 ·

(يَرُورْ – يَرُوماقْ *yarur – yarumak‚*) 755 – 13 · III 117 – 10 ·

yarudï يَـــرُودي يورۇپ ياشناپ كەتتى: خۇشال بولدى. 756 – 24 · III ·18 – 119

(يَرُورْ، يَشُورْ – يَرُوماقْ، يَشُوماقْ *yarur, yaxur – yarumak‚, yaxumak‚*) 756 – ·3 – 120 III ·26

yaruk‚ يَـــرُقْ يورۇق. 701 – 22، 83 – 7، 701 – 22، 836 – 17 · III ·15 – 17؛ I 130 – 3؛ III 17 – 16، 269 – 15 ·

yaruk‚ يَرُقْ يېرىق، دەز. 701 – 24 · III 17 – 18 ·

yaruk‚luk‚ يَـــرُقْلُقْ يورۇقلۇق، نۇر. 730 – 13، 650 – 10 · III 69 – 7؛ II ·4 – 463

yarutoqan يَرُتْغانْ يورۇتىدىغان. 731 – 11 · III 70 – 17 ·

yaru يَرُو: *yaru yəlim* — ياريېلىم. 708 – 9 · III 29 – 7 ·

yarxï يَرْشـــي بىر نەرسىنىڭ يېرىمى تېگىدىغان ئادەم: بىر نەرسىنىڭ يېرىمى. 714 – 21، 714 – 23 · III 41 – 8، 41 – 11 ·

yarxïm يَرْشِمْ: *bir yarxïm yər* — بەيگىدە بىر ئات چېپىم يەر. 726 – 15 · III 62 – 11 ·

yas ياسْ زىيان، زەرەر. 808 – 11 · III 218 – 7 ·

yas ياسْ ئۆلۈم، ھالاكەت. ئوغۇزچە. 808 – 13 · III 218 – 9 ·

yasdï يَسْدي تارقاتتى، يەشتى، بوشاتتى. 736 – 25 · III 81 – 1 ·

(يَسارْ – يَسْماقْ *yasar – yasmak‚*) 736 – ·28 III 81 – 6 ·

yasoqaq يَسْـــــغاجْ يېسسى تاختا، ئاشتاختا، نانتاختا. 720 – 16· III ·10 – 50

yasï يَسي يېسسى، ياپلاق. 708 – 12· III 29 – 10·

yasïoqlïoq يَسغْلغْ قاپلىق، قېپى بار. 729 – 12· III 67 – 5·

yasïk يَسقْ يا قېپى. تورکچه. 702 – 27· III 19 – 19·

yasïladï يَسيلادي يېسسىلىدى. 931 – 1· III 446 – 18·

(يَسيلارْ – يَسيلاماقْ yasïlar – yasïlmak) 931 – 4· III 447 – 4·

yasïldï يَســـلْدي تاشلاپ قويۇلدى، بوشىتىۋېتىلدى، تارقىلىپ كەتتى. 749 – 15· III 105 – 6·

(يَســـلُورْ – يَســـلْماقْ yasïlur – yasïlmak) 749 – 19· III ·12 – 105

yasïman يَسيمانْ سۇ تۆكۈلگەنده بوغۇزىدىن بۇلدۇقلاپ ئاۋاز چىقىدىغان تار ئېغىزلىق كوزا. 719 – 8· III 49 – 9·

yasïq يَســـجْ ئوقيا ئوقىنىڭ ياپىلاق ۋه ئۇزۇنچاق ئۇچى. 697 – 7· III ·4 – 9

yastadï يَسْتادي يۆلىدى، قويدى: داربتمىلىدى. 913 – 13· III 413 – 16·

(يَسْتارْ – يَسْتاماقْ yastar – yastamak) 913 – 16· III 414 – 4·

yastaldï يَسْـــتَلْدي ياستۇق قويۇلدى: تەگدى، چۈشتى. 769 – 20· III ·10 – 145

(يَسْـــتَلُورْ – يَسْـــتَلْماقْ yastalur – yastalmak) 769 – 22· III ·13 – 145

yastuk يَسْـــتُقْ ياستۇق. 723 – 17، 769 – 20، 913 – 13· III 57 – 10، 145 – 11، 414 – 1·

yasul يَسُلْ يېسسى، ياپلاق. 704 – 15· III 23 – 2·

yat يَتْ، يات ياداﻫ، بىر خىل سېھىر. 693 – 18، 808 – 4· III 1 – 12، 218 – 2·

yat يـــاتْ يات، ئەجنەبي. 808 – 1، 329 – 12، 800 – 2· III 217 – 11؛ I 563 – 15؛ III 203 – 10·

yatan يَتَنْ ئوق ئېتىش ئۈچۈن ياغاچتىن ياسالغان ياي، كامالەك. 705 – 21· III 25 – 10·

yatan يَتَنْ ياتاق. ئاتقۇ. 706 – 1· III 25 – 11·

yataŋ يَتَنگْ ياتاق، ئاتقۇ. 965 – 31· III 508 – 17·

yatoqak يَتْغـــاقْ قاراۋۇل، كۆزەتچى. 723 – 5، 723 – 6· III 56 – 14، 56 – 16·

yatoqaxdï يَتْغَشْدِ يېتىشتى. 767 – 4. III 140 – 12.

(يَتْغَشُورْ – يَتْغَشْماقْ yatoqaxur – yatoqaxmak) III 767 – 5. 140 – 14.

yatoqaxïk, يَتْغَشْقْ: yatoqaxïk, oqrï — ياتار چاغ، ئەلياتقۇ. 733 – 20. III 75 – 4.

yatoqaxuk, يَتْغَشُقْ بىللە يېتىشىدىغان كىشى. 733 – 19. III 75 – 3.

yatoqurdï يَتْغُرْدِ ياتقۇزدى. 764 – 11. III 135 – 8.

(يَتْغُرُرْ – يَتْغُرْماقْ yatoqurur – yatoqurmak) III 764 – 12. 135 – 9.

yatïoq يَتِغْ ياتاق. ياتىدىغان جاي. 699 – 22. III 13 – 20.

yatïk, يَتِقْ ياتاق. ياتىدىغان جاي. 701 – 20. III 17 – 12.

yatïk,tï يَتِقْتِ يېتىقتى، ياتلاشتى. 747 – 20. III 101 – 16.

(يَتِقَارْ – يَتِقْماقْ yatïqar – yatïqmak) III 747 – 21. 102 – 1.

yatïz يَتِزْ ئەنلىك. ھەرقانداق كەڭ نەرسە. 698 – 4. III 10 – 14.

yatladï يَتْلادِ يادا قىلدى. 917 – 6. III 421 – 4.

yatladï يَتْلادِ ياتلىدى. 917 – 8. III 421 – 7.

(يَتْلارْ – يَتْلاماقْ yatlar – yatlamak) III 917 – 9. 421 – 8.

yatlattï يَتْلَتِّ يادا قىلدۇردى. 680 – 4. II 519 – 14.

(يَتْلَتُورْ – يَتْلَتْماقْ yatlatur – yatlatmak) II 680 – 5. 519 – 16.

yatqï ياتْجِ يادىچى، يادا قىلغۇچى. 917 – 6. III 421 – 4.

yatsadï يَتْسادِ ياتقۇسى كەلدى، ئۇخلىغۇسى كەلدى. 914 – 15. III 416 – 10.

(يَتْسارْ – يَتْساماقْ yatsar – yatsamak) III 914 – 16. 416 – 12.

yattï يَتِّ ياتتى. 648 – 15. II 459 – 9.

(يَتُورْ – يَتْماقْ yatur – yatmak) II 648 – 16. 459 – 10.

yattï يَتِّ يايدى. 648 – 20. II 459 – 16.

(يَذارْ – يَذْماقْ yażar – yażmak) II 648 – 22. 460 – 3.

yatturdï يَتُّرْدِ يايدۇردى؛ تارقاتقۇزدى. 760 – 23. III 127 – 12.

(يَتُّرُرْ – يَتُّرْماقْ yatturur – yatturmak) III 760 – 25. 127 – 15.

yatuk, يَتُقْ ئىككى خىل نەرسىدىن توقۇلغان رەخت. 701 – 13. III 17 – 3.

yatuk يَتُقْ تاشلانغان، ئۇنتۇلغان. 701 – 15 · III 17 – 5 ·

yava يَڤـــا ياۋا. قەبىلە ئىسمى. 708 – 14، 710 · 2 · III 30 – 1، 33 – 4 ·

yava يَڤا ئاقتىكەن. 710 – 1 · III 33 – 3 ·

yava يَفا ئاقتىكەن. 708 – 16 · III 30 – 4 ·

yava يَفـــا: *yava yər* — سوغۇق تەگمەيدىغان يەر، ئىللىق، دالدا يەر. 708 – 17 · III 30 – 5 ·

yavax يَفَشْ ياۋاش ~ يۇۋاش. 699 – 10 · III 13 – 6 ·

yavax يَفَـــشْ ياۋاش ~ يۇۋاش. 698 – 17، 698 – 21 · III 12 – 4، 12 – 8 ·

yavaxlandï يَفَشْلَنْدِ ياۋاشلاندى، يۇمشىدى. 775 – 23 · III 157 – 8 ·

(يَفَشْلَنُورْ – يَفَشْـــلَنْماقْ *yavaxlanur – yavaxlanmak*) 775 – 24 · III 157 – 9 ·

yavoqan يَڤْغانْ: *yavoqan ax* — گۆشسىز ئاش. 718 – 17 · III 48 – 9 ·

yavoqanlandï يَڤْغَنْلَـــنْدِ: *ər axïoq yavoqanlandï* — ئادەم ئاشنى گۆشسىز ھېسابلىدى ۋە كەم يېدى. 777 – 12 · III 161 – 2 ·

(يَڤْغَنْلَـــنُورْ – يَڤْغَنْلَنْمـــاقْ *yavoqanlanur – yavoqanlanmak*) 777 – 13 · III 161 – 4 ·

yavoqu يَڤْغُو ياپغۇ. ئۇنۇڭان ئىسمى. 714 – 25 · III 41 – 14 ·

yavoqu يَڤْغُو ياپغۇ. شەھەر ئىسمى. 714 – 27 · III 41 – 16 ·

yavoqu art يَڤْغُو اَرْتْ ياپغۇ ئارت. داۋان ئىسمى. 714 – 28 · III 41 – 17 ·

yavïnq يَفِنْجْ ياپىنچ. ۋادى ئىسمى. 56 – 9 · I 81 – 4 ·

yavïnq يفنج ياپىنچ. شەھەر ئىسمى. 967 – 27 · III 511 – 12 ·

yavïxoqu يَفشْغُو قىزىلقات. 727 – 17 · III 64 – 8 ·

yavlaq يَڤْلَقْ، يَڤْلاقْ ياماق، ناچار، پەس. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 723 – 18، 723 – 19، 390 – 16، 392 – 21، 457 – 7، 556 – 24، 723 – 24، 789 – 9 · III 57 – 11، 57 – 13: I 670 – 2، 673 – 16: II 97 – 2، 292 – 10: III 57 – 17، 183 – 7 ·

yavlaq يَڤْلاقْ ناھايىتى، بەك، ئىنتايىن. 724 – 4، 724 – 5 · III 58 – 13، 58 – 14 ·

yavlaq, sarïoq يَڤْلاقْ سَرِغْ ياۋلاق سارىغ. ئەرلەر ئىسمى. 724 – 3 · III 58 – 12 ·

yavqan يَڤْجانْ جۇۋسان، شىۋاق. 718 – 13 · III 48 – 3 ·

yavqundï يَڤْجُنْدِ يېپىشتى، يېپىشىپ قالدى. 771 – 4 · III 148 – 7 ·

yavqurdï يَڤْجُرْدِ يېپىشتۇردى. 763 – 12 · III 133 – 3 ·

yavrïdï يَڤْرِيدِي ئاجىزلىدى، ئورۇقلىدى. 914 – 6، III 415 – 10.
(يَڤْرِيرْ – يَڤْرِيماقْ yavrïr – yavrïmak) 914 – 7، III 415 – 12.

yavrïttï يَڤْرِتِّي ئاجىزلاتتى، ئورۇقلاتتى. 678 – 11، II 516 – 10.
(يَڤْرِتُورْ – يَڤْرِتْماقْ yavrïtur – yavrïtmak) 678 – 12، II 516 – 11.

yavuoŋ يَڤُغْ يۇقىرىدىن قىيان دومىلىتىپ چۈشۈرگەن تاش پارچىلىرى. 700 – 14، III 15 – 6.

yavuz يَڤُزْ ياۋۇز، يامان. 698 – 9، III 11 – 7.

yavuz يَڤُزْ ياۋۇز، يامان. 74 – 18، 74 – 27، 88 – 4، 179 – 22، 194 – 17، 367 – 7، 722 – 12، 850 – 23، I 114 – 7، 115 – 2، 139 – 3، 303 – 9، 329 – 14، III 630 – 3: 54 – 16، 296 – 5.

yavuzladï يَڤُزْلادِي ياۋۇز دەپ ھېسابلىدى، يامان دەپ ھېسابلىدى. 942 – 16، III 468 – 13.
(يَڤُزْلارْ – يَڤُزْلاماقْ yavuzlar – yavuzlamak) 942 – 17، III 468 – 15.

yavuzlandï يَڤُزْلَنْدِي يامان دەپ ھېسابلىدى. 775 – 20، III 157 – 4.
(يَڤُزْلَنُورْ – يَڤُزْلَنْماقْ yavuzlanur – yavuzlanmak) 775 – 21، III 157 – 7.

yawa يَوا ئاقتىكەن. 709 – 25، III 33 – 1.

yawa يَـوا ياۋا. قەبىلە ئىسمى. 710 – 2، 708 – 14، III 33 – 4، 30 – 2.

yava يَڤـا ياۋا. قەبىلە ئىسمى. 708 – 14، 710 – 2، III 30 – 1، 33 – 4.

yax يَشْ، ياشْ ياش، ئوتياش، كۆكتات. 693 – 28، 808 – 16، 484 – 10، 1012 – 19، III 2 – 15، 218 – 13: II 149 – 14: III 589 – 9.

yax يـاشْ ياش، كۆز يېشى. 808 – 15، 577 – 12، 580 – 13، 752 – 25، III 218 – 11: II 330 – 11، III 336 – 4: 112 – 12.

yax يـاشْ ياش، يېڭى. 808 – 17، 727 – 2، III 218 – 15، 63 – 10.

yax yux ياشْ يُوشْ ئوتياش، كۆكتات. 693 – 28، 795 – 17، III 2 – 16، 195 – 6.

yaxadï يَشادِي ياشىدى. 756 – 22· III 119 – 15·

(يَشارْ – يَشاماقْ yaxar – yaxamak) 756 – 23· III 119 – 16·

yaxaoqu يَشاغُو ياشايدىغان. 717 – 15· III 47 – 1·

yaxaŋurdï يَشانكُرْدِي ياشاڭغىرىدى. 992 – 24· III 556 – 2·

(يَشانكُرْ – يَشانكُرْماقْ yaxaŋurur – yaxaŋurmak) 992 – 25·

III 556 – 4·

yaxardï يَشَرْدِي ياشاردى، كۆكەردى. 742 – 14· III 91 – 1·

(يَشارُرْ – يَشَرْماقْ yaxarur – yaxarmak) III 742 – 14·

91 – 2·

yaxarttï يَشَرْتِي ياشارتتى. 1014 – 17· III 593 – 1·

(يَشَرْتُرْ – يَشَرْتْماقْ yaxartur – yaxartmak) III 1014 – 18·

593 – 3·

yaxdï يَشْدِي يوشۇرۇندى. 737 – 1· III 81 – 8·

(يَشارْ – يَشْماقْ yaxar – yaxmak) 737 – 8· III 81 – 14·

yaxïk,tï يَشقْتِي ياشاڭغىرىدى. 748 – 6· III 102 – 10·

(يَشقارْ – يَشقْماقْ yaxïk,ar – yaxïk,mak) III 748 – 7·

102 – 12·

yaxïl يَشلْ، ياشلْ يېشىل. 704 – 17، 42 – 21، 252 – 18، 300 –

20، 301 – 3، 705 – 14، 795 – 5، 811 – 8· III 23 – 5؛

I 57 – 9، 431 – 12، 512 – 13، 513 – 2؛ III 25 – 3،

194 – 11، 223 – 2·

yaxïl yuxul يَشلْ يُشُلْ يېشىل. 704 – 18· III 23 – 7·

yaxïn يَشـــنْ چاقماق. 709 – 9، 185 – 16، 681 – 3، 919 – 1،

925 – 4· III 26 – 4؛ I 314 – 1؛ II 521 – 9؛ III 424 –

11، 435 – 18·

yaxïnlïoq يَشنْلِغْ چاقماقلىق. 729 – 16· III 67 – 12·

yaxladï يَشْلادِي، ياشْلادِي كۆك (ئوت) يېدى. 917 – 18· III 422 – 6·

(يَشْـــلارْ – يَشْـــلاماقْ yaxlar – yaxlamak) III 917 – 20·

422 – 10·

yaxlïoq يَشْلِغْ ياشلىق، ياشاڭغىرايدىغان. 722 – 24· III 56 – 5·

yaxlïoq يَشْلِغْ، ياشْلِغْ ياشلىق، ياشانغان، قېرى. 722 – 26· III 56 – 7·

yaxnadï يَشْنادِي چاقتى، چېقىلدى. 919 – 1· III 424 – 11·

(يَشْـــنارْ – يَشْـــناماقْ yaxnar – yaxnamak) III 919 – 3·

424 – 14·

yaxnattï يَشْنَتِّي يېشىن پەيدا قىلدى. چاقتۇردى. 681 – 3، II 521 – 8.

yaxru يَشْرُو يوشۇرۇن. 713 – 20، 713 – 20، III 39 – 11، 39 – 12.

yaxruxdï يَشْرُشْدِي يوشۇرۇشتى. 766 – 5، III 138 – 8.

yaxruxur – yaxruxmak يَشْرُشُورْ – يَشْرُشْماقْ III 766 – 7، 138 – 11.

yaxsadï يَشْسادِي يوشۇرۇنغۇسى كەلدى. 915 – 9، III 417 – 19.

yaxsar – yaxsamak يَشْسارْ – يَشْساماقْ III 915 – 10، 418 – 2.

yaxurdï يَشُرْدِي يوشۇردى. 742 – 16، III 91 – 4.

yaxurur – yaxurmak يَشُرُرْ – يَشُرْماقْ III 742 – 17، 91 – 5.

yaxuroqan يَشُرْغانْ يوشۇرىدىغان. 731 – 27، III 72 – 4.

yaxut يَشُتْ يوشۇرۇن. 696 – 28، 577 – 23، 696 – 28، III 8 – 12؛ II 331 – 6؛ III 8 – 13.

yaxut bəküt يَشُتْ بَكُتْ يوشۇرۇن - ياپتا. 696 – 28، III 8 – 13.

yay يايْ باھار، ئەتىياز. 809 – 15، 73 – 9، 83 – 5، 139 – 21، 474 – 5، 809 – 23، III 220 – 2؛ I 112 – 5، 130 – 1، 230 – 4؛ II 130 – 1؛ III 220 – 7.

yaya يَيا ساغرا. پەقەت ئادەملەرگىلا ئىشلىتىلىدۇ. 709 – 24، III 32 – 19.

yaya يَيا يوتا. پەقەت ئادەملەرگىلا ئىشلىتىلىدۇ. 817 – 6، III 234 – 2.

yaydï يَيْدِي چايقىدى، لىڭشىتتى. 875 – 16، III 339 – 5.

yayar – yaymak يَيارْ – يَيْماقْ 875 – 19، III 339 – 10.

yayoquk يَيُغُقْ بايتال ئەمچەكلىرىنىڭ ئۈرپى. قىمچاقچە. 710 – 22، III 34 – 5.

yayïoq يَيِغْ ئالاڭغۇ. 707 – 22، III 28 – 8.

yayïk يَيِقْ ئالاڭغۇ. 707 – 24، III 28 – 11.

yayïk,tï يَيِقْتِي يازلاشتى، يازغا ئۆرۈلدى. 834 – 15، III 265 – 12.

yayïk,ar – yayïk,mak يَيِقْارْ – يَيِقْماقْ III 834 – 16، 265 – 14.

yayïldï يَيِلْدِي ئىرغاڭلىدى ~ ئېغاڭلىدى: يېيىلدى، تارقالدى. 834 – 17، III 265 – 15.

yayïlur – yayïlmak يَيِلُورْ – يَيِلْماقْ 834 – 22، III 266 – 6.

yayïloqan يَيلْغانْ تۇراقسىز، داۋالغۇيدىغان، ئىككىلىنىپ تۇرىدىغان. 733 – 9· III 74 – 8·

yayïndï يَيْندِ يايقىۋالدى ~ چايقىۋالدى. 754 – 22· III 116 – 8·

yayïnur – yayïnmak (يَيِنُورْ – يَيِنْماقْ) III ·23 – 754 III ·10 – 116

yayk‚aldï يَيْقَلْدِ چايقالدى، داۋالغۇدى. 770 – 17· III 147 – 2·

yayk‚alur – yayk‚almak (يَيْقَلُورْ – يَيْقَلْماقْ) III ·21 – 770 III ·8 – 147

yayladï يَيْلادِ يايلىدى. 919 – 21· III 426 – 1·

yaylar – yaylamak (يَيْلارْ – يَيْلاماقْ) 919 – 22· III 426 – 2·

yaylaoq يَيْلاغْ يايلاق. 726 – 21· 170 – 10· III 63 – 5· I 286 – 16·

yaylattï يَيْلَتِ يايلاتتى. 681 – 20· II 522 – 13·

yaylatur – yaylatmak (يَيْلَتُورْ – يَيْلَتْماقْ) II ·21 – 681 II ·15 – 522

yayturdï يَيْتُرْدِ چايقاتتى. 765 – 8· III 136 – 6·

yayturur – yayturmak (يَيْتُرُرْ – يَيْتُرْماقْ) III ·10 – 765 III ·1 – 137

yaz يازْ ياز. 808 – 6· III 218 – 4·

yazadï يَزادِ باھارنى ئۆتكۈزدى. 756 – 11· III 118 – 20·

yazar – yazamak (يَزارْ – يَزاماقْ) 756 – 12· III 119 – 2·

yazak‚ يَزَقْ ئوتلاق، يايلاق. ياغمچە ۋە توخسىچە. 702 – 11· III 19 – 3·

yazdï يَزْدِ يەشتى. 736 – 7· III 79 – 19·

yazar – yazmak (يَزارْ – يَزْماقْ) 736 – 7· III 79 – 20·

yazdï يَزْدِ يازدى. ئوغۇزچە. 736 – 9· III 80 – 1·

yazar – yazmak (يَزارْ – يَزْماقْ) 736 – 10· III 80 – 2·

yazdï يَزْدِ ئازدى، يېڭىلدى، خاتالاشتى. 736 – 11· III 80 – 4·

yazar – yazmak (يَزارْ – يَزْماقْ) 736 – 20· III 80 – 12·

yazoqïr يَزْغِرْ يازغىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 27· I 78 – 15·

yazoquk‚ يَزْغُقْ بايتال ئەمچەكلىرىنىڭ ئۇرپى. قىپچاقچە. 710 – 22· III 34 – 6·

yazï يَزِ يېزىق، بوشلۇق، ئوچۇقچىلىق. 708 – 11· III 29 – 9·

yazïoɣlïoɣ يَزِغْلِغْ يېشىكلىك. 728 – 30 · III 66 – 9 ·

yazïk¸tï يَزِقْتِ يازلاشتى، يازغا ئۆرۈلدى. 748 – 4 · III 102 – 7 ·

(يَزِقار – يَزِقْماقْ *yazïk¸ar – yazïk¸mak*) 748 – 5 · III 102 – 8 ·

yazïldï يَزِلْدِ يېشىلدى. 749 – 13 · III 105 – 4 ·

yazïndï يَزِنْدِ يەشتى، يېشىۋالدى. 753 – 6 · III 113 – 6 ·

(يَزِنُورْ – يَزِنْماقْ *yazïnur – yazïnmak*) 753 – 7 · III 113 – 8 ·

yazïxdï يَزِشْدِ يېشىشتى. 745 – 24 · III 97 – 15 ·

(يَزِشُورْ – يَزِشْماقْ *yazïxur – yazïxmak*) 745 – 26 · III 97 – 18 ·

yazïxdï يَزِشْدِ: *ol maŋa ya yazïxdï* — ئۇ ماڭا يانىڭ كىرىچىنى چىقىرىشىپ بەردى. 746 – 1 · III 98 – 1 ·

(يَزِشُورْ – يَزِشْماقْ *yazïxur – yazïxmak*) 746 – 2 · III 98 – 3 ·

yazlattï يَزْلَتِ يايلاتتى. 680 – 8 · II 520 – 2 ·

(يَزْلَتُورْ – يَزْلَتْماقْ *yazlatur – yazlatmak*) 680 – 9 · II 520 – 4 ·

yazlïndï يَزْلِنْدِ يېشىلىپ كەتتى. 772 – 13 · III 151 – 1 ·

(يَزْلِنُورْ – يَزْلِنْماقْ *yazlïnur – yazlïnmak*) 772 – 14 · III 151 – 3 ·

yazlïxdï يَزْلِشْدِ يېشىلىشتى. 768 – 10 · III 142 – 15 ·

(يَزْلِشُورْ – يَزْلِشْماقْ *yazlïxur – yazlïxmak*) 768 – 11 · III 142 – 17 ·

yazsadï يَزْسادِ يەشكۈسى كەلدى. 915 – 6 · III 417 – 15 ·

(يَزْسارْ – يَزْساماقْ *yazsar – yazsamak*) 915 – 7 · III 417 – 17 ·

yazturdï يَزْتُرْدِ يەشتۈردى. 761 – 15 · III 129 – 7 ·

yazturdï يَزْتُرْدِ ئازدۇردى، ئېزىقتۇردى، خاتالاشتۇردى. 761 – 17 · III 129 – 10 ·

(يَزْتُرُرْ – يَزْتُرْماقْ *yazturur – yazturmak*) 761 – 19 · III 129 – 13 ·

yazuk¸ يَزُقْ يېشىك، يېشىكلىك. 702 – 12 · III 19 – 4 ·

yazuk¸ يَزُقْ: *yazuk¸ at* — كۆزدە ھەر خىل دورا ـ دەرمەكلەر بىلەن قۇرۇتۇپ قويۇلۇپ، ئەتىيازدا يېيىلىدىغان قاق گۆش. 702 – 15 · III 19 – 8 ·

yazuk, يَـــزُقْ، يـــازُقْ گـۇناھ. 702 – 19، 394 – 9· III 19 – 14: I
·11 – 676

yazuk,ladï يَزُقْلادِ ئەيىبلىدى، جازاغا تارتتى. 942 – 19· III 468 – 17·
(يَـــزُقْلارْ – يَزُقْلامـــاقْ yazuk,lar – yazuk,lamak) III 942 – 20·
·2 – 469

yazuk,luo, يَزُقْلُغْ گۇناھلىق. 729 – 9· III 67 – 2·

yażao, يَذاغْ ياياق، پىيادە. 289 – 14· I 494 – 10·

yażao,lïk, يذغلق ياياقلىق. 730 – 7· III 68 – 17·

yażïo,lïo, يَذغْلِغْ يېيىقلىق، سېلىقلىق. 728 – 26· III 66 – 5·

yażïldï يَذلْدِ يېيىلدى، تارقالدى. 748 – 20· III 103 – 11·
(يَذْلُورْ – يَذلْماقْ yażlur – yażïlmak) III 748 – 23· 103 – 15·

yażïldï يَذلْدِ يېيىلدى، يامرىدى. 748 – 24· III 103 – 17·
(يَذْ لُرْ – يَذلْماقْ yażlur – yażïlmak) III 748 – 25· 104 – 1·

yażïm يَـــذمْ كۆرپە، تۆشەك. 704 – 19، 100 – 19· III 23 – 8: I
·19 – 160

yażïndï يَذنْدِ يېيىۋالدى. 752 – 22· III 112 – 8·
(يَذنُـــورْ – يَذنْمـــاقْ yażïnur – yażïnmak) III 752 – 24·
·11 – 112

yażïxdï يَذشْدِ يېيىشتى، سېلىشتى. 743 – 21· III 93 – 8·
(يَذشُـــورْ – يَذشْـــماقْ yażïxur – yażïxmak) III 743 – 23·
·11 – 93

yażlïxdï يَذلْشْدِ يېيىلىشتى. 768 – 3· III 142 – 5·
(يَذْلِشُـــورْ – يَذْلِشْـــماقْ yażlïxur – yażlïxmak) III 768 – 6·
·9 – 142

yażsadï يَذسْـــادِ يايغۇسى كەلدى، سالغۇسى كەلدى؛ تارقاتقۇسى كەلدى.
·17 – 416 III 914 – 20·

(يَذْسارْ – يَذْساماقْ yażsar – yażsamak) III 914 – 24· 417 – 6·

yażtï يـــــاذْتِ يـايدى. 1012 – 27، 648 – 21· III 589 – 14: II
·2 – 460

(يَذارْ – يَذْماقْ yażar – yażmak) III 1012 – 28· 590 – 2·

yażturdï يَذْ تُرْدِ يايدۇردى، تارقاتقۇزدى. 760 – 26· III 127 – 16·

yəh يـــاھْ، يَـــهْ ھە. «ماقۇل، خوپ، شۇنداق» مەنىلىرىنى بىلدۇرىدىغان
ياردەمچى سۆز. 778 – 24، 709 – 16، 778 – 26، 778 – 27·
III 163 – 5، 32 – 15، 163 – 8، 163 – 10·

yək ياك شەيتان. 808 – 22، 207 – 2، 583 – 9، 805 – 19 III
219 – 7؛ I 352 – 14؛ II 342 – 4؛ III 213 – 11.

yəl يَلْ يەل (يەللىك)؛ يەل (شامال). 82 – 20، 518 – 10 I 129 –
1؛ II 219 – 1

yəl kəgən يَلْ كُكانْ ھەسەن – ھۈسەن. 316 – 25 I 541 – 13.

yəldirdi يَلْدِرْدِي: *yəl yəldirdi* — شامال چىقتى. 763 – 17 III
133 – 9.

(يَلْدِرارْ – يَلْدِرْماكْ *yəldirmək – yəldirər*) 763 – 17 III
133 – 10.

yəlim يَلِمْ يېلىم. 705 – 9، 743 – 17 III 24 – 9، 93 – 2.

yəlimlədi يَلِمْلادِي يېلىملىدى، يەملىدى، چاپلىدى. 943 – 1 III
469 – 12.

yəlimlədi يلملادِي چارلىدى. 743 – 3 III 469 – 15.

(يلملار – يلملامـاك *yəlimlər – yəlimləmək*) 743 – 5 III
469 – 19.

yəlimləndi يَلِمْلَنْدِي يېلىملاندى. 776 – 14 III 159 – 4.

(يَلِمْلَنُورْ – يَلِمْلَنْماكْ *yəlimlənür – yəlimlənmək*) 776 – 15 III
159 – 6.

yəliŋ يَلِنكْ شامالىلىق، شامىلى جىق يەر. 966 – 8 III 509 – 9.

yəlkin يَلْكِنْ يۇگۇرۈك، تېز يۈرەر؛ چاپارمەن؛ مۇساپىر. 718 – 23، 715 –
15، 718 – 23، 918 – 6 III 48 – 16، 42 – 13، 49 – 1،
423 – 1.

yəlnədi يَلْنادِي يېلىنلىدى، يېلىن سالدى. 919 – 4 III 424 – 15.

(يَلْنارْ – يَلْناماكْ *yəlnər – yəlnəmək*) 919 – 6 III 424 – 18.

yəlpindi يَلْبِنْدِي يەلپۈندى، شامال داردى. 770 – 22 III 147 – 9.

(يَلْبِنُورْ – يَلْبِنْماكْ *yəlpinür – yəlpinmək*) 770 – 24 III
147 – 12.

yəlpirdi يَلْبِرَدِي يەلپۈدى، ئەستى؛ ئىرغاڭلىدى. 760 – 12 III 126 – 5.

yəlpitti يَلْبِتِّي نەمدەتتى، نەمدىدى؛ ئۇتتى. 677 – 22 II 514 – 15.

(يَلْبِتُورْ – يَلْبِتْماكْ *yəlpitür – yəlpitmək*) 677 – 24 II
515 – 1.

yəlpitti يَلْبَتِّي يەلپۈتتى. 678 – 1 II 515 – 5.

(يَلْبُتُورْ – يَلْبِتْماكْ *yəlpitür – yəlpitmək*) 678 – 2 II 515 – 7.

yəlpixdi يَلْبِشْدِي يەلپۇشتى، قورۇشتى. 765 – 11 III 137 – 2.

(يَلْبِشُـــرْ – يَلْبِشْـــماكْ *yəlpixür – yəlpixmək*) III ·13 – 765
·5 – 137

yəlpixdi يَلْبِشْدِي نەملەشتى. 765 – 14· III 137 – 6·

(يَلْبِشُـــورْ – يَلْبِشْـــماكْ *yəlpixür – yəlpixmək*) III ·15 – 765
·8 – 137

yəlü يَلُـــو جىيلـه. قۇلۇنلارنـى باغلايدىغـان ئارقـان. 709 – 12· III
·9 – 32

yəlvi يَلْڤِي سېھىر. 715 – 11· III 42 – 10·

yəlviqi يَلْڤِيچِي سېھىرچى، سېھىرگەر. 715 – 11· III 42 – 10·

yəlvirdi يَلْڤِرْدِي يەلپۇندى، لەپىلدىدى. 764 – 16· III 135 – 15·

(يَلْڤِرارْ – يَلْڤِرْماكْ *yəlvirər – yəlvirmək*) ·1 – 136 III ·17 – 764

yəm يَمْ تېتىتقۇ، دورا ـ دەرمەك. 694 – 14· III 4 – 5·

yəmə يَمـــا مـۇ، يەنە. يارەمچى سـۆز. 47 – 20، 90 – 21، 120 – 28،
350 – 4، 458 – 5، 491 – 13، 896 – 15، 961 – 2،
1013 – 26· I 66 – 2، 143 – 17، 195 – 9، 599 – 10؛
II 98 – 17، 163 – 17؛ III 380 – 3، 500 – 9، 591 – 15·

yəmək يَماكْ يەمەك. قەبىلە ئىسمى. 712 – 14· III 37 – 6·

yəməqük يَماجُكْ يەمشۇك. بۇغداي توشۇلىدىغان كىچىك قاپ. 727 – 10·
III 64 – 6·

yəmət يَمَتْ ھەئە، ماقۇل مەنىسىدىكى بىر سۆز. 697 – 4، 50 – 28· III
8 – 16؛ I 71 – 13·

yəmix يَمـــشْ، يَمـــيشْ يېمىش، مېۋە. 699 – 20، 197 – 4، 205 – 3،
512 – 11· III 13 – 18؛ I 334 – 3، 348 – 6؛ II 206 – 9·

yəmixləndi يَمشْلَنْدِي مېۋىلىدى. 775 – 25· III 157 – 11·

(يَمشْلَنُورْ – يَمشْـــلَنْماكْ *yəmixlənür – yəmixlənmək*) ·26 – 775
III ·12 – 157

yəmrüxdi يَمْرُشْدِي يېمىرىشتى، قومۇرۇشتى. 767 – 1· III 140 – 8·

(يَمْرُشُـــورْ – يَمْرُشْـــماكْ *yəmrüxür – yəmrüxmək*) III ·2 – 767
·10 – 140

yəmsindi يَمْسِنْدِي يەۋاتقاندەك كۆرۈندى. 771 – 18· III 149 – 14·

(يَمْســـنُورْ – يَمْســـنْماكْ *yəmsinür – yəmsinmək*) III ·19 – 771
·16 – 149

yəmü يَمُو «جۇمۇ» دېگەن مەنىدىكى بىر سۆز. 709 – 15، 709 – 15،
866 – 17· III 32 – 13، 32 – 14، 325 – 2·

yəmürdi يَمُرْدِي قومۇردى. 743 – 15 · III 92 – 16 ·

(يَمُرُرْ – يَمُرْماكْ yəmürür – yəmürmək) 743 – 16 · III 93 – 1 ·

yəmürgən يَمُرْكانْ يېمىرىدىغان، قومۇرىدىغان. 732 – 19 · III 73 – 12 ·

yəngəq يَنْكَجْ قىسقۇچپاقا. ئوغۇزچە. 975 – 8 · III 523 – 12 ·

yənidi يَنِيدِي يەڭگىدى ~ يەڭگىدى، تۇغدى. 758 – 9 · III 123 – 7 ·

(يَنِيرْ – يَنِيماكْ yənir – yənimək) 758 – 10 · III 123 – 8 ·

yənigü يَنِيكُو يەڭگىيدىغان ~ يەڭگىيدىغان. 718 – 5 · III 47 – 16 ·

yənitti يَنِتِّي يەڭگىتتى ~ يەڭگىتتى، تۇغدۇردى. 651 – 9 · II 465 – 10 ·

(يَنِتُورْ – يَنِتْماكْ yənitür – yənitmək) 651 – 10 · II 465 – 12 ·

yənkənd يَنْكَنْدْ يەڭكەند. شەھەر ئىسمى. 800 – 23 · III 205 – 1 ·

yənqdi يَنْجْدِي يەنچىدى ~ يانجىدى، چەيلىدى. 1013 – 18 · III 591 – 5 ·

(يَنْجارْ – يَنْجْماكْ yənqar – yənqmək) 1013 – 21 · III 591 – 10 ·

yənü yəmü يَنُو يَمُو «قاراپ تۇر: جۇمۇ» مەنىلىرىدە كېلىدىغان جۈپ سۆز. 866 – 16 · III 325 – 1 ·

yəŋ يَنْكْ يەڭ. 957 – 4، 543 – 8 · III 494 – 9؛ II 266 – 5 ·

yəŋdi يَنْكْدِي يەڭدى. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 981 – 13 · III 534 – 10 ·

(يَنْكارْ – يَنْكْماكْ yəŋər – yəŋmək) 981 – 14 · III 534 – 12 ·

yəŋgə يَنْكْگا يەڭگە. ئاكىنىڭ خوتۇنى. 971 – 31 · III 519 – 3 ·

yəpin يَبِنْ توق قىزىل، قېنىق قىزىل. 705 – 11 · III 24 – 12 ·

yərətti يَرَتِّي يىرگەندى، سەسكەندى، بەزدى. 650 – 3 · II 462 – 12 ·

(يَرَتُورْ – يَرَتْماكْ yərətür – yərətmək) 650 – 4 · II 462 – 14 ·

yərdəx يَرْدَشْ يۇرتداش، بىر يەرلىك. ئوغۇزچە. 721 – 22 · III 53 – 9 ·

yərisə يَرِسا شەپەرەڭ. 1012 – 9 · III 588 – 10 ·

yərsgü يَرْسْكُو: *aya yərsgü* — شەپەرەڭ. چىگىلچە. 1012 – 8 · III 588 – 9 ·

yərsidi يَرْسِيدِي يىرگەندى، سەسكەندى. 915 – 4 · III 417 – 14 ·

(يَرْسِيرْ – يَرْسِيماقْ yərsir – yərsimak) 915 – 5 · III 417 – 1 ·

yərsindi يَرْسِنْدِي يەرلەشتى، ئولتۇراقلاشتى. 771 – 15 · III 149 – 10 ·

(يَرْسِنُورْ – يَرْسِنْماكْ yərsinür – yərsinmək) 771 – 16 · III 149 – 13 ·

yətgək يَتكاك، يتكاك خۇرجۇن، بوغچا. 744 – 7، 749 – 4، 1013 – 7 · III 94 – 8، 104 – 9، 590 – 12 ·

yətikən يَتِيكَانْ يەتىگەن ~ يەتىكەن، يەتىكەن يۇلتۇزى، چوڭ ئېيىق يۇلتۇزى. 719 – 7 · III 49 – 7 ·

yətizlik يَتِزْلِكْ كەڭلىك. 730 – 20 · III 70 – 3 ·

yətrüldi يَتْرُلْدِي يەتكۇزۇلدى. 770 – 5 · III 146 – 6 ·

(يَتْرُلُورْ – يَتْرُلْمَاكْ *yətrülür – yətrülmək*) 770 – 6 · III 146 – 8 ·

yətrüm يَتْرُمْ قويۇلغان، قويۇۋېتىلگەن. 726 – 9 · III 62 – 12 ·

yətrüxdi يَتْرُشْدِي يەتكۇزۇشتى. 766 – 1 · III 138 – 3 ·

(يَتْرُشُورْ – يَتْرُشْمَاكْ *yətrüxür – yətrüxmək*) 766 – 3 · III 138 – 6 ·

yətsikti يَتْسِكْتِي ياشاندى؛ يېتىشۋېلىندى. 769 – 5 · III 144 – 7 ·

(يَتْسِكَارْ – يَتْسِكْمَاكْ *yətsikər – yətsikmək*) 769 – 7 · III 144 – 10 ·

yətti يَتِّي يەتتى. 648 – 25 · II 460 – 7 ·

(يَتَارْ – يَتْمَاكْ *yətər – yətmək*) 648 – 26 · II 460 – 9 ·

yətti يَتِّي يېتىلدى، يېتەكلىدى. 649 – 1 · II 460 – 10 ·

(يَتَارْ – يَتْمَاكْ *yətər – yətmək*) 649 – 2 · II 460 – 12 ·

yətti يَتِي يەتتى ~ يەتتە. 710 – 12 · III 33 – 11 ·

yətüt يَتُتْ ياردەم، قوشۇنغا كەلگەن ياردەمچى كۈچ. 625 – 18 · II 418 – 12 ·

yəvildi يفلْدى يېتىشتى، يېتىلدى. 751 – 5 · III 109 – 1 ·

(يَفْلُورْ – يَفْلْمَاكْ *yəvülür – yəvülmək*) 751 – 9 · III 109 – 7 ·

yəzədi يَزادِي جېسىدى ~ دېسىدى، تەكشۈردى. 756 – 18 · III 119 – 10 ·

(يَزارْ – يَزاماكْ *yəzər – yəzəmək*) 756 – 20 · III 119 – 13 ·

yəznə يَزْنا يېزنە. ئاچىسىنىڭ ئېرى. 716 – 20 · III 45 – 9 ·

yəżildi يَذْلْدِي: *yəżildi yətgək* — خۇرجۇن ئىچىگە مال سېلىپ ئىزمىسىنى ئىلدى. 749 – 4 · III 104 – 9 ·

(يذلر – يذلماك *yəżilür – yəżilmək*) 749 – 5 · III 104 – 10 ·

yədi يِيدِي يېدى. 741 – 18 · III 89 – 8 ·

(يِيرْ – يِماكْ *yər – yəmək*) 741 – 18 · III 89 – 9 ·

yədixdi يدشْدِي: *ol maŋa yətgək yədixdi* — ئۇ ماڭا خۇرجۇننىڭ چۆرىسىگە كەشتە تىكىشىپ بەردى. 744 – 7 · III 94 – 8 ·

(يدشُورْ – يدشْمَاكْ *yədixür – yədixmək*) 744 – 10 · III 94 – 12 ·

yəg يىگ ياخشى. 796 – 3، 56 – 14، 257 – 3، 292 – 12، 723 – 9، 789 – 9، 796 – 4، 809 – 2 III 196 – 4: I 81 – 8، 439 – 13، 499 – 8: III 57 – 2، 183 – 8، 196 – 6، 219 – 8.

yəl يىل يايل ~ ياڵ. 700 – 21 III 15 – 15.

yəl يىل، يىل يەل، شامال. 796 – 15، 197 – 8، 245 – 16، 269 – 21، 406 – 2، 547 – 17، 578 – 21، 636 – 20، 760 – 12، 763 – 17، 770 – 23، 859 – 14، 875 – 18، 889 – 23، 955 – 14 III 197 – 6: I 334 – 9، 419 – 12: II 3 – 3، 274 – 7، 332 – 17، 436 – 3: III 459 – 12، 126 – 5، 133 – 9، 147 – 11، 312 – 12، 339 – 9، 366 – 13، 491 – 15.

yəl يىلْ جىن، جىن شاملى. 796 – 16، 811 – 20 III 197 – 7، 224 – 4.

yəldi يلْدىِ يۈگۈردى، چاپتى. 739 – 21 III 86 – 10.

(يَلارْ – يَلْماكْ yələr – yəlmək) 739 – 21 III 86 – 11.

yəldi يلْدىِ يېيىلدى. 740 – 1 III 86 – 12.

(يلُورْ – يلْماكْ yəlür – yəlmək) 740 – 2 III 86 – 13.

yəlim يلِمْ يېلىم. 764 – 6، 771 – 1 III 135 – 1، 148 – 2.

yəlin يلِنْ يېلىن. 707 – 15 III 28 – 5.

yəlpik يلْپِكْ يەلپۈك، شامال. 726 – 1، 726 – 1 III 62 – 1، 62 – 1.

yəlpirdi يلْپِرَدىِ نەملىدى. 760 – 15 III 126 – 9.

(يلْپِـــرارْ – يلْپِرَمـــاكْ yəlpirər – yəlpirmək) 760 – 17 III 127 – 3.

yəm يىمْ يەم، يېمەك، تاماق. 796 – 18 III 197 – 9.

yəmix يمِشْ، يـــيمِشْ يېمىش، مېۋە. 317 – 13، 412 – 11، 472 – 26، 542 – 6: II 15 – 10، 127 – 13 I.

yəmxən يمْشانْ بىر خىل ياۋا مېۋىنىڭ ئېتى. 718 – 16 III 48 – 7.

yən يىنْ، يِنْ يەن. ئادەمنىڭ ئەت - يېنى: تەن. 796 – 21، 352 – 25، 759 – 7، 896 – 16 III 197 – 14: I 604 – 12: III 125 – 3، 380 – 4.

yənətti يِنَتّي يېنىكلىدى، ياخشىلاندى. 651 – 6. II 465 – 5.

(يِنَتُورْ – يِنَتْماكْ yənətür – yənətmək) 651 – 7. II 465 – 6.

yənik يَنِكْ يېنىك. 704 – 14 III 23 – 1.

yəŋ يېڭْ، يِڭْ يەڭ. 484 – 5، 581 – 5. II 149 – 7، 337 – 10.

yəpkil يِپْكِلْ توق قىزىل، قېنىق قىزىل، بېغىر رەڭ. 726 – 3، 726 – 3. III 62 – 3، 62 – 4.

yəpkin يِپْكِيْن، يِپْكِنْ توق قىزىل، قېنىق قىزىل. 718 – 21، 726 – 14، 726 – 14. III 48 – 14، 63 – 1، 63 – 2.

yər يِرْ يەر. 795 – 3، 38 – 1، 46 – 6، 48 – 22، 54 – 1، 67 – 24، 67 – 26، 75 – 9، 84 – 2، 91 – 13، 101 – 4، 122 – 21، 123 – 11، 124 – 19، 125 – 2، 174 – 19، 206 – 14، 208 – 12، 221 – 24، 225 – 10، 240 – 26، 249 – 11، 265 – 24، 275 – 1، 276 – 25، 321 – 22، 327 – 7، 333 – 26، 334 – 2، 351 – 10، 355 – 12، 358 – 4، 367 – 14، 370 – 10، 371 – 6، 376 – 4، 376 – 16، 376 – 13، 377 – 12، 377 – 5، 376 – 27، 376 – 25، 378 – 24، 386 – 5، 386 – 16، 391 – 1، 452 – 15، 452 – 18، 459 – 21، 465 – 25، 475 – 1، 476 – 4، 476 – 11، 476 – 14، 489 – 3، 492 – 3، 498 – 3، 536 – 5، 546 – 17، 548 – 25، 558 – 3، 589 – 13، 595 – 18، 595 – 25، 607 – 17، 608 – 8، 608 – 23، 612 – 1، 642 – 15، 654 – 5، 654 – 6، 654 – 16، 654 – 17، 654 – 24، 667 – 13، 685 – 23، 686 – 2، 686 – 4، 687 – 17، 694 – 7، 697 – 10، 698 – 5، 698 – 7، 701 – 22، 706 – 21، 708 – 17، 711 – 24، 712 – 10، 713 – 18، 717 – 12، 726 – 11، 726 – 12، 732 – 8، 734 – 13، 734 – 18، 765 – 22، 775 – 10، 776 – 6، 777 – 15، 782 – 22، 800 – 4، 813 – 9، 813 – 15، 824 – 11، 833 – 3، 836 – 5، 846 – 4، 847 – 4، 848 – 18، 848 – 19، 897 – 7، 904 – 6، 923 – 24، 924 – 8، 932 – 1، 965 – 3، 965 – 29، 984 – 24، 1020 – 10، 1020 – 17. III 194 – 8: I 48 – 13، 63 – 6، 76 – 16، 131 – 17، 198 – 18، 293 – 17، 351 – 11، 355 – 3، 379 – 2، 384 – 13، 411 – 19، 426 – 9، 454 – 1، 468 – 10، 471 – 18، 559 – 17، 609 – 8، 649 – 6، 663 – 1: II 101 – 16، 113 – 18، 131 – 15، 134 – 12، 135 – 5، 158 – 15، 165 – 12،

·12 – 294 ،3 – 277 ،6 – 272 ،1 – 253 ،10 – 177
·14 – 388 ،8 – 387 ،10 – 366 ،18 – 365 ،16 – 353
– 9 ،6 – 3 III ؛2 – 495 ،11 – 447 ،18 – 394 ،18 – 389
·7 – 39 ،1 – 37 ،6 – 36 ،4 – 27 ،15 – 17 ،5 – 11 ،8
– 156 ،16 – 137 ،11 – 76 ،16 – 72 ،17 – 62 ،10 – 46
·4 – 263 ،15 – 226 ،3 – 170 ،7 – 161 ،8 – 158 ،5
– 395 ،12 – 381 ،8 – 292 ،6 – 289 ،1 – 288 ،1 – 269
·14 – 508 ،1 – 507 ،14 – 448 ،9 – 434 ،13 – 433 ،11
·3 – 541

yər يِيرْ رەختنىڭ بىر يۈزى. 795 – 4· III 194 – 9·

yərdi يِيرْدِي يىرگەندى. 829 – 28· III 256 – 11·

yərdi يِيرْدِي تىللىدى، ھاقارەتلىدى. ئوغۇزچە. 829 – 29· III 256 – 13·

(يِيرار – يِيرْماكْ *yərər – yərmək*) 830 – 1· III 256 – 14·

yərqü يِرْجُو قەبرە. 713 – 3· III 38 – 8·

yərük يِرُكْ يىپرىق، دەز. 704 – 8، 704 – 9· III 22 – 10، 22 – 11·

yərük يِرُكْ كەمتۈك، پۈچۈق. 704 – 11· III 22 – 14·

yəti يِتِي يەتتە. 860 – 9· III 314 – 3·

yətti يِتّي يېتىلىدى، يېتەكلىدى. 649 – 1· II 460 – 16·

yətik يِتِكْ يېتۈك. 704 – 2· III 22 – 1·

yətildi يِتِلْدِي يېتىشتى، يېتىۋالدى. 748 – 18· III 103 – 8·

(يِتِلُورْ – يِتِلْماكْ *yətilür – yətilmək*) 748 – 19· III 103 – 10·

yətsədi يِتْسادِي يېتىشۋالاي دېدى، يېتىشۋالغىلى قوپتى. 914 – 17· III 416 – 13·

(يِتْسارْ – يِتْساماكْ *yətsər – yətsəmək*) 914 – 18· III 416 – 15·

yəysədi يِيْسادِي يېگۈسى كەلدى. 914 – 9· III 416 – 1·

(يِيْسارْ – يِيْساماكْ *yəysər – yəysəmək*) 914 – 10· III 416 – 3·

yəzək يِزاكْ قوشۇننىڭ ئالدىدا يۈرىدىغان چارلىغۇچى قىسىم، ئاۋانگارت ئەترەت. 704 – 13· III 22 – 16·

yəżti يَذْتِي چىڭىتتى. 1013 – 7· III 590 – 11·

(يِذارْ – يِذْماكْ *yəżər – yəżmək*) 1013 – 8· III 590 – 13·

yi يِي تىكىچ. كىيىمنىڭ تىكىچى. 851 – 20· III 297 – 10·

yi يِي تاغدىكى جىلغا، قىساق. 851 – 22· III 297 – 12·

yi يِي: *yi yïoqaq* — غوللىرى بىر ـ بىرىگە چىرمىشىپ كەتكەن دەرەخلەر. 851 – 23· III 297 – 13·

yig يىگ ئېغىزدۇرۇق. 796 – 2. III 196 – 2.

yig يىگ خام، پىشمىغان. 796 – 6، 796 – 7. III 196 – 8، 196 – 9. قارالسۇن: *yik*.

yigdə يىگدە جىگدە. 713 – 15. III 39 – 4.

yigi يىگى زىچ. *yigi yïqaq* – شاخلىرى بىر ـ بىرىگە چىرمىشىپ ئۆسكەن دەرەخ. 708 – 22. III 30 – 12.

yigirmə يىگىرمە يىگىرمە. 727 – 18. III 64 – 10.

yigirmi يىگىرمى يىگىرمە. 727 – 18. III 64 – 10.

yigirminq يىگىرمىنچ يىگىرمىنچى. 110 – 27، 1023 – 8. I 178 – 15؛ III 608 – 11.

yigit يىگىت يىگىت. 697 – 3، 268 – 16، 305 – 9، 702 – 21، 839 – 8، 952 – 13، 977 – 8، 1003 – 10. III 8 – 15؛ I 458 – 10، 521 – 1؛ III 19 – 15، 274 – 10، 486 – 2، 527 – 3.

yigitlik يىگىتلىك يىگىتلىك، ياشلىق. 730 – 16، 387 – 7. III 69 – 11؛ I 664 – 3.

yiglədi يىگلادى ئەيلىدى، چىڭدىدى، دەسسىدى. 918 – 19. III 423 – 17. (يىگلار – يىگلاماق *yiglər – yigləmək*) 918 – 21. III 424 – 3.

yignə يىگنە يىغنە. 716 – 21، 405 – 26، 515 – 6. III 45 – 10؛ II 2 – 11، 212 – 12.

yigrəndi يىگرەندى يىرگەندى، سەسكەندى، تىكەنلەشتى. 771 – 6. III 148 – 9.

(يىگرەنۈر – يىگرەنمەك *yigrənür – yigrənmək*) 771 – 9. III 149 – 2.

yik يىك خام، پىشمىغان. 257 – 17. I 440 – 10. قارالسۇن: *yig*.

yik يىك يىلىك. 796 – 8، 48 – 3، 75 – 11. III 196 – 11؛ I 67 – 6، 115 – 16.

yikən يىكەن يىكەن. 707 – 12. III 28 – 1.

yiktürdi يىكتۈردى: *tar ətük aʒaqïq yiktürdi* — تار ئۆتۈك ئاياغنى قىسىپ قويدى. 762 – 23. III 132 – 1.

(يىكتۈرۈر – يىكتۈرمەك *yiktürür – yiktürmək*) 762 – 24. III 132 – 3.

yilik يىلىك يىلىك. 66 – 1. I 98 – 16.

yiliklig يىلىكلىك يىلىكلىك، يىلىكى بار. 730 – 23. III 70 – 6.

ئىندېكس

yilmirdi يِلْمِرْدِي ئىلغىلى تۇردى، ئىلاي دېدى. 765 – 1، III 136 – 2.
(يِلْمِـــرارْ – يِلْمِرْمـــاكْ yilmirər – yilmirmək) III 765 – 2، III 136 – 4.

yimata يِماتا قۇيماق خېمىرنىغا ئوخشاش سۈيۈق قىلىپ چېلىنمىدىغان بىر خىل خېمىر. 338 – 13، I 580 – 6.

yimlədi يِمْلادِي ئىملىدى، ئىما قىلدى. 918 – 25، III 424 – 7.
(يِمْلارْ – يِمْلاماكْ yimlər – yimləmək) 918 – 26، III 424 – 9.

yin يِنْ، يِـــيْنْ يىمەن، قوي يىنى. 694 – 16، 49 – 3، III 4 – 8؛ I 69 – 3.

yin يِنْ، يِينْ ئىمەن، ئۇۋا. 694 – 17، 49 – 1، 694 – 18، III 4 – 9؛ I 69 – 2؛ III 4 – 10.

yindi يِنْدِي ئاختۇردى. 741 – 3، III 88 – 16.
(يِنْدارْ – يِنْدْماكْ yindər – yindmək) 741 – 5، III 88 – 18.

yindti يِنْدْتِي ئاختۇردى. 741 – 4، III 88 – 18.

yindürdi يِنْدُرْدِي ئاختۇرتتى ~ ئاختۇرغۇزدى. 764 – 3، III 134 – 7.
(يِـــنْدُرُرْ – يِنْدُرْمـــاكْ yindürür – yindürmək) III 764 – 5، III 134 – 10.

yinqkə يِنجكـــا يىڭىچكە ~ ئىنچىكە، نازۇك. 971 – 28، 249 – 25، 518 – 18؛ I 427 – 3؛ III 971 – 29، III 518 – 19.

yinqkələdi يِنْجْكالادِي ئىنچىكە ھېسابلىدى. 996 – 4، III 561 – 10.
(يِنْجْكالارْ – يِنْجْكالاماكْ yinqkələr – yinqkələmək) III 996 – 6، III 561 – 13.

yinqkələndi يِنجكالَنْدِي خۇشامەت قىلدى؛ بويسۇندى؛ ھەرىمىگە ئالدى. 1024 – 12، III 610 – 4.
(يِنْجكالَنُورْ – يِنْجكالَنْمـــاكْ yinqkələnür – yinqkələnmək) 1024 – 17، III 610 – 12.

yinqü يِـــــنْجُو ئۇنچە. 713 – 5، 211 – 12، 294 – 24، 302 – 8، 319 – 22، 409 – 18، 427 – 11، 476 – 7، 494 – 9، 498 – 6، 518 – 5، 589 – 19، 627 – 11، 713 – 7، 903 – 25، III 38 – 10؛ I 360 – 14، 502 – 18، 515 – 7، 546 – 15؛ II 10 – 12، 134 – 6، 170 – 6، 177 – 14، 218 – 9، 354 – 6، 420 – 5؛ III 38 – 11، 394 – 16.

yinqü يِنْجُو كېنىزەك. 713 – 5، III 38 – 10.

yiŋ يِنگ ماڭقا، پوتلا. 957 – 5، III 494 – 10.

yiŋdəgü ينكْدَكُو «هەي ماڭقا». بالىنى تىللاپ ئېيتقان سۆز. 978 – 9· III
528 – 11·

yiŋitti ينكِتّي مىشقىردى. 658 – 18· II 478 – 4·
(ينكِتُورْ – ينكِتْماكْ *yiŋitür – yiŋitmək*) 658 – 19· II 478 – 6·

yiŋxürdi ينكْشُرْدِي تەڭشىدى، ئارىلاشتۇردى. 987 – 22· III 546 – 7·
(ينكْشُرُرْ – ينكْشُـرْماكْ *yiŋxürür – yiŋxürmək*) 987 – 24· III
546 – 10·

yirilgən يِرِلْكانْ يىرىلمىدىغان. 732 – 22· III 73 – 16·

yirixdi يِرِشْدِي يىرىلدى؛ ھىجايدى. 745 – 19· III 97 – 8·
(يِرِشُورْ – يِرِشْماكْ *yirixür – yirixmək*) 745 – 21· III 97 – 11·

yiqi يـــــيجِي تىككۈچى. 405 ،26 – 851 ،20· II 2 – 11؛ III
297 – 10·

yirdi يَرْدِي يىردى. 735 – 23· III 79 – 7·
(يَرارْ – يَرْماكْ *yirər – yirmək*) 735 – 25· III 79 – 10·

yirildi يَرِلْدِي يىرىلدى. 749 – 8· III 104 – 15·
(يَرِلُورْ – يَرِلْماكْ *yirilür – yirilmək*) 749 – 10· III 104 – 18·

yirtürdi يَرْتُرْدِي يىرتۇردى. 761 – 13· III 129 – 4·
(يَرْتُـــرُرْ – يَرْتُرْمـــاكْ *yirtürür – yirtürmək*) 761 – 14· III
129 – 6·

yirixdi يِرِشْدِي ئاجىزلاشتى. 745 – 22· III 97 – 12·

yitig يـــــتِكْ ئىتتىك. 703 – 28، 292 – 24· III 21 – 17؛ I
499 – 18·

yitiklədi يِتِكْلادِي ئىز - دېرىكىنى قىلدى. 942 – 22· III 469 – 4·
(يـــتِكْلارْ – يِتِكْلامـــاكْ *yitiklər – yitikləmək*) 942 – 23· III
469 – 6·

yitim يـــم زىنىر ئۇرۇقى. 707 – 27· III 29 – 1·

yitti يِتّي يىتتى. 648 – 23· II 460 – 5·
(يِتارْ – يِتْماكْ *yitər – yitmək*) 648 – 23· II 460 – 6·

yittürdi يِتُّرْدِي يىتتۇرگۈزدى، يوقاتتۇردى. 761 – 6· III 128 – 9·
(يِتُّرُرْ – يِتُّرْماكْ *yittürür – yittürmək*) 761 – 8· III 128 – 12·

yitük يِتُكْ يىتكەن، يوقالغان نەرسە. 703 ،21 – 489 ،8 – 510 ،4
– 539 ،10 – 827 ،15· III 21 – 11؛ II 159 – 3، 202
– 259 ،2 – 2؛ III 252 – 4·

yitürdi يِتُرْدِي يىتتۇردى. 742 – 1· III 90 – 3·

(يِتُرُرْ – يِتُرْماكْ *yitürür – yitürmək*) ·5 – 90 III ·2 – 742

yixim يِشِمْ ساپما· 704 – 25· III 23 – 15·

yiximləndi يِشِـمْلَنْدِي: *ər yiximləndi* — ئادەم ساپما كىيدى· 776 – 12·
III 159 – 1·

(يِشِمْلَنُورْ – يِشِـمْلَنْماكْ *yiximlənür – yiximlənmək*) 776 – 13·
III 159 – 2·

yiz يِزْ چىغ· 795 – 16· III 195 – 4·

yiz بِيز يىز· كۆل ئىسمى· 790 – 17· III 185 – 14·

yiz əvi təz يِزْ اَڤي تيز يىز ئەۋى تېز· يايلاق ئىسمى· 783 – 1· III 170 – 11·

yiztürdüm يَذْتُرْدُمْ يىتتۈرگۈزدۈم، يوقاتتۈردۇم· 761 – 10· III 128 – 14·

yïdïxdï يِدِشْدِي يىدىشتى، سېسىدى· 744 – 4· III 94 – 5·

(يِدِشُورْ – يِدِشْماقْ *yïdïxur – yïdïxmaq*) 744 – 5· III 94 – 7·

yïoqaq يَغَجْ، يِغاجْ يىغاچ ~ ياغاچ، دەرەخ· 697 – 8، 697 – 12، 697 –
14، 47 – 1، 142 – 26، 160 – 1، 191 – 22، 195 – 16،
199 – 2، 202 – 23، 204 – 22، 205 – 3، 210 – 22،
218 – 25، 223 – 2، 226 – 28، 229 – 5، 240 – 6،
145 – 16، 334 – 6، 334 – 20، 381 – 15، 387 – 3،
411 – 10، 411 – 14، 419 – 3، 425 – 11، 425 – 25،
461 – 16، 465 – 13، 469 – 22، 477 – 7، 493 – 26،
500 – 16، 508 – 10، 530 – 18، 550 – 4، 555 – 23،
556 – 13، 559 – 10، 564 – 1، 572 – 3، 578 – 4،
583 – 16، 584 – 23، 588 – 15، 590 – 7، 606 – 4،
607 – 14، 608 – 14، 609 – 27، 609 – 28، 612 – 6،
648 – 8، 662 – 12، 708 – 22، 711 – 9، 724 – 5،
729 – 13، 730 – 21، 735 – 18، 743 – 15، 751 – 21،
754 – 14، 761 – 11، 767 – 1، 775 – 25، 776 – 24،
779 – 16، 832 – 20، 833 – 13، 834 – 17، 838 – 13،
859 – 9، 875 – 7، 879 – 3، 894 – 13، 923 – 11،
926 – 8، 926 – 14، 946 – 6، 976 – 25، 981 – 29،
983 – 21، 1004 – 20، 1004 – 30، 1005 – 10، 1005 –
1007 – 22· III 9 – 5، 9 – 9، 9 – 12: I 64 – 14، 16،
235 – 14، 266 – 12، 324 – 15، 331 – 7، 337 – 6،
344 – 2، 348 – 5، 358 – 11، 373 – 11، 381 – 5،
387 – 14، 391 – 12، 419 – 12، 571 – 18، 573 – 1،

– 105 ،6 – 39 ،5 – 38 ،3 – 27 ،8 – 14 II :19 – 663
– 182 ،10 – 169 ،8 – 136 ،17 – 121 ،18 – 112 ،16
،14 – 291 ،8 – 290 ،8 – 279 ،15 – 241 ،10 – 198 ،10
،14 – 342 ،16 – 331 ،14 – 320 ،1 – 306 ،1 – 297
،5 389 ،3 – 387 ،6 – 384 ،9 – 355 ،14 – 351 ،9 – 344
،14 – 58 ،2 – 35 III :13 – 485 ،4 – 459 ،8 – 395
،3 – 116 ،12 – 110 ،16 – 92 ،12 – 78 ،4 – 70 ،7 – 67
،10 – 164 ،13 – 159 ،11 – 157 ،8 – 140 ،16 – 128
– 338 ،7 – 312 ،7 – 273 ،1 – 266 ،2 – 264 ،10 – 262
،14 – 438 ،6 – 438 ،14 – 432 ،8 – 375 ،6 – 346 ،17
،13 – 575 ،8 – 539 ،12 – 535 ،10 – 526 ،10 – 475
،16 – 580 ،19 – 576

yïoqaq يغَجْ ئەر كىشىنىڭ تاناسىل ئەزاسى. 697 – 9 ،9 III ،6 – 9

yïoqaq يغَـــــجْ ياغـاچ ~ ئاغـاچ، پەرسـەخ. 697 – 10 ،10 – 697 III
،8 – 9 ،7 – 9

yïoqaqlandï يغَجْلَنْدِي دەرەخزارلاشتى. 775 – 10 ،III 156 – 4
(يغَجْلَنُورْ – يغَجْلَنْمـاقْ yïoqaqlanur – yïoqaqlanmaq) 775 – 11 ،
III 156 – 6

yïoqaqlïk يغَجْلِقْ دەرەخلىك. 730 – 6 ،III 68 – 15

yïoqdï يغْدِي توستى: يىغدى، توپلىدى. 737 – 21 ،III 82 – 7
(يغارْ – يغْماقْ yïoqar – yïoqmaq) 737 – 25 ،III 82 – 13

yïoqïldï يغلْـــــدِي ئۆزىنى يىغدى، يىغلىدى، چېكىندى. 750 – 5 ،III
107 – 3

(يغلُورْ – يغلْماقْ yïoqïlur – yïoqïlmaq) 750 – 8 ،III 107 – 7

yïoqïldï يغلْدِي يىغلىدى، توپلاندى، دۆۋىلەندى. 750 – 9 ،III 107 – 8
(يغلُـــــورْ – يغلْمـــــاقْ yïoqïlur – yïoqïlmaq) 750 – 12 ،III
107 – 13

yïoqïloqan يغلْغانْ يىغلىدىغان. 732 – 8 ،III 72 – 16

yïoqïm يغِمْ يىغىم، دۆۋە. 704 – 27 ،III 23 – 17

yïoqïn يغِنْ يىغىم، دۆۋە. 706 – 19 ،III 27 – 1

yïoqïndï يغِنْدِي يىغدى، يىغىۋالدى. 753 – 9 ،III 113 – 10
(يغِـــــنُورْ – يغِنْمـــــاقْ yïoqïnur – yïoqïnmaq) 753 – 10 ،
III 113 – 12

yïoqïxdï يغِشْدِي يىغىشتى، دۆۋىلەشتى. 746 – 6 ،III 98 – 8

(يغشُـــورْ – يغشْـــماقْ *yïoqïxur – yïoqïxmak*) III ·8 – 746
·10 – 98

yïoqladï يغْلادِ يمغلىدى· 918 – 13· III 422 – 17·

yïoqlattï يغْلَتّي يمغلاتتى· 680 – 10· II 520 – 5·

(يغْلَـــتُورْ – يغْلَتْمـــاقْ *yïoqlatur – yïoqlatmak*) II ·10 – 680
·6 – 520

yïoqlaxtï يغْلَشْتي يمغلاشتى· 188 – 24· I 319 – 17·

yïoqlïxdï يغْلشْدِ يمغلىشتى· 768 – 13· III 142 – 18·

(يغْلشُـــورْ – يغْلشْـــماقْ *yïoqlïxur – yïoqlïxmak*) III ·14 – 768
·19 – 142

yïoqrïldï يغْرِلْدِ دۈگدەيدى، كىرىشتى· 770 – 9· III 146 – 13·

(يغْـــرِلُورْ – يغْرِلْمـــاقْ *yïoqrïlur – yïoqrïlmak*) III ·11 – 770
·16 – 146

yïoqturdï يغْتُرْدِ يمغدۈردى، دۆڤلەتتى، چەشلەتتى؛ توستى· 762 – 2· III
·6 – 130

(يغْتُـــرُرْ – يغْتُرْمـــاقْ *yïoqturur – yïoqturmak*) III ·5 – 762
·10 – 130

yïk‚dï يقْدِ يمقتتى· 739 – 8· III 85 – 8·

(يقارْ – يقْماقْ *yïkar – yïk‚mak*) 739 – 9· III 85 – 10·

yïk‚ïldï يقْلْدِ يمقىلدى· 751 – 14· III 110 – 1·

(يقْلُورْ – يقْلْماقْ *yïk‚ïlur – yïk‚ïlmak*) 751 – 15· III 110 – 2·

yïk‚ïloqan يقْلْغانْ يمقىلدىغان· 732 – 10· III 73 – 1·

yïk‚ïxdï يقْشْدِ يمقتىشتى· 747 – 2· III 100 – 2·

(يقْشُورْ – يقْشْماقْ *yïk‚ïxur – yïk‚ïxmak*) 747 – 3· III 100 – 4·

yïk‚sadï يقْسادِ يمقتقۇسى كەلدى· 916 – 3· III 419 – 4·

(يقْسارْ – يقْساماقْ *yïk‚sar – yïk‚samak*) 916 – 4· III 419 – 6·

yïk‚turdï يقْتُرْدِ يمقتۇردى ~ يمقتتۇردى· 762 – 20· III 131 – 15·

(يقْتُـــرُرْ – يقْتُرْمـــاقْ *yïk‚turur – yïk‚turmak*) III ·21 – 762
·17 – 131

yïl يـــلْ، يـــيلْ يىل· 694 – 11، 491 – 4، 662 – 12، 748 – 4،
787 – 22· III 4 – 1؛ II 163 – 5، 485 – 13؛ III 102
·13 – 180 ،7

yïlan يـــــلانْ يىلان· 712 – 19، 106 – 24، 180 – 6، 417 – 4،
419 – 1، 615 – 14، 619 – 11، 721 – 7· III 37 – 13؛

I 171 – 8، 304 – 6؛ II 23 – 16، 27 – 1، 401 – 6؛ III
52 – 9.

yïlan yïlï يىلاندا يىلى. تۈركىي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۈچەل يىل نامىلىرىدىن بىرى. 712 – 20، 264 – 2. III 37 – 15؛ I
450 – 21.

yïldïz يۇلتۇز ~ يىلتىز. 721 – 18. III 53 – 3.

yïldïzlandï يۇلتۇزلىدى، يىلتىزلىدى، يىلتىز تارتتى. 776 – 24. III 159 – 12.

yïldïzlanur – yïldïzlanmak (يۇلتۇزلىنۇر – يۇلتۇزلىماق) 776 – 28. III
160 – 1.

yïloqun يۇلغۇن. 718 – 20. III 48 – 13.

yïloqunlandï يۇلغۇنلاشتى، يۇلغۇن ئۆستى. 777 – 15. III 161 – 6.

yïloqunlanur – yïloqunlanmak (يۇلغۇنلىنۇر – يۇلغۇنلىماق) 777 – 16. III
161 – 8.

yïlïdï يىلىدى ~ ئىللىدى. 758 – 1. III 122 – 3.

yilïr – yilïmak (يىلىر – يىلىماق) 758 – 2. III 122 – 4.

yïlïoq يىلىغ ئىللىق، ئىلمان. 701 – 5، 60 – 4. III 16 – 10؛ I
88 – 5.

yïlïoqlïk يىلغاق ئىللىقلىق، ئىسسىقلىق. 730 – 11. III 69 – 5.

yïlïnqoqa يىلىنجغا لاۋزا. 1012 – 16. III 589 – 4.

yïlïttï يىلىتتى ئىلىدى، ئىلىتتى، قىزىدى، قىزىتتى. 650 – 22. II
464 – 6.

yilïtur – yilïtmak (يىلىتۇر – يىلىتماق) 650 – 25. II 464 – 9.

yïlïxdï يىلىشدى يىلىدى ~ ئىللىدى. 747 – 5. III 100 – 6.

yilïxur – yilïxmak (يىلىشۇر – يىلىشماق) 747 – 6. III 100 – 8.

yïlqï يىلقى ئىرقارا. 716 – 5، 79 – 17، 189 – 19، 201 – 5، 220 – 3، 252 – 2، 253 – 26، 314 – 16، 351 – 23، 365 – 24، 366 – 12، 473 – 3، 748 – 1، 767 – 20، 788 – 1، 824 – 14، 905 – 22، 911 – 26. III 44 – 5؛ I 123 – 6، 321 – 10، 341 – 3، 375 – 12، 430 – 17، 433 – 17، 537 – 12، 628 – 17؛ II 127 – 17؛ III 102 – 3، 141 – 14، 245 – 8، 399 – 5، 411 – 4.

yïmïrtoqa يىمرتقا يۇمران. 1012 – 19. III 589 – 9.

yïp يىپ يىپ، تانا، ئارغامچا. 693 – 16، 693 – 17، 130 – 17، 131 – 3، 136 – 13، 146 – 15، 151 – 3، 169 – 18،

،24 – 395 ،4 – 198 ،7 – 195 ،25 – 185 ،18 – 175
،5 – 502 ،15 – 492 ،4 – 475 ،25 – 409 ،16 – 408
– 592 ،2 – 590 ،4 – 583 ،8 – 576 ،19 – 549 ،4 – 546
– 767 ،21 – 685 ،17 – 685 ،25 – 679 ،13 – 661 ،1
– 1008 ،5 – 1007 ،26 – 978 ،12 – 901 ،16 – 880 ،13
– 223 ،6 – 215 ،10 – 214 I :10 – 1 ،9 – 1 III ،18
،19 – 314 ،10 – 295 ،11 – 285 ،7 – 249 ،7 – 241 ،15
،11 – 166 ،3 – 132 ،4 – 11 ،13 – 8 II :17 – 330 ،11
– 358 ،3 – 355 ،5 – 341 ،15 – 278 ،6 – 271 ،2 – 186
،5 – 390 ،8 – 349 ،5 – 141 III :6 – 519 ،4 – 484 ،18
،4 – 582 ،13 – 579 ،10 – 529

yïpar يپارْ، يپارْ، يپـرْ ئىپار. 711 – 10، 250 – 16، 406 – 10، 407 – 17، 494 – 10، 696 – 13، 728 – 14، 762 – 17، 826 – 15، 917 – 12 ،III 35 – 4: I 428 – 3: II 3 – 15، 6 – 7: III 7 – 14، 65 – 6، 131 – 11، 249 – 8، 421 – 13.

yïparlïoq يپَرْلِغْ ئىپارلىق. 728 – 11، 728 – 14 ،III 65 – 4، 65 – 6.

yïpladï يپْلادِي يىپلىدى، يىپ سالدى. 917 – 4 ،III 421 – 1.

(يپْلارْ – يپْلاماقْ yïplar – yïplamak) 917 – 5 ،III 421 – 3.

yïpladï يپْلادِي داۋازلىق قىلدى. 917 – 10 ،III 421 – 10.

(يپْلارْ – يپْلاماقْ yïplar – yïplamak) 917 – 11 ،III 421 – 12.

yïplattï يپْلَتِّي يىپلاتتى، يىپ سالدۇردى. 680 – 1 ،II 519 – 10.

(يپْلَتُورْ – يپْلَتْماقْ yïplatur – yïplatmak) 680 – 2 ،II 519 – 12.

yïplaxdï يپْلَشْدِي يىپلاشتى. 767 – 17 ،III 141 – 10.

(يپْلَشُورْ – يپْلَشْماقْ yïplaxur – yïplaxamak) 767 – 19 ،III 141 – 12.

yïr يِرْ، يِـيرْ ئىر ~ جىر، ناخشا، قوشاق، كۈي. 693 – 24، 795 – 8، 413 – 14، 504 – 11، 787 – 17 ،III 2 – 10، 194 – 15: II 17 – 18، 190 – 16: III 180 – 8.

yïradï يِرادِي يىراقلاشتى. 756 – 9 ،III 118 – 18.

(يِرارْ – يِراماقْ yïrar – yïramak) 756 – 10 ،III 118 – 19.

yïraoqu يِراغُو چالغۇچى، سازەندە؛ ناخشىچى. 717 – 14 ،III 46 – 13.

yïrak, يِراقْ، يِـرَقْ يىراق. 711 – 24، 84 – 2، 237 – 22، 712 – 2، 36 – 6: I 131 – 17، 406 – 7: III 36 – 9.

yïrak¸landï يـــرَقْلَنْدِي يـراق كـۆردى، يـراق دەپ هېسـابلىدى. III ·3 – 776 ·4 – 158

(يِرَقْلَنُورْ – يِرَقْلَنْمـــاقْ yïrak¸lanur – yïrak¸lanmak) III ·4 – 776 ·6 – 158

yïrak¸lïk¸ يِرَقْلِقْ يېراقلىق. 730 – 14 · III 69 – 8·

yïrattï يِرَتِّي يـراقلاشتۇردى. 650 – 1 · II 462 – 9·

(يِرَتُورْ – يِرَتْماقْ yïratur – yïratmak) 650 – 2 · II 462 – 10·

yïrladï يـــــرْلادِي ئـىرلىدى، جـىرلىدى، ناخشـا ئېيتـتى. 917 – 16 · III ·3 – 422

(يِرْلارْ – يِرْلاماقْ yïrlar – yïrlamak) 917 – 17 · III 422 – 5·

yïrïndï يَرِنْدِي يېرىڭالدى. 753 – 4 · III 113 – 3·

(يَرِنُورْ – يَرِنْماقْ yïrïnur – yïrïnmak) 753 – 5 · III 113 – 5·

yïrtïldï يِرْتِلْدِي يـرتـلدى، يـرتـلـمـپ كەتتى. 769 – 8 · III 144 – 11·

yïrtïndï يِرْتِنْدِي يـرتـمـدىغانـدەك كۆرۈندى. 770 – 25 · III 147 – 14·

(يـــرْتِنُورْ – يِرْتِنْمـــاقْ yïrtïnur – yïrtïnmak) III ·26 – 770 ·16 – 147

yïrtïxdï يِرْتِشْدِي يـرتـمشتى. 765 – 17 · III 137 – 9·

(يِرْتِشُـــورْ – يِرْتِشْـــماقْ yïrtïxur – yïrtïxmak) III ·18 – 765 ·11 – 137

yïrttï يِرْتِّي يـرتتى. 1013 – 16 · III 591 – 3·

(يِرْتـــــارْ – يِرْتْمـــــاقْ yïrtar – yïrtmak) III ·16 – 1013 ·4 – 591

yïtïttï يِتِّي ئىتتىتكۈزدى، بىلەتتى. 651 – 3 · II 464 – 14·

(يِتُورْ – يِتْماقْ yïtïtur – yïtïtmak) 651 – 5 · II 465 – 3·

yïva يِڤا يـۆۋا. ئوغۇز ئۇرۇقلـرىدىن بـرىنـىڭ ئىسمى. 54 – 20 · I 78 – 3. قارالڭ: *īva*·

yïx يِشْ ئېگىزلىك. 694 – 3 · III 3 – 2·

yïx يِيشْ ئېنىش، يەر تۆۋىنى. 795 – 19 · III 195 – 8·

yïxïoq يِشغْ قېيىش، تاسما؛ قېيىشتىن ئۇرۇلگەن ئارغامچا، تانا. 700 – 13، 106 – 16، 130 – 26، 136 – 16، 150 – 7، 159 – 3، 167 – 10، 214 – 6، 325 – 18، 495 – 8، 567 – 1 · III 15 – 5؛ I 215 – 1، 223 – 18، 247 – 18، 264 – 16، 280 – 14، 365 – 14، 557 – 1؛ II 172 – 1، 311 – 6·

yïxïoqlïoq يِشغْلِغْ تانىسى بار، ئارغامچىسى بار. 729 – 1 · III 66 – 11·

yïxïk,lïoq يِشقْلِغْ دۈبۈلغىلىق. 729 – 10 · III 67 – 3 ·

yïżïdï يِذيدِي يىدىدى، سېسىدى. 755 – 9 · III 117 – 4 ·

(يِذيرْ – يِذيماقْ *yïżïr – yïżïmak*) 755 – 10 · III 117 – 6 ·

yïżïdï يِذيـــــدِي يىدىـــدى ~ ھىدىـــدى، پـــۈراپ قـــالدى. 884 – 9 · III 355 – 16 ·

yïżïoq يِذِغْ يىدىغ، سېسىق. 699 – 24 · III 14 – 3 ·

yïżïoq يِـــذِغْ: *yïżïoq ot* — ئادراسمان. قەشقەر تىلىدا. 699 – 25 · III 14 – 4 ·

yïżïoqlïk, يَذغلق يىدىپ قالغان، بەتبۈيلۈق. 730 – 8 · III 69 – 1 ·

yïżladï يِذْلادِي يىدلىدى ~ ھىدلىدى، پۈرىدى. 917 – 12 · III 421 – 13 ·

(يِـــذْلارْ – يِذْلامـــاقْ *yïżlar – yïżlamak*) 917 – 13 · III 421 – 15 ·

yïżlandï يِذْلَنْدِي يىدلاندى ~ ھىدلاندى. 772 – 10 · III 150 – 16 ·

(يِذْلَـــنُورْ – يِذْلَنْمـــاقْ *yïżlanur – yïżlanmak*) 772 – 11 · III 150 – 18 ·

yïżlaxdï يِذْلَشْـــــدِي يىدلاشـــتى ~ ھىدلاشـــتى، پۈراشـــتى. 767 – 20 · III 141 – 14 ·

(يِذْلَشُـــورْ – يِذْلَشْـــماقْ *yïżlaxur – yïżlaxmak*) 767 – 21 · III 141 – 16 ·

yoo‌q يُوغْ نەزىر. 795 – 21 · III 195 – 10 ·

yoo‌qdu يُغْدُو جوغدا. 713 – 14 · III 39 – 3 ·

yoo‌qladï يُغْلادِي نەزىر قىلدى. 918 – 1 · III 422 – 14 ·

(يُغْلارْ – يُغْلاماقْ *yoo‌qlar – yoo‌qlamak*) 918 – 2 · III 422 – 16 ·

yoo‌qrï يُغْرِي قاچا. 714 – 4، 714 – 14 · III 40 – 10، 40 – 17 ·

yoo‌qru يُغْرُو تۆگىنىڭ ئۈزۈن يۇڭلىرى. 713 – 22 · III 39 – 14 ·

yoo‌qruy يُغْرُوىْ تۆگىنىڭ ئۈزۈن يۇڭلىرى. 713 – 22 · III 39 – 14 ·

yoo‌qun يُغُونْ يوغان. 712 – 18 · III 37 – 12 ·

yoo‌qurk,an يُغُرْقـــانْ يوتقان. 732 – 12، 159 – 10، 168 – 1، 508 – 16، 879 – 20 · III 73 – 4؛ I 265 – 6، 282 – 3؛ II 198 – 18؛ III 347 – 11 ·

yoo‌qurt يُغُرْتْ قېتىق. 148 – 27، 166 – 15، 545 – 10، 595 – 16، 812 – 7، 833 – 9 · I 245 – 15، 279 – 6؛ II 269 – 18، 365 – 17؛ III 225 – 4، 263 – 13 ·

yok, يُقْ يوقىرى، ئېگىز، دۆڭ. 694 – 7 · III 3 – 6 ·

yok يُوقْ، يُقْ يوق· 795 – 26، 64 – 8، 69 – 7، 247 – 24، 274 – 17، 279 – 20، 320 – 17، 693 – 13، 802 – 7، 803 – 26· III 195 – 16: I 95 – 10، 105 – 16، 424 – 1، 467 – 15، 477 – 11، 548 – 1: III 1 – 6، 207 – 6، 210 – 2·

yokaru يُقارُو يوقسرى، ئۆره· 406 – 5، 407 – 21، 462 – 8، 552 – 25، 602 – 26، 826 – 24، 900 – 21· II 3 – 7، 6 – 17، 106 – 19: III 250 – 8، 388 – 12·

yoklattï يُقْلَتّي يوقسرىلاتتى، ئۆرلەتتى· 680 – 14· II 520 – 11·

yoklatmak – yoklatur (يُقْلَتْمَاقْ – يُقْلَتُورْ) II 680 – 15· II 520 – 13·

yol يُولْ يول· 796 – 11، 53 – 3، 58 – 24، 61 – 12، 79 – 27، 111 – 9، 141 – 14، 158 – 21، 164 – 3، 167 – 5، 193 – 25، 225 – 4، 253 – 19، 349 – 17، 408 – 17، 551 – 18، 580 – 7، 755 – 25، 796 – 11، 902 – 25، 905 – 13، 1023 – 22· III 197 – 1: I 75 – 9، 86 – 3، 90 – 8، 123 – 16، 233 – 13، 264 – 5، 274 – 11، 280 – 6، 328 – 9، 384 – 4، 433 – 9، 598 – 14: II 9 – 1، 282 – 11، 335 – 14: III 197 – 2، 392 – 15، 398 – 8، 609 – 9·

yolak يُلَقْ چىغىر يول· 703 – 17· III 21 – 5·

yolak يُلَقْ، يُولَقْ يوللۇق· 703 – 18، 703 – 20· III 21 – 7، 21 – 10·

yoldradï يُلْدْرَدي ۋالىلدىدى، يالت - يۇلت قىلدى· 1015 – 2· III 593 – 15·

yoldrïmak – yoldrïr (يُلْدْرِيمَاقْ – يُلْدْرِيرْ) III 1015 – 6· III 594 – 4·

yoldruqa يُلْدُرُغا قىلچقا ئوخشايدىغان، ئېگىز ئۆسىدىغان ئۆسۈملۈك. 1012 – 6· III 588 – 6·

yolduqa يُلْدُرْغا قىلچقا ئوخشايدىغان، ئېگىز ئۆسىدىغان ئۆسۈملۈك. 1012 – 7· III 588 – 8·

yolrattï يُلْرَتّي ۋالىلداتتى، پارقىراتتى، يالتىراتتى· 678 – 17· II 517 – 6·

yolratmak – yolratur (يُلْرَتْماقْ – يُلْرَتُورْ) 679 – 1· II 517 – 11·

yolrïttï يُلْرِتّي يالقۇنلاتتى؛ يالتىراتتى· 678 – 13· II 516 – 13·

yolrïtmak – yolrïtur (يُلْرِتْماقْ – يُلْرِتُورْ) 678 – 16· II 517 – 4·

yolsuz يُلْسُوزْ، يُولْسُــوزْ يولسـز، يولدىن ئازغان ئادەم. 721 – 21، 721 – 53 III ·21 – 53، 7 – 8·

yonak, يُناقْ ئېشەك، ئۇي ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھايۋانلارنىڭ ئۇچىلىقىنىڭ ئاستىغا قويۇلىدىغان نەرسىلەر. 712 – 12· III 37 – 4·

yonïndï يُنــْدِي يونۇپ چىقىرىۋېتىلگەن نەرسە، قىرىندى. 719 – 16· III ·15 – 49

yonuldï يُنُلْدِي يونۇلدى. 751 – 21· III 110 – 12·

(يُــنُلُورْ – يُنُلْمــاقْ yonulur – yonulmak) 751 – 22· III ·13 – 110

yonundï يُنُنْدِي يونۇيدىغاندەك كۆرۈندى. 754 – 14· III 116 – 3·

(يُنُورْ – يُنْماقْ yonïnur – yonïnmak) 754 – 15· III 116 – 5·

yonuxdï يُنُشْدِي يونۇشتى. 747 – 17· III 101 – 11·

(يُنُشُــورْ – يُنُشْــماقْ yonuxur – yonuxmak) 747 – 18· III ·13 – 101

yoŋadï يُنكادِي يونۇدى، چاقتى. 985 – 7· III 541 – 8·

(يُنكارْ – يُنكاماقْ yoŋar – yoŋamak) 985 – 8· III 541 – 10·

yoŋaoɣ يُنكاغْ يوناق، چېقىمچىلىق. 969 – 6· III 513 – 11·

yoŋattï يُنكَتِّي چاقتى، چېقىشتۇردى. 658 – 20· II 478 – 7·

(يُنكاتُورْ – يُنكاتْماقْ yoŋatur – yoŋatmak) 658 – 21· II 478 – 9·

yorïdï يُرِيدِي يۈردى، ماڭدى. 755 – 27· III 118 – 5·

(يُرِيرْ – يُرِيماقْ yorïr – yorïmak) 755 – 28· III 118 – 7·

yorïɣa يُرِيغا يورغا. 820 – 29· III 240 – 7·

yorïɣqï يزغجى ئەلچى. ئوغۇزچە. 733 – 7· III 74 – 6·

yorïɣu يُرِيغُو يۆلەك. 717 – 12· III 46 – 10·

yorïk, يُــرِقْ يورۇق، خۇي - پەيل، يۈرۈش - تۇرۇش، خۇلق. 286 – 26، 702 – 2· I 490 – 3؛ III 18 – 10·

yorïk, يُرِقْ راۋان. 702 – 1· III 18 – 8·

yorïk, يُرِقْ يۈرۈش: ئېقىش. 702 – 5· III 18 – 13·

yorïnqa يُرِنْجا بېدە. ئوغۇزچە. 968 – 17· III 512 – 12·

yorïnqoɣa يُرِنْجغا بېدە. 1012 – 15· III 589 – 3·

yorïttï يُرِتِّي يورۇتتى، ماڭدۇردى، سۈرىدۈردى. 649 – 22· II 462 – 4·

(يُــرِتُورْ – يُرِتْمــاقْ yorïtur – yorïtmak) 649 – 24· II ·8 – 462

yorïxdï يُرِشْدِي يۈرۈشتى؛ تارالدى. 745 – 14· III 97 – 1·

(يُرِشُــورْ – يُرِشْــماقْ yorïxur – yorïxmak) III ·17 – 745 ·6 – 97

yorqï يُرْجِي يولباشلىغۇچى، يولچى· 713 – 4· III 38 – 9·

yorttï يُرْتِّي يورتتى· 1013 – 14· III 590 – 15·

(يُرْتُورْ – يُرْتْماقْ yortur – yortmak) 1013 – 14· III 591 – 1·

yortuoq يُرْتُغْ ئۇرۇش ۋاقىتلىرىدا خاقاننى قوغداپ ماڭغۇچى مۇھاپىزەتچىلەر ياكى خاقانلىك ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ يۈرگەن ھەمراھلىرى.

722 – 19· III 55 – 14·

yortuxdï يُرْتُشْدِي يورتۇشتى· 765 – 20· III 137 – 13·

(يُرْتُشُــورْ – يُرْتُشْــماقْ yortuxur – yortuxmak) III ·21 – 765 ·15 – 137

yoruldï يُرُلْدِي يېشىلدى· 749 – 11· III 105 – 1·

(يُرْلُرْ – يُرُلْماقْ yorlur – yorulmak) 749 – 12· III 105 – 2·

yorutoqan يُرُتْغانْ ئوسۇرغاق· 731 – 13· III 71 – 3·

yotturdum يُتُّرْدُمْ سۇرتكۈزدۈم، ئۆچۈرتتۈم· 761 – 1· III 128 – 3·

(يُتُــرُرْمَنْ – يُتُرْمــاقْ yottururmən – yotturmak) III ·4 – 761 ·7 – 128

yowlïq يُولِجْ تىۋىت· 710 – 20· III 34 – 3·

yozadï يُــزادِي: köy yozadï — قوي قىسىر قالدى· 756 – 14· III ·4 – 119

(يُزارْ – يُزاماقْ yozar – yozamak) 756 – 17· III 119 – 9·

yożluxdï يُذْلُشْدِي ئۆچۈپ كېتىشتى· 768 – 7· III 142 – 11·

(يُذْلُشُــورْ – يُذْلُشْــماقْ yożluxur – yożluxmak) III ·8 – 768 ·13 – 142

yożsadï يُذْسادِي ئۆچۈرمەكچى بولدى· 915 – 1· III 417 – 7·

(يُذْسارْ – يُذْساماقْ yożsar – yożsamak) 915 – 3· III 417 – 10·

yożti يُوذْتِي سۇرتتى، ئېرتتى؛ ئۆچۈردى· 1013 – 1· III 590 – 3·

(يُوذارْ – يُوذْماقْ yożar – yożmak) 1013 – 3· III 590 – 7·

yożturdum يُذْتُرْدُمْ سۇرتكۈزدۈم، ئۆچۈرتتۈردۈم· 761 – 3· III 128 – 5·

yożuldï يُذُلْــــدِي سـۇرتۇلدى، ئـۆچۈرۈلدى، يوقـتـىلدى· 748 – 26· III ·2 – 104

(يُذُلُرْ – يُذُلْماقْ yożulur – yożulmak) 749 – 3· III 104 – 8·

yożundï يُذُنْدِي سۇرتۇندى· 752 – 25· III 112 – 12·

(يُذُنُورْ – يُذُنْماقْ yożunur – yożunmak) 752 – 27· III 112 – 16·

yożuxdï يُذُشْدِ سۇرتۇشتى، ئۆچۈرۈشتى. 743 – 24· III 93 – 13·
(يُذُشُورْ – يُذُشْماقْ yożuxur – yożuxmaq) 744 – 2· III 94 – 4·

yələdi يُلادِ يۆلىدى، تىرەك قويدى. 757 – 7· III 120 – 13·
(يُلارْ – يُلامَاكْ yələr – yələmək) 757 – 8· III 120 – 15·

yələgü يُلاكُو يۆلەنچۈك، تىرەك. 718 – 3· III 47 – 14·

yələklig يُلَكْلِكْ يۆلەكلىك. 730 – 21· III 70 – 4·

yələldi يُلَلْدِ يۆلەندى. 752 – 8· III 111 – 6·
(يُلَلُورْ – يُلَلْمَاكْ yələlür – yələlmək) 752 – 9· III 111 – 7·

yərə يُرا چۆرە، ئەتراپ. ئوغۇزچە. 708 – 10، 436 – 26· III 29 – 8؛ II 60 – 2·

yərdi يُرْدِ يەشتى. 735 – 21· III 79 – 4·
(يُرارْ – يُرْمَاكْ yərər – yərmək) 735 – 22· III 79 – 6·

yərgədi يُرْكادِ يۆگىدى، ئوردى. 917 – 1· III 420 – 14·
(يُرْكارْ – يُرْكامَاكْ yərgər – yərgəmək) 917 – 3· III 420 – 17·

yərgəməq يُرْكَمَجْ ھېسسىپ. 733 – 17· III 74 – 13·

yərgəndi يُرْكَنْدِ يۆگەندى ~ يۆگەلدى. 772 – 6· III 150 – 10·
(يُرْكَنُورْ – يُرْكَنْمَاكْ yərgənür – yərgənmək) 772 – 9· III 150 – 14·

yərgənq يُرْكَنجْ ئەگرى - توقايلىق. 977 – 23· III 527 – 10·

yərgənq يُرْكنج يۆگمەچ. بىر خىل ئۆسۈملۈك. 977 – 25· III 527 – 13·

yərgənqü يُرْكَائنجُو پايتىما. 591 – 27، 909 – 7· II 358 – 17؛ III 405 – 10·

yərgətti يُرْكَتّي يۆگەتتى. 679 – 25· II 519 – 6·
(يُرْكَتُورْ – يُرْكَتْماكْ yərgətür – yərgətmək) 679 – 27· II 519 – 9·

yərgəxdi يُرْكَشْدِ يۆگەشتى، چىرماشتى. 767 – 13· III 141 – 5·
(يُرْكَشُورْ – يُرْكَشْماكْ yərgəxür – yərgəxmək) 767 – 15· III 141 – 8·

yərük يُرُكْ ئۆرۈك، تەبىر. 704 – 5· III 22 – 5·

yərük يُرُكْ تەبىر. سۆزنىڭ تەبىرى، مەنىسى. 704 – 6· III 22 – 7·

yu يُو ۋىيەي. ئاياللارنىڭ بىرەر نەرسىدىن ئۈيالغان ۋاقتىدا ئېيتىدىغان سۆزى. 851 – 19· III 297 – 8·

yubadï يُبادِ سەل قاربدى، پىسەنت قىلمىدى، ئەھمىيەت بەرمىدى. 755 – 6· III 116 – 14·

(يُبارْ – يُباماقْ yubar – yubamak) 755 – 7 · III 117 – 2 ·

yubaoqu بُياغُو يوپۇتۇلمىدىغان. 717 – 10 · III 46 – 8 ·

yubaq¸ulaq¸ يُباقُلَقْ تىترەك، بەزگەك تىترىكى. ياباقۇچە ۋە يەمەكچە. 734 – 6 · III 76 – 2 ·

yubaldï يُبَلْدِي سەل قارالدى، ئېتىبارسىز قالدۇرۇلدى. 748 – 15 · III 103 – 4 ·

(يُبالُورْ – يُبَلْماقْ yubalur – yubalmak) 748 – 16 · III 103 – 6 ·

yubandï يُبَنْدِي: ər ïxtïn yubandï — ئادەم ئىشتىن ئۆزىنى تارتتى. 752 – 16 · III 111 – 16 ·

(يُبانُورْ – يُبَنْماقْ yubanur – yubanmak) 752 – 17 · III 112 – 1 ·

yubattï يُبَتّي يوپۇتتى. 649 – 13 · II 461 – 4 ·

(يُبَتُورْ – يُبَتْماقْ yubatur – yubatmak) 649 – 13 · II 461 – 5 ·

yubïladï يُبِيلادِي ئالدىدى. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 930 – 11 · III 445 – 13 ·

(يُبِيلارْ – يُبِيلاماقْ yubïlar – yubïlamak) 930 – 26 · III 446 – 15 ·

yudï يُودِي يۇدى. 761 – 11، 877 – 9 · III 89 – 2، 342 – 11 ·

(يُورْ – يُوماقْ yur – yumak) 761 – 12، 877 – 10 · III 89 – 3، 342 – 12 ·

yudruk¸landï يُدْرُقْلَنْدِي مۇشتۇمىنى تۇگدى. 777 – 1 · III 160 – 3 ·

(يُدْرُقْلَنُورْ – يُدْرُقْلَنْماقْ yudruk¸lanur – yudruk¸lanmak) 777 – 2 · III 160 – 4 ·

yuoqak¸ يُغاقْ يۇغاق. سۇ قۇشى. 176 – 25، 703 – 11 · I 297 – 13؛ III 20 – 11 ·

yuoqaq يُغَجْ دارانىك، ئېقىننىك ئۇ قىرغىقى، نېرىقى قېتى. 697 – 15، 697 – 16، 9 – 14، 9 – 15، 9 – 16 ·

yuoqruldï يُغْرُلْدِي يۇغۇرۇلدى. 770 – 7 · III 146 – 10 ·

(يُغْرُلُورْ – يُغْرُلْماقْ yuoqrulur – yuoqrulmak) 770 – 8 · III 146 – 11 ·

yuoqrum يُغْرُمْ يۇغرۇم ~ يۇغۇرۇم. 726 – 7 · III 62 – 10 ·

yuoqrux يُغْرُشْ تۇركلەردە ئاددىي خەلق ئىچىدىن چىقىپ ۋەزىرلىك دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلگەن ئادەم. 722 – 4 · III 54 – 5 ·

yuoqruxdï يُغْرُشْدِي يۇغۇرۇشتى، شىلىملاشتى. 766 – 8 · III 138 – 12 ·

(يُغْرُشُورْ – يُغْرُشْماقْ yuoqruxur – yuoqruxmak) 766 – 11 · III 138 – 16 ·

yuoquroquq يُغُرْغُوچْ نوغۇچ· 375 – 14· I 642 – 9·

yuoqurttï يُغُرْتّي يۇغۇرتتى· 1014 – 19· III 593 – 4·

(يُغُرْتُــرْ – يُغُرْتْمــاقْ yuoqurtur – yuoqurtmak) III ·20 – 1014 ·6 – 593

yuk، يُقْ، يُوقْ يـوْق، قاچـا يوْقى· 694 – 5، 795 – 23، 795 – 24· III 195 – 4، 195 – 12، 195 – 15·

yuk،dï يُقْدي يۇقتى· 739 – 4· III 85 – 3·

(يُقارْ – يُقْماقْ yuk،ar – yuk،mak) III ·7 – 739 ·7 – 85·

yuk،turdï يُقْتُرْدي يۇقتـوْردى· 762 – 17· III 131 – 11·

(يُقْتُــرُرْ – يُقْتُرْمــاقْ yuk،turur – yuk،turmak) III ·19 – 762 ·13 – 131

yuk،uldï يُقُلْدي يۇقوْلـدى ~ يۇقوْندى· 751 – 12· III 109 – 11·

(يُقُلُــورْ – يُقُلْمــاقْ yuk،ulur – yuk،ulmak) III ·13 – 751 ·13 – 109

yuk،uxdï تُقُشْدي يۇقوْشتى· 746 – 23· III 99 – 16·

(تُقُشُــورْ – تُقُشْــماقْ yuk،uxur – yuk،uxmak) III ·1 – 747 ·1 – 101

yul يُل، يُولْ بۇلاق· 694 – 10، 796 – 14· III 3 – 11، 197 – 5·

yula يُــلا چىـراغ· 709 – 1، 161 – 12، 709 – 4· III 31 – 8: I 269 – 4: III 31 – 10·

yulak، يُلَقْ، يُلاقْ بـوْلاق· 176 – 24، 703 – 7، 703 – 10· I 297 – 12: III 20 – 7، 20 – 10·

yulak،landï يُلَقْلَنْدي بۇلاقلاشتى· 776 – 6· III 158 – 8·

(يُلَقْلَنُورْ – يُلَقْلَنْمــاقْ yulak،lanur – yulak،lanmak) III ·7 – 776 ·10 – 158

yular يُلَــرْ، يُــلارْ جـوْلار، نوختـا· 697 – 22، 711 – 11· III 10 – 7، 35 – 5·

yularlandï يُلَرْلَنْدي نوختـلاندى· 775 – 18· III 157 – 1·

(يُلَرْلَنُورْ – يُلَرْلَنْمــاقْ yularlanur – yularlanmak) III ·19 – 775 ·2 – 157

yularlïoq يُلَرْلِغْ نوختـلـق، نوختـسى بار· 728 – 23· III 65 – 15·

yuldï يُلْدي يۇلـدى، خـالاس قـلـدى، بوشـاتتى، كـۆچـۈردى· 739 – 14· III 85 – 16·

(يُلارْ – يُلْماقْ yular – yulmak) III ·19 – 739 ·8 – 86·

yulduz يۇلدۇز ~ يۇلتۇز. 721 – 13، 836 – 17. III 52 – 15، 269 – 15.

yulduz kəl يۇلدۇز كۆل. كۆل ئىسمى. 790 – 20. III 186 – 4.

yulïdï يۇلىدى: *bəg bożunuoq yulïdï* — بەگ جامائەتكە يارەم قىلدى. 757 – 21. III 121 – 17.

(يۇلىر – يۇلىماق *yulïr – yulïmak*) 757 – 22. III 122 – 1.

yulqaxdï يۇلقاشدى شىلىندى. 767 – 8. III 140 – 18.

(يۇلقاشۇر – يۇلقاشماق *yulqaxur – yulqaxmak*) 767 – 9. III 140 – 19.

yulqdï يۇلقدى سويدى، سۈرۈۋەتتى. 1014 – 1. III 592 – 3.

(يۇلقار – يۇلقماق *yulqar – yulqmak*) 1014 – 3. III 592 – 6.

yulqdï يۇلقدى يۇلۇۋالدى. 1014 – 4. III 592 – 7.

(يۇلقار – يۇلقماق *yulqar – yulqmak*) 1014 – 6. III 592 – 10.

yulqundï يۇلقۇندى، سويۇلۇپ كەتتى. 772 – 4. III 150 – 7.

(يۇلقۇنۇر – يۇلقۇنماق *yulqunur – yulqunmak*) 772 – 5. III 150 – 9.

yulquxdï يۇلقۇشتى. 767 – 10. III 141 – 1.

(يۇلقۇشۇر – يۇلقۇشماق *yulquxur – yulquxmak*) 767 – 12. III 141 – 3.

yulturdï يۇلتۇردى: قوتۇلدۇردى. 763 – 3. III 132 – 7.

(يۇلتۇرۇر – يۇلتۇرماق *yulturur – yulturmak*) 763 – 8. III 132 – 15.

yuluq يۇلۇغ، يولۇغ پىدا، تۆلەم. 700 – 22، 168 – 6، 304 – 21، 935 – 11. III 15 – 16؛ I 282 – 9، 519 – 16؛ III 454 – 13.

yuluqluq يۇلغۇلۇقلۇق، تۆلەملىك. 729 – 3. III 66 – 13.

yulun يۇلۇن. 707 – 14. III 28 – 4.

yulundï يۇلۇندى: *saq yulundï* — چاچ يۇلۇندى. 754 – 5. III 115 – 6.

(يۇلۇنۇر – يۇلۇنماق *yulunur – yulunmak*) 754 – 9. III 115 – 12.

yuluttï يۇلتتى يۇلدۇردى، تالاتتى، تالاڭ قىلدۇردى. 650 – 20. II 464 – 3.

(يۇلتۇر – يۇلتماق *yulutur – yulutmak*) 650 – 21. II 464 – 4.

yuluxdï يۇلۇشدى يۇلۇشتى، بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىشتى. 747 – 11. III 101 – 3.

(يُلشُورْ – يُلشْماقْ yuluxur – yuluxmak) 747 · 13 – 101 III · 5 –

yumdardï يُمْدَرْدِي يىغدى، توپلىدى. 763 – 19 · III 133 – 11 ·

(يُمْدَرُرْ – يُمْدَرْماقْ yumdarur – yumdarmak) III · 20 – 763 III · 13 – 133

yumoqak يُمْغاقْ يۇمىلاق. 724 – 6 · III 58 – 16 ·

yumoqak tənə يُمْغاقْ تَنا دانەكچە. يۇمغاقسۇت ئۇرۇقى. ئۇچ تىلىدا. 724 – 6 · III 58 – 16 ·

yumoqaqlandï يُمْغَقْلَنْدِي يۇمغاقلاندى، يۇمىلاقلاندى، يۇمىلاقلاشتى. 777 – 9 · III 160 – 13 ·

(يُمْغَقْلَنُورْ – يُمْغَقْلَنْماقْ yumoqaqlanur – yumoqaqlanmak) 777 – III · 10 160 – 15 ·

yumoqï يُمْغِي توپىلانغان، كۆپ؛ ھەممە. 716 – 28، 716 – 29 · III 45 – 14، 45 – 15 ·

yumïtoqan يُمْتَغانْ توپلىنىدىغان. 731 – 22 · III 71 – 16 ·

yumïttï يُمِتّي توپلاندى، جۇغلاندى، جەم بولدى. 651 – 1 · II 464 – 11 ·

(يُمِتُورْ – يُمْتماقْ yumïtur – yumïtmak) 651 – 2 · II 464 – 13 ·

yumluxdï يُمْلُشْدِي يۇمۇلۇشتى. 768 – 21 · III 143 – 10 ·

(يُمْلُشُورْ – يُمْلُشْماقْ yumluxur – yumluxmak) III · 22 – 768 III · 11 – 143

yumur يُمُرْ ھايۋانلاردا بولىدىغان سوقۇر ئۇچەي. 697 – 21 · III 10 – 6 ·

yumurlandï يُمُرْلَنْدِي توپلاندى. ئوغۇزچە. 775 – 16 · III 156 – 12 ·

yumurtoqa يُمُرْتْغا تۇخۇم. 1012 – 17 · III 589 – 6 ·

yumux يُمُشْ كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئەلچىلىك. 699 – 16 · III 13 – 12 ·

yumuxoqa يُمُشْغا قىزىلقات. 727 – 17 · III 64 – 8 ·

yumuxqï يُمُشْجِي پەرىشتە. 699 – 17 · III 13 – 13 ·

yumuz يُمُزْ: yumuz ər — دوغىلاق ئادەم. 698 – 10 · III 11 – 8 ·

yumxadï يُمْشادِي يۇمشىدى. 916 – 8 · III 419 – 10 ·

(يُمْشارْ – يُمْشاماقْ yumxar – yumxamak) III · 9 – 916 III · 11 – 419

yumxak يُمْشاقْ يۇمشاق. 724 – 10، 457 – 18، 633 – 22، 895 – 1 · III 59 – 3؛ II 97 – 17، 431 – 11؛ III 377 – 3 ·

yumxaqlandï يُمْشَقْلَنْدِي يۇمشاقلاشتى، مۇلايىملاشتى. 777 – 6 · III 160 – 9 ·

(يُمْشَقْلَنُورْ – يُمْشَقْلَنْماقْ yumxaqlanur – yumxaqlanmak) 777 – III · 7 160 – 11 ·

yumxattï يُمْشَتّي يۇمشاتتى. 679 – 12 · II 518 – 6 ·
(يُمْشَتُورْ – يُمْشَـتْماقْ yumxatur – yumxatmak) II · 16 – 679
· 12 – 518
yun يُونْ: yun ķux — توز. 796 – 19 · III 197 – 11 ·
yun arïķ يُونْ اَرِقْ يۇنئارىق. يايلاق ئىسمى. 796 – 19 · III 197 – 11 ·
yund يُنْدْ يۇند، ئات، يىلقا. 696 – 12 ، 696 – 16 ، 185 – 12 ، 225 –
7 ، 517 – 8 ، 696 – 13 ، 697 – 24 ، 857 – 17 · III 7 – 12 ،
7 – 18 : I 313 – 14 ، 384 – 8 : II 216 – 14 : III 7 –
· 5 – 309 ، 7 – 10 ، 14
yund yïlï يُنْدْ يِلِي ئات يىلى. تۇركمي خەلقلەردىكى ئون ئىككى مۇچەل يىل
ناملىرىدىن بىرى. 696 – 17 ، 264 – 3 · III 8 – 1 : I 451 – 1 ·
yundaķ يُـــنْدَقْ ئـات تېـزىكى. 724 – 15 ، 814 – 19 · III 59 – 9 ،
· 2 – 230
yundï يُنْدِي يۇندى ~ يۇيۇندى. 713 – 17 · III 39 – 6 ·
yundï يُنْدِي يۇيۇندى. ئوغۇزچە. 741 – 1 · III 88 – 13 ·
(يُنارْ – يُنْماقْ yunar – yunmaķ) 741 – 2 · III 88 – 15 ·
yunoquķ يـــنُقْ ئۇشـلەك. شـۇلتا چىقىرىدىغـان بىـر خـىل ئۆسـۈملۈك.
724 – 22 · III 59 – 14 ·
yunqïdï يُنْجِـــيدِي نامراتلاشـتى، خارابلاشـتى، يامانلاشـتى. 913 – 17 · III
· 5 – 414
yunqïoq يُـــنْجِغْ ئوسـال، يامـان، ئەسـكى. 722 – 8 ، 80 – 15 ، 88 – 4 ،
212 – 17 ، 722 – 9 ، 722 – 12 · III 54 – 12 : I 124 –
· 16 – 54 ، 13 – 54 ، 11 : III 362 – 3 ، 139 – 13
yunqïrdï يُنْجِـــرْدِي يامانلاشـتى، يامانلىشىشقا يـۇز تۇتـتى. 763 – 14 · III
· 5 – 133
(يُنْجِـــرارْ – يُنْجِرْمـــاقْ yunqïrar – yunqïrmaķ) 763 – 15 · III
· 7 – 133
yunquttï يُنْجُتّي رەنجىتتى، ئاغرىتتى، ئازار بەردى. 678 – 3 · II 515 – 8 ·
(يُنْجِـــتُورْ – يُنْجِتْمـــاقْ yunqïtur – yunqïtmaķ) 678 – 4 · II
· 1 – 516
yuŋ يُنكْ ئۆپكىگە چاپلاشقان ئىچ گۆش. 957 – 1 · III 494 – 4 ·
yuŋ يُنكْ، يُونْكْ يۇڭ، تۆگە ياكى قوينىڭ يۇڭى. 957 – 2 ، 219 – 14 ،
468 – 3 ، 513 – 16 ، 571 – 1 ، 571 – 12 ، 583 – 13 ،
587 – 21 ، 693 – 15 ، 876 – 19 ، 904 – 1 · III 494 – 6 :

I 374 – 12؛ II 118 – 6، 208 – 14، 318 – 11، 319 –
12، 342 – 10، 350 – 9؛ III 1 – 8، 341 – 12، 395 – 3.

yuŋ يُـــــنكْ پـاختا. ئارغۇچـه، ياغمىچـه، قارلۇقچـه. 957 – 3. III
494 – 7.

yuŋladï يُنكْلادِي قىرقىدى، يۈڭ قىرقىدى. 990 – 11. III 551 – 12.

yuŋlar – yuŋlamak (يُـــنكْلارْ – يُنكْلامـــاقْ) III 990 – 12.
551 – 14.

yuŋlattï يُنْكْلَتِي قىرقىتتى، يۈڭ قىرقىتتى. 684 – 4. II 527 – 4.

yuŋlatur – yuŋlatmak (يُنْكْلَـــتُورْ – يُنْكْلَتْمـــاقْ) II 684 – 5.
527 – 6.

yuŋu يُنكُو يۈڭۈ. دەريا ئىسمى. 963 – 9. III 503 – 13.

yup يُوبْ: *yap yup* — ھىيلە، ھىيلە - مىكىر. 794 – 26، 930 –
27. III 193 – 17، 446 – 17.

yupk¸a يُپْقا يۈپقا. 716 – 1. III 43 – 19.

yurbaoq يُرْباغْ ئىشىنى كېچىكتۈرۈش، ئىشىنى ئارقىغا سۈرەش. 351 – 18.
I 602 – 7.

yurq يُرْجْ خوتۇننىڭ ئىنىسى. 696 – 5. III 7 – 3.

yurt يُرْتْ يۇرت: كونا ئىمارەت ئىزلىرى، خارابە. 696 – 2. III 6 – 14.

yurun يُـــرُنْ يـۇرۇن ~ ژۇرۇن، يىپـەك رەخـت پارچىسـى. 706 – 7. III
26 – 2.

yurunluoq يُـــرُنْلُغْ يۇرۇنلـۇق، يىپـەك رەخـت پـارچىلىرى بولغـان. 729 – 14،
729 – 14. III 67 – 9، 67 – 10.

yut يُوتْ جۇت، جۇدۇن. 795 – 1. III 194 – 5.

yutïk¸tï يُتقِي جۇتارقىدى، قىرىلدى. 748 – 1. III 102 – 3.

yutïk¸ar – yutïk¸mak (يُتقارْ – يُتقْماقْ) 748 – 2. III 102 – 5.

yuttï يُتّي يۇتتى. ئوغۇزچە ۋە قىپچاقچە. 648 – 17. II 459 – 12.

yutar – yutmak (يُوتارْ – يُوتْماقْ) 648 – 18. II 459 – 14.

yuvdï يُقْدِي يۇمىلاتتى، دۇگىلەتتى. 738 – 1. III 82 – 14.

yuvar – yuvmak (يُقارْ – يُقْماقْ) 738 – 2. III 82 – 16.

yuvdï يُقْدِي يۇگۇردى. 738 – 12. III 83 – 10.

yuvdï يُقْدِي ياردەم قىلدى. 738 – 14. III 84 – 1.

yuvar – yuvmak (يُقارْ – يُقْماقْ) 738 – 16. III 84 – 4.

yuvoqa يُقْغا ئاجىز، كەم ئەقىل. 407 – 8، 750 – 21، 805 – 20. II
108 – 5، 213 – 12؛ III 5 – 12.

yuvoqalandï يۇقْغَلَنْدِي بىشەملەشتى. 843 – 9· III 281 – 14·
(يۇقْغَلَنُورْ – يُقْغَلَنْمـاقْ *yuvoqalanur – yuvoqalanmak*) 843 – 10·
III 281 – 15·

yuvoqa يُقْغا ئەرزان. 633 – 3· II 430 – 2·

yuvoqa يُقْغا ئاسراندى ئوغۇل. 714 – 29· III 42 – 1·

yuvoqattï يُقْغَـــــتّي بىشەملەشتى، ئۆكتـەم بولۇۋالـدى. 679 – 17· II
518 – 13·

yuvoqaztï يُقْغـــــاذْتي بىشەملەشـتى، ئۆكتـەم بولۇۋالـدى. 679 – 18· II
518 – 15·

yuvk‚a يُقْقـــــــا يۇپـقا. 676 – 9، 913 – 1· II 512 – 10: III
413 – 6·

yuvk‚a يُقْقا يۇپقا. 715 – 23، 715 – 25· III 43 – 11، 43 – 12·

yuvk‚alandï يُقْقَلَـــنْدي: *ol maŋa yuvk‚alandï* — ئۇ ماڭا خۇشامەت قىلدى.
843 – 11· III 282 – 1·
(يُقْقَلَنُورْ – يُقْقَلَنْماقْ *yuvk‚alanur – yuvk‚alanmak*) 843 – 12· III
282 – 2·

yuvluxdï يُقْلُشْدي يۇمـلاشتى. 768 – 15· III 143 – 2·
(يُقْلُشُـورْ – يُقْلُشْـماقْ *yuvluxur – yuvluxmak*) 768 – 16· III
143 – 4·

yuvlundï يُقْلُنْدي يۇمـلاندى، يۇمـلاپ كەتتى. 772 – 21· III 151 – 12·
(يُقْلُـنُورْ – يُقْلُنْمـاقْ *yuvlunur – yuvlunmak*) 772 – 22· III
151 – 14·

yuvsadï يُقْسادي يۇمـلاتقۇسى كەلدى. 915 – 21· III 418 – 11·
(يُقْسـارْ – يُقْسـاماقْ *yuvsar – yuvsamak*) 915 – 22· III
418 – 13·

yuvturdï يُقْتُرْدي يۇمـلاتقۇزدى، دۇگـلەتتۇردى. 762 – 9· III 131 – 1·
(يُقْتُـرُرْ – يُقْتُرْمـاقْ *yuvturur – yuvturmak*) 762 – 10· III
131 – 3·

yuvuoq يُقْـغ سـەل سـۇلـرى تـاغدىن يۇمـلـتـىپ چۇشۇرگـەن قـورام تـاش.
812 – 5· III 225 – 1·

yuvuldï يُقُلْـــدي: *ooqlan yuvuldï* — بالـمنـڭ بـەتخۇيلۇقى تۇزتـتىلدى.
750 – 13· III 107 – 14·
(يُقُلُـــورْ – يُقُلْمـــاقْ *yuvulur – yuvulmak*) 750 – 14· III
107 – 15·

yuvuldï يُقُلْدِي يۇمىلىتىلدى. 750 – 15· III 107 – 17·
(يُقْلُورْ – يُقُلْماقْ *yuvlur – yuvulmak*) 750 – 16· III 108 – 1·
yuvuxdï يُقُشْدِي يۇمىلىتىشتى. 746 – 12· III 99 – 1·
(يُقُشُورْ – يُقُشْماق *yuvuxur – yuvuxmak*) 746 – 14· III 99 – 3·
yuwoqa يُوغا قاتلىما نان. 710 – 21· III 34 – 4·
yuwuoq يُوُغْ سەل سۇلىرى تاغدىن يۇمىلىتىپ چۇشۇرگەن قورام تاش. 812 – 4· III 224 – 11·
yux يُشْ قىستىلىش. ئوغۇزچە. 694 – 1· III 2 – 18·
yux يُوشْ ياش (ئوتياش). 795 – 17· III 195 – 6·
yuxdï يُشْدِي ئاققۇزدى. 737 – 10· III 81 – 16·
(يُشارْ – يُشْماقْ *yuxar – yuxmak*) 737 – 12· III 81 – 19·
yuxïldï يُشِلْدِي كۆنۈكتى، قاملاشتى. 749 – 22· III 105 – 17·
(يُشِلُورْ – يُشِلْماقْ *yuxïlur – yuxïlmak*) 750 – 1· III 106 – 4·
yuxuldï يُشُلْدِي: *kan yuxuldï* — قان يارىدىن پىشقىراپ چىقتى. 749 – 20· III 105 – 14·
(يُشُلُورْ – يُشُلْماقْ *yuxulur – yuxulmak*) 749 – 21· III 105 – 15·
yuxuloqan يُشُلْغانْ ئاقىدىغان. 732 – 4· III 72 – 11·
yużruk, يُذْرُقْ مۇشت. 723 – 7· III 57 – 1·
yużuoq يُذُغْ كاساپەت. 700 – 1· III 14 – 7·
yużuoq يُذُغْ پەسكەش، ئەبلەخ. كەنچەكچە. 700 – 4· III 14 – 11·
yużut يُذُتْ كېرەكسىز؛ پەسكەش، ئەبلەخ. 696 – 26، 696 – 27، 700 – 5· III 8 – 9، 8 – 11، 14 – 12·
yużuttï يُذُتِّي جۇتقا ئۇچراتتى، توڭلاتتى. 639 – 1· II 441 – 1·
(يُذُتُورْ – يُذُتْماقْ *yużutur – yużutmak*) 639 – 3· II 441 – 3·
yüdrük يُدْرُكْ لىمتاق، مەرەپ. 725 – 5· III 60 – 10·
yügrük يُكْرُكْ يۇگۇرۈك. 725 – 9، 93 – 23، 725 – 10· III 60 – 15؛ I 149 – 5؛ III 60 – 17·
yügrüm يُكْرُمْ يۇگرۈم ~ يۇگۇرۈم. 726 – 12· III 62 – 17·
yügrüxdi يُكْرُشْدِي يۇگۇرۈشتى. 766 – 12· III 138 – 18·
(يُكْرُشُورْ – يُكْرُشْماكْ *yügrüxür – yügrüxmək*) 766 – 13· III 139 – 2·

yügün يۈگەن· 960 – 19· III 499 – 18·

yügür يۈگرەك· 697 – 20· III 10 – 5·

yügürdi يۈگۈردى· 742 – 23· III 91 – 15·

(يۈگۈرۈر – يۈگۈرمەك *yügürür – yügürmək*) III ·23 – 742 91 – 16·

yügürdi يۈگۈردى: *ol bəz yügürdi* — ئۇ بۆزگە ئۆرۈش تارتتى· 743 – 13· III 92 – 13·

(يۈگۈرۈر – يۈگۈرمەك *yügürür – yügürmək*) III ·13 – 743 92 – 14·

yügürgən يۈگۈرگەن خەۋەرچى، پوچتىچى· 732 – 13· III 73 – 5·

yügürgən يۈگۈرگەن يۈگۈربدىغان، يۈگۈرۈك· 732 – 15· III 73 – 8·

yügürgün يۈگۈرگۈن تېرىققا ئوخشاش قىزىل دانلىق بىر خىل ئۆسۈملۈك. 732 – 17· III 73 – 10·

yügürtti يۈگۈرتتى ~ يۈگۈرۈتتى· 1014 – 21· III 593 – 7·

(يۈگۈرتۈر – يۈگۈرتمەك *yügürtür – yügürtmək*) III ·22 – 1014 593 – 8·

yük يۈك، يۇك يۈك، ئارتىق· 694 – 8، 116 – 2، 186 – 12، 194 – 1، 458 – 22، 435 – 7، 394 – 9، 277 – 27، 216 – 8، 458 – 5، 526 – 23، 537 – 22، 572 – 6، 574 – 21، 579 – 6، 591 – 16، 680 – 17، 742 – 3، 918 – 16، 922 – 11، 923 – 3، 926 – 22، 1013 – 5· III 3 – 8: I 186 – 12، 329 – 3، 676 – 8: II 98 – 13، 98 – 17، 256 – 8، 321 – 1، 333 – 17، 358 – 2، 520 – 15: III 90 – 6، 423 – 13، 430 – 19، 432 – 4، 439 – 5، 590 – 8·

yük يۈك، يۈك قوشنىلىق پېيى· 796 – 1، 763 – 11· III 196 – 1، 133 – 1·

yüklədi يۈكلىدى، ئارتتى· 918 – 16· III 423 – 13·

(يۈكلار – يۈكلەمەك *yüklər – yükləmək*) III ·17 – 918 423 – 15·

yüklətti يۈكلەتتى· 680 – 17· II 520 – 15·

(يۈكلەتۈر – يۈكلەتمەك *yüklətür – yüklətmək*) II ·18 – 680 520 – 16·

yüklətti يۈكلەتتى، پەيدا بەكمتتۈردى· 680 – 19· II 520 – 18·

(يُكْلَـتُورْ – يُكْلَتْمـاكْ yüklətür – yüklətmək) II ·20 – 680 ·2 – 521

yüksədi يُكْسادِي يۈكسەلدى؛ ئۈزىرىدى· 916 – 6· III 419 – 7·

(يُكْسـارْ – يُكْسـاماكْ yüksər – yüksəmək) III ·7 – 916 ·8 – 419

yüksək يُكْسَـكْ يۈكسەك، ئېگىز· 725 – 12، 633 – 2، 725 – 13، 725 – 18· III 60 – 19؛ II 430 – 1؛ III 61 – 2، 61 – 7·

yüksək يُكْسَكْ ئويماق· 725 – 26· III 61 – 17·

yüksətti يُكْسَـتِّي يۈكسەلتتى ~ يۈكسەلدۈردى، ئېگىزلەتتى· 679 – 8· II 518 – 1·

(يُكْسَـتُورْ – يُكْسَـتْماكْ yüksətür – yüksətmək) II ·10 – 679 ·4 – 518

yükündi يُكُـنْدِي يۈكۈندى، ئىبادەت قىلدى، چوقۇندى· 753 – 12· III 113 – 14·

(يُكُـنُورْ – يُكُنْمـاكْ yükünür – yükünmək) III ·15 – 753 ·2 – 114

yükünq يُكُنْچْ يۈكۈنچ، نامـاز، ئىبادەت. قىپچاقچە· 967 – 28، 140 – 12، 967 – 28، 968 – 1· III 511 – 14؛ I 231 – 11؛ III 512 – 1، 512 – 2·

yülidi يُلِيدِي چۈشۈردى· 757 – 19· III 121 – 15·

(يُلِيرْ – يُلِيماكْ yülir – yülimək) 757 – 19· III 121 – 16·

yüligü يُلِيكُو ئۈستىرا· 820 – 30· III 240 – 8·

yülitti يُلْتِّي چۈشۈرتتى· 650 – 18· II 463 – 16·

(يُلْتُورْ – يُلْتْماكْ yülitür – yülitmək) 650 – 19· III 11 – 10·

yülüldi يُلُلْدِي چۈشۈرۈلدى· 752 – 10· III 111 – 9·

(يُلِلُورْ – يُلِلْماكْ yülilür – yülilmək) 752 – 11· II 464 – 1·

yümdi يُمْدِي يۈمدى· 740 – 3· III 86 – 14·

(يُمارْ – يُمّاكْ yümər – yümmək) 740 – 3· III 87 – 1·

yümtürdi يُمْتُرْدِي يۈمدۈردى· 763 – 9· III 132 – 16·

(يُمْتُـرُرْ – يُمْتُرْمـاكْ yümtürür – yümtürmək) III ·10 – 763 ·18 – 132

yümülgən يُمُلْكانْ يۈمۈلدىغان· 732 – 24· III 74 – 1·

yümündi يُمُنْدِي يۈمدىغاندەك كۆرۈندى· 754 – 12· III 115 – 17·

(يُمِنُورْ – يُمِنْماكْ yüminür – yüminmək) 754 – 13· III 116 – 1·

yürəgir يۈرَكِرْ يۇرەگىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. I 55 – 7، 79 – 5. قارالڭ: *ürəgir*.

yürək يۈرَكْ، يۈراكْ يۇرەك. 704 – 4، 43 – 17، 510 – 19، 715 – 17، III 22 – 3؛ I 58 – 11؛ II 203 – 6؛ III 42 – 15.

yürəkləndi يۈرَكْلَنْدِي يۇرەكلىك بولدى. 776 – 8. III 158 – 11.

yürəklənür – yürəklənmək (يۈرَكْلَنُورْ – يۈرَكْلَنْمَاكْ) III 776 – 9، 158 – 13.

yürəklig يۈرَكْلِكْ يۇرەكلىك، جەسۇر، قورقماس. 730 – 18، 704 – 4. III 69 – 14، 22 – 3.

yüvsədi يۇسادِي يارەدەم قىلغۇسى كەلدى. 915 – 24. III 418 – 14.

yüvsər – yüvsəmək (يۇسار – يۇساماق) 916 – 2. III 419 – 2.

yüvtürdi يۇغتُرْدِي بەرگۈزدى، بەردى. *ol kadaxïŋa nəŋ yüvtürdi* – ئۇ يۇقىنلىرىغا ۋە قېرىنداشلىرىغا مال بەرگۈزۈپ يۇقىنچىلىق قىلدۇردى. 762 – 6. III 130 – 12.

yüvtürür – yüvtürmək (يۇغتُرُرْ – يۇغتُرْمَاكْ) III 762 – 8، 130 – 14.

yüvüx يُفُشْ يۇقىن كىشىلەرگە مال ۋە كىيىم ـ كېچەك بىلەن يارەدەم بېرىش. 699 – 5. III 13 – 1.

yüvüxdi يُفُشْدِي يارەدەم قىلىشتى. 746 – 9. III 98 – 12.

yüvüxür – yüvüxmək (يُفُشُورْ – يُفُشْمَاكْ) III 746 – 11، 98 – 15.

yüxəŋ يُشَنكْ سىلىق، تۈز. 966 – 3. III 509 – 2.

yüz يُوزْ يۈز. ساناقتىكى يۈز. 72 – 2. I 110 – 8.

yüz يُوزْ يۈز. 795 – 9، 56 – 24، 124 – 17، 278 – 14، 321 – 22. III 194 – 16؛ I 81 – 16، 203 – 7، 550 – 9.

yüz ərlik يُوزْ اَرْلِكْ ئادراسمان. ئوغۇزچە. 699 – 26. III 14 – 6.

yüzdi يُوزْدِي ئۈزدى؛ يېيىلدى، كېڭەيدى؛ سويدى. 736 – 21. III 80 – 13.

yüzər – yüzmək (يُزارْ – يُزْمَاكْ) 736 – 24. III 80 – 18.

yüzləndi يَزْلَنْدِي يۈزلەندى، يۈز تاپتى. 772 – 15. III 151 – 4.

yüzlənür – yüzlənmək (يُوزْلَنُورْ – يُزْلَنْمَاكْ) III 772 – 17، 151 – 7.

yüzlüg يُزْلُكْ، يُوزْلُكْ يۈزلۈك. 725 – 7، 325 – 1، 725 – 8. III 60 – 12؛ I 556 – 2؛ III 60 – 14.

yüztürdi يُزْتُرْدِي ئۆزدۈردى، سويدۈردى. 761 – 20. III 129 – 15.
(يُزْتُـــرُرْ – يُزْتُرْمـــاكْ *yüztürür – yüztürmək*) 761 – 22. III 130 – 1.

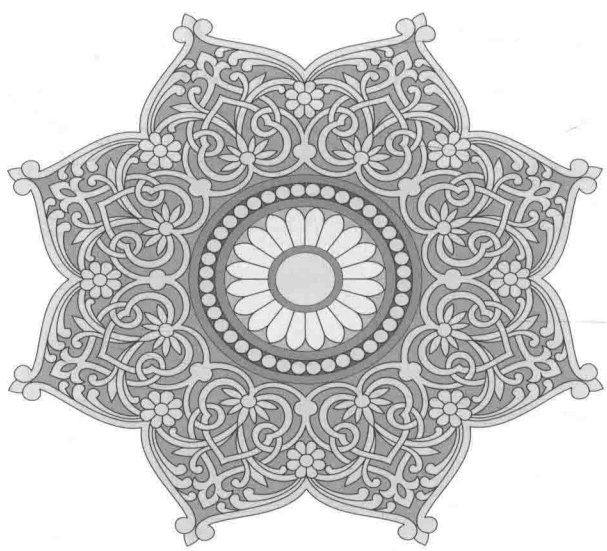
yüzük يُـــزُكْ ئـۈزۈك. بارماققـا سـېلىنىدىغان ئـۈزۈك. 704 – 12. III 22 – 15.

yüżti يُوذْتِي يۈدتى، يۈدۈدى. 1013 – 5. III 590 – 8.
(يُوذارْ – يُوذْماكْ *yüżər – yüżmək*) 1013 – 5. III 590 – 9.

yüżürdi يُذُرْدِي يۈدۈتتى. 742 – 3. III 90 – 6.
(يُذُرُرْ – يُذُرْماكْ *yüżürür – yüżürmək*) 742 – 4. III 90 – 8.

yüżüxdi يُذُشْدِي يۈدۈشتى. 744 – 12. III 95 – 1.
(يُذُشُـــورْ – يُذُشْـــماكْ *yüżüxür – yüżüxmək*) 744 – 15. III 95 – 4.

yüżürdüm يُذُرْدُمْ يۈدكۈزدۈم. 281 – 19. I 480 – 11.

Z

zak,zak, زَقْ زَقْ زاق - زاق، جاق - جاق. قوچقارلارنى ئۇسۇشۇشكە ئۇندىگەندە ئېيتىلىدىغان ئىملىق سۆز. 254 – 10· I 434 – 17·

zanbï زانبى قارا چېكەتكە. 1017 – 28· III 598 – 9·

zanbï art زانبى اَرْتْ زانبى ئارت. داۋان ئىسمى. 1017 – 28· III 598 – 9·

zaranza زَرَنْزا زاراڭزا. 342 – 6· I 587 – 1·

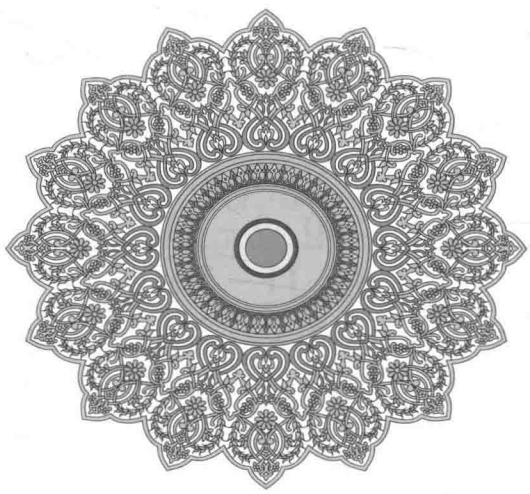
zaroqunqmud زَرْغُنْجْمودْ رەيھانى چىنى. 401 – 26· I 687 – 2·

zəp zəp زَبْ زَبْ شىمپ - شىمپ. تېز، يۇمشاق قەدەم تاشلىغاندا چىققان ئاۋاز. 244 – 27، 244 – 27· I 418 – 10، 418 – 11·

zünküm زُنْكُمْ چىندا ئىشلەنگەن بىر خىل يىپەك رەخت. 368 – 4· I 631 – 16·

zaoqïladï ژَغيلادي شارقىرىدى. 928 – 14. III 442 – 8.

قوشۇمچە I

خاس ئىسىملار

ئادەم ئىسىملىرى

abï ئابى. ئەرلەر ئىسمى. 76 – 14· I 117 – 10·

afrasiyap ئافراسىياپ. ئۇلۇغ خاقان توڭا ئالپ ئەرنىڭ پارسچە ئىسمى. 43 – 19، 88 – 8، 113 – 29، 154 – 1، 262 – 9، 289 – 20، 301 – 23، 312 – 11، 315 – 22، 355 – 4، 369 – 12، 582 – 1، 665 – 2، 722 – 17، 800 – 12، 800 – 17، 800 – 20، 800 – 20، 800 – 26، 801 – 17، 806 – 10، 806 – 11، 962 – 21، 963 – 10، 1001 – 10· I 59 – 9، 139 – 15، 216 – 5، 255 – 3، 447 – 18، 494 – 18، 514 – 9، 533 – 9، 540 – 3، 608 – 16، 633 – 19: III 204 – 4، 204 – 11، 204 – 15، 204 – 16، 205 – 5، 206 – 11، 215 – 2، 215 – 3·

alp aya ئالپ ئايا. ئەرلەر ئىسمى. 847 – 6· III 289 – 12·

alp ər toŋa ئالپ ئەر توڭا. ئۇلۇغ خاقاننىڭ ئىسمى. 43 – 14· I 59 – 1·

قاراڭ: *toŋa alp ər*.

alp təgin ئالپ تېگىن. «قەھرىمان قۇل» مەنىسىدە قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. 315 – 17· I 539 – 17·

as ئاس. دېدەكلەرگە قويۇلىدىغان ئىسىم. 71 – 23· I 110 – 4·

atïx ئاتىش. ئەرلەر ئىسمى. 57 – 3، I 82 – 14.

ayas ئاياس. قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. 104 – 7، I 166 – 8.

azaḳ ئازاق. ئوغۇز بەگلىرىنىڭ چوڭلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 61 – 9، I 90 – 6.

əbubəkri ḳəffalux xaxi ئەبۇبەكرى قەففالۇششاشى. شاش شەھىرىدە يېتىشكەن مۇتەۋەر زات. 336 – 23، I 577 – 4.

əbubəkri mufid ئەبۇبەكرى مۇفىد. تۈركىلەر ھەققىدە ھەدىس رىۋايەت قىلغان بىر زات. 267 – 12، I 456 – 12. قاراڭ: *ibnu əbiddunya*.

əbulḳasim abdulla ئەبۇلقاسىم ئابدۇللا. مەھمۇد كاشغەرىي ئۆز ئەسىرى «دىۋانۇ تۈرك» كىتابىنى تەقدىم قىلغان كىشىنىڭ ئىسمى. 2 – 24، I 3 – 16.

ərvüz ئەرۋۈز. ئەرلەر ئىسمى. 83 – 1، I 129 – 14.

ə'xa ئەئشا. بىر شائىرنىڭ ئىسمى. 109 – 21، I 177 – 3.

badruḳ بادرۇق. ئەرلەر ئىسمى. 355 – 3، I 608 – 15.

barman بارمان. ئافراسىياپنىڭ ئوغلىنىڭ ئىسمى. 963 – 11، III 503 – 16.

barsoɣan بارسغان. ئافراسىياپنىڭ ئوغلىنىڭ ئىسمى. 1001 – 10، III 569 – 13.

bayat بايات. ئۇلۇغ تەڭرىنىڭ ئىسمى. ئارغۇچە. 818 – 20، III 235 – 9.

bəgi بەگى. ئەرلەر ئىسمى. 860 – 25، III 315 – 2.

bəglən بەگلەن. ئەرلەر ئىسمى. 337 – 12، I 578 – 8.

bəkəq arslan təgin بەكەچ ئارسلان تېگىن. ياباقۇ قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىدىن بۇدراچ ئەسىر چۈشكەن ۋاقىتتىدا مۇسۇلمانلارنىڭ بېشىدا تۇرغان بەگ. 272 – 9، 334 – 30، I 464 – 2، 590 – 12.

bəktür بەكتۇر. ئەرلەر ئىسمى. 347 – 3، I 594 – 14.

bətzən بەتزەن. بۇختۇنەسسەرنىڭ ئوغلى. 289 – 21، 355 – 5، I 494 – 19، 609 – 2.

bilgə bəg بىلگە بەگ. ئەرلەر ئىسمى. 326 – 16، I 558 – 11.

boluq بولۇچ. ئەرلەر ئىسمى. 272 – 14، I 464 – 7.

buoɣra ḳara hakan بۇغرا قارا خاقان. خاقانىيە ھۆكۈمدارلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 856 – 4، III 306 – 1.

buhtu nəssər بۇختۇ نەسسەر. قەدىمكى بابىل ھۆكۈمدارلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 289 – 25، 355 – 5، I 494 – 19، 609 – 1.

buloɣaḳ بۇلغاق. ئەرلەر ئىسمى. 356 – 13، I 611 – 1.

burslan بۇرسلان. ئەرلەر ئىسمى. 1001 – 17· III 570 – 7·

bużraq بـۇزراچ. يابـاقۇ قەبىلىسـىنىڭ چوڭلـىرىدىن بـىرىنىڭ ئىسـمى. 120 – 28، 334 – 29، 952 – 11· I 196 – 1، 590 – 11·
قارالڭ: *bużruq*·

bużruq بـۇزروچ. يابـاقۇ قەبىلىسـىنىڭ چوڭلـىرىدىن بـىرىنىڭ ئىسـمى. 952 – 11· III 486 – 4. قارالڭ: *bużraq*·

hələf ooɣli ḥusəyn خەلەف ئوغلى ھۈسەين. تۈركلەر ھەققىدە ھەدىس رىۋايەت قىلغان بىر زات. 267 – 9· I 456 – 8·

həlil خەلىل. خەلىل ئىبنى ئەھمەد بەسرىي. مەشھۇر ئەرەب ئالىمى. 4 – 9· I 6 – 1·

həmir təgin خەمىر تېگىن. مەھمۇد كاشغەرىينىڭ بوۋىلىرىدىن بولۇپ، تۈرك ئېلىنى سامانىي ئوغۇللىرىدىن ئالغان بەگلىك ئىسمى. 95 – 152 I 12· – 9·

ibnu abiddunya ئىبنۇ ئەبىددۇنيا. تۈركلەر ھەققىدە ھەدىس رىۋايەت قىلغان بىر زات. 267 – 11· I 456 – 10· قارالڭ: *bubəkri mufidə*·

ibnuloɣərkˌi ئىبنۇلغەرقى. تۈركلەر ھەققىدە ھەدىس رىۋايەت قىلغان بىر زات. 267 – 10· I 456 – 9·

ibrahˌim ئىبراھىم. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام. 26 – 27· I 37 – 17·

ishˌakˌ ئىسھاق. ئىسھاق ئەلەيھىسسالام. 26 – 27، 267 – 5، 963 – 12· I 37 – 17، 456 – 3؛ III 504 – 1·

iysu ئىسۇ ~ ئىيسا. ئەيسا ئەلەيھىسسالام. 26 – 28، 267 – 5، 963 – 13· I 37 – 18، 456 – 3؛ III 504 – 1·

ïnal oz ئىنال ئوز. قىپچاق خانلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 274 – 29· I 468 – 8·

jəmxid جەمشىد. ئەرلەر ئىسمى. 970 – 14· III 516 – 7·

kümüx كۈمۈش. دېدەكلەر ئىسمى. 281 – 26· I 481 – 6·

kümüx təgin كۈمۈش تېگىن. «رەڭگى كۈمۈشتەك ساپ قۇل» مەنىسىدە قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. 315 – 16· I 539 – 16·

küq təgin كۈچ تېگىن. خاقان ئائىلىسىنىڭ بالىلىرىغا خاس ئىسىم. 315 – 21· I 540 – 2·

kˌaban قابان. ئەرلەر ئىسمى. 316 – 22· I 541 – 10·

kˌalaldurukˌ قالالدۇرۇق. ئەرلەر ئىسمى. 401 – 20· I 686 – 16·

kˌaŋlï قاڭلى. قىپچاقلاردىن ئۇلۇغ بىر ئادەمنىڭ ئىسمى. 971 – 2· III 517 – 9·

k¸aqaq قاچاچ. دېدەكلەر ئىسمى. 623 – 16· II 414 – 12·

k¸atmïx قاتمىش. ئەرلەر ئىسمى. 351 – 7· I 601 – 10·

k¸avxut قاۋشۇت. ئەرلەر ئىسمى. 344 – 24· I 590 – 5·

k¸az قاز. ئافراسىياپىنىڭ قەزىنىڭ ئىسمى. 800 – 12· III 204 – 4·

k¸omuk¸ قومۇق. بەگلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 291 – 20· I 498 – 8· قارا: *k¸umuk¸*·

k¸ulbak¸ قۇلباق. تۈركلەردىن بىر ئەۋلىيانىڭ ئىسمى. 361 – 24، 361 – 26، 750 – 20· I 620 – 3، 620 – 5؛ III 108 – 8·

k¸uluq قۇلۇچ. ئەرلەر ئىسمى. 272 – 21· I 465 – 1·

k¸umuk¸ قۇمۇق. بەگلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 941 – 9· III 463 – 5· قارا: *k¸omuk¸*·

k¸utan قۇتان. ئەرلەر ئىسمى. 316 – 23· I 541 – 11·

k¸utluoɣ ~ قۇتلۇغ. ئەرلەر ئىسمى. 353 – 20· I 606 – 12·

k¸utluoɣ tәgin قۇتلۇق تېگىن. «ئايىغى ياراشقان قۇل» مەنىسىدە قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. 315 – 17· I 539 – 18·

mәh¸mud مەھمۇد. مەھمۇد كاشغەرىي. 1 – 19، 55 – 19، 95 – 8، 255 – 7، 264 – 11، 860 – 16، 951 – 13، 1001 – 11، 1024 – 11· I 1 – 14، 80 – 5، 152 – 3، 436 – 7، 451 – 9؛ III 314 – 11، 484 – 5، 611 – 1·

muh¸әmmәd مۇھەممەد. مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام. 1 – 15، 1 – 17· I 1 – 9، 1 – 12·

muh¸әmmәd ibn әbibәkr ibn әbilfәtih مۇھەممەد ئىبنى ئەبى بەكر ئىبنى ئەبىلفەتىھ. «دىۋانۇ لۇغاتىت تۈرك» كىتابىنى ئەسلىي نۇسخىسىدىن كۆچۈرگەن كىشىنىڭ ئىسمى. 1025 – 3· III 611 – 14،

muh¸әmmәd qak¸ïr tonk¸a han مۇھەممەد چاقىر تونقا خان. بىر تۈرك بېگىنىڭ ئىسمى. 94 – 22· I 151 – 7·

musa مۇسا. مۇسا ئەلەيھىسسالام. 109 – 16· I 176 – 17·

nizamiddin israfil tooɣan tәgin نىزامىددىن ئىسرافىل توغان تېگىن. مۇھەممەد چاقىر تونقا خانىنىڭ ئوغلى. 94 – 22· I 151 – 7·

nuh نۇھ، نۇھ ئەلەيھىسسالام. I ·1 – 267 ،20 – 266 ،25 – 26
·18 – 455 ،9 – 455 ،15 – 37

ətəmix ئۆتەمىش. ئەرلەر ئىسمى. ·14 – 83 I ·19 – 130

əmər ئۆمەر. ھەزرىتى ئۆمەر. ·20 – 624 ،20 – 624 II ·1 – 417 ،1
·2 – 417

qaoɣrï bəg چاغرى بەگ. ئەرلەر ئىسمى. ·8 – 321 I ·6 – 549

qaoɣrï təgin چاغرى تېگىن. خاقان ئائىلىسىنىڭ بالىلىرىغا خاس ئىسىم.
·1 – 540 I ·20 – 315

qava چاۋا. ياشلارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. ·23 – 858 III
·9 – 311

qəŋxi چەڭشى. خوتەن بېكەسىنىڭ ئىسمى. ·13 – 970 ،14 – 970
·7 – 516 ،5 – 516 III

quoɣlan چۇغلان. قارلۇق قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى.
·9 – 578 I ·13 – 337

ququ چۇچۇ. تۈرك شائىرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. ·24 – 867 III
·7 – 327

rum رۇم. ئىسۇنىڭ ئوغلىنىڭ ئىسمى. ·28 – 26 ،5 – 267 ،13 – 963
·2 – 504 III ؛4 – 456 ،18 – 37 I

sabit سابىت. ئەرلەر ئىسمى. ·10 – 76 ،15 – 270 ،21 – 812 I
·6 – 226 III ؛2 – 461 ،5 – 117

səlqük سەلجۇك. سالجۇق سۇلتانلىرىنىڭ بوۋىسىنىڭ ئىسمى. ·26 – 363
·5 – 624 I

siyawux سىياۋۇش. ئافراسىياپنىڭ قىزى قازنىڭ ئېرىنىڭ ئىسمى. ·27 – 800
·7 – 205 ،5 – 205 III ·28 – 800

sulayman سۇلايمان. سۇلايمان ئەلەيھىسسالام. ·21 – 348 ،5 – 864 I
·1 – 321 III ؛9 – 597

sultan məs’ ud سۇلتان مەسئۇد. خاقانىيە خانلىقى دەۋرىدە ئۆتكەن بىر زات.
·14 – 361 ،13 – 361 I ·11 – 619 ،12 – 619

süli سۈلى. قۇللارغا قويۇلىدىغان ئىسىم. ·5 – 864 III
·15 – 320

süŋix سۈڭشى. ئەرلەر ئىسمى. ·2 – 960 III ·16 – 498

tabdu تابدۇ. ئەرلەر ئىسمى. ·12 – 164 I ·8 – 275

tapar تاپار. قىپچاق خانلىرىدىن ئىنال ئوزنىڭ ئىككى ئوغلىنىڭ بىرى. I ·29 – 274 ·8 – 468

təkix تەكىش. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 16· I 477 – 6·

təmḥurəs تەمھۇرەس. بىر ئىران ھۆكۈمدارىنىڭ ئىسمى. 800 – 21· III 204 – 16·

tooqrïl توغرىل ~ توغرۇل. ئەرلەر ئىسمى. 366 – 14· I 629 – 3·

tokˌïx توقىش. كىشى ئىسمى. 279 – 13· I 477 – 3·

toŋa توڭا. قاپلان جىنسىدىن بىر ھايۋانىنىڭ ئىسمى بولۇپ، ئادەملەرگە ئىسىم ئورنىدا قوللىنىلىدۇ. 962 – 17· III 502 – 14·

toŋa alp ər توڭا ئالپ ئەر. ئۇلۇغ خاقانىنىڭ ئىسمى. 800 – 20، 962 – 22· III 204 – 15، 503 – 2· قارالڭ: *alp ər toŋa*·

toŋa han توڭاخان. 962 – 20· III 502 – 18·

toŋa təgin توڭا تېگىن. 962 – 20· III 502 – 19·

turumtay تۇرۇمتاي. ئەرلەر ئىسمى. 485 – 5، 872 – 14، 872 – 15· II 151 – 6؛ III 334 – 11، 334 – 12·

tutukˌ تۇتۇق. ئەرلەر ئىسمى. 289 – 6· I 494 – 3·

tutux تۇتۇش. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 2· I 476 – 4·

türk تۈرك. نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئوغلى ياپەسنىڭ ئوغلى ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادى. 26 – 26، 266 – 20، 266 – 21، 267 – 1· I 37 – 16، 455 – 9، 455 – 11، 455 – 18·

utar ئۇتار. ئەرلەر ئىسمى. 279 – 9· I 476 – 14·

utux ئۇتۇش. ئەرلەر ئىسمى. 57 – 4· I 82 – 15·

xu شۇ. بىر تۈرك خاقانىنىڭ ئىسمى. 998 – 9، 998 – 14، 1000 – 4، 1000 – 12· III 564 – 10، 564 – 17، 567 – 15، 568 – 7·

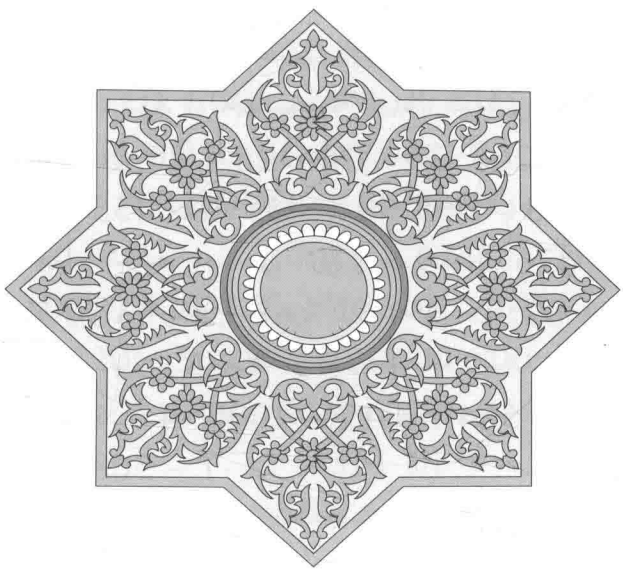
yafəs ياپەس. نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئوغلى. 26 – 26· I 37 – 15·

yaoqan təgin ياغان تېگىن. ئەرلەر ئىسمى. 712 – 16· III 37 – 10·

yalŋukˌ يالڭۇق. ئادەم ئەلەيھىسسالام. 975 – 19· III 524 – 10·

yavlakˌ sarïoq يالاۋاق سارىغ. بەگلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 724 – 3· III 58 – 12·

zulk‚ərnəyn زۇلقەرنـــەين. ئىســـكەندەر زۇلقەرنـــەين. 78 – 27، 79 – 4، 79 – 13، 94 – 21، 94 – 23، 95 – 1، 95 – 21، 270 – 27، 300 – 2، 300 – 3، 345 – 4، 345 – 5، 345 – 7، 998 – 8، 998 – 9، 998 – 12، 998 – 14، 998 – 21، 998 – 24، 999 – 26، 999 – 17، 999 – 22، 1000 – 5، 1000 – 6، 1000 – 7، 1000 – 9، 1000 – 11. I 122 – 5، 122 – 16، 123 – 3، 151 – 9، 151 – 14، 461 – 19، 511 – 13، 511 – 15، 591 – 1، 591 – 7؛ III 564 – 9، 564 – 15، 565 – 11، 565 – 15، 567 – 5، 567 – 16، 568 – 4.

avxar ئاپشار. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. I ·23 – 54 ·7 – 78

alk̦a bəlük ئالقا بۆلۈك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. I ·4 – 55 ·21 – 78

aramut ئارامۇت. ئۇيغۇر ئېلىگە يېقىن جايلاشقان بىر تۈرك قەبىلىسىنىڭ ئىسمى. 116 – 16· I 187 – 9·

aroɣu ئارغۇ. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 28 – 1، 31 – 14، 31 – 15، 32 – 18، 37 – 23، 57 – 13، 76 – 25، 107 – 13، 208 – 4، 287 – 23، 287 – 25، 291 – 23، 293 – 26، 299 – 16، 300 – 2، 313 – 25، 328 – 14، 378 – 15، 420 – 10، 426 – 5، 428 – 7، 447 – 5، 452 – 7، 520 – 12، 527 – 16، 527 – 18، 606 – 13، 793 – 4، 803 – 22، 803 – 23، 858 – 17، 863 – 19، 866 – 15، 890 – 9، 890 – 10· I 39 – 7، 42 – 6، 44 – 10، 83 – 9، 172 – 11، 491 – 11، 562 – 5؛ II 78 – 21، 88 – 4؛ III 367 – 16، 367 – 17·

ava ئاۋا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 708 – 15· III 30 – 3·

əlkə bulak̦ ئەلكە بۇلاق. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 108 – 23، 288 – 5· I 175 – 2، 492 – 7·

ərəb ئەرەب. ئەرەب مىللىتى. 4 – 8، 288 – 8، 674 – 7· I 5 – 13، 665 – 15؛ II 508 – 9·

əymür ئەيمۇر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 1· I 78 – 17·

basmïl باسمىل. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 8، 28 – 23، 350 – 6، 360 – 26، 365 – 23، 647 – 6، 952 – 12·

I 38 – 10، 40 – 14، 599 – 16، 618 – 15، 627 – 16؛
II 457 – 1؛ III 486 – 5.

baxoɣïrt باشقىرت. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 8، 29 – 2. I 38 – 9، 40 – 18.

bayat بايات. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 26، 818 – 21. I 78 – 13؛ III 235 – 10.

bayundur بايۇندۇر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 19. I 78 – 1.

bəktili بەكتىلى. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 24. I 78 – 9.

bulaq̧ بۇلاق. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 288 – 4. I 492 – 5.

buloqar بۇلغار. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 29 – 3، 32 – 14، 332 – 23، 452 – 11. I 40 – 19، 44 – 4، 569 – 18؛ II 88 - 10.

bügdüz بۈگدۈز. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 25. I 78 – 11.

halaq خالاچ. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 853 – 22، 999 – 20، 1000 – 2. III 301 – 9، 567 – 3، 567 – 12.

hïtay خىتاي. بىر خەلق ئىسمى. 27 – 13. I 38 – 17.

hind ھىند. ھىند مىللىتى. 7 – 8. I 10 – 5.

igdir ئىگدىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 6. I 79 – 2.

ïva ئىۋا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 20. I 78 – 3، 121 – 14. قارالىڭ: *yïva*.

kənqək كەنچەك. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 7 – 8، 28 – 1، 32 – 22، 365 – 8، 617 – 15، 779 – 7، 792 – 23. I 10 – 6، 39 – 6، 44 – 15، 626 – 17؛ III 164 – 4، 190 – 3.

kəqət كۆچەت. خارەزمدە ياشايدىغان بىر تۈرك قەبىلىسىنىڭ ئىسمى. 271 – 25. I 463 – 6.

k̡ara bəlük قارا بۆلۈك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 2. I 78 – 19.

k̡ara yaoɣma قارا ياغما. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 716 – 9. III 44 – 10.

k‚arluk‚ قارلۇق. كۆچمەن تۈركلەرنىڭ بىر گۇرۇھى. 76 – 6، 91 – 25، 130 – 16، 306 – 26، 337 – 13، 358 – 24، 360 – 21، 616 – 6، 948 – 1، 957 – 3، I 116 – 16، 523 – 17، 615 – 12، 618 – 10.

k‚ay قاي. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى ۋە بۇ قەبىلىدىن بولغان قۇل. 27 – 8، 28 – 23، 32 – 8، 360 – 26، 750 – 22، 807 – 21، I 38 – 10، 40 – 13، 43 – 17، 618 – 15؛ III 108 – 10، 217 – 6.

k‚ayïoq قايمغ. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 18، 813 – 13، I 77 – 20؛ III 227 – 5.

k‚ïvqak‚ قىپچاق. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 7، 29 – 1، 31 – 8، 31 – 10، 31 – 13، 31 – 18، 32 – 8، 32 – 13، 32 – 20، 33 – 10، 50 – 26، 74 – 16، 87 – 1، 96 – 12، 127 – 22، 274 – 29، 275 – 9، 287 – 6، 288 – 4، 298 – 22، 301 – 21، 307 – 6، 315 – 11، 318 – 15، 323 – 24، 337 – 22، 358 – 25، 360 – 26، 361 – 22، 362 – 6، 365 – 10، 424 – 10، 428 – 6، 436 – 17، 438 – 8، 447 – 9، 452 – 11، 492 – 2، 649 – 13، 652 – 3، 702 – 27، 712 – 14، 785 – 5، 792 – 27، 798 – 17، 805 – 16، 838 – 14، 853 – 21، 861 – 23، 914 – 4، 921 – 12، 921 – 25، 922 – 22، 930 – 25، 971 – 2، 976 – 9، I 38 – 8، 40 – 16، 41 – 17، 42 – 13، 43 – 17، 44 – 4، 137 – 5، 208 – 13، 468 – 8، 492 – 6، 509 – 10، 514 – 6، 539 – 8، 620 – 1؛ II 62 – 24، 161 – 2؛ III 37 – 7، 190 – 8، 210 – 3، 273 – 8، 517 – 9.

k‚ïnïk‚ قىنىق. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 45 – 16، 999 – 10، I 77 – 17؛ III 566 – 11.

k‚ïrk‚ïz قىرغىز. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 2 – 16، 27 – 9، 29 – 1، 275 – 9، 349 – 9، I 3 – 5، 38 – 11، 40 – 16، 598 – 6.

k‚umuk‚ قۇمۇق. قەبىلە ئىسمى. 939 – 16، III 463 – 5.

ooqrak‚ ئوغراق. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 101 – 2، 241 – 3، 357 – 5، 390 – 17، 438 – 8، 569 – 5، 618 –

– 661 ،16 – 40 ،15 – 38 I ،14 – 838 ،15 – 828 ،28
III ؛14 – 315 ،24 – 62 II ؛7 – 670 ،5 – 612 ،19
.8 – 273 ،3 – 254

oǫuz ئوغۇز. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 7، 29 – 1،
،7 – 48 ،15 – 37 ،18 – 32 ،18 – 31 ،8 – 31 ،5 – 29
– 64 ،13 – 57 ،23 – 55 ،13 – 54 ،14 – 53 ،27 – 50
– 91 ،1 – 87 ،18 – 81 ،21 – 78 ،16 – 74 ،21 – 66 ،14
،13 – 109 ،19 – 105 ،10 – 98 ،20 – 96 ،14 – 94 ،9
،4 – 200 ،7 – 178 ،27 – 167 ،12 – 140 ،15 – 112
،22 – 262 ،14 – 261 ،2 – 258 ،27 – 250 ،17 – 224
،17 – 299 ،11 – 287 ،6 – 287 ،6 – 283 ،14 – 275
،24 – 330 ،4 – 329 ،17 – 328 ،24 – 323 ،20 – 309
،2 – 367 ،3 – 361 ،21 – 360 ،9 – 358 ،22 – 337
،5 – 395 ،11 – 384 ،25 – 377 ،16 – 370 ،16 – 367
،9 – 440 ،8 – 438 ،10 – 424 ،18 – 422 ،13 – 397
،10 – 725 ،2 – 710 ،14 – 708 ،11 – 452 ،13 – 444
،26 – 792 ،4 – 785 ،8 – 783 ،17 – 781 ،25 – 755
،17 – 835 ،7 – 813 ،18 – 808 ،21 – 803 ،27 – 794
،9 – 976 ،3 – 964 ،20 – 939 ،4 – 914 ،24 – 859
،16 – 40 ،9 – 38 I ،1 – 1001 ،2 – 1000 ،6 – 998
– 630 ،3 – 619 ،11 – 618 ،4 – 137 ،13 – 77 ،16 – 41
.7 – 190 ،4 – 33 III ؛9 – 88 ،19 – 73 ،24 – 62 II ؛21

əgżix ئۆگىزىش. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 83 – 19 · I
.5 – 131

əżgix ئۆزگىش. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 83 – 18 · I
.4 – 131

pəqənək پەچەنەك. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 6، 29 –
،19 – 40 ،8 – 38 I ·11 – 452 ،9 – 438 ،15 – 370 ،3
.10 – 88 ،1 – 63 II ؛12 – 635

pəqənək پەچەنەك. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 14، 370 –
.14 – 635 ،14 – 79 I ·16

qaruk چارۇق. بارچۇق شەھىرىدە ياشىغۇچى تۈرك قەبىلىلىرىدىن
بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 12، 29 – 1، 289 – 19، 939 – 1·
.10 – 461 III ؛16 – 494 ،17 – 40 ،15 – 38 I

qaruk,luoq چارۇقلۇغ. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 17، 25 – 377 I 3 – 80، 8 – 647.

qəbni چەبنى. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 16 I 1 – 80.

qigil چىگىل. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 2 – 15، 27 – 11، 29 – 1، 32 – 12، 65 – 2، 77 – 6، 80 – 4، 299 – 22، 300 – 10، 311 – 2، 428 – 15، 439 – 5، 440 – 12، 447 – 5، 452 – 7، 509 – 20، 745 – 7، 792 – 25، 818 – 26، 821 – 27 I 3 – 5، 38 – 14، 40 – 16، 44 – 2، 511 – 8، 512 – 7؛ II 64 – 13، 78 – 21، 88 – 3؛ III 96 – 14، 190 – 5، 241 – 14.

qigili چىگىلى. تىراز (تالاس)قا يېقىن بىر شەھەرچىدە ئولتۇراقلاشقان تۈرك قەبىلىسىنىڭ ئىسمى. 300 – 6 I 511 – 20.

qomul چومۇل. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 12، 28 – 22، 32 – 8، 300 – 15، 350 – 6، 360 – 26 I 38 – 16، 40 – 12، 43 – 17، 512 – 9، 599 – 16، 618 – 15.

quwuldar چۇۋۇلدار. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 15 I 79 – 16.

saloqur سالغۇر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 22، 794 – 4، 999 – 10 I 78 – 5؛ III 192 – 10، 566 – 11.

sooqd سوغد. بالاساغۇن، بۇخارا ۋە سەمەرقەنت ئەتراپىدا ياشايدىغان، تۈركلىشىپ كەتكەن بىر قوۋم. 359 – 1 I 615 – 15.

sooqdak, سوغداق. سوغدلارنىڭ يەنە بىر خىل ئاتىلىشى. 28 – 1، 359 – 1 I 39 – 6، 615 – 14.

suwar سۇۋار. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 29 – 3، 31 – 18، 32 – 13، 69 – 22، 428 – 7، 438 – 9، 447 – 9، 792 – 27، 805 – 16، 921 – 25 I 40 – 19، 42 – 13، 44 – 4؛ II 62 – 24، 79 – 5؛ III 190 – 8، 213 – 8، 430 – 3.

taŋut تاڭغۇت. چىنغا يېقىن جايلاشقان تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى ۋە ئۇلارنىڭ يۇرتى. 27 – 13، 28 – 4، 236 – 9، 792 – 21، 928 – 18، 930 – 14، 958 – 11 I 38 – 16، 39 – 10، 404 – 1؛ III 190 – 1، 442 – 16، 446 – 3، 495 – 4.

tarbïn تاربىن. تۈركلەردىن بىر قوۋۇم خەلقنىڭ ئىسمى. 331 – 10· I 1 – 567·

tat تات. (1) مۇسۇلمان بولمىغان ئۇيغۇرلار. (2) پارسچە سۆزلىشىدىغان كىشىلەر. 39 – 6، 405 – 23، 566 – 20، 620 – 13· I 51 – 5؛ II 2 – 7، 310 – 16، 409 – 6·

tat tavoqaq تات تاۋغاچ. (1) ئۇيغۇر ۋە چىنلىق. (2) پارس ۋە تۈرك. 345 – 27، 346 – 5، 620 – 20· I 592 – 12، 592 – 20؛ II 409 – 12·

tatar تاتار. تۈرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 9، 28 – 23، 32 – 8، 313 – 15، 798 – 17، 799 – 19· I 38 – 11، 40 – 14، 43 – 17، 535 – 9؛ III 201 – 4، 203 – 2·

tavoqaq تاۋغاچ. تۈركلەرنىڭ بىر بۆلىكى. 345 – 26، 346 – 6· I 592 – 10، 593 – 1·

təzik تاجىك. 294 – 25· I 503 – 1·

tohsï توخسى. قۇياستا ياشايدىغان بىر تۈرك قەبىلىسىنىڭ ئىسمى. 27 – 11، 29 – 5، 32 – 8، 57 – 13، 80 – 4، 87 – 1، 311 – 2، 322 – 17، 447 – 5، 452 – 7، 490 – 2، 620 – 19، 638 – 17، 702 – 11، 745 – 7، 792 – 25، 818 – 26· I 38 – 14، 40 – 16، 43 – 17، 137 – 4، 531 – 9، 551 – 16؛ II 78 – 20، 88 – 3، 161 – 2، 409 – 9؛ III 96 – 13، 190 – 6، 236 – 6·

tohsï qigil توخسى چىگىل. قۇياستا ياشايدىغان بىر تۈرك قەبىلىسىنىڭ ئىسمى. 322 – 18· I 551 – 17·

tutïrk̡a تۇتىرقا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 9· I 79 – 7·

tübüt تۇبۇت. تۈرك ئەللىرىدە ياشايدىغان بىر قوۋۇم. 28 – 4، 28 – 13، 270 – 13، 270 – 15· I 39 – 10، 39 – 20، 460 – 19، 461 – 2·

tügər تۈگەر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 12· I 79 – 11·

türk تۈرك. خەلق ۋە قەبىلە ئىسمى. 1 – 22، 2 – 15، 5 – 19، 6 – 27، 26 – 28، 27 – 5، 83 – 8، 84 – 27، 94 – 21، 101 – 3، 108 – 23، 116 – 16، 132 – 26، 241 – 4، 262 – 23، 266 – 12، 267 – 25، 269 – 13، 270 – 13، 271 – 25، 283 – 6، 288 – 4، 300 – 10، 300 – 15، 313 – 15،

·22 – 361 ،9 – 349 ،20 – 348 ،20 – 330 ،17 – 322
I ·24 – 999 ،26 – 620 ،5 – 490 ،15 – 370 ،8 – 365
– 131 ،6 – 38 ،19 – 37 ،16 – 9 ،1 – 8 ،4 – 3 ،18 – 1
·9 – 535 ،6 – 512 ،4 – 512 ،12 – 457 ،2 – 455 ،5
II :12 – 635 ،1 – 620 ،6 – 598 ،2 – 566 ،16 – 551
·8 – 567 III :5 – 410 ،6 – 161

türk تۈرك. ھەربىي قوشۇن. 267 – 16· I ·456 – 18

türkmən تۈركمەن. ئوغۇز قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 2 – 15، 12 –
·2 – 490 ،16 – 473 ،22 – 360 ،13 – 340 ،13 – 54 ،18
·2 – 789 ،18 – 732 ،7 – 649 ،18 – 634 ،6 – 616
·4 – 3 I ·1 – 1000 ،6 – 998 ،3 – 948 ،22 – 885
·2 – 161 II :11 – 618 ،1 – 584 ،13 – 77 ،21 – 17
·11 – 567 ،7 – 564 III :1 – 461

ulayundluoɪ ئۇلايۇندلۇغ. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 10· I
·9 – 79

uyoɪur ئۇيغۇر. تۈركىي قەبىلىلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 13، 28 –
·12 – 95 ،11 – 39 ،20 – 28 ،18 – 28 ،16 – 28 ،15
·15 – 411 ،11 – 330 ،12 – 319 ،27 – 287 ،17 – 262
I ·5 – 1000 ،18 – 638 ،3 – 633 ،7 – 452 ،5 – 447
·13 – 51 ،9 – 40 ،7 – 40 ،4 – 40 ،3 – 40 ،16 – 38
II :11 – 565 ،3 – 546 ،17 – 491 ،13 – 448 ،9 – 152
III :12 – 440 ،4 – 430 ،4 – 88 ،21 – 78 ،9 – 14
·16 – 567

ürəgir ئۈرەگىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 7· I
79 – 4. قاراڭ: *yürəgir*·

yabak̡u ياباقۇ. تۈركىي قەبىلىلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 8، 28 –
·9 – 275 ،10 – 256 ،20 – 218 ،1 – 121 ،8 – 32 ،23
·6 – 734 ،20 – 717 ،2 – 490 ،26 – 360 ،29 – 344
·9 – 196 ،17 – 43 ،14 – 40 ،10 – 38 I ·12 – 860
·2 – 161 II :15 – 618 ،11 – 590 ،1 – 469 ،7 – 438
III 47 – 7، 314 – 4·

yaoɪma ياغما. تۈركىي قەبىلىلەردىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 12،
·8 – 438 ،9 – 92 ،1 – 87 ،16 – 74 ،8 – 32 ،1 – 29
·7 – 745 ،8 – 716 ،2 – 490 ،7 – 452 ،5 – 447

·17 – 43 ،16 – 40 ،14 – 38 ،5 – 3 I ·25 – 792
– 161 ،3 – 88 ،20 – 78 ،24 – 62 II ؛4 – 137 ،3 – 114
·6 – 190 ،13 – 96 ،9 – 44 III ؛1

yawa ياۋا. ئوغۇز قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 708 – 14،
·4 – 33 ،2 – 30 III ·2 – 710

yava ياۋا. ئوغۇز قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 708 – 14،
·4 – 33 ،1 – 30 III ·2 – 710

yazoqïr يازغىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 27· I
·15 – 78

yə’ jüj wə mə’ jüj يەجۇج ۋە مەجۇج. چوڭ سېپىل ۋە چىن يېنىدىكى تاغ ـ دېڭىزلارنى ئوراپ تۇرغانلىقى سەۋەبلىك تىللىرى مەلۇم بولمىغان بىر خەلق. 28 – 12· I 39 – 19·

yəmək يەمەك. تۇرك قەبىلىلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 27 – 7، 29 –
2، 32 – 13، 57 – 13، 83 – 20، 248 – 24، 249 – 7،
360 – 26، 712 – 14، 798 – 17، 805 – 10، 838 – 14،
878 – 18· I 38 – 9، 40 – 18، 44 – 4، 131 – 7،
425 – 14، 426 – 5، 618 – 16؛ III 37 – 6، 201 – 3،
213 – 1، 345 – 12·

yïva يىۋا. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 54 – 20· I
78 – 3. قارالڭ: *ïva*·

yürəgir يۈرەگىر. ئوغۇز ئۇرۇقلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 55 – 7· I
79 – 5. قارالڭ: *ürəgir*·

مەملىكەت ۋە يەر ئىسىملىرى

ak̦ say ئاقسای. بىر يەرنىڭ ئىسمى. 72 – 11، I 111 – 1.

ala yïoqaq ئالايىغاچ ~ ئالاياغاچ. چېگرىدىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى. 72 – 28، I 111 – 19.

aramut ئارامۇت. بىر يەرنىڭ ئىسمى. 116 – 17، I 187 – 11.

ay kəl ئايكۆل. ئۇچقا يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. 790 – 22، III 186 – 7.

ażoqïx ئازغىش. بىر يەرنىڭ ئىسمى. 83 – 17، I 131 – 3.

bak̦ïrlïoq باقىرلىغ. بالاساغۇنغا يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. 376 – 17، I 644 – 14.

barhan بارخان. تۆۋەنكى چىنىنىڭ ئىسمى. 331 – 21، 345 – 23، I 567 – 15، 592 – 7.

barqan بارچان. بىر يەرنىڭ ئىسمى. 331 – 17، I 567 – 9.

bay yïoqaq بايىغاچ ~ بايياغاچ، ئۇچقا يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. 807 – 7، III 216 – 5.

hak̦aniyə خاقانىيە. قاراخانىيلار خانلىقى. 12 – 18، 29 – 8، 29 – 13، 60 – 29، 234 – 18، 247 – 13، 273 – 7، 276 – 28، 361 – 12، 856 – 3، 879 – 13، I 17 – 20، 41 – 1، 88 – 11، 465 – 9، 472 – 3، 619 – 11؛ III 305 – 18.

harəzm خارەزم. يەر ئىسمى. 271 – 25، I 463 – 6.

hïtay خىتاي. ئوتتۇرا چىن. 345 – 23، 345 – 24، 868 – 9، I 592 – 6، 592 – 9؛ III 328 – 3.

hozar خوزار. تۈرك ئېلىدىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى. 313 – 22، I 536 – 5.

h̦indistan ھىندىستان. مەملىكەت ئىسمى. 107 – 18، 115 – 20، 330 – 23، 858 – 12، I 173 – 5، 186 – 6، 566 – 6؛ III 310 – 12.

k‚apux قاپـۇش. ئـارغۇ ئـېلىنده بـىر يـەرنىڭ ئىسـمى. I ·4 – 280 ·6 – 478

k‚ara səŋir قـارا سـەڭىر. بارسـغاندىكى بـىر يـەرنىڭ ئىسـمى. III ·26 – 856 ·13 – 307

k‚ara yïoqaq قارا يىغاچ ~ قارا ياغاچ. يەر ئىسمى. I ·2 – 101 ·19 – 161

k‚asï قاسـى. قەشـقەردىكى بـىر يـەرنىڭ ئىسـمى. III ·3 – 858 ·1 – 310

k‚axoqa buoqra قاشغا بۇغرا. ئىككى يەرنىڭ جۇغراپىيىلىك ئىسمى. ·28 – 324 ·19 – 555 I

k‚ïvqak‚ قىپچاق. قەشقەرگە يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. I ·23 – 361 ·2 – 620

mank‚ïxlaoq مانقىشلاق. ئوغۇزلار ئېلىدىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى. ·9 – 354 ·12 – 215 III ·9 – 607 I ·20 – 806

maqin ماچىن. يۇقىرى چىن، تاۋغاچ. ·9 – 28 ·26 – 28 ·15 – 27 ·14 – 29 ·16 – 39 ·14 – 39 ·18 – 38 I ·20 – 345 ·2 – 592 ·8 – 41

mawəraunnəhr ماۋەرائۇننەھر. ئامۇ دەريا بىلەن سىر دەريا ئوتتۇرىسىدىكى جايلار. ·10 – 205 ·18 – 204 III ·3 – 801 ·23 – 800

mïŋlak‚ مىڭلاق. ئۇيغۇر ئېلىدە بىر يەرنىڭ ئىسمى. ·4 – 324 III ·15 – 565 ·6 – 565 I ·26 – 865 ·13 – 330 ·9 – 330

ottura qin ئوتتۇرا چىن. خىتاي. ·6 – 592 I ·22 – 345

ətükən ئۆتۈكەن. تاتار (موڭغۇل) دالىسىدىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى. ·7 – 186 I ·21 – 115

pars پارس. پارسلار. ·9 – 27 ·22 – 68 ·28 – 328 ·17 – 566 ·20 – 671 ·21 – 716 ·11 – 782 ·25 – 562 I ·3 – 39 ·6 – 170 III ·11 – 503 ·1 – 311 II ·9

qapark‚a چاپارقا. ياپونىيە. مەملىكەت ئىسمى. I ·6 – 28 ·13 – 39

qin چىن. مەملىكەت ئىسمى. ·9 – 27 ·9 – 27 ·14 – 28 ·9 – 32 ·18 – 249 ·12 – 250 ·12 – 270 ·17 – 270 ·19 – 274 ·22 – 322 ·12 – 331 ·20 – 339 ·1 – 362 ·25 – 368 ·4 – 397 ·13 – 447 ·6 – 780 ·14 – 792 ·21 – 801 ·13 – 869 ·10 – 958 ·11 – 965 ·5 – 1000 ·4 – 38 I ·12 – 38 ·17 – 39 ·16 – 44 ·11 – 426 ·10 – 427 ·20

،16 – 631 ،5 – 622 ،10 – 551 ،8 – 461 ،5 – 461
،3 – 330 ،6 – 206 ،1 – 190 III :21 – 78 II :8 – 681
15 – 567 ،4 – 507 ،5 – 495 ·

qurqan چەرچەن. چىن يولىدىكى مۇسۇلمانلار چېگرىسىنىڭ بىرى. 13 – 567 I ·20 – 331 ·

rum رۇم. مەملىكەت ئىسمى. 27 – 4، 27 – 6، 27 – 10، 29 – 2،
،15 – 370 ،20 – 112 ،20 – 32 ،13 – 32 ،14 – 29
،7 – 38 ،5 – 38 I ·12 – 963 ،26 – 792 ،13 – 397
،1 – 182 ،12 – 44 ،3 – 44 ،8 – 41 ،18 – 40 ،12 – 38
17 – 503 ،7 – 190 III :8 – 681 ،12 – 635 ·

rus رۇس. مەملىكەت ئىسمى. 32 – 13، 66 – 11، 438 – 9· I
1 – 63 II :3 – 100 ،3 – 44 ·

sïoqun samur سىغۇن سامۇر. بۇغراخانغا زەھەر بېرىلگەن يەرنىڭ ئىسمى. 312 – 1· I 533 – 3 ·

suvlaoq سۇللاغ. بىر يەرنىڭ ئىسمى. 353 – 19· I 606 – 11 ·

tarïm تارىم. ئۇيغۇرلار چېگرىسىدا كۇچانىڭ يېنىدىكى بىر يەر. 302 –1·
I 514 – 18 ·

tavoqaq تاۋغاچ. ماچىن ئېلىنىڭ نامى، يۇقىرى چىن. 27 – 14، 345 –
20، 345 – 22، 345 – 24· I 38 – 18، 592 – 2، 592 –
5، 592 – 8 ·

tok,urk,a توقۇرقا. قەشقەر يايلىقىدىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى. 371 – 12· I
637 – 10 ·

təwən qin تۆۋەن چىن. بارخان. 262 – 10، 331 – 21، 345 – 23· I
447 – 19، 567 – 15، 592 – 7 ·

usmï tarïm ئۇسمى تارىم. ئۇيغۇرلار چېگرىسىدا كۇچانىڭ يېنىدىكى بىر يەر.
302 – 2· I 514 – 20 ·

uyoqur ئۇيغۇر. بەش شەھىرى بار بىر ئەلنىڭ ئىسمى. 29 – 7، 94 –
20، 94 – 24، 109 – 3، 115 – 21، 270 – 20، 302 – 1،
308 – 6، 367 – 6، 790 – 21، 865 – 25، 867 – 23،
958 – 13، 1000 – 5· I 40 – 23، 151 – 4، 151 – 9،
175 – 14، 186 – 8، 461 – 9، 514 – 18، 526 – 5،
630 – 6: III 186 – 6، 324 – 3 ·

ürəŋ ئۇرەڭ. رۇم ئېلىنىڭ شىمالىي چېگرىسىغا يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. 112 – 20· I 182 – 1· قاراڭ: *wərəŋ* ·

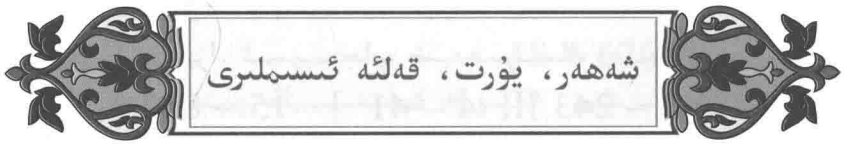
wərəŋ ۋەرەڭ. رۇم ئېلىنىڭ شىمالىي چېگرىسىغا يېقىن بىر يەرنىڭ ئىسمى. 112 – 21، I 182 – 2. قارالسۇن: *ürəŋ*.

yavïnq ياپىنچ. ۋادى ئىسمى. 56 – 9، I 81 – 4.

yamar يامار. ياباقۇ چۆللىرىدىكى بىر يەر (ۋادى) ئىسمى. 29 – 6، 71 – 10، 711 – 12، I 40 – 23؛ III 35 – 6.

yəmən يەمەن. مەملىكەت ئىسمى. 76 – 10، 270 – 16، I 117 – 4، 461 – 3.

yuk¸iri qin يۇقىرى چىن. تاۋغاچ، ماچىن. 8 – 3، 300 – 11، 318 – 19، 345 – 21، 439 – 6، 452 – 7، 792 – 25، 868 – 9، I 11 – 5، 512 – 3، 592 – 4؛ II 64 – 14، 88 – 4؛ III 190 – 5.

aroqu ئارغۇ. تىراز (تالاس) بىلەن بالاساغۇن ئارىلىقىدىكى شەھەرلەرنىڭ ئاتىلىشى. 29 – 12، 58 – 10، 107 – 12، 300 – 2، 439 – 6، 971 – 4· I 41 – 6، 85 – 6، 172 – 9، 511 – 13؛ II 64 – 14؛ III 517 – 12·

artuq ئارتۇچ. قەشقەردىكى ئىككىي يۇرتنىڭ ئىسمى. 82 – 12· I 128 – 5·

axïqan ئاشىچان. چىنغا باربىدىغان يول ئۈستىدە قونۇپ ئۆتىدىغان بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 115 – 17· I 186 – 2·

ażïoq ئازىغ ~ ئازىق. مەھمۇد كاشغەرىينىڭ يۇرتىنىڭ ئىسمى. 54 – 5· I 86 – 9·

balasaoqun بالاساغۇن. ئىسسىقكۆلنىڭ بويىدا ئۇيغۇرلارنىڭ بىرىنچى خاقانى بويلاسانغۇن نامى بىلەن ئاتالغان مەشھۇر شەھەرنىڭ ئىسمى. 29 – 9، 29 – 11، 58 – 10، 105 – 9، 107 – 11، 359 – 1، 376 – 17، 796 – 20، 1017 – 29· I 41 – 2، 41 – 5، 85 – 5، 168 – 6، 172 – 9، 615 – 14؛ III 197 – 12، 598 – 11·

balu بالۇ. ئارغۇ ئېلىدە كىچىك بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 863 – 19· III 319 – 19·

barhan بارخان. قەشقەرگە يېقىن بىر تاغنىڭ ئۈستىدىكى قورغان. 331 – 21· I 567 – 15·

barman بارمان. ئافراسىياپنىڭ ئوغلى سالدۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى. 963 – 9· III 503 – 13·

barquk, بارچۇق. ئافراسىياپ قۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى. 289 – 19، 355 – 4· I 494 – 17، 608 – 16·

barsoqan بارسغان. شەھەر ئىسمى. 299 – 11، 299 – 22، 334 – 8، 334 – 16، 439 – 6، 790 – 16، 856 – 26، 869 – 20·

1001 – 10 · I 510 – 10 ،511 – 9 ،572 – 6 ،572 – 20:
64 – 14: II 185 – 11 ،III 307 – 13 ،330 – 14 ،
569 – 14 ·

bəyza بەيزا. ئىسپىجاپ شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 29 – 10 ،
822 – 15 · I 41 – 4: III 243 – 8 ·

bəx balïk ‚ بەشبالىق. ئۇيغۇر شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 95 – 22 ،
287 – 27 · I 153 – 3 ،491 – 18 ·

buhara بۇخارا. شەھەر ئىسمى. 2 – 4 ،359 – 2 ،800 – 26 · I 2 –
14 ،615 – 15: III 205 – 4 ·

buloqar بۇلغار. ئىدىل بويىدىكى مەشھۇر تۈرك شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ
ئىسمى. 348 – 7 · I 596 – 13 ·

bügür بۈگۈر. كۈچا شەھىرى بىلەن ئۇيغۇر ئېلى ئارىلىقىدىكى تاغ
ئۈستىگە قۇرۇلغان قەلئە. 274 – 27 · I 468 – 6 ·

dəməxk ‚ دەمەشق. شەھەر ئىسمى. 1025 – 3 · III 611 – 14 ·

dizruyin دىزرۇيىن (مىس شەھىرى). يەنكەنت شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى.
800 – 25 · III 205 – 2 ·

farab فاراب. ئوغۇز شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 370 – 7 · I
635 – 1 ·

fəroqanə فەرغانە. ئۆزكەنت دەپ ئاتالغان شەھەرنىڭ ئىسمى. 262 – 24 ،
288 – 13 ،624 – 11 ،718 – 2 · I 449 – 2 ،492 – 17:
416 – 9: II 47 – 12 · III

hotən خوتەن. خوتەن شەھىرى ۋە شۇ شەھەردە ياشىغۇچىلار. 7 – 7 ،7 –
7 ،28 – 3 ،28 – 13 ،32 – 22 ،372 – 3 ،779 – 7 ،802 –
22 ،858 – 24 ،970 – 13 · I 10 – 4 ،10 – 5 ،39 – 9 ،
39 – 21 ،44 – 15 ،638 – 12: III 164 – 4 ،208 – 5 ،
311 – 10 ،516 – 5 ·

ikki əgüz (iki əgüz) ئىككى ئۆگۈز. ئىلى ۋادىسى بىلەن ياپىنچ ۋادىسى ئارىلىقىدا
چېگرىغا جايلاشقان بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 56 – 11 ،790 –
871 ،23 – 19 · I 81 – 5: III 186 – 9 ،333 – 11 ·

inq kənd ئىنچكەنت. قارا پۈركەنچىلىكلەر ياشىغان شەھەرنىڭ ئىسمى.
1015 – 13 · III 594 – 9 ·

ispijab ئىسپىجاپ. بەيزا شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 29 – 11 ،74 –
6 ،822 – 14 ،999 – 3 · I 41 – 5 ،113 – 14: III 243 –
7 ،566 – 1 ·

kəmi talas كەمى تالاس. شەھەر ئىسمى. 278 – 12، 865 – 18· I 475 – 2؛ III 323 – 8·

kənqək səŋir كەنچەك سەڭگر. تىرازغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 365 – 9· 626 – 18· I

kəxmir كەشمىر. تۈرك ئېلىنىڭ چېتىگە جايلاشقان بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 270 – 20، 348 – 20· I 461 – 9، 597 – 8·

kiŋüt كىڭۈت. ئۇيغۇر چېگرىسىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 958 – 13· 495 – 6· III

kuqa كۇچا. كۇچا شەھىرى. 274 – 27، 302 – 1، 308 – 5، 790 – 21، 807 – 7· I 468 – 6، 514 – 18، 526 – 4؛ III 186 – 5، 216 – 6·

küŋüt كۈڭۈت. ئۇيغۇر چېگرىسىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 119 – 1، 790 – 21· I 192 – 12؛ III 186 – 5·

küsən كۈسەن. كۇچا شەھىرىنىڭ بۇرۇنقى ئىسمى. 308 – 5· I 526 – 4·

k¸amlanqu قاملانچۇ. ئىككى ئۆگۈزگە يېقىن بىر كىچىك شەھەرنىڭ ئىسمى. 871 – 19· III 333 – 11·

k¸ara k¸uyas قاراقۇياس. توخسى ۋە چىگىل شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 819 – 1· III 236 – 10·

k¸araquk¸ قاراچۇق. فاراب شەھىرىنىڭ ئىسمى. 370 – 7· I 635 – 1·

k¸aroqalïoq قارغالىغ. تىراز شەھىرىگە يېقىن بىر قەلئەنىڭ ئىسمى. 398 – 17، 398 – 18· I 682 – 12، 682 – 13·

k¸arnak¸ قارناق. ئوغۇز شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 360 – 24· I 618 – 13·

k¸atun sïnï قاتۇن سىنى. چىن بىلەن تاڭغۇت ئوتتۇرىسىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 792 – 21، 928 – 17· III 189 – 18، 442 – 15·

k¸az oynï قاز ئويىنى. قازۇىن شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 800 – 13· III 204 – 6·

k¸azwïn قازۇىن. ئافراسىياپنىڭ قىزى سالدۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى. 800 – 12، 204 – 5، 204 – 15· III 800 – 8·

k¸əxk¸ər قەشقەر (ئەسلى كاشغەر). قەشقەر شەھىرى. 8 – 3، 29 – 12، 71 – 22، 86 – 26، 108 – 25، 288 – 13، 291 – 9، 300 – 12، 300 – 27، 318 – 25، 367 – 22، 371 – 12،

،21 – 806 ،17 – 790 ،1 – 718 ،5 – 439 ،26 – 371
،19 – 136 ،2 – 110 ،6 – 41 ،5 – 11 I ،12 – 964
،20 – 512 ،5 – 512 ،16 – 497 ،17 – 492 ،5 – 175
II ؛8 – 638 ،10 – 637 ،9 – 631 ،4 – 545 ،13 – 522
،16 – 505 ،14 – 215 ،14 – 185 ،12 – 47 III ؛14 – 64

k¸oqŋar baxï قوچقاربېشى. شەھەر ئىسمى. 790 – 20، 963 – 21، 973 –
24، 1017 – 29. III 186 – 3، 504 – 6، 521 – 6،
598 – 10.

k¸oqu قوچۇ. ئۇيغۇر شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 95 –
22، 854 – 8، 867 – 23. I 153 – 2؛ III 302 – 7،
327 – 6.

k¸um قۇم. شەھەر ئىسمى. 800 – 16، 800 – 16. III 204 – 9،
204 – 10.

k¸uyas قۇياس. بارسغاننىڭ تۆۋەنكى تەرىپىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى.
299 – 23، 322 – 17، 818 – 26، 824 – 12. I 511 – 9؛
III 236 – 6، 245 – 7.

k¸uz ordu قۇز ئوردۇ. بالاساغۇن شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 105 – 10.
I 168 – 7.

k¸uz ulux قۇز ئۇلۇش. بالاساغۇن شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 58 – 12.
I 85 – 8.

mankənd مانكەنت. قەشقەرگە يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 806 – 21.
III 215 – 13.

mərw مەرۋ. شەھەر ئىسمى. 800 – 22. III 204 – 17.

mərwəxxah¸ijan مەرۋەششاھىجان. شەھەر ئىسمى. 800 – 18. III
204 – 12.

nixapur نىشاپۇر. شەھەر ئىسمى. 2 – 4. I 2 – 14.

opal ئوپال. مەھمۇد كاشغەرىي «بىزنىڭ يۇرتنىڭ نامى» دەپ
ئىزاھلىغان يېزىنىڭ ئىسمى. 66 – 9. I 99 – 12.

ordu ئوردۇ. بالاساغۇنغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 105 – 9. I
168 – 6.

ordu kənd ئوردۇكەنت. قەشقەر شەھىرىنىڭ يەنە بىر ئىسمى. 105 – 8. I
168 – 4.

otluk¸ ئوتلۇق. تالاس يېنىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 84 – 23. I
133 – 9.

əzkənd ئۆزكەنت. فەرغانە شەھىرىنىڭ ئىسمى. 262 – 24، 291 – 9، 718 – 2، 801 – 7. I 449 – 2، 497 – 15؛ III 47 – 12، 205 – 16.

əzqənd ئۆزكەنت. شەھەر ئىسمى. 83 – 18، 801 – 13. I 131 – 4؛ III 206 – 5.

qanbalïk, چانبالىق. ئۇيغۇر شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 95 – 22. I 153 – 2.

qigil چىگىل. تىراز (تالاس)قا يېقىن بىر شەھەرچىنىڭ ئىسمى. 300 – 5. I 511 – 18.

sahsïn ساخسىن. بۇلغارلارغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 332 – 23. I 569 – 18.

saplïoq k,uyas ساپلىغ قۇياس. توخسى ۋە چىگىل شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 818 – 27. III 236 – 8.

sapran ساپران. ئوغۇز شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 332 – 2. I 568 – 7.

saryam ساريام. ئىسپىجاپ دەپ ئاتىلىدىغان بەيزا شەھىرىنىڭ ئىسمى. 822 – 15. III 243 – 9.

sawa ساۋا. شەھەر ئىسمى. 1025 – 3. III 611 – 13.

sayram سايرام. ئىسپىجاپ دەپ ئاتىلىدىغان بەيزا شەھىرىنىڭ ئىسمى. 74 – 6، 822 – 14. I 113 – 14؛ III 243 – 7.

səkirmə سەكىرمە. خوتەن يولىدىكى كىچىك بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 372 – 3. I 638 – 12.

səmərk,ənd سەمەرقەنت. شەھەر ئىسمى. 262 – 27، 359 – 2، 801 – 4. I 449 – 6، 615 – 15؛ III 205 – 13.

səmizkənd سەمىزكەنت ~ سەمەرقەنت. شەھەر ئىسمى. 262 – 25. 801 – 5. I 449 – 4؛ III 205 – 13.

sitkün سىتكۈن. ئوغۇز شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 337 – 2. I 577 – 11.

suoqnak, سۇغناق. ئوغۇز شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 359 – 13. I 616 – 3.

suwar سۇۋار. بۇلغارلارغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 332 – 23. I 569 – 19.

sülmi سۈلمى. ئۇيغۇر شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. 95 – 21. I 153 – 1.

talas تالاس. تىراز دېگەن نام بىلەن مەشھۇر بولغان شەھەرنىڭ ئىسمى. I ·24 – 299 ،10 – 278 ،11 – 107 ،23 – 84 ،9 – 133 ،10 – 511 ،17 – 474 ،8 – 172

tartuk, تارتۇق. ياغما يۇرتىدا بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. I ·18 – 356 ،7 – 611

taxkən تاشكەنت. شاش شەھىرىنىڭ ئىسمى. I ·22 – 336 ،2 – 577

taxkənd تاشكەنت. شاش شەھىرىنىڭ ئىسمى. I ·6 – 801 ،22 – 336 ،15 – 205 III ؛3 – 577

tiraz تىراز. تالاس شەھىرىنىڭ ئىسمى. I ·3 – 999 ،9 – 365 ،24 – 299 ،10 – 29 ،10 – 107 ،11 – 278 ،8 – 172 ،3 – 41 ،1 – 566 III ؛18 – 626 ،10 – 511 ،17 – 474

tünkənd تۇنكەنت. شەھەر ئىسمى. ·7 – 801 III ·16 – 205

türk تۈرك. تۈرك شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. I ·17 – 266 ،5 – 455

uluoɻ talas چوڭ تالاس. شەھەر ئىسمى. ·11 – 278 I ·1 – 475

uq ئۇچ. مەشھۇر بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. ·12 – 38 ،23 – 388 ،22 – 790 ،8 – 807 ،8 – 807 ،9 – 49 I ·17 – 666 ،7 – 186 ،6 – 216 ،7 – 216 III ؛7 – 216

użu kənd ئۇزۇكەنت. ئارغۇلار يۇرتىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. ·26 – 76 ،6 – 118 I

üdün ئۈدۈن. خوتەن شەھىرىنىڭ ئىسمى ۋە شۇ شەھەردە ياشىغۇچى خەلق. ·19 – 68 ،19 – 68 I ·10 – 104 ،11 – 104

ürüŋ k,uyas ئۈرۈڭ قۇياس. توخسى ۋە چىگىل شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. ·28 – 818 III ·9 – 236

xax شاش. تاشكەنت شەھىرىنىڭ بۇرۇنقى ئىسمى. ·22 – 336 ،14 – 205 III ؛2 – 577 I ·6 – 801

xənqü شەنچۈ. يۇقىرى چىن يولىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. ·20 – 318 ،16 – 544 ،15 – 544 I ·19 – 318

xik,ni شىقنى. شەھەر ئىسمى. ·11 – 624 II ·9 – 416

xu شۇ. بالاساغۇن يېنىدىكى بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. ·13 – 1000 III ·12 – 564 ،9 – 568 ،10 – 998

yaŋï balïk, يانغىبالىق. ئۇيغۇر شەھەرلىرىدىن بىرىنىڭ ئىسمى. ·2 – 288 I ·3 – 153 ،1 – 492 ،23 – 95

yəkən يەكەن (ئەسلى ياركەند) يەكەن شەھرى. 367 – 23. I 631 – 9.

yənkənd يەنكەنت. شەھەر ئىسمى. 800 – 24، 801 – 3. III 205 – 1، 205 – 11.

yavoqu ياپغۇ. بارسغانغا يېقىن بىر شەھەرنىڭ ئىسمى. 714 – 27. III 41 – 16.

yavïnq ياپىنچ. ئىلىغا يېقىن بىر كىچىك شەھەرنىڭ ئىسمى. 967 – 27. III 511 – 12.

ئۇنۋان، نام ـ ئاتاقلار

altun tarïm ئالتۇن تارىم. خان ئەۋلادىدىن بولغان ئاغىچا ـ خېنىملارغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 301 – 27. I 514 – 14.

bəkəq بەكچ. تېگىنلەرنىڭ لەقىمى. 272 – 9. I 464 – 1.

bəkə budraq بۆكە بۇدراچ. يابالۇ قەبىلىسىنىڭ ئەڭ چوڭلىرىغا بېرىلگەن نام. 860 – 12. III 314 – 5.

buoqra han بۇغراخان. تۇرك خانلىرىنىڭ ئۇنۋانى. 312 – 1، 320 – 19. I 533 – 4، 548 – 15.

hak¸an خاقان. ئافراسىياپقا بېرىلگەن ئۇنۋان. 806 – 11. III 215 – 4.

han خان. خان؛ تۇركلەرنىڭ ئەڭ چوڭ پادىشاھى؛ ئافراسىياپ ئوغۇللىرىغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 58 – 17، 200 – 1، 210 – 14، 312 – 15، 408 – 9، 408 – 10، 546 – 14، 546 – 15، 613 – 21، 627 – 23، 736 – 28، 785 – 12، 785 – 14، 794 – 8، 806 – 10، 806 – 10، 887 – 28، 998 – 17. I 85 – 15، 338 – 19، 358 – 6، 533 – 10؛ II 8 – 3، 8 – 5، 272 – 2، 272 – 3، 398 – 5، 421 – 6؛ III 81 – 5، 175 – 14، 175 – 16، 192 – 16، 215 – 2، 215 – 3، 363 – 5.

ïnal ئىنال. ئانىسى ئېسىلزادە، ئاتىسى ئاددىي خەلقتىن بولغان ياشلارغا بېرىلگەن نام. 103 – 22. I 166 – 2.

kəkyuk¸ كۆكيۇق. يېزا ـ قىشلاقلارنىڭ ۋە تۇركمەنلەرنىڭ چوڭلىرىغا بېرىلىدىغان نام. 789 – 1. III 182 – 17.

kəl bilgə han كۆل بىلگە خان. ئۇيغۇر خانىنىڭ ئۇنۋانى. 326 – 18. I 558 – 13.

kəl irkin كۆل ئىركىن. قارلۇقلارنىڭ چوڭلىرىغا بېرىلىدىغان ئۇنۇڭان. 92 – 1 · I 146 – 12 ·

kˌadïr han قادىرخان. خاقانىيە خانلىرىنىڭ قەيسەرلىكىگە قاراپ بېرىلگەن نام. 276 – 28 · I 472 – 4 ·

kˌara قارا. خاقانىيە خانلىرىغا بېرىلگەن نام. 856 – 3 · III 305 – 18 ·

kˌatun قاتۇن ~ خاتۇن ~ خوتۇن، خېنىم. ئافراسىياپنىڭ قىزلىرىغىلا خاس نام. 312 – 11، 312 – 15 · I 533 – 9، 533 – 11 ·

kˌïlïq han قىلىچ خان. خاقانىيە بەگلىرىنىڭ ئۇنۇڭانى. 273 – 8 · I 465 – 10 ·

əgə ئۆگە. ئاددىي خەلق ئىچىدىن چىققان قېرى ـ سال كىشىلەرگە بېرىلگەن، تېگىنىدىن بىر دەرىجە تۆۋەن ئاتاق. 78 – 25، 79 – 2، 270 – 27 · I 122 – 2، 122 – 11، 461 – 19 ·

əgə təgit ئۆگە تېگىت. ئاددىي خەلقنىڭ چوڭلىرى بىلەن خاقان ئوغۇللىرىنىڭ كىچىكلىرىگە بېرىلىدىغان نام. 270 – 25 · I 461 – 16 ·

qomakˌ چوماق. ئۇيغۇرلار ۋە مۇسۇلمان بولمىغان خەلق تىلىدا مۇسۇلمانلارغا بېرىلگەن ئاتاق. 289 – 25، 405 – 23 · I 495 – 5؛ II 2 – 7 ·

quvï چۈۋى. خوتەنلىكلەرنىڭ رەسىم ـ يوسۇنى بويىچە، خاقاندىن ئىككى دەرىجە تۆۋەن تۇرىدىغان كىشىگە بېرىلىدىغان ئۇنۇڭان. 858 – 24 · III 311 – 10 ·

saoqun ساغۇن. قارلۇق قەبىلىسىنىڭ چوڭلىرىغا بېرىلىدىغان ئۇنۇڭان. 306 – 26 · I 523 – 17 ·

sokˌakˌ سوقاق. ئوغۇزلار تەرىپىدىن پارسلارغا بېرىلگەن ئاتاق. 625 – 9، 625 – 10 · II 417 – 13، 418 – 1 ·

səkmən سۆكمەن. باتۇرلارغا بېرىلىدىغان ئۇنۇڭانلاردىن بىرى. 337 – 17 · I 578 – 17 ·

tarhan تارخان. ئىسلامىيەتتىن ئاۋۋال «بەگ» مەنسىدە بىر مەنسەپنىڭ ئىسمى. ئارغۇچە. 331 – 24، 998 – 15 · I 568 – 1؛ III 565 – 3 ·

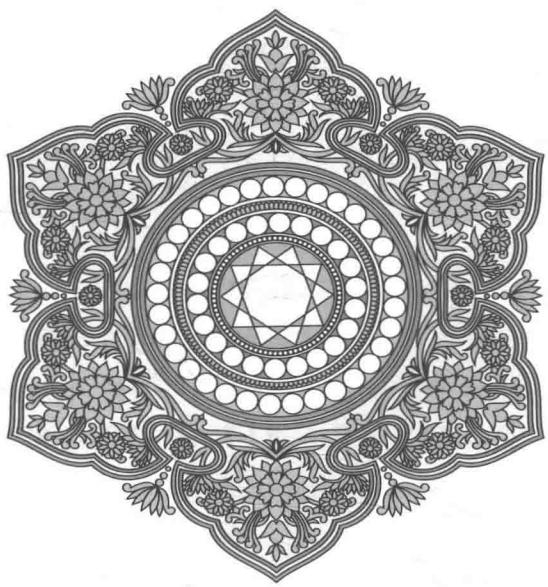
tarïm تارىم. تېگىنىلەرگە، ئافراسىياپ ئەۋلادىدىن بولغان خېنىملارغا، شۇنىڭدەك ئۇلارنىڭ ئۇلۇغ ـ ئۇششاق بالىلىرىغا خاس سۆز. 301 – 23 · I 514 – 9 ·

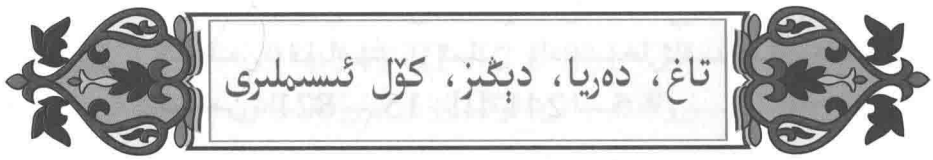
tavoqaq han تاۋغاچ خان. (1) چىن خاقانى. (2) «مەملىكىتى قەدىمىي ۋە چوڭ خان» دېگەن مەنىدە خانلارغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 325 – 11، 346 – 4. I 556 – 14، 592 – 19.

tərkən تەركەن. ۋىلايەت ھۆكۈمدارلىرىغا خاقان تەرىپىدىن بېرىلىدىغان ئۇنۋان. 335 – 26. I 575 – 10.

təgin تېگىن. ئەسلىدە «قۇل» مەنىسىدە بولۇپ، كېيىنچە خاقان ئوغۇللىرىغا بېرىلگەن ئۇنۋان. 270 – 23، 315 – 15. I 461 – 13، 539 – 14.

yavoqu ياپغۇ. ئاددىي خەلقتىن بولۇپ، خاقاندىن ئىككى دەرىجە تۆۋەن تۇرىدىغان كىشىگە بېرىلىدىغان ئۇنۋان. 714 – 25. III 41 – 14.

abisgün ئابىسگۈن. كاسپى دېڭىزنىڭ ئىسمى. 801 – 12· III 206 – 4·

ak, tərək ئاقتېرەك. ياغما ئېلىنىدە ئىلى دەرياسىدىكى بىر كېچىك. 72 – 12· I 111 – 2·

altun han ئالتۇنخان. ئۇيغۇر ئېلىگە يېقىن بىر تاغنىڭ ئىسمى. 1000 – 9· III 568 – 3·

altun k,an ئالتۇنقان. ئۇيغۇر ئېلىگە يېقىن بىر تاغنىڭ ئىسمى. 79 – 10، 1000 – 8· I 122 – 23؛ III 568 – 1·

ażoqïrak, suvï ئازغىراق سۇيى. ياغما ئېلىنىدە بىر سۇ (دەريا)نىڭ ئىسمى. 121 – 5· I 196 – 15·

ərtix ئېرتىش. يەمەك دالىلىرىدىكى بىر دەريانىڭ ئىسمى ۋە شۇ دەريا ۋادىسى. 29 – 6، 83 – 20، 83 – 23· I 40 – 22، 131 – 7، 131 – 11·

ərtix suvï ئېرتىش سۇيى. ئېرتىش دەرياسى. 83 – 22، 128 – 17، 248 – 24· I 131 – 9، 211 – 1، 425 – 14·

ətil ئېدىل. قىپچاق ئېلىدىكى بىر دەريانىڭ ئىسمى ۋە شۇ دەريا ۋادىسى. 29 – 6، 66 – 10· I 40 – 23، 100 – 1·

ətil suvï ئېدىل سۇيى. ئېدىل دەرياسى. 66 – 14· I 100 – 9·

bənəgit بەنەگىت. دەريا ئىسمى. ئوغۇزچە. 56 – 5· I 80 – 20·

firat فىرات. دەريا ئىسمى. 56 – 4، 333 – 11· I 80 – 18، 570 – 13·

hojənd خوجەند. دەريا ئىسمى. 998 – 14· III 565 – 1·

isig kəl ئىسسىقكۆل. بارسغاندىكى بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 15· III 185 – 11·

ïla ئىلى. ئىلى دەرياسى ۋە شۇ دەريا ۋادىسى. 29 – 6، 56 – 9، 72 – 12، 80 – 3، 263 – 16، 263 – 17، 311 – 2، 801 –

·2 – 111 ،3 – 81 ،22 – 40 I ·24 – 865 ،15 – 821 ،16
·6 – 241 ،9 – 206 III ؛8 – 531 ،7 – 450 ،1 – 124
·2 – 324

kəygən كەيگەن. قۇياستىن ئىلىرى ۋادىسىغا ئاقىدىغان ئىككى دەريانىڭ ئىسمى. 6 – 241 III ·15 – 821

kiqik kəygən كىچىك كەيگەن. قۇياستىن ئىلىرى ۋادىسىغا ئاقىدىغان بىر دەريانىڭ ئىسمى. 8 – 241 III ·16 – 821

jəyḥun جەيھۇن. ئامۇ دەرياسى. 56 – 4، 80 – 4، 300 ·10 – I 80 – 18، 124 – 3، 512 – 3·

kərüŋ kəl كۆرۈڭكۆل. قەشقەرگە يېقىن بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 17، 964 – 12· III 185 – 13، 505 – 15·

ḳara ḳax øgüz قاراقاش ئۆگۈز. قاراقاش دەرياسى. 802 – 25· III 208 – 10·

ḳax øgüz قاش ئۆگۈز ~ قاش دەرياسى. خوتەن شەھىرىنىڭ ئىككى يېنىدىن ئاقىدىغان ئىككى دەريانىڭ ئىسمى. 802 – 22· III 208 – 5·

ḳaz suvï قاز سۇيى. ئىلى دەرياسىغا قۇيۇلىدىغان چوڭ بىر دەريانىڭ ئىسمى. 801 – 16· III 206 – 9·

ḳïzïl قىزىل. قەشقەرنى كېسىپ ئۆتىدىغان بىر دەريانىڭ ئىسمى. 300 – 27· I 512 – 20·

øgüz ئۆگۈز. جەيھۇن ۋە فىراتقا ئوخشاش ھەممە چوڭ ئېقىنلارغا بېرىلگەن نام. 56 – 4، 297 – 20، 834 – 3· I 80 – 18، 507 – 12؛ III 265 – 3·

øgüz ئۆگۈز. بەنەگىت دەرياسى (ئوغۇزچە). 56 – 4· I 80 – 18·

sidiŋ kəl سىدىڭكۆل. قوچقاربېشىغا يېقىن بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 963 – 20· III 504 – 5·

siziŋ kəl سىزىڭكۆل. قوچقار بېشىغا يېقىن بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 18· III 186 – 1·

tarïm تارىم. تارىم دەرياسى ۋە ئۇنىڭ تارماقلىرى. 301 – 28، 302 – 3· I 514 – 16، 514 – 21·

tadoḳun تازغۇن. بىر دەريا ۋادىسى (ئېقىن)نىڭ ئىسمى. 333 – 11· I 570 – 13·

tavuxoḳan øgüz توشقان دەرياسى. ئۇچ شەھىرىگە ئاقىدىغان بىر دەريانىڭ ئىسمى. 388 – 22· I 666 – 16·

təriŋ kəl تەرىڭكۆل. ئىككى ئۆگۈز چېگرىسىدىكى بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 23· III 186 – 8·

tümən تۈمەن. قەشقەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئېقىپ ئۆتىدىغان دەريانىڭ ئىسمى. 306 – 6· I 522 – 13·

uluq kəygən ئۇلۇغ كەيگەن. قۇياستىن ئىلگى ۋادىسىغا ئاقىدىغان بىر دەريانىڭ ئىسمى. 821 – 17· III 241 – 9·

ürüŋ k¸ax əgüz ئۈرۈڭ قاش ئۆگۈز ~ يۇرۇڭقاش دەرياسى. 802 – 23· III 208 – 7·

üsmi tarïm ئۈسمى تارىم. تارىم دەرياسى. 109 – 3· I 175 – 13·

yabak¸u suvï ياباقۇ سۇيى. قەشقەر تاغلىرىدىن باشلىنىپ، فەرغانە ۋە ئۆزكەنتكە ئاقىدىغان سۇ (دەريا). 718 – 1· III 47 – 11·

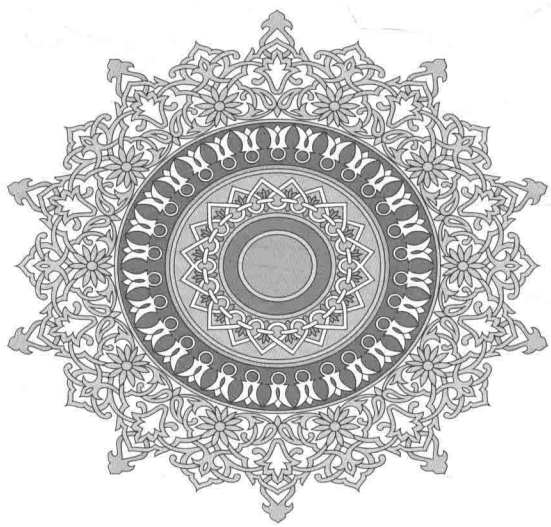
yamar suvï يامار سۇيى. دەريا ئىسمى. 71 – 10، 407 – 6، 711 – 12· I 109 – 4؛ II 5 – 14؛ III 35 – 7·

yavïnq ياپىنچ. ۋادى ئىسمى. 56 – 9· I 81 – 4·

yiz يىز. قەشقەر تاغلىرىدىكى بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 17· III 185 – 14·

yulduz kəl يۇلتۇزكۆل. كۇچا، كۆشۈت ۋە ئۇيغۇر چېگرىسىدىكى بىر كۆلنىڭ ئىسمى. 790 – 20· III 186 – 4·

yuŋu يۇڭۇ. بارمان شەھەرچىسىگە ئاقىدىغان بىر دەريانىڭ ئىسمى. 963 – 9· III 503 – 13·

يېزا ـ قىشلاق، يايلاق، داۋان، چۆل ئىسىملىرى

ala ئالا. فەرغانىگە يېقىن بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. I ·28 – 72 ·18 – 111

aloquk, ئالغۇق. قەشقەردىكى بىر يېزىنىڭ ئىسمى. I ·26 – 86 ·19 – 136

alux ئالۇش. قەشقەردىكى بىر يېزىنىڭ ئىسمى. I ·2 – 58 ·11 – 84

aruk, turuk, ئارۇق ـ تۇرۇق. قەشقەر بىلەن فەرغانە ئوتتۇرىسىدىكى بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 61 – 2، 288 – 13· I 89 – 17، 492 – 16·

baoqram k,umï باغرام قۇمى. قەشقەر بىلەن يەكەن ئارىلىقىدىكى قۇملۇقنىڭ ئىسمى. 367 – 22· I 631 – 10·

bədəl art بەدەل ئارت. ئۇچ بىلەن بارسغان ئارىلىقىدىكى بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 299 – 11· I 510 – 10·

buk,aq art بۇقاچ ئارت. بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 313 – 12· I 535 – 6·

k,ara yaloqa قارا يالغا. تۇرك يۇرتى بىلەن فەرغانە ئارىلىقىدىكى بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 715 – 1، 715 – 4· III 42 – 2، 42 – 5·

k,avak, art قاۋاق ئارت. ئۆزكەنت بىلەن قەشقەر ئارىلىقىدىكى بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 291 – 9· I 497 – 15·

k,ïzïl oz قىزىل ئوز. قەشقەر تاغلىرىدىكى بىر قىشلاقنىڭ ئىسمى. 71 – 22· I 110 – 2·

qaoqla چاغلا. ئۇچ شەھىرىنىڭ چېتىدىكى بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. 328 – 7· I 561 – 12·

tarïoq art təz تورغات ئېگىزلىكى. قەشقەرگە يېقىن بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. 782 – 27· III 170 – 9·

təzəŋ təz تەزەڭ تېز. يايلاق ئىسمى. 783 – 1· III 170 – 10·

torïoq art təz تورغات. قەشقەردىكى بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. 283 – 13· I 484 – 2·

yabak¸u ياباقۇ. چۆل ئىسمى. 711 – 13· III 35 – 8·

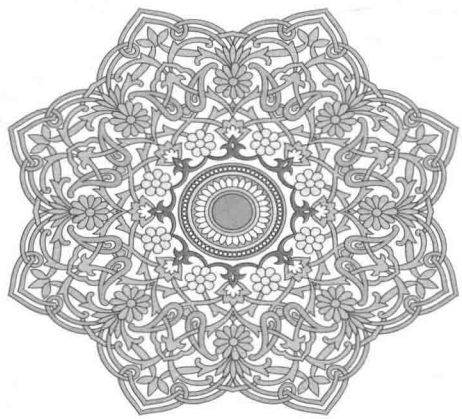
yavoqu art ياپىغۇ ئارت. ياپىغۇ شەھەرنىگە يېقىن بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 714 – 28· III 41 – 17·

yaoqma ياغما. تىرازغا يېقىن بىر يېزىنىڭ ئىسمى. 716 – 10· III 44 – 12·

yiz əvi təz يىز ئەۋى تېز. بارسغانغا يېقىن بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. 783 – 2· III 170 – 11·

yun arïk¸ يۇنئاريق. بالاساغۇنغا يېقىن بىر يايلاقنىڭ ئىسمى. 796 – 19· III 197 – 12·

zanbï art زانبى ئارت. قوچقاربېشى بىلەن بالاساغۇن ئارىلىقىدىكى بىر داۋاننىڭ ئىسمى. 1017 – 28· III 598 – 9·

ərəntüz ئەرەنتۈز. تارازا (مىزان) يۇلتۇزى؛ مۇشتەرى يۇلتۇزى. 68 – 22، 721 – 14 · I 104 – 13؛ III 52 – 17 ·

bak‚ïr sok‚ïm باقىر سوقىم. مىررىخ (مارس) يۇلتۇزىنىڭ ئىسمى. 274 – 24، 303 – 5، 721 – 17 · I 468 – 3، 517 – 8؛ III 53 – 1 ·

k‚ara k‚ux قاراقۇش. مىزان يۇلتۇزى؛ مۇشتەرى يۇلتۇزى. 252 – 20، 253 – 8، 721 – 15، 856 – 5 · I 431 – 18، 432 – 22؛ III 52 – 18، 306 – 4 ·

k‚ara k‚ux yulduz قاراقۇش يۇلتۇز. مۇشتەرى يۇلتۇزى. 856 – 6 · III 306 – 5 ·

ooqlak‚ ay ئوغلاق ئاي. نورۇزدىن كېيىنكى تۇنجى باھار ئېيى (پەسلى). 265 – 4 · I 452 – 13 ·

təmür k‚azŋuk‚ تۆمۈر قوزۇق. قوتۇپ يۇلتۇزى. 974 – 11 · III 522 – 10 ·

təmür k‚azuk‚ تۆمۈر قوزۇق. قوتۇپ يۇلتۇزى. 721 – 16 · III 53 – 1 ·

uluoq ay ئۇلۇغ ئاي. ئۇلۇغ ئوغلاق ئايدىن كېيىنكى پەسىل. 265 – 6 · I 452 – 16 ·

uluoq ooqlak‚ ay ئۇلۇغ ئوغلاق ئاي. تۇنجى باھاردىن كېيىنكى پەسىل. 265 – 4 · I 452 – 15 ·

ülkər ئۈلكەر. ئۈكەر يۇلتۇزى. 82 – 28، 721 – 15 · I 129 – 9؛ III 52 – 18 ·

yətigən يەتىگەن ~ يەتكەن. يەتكەن يۇلتۇزى، چوڭ ئېيىق يۇلتۇزى. 719 – 7، 721 – 16 · III 49 – 7، 52 – 19 ·

قوشۇمچە II

ماقال ـ تەمسىللەر

اَغِيلْ دا اُغْلاقْ تُغْسا اَرِقْ دا اُوتِي اُونارْ

aoɣïlda ooɣlak tuoɣsa arïḳda otï ünər

ئېغىلدا ئوغلاق تۇغۇلسا، ئېرىقتا ئوتى ئۈنەر.

·12 – 89 I ·25 – 60

اَغِزْ يِيسا كُوزْ اُيادُورْ

aoɣïz yạsə kөz uyażur

ئېغىز يېسە، كۆز ئۇيىلار.

·8 –77 I ·9 – 54

اَلِمْ كِيجْ قَلْسا اَذَقْلَنُرْ

alïm kạq ḳalsa ażaḳlanur

ئېلىم كەچ قالسا، ئۇنىڭغا پۇت چىقىدۇ.

·14 – 386 I ·13 – 226

اَلِيمْجِي اَرْسْلانْ بِيرِيمْجِي سِجْغانْ

alïmqï arslan bạrimqi sïqoɣan

ئېلىمچى ئارسلان، بېرىمچى چاشقان.

·4 – 532 ،12 – 103 I ·16 – 311 ،4 – 68

اَلِينْ اَرْسْلانْ تُتارْ كُوجِنْ سِجْغانْ تُتْماسْ

alïn arslan tutar küqin sïqoɣan tutmas

ھىيلە بىلەن ئارسلان تۇتۇلار، كۈچ بىلەن چاشقانمۇ تۇتۇلماس.

11 - 563 III ·21 – 997

ئالىن ئارسلان تۇتار كۈجۈن كۆسكۈك تۇتماس

alïn arslan tutar küqün kөsgük tutmas

هىيله بىلەن ئارسلان تۇتۇلار، كۈچ بىلەن قارانچۇقمۇ تۇتۇلماس.

·14 – 422 II ·14 – 628

ئالپ ئارىق يۇرتما ئىقىلاج ئارقاسىن يوقۇرتما

alp ərig yavrïtma ikilaq arqasïn yaoqrïtma

باتۇرلارنى خار قىلما، يۇگۇرۈك ئاتنى يېغىر.

·13 – 187 I ·21 – 116

ئالپ قەرىكدە بىلگە تەرىكدە

alp qərikdə bilgə tərikdə

باتۇر سەپتە سىنىلار، دانا يىغىندا.

·15 – 504 I ·27 – 295

ئالپ يېغىدا ئالقۇ قۇغىدا

alp yaoqïda alqaq qooqïda

باتۇر يېغىدا بىلىنەر؛ ئالچاق جاڭجالدا.

·6 – 58 I ·11 – 43

ئالپ لار بىرلا ئۇرۇشما بېگلەر بىرلا تۇرۇشما

alplar birlə uruxma bəglər birlə turuxma

باتۇرلار بىلەن ئۇرۇشما، بەگلەر بىلەن تىركەشمە.

·13 – 246 I ·15 – 149

ئاناسى تەڭلىك يۇقا يىار ئوغلى تېتىك قوشا قىار

anasï təvlüg yuvqa yapar ooqlï tətik qoxa qapar

ئانىسى ھىيلىگەر يۇپقا ياپار، ئوغلى زېرەك قوشلاپ ئالار.

·12 – 43 III ·26 – 715

ئانىڭ يۈزىنكا تىتىنۇ بېقسا بولماس

anïŋ yüziŋə titinü bakqsa bolmas

ئۇنىڭ يۈزىگە تىكىلىپ قارىسا بولماس.

·4 – 204 II ·7 – 511

اَنُقْ اُتْرُ تُتْسا يوقّا سانْماسْ

anuḳ utru tutsa yoḳḳa sanmas

تەييار (بارى) ئالدىغا قويۇلسا، يوققا سانالماس.

·12 – 92 I ·21 – 62

اَجْ ايڤَكْ تُقْ تُلَكْ

aq əvək toḳ tələk

ئاچ ئالدىراڭغۇ، توق بىغەم. ئوغۇزچە.

·15 – 503 I ·9 – 295

اَجِغْلِغْ اَرْ شابُوكْ قَرِيماسْ

aqïoqlïoq ər xabuk ḳarïmas

توق تۇرمۇشلۇق ئادەم تېز قېرىماس.

·11 – 199 I ·30 – 122

اَرِى قَفْجِتْسا اِسْرُورْ

arï ḳavqïtsa ïsrur

ھەرىنىڭ چىشىغا تەگسە چاقىدۇ.

·7 – 482 II ·24 – 660

اَرْقاسِزْ اَلْبْ جَرِكْ سِيُوماسْ

arḳasïz alp qərik sïyumas

يارەمچىسىز باتۇر سەپنى يىمىرەلمەس.

·9 – 173 I ·23 – 107

اَرْباسِزْ اَتْ اَشُوماسْ اَرْقاسِزْ اَلْبْ جَرِيكْ سِيُوماسْ

arpasïz at axumas arḳasïz alp qərik sïyumas

ئارپىسىز ئات قىر ئاشالماس، يارەمچىسىز باتۇر سەپنى يىمىرەلمەس.

·10 – 167 I ·33 – 104

اَرْسْلَنْ كُكْرَسا اَتْ اَذاقِى تُشالِرْ

arslan ḳökrəsə at ażaḳï tuxalïr

ئارسلان ھۆركىرسە ئات ئايىغى كالۋالىشىدۇ (چۈشلىپ قالىدۇ).

·11 – 207 II ·26 – 512

ئارسلان قەرىسا سىقىغان ئۆتۈن كۆزىدۇر

arslan qarïsa sïqoqan ötin közəzür

ئارسلان قەرىسا، چاشقاننىڭ ئۇۋىسىنى پايلاپتۇ.

·8 – 359 III ·6 – 886

ئات تەكشۈلۈكى ئاي بولماس

at təküzlüki ay bolmas

ئات قاشقىسى ئاي بولماس.

·2 – 660 I ·21 – 384

ئاتا ئوغلى ئەچ تۇغار

ata oqlï ataq tuqar

ئاتا بالىسى ئاتىسىدەك تۇغۇلار.

·4 – 106 II ·23 – 461

ئاتا تۈنى ئوغۇل قا يارسا ئاتسىن تىلەمس

ata tonï oqulqa yarasa atasïn tiləməs

ئاتىسىنىڭ تونى ئوغلىغا يارسا، ئاتىسى خالىماس.

·16 – 117 III ·19 – 755

ئەتەن يوكى ئاش بولسا ئاقچا ئاز كۆرۈنەر

atan yüki ax bolsa aqqa az körünür

ئاتان يۈكى ئاش بولسا، ئاچقا ئاز كۆرۈنەر.

·1 – 104 I ·12 – 68

ئاتاسى ئاناسى ئەجىغ ئەلمىلا يىسا ئوغلى قىزى تىشى قەمار

atasï anasï aqïoq almïla yəsə oqlï qïzï tïxï qamar

ئاتا ـ ئانىسى ئاچچىق ئالما يېسە، ئوغۇل ـ قىزىنىڭ چىشى قامار.

·18 – 371 III ·13 – 892

ئاتاسى ئەجغ ئەلمىلا يىسا ئوغلى نىڭ تىشى قەمار

atasï aqïoq almïla yəsə oqlïnïŋ tïxï qamar

ئاتىسى ئاچچىق ئالما يېسە، ئوغلىنىڭ چىشى قامار.

·4 – 456 II ·23 – 646

اَقْجي نَجا اَلْ بِلْسا اَذِغْ اَنْجا يُولْ بِلِيرْ

avqï nəqə al bilsə aƶïoq anqa yol bilir

ئوۋچى قانچه هىيله بىلسه، ئۇيىقمۇ شۇنچه يول بىلىدۇ.

·9 – 433 ،3 – 86 I ·20 – 253 ،24 – 58

اَشْ تَتغي تُوزْ يُغْرِينْ يِيماسْ

ax tatïoqï tuz yooqrïn yəməs

ئاشنىڭ تاتقى تۇز بىلەن، لېكىن تۇزنى قاچىلاپ يېگىلى بولماس.

·11 – 40 III ·6 – 714

اَيْ تُلُون بُلْسا اَلكِنْ اِمْلامَاسْ

ay tolun bolsa əlkïn imləməs

ئاي تولۇن بولسا، قول بىلەن ئىملەنمەس.

·17 – 112 ،17 – 378 I ·20 – 73 ،20 – 221

اَزُقْلُغْ اَرُقْ اَرْماسْ

azuqluoq aruq armas

ئوزۇقلۇق ئادەم هارماس.

·15 – 200 I ·15 – 123

اَذِنْ كِشي نانكي تَنْكْ سانْماسْ

aƶïnkixi nəŋi nəŋ sanmas

ئۆزگه كىشىنىڭ مېلى مال سانالماس.

·15 – 133 I ·3 – 85

اَالِينْ اَرْسْلانْ تُتارْ كُوجِنْ اُيُقْ تُتْماسْ

alïn arslan tutar küqin uyuq tutmas

هىيله بىلەن ئارسلان تۇتۇلار، كۈچ بىلەن قارانچۇقمۇ تۇتۇلماس.

·8 – 111 I ·20 – 73

اَاجْ نا يِيماسْ تُقْ نا تِيماسْ

aq nə yəməs toq nə təməs

ئاچ نېمه يېمەس، توق نېمه دېمەس.

·4 – 108 I ·26 – 70

ئەگىر بولسا، ئەر ئۆلمەس.

əgir bolsa ər ölməs

ئاكۇ بۇلسا ئار ئۇلماس

I 53 – 8 · I 75 – 13 ·

ئىلىك تۇتقىنىچا ئوت تۇت.

ələk tutoqïnqa ot tut

ئالك تۇتۇغىنجا ئۇت تۇت

II 426 – 8 · II 630 – 27 ·

ئەمگەك بىكار كەتمەس.

əmgək əkində kalmas

ئامكاك ئاكىندا قالماس

I 93 – 14 · I 149 – 1 ·

ئىمكىلىك خوتۇن ئىشتىھالىق بولار.

əmiklig uraoqut kөsəkqi bolur

ئامىكلىك ئۇراغۇت كۇساكچى بۇلۇر

I 127 – 3 · I 207 – 16 ·

ئەندىك مېھمان ئۆي ئىگىسىنى ھۆرمەتلەر.

əndik uma əvlikni aoqïrlar

ئاندىك ئۇما ئاۋلىكنى ئاغىرلار

I 90 – 12 · I 143 – 11 ·

ئەندىز بولسا، ئات ئۆلمەس.

əŋdüz bolsa at ölməs

ئاڭدۇز بۇلسا ئات ئۇلماس

I 98 – 2 · I 156 – 4 ·

ئادەم بالىسى مۇڭلىنىۋەرمەس، ئىت بالىسى يېتىۋەرمەس.

ər ooqlï muŋəżmas ït ooqlï külərməs

ئار ئوغلى مۇڭازماس ئىت ئوغلى كۈلەرمەس

II 465 – 6 · II 112 – 11 ·

اَرْ سُوزِي بِيرْ اَذَرْ كُكِي اُوچْ

ər səzi bir əžər kөki üq

ئەرنىڭ سۆزى بىر، ئېگەرنىڭ كۆكى ئۈچ.

·4 – 413 II ·15 – 622

اَرْدَمْ بَشِي تِلْ

ərdəm baxï tïl

ئەدەپ - ئەردەمنىڭ بېشى تىل.

·15 – 183 III :2 – 438 ،1 – 145 I ·12 – 789 ،5 – 256 ،5 – 91

اَرْدَمْ سِزْدِنْ قُتْ جَرْتِلُورْ

ərdəmsizdin qut qərtilür

ئەردەمسىزدىن قۇت كېتىدۇ.

·14 – 332 II ·17 – 578

اَرْكا مُنكْ تَكِيرْ تاغْ سَنكِرِينكا يِلْ تَكِيرْ

ərgə muŋ təgir taoq səŋiriŋə yəl təgir

ئادەمگە مۇڭ تېگەر، تاغ تۇمشۇقىغا يەل تېگەر.

·16 – 491 III ·15 – 955

اَرِكْ اِيرِنِ ياغْلِيغْ اَرْمَكُو باشِي قاتْلِيغْ

ərik ərini yaoqlïoq ərməgü baxï kanlïoq

ئىشچانىڭ ئېرىنى ياغلىق، ھۆرۈنىڭ بېشى قانلىق.

·3 – 96 I ·18 – 64

اَرْكَجْ اَتِي اَمْ بُلُورْ اَجْكُو اَتِي يَلْ بُلُورْ

ərkəq əti əm bolur əqkü əti yəl bolur

ئەركەچ گۆشى ئەم بولار، ئۆچكە گۆشى يەل بولار.

·2 – 129 I ·21 – 82

اَرْمَكُو كا اَشكْ اَرْتْ بُلُورْ

ərməgügə əxik art bolur

ئېرىنچەككە بوسۇغىمۇ داۋان كۆرۈنەر.

·14 – 59 I ·26 – 43

ئەرمەگۈگە بۇلىت يۈك بولۇر

ərməgügə bulït yük bolur

ئېرىنچەككە بۇلۇت كۆلەڭگىسى يۈك بولۇر.

·12 – 186 I ·2 – 116

ئارقانقا ئالغا قېرى بوزۇن ئەم تىكەمەس

ərŋəngə əlik karï bөzün өm tikəməs

بويتاققا ئەللىك قېرى بوزدىمۇ ئىشتان چىقماس.

·8 – 158 I ·16 – 99

ئارسەك ئارقا تەگمەس ئۆۋەك ئاۋغا تەگمەس

ərsək ərgə təgməs ǫvək avgə təgməs

ئەرسىرىگەن ئەرگە تېگەلمەس، ئالدىراڭغۇ ئۆيىگە يېتەلمەس.

·17 – 140 I ·29 – 88

ئەسەندا ئېقەك يوق

əsəndə ǫvək yok

ئېسەن ئادەمدە ئالدىراش يوق.

·16 – 105 I ·7 – 69

ئاتلى تىرنىكاقلى ئەزىرماس

ətli tïrŋakǫlï əžirməs

ئەت تىرناقتىن ئايرىلماس.

·9 – 239 I ·13 – 145

ئاقداكى بۇزاغۇ ئۆكۈز بولماس

ǫvdəki buzaoqu өküz bolmas

ئۆيدىكى موزاي ئۆكۈز بولماس.

·7 – 582 I ·10 – 339

ئاقلىق تۇزغۇرسا كۆزى يولقا بولۇر

ǫvlik tožoqursa kөzi yolǩa bolur

ئۆي ئىگىسى (مېھمانىنى) تويدۇرسا، (مېھمانىنىڭ) كۆزى ھەمىشە يولدا بولىدۇ.

·15 – 250 II ·8 – 535

اَشِجْ اَيُورْ تُوبُمْ اَلْتُونْ قَمِجْ اَيُورْ مَنْ قَيْدامَنْ

əxiq ayur tüpüm altun kamïq ayur mən kaydaməm

قازان ئېيتۇر تۇۋۇم ئالتۇن، چۆمۈچ ئېيتۇر مەن نەدىمەن.

·7 – 73 I ·3 – 52

اَشْياكْ اَيُرْ بَشِمْ بُلْسا سُنْدُرِي دا سُوغْ اِجْكايْ مَنْ

əxyək ayur baxïm bolsa sund urïda suv iqkəyməm

ئېشەك «بېشىم ئامان بولسا، دېڭىزدىن سۇ ئىچىمەن» دەيدىكەن.

·15 – 640 I ·18 – 373

اَذْكُو اَرْ سُنكُوكِي اَرِيرْ اَتِي قَلِيرْ

əžgü ər səŋüki ərir atï kalïr

ياخشى ئادەمنىڭ سۆڭىكى چىرەر، نامى قالار.

·7 – 502 III ·6 – 962

اَذْكُولُكْنِي سُوغْ اَذاقِنْدا كَمِشْ بَشِنْدا تِلا

əžgülükni suv ažakïnda kəmix baxïnda tilə

ياخشىلىقنى سۇنىڭ ئايىغىغا تاشلا، بېشىدىن ئىزدە.

·8 – 154 II ·16 – 486

اِيلْ قَلْدِي تُرُو قَلْماسْ

əl kaldï tərü kalmas

ئەل قالار، ئادەت قالماس.

·10 – 305 III ؛18 – 32 II ·25 – 855 ،8 – 422

اِيقَكْ اَقْكا تَكْماسْ

əvək əvgə təgməs

ئالدىرىغان ئۆيگە يېتەلمەس.

·16 – 25 II ·7 – 418

اِيقَكْ سِنكاكْ سُوتْكا تُشُورْ

əvək siŋək sütkə tüxür

ئالدىراقسان چۈمۈن سۈتكە چۈشەر.

·6 – 17 II ·4 – 413

بَلِقْ سُقْدا كُوزِي تَشْتِنْ

balïk suvda kөzi taxtin

بېلىقنىڭ ئۆزى سۇدا، كۆزى تاشقىرىدا.

·8 – 491 I ·18 – 287

بارْ بَقِرْ يُوقْ اَلْتُونْ

bar bakir yok altun

باردا مىس، يوقىدا ئالتۇن.

·16 – 467 I ·17 – 274

بارِغْ اُتْرُو تُتْسا يُوقّا سَنْماسْ

barïoq utru tutsa yokka sanmas

بارنى ئوتتۇرىغا قويسا، يوققا سانالماس.

·13 – 37 II ·4 – 425

بَرْجِنْ يَماغِي بَرْجِنْقا قَرِشْ يَماغِي قَرِشْقا

barqïn yamaoqï barqïnka karïx yamaoqï karïxka

يىپەكلىك ياماق يىپەك رەختكە، يۇڭ ياماق يۇڭ رەختكە (لايىق كېلىدۇ).

·1 – 36 III ·20 – 711

بِيشْ اَرْنكاكْ تُوزْ اَرْماسْ

bəx ərŋək tüz ərməs

بەش بارماق تەكشى ئەمەس.

·3 – 164 I ·28 – 102

بِلْمِشْ ياكْ بِلْماذُكْ كِشِيدًا يِيكْ

bilmix yək bilməžük kixidən yəg

تونۇش ئەمەس كىشىدىن تونۇش شەيتان ياخشى.

·8 – 219 III ·2 – 809

بِيرْ قَرْغا بِرْلا قِشْ كَلْماسْ

bir karoqa birlə kix kəlməs

بىر قاغا بىلەن قىش كەلمەس.

·1 – 34 II ·26 – 422

بِيرْ تِلْكُو تَرِيسِنْ اِكِيلا سُيْماسْ

bir tilkü tərisin ikilə soymas

بىر تۈلكىنىڭ تېرىسى ئىككى قېتىم سويۇلماس.

·13 – 336 III ·3 – 874

بِيرْ تُيِنْ بَشِي اَغْرِيسا قَمُغْ تُيِنْ بَشِي اَغْرِيماسْ

bir toyïn baxï aqrïsaqamuoq toyïn baxï aqrïmas

بىر دەرۋىشنىڭ بېشى ئاغرىسا، ھەممە دەرۋىشنىڭ بېشى ئاغرىماس.

·6 – 232 III :17 – 361 I ·3 – 816 ·5 – 212

بِيرِنْ بِيرِنْ مِنكْ بُلُورْ تَما تَما كُلْ بُلُورْ

birin birin miŋ bolur tama tamakəl bolur

بىرلەپ ـ بىرلەپ مىڭ بولار، تاما ـ تاما كۆل بولار.

·2 – 492 III ·22 – 955

بُلْداجِي بُزاغُو اُكُزْ اَرا بَلْكُلُكْ

boldaqï əküz buzaoqu ara bəlgülüg

ئۇي بولىدىغان ئۆكۈز موزاي چېغىدىنلا بەلگىلىك.

·11 – 684 I ·20 – 399

بُورْ بُلْماذِبْ سِرْكا بُلْما

bor bolmażïp sirkə bolma

شاراب بولماي تۇرۇپ، سىركە بولما.

·16 – 167 III ·8 – 781

بُشْ نانْكْ كا اِذِي بُلْماسْ

box nəŋgə iżi bolmas

بوش (تۇرغان) نەرسىگە ئىگە بولماس.

·5 – 431 I ·9 – 252

بُشْلَغْلَنْسا بُخْسُقْلَنُورْ

boxlaoqlansa bohsuqlanur

بويۇنتاۋلىق قىلسا، بوينى زەنجىرلىنىدۇ.

·14 – 396 II ·2 – 613

بُرِي قُشْنِيسِنْ يِيماسْ

bɵri ķoxnïsïn yạməs

بۆرە قوشنىسىنى يېمەس.

·8 – 304 III ·7 – 855

بُرِنِنْكْ اُرْتَقْ قُزْغُونُنْكْ يِغاجْ باشِنْدا

bɵriniŋ ortaķ ķuzoqunnuŋ yïoqaq baxïnda

بۆرىنىڭ ئورتاق، قۇزغۇنىنىڭ دەرەخ بېشىدا.

·1 – 573 I ·21 – 334

بُغْداىْ قَتِنْدا سَرْفج سُقالُورْ

buoqday ķatïnda sarķaq suvalur

بۇغداينىڭ باھانىسىدە قارىمۇق سۇ ئىچىپتۇ.

·9 – 330 III ·15 – 869

بُوزْدَنْ سُوڤْ تَمارْ

buzdan suv tamar

مۇزدىن سۇ تامار.

·12 – 169 III ·13 – 782

خانْ ايشِي بُلْسا قاتُونْ ايشِي قَلِيرْ

han ïxï bolsa ķatun ïxï ķalïr

خانىڭ ئىشى بولسا، خېنىمنىڭ ئىشى قېلىپ تۇرار.

·11 – 533 I ·15 – 312

اِكْلِكْ تُتْرُغِي اَاذْ بُلُورْ

iglig tutruoqï aż bolur

ئاغرىقنىڭ ۋەسىيتى ياخشىلىقنىڭ ئالامىتى.

·12 – 108 I ·5 – 71

اِكِي قُجنكارَبَشِي بِير اَشَجْتا بِشْماسْ

iki ķoqŋar baxï bir əxəqtə pïxmas

ئىككى قوچقارنىڭ بېشى بىر قازاندا پىشماس.

·1 – 521 III ·19 – 973

اِكّي بُغْرا اِكَشُورْ اُتْرا كُكاكُونْ يَنْجِلُورْ

ikki buoqra əkəxür otra kөkəgün yanqïlur

ئىككى بۇغرا ئېكىشەر، ئاردا كۆكۈيۈن يانجىلار.

·1 – 419 II ؛8 – 253 I ·9 – 626 ،6 – 153

اِمْ بِلْسا اَرْ اُلْماسْ

im bilsə ər өlməs

ئىم بىلسە، ئەر ئۆلمەس.

·11 – 54 I ·23 – 40

اِنْگانْ اِنْكْرَسا بُتُو بُزْلارْ

ingən ïŋrasa botu bozlar

ھىنگان ئىڭرىسا، بوتا بوزلار.

·2 – 163 I ·23 – 101

اِزْلِكْ بُلْسا اَرْ اُلْدِيماسْ اِجْلِكْ بُلْسا اَتْ يَغْرِماسْ

izlik bolsa ər uldïmas iqlik bolsa at yaoqrïmas

چورۇق بولسا، ئادەم ئۇلدىماس؛ ئىچلىك بولسا، ئات يېغىر بولماس.

·14 – 141 I ·13 – 89

اِتْ اِسِرْماسْ اَتْ تَبْماسْ تِيما

ït ïsïrmas at təpməs tąmə

ئىت چىشلىمەس، ئات تەپمەس دېمە.

·8 – 240 I ·2 – 146

اِتْ جَقِرِي اَتْقا تَكِيرْ اَتْ جَقِرِي اِتْقا تَكْماسْ

ït qakïrï atka təgir at qakïrï ïtka təgməs

چېقىر كۆز ئىت ئاتقا باراۋەر كېلەر، چېقىر كۆز ئات ئىتقىمۇ باراۋەر كەلمەس.

·17 – 470 I ·11 – 276

اِتْقا اُقُتْ اَتْسا اُلْدَنْكْ يِماسْ

ïtka uvut ətsə uldaŋ yąməs

ئىتقا ئۇيات كىرسە، ئۇلتاڭ يېمەس.

·3 – 157 I ·20 – 98

ئىش يَراغىنْدا سَرْتْ اَسىغىنْدا

ix yaraoqïnda sart asïoqïnda

ئىش پەيتىدە، سودىگەر پايدىدا.

·1 – 15 III ·8 – 700

كُكْ كُرْدِي كَراكُو يُذْتِي

kək kərdi kərəgü yüżti

كەمبەغەللىكىدىن شۇنچىلىك جاپا ـ مۇشەققەت تارتتىكى، هەتتا كىگىز ئۆيىنى ئۆزى يۇدۇپ ماڭىدىغان هالغا يەتتى.

·3 – 584 ،11 – 525 I ·16 – 340 ،24 – 307

كَنْكاشْ لِيك بِلِيكْ اُذْرَشُورْ كَنكاشْ سِيزْ بِلِيكْ اُبْرَشُورْ

kəŋəxlig bilik üżrəxür kəŋəxsiz bilik upraxur

كېڭەشلىك ئىش ئۇزلىشار، كېڭەشسىز ئىش بۇزۇلار.

·1 – 309 I ·24 – 182

كَرِشْ يَغِرِي اُغُلْقا قَلِيرْ

kərix yaoqïrï oqulka kalïr

گەجگە يېغىرى ئوغۇلغا قالار.

·12 – 479 I ·2 – 281

كَذُكْلُكْ اُلِيماسْ كُفَجْ لِكْ كُرِيماسْ

kəżüklüg ölimәs küvəqlig kürimәs

يېپىنچىلىق هۆل بولماس، ئېغىزدۇرۇقلۇق چاپچىيالماس.

·8 – 350 III ·10 – 881

كِنكْ تُونْ اُبْراماسْ كَنكاشْ لِكْ بِلِكْ اَرْتاماسْ

kəŋ ton upramas kəŋəxlig bilik artamas

كەڭ تون ئۆپرىماس، كېڭەشلىك ئىش بۇزۇلماس.

·18 – 489 III ·9 – 954

كِمْ كُرْ بُلْسا كُفازْ بُلُورْ

kim kür bolsa kövəz bolur

كىم جەسۇر بولسا، شۇ مەغرۇر بولىدۇ.

·7 – 425 I ·19 – 248 ،

كِجِكْ اُلُغْ قا تُرُشْماسْ قِرْغُوىْ سُنكْقُرْقا قَرِشْماسْ

kiqik uluoɣka turuxmas kïroɣuy soŋkurkakarïxmas

كىچىكلەر چوڭلارغا تەڭ تۇرالماس، قۇرغۇي شۇڭقارغا قارشى چىقالماس.

·14 – 126 II ·13 – 472

كِجِكْدا قَتِغْلَنْسا اُلْغادُو سَقْنُورْ

kiqikdə katïoɣlansa uloɣażu səvnür

كىچىكىدە قاتتىق تىرىشسا، چوڭ بولغاندا سۆيۈنەر.

·10 – 390 II ·4 – 609

كِشِي اَلاسِي اِجْتِنْ يِلْقِي اَلاسِي تَشْتِينْ

kixi alasï iqtin yïlkï alasï taxtïn

ئادەمنىڭ ئالىسى ئىچىدە، ھايۋاننىڭ ئالىسى تېشىدا.

·6 – 123 I ·17 – 79

كِشِي اَتِي تِرِكْلا تَتِرْ

kixi əti tiriglə tatïr

ئىنسانىنىڭ ئېتى (بەدىنى) تىرىكلىكىدە تاتلىق.

·8 – 352 III ·12 – 882

كِشِي سُوزْلَشُو يِلْقِي يِذْلَشُو

kixi sozləxü yïlkï yïżlaxu

كىشى سۆزلىشىپ، ھايۋان ھىدلىشىپ.

·1 – 142 III ·24 – 767

كِزْداكِي كِزْ يِبارْ

kizdəki kin yïpar

قۇتىدىكى كىندىك ئىپار.

·3 – 428 I ·16 – 250

كِزْلَنْجُو كَلِنْدا

kizlənqü kəlində

يوشۇرۇلغان نەرسە كېلىنده بولىدۇ.

·14 – 333 III ·23 – 871

كُوكْ تَمُرْ كِرُو تُرْماسْ

kөk təmür kʼərü turmas

كۆك تۆمۈر بىكار تۇرمايدۇ، تەگكەن يېرىنى يارىلايدۇ.

·17 – 468 I ·7 – 275

كُوكْ كا سَغُرْسا يُوزْكا تُشُورْ

kөkgə saoqursa yüzgə tüxür

كۆككە (ئاسمانغا) تۇكۇرسە، يۈزگە چۈشەر.

·3 – 107 II ·12 – 462

كُوكّا سُوذْسا يُوزْكا تُشُورْ

kөkkə sużsa yüzgə tüxür

ئاسمانغا تۇكۇرسە، يۈزگە چۈشەر.

·14 – 596 ·8 – 182 III ·21 – 1016 ·18 – 788

كُنِ بَرِرْ كَيِكْ نِكْ كُوزِنْدا اَذنْ باشِي يُوقْ

kөni barïr kəyikniŋ kөzində aẓïn baxï yoḳ

توغرا كەتكەن كېيىكنىڭ كۆزىدىن باشقا ياردىسى يوق.

·6 – 207 III ·8 – 802

كُبْ سُكُتْكا قُشْ قُنارْ

كُرْكُلُوكْ كِشِي كا سُوزْ كَلِيرْ

kөp sөgütkə ḳux ḳonar

kөrklüg kixigə sөz kəlir

بۈك ـ باراقسان سۆگەتكە قۇش قونار،

چىرايلىق قىزغا سۆز كېلەر.

·8 – 419 I ·11 – 245

كُزاكُو اُزُونْ بُلْسا اَلكْ كُيْماسْ

kөzəgü uzun bolsa əlik kөymәs

كۆسەي ئۇزۇن بولسا قول كۆيمەس.

·7 – 584 I ·21 – 340

كُوزْدَنْ يِراسا كُنكُلْ دَنْ يَما يِرارْ

kɵzdən yïrasa kɵŋüldən yəmə yïrar

كۆزدىن يىراق، كۆڭۈلدىن يىراق.

·9 – 500 III ·3 – 961

كُلْ اُرْكُنْجا كُوزْ اُرْسا يِيكْ

kül ürgünqə kɵz ürsə yəg

كۈل پۇۋلىگۈچە، چوغ پۇۋلىگەن تۈزۈك.

·13 – 439 I ·3 – 257

كُمُشْ كُنْكا اُرْسا اَلْتُنْ اَذاقِنْ كَلِيرْ

kümüx küngə ursa altun ażakïn kəlir

كۈمۈش كۈنگە قونسا، ئالتۇن ئۆز ئايىغى بىلەن كېلەر.

·6 – 223 I ·5 – 136

كُنْدا اِرُكْ يُقْ بَكْدا قِيقْ يُقْ

kündə ərük yoḳ bəgdə ḳïyïḳ yoḳ

كۈندە يېرىق يوق، بەگدە يېنىۋېلىش يوق.

·11 – 95 I ·8 – 64

كُنْكا بَقْسا كُوزْ قَمارْ

küngə baḳsa kɵz ḳamar

كۈنگە باقسا، كۆز قامىشار.

·15 – 442 I ·23 – 258

كُنِي نِكْ كُلِينا تَكُو يَغِي

küniniŋ külinə təgü yaoɣï

كۈنداشنىڭ كۈلكىگىچە دۈشمەن.

·1 – 326 III ·2 – 867

كُوجْ اَلْدِينْ كِرْسا تُرُو تُنْكُلُكْ تَنْ جِقارْ

küq əldin kirsə tɵrü tünlüktən qïḳar

زورلۇق - زومبۇلۇق ئىشىكتىن كىرسە، ئىنساپ ۋە قائىدە - يوسۇن تۆكۈلۈكتىن چىقار.

·17 – 166 III :3 – 23 II ·21 – 780 ،17 – 416

كُوزْ كَلكِي يايِنْ بَلْكُولُكْ

küz kəligi yayïn bəlgülüg

كۈزنىڭ كېلىشى ئەتىيازدىن بەلگىلىك بولىدۇ.

·3 – 220 III ·17 – 809

كُوزْ كَلكِي يازِنْ بَلْكُورارْ

küz kəligi yazïn bəlgürər

كۈزنىڭ (قانداق) كېلىشى يازدىن مەلۇم بولىدۇ.

·7 – 243 II ·10 – 531

قَدَشْ تِيمِيشْ قَيْمادُقْ قَذنْ تِيمِيشْ قَيْمِيشْ

qadax tạmix qaymaduq qażïn tạmix qaymïx

قېرىنداش دېسە قارىمىغان، قۇدا دېسە قاراپتۇ.

·5 – 337 III ؛13 – 524 I ·12 – 874 ،10 – 307

قاغُونْ قَرْما بُلْسا اِذِيسِي اِكّي اَلكِنْ تَكِيرْ

qaoqun qarma bolsa iżisi ikki əlkin təgir

قوغۇن تالانسا، ئىگىسىمۇ ئىككى قولى بىلەن تالار.

·1 – 534 I ·23 – 312

قل ساڤِي قَلْماسْ قاغِلْ باغِي يَزِلْماسْ

qal savï qalmas qaoqïl baoqï yazïlmas

قېرىلار سۆزى بىكار كەتمەس، تال چىۋىق باغ يېشىلمەس.

·1 – 532 I ·11 – 311

قَلِنْ بُلُتُغْ تُبِي سُرارْ قَرانكُقُو اِيشِغْ اُرُنْجْ اَجارْ

qalïn bulutuoq tüpi sürər qaraŋqu ixïoq urunq aqar

قېلىن بۇلۇتنى بوران سۈرەر، قاراڭغۇ ئىشنى پارا ئاچار.

·2 – 299 III ·19 – 852

قَلِنْ قازْ قُلاوُزْسُوزْ بُلْماسْ

qalïn qaz qulawuzsuz bolmas

غاز توپى باشلامچىسىز بولماس.

·10 – 634 I ·26 – 369

قَلِنْ قُلانْ جُفْغاسِزْ بُلْماسْ

kalïn kulan quvoqasïz bolmas

قوْلان پادىسى يولباشلىغوْچىسىز بولماس.

·5 – 554 I ·26 – 323

قَلِنكْ بِيرْسا قِيزْ اَلِيرْ كَراكْ بُلْسا قِيزْ اَلِيرْ

kalïŋ bərsə kïz alïr kərək bolsa kïz alïr

قالىڭ مال بەرسە قىز ئالار، كېرەك بولسا قىممەتكە ئالار.

·7 – 507 III ·9 – 965

قانِغْ قانْ بِلا يُوماسْ

kanïoq kan bilə yumas

قاننى قان بىلەن يۇغىلى بولماس.

·9 – 215 ،5 – 89 III ·16 – 806 ،14 – 741

قنكدَشْ قُما اُرُورْ اِكْدِشْ اُرُو تَرْتارْ

kaŋdax kuma urur əgdix ərü tartar

ئاتىسى بىر، ئانىسى باشقا ـ باشقا بولغانلار ئارىلىرىدىكى ئاداۋەت تۇپەيلىدىن، بىر ـ بىرى بىلەن چىقىشالمايدۇ؛ ئانىسى بىر، ئاتىسى باشقا ـ باشقا بولغانلار ئارىلىرىدىكى مېھىر ـ مۇھەببەت تۇپەيلىدىن بىر ـ بىرىگە ياردەم بېرىدۇ.

·11 – 521 III ·29 – 973

قَجِشْ بُلْسا قِيا كُرْماسْ

kaqïx bolsa kïya kərməs

قاچ ـ قاچ بولسا، ھېچكىم بىر ـ بىرىگە قارىماس.

·9 – 478 I ·8 – 280

قَرا بُلِتغْ يِيلْ اَجارْ اُرُنْجْ بِلا ايلْ اَجارْ

kara bulïtïoq yəl aqar urunq bilə əl aqar

قارا بۇلۇتنى يەل ئاچار، ھۆكۈمەت ئىشىكىنى پارا ئاچار.

·13 – 459 I ·22 – 269

قَرا مُونكْ كَلْمَكْنْجا قَرا يَلْغا كَجْما

kara muŋ kəlməginqə kara yaloqa kəqmə

قارا كۈن كەلمىگۈچە قارا يالغا كەچمە.

·5 – 42 III ·5 – 715

قَرْغا قَرِيسِنْ كِمْ بِلِيرْ كِشِي اَلاسِنْ كِمْ تَبارْ

qarƣa qarïsïn kim bilir kixi alasïn kim tapar

قاغىنىڭ قېرىسىنى كىم بىلەر، كىشىنىڭ ئالىسىنى كىم تاپار.

·16 – 554 I ·9 – 324

قَرْغا قازْقا اُتْكُنْسا بُتِ سِنُورْ

qarƣa qazqa ɵtkünsə putï sïnur

قاغا غازنى دورىسا، پۇتى سۇنار.

·1 – 338 I ·13 – 199

قَرِي اُكُوزْ بَلْدُوقا قُرْقْماسْ

qarï ɵqüz balduqa qorqmas

قېرى ئۆكۈز پالتىدىن قورقماس.

·4 – 574 III ·3 – 1004

قَيْنارْ اُكُزْ كَجِكْ سِيزْ بُلْماسْ

qaynar ɵgüz kəqiksiz bolmas

قاينام دەريا كېچىكسىز بولماس.

·3 – 265 III :12 – 507 I ·3 – 834 ·20 – 297

قازْ قُبْسا اُرْدَكْ كُولِكْ اِكانُورْ

qaz qopsa ɵrdək kɵlig igənür

غاز كەتسە، ئۆردەك كۆلنى ئىگىلەر.

·11 – 140 I ·20 – 88

قِلنُو بِلْسا قِزِلْ كَذارْ يَرانُو بِلْسا يَشِلْ كَذارْ

qïlïnu bilsə qïzïl kəžər yaranu bilsə yaxïl kəžər

قىلىقلىناي دېسە قىزىل كىيەر، ياراي دېسە يېشىل كىيەر.

·3 – 25 III :13 – 512 I ·15 – 705 ·21 – 300

قِلِجْ تَتِقْسا ايشْ يُنْجِيْر اَرْ تَتِقْسا اَتْ تُنْجِيْر

kilïq tatïqsa ïx yunqïr ər tatïqsa ət tunqïr

قىلىچ داتلاشسا ئىش بۇزۇلىدۇ، ئادەم تاتلاشسا ۋۇجۇدى بۇلغىنىدۇ.

·11 – 410 II ·5 – 621

قِرْقْ يِلْقا تكِينْ بايْ جِغايْ تُزْلِنُورْ

kïrk yïlqa təgin bay qïoqay tüzlinür

قىرىق يىلغىچە باي بىلەن كەمبەغەل تەڭلىشىدۇ.

·9 – 454 I ·7 – 266

قِشْ قُنُقِي اُوتْ

kïx konukï ot

قىشنىڭ زىيادىتى ئوت.

·7 – 433 I ·15 – 253

قِيزْ بِرْلا كُرَشْما قِسْراقْ بِرْلا يَرِشْما

kïz birlə kürəxmə kïsrak birlə yarïxma

قىز بىلەن چېلىشما، تۇغمىغان بايتال بىلەن چېپىشما.

·5 – 619 I ·7 – 361

قِزْ كِشِي ساقِي يُورِغْلِي بُلْماسْ

kïz kixi savï yorïoqlï bolmas

بېخىل كىشىنىڭ داڭقى چىقماس.

·12 – 427 I ·4 – 250

قُلْدَجِيقا مِنكْ يَغاقْ بَرْجا بِلا اَيْرُقْ تَياقْ

koldaqïqa mïŋ yaoqak barqa bilə ayruk tayak

تىلەمچىگە بەر مىڭ ياڭاق، تايانغىلى بەر تاياق.

·2 – 544 I ·7 – 318

قُنَقْ بَشِي سَذْرَكِي يِيكْ

konak baxï səžrəki yəg

قوناق بېشىنىڭ سىيرەك بولغىنى ياخشى.

·8 – 499 I ·12 – 292

قُورْقْمِشْ كِشِيكا قُوىْ بَشِي قُوشْ كُرُنُورْ

korkmïx kixigə koy baxï qox kørünür

قورققان كىشىگە قوي بېشى قوش كۆرۈنەر.

·10 – 174 III ·23 – 784

قُطِي اَرْ قُدُغْقا كِرْسا يِلْ اَلِيرْ

qovï ər quduoqqa kirsə yəl alïr

بىتەلەي قوۇدۇققا كىرسە، شامال ئېلىپ چىقار.

·12 – 312 III ·14 – 859

قُشْ قِلِجْ قِنْقا سِغْماسْ

qox qïlïq qïnqa sïoqmas

قوش قىلىچ بىر قىنغا سىغماس.

·6 – 465 I ·3 – 273

قُلْ يَغِي اِتْ بُرِي

qul yaoqï ït børi

قۇل يېغا، ئىت بۆرە.

·1 – 439 I ·21 – 256

قُلاقْ اَشْتْسا كُونكُولْ يِلِيرْ كُوزْ كُورْسا اُذكْ كَلِيرْ

qulaq əxitsə køŋül bilir køz kørsə üžik kəlir

قۇلاق ئىشىتسە كۆڭۈل بىلەر، كۆز (سۆيۈملۈكىنى) كۆرسە ئۇدۇك (ھەۋەس) كېلەر.

·1 – 284 I ·26 – 168

قُلانْ قُدُغْقا تُشْسا قُورْبَقا اَيْغِرْ بُلُورْ

qulan quduoqqa tüxsə qurbaqa ayoqïr bolur

قۇلان قۇدۇققا چۈشسە، پاقا ئايغىر بولۇر.

·2 -169 III ·3 – 782

قُرْمِشْ كِرِشْ تُكُلْماسْ اُقْرُقُنْ تاغْ اَكِلْماسْ

qurmïx kirix tügülməs oqrukun taoq əgilməs

قۇرۇلغان كىرىچ تۈگۈلمەس، سالما بىلەن تاغ ئېگىلمەس.

·16 – 296 III ·12 – 851

قُرْتْغا بُذيكْ بِلْماسْ يِيرِمْ تارْ تِيرْ

kurtqa büżik bilməs yarim tar tar

موماي ئۈسسۈل بىلمەس، يېرىم تار دەر.

·17 – 354 III ·23 – 883

قُرُغْ يِغاجْ اَكِلْماسْ قُرْمِشْ كِرِشْ تُكُلْماسْ

kuruq yïqaq əgilməs kurmïx kirix tügülməs

قۇرۇق ياغاچ ئېگىلمەس، قۇرۇغان كىرىچ تۈگۈلمەس.

·15 – 266 I ·5 – 160

قُرُقْ قَشُقْ اَغِزْقا يَرَماسْ قُرُقْ سُوزْ قُلاقّا يَقِشْماسْ

kuruk kaxuk aqïzka yaramas kuruk sөz kulakka yakïxmas

قۇرۇق قوشۇق ئېغىزغا يارىماس، قۇرۇق سۆز قۇلاققا ياقماس.

·9 – 497 I ·4 – 291

قُتْ بَلْكُوسِي بِلِكْ

kut bəlgüsi bilik

بەخت بەلگىسى بىلىم.

·14 – 557 I ·3 – 326

قُتْلُغْ قا قُشا يَغارْ

kutlüqka koxa yaqar

تەلەيلىككە قوش كېلەر.

·3 – 82 III ·16 – 737

قُتْسُزْ قُذُغْقا كِرْسا قُمْ يَغارْ

kutsuz kużuqka kirsə kum yaqar

بەختسىز قۇدۇققا چۈشسە، قۇم ياغار.

·2 – 598 I ·5 – 349

قُشْ بَلاسِي قُسِنْجِغْ اِتْ بَلاسِي اُخْشَنْجِغْ

kux balasï kusïnqïq ït balasï ohxanqïq

قۇش بالىسى يىرگىنچلىك، ئىت بالىسى يېقىملىق.

·14 – 319 III ·13 – 863

قُوشْ قَنَتِنْ اَرْ اَتِنْ

qux qanatïn ər atïn

قۇش قانىتى بىلەن، ئەر ئېتى بىلەن.

·10 – 48 I ·26 – 37

قُشْ تُوزَقّا مَنكْ اُجُنْ النُورْ

qux tuzaqqa məŋ üqün ilinür

قۇش توزاققا يەم ئۈچۈن ئىلىنەر.

·7 – 490 III ·17 – 954

قُشْ يَقُزِي سَغْزِغان

يِغاج يَقُزِي اَزْغانْ

يِيرْ يَقُزِي قَزْغانْ

بُدُنْ يَقُزِي بَرسْغانْ

qux yavuzï saoqzïoqan

yïoqaq yavuzï azoqan

yər yovuzï qazoqan

bodun yavuzï barsoqan

قۇشنىڭ ئەسكىسى سېغىزغان،

ياغاچنىڭ ئەسكىسى ئازغان،

يەرنىڭ ئەسكىسى قازغان،

خەلقنىڭ ئەسكىسى بارسغان.

·3 – 572 I ·5 – 334

قُزْدا قارْ اَكْسُوماسْ قُويْدا ياغ اَكْسُوماسْ

quzda qar əksüməs qoyda yaoq əksüməs

تەسكەيدە قار ئۆكسۈمەس، قويدا ياغ ئۆكسۈمەس.

·16 – 426 I ·18 – 249

قُذُغْدا سُوقْ بارْ اِتْ بُرْنِ تَكْماسْ

quzuoqda suv bar it burnï təgməs

قۇدۇقتا سۇ بار، ئىت بۇرنى تەگمەس.

·15 – 485 I ·13 – 284

مُوشْ اُغْلي مُياوُ تُغارْ

mux oɣlï muyawu tuɣar

مۇشۇك بالىسى مىياڭلاپ تۇغۇلار.

·6 – 18 II ·21 – 413

مُوشْ يَقْرِيقا تَكِشْماسْ اَيُرْ كِشي نَنكي يَرَشْماسْ

mux yaqrïqa təgixməs ayur kixi nəŋi yaraxmas

مۇشۇك قوزۇقتىكى چاۋا ياغقا تېگەلمەي، كىشىنىڭ مېلى (ماڭا) ياراشماس دەر.

·4 – 144 II ·12 – 481

نَجا مُنْدُزْ اَرْسا ايشْ اَذْكُو نَجا اَكْري اَرْسا يُولْ اَذْكُو

nəqə munduz ərsə əx əżgü nəqə əgri ərsə yol əżgü

ھەرقانچە ئەخمەق بولسىمۇ، ھەمراھ ياخشى؛ ھەرقانچە ئەگرى بولسىمۇ، يول ياخشى.

·15 – 598 I ·18 – 349

نَجا يِتِكْ بِجاكْ اَرْسا اُوز سابِنْ يُنُوماسْ

nəqə yitig piqək ərsə өz sabïn yonumas

پىچاق ھەرقانچە ئىتتىك بولسىمۇ، ئۆز سېپىنى يونۇيالماس.

·19 – 499 I ·25 – 292

نَجاما اُبْرَقْ كَذُكْ اَرْسا يَغْمُرْقا يَرارْ

əqəmə uprak kəżük ərsə yaoɣmurqa yarar

چاپان قانچىلىك كونا بولسىمۇ يامغۇرغا يارار.

·1 – 51 III ·21 – 720

اُغْلاقْ يِلكْ سِزْ اُغْلانْ بِلكْ سِزْ

oɣlaq yilik siz oɣlan biliksiz

ئوغلاق يىلىكسىز، بالا بىلىمسىز.

·4 – 162 I ·7 – 101

اُغْلانْ ايشي ايشْ بُلْماسْ اُغلاقْ مُنكْزى سابْ بُلْماسْ

oɣlan ïxï ïx bolmas oɣlaq müŋzi sap bolmas

بالىنىڭ ئىشى ئىش بولماس، ئوغلاق مۈڭگۈزى ساپ بولماس.

·9 – 198 III ·13 – 797

ئۇغلانْ سُوڤْ تُكارْ اُلُغْ يانِ سِنُورْ

oƣlan suv tөkər uluƣ yanï sïnur

بالا سۇ تۆكەر، چوڭنىڭ يانپىشى سۇنار.

·8 – 25 II ·24 – 417

اُلْ كَجِشْنِ سُوڤْ اِلَتّ

ol kəqixni suv ələtti

ئۇ كېچىكنى سۇ ئېلىپ كەتتى.

·5 – 479 I ·22 – 280

اُرْتَقْ اَرْدَنْ اَرْتُقْ اَلْماسْ

ortaq ərdən artuq almas

ئورتاق ئۆز ئورتىقىدىن ئارتۇق ئالماس.

·8 – 134 I ·13 – 85

اُوتْ تِيسا اَغِيزْ كُيْماسْ

ot tąsə aoƣïz kөymәs

ئوت دېگەنگە ئېغىز كۆيمەس.

·4 – 61 I ·24 – 44

اُوتْ تُتُنْ سُزْ بُلْماسْ يِكِتْ يازُقْ سُزْ بُلْماسْ

ot tütünsüz bolmas yigit yazuqsuz bolmas

ئوت تۇتۇنسىز بولماس، يىگىت گۇناھسىز بولماس.

·15 – 19 III :1 – 521 I ·22 – 702 ،10 – 305

اُتاغْقا اُبْكَلابْ سُوكا سُوزْلامادُكْ

otaoqqa өpkələp sügə sөzləmədük

ھەمراھلىرىغا ئاچچىقلاپ، قوشۇنغا گەپ قىلمىدى.

·20 – 288 III ·21 – 846

اُتُغْ اُدْغُجْ بِرلا اُجُرْماسْ

otuƣ oƶoquq birlə өqürmәs

ئوتنى يالقۇن بىلەن ئۆچۈرگىلى بولماس.

·17 – 238 I ·2 – 145

ئۇدْ كَجارْ كِشِي تُويْماسْ
يَلِنكُوقْ ئُوغْلِي مَنْكْكُو قَلْماسْ
ɵd kəqər kixi tuymas
yalïŋuk, oɣlï məŋgü ķalmas
زامان ئۆتەر، كىشى تۇيماس،
ئادەم بالىسى مەڭگۈ قالماس.
·13 – 62 I ·23 – 45

ئُكُنْكُوجِي ئُمِنْدا اَرْتاتُرْ
ɵgüngüqi ɵmində artatur
ماختانچاق ئىشتىنىنى بۇلغار.
·13 – 273 I ·17 – 163

ئُكُزْ اَذاقِي بُلْغِنْجا بُزاغُو بَشِي بُلْسا يِيكْ
ɵküz ażakï boloɣïnqa buzaoɣu baxi bolsa yəg
ئۆكۈزنىڭ پۇتى بولغۇچە، موزاينىڭ بېشى بولغان ياخشى.
·8 – 81 I ·15 – 56

ئُلْدَجِي سِجْغانْ مُوشْ تَشَقِنْ قَشِيرْ
ɵldəqi sïqoɣan mux taxaķïn ķaxïr
چاشقاننىڭ ئۆلگۈسى كەلسە، مۇشۇكنىڭ تاشقىنى قاشلار.
·4 – 365 III ؛1 – 571 I ·3 – 889 ،16 – 333

ئُنكاكَىْ اِرْبَلْدِي ايِشْ
ɵŋəkəy irpəldi ïx
ئوڭغا تارتقان ئىش بۇزۇلدى.
·17 – 324 I ·25 – 191

ئُوتْلُكْ يِنْجُو يِيْردا قَلْماسْ
ɵtlüg yinqü yərdə ķalmas
تۆشۈك ئۇنچە يەردە قالماس.
·12 – 38 III ·7 – 713

ئۆز كۆز ايرِ قىشلاغ

өzkөz ər kïxlaoŋ

ئۆز ئىشىغا پۇختا، باشقىلارغا يۆلەنمەيدىغان ئادەم،
قىشلاققا ئىگە بولغان ئادەمگە ئوخشايدۇ.

·5 – 607 I ·5 – 354

اُذْلَكْ قَرِتْمِشْقا بُذُغْ تَلْقِماسْ

өžlək karïtmïxka bożuoŋ talkïmas

زامانە قېرىتقانغا بويۇق (پەردا) ئەيىب ئەمەس.

·5 – 445 II ·11 – 641

يُرْتْ كِجُكْ بُلْسا اَنكُتْ بَدُكْ اُورْ

part kiqüg bolsa aŋut bədük ur

قاچىنىڭ ئاغزى كىچىك بولسا، پەركانىڭ چوڭىنى قوي.

·9 – 125 I ·2 – 81

بُشْمَسارْ بُوزْ قُشْ تُتارْ ايڤْمَسارْ اُرُونْكْ قُشْ تُتارْ

puxmasar bozkux tutar əvməsər ürüŋkux tutar

ئىچى پۇشمىسا بوز قۇش تۇتار، ئالدىرىمىسا ئاق قۇش تۇتار.

·2 – 15 II ·3 – 412

بُتُونْ اُمْ لُكْ قَنْجا قُلْسا اُلْتُرُرْ

pütün өmlüg kanqa kolsa olturur

ئىشتىنى پۈتۈن خالىغان يېرىگە ئولتۇرار.

·8 – 299 I ·22 – 177

جَخْشاقْ اُزا اُتْ بُلْماسْ جَقْرَقْ بِلا اُقْتْ بُلْماسْ

qahxak üzə ot bolmas qakrak bilə uvut bolmas

چوقچا تاشتا ئوت بولماس، تازچاقتا ئۇيات بولماس.

·11 – 613 I ·28 – 357

جَقْسا تُتْنُورْ جَلْسا بِلْنُورْ

qakşa tutnur qalsa bilnür

چاقماق چېقىلسا ئوت تۇتىشار، سۆز ئاڭلىتىلسا مەقسەت بىلىنۈر.

·2 – 31 II ·6 – 421

سَقاقْ بِجارْ سَقالْ اُخْشارْ

sakaq pïqar sakal ohxar

ساقالنى ئويناڕ، ساقاقنى پىچار.

·8 – 417 II ؛17 – 372 I ·3 – 625 ،12 – 218

سَبَنْدا سَنْدرِشْ بُلْسا اُرْتْكُنْ دا اِرْتَشْ بُلْماسْ

sapanda sandrïx balsa ərtkündə irtəx bolmas

ساپان ژاقتىدا پۇختىلىق بولسا، خامان ژاقتىدا جاڭجال بولماس.

·16 – 568 III ؛5 – 307 II ؛12 – 523 I ·24 – 1000 ،16 – 564 ،21 – 306

سَجِرَتْغُودِنْ قُورْقْمِشْ قُشْ قِرْقْ يِلْ اَذْرِى يِغاجْ اُزا قُنْماسْ

saqratoqudïn kərkmïx kux kïrk yïl azrï yïoqaq üzə konmas

ساچراتقۇدىن بىر قېتىم قورققان قۇش قىرىق يىلغىچە ئاچا ياغاچ ئۈستىگە قونماس.

·14 – 485 II ·13 – 662

سَرْتْ نِنْكْ اَزُقِي اَرِغْ بُلْسا يُولْ اُوزا يِرْ

sartnïŋ azukï arïoq bolsa yol üzə yər

سودىگەرنىڭ ئوزۇقى ئېرىنج بولسا، يول ئۈستىدە يەر.

·19 – 445 ،8 – 90 I ·8 – 261 ،12 – 61

ساڤِنْ سَغْراقْ قا تَكِيرْ

savïn saoqrakka təgir

ياخشى سۆز قەدەھكە ئىگە قىلىدۇ.

·19 – 615 I ·7 – 359

سِنامَسا اَرْسِقارْ سَقِنْمَسا اُتْسُقارْ

sïnamasa arsïkar sakïnmasa utsukar

سىنىمىسا ئېزىقىدۇ، ساقلانمىسا ئۇتقۇزىدۇ.

·9 – 322 I ·12 – 190

سُكُتْ سُولِنكا قَذِنْكْ قاسِنكا

səgüt səlïŋə kəzïŋ kasïŋa

سۆگەت سۆللۈكى بىلەن، قېيىن قاتتىقلىقى بىلەن.

·9 – 504 ،11 – 184 III ؛10 – 462 I ·25 – 963 ،2 – 790 ،11 – 271

سُكُشُبْ اُرْشُرْ اُتْرا تُونْ تِتشُورْ

sөküxüp urxur otra ton titïxur

سۆكۈشۈپ (تىللىشىپ) ئۇرۇشار، ئاردا تون تىتىلار.

·11 – 118 II ·9 – 468

سُوزْكا سُجِنْسا بُلُنْ بَرِيْر

sөzgə süqinsə bulun barïr

سۆزگە مەززە قىلسا، تۇتقۇن بولۇر.

·10 – 213 II ·18 – 515

سُبُزْغانْ دا اَوْ بُلْماسْ تُبُرْغانْ دا اَقْ بُلْماسْ

subuzoqanda əw bolmas topuroqanda av bolmas

گۆرىستاندا ئۆي بولماس، توپىلاڭ (يەر)دا ئوۋ بولماس.

·1 – 671 I ·6 – 391

سُنْدِلاجْ اِيشِي اَرْماسْ اُرْتْكُونْ تَبْماكْ

sundïlaq ïxï ərməs ərtkün təpmək

خامان تەپمەك سۈندۈكىنىڭ ئىشى ئەمەس.

·6 – 682 I ·11 – 398

سُوقْ بِيرْماسْ كا سُوتْ بِيرْ

suv bərməskə süt bər

سۇ بەرمىگەنگە سۈت بەر.

·3 – 178 III :2 – 293 I ·17 – 786 ·6 – 174

سُوقْ كُرْماكِنْجا اَتُكْ تَرْتْما

suv kөrməginqə ətük tartma

سۇنى كۆرمىگۈچە ئۆتۈك سالما.

·2 – 580 III ·11 – 1007

سُسَكانْ اُوذْقا تَنكْرِي مُنكُزْ بِيرْماسْ

süsəgən uzkqa təŋri müŋüz bərməs

ئۈسكەك ئۇيغا تەڭرى مۈڭگۈز بەرمەس.

·8 – 498 III ·23 – 959

تاغ تاغقا قَقُشماسْ كِشي كِشيكا قَقُشُورْ

taoŋ taoŋqa qavuxmas kixi kixigə qavuxur

تاغ تاغقا قوۋۇشماس، كىشى كىشىگە قوۋۇشار.

·2 – 209 III ؛5 – 139 II ·9 – 803 ،19 – 478

تاغِغْ اُقْرُقِنْ اَكْماسْ تَنكْزِنِ قَيْغِقِنْ بُكْماسْ

taoŋïoŋ oqrukïn əgməs təŋizni qayoŋïqïn bөgməs

تاغنى ئوقرۇق بىلەن ئەگگىلى بولماس، دېڭىزنى قېيىق بىلەن بۆگگىلى بولماس.

·10 – 136 I ·17 – 86

تَمُو قَبُغِنْ اَجارْ تَقارْ

tamu qapuoŋïn aqar tavar

دوزاخنىڭ ئىشىكىنى پارا ئاچىدۇ.

·11 – 322 III ·3 – 865

تَبُغْ تاشْ يَرارْ تاشْ باشِغْ يَرارْ

tapuoŋ tax yarar tax baxïoŋ yarar

خىزمەت تاشنى يارار، تاش باشنى يارار.

·13 – 79 III ·2 – 736

تَتِغْ كُوزْرا تِكانِكْ تُبْرا

tatïoŋ kөzrə tikənig tüprə

تاتىنىڭ كۆزىگە (ئۇر)، تىكەننىڭ تۈۋىگە.

·8 – 409 II ·16 – 620

تاتْسِزْ تُرْكْ بُلْماسْ باشْسِزْ بُرْكْ بُلْماسْ

tatsïz türk bolmas baxsïz bөrk bolmas

تاتسىز تۈرك بولماس، باشسىز بۆك بولماس.

·5 – 410 II ؛2 – 455 I ·26 – 620 ،15 – 266

تَقْغاجْ خانّكْ تُرْقُوسِي تَلِمْ تَنْكْلامَذبْ بِجْماسْ

tavoŋaq hannïŋ torqusï təlim təŋləməžip pïqmas

تاۋغاچ خانىڭ تورقىسى تولا، ئۆلچىمەي پىچماس.

·14 – 556 I ·11 – 325

تاشِغْ اِسْرُوماسا اُنْمِشْ كَرَاكْ

taxïoɣ ïsrumasa өpmix kərək

تاشنى چاينىغىلى بولمىسا، سۆيۈش كېرەك.

·10 – 221 I ·2 – 135

تاىْ اَتَتْسا اَتْ تِنُورْ اُغُولْ اَرَذْسا اَتا تِنُورْ

tay atatsa at tïnur oɋul ərəżsə ata tïnur

تاي ئات بولسا، ئات تىنۇر، ئوغۇل ئەر بولسا، ئاتا تىنۇر.

13 - 277 I ·21 – 165

تَيَقْ بِلا تَيْماسْ تَنُقْ سُوزُنْ بُتْماشْ

tayaq bilə taymas tanuq səzün pütməs

هاسىسى بار تېيىلماس، گۈزۈاهچى سۆز بىلەن ئىشەنچ قازىنالماس.

5 - 228 III ·23 – 813

تَيْغانْ يُكْرُكُنْ تِيلْكُو سَقْماسْ

tayoɣan yügrügün tilkü səvməs

تايغانىڭ يۈگۈرۈكىنى تۈلكە سۆيمەس.

·1 – 241 III ؛4 – 20 II ·10 – 821 ،18 – 414

تازْ اَتْ تَفارْجِي بُلْماسْ

taz at tavarqï bolmas

چىپار ئات يۈك كۆتۈرەلمەس.

·1 – 204 III ·7 – 800

تازْ كَلِكِي بُرْكْجِيكا

taz kəligi bərkqigə

تازنىڭ كېلىدىغان يېرى بۆكچىنىڭ دۈكىنى.

·5 – 68 ،7 – 54 II ؛11 – 35 I ·5 – 441 ،21 – 433 ،8 – 25

تَكِرْمَنْدا تُغْمِشْ سِجْغانْ كُوكْ كُكْرَكِنِكا قُرْقْماسْ

təgirmәndə tuoɣmïx sïqoɣan kөk kөkrəkiŋə korkmas

تۈگمەندە تۇغۇلغان چاشقان ھاۋانىڭ گۈلدۈرلىگىنىدىن قورقماس.

·2 – 385 III ·3 – 899

تَكْما كِشِي اُوزْ بُلْماسْ يات يَغُقْ تُوزْ بُلْماسْ

təgmə kixi өz bolmas yat yaoquk tüz bolmas

ئۇچرىغانلا كىشى ئۆز بولماس، يات بىلەن تۇغقان تەڭ بولماس.

·16 – 563 I ·13 – 329

تَلِمْ سُوزُكْ اُقْسا بُلْماسْ يَلِمْ قَيا يِقْسا بُلْماسْ

təlim sөzüg ukqsa bolmas yalïm qaya yïqsa bolmas

كۆپ سۆزنى چۈشەنگىلى بولماس، تىك قىيانى يىقىتقىلى بولماس.

·4 – 24 III ·5 – 705

تَنكْسِزْدا تَكِرْمانْ تُرْغُرْسا يَرَغْسِزْدا يارْ بَرِيرْ

təŋsizdə təgirmən turoqursa yaraoqsïzda yar barïr

ناباب جايغا تۆگمەن قۇرسا، كۆتمىگەندە يار كېتەر.

·6 – 485 III ·27 – 951

تَقْى بَدُكْ اَرْسا مَيَقِي بَدُكْ اَرْماسْ

təvə bədük ərsə mayaqï bədük ərmәs

تۆگە چوڭ بولسىمۇ، مايىقى چوڭ بولماس.

·4 – 230 III ·22 – 814

تَقْى مُنُبْ قُوىْ اَرَ يَشْماسْ

təvə münüp qoy ara yaxmas

تۆگە مىنىپ قوي ئارىسىغا يوشۇرۇنالماس.

·10 – 81 III ·4 – 737

تَقْى سِلْكِنْسا اَشاكْ كا يُوكْ جِقارْ

təvə silkinsə əxəkkə yük qïqar

تۆگە سىلكىنسە، ئېشەككە يۈك چىقار.

·2 – 358 II ·16 – 591

تَقْى يُكْ كُتُرْسا قَمِجْ يَما كُتُرُرْ

təvə yük kөtürsə qamïq yəmə kөtürür

يۈكنى كۆتۈرگەن تۆگە چۆمۈچنىمۇ كۆتۈرىدۇ.

·17 – 98 II ·6 – 458

تَشُكْ سُۋدا بَلْكُرارْ

təxük suvda bəlgürər

تۆشۈك سۇدا بىلىنەر.

·4 – 503 I ·28 – 294

تَزَكْ قارْدا يَتْماسْ اَذْكُو ايسيزْ قَتْماسْ

təzək qarda yatmas əzgü əsiz qatmas

تېزەك قاردا ياتماس، ياخشى - يامان قېتىلماس.

·8 – 502 I ·15 – 294

تِكْماكِنْجا اُنْماسْ تِلاماكِنْجا بُلْماسْ

tikməginqə ünməs tiləməginqə bulmas

تىكمىگۈچە ئۇنمەس، تىلمىگۈچە تېپىلماس.

·7 – 27 II ·8 – 419

تِلْكُو اُوزْيِنكا اُورْسا اُذُوزْ بُلُورْ

tilkü өz yinigə ürsə üžuz bolur

تۈلكە ئۆز ئىنىغا ئۇرسە قوتۇر بولۇر.

·12 – 4 III ؛12 – 76 I ·20 – 694 ،25 – 53

تِيرِيكْ اَسَنْ بُلْسا تانْكْ اُوكُوشْ كُرُورْ

tirig əsən bolsa taŋ ükük kөrür

جان ئېسەن بولسا، تاڭ (قالارلىق) ئىشلارنى كۆپ كۆرەر.

·5 – 84 I ·25 – 57

تِلِنْ تِرْكِي كا تَكِيرْ

tilin tərgigə təgir

تىل بىلەن نېمەتكە ئېرىشەر.

·19 – 558 I ·24 – 326

تِلِنْ تُكْمِشْنِ تِيشِنْ يَزْماسْ

tilin tügmixni tixin yazmas

تىل بىلەن تۇگۈلگەن چىش بىلەن يېشىلمەس.

·16 – 26 II ·24 – 418

تُقُمْ بُزُبْ قُدْرُقْتا يِجَكْ سِيما

tokum yüzüp kudrukta piqək sïma

مالنى سويۇپ قۇيرۇقىغا بارغاندا پىچاقنى سۇندۇرۇپ قويما.

·1 – 618 I ·14 – 360

تُلُمْ اُنْتسا قُلُنْ بُلُورْ تُلُمْ اُنْتسا بُلُنْ بُلُورْ

tolum anutsa kulun bulur tolum unutsa bulun bolur

قورال تەييارلىسا، قۇلۇنلۇق بولار، قورالنى ئۇنتۇسا، تۇتقۇن بولار.

·3 – 288 I ·21 – 170

تُيِنْ تَبُغْساقْ تَنكْرِي سَفِنجْ سِزْ

toyïn tapuoqsak, təŋri səvinqsiz

تويىن تەڭرىگە تېۋىنغاق، لېكىن تەڭرى ئۇنىڭ بۇ ئىشىدىن مەمنۇن ئەمەس.

·10 – 514 III ·20 – 969

تُنْلا بُلتْ اُرْتَنْسا اَقْلُكْ اُرِي كَلْدُرْمِشْجا بُلُورْ

تَنْكْدا بِلُتْ اُرْتَنْسا اَقْكا يَغِي كِرْمِشْجا بُلُورْ

tünlə bulït ərtənsə əvlük urï kəldürmixqə bolur

taŋda bulït ərtənsə əvgə yaoqï kirmixqə bolur

تۇندە بۇلۇت ئۆرتەنسە، خوتۇن ئوغۇل تۇغقاندەك بولار،

تاڭدا بۇلۇت ئۆرتەنسە، ئۆيگە يېغا كىرگەندەك بولار.

·10 – 333 I ·22 – 196

تُنْلا يُرُبْ كُنْدُزُ سَقْنُورْ كِجِكْدا اقلنب اُلْغاذُو سَقْنُورْ

tünlə yorup kündüz səvnür kiqikdə əvlənip uloqažu səvnür

كېچىلەپ يۇرسە كۇندۇزى سۆيۇنەر، كىچىك ئۆيلەنسە ياشانغاندا سۆيۇنەر.

·10 – 118 III ·3 – 756

تُتُونْ قُبُرْسا اِسْلَنورْ

tütün kopursa ïxlanur

(كىم) تۇتۇن قوپۇرسا، (ئۆزى) ئىسلىنۇر.

·10 – 94 II ·29 – 455

تُتُشْماكِنْجا تُزُلْماسْ تُبِرْماكِنْجا اَجِلْماسْ

tütüxməginqə tüzülməs tüpirməginqə aqïlmas

تۇتۇشمىغۇچە (ئارا) تۈزەلمەس، شامال چىقمىغۇچە (ھاۋا) ئېچىلماس.

·7 – 93 II ·15 – 455

تُزُنْ بِرْلا اُرُشْ اُوتُونْ بِرْلا تِرَشْما

tüzün birlə urux utun birlə tiraxmə

ياۋاش بىلەن ئېيتىش، ئېغىرىڭنى كۆتۈرەر،

ئەسكى بىلەن تەڭ بولما، سېنى يەرگە قارىتار.

·13 – 540 I ·6 – 316

تُوزُنْ بِرْلا اُرُشْ اُتُونْ بِرْلا اُسْتَرْمْا

tüzün birlə urux utun birlə üstərmə

ياۋاش بىلەن ئۇرۇش، يۇزسىز بىلەن ئېيتىشما.

·9 – 296 I ·6 – 176

اُلا بُلْسا يُول اَزْماسْ بِلِكْ بُلْسا سُوزْ يَزْماسْ

bolsa yol azmas bilik bolsa sөz yazmas ula

بەلگە بولسا، يولدىن ئازماس، بىلىم بولسا، سۆزدىن قايماس.

·16 – 123 I ·28 – 79

اُلُغْنِي اُلُغْلاسا قُتْ بُلُورْ

uluoqnï uluoqlasa qut bulur

ئۇلۇغنى ئۇلۇغلىسا، بەخت تاپار.

·8 – 400 I ·9 – 234

اُلُقْ يَغرِي اُغُولْ قا قَلِيرْ

uluq yaoqïrï ooqulqa qalïr

ئۇچا يېغىرى ئوغۇلغا قالار.

·5 – 92 I ·13 – 62

اُما كَلْسا قُتْ كَلِيرْ

uma kəlsə qut kəlir

مېھمان كەلسە، قۇت كېلەر.

·9 – 124 I ·9 – 80

اُمايْقا تَپِنْسا اُغُلْ بُلُورْ

umayḳa tapïnsa oḳul bulur

ئەشكە تېۋىنسا، ئوغۇل تاپار.

·3 – 167 I ·19 – 104

اُبْرَقْ يَسقْدِنْ تُوزْلُغْ يا جِقارْ

uprak yasïḳdïn tozluoḳ ya qïḳar

ئۇپرىغان يا قېپىدىن مەزمۇت يا چىقىدۇ.

·3 – 20 III ·2 – 703

اُرِي قُبْسا اُغُشْ اَقْلِشُورْ يَغِي كَلْسا اِمْرَمْ تَبْرَشُورْ

urï ḳopsa oḳux aḳlïxur yaoḳï kəlsə imrəm təbrəxür

سۇرەن چىقسا، ئۇرۇق - تۇغقان جەملىشەر،

يېغا كەلسە، خەلق توپى تەۋرىشەر.

·7 – 119 I ·12 – 77

اُسْ اُشْكُرْسا اُلُورْ

us üxkürsə ölür

تاپقۇش ئىسقىرتسا، ئۆلۈم چىقار.

·9 – 304 I ·10 – 180

اُسُقْمِشْقا ساقِغْ قَمُغْ سُوڤْ كُرُنُورْ

usuḳmïxḳa saḳïoḳ ḳamuoḳ suv kərünür

ئۇسسىغانغا ئالۋۇن پۈتۈنلەي سۇ كۆرۈنەر.

·6 – 257 I ·6 – 155

اُيْغُرْ يِغاجْ اُزُونْ كَسْ تَمُرْ قِسْقا كَسْ

uyoḳur yïoḳaq uzun kəs təmür ḳïsḳa kəs

ھەي ئۈيغۇر، ياغاچ كەسسەڭ ئۇزۇن كەس،

تۆمۈر كەسسەڭ قىسقا كەس.

·9 – 14 II ·15 – 411

ئۈندىكس

ئۈكۈش سەۋىنچ بولسا قىتىغ ئۇخسىنۇر

ükük səvinq bolsa qatïoq ohsunur

كۆپ سۆيۈنۈپ كەتسە، قاتتىق ئۆكۈنەر.

·5 – 510 III ·24 – 966

يەغىنى ئاشقىلاسا بېشقا چىقار

yaoqïnï axaqlasa baxqa qïqar

يېغىنى سەل چاغلىسا، باشقا چىقار.

·6 – 401 I ·26 – 234

يەغىنىڭ ئارسا كۆل يۇندىقى تەكىر

yaoqïŋ ərsə kərək yundaqï təgir

دۇشمىنىڭنىڭ بولسىمۇ (مېلى) بولسۇن، ھېچبولمىغاندا، ئۇنىڭدىن ساقا تېزەك قالىدۇ.

·11 – 59 III ·18 – 724

يەقاداقى يىلغاغالى ئالكىداكى ئىچئۇر

yaqadaqï yaloqaoqalï əlikdəki iqoqïnur

ياقىدىكىنى يالايمەن دەپ، قولىدىكىدىن ئايرىلىپتۇ.

·2 – 420 III :15 – 336 I ·15 – 916 ·20 – 198

يەقرى ياغى يەغسىماس

yaqrï yaoqï yaoqsïmas

چاۋا ياغ سۈ يېغىنىڭ ئورنىنى باسالماس.

·7 – 418 III ·16 – 915

يىلنكۇ مەنگۈ تىرىلماس ئىنقا كىرۈپ قارۇ يانماس

yalïŋuq məŋgü tirilməs ïnqa kirüp qarü yanmas

كىشى مەڭگۈ ياشىماس، گۆرگە كىرسە ئارقىغا يانماس.

·8 – 87 III ·11 – 740

يىلنكۇق ئۇغلى مۇنۇ سۆز بولماس

yalïŋuq oqlï munsuz bolmas

ئادەم بالىسى ئەيىبسىز بولماس.

·15 – 191 III ·20 – 793

يَلنكُقْ اُرُلْمِشْ قابْ اُلْ اَغْزِي يَزُلِبْ اَلْقِنُورْ

yalïŋuk ürülmix ḳap ol aoɣzï yazulïp alḳïnur

ئادەم بالىسى كۆپكەن تۇلۇمغا ئوخشار، ئاغزى يېزىلسا، يېلى چىقىپ بوشار.

·13 – 263 I ·13 – 158

يَلْقْسا يَما ياغْ اَدْكُو كُويْسا يَما كُونْ اَدْكُو

yalḳsa yəmə yaoɣ əżgü kөysə yəmə kün əżgü

يېلىقسىمۇ ياغ ياخشى، كۆيدۈرسىمۇ كۈن ياخشى.

·15 – 591 III ·27 – 1013

يَلنكُقْ اُغْلِي يُوقاذُورْ اَذْكُو اَتِي قَلِيرْ

yalŋuk ooɣlï yokażur əżgü atï ḳalïr

ئادەم بالىسى يوقىلار، ياخشى ئېتى قالار.

·12 – 524 III ·22 – 975

يَلْنكُوسْ قازْ اُتْماسْ

yalŋus ḳaz өtməs

يالغۇز غازنىڭ ئاۋازى چىقماس.

·2 – 524 III ·12 – 975

يرِنْ بُلْغَنْسا ايلْ بُلْغَنُورْ

yarïn buloɣansa ạl buloɣanur

تاغاق سۆڭكى بۇلغانسا، يۈرتقا پاراكەندىچىلىك چۈشىدۇ.

·13 – 25 III ·4 – 706

ياتْ نكْ ياغْلِغْ تِكُوسِنْدا اُوزْنُكْ قانْلِغْ يُذْرُقْ يِيكْ

yatnïŋ yaoɣlïoɣ tạgüsindən өznüŋ ḳanlïoɣ yużruḳ yạg

ياتنىڭ ياغلىق لوقمىسىدىن ئۆزنىڭ قانلىق مۇشتى ياخشى.

·3 – 57 III ·10 – 723

يَقْلاقْ تِيلِّغْ بِيكْدا كرُو يَلِنكُوسْ تُولْ يِيكْ

yavlaḳ tïllïoɣ bạgdən ḳərü yalïŋus tul yạg

تىلى يامان ئەردىن يالغۇز تۇللۇق ياخشى.

·8 – 183 III ·10 – 789

ياشْ اُتْ كُيْماسْ يَلاڤَرْ اُلْماسْ

yax ot køymәs yalavar ølmaәs

ياش ئوت كۆيمەس، ئەلچى ئۆلمەس.

·11 – 63 III ·2 – 727

يَزيدا بُري اُليسا اَڤْدا اِتْ بَغْري تَرْتشُورْ

yazïda børi ulïsa әvdә ït baoqrï tartïxur

دالمدا بۆره هۇۋلىسا، ئۆيده (ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ) ئىتنىڭ باغرى تارتىشار.

·17 – 349 III ·3 – 881

يَزيداقي سُڤْلينْ اَذَرْكَلي اَڤْداكي تَقاغُو اِجْغَنْما

yazïdakį süvlin әžәrgәli әvdәki takąaoqu ïqoqïnma

قىردىكى قىرغاۋۇلنى ئوۋلايمەن دەپ، ئۆيدىكى توخۇنى قولدىن چىقىرىپ قويما.

·4 – 583 I ·26 – 339

يازِنْ قَتغْلَنْسا قِيشِنْ سَڤْنُورْ

yazïn kątïoqlansa kįxïn sәvnür

يازدا قاتتىق ئىشلىسە، قىشتا سۆيۈنەر.

·5 – 218 III ·8 – 808

يَزْماسْ اَتِمْ بُلْماسْ يَنكَلْماسْ بِلْكا بُلْماسْ

yazmas atïm bolmas yaŋïlmas bilgә bolmas

خاتالاشمايدىغان ئوڭچى بولمايدۇ، يېڭىلىشمەيدىغان دانىشمەن بولمايدۇ.

·10 – 80 III ·17 – 736

يَزْماسْ اَتِمْ يَغْمُرْ يَنكَلْماسْ بِلْكا يَنكْقُو

yazmas atïm yaoqmur yaŋïlmas bilgә yaŋkąu

ئازماس مەرگەن يامغۇر، يېڭىلمەس ئالىم ئەكس سادا.

·4 – 518 III ·16 – 971

يَذاغْ اَتي جَرُقْ كُوجي اَزُقْ

yażaoq atï qaruk küqi azuk

ياياقنىڭ ئېتى چورۇق، كۈچى ئوزۇق.

·11 – 494 I ·14 – 289

يِرْ بَسْرُقِي تاغْ بُدُونْ بَسْرُقِي باكْ

yər basrukï taoq bożun basrukï bəg

يەر باستۇرۇقى تاغ، خەلق باستۇرۇقى بەگ.

·8 – 609 I ·13 – 355

يِتِي بَشْلِغْ يِلْ بُكا

yəti baxlïoq yəl bokə

يەتتە باشلىق يالماۋۇز.

·3 – 314 III ·9 – 860

يِتُكْلِكْ اَناسِي قُويُنْ اَجارْ

yitüklig anasï qoyun aqar

نەرسە يوقاتقان (كىشى) ئانىسىنىڭ قويىنىنمۇ ئاختۇرىدۇ.

·12 – 21 III ·23 – 703

يِغاجْ اُوجِنكا يِلْ تكير كُرْكُلُكْ كِشِيكا سُوزْ كَلِيرْ

yïoqaq uqïŋa yəl təgir kørklüg kixigə søz kəlir

دەرەخ ئۇچىغا يەل تېگەر، چىرايلىق قىزغا سۆز كېلەر.

·13 – 419 I ·18 – 245

يِلانْ كَنْدُو اَكْرِيسِينْ بِلْماسْ تَقِي بُويِنْنْ اَكْرِي تِيرْ

yïlan kəndü əgrisin bilməs təvi boynïn əgri tər

يىلان ئۆزىنىڭ ئەگرىلىكىنى بىلمەس، تۆگە بوينىنى ئەگرى دەر.

·9 – 171 I ·25 – 106

يِلانْ يَرْ بُزْدِنْ قَجارْ قَنْجا بَرْسا يَرْبُزْ اُتْرُو كَلُرْ

yïlan yarpuzdïn qaqar qanqa barsa yarpuz utru kəlür

يىلان يارپۇزدىن قاچىدۇ، ئۇ نەگە بارسا، يەنە يارپۇزغا دۇچ كېلىدۇ.

·9 – 52 III ·8 – 721

يِبَرْلِغْ كَسُرْكُودِنْ يِبَرْ كِتْسا يِيذِي قَلِيرْ

yïparlïoq kəsürgüdin yïpar kətsə yïzï qalïr

ئىپارلىق خالتىدىن ئىپار كەتسە، ھىدى قالار.

·7 – 65 III ·15 – 728

يِراقْ يِيرْ ساقِنْ اَرْقِشْ كَلْدُرُورْ

yïraq yər savïn arqïx kəldürür

يىراق يەر خەۋىرىنى كارۋان كەلتۈرەر.

·1 – 132 I ·2 – 84

يُغُرْقَنْدا اَرْتُقْ اَذَقْ كُسُلْسا اُشِيُورْ

yoƣurqanda artuq ażaq kөsülsə üxiyür

يوتقاندىن ئارتۇق پۇت سۇنۇلسا ئۇشۇيدۇ.

·2 – 193 II ·16 – 505

يُنْدْ باشِنْ يُلارْلَبْ كُنكْلدِي

yund baxïn yularlap kəŋildi

ئاتنىڭ بېشىنى نوختىلاپ يە.

·8 – 10 III ·24 – 697

يُفُشْ لِكْ كَلِنْ كُذاكُو يَفَشْ بُلُورْ

yüvüxlig kəlin küżəgü yavax bulur

تارتۇقلانغان كېلىن ياۋاش كۆيۈ تاپار.

·6 – 13 III ·10 – 699

يُوزْكا كُورْما اَرْدَمْ تِلا

yüzgə kөrmə ərdəm tilə

يۈزگە قارىما، ئەردەم تىلە.

·17 – 194 III :10 – 9 II ·11 – 795 ·2 – 409

قوشۇمچە III

ئەدەبىي پارچىلار

abaŋ ķolsam użu barïp — اَبَنْكْ قُلْسامْ اُذُو بارِبْ
tutar ərdim süsin tarïp — تُتَرْ اَرْدِمْ سُسِنْ تارِبْ
bulunķilïp baxï yarïp — بُلُنْ قِيلِبْ بَشِي يارِبْ
yuluoŋ barqa maŋa yïoŋdï — يُلُغْ بَرْجا مَنكا يِغدِي

ئەگەر خالىسام قوغلاپ بېرىپ،
قوشۇنىنى تارمار قىلىپ تۇتاتتىم،
ئەسىر قىلىپ بېشىنى ياراتتىم،
ماڭا بار - يوق نېمىسىنى تۆلەم مال قىلىپ قويدى.

·1 – 520 I ·18 – 304

aoŋa bøktir üzə yürdüm — اَغا بُكْتِرْ اُزا يُرْدُمْ
yïraķ bakïp kïyakørdüm — بَرِقْ ياقِبْ قيا كُرْدُمْ
anï bilip takï bardïm — اَنِ بِيلِبْ تَقِي بَرْدِمْ
tügəl yaoŋï tøri tuoŋdï — تُكَلْ ياغِي تُرِي تُغْدِي

(تاغنى) بۆكتۈرگىلەپ يۈردۈم،
يىراقتىن بىر قارا كۆردۈم،
ئۇنى بىلىپ (تونۇپ) يېقىن باردىم،
دۈشمەننىڭ چاڭ - توزىنى كۆتۈرۈلدى.

·5 – 595 I ·7 – 347

aoɣdï bulït kөkrəyü	اَغْدِي بُلِتْ كُكْرَيُو
yaoɣmur tolï səkriyü	يَغْمُرْ تُلِي سَكْرِيُو
ķalïķ anï ügriyü	قَلِقْ اَنِي اُكْرِيُو
ķanqa barïr bəlgüsüz	قَنْجا بَرِيرْ بَلْكُوسُوزْ

بۇلۇت گۈلدۈرلەپ (چاقماق چېقىپ) ئۆرلىدى،
يامغۇر، تولى سەكرىشىپ (ياغدى)،
شامال ئۇنى تەۋرىتىپ (قوغلىدى)،
نەگە بارار؟ بەلگىسىز.

·8 – 460 I ·2 – 270

ئىندېكس

aoɣdï ķïzïl bayraķ	اَغْدِي قِزِلْ بَيْراقْ
tuoɣdï ķara toprak	تُوغْدِي قَرا تُبْراقْ
yətxü kəlip ooɣraķ	يَتْشُو كَلِبْ اُغْراقْ
tokxïp anïn kəqtimiz	تُقْشِبْ اَنِنْ كِيجْتِمِزْ

قىزىل بايراق كۆتۈرۈلدى،
قارا چاك - توزان ئۆرلىدى،
ئوغراقلار يېتىشىپ كېلىپ (قوشۇلدى)،
ئۇرۇش قىلىپ شۇنىڭ بىلەن كېچىكتۇق.

·1 – 254 III ·13 – 828

اَغْرُقْ اَغِرْ اِشِنكْنِي اَذْناغُقا يُذُرْما
اَجْرُبْ اُزُنكْ اُشارِبْ اَذْناغُنِي تُذُرْما

aoɣruķ aoɣïr ïxïŋnï ażnaoɣuķa yüżürmə
aqrup өzüŋ өxərip ażnaoɣunï tożurma

ھەددىدىن ئارتۇق يۇكۈڭنى باشقىغا يۈدۈتمە،
ئۆزۈڭنى كۆزۈڭ قاراڭغۇلاشقۇچە ئاچ قويۇپ، ئۆزگىنى تويدۇرما.

·12 – 90 III ·7 – 742

اَقْتُرُرْ كُوزُمْ يُلاقْ *akturur kөzüm yulak*

تُشْ قِلُرْ اُرْدَكْ يُغاقْ *tüx kilur өrdək yuoqak*

كۆزۈمدىن(ياش) بۇلاق(بولۇپ) ئاقىدۇ،

(ئۇنىڭغا) ئۆرەك - يۇغاق(لار) چۈشىدۇ.

·12 – 20 III ·10 – 703

اَقْتُرُرْ كُوزُم يُلاقْ *akturur kөzüm yulak*

تُشْلَنُرْ اُرْدَكْ يُغاقْ *üxlənür өrdək yuoqak*

كۆزۈمدىن (ياش) بۇلاق (بولۇپ) ئاقىدۇ،

ئۇنىڭغا ئۆرەك - يۇغاق (لار) چۈشىدۇ.

·14 – 297 I ·24 – 176

اَلْغِيلْ اُكُتْ مَنْدِينْ اُغُولْ اَرْدَمْ تِيلا *alqil өgüt məndin oqul ərdam tilə*

بُويْدا اُولُغْ بِلْكا بُلْبْ بِلْكِينْكْ اُولا *boyda uluq bilgə bolup bilkiŋ ülə*

ئوغۇل، مەندىن ئۆگۈت - نەسىھەت ئال، پەزىلەت تىلە،

خەلق ئارىسىدا ئۇلۇغ ئالىم بولۇپ، بىلىمىڭنى تارقات.

3 - 72 I ·6 – 51

اَلِنْ تُبُو يَشُرْدِي *alin təpü yaxardi* تاغ تۆپىسى ياشاردى،

اُرُتْ اُتِنْ يَشُرْدِي *urut otin yaxurdi* قۇرۇق ئوتنى يوشۇردى.

كُولْ نِكْ سُقِنْ كُشَرْدِي *kөlniŋ suvin küxərdi* كۆل سۈيىنى تاشۇردى،

سِغِرْ بُقا مُنكُرْشُورْ *siqir buqa məŋrəxür* سىيىر، بۇقا مۆرىشۇر.

·5 – 461 II ·1 – 105

اَلْبْ اَرَنْ بِي اُذُرْدُمْ *alp ərənni өzürdüm* باتۇر ئەرلىرىنى ئايرىدىم،

بُيْنِنْ اَنِكْ قَذِرْدِمْ *boynin aniŋ kažirdim* ئۇنىڭ بوينىنى قايرىدىم،

اَلْتُنْ كُمُشْ يُذُرْدُمْ *altun kümüx yüžürdüm* ئالتۇن - كۈمۈشلىرىنى يۇدكۇزدۇم،

سُوسِي قَلِنْ كِيمْ اُتارْ *süsi kalin kim ətər* قوشۇنى كۆپ كىم ئۆتەلەيدۇ؟

·13 – 480 I ·17 – 281

ئالپ ئەرتوقا ئۆلدىمۇ؟	*alp ərtoŋa öldimu*	ئالْبْ ئارْتُنكا ئُلْدِيمُو
يامان دۇنيا قالدىمۇ؟	*ąsiz azun ķaldïmu*	ايسيزْ ئازُونْ قَلْدِيمُو
پەلەك ئۆچىنى ئالدىمۇ؟	*öžlək öqin aldïmu*	ئُذْلَكْ ئُوجِنْ ئَلْدِيمُو
ئەمدى يۈرەك يىرتىلۇر.	*əmdi yürək yïrtïlur*	ئَمْدِي يُرَكْ يِرْتِلُورْ

·1 – 59 I ·14 – 43

alplar arïoŋ alķïxur	ئَلْبْ لارْ ئَرِغْ ئَلْقِشُرْ
küq bir ķïlïp arķaxur	كُجْ بِيرْ قِلِبْ ئَرْقَشُرْ
bir bir üzə alķïxur	بِيرْ بِيرْ ئُوزا ئَلْقِشُرْ
əžgərməžip ok atar	ئَذْكَرْمَذِبْ ئُقْ ئَتارْ

باتۇرلار (بىر - بىرىنى) شىددەت بىلەن يوقىتىشار،
كۈچ(نى) بىر قىلىپ (بىر - بىرىگە) يار - يۆلەك بولۇشار،
بىر - بىرىنى ئالقىشلىشار،
پەرۋا قىلماي ئوق ئاتار.

·11 – 316 I ·23 – 186

ئۇنىڭغا يېتىپ نەيزىلىدى،	*anï yətip sünülədi*	ئَنِي يِتِبْ سُنكُولادِي
ياريسىنى يەنە يېڭىلىدى؛	*baxïn yandru yaŋïladï*	بَشِنْ يَنْدُرُو يَنكِيلادِي
باتۇرلار بېيىپ مېڭە يېدى،	*ərən bayup məŋilədi*	ئَرَنْ بايُبْ مُنكِيلادِي
ئۇنىڭ باتۇرلىرىنى قىرىپ بوغدى.	*anïŋ alpïnķïra booqdï*	ئَنِكْ ئَلْبِنْ قَرا بُغْدِي

·10 – 554 III ·19 – 991

ئۇنىڭ ئىشىنى پۈتتۈردۈم،	*anïŋ ïxïnkəqürdüm*	ئَنِكْ ايشِينْ كَجُورْدُمْ
ھەمراھىنىمۇ قاچۇردۇم،	*əxin yəmə ķaqurdum*	ايشِين يَما قَجُورْدُمْ
ئۆلۈم زەھىرىنى ئىچۈردۈم،	*ölüm otïn iqürdüm*	ئُولُومْ ئُوتِنْ ايچُورْدُمْ
تەرى تۇرۇلۇپ ئىچتى.	*iqti bolup yüzi türün*	ايچْتِي بُلُبْ يُوزِي تُرُنْ

·5 – 66 I ·19 – 47

اَرْدِي سَنِي قِيزْ	*ardï sәni kïz*	هارغۇزدى سېنى قىز،
بُودِي اَنِكْ تالْ	*bodï anïŋ tal*	بويى ئۇنىڭ تال،
يَيْلِرْ اَنِكْ اَرْتُجِي	*yaylïr anïŋ artuqï*	يېيىلۇر ئۇنىڭ ئارتۇچى،
بُرْنِي تَقِي قِفَالْ	*burnï takï kïval*	بۇرنى تېخى قىر بۇرۇن.

·7 – 538 I ·22 – 314

اَتْغَلِرْ اُقْنِي اَزاقْ	*atoqalïr okŋï azaq*
تَكْمَدِي بُوساقْ اُشاقْ	*tәgmәdi bu sav uxaq*

ئازما ئوق ئاتماقچى بولدى،
بۇ ئۇششاق سۆزلەر (ماڭا) تەگمىدى.
·7 – 26 II ·14 – 418

اَتْسا اُقِنْ كَزْكَرِبْ كِمْ تُرانِي يِغْدَجِي
تاغِغْ اَتِبْ اُغْرَسا اُوزِي قُيِي يِرْتِلُورْ

atsa okïn kәzgәrip kim turanï yïoqdaqï
taoqïoq atïp ooqrasa өzi koyï yïrtïlur

ئوقنى گەز چىقىرىپ ئاتسا كىم تۇرانى قوغداپ قالالمسۇن،
تاغقا قاراتماپ ئوق ئېتىلسا، (تاغنىڭ) ئۆزى ۋە ۋادىلىرى يىرتىلمىدۇ.
·1 – 145 III ·11 – 769

اَقْلُلُورْ اُوزُمْ اَنِكْ تُوزنكا	*avlalur өzüm anïŋ tüzüŋә*
اَمْلَلُرْ كُوزُمْ اَنِكْ تُوزِنكا	*әmlәlür kөzüm anïŋ tozïŋa*

ئۇنىڭ تۇزلۇكى (گۈزەللىكى) بىلەن كۆڭلۈم ئوۋلىنىدۇ،
ئۇنىڭ (ئاياغ) توزىنى بىلەن كۆزۈم ئەملىنىدۇ.
·15 – 389 I ·2 – 228

اَڤْلَبْ مَنِى قُيْمَنكِزْ	*avlap məni ḳoymaŋïz*	مېنى ئوۋلاپ، تاشلىۋەتمەڭ،
اَيِقْ اَيِبْ قَيْمَنكِزْ	*ayïḳ ayïp ḳaymaŋïz*	ۋەدە قىلىپ يېنىۋالماڭ،
اَقَرْ كُزُمْ اُشْ تَنكِزْ	*aḳar kɵzüm ux təŋïz*	كۆزۈم خوددى دېڭىزدەك ئاقىدۇ،
تَكْرا يُرا قُشْ اُجارْ	*təgrə yɵrə ḳux uqar*	چۆرىسىدە قوشلار ئۇچىدۇ.

·3 – 60 II ·23 – 436

اَىْ قَبُبْ اَڤْلَنُبْ	*ay ḳapup əvlənüp*	ئاي قوپۇپ قوتانلىنىپ،
اَقْ بُلتْ اُرْلَنُبْ	*aḳ bulït ɵrlənüp*	ئاق بۇلۇتلار ئۆرلىشىپ،
بِرْبِرْ اُوزا اُكْلَنِبْ	*bir bir üzə üglənip*	بىر - بىرىنىڭ ئۈستىگە دۆۋىلىنىپ،
سَجِلِبْ سُڤِي اَنْكَرْشُورْ	*saqïlïp suvï aŋraxur*	سۇيى چېچىلىپ شارقىرار.

·16 – 341 I ·13 – 201

اَيْدِي سَنِكْ اُوذُو	*aydï sənïŋ użu*
اَمْكَكْ تَلِمْ ايذُو	*əmgək təlim ïżu*
يُمْشَرْ قَتِغْ اُوذُو	*yumxar ḳatïoḳ użu*
كُنْكُلُمْ سَنكا يُكْرُكْ	*ḳɵŋlüm saŋa yügrük*

دېدى: سېنىڭ كويۇڭدا،
نۇرغۇن جاپا - مۇشەققەتلەرگە (ئۇچرىدىم)،
قاتتىق تۆپىلىكلەر يۇمشايدۇ،
كۆڭلۈم ساڭا يۈگۈرۈك (بولغاچقا).

·9 – 149 I ·20 – 93

اَيْدِمْ اَنكَرْ سَڤُلْما	*aydïm aŋar savulma*	دېدىم ئۇنىڭغا كەتمە،
قُلْبَقْ اُذُو يُڤُلْما	*ḳulbaḳ użu yuvulma*	قۇلباققا مەيىل ئەتمە،
يُڤْغا سڤن سڤلما	*yuvoḳa suvïn suvulma*	تېيىز سۇ بىلەن سۇلانما،
قَبْتِ مَنكْ قايِمِي	*ḳaptï mənïŋ ḳayïmï*	قايمىنى ئېلىپ قاچتى.

·7 – 108 III ·19 – 750

ئۈنىڭغا ئېيتتىم، سۆيۈملۈكۈم،	*aydïm anar səvük*	ٱيْدِمْ اَنكَرْ ساڤُكْ
بىزنىڭ تەرەپكە كەڭ يېزىق	*bizni taba nə ələük*	بِزْنِ تَبا نا اَلُكْ
ۋە ئېگىز - بۈيۈك قىرلارنى	*kəqtiŋ yazï kərik*	كَجْتِنْكْ يَلزى كارِكْ
كېچىپ قانداقمۇ (كەلگەنسەن)؟	*kïrlar əžiz bəžük*	قِرْلارْ اَذِزْ باذُكْ

·3 – 126 I ·10 – 81

azun tüni kündüzi yəlkin kəqər	اَزُنْ تُنِي كُنْدُوزِي يلكن كَجارْ
kimni kalï satoqasa küqin kəvər	كِمْنِي قَلِي سَتْغَسا كُوجِنْ كَڤارْ

زامانىڭ تۈن - كۈنلىرى يولۇچىلارده‌ك ئۆتىدۇ،
ئۇ كىمنى دەسسىسە، شۇنىڭ كۆچىنى ئاجىزلاشتۇرىدۇ.

·6 – 393 III ·4 – 903

əlikim arïoq kïrqatur ok baxakï	اَلِكِمْ اَرِغْ قِرْجَتُورْ اُقْ بَشَقِي
ünmix uluoq tərŋək üzə kөp kaxakï	اُنْمِشْ اُلُغْ تَرْنَكَكْ اُزا كُبْ قَشَقِي

ئوق باشىقى قولۇمنى راسا قىرچىتۇر،
كۆپ قومۇشلۇق چوڭ سازلىقتا (كېتىپ بارىمەن).

·7 – 481 II ·5 – 660

əmdi užun ožundï	اَمْدِي اُوذُنْ اُذُنْدِي
kəḍin təlim өkündi	كِيدِنْ تَلِمْ اُكُنْدِي
əl boloqalï ikəndi	ايلْ بُلْغالِ اِكَنْدِي
andaoq ərig kim utar	اَنْدَغْ اَرِكْ كِيْم اُتارْ

ئەمدى ئۇيقۇدىن ئويغاندى،
كېيىن تولا ئۆكۈندى،
ئەل بولۇشقا ئىكەندى،
ئۇنداق ئادەمنى كىم يېڭەر؟

·12 – 269 I ·16 – 161

ئەمگەكسىز تۇرغۇ يوق مۇندا تامۇ *əmgəksizin turoqu yoq munda tamu*

ئاجىزلىقىڭ كۆرمىدىڭ ئازۇن قىقار *əžgülüküg kərməžip azun qïqar*

بۇ جاھاندا ياشاپ بولماس چەكمەي جاپا،

ھالاۋەتنى كۆرمەي تۇرۇپ دۇنيا تۇگەر.

·3 – 548 I ·17 – 320

ئەندىك كىشي تېتىلسۇن *əndik kixi tətilsün*

ئەلدە تۇزۇم يېتىلسۇن، *əl tərü yətilsün*

توقلا، بۆرە قېتىلسۇن، *tokli bəri katïlsun*

قايغۇ يەنە تۇگىسۇن. *kažoqu yəmə savïlsun*

·1 – 144 I ·18 – 90

ئارىلاپ ئوقىتىلار *ərən alpï okïxtïlar*

كىيىر كۆزىن بوكىتىلار *kïŋïr kəzin bokïxtïlar*

قامۇق تولمۇن توكىتىلار *kamuoq tolmun tokïxtïlar*

قىلىق قىنقا كۆچىدى *kïlïq kïnka küqin sïoqdï*

باتۇر ئەرلەر (بىر - بىرىنى جەڭگە) چاقىرىشتى،

قىڭغىر كۆز بىلەن قاراشتى،

ھەممە قورال بىلەن توقۇنۇشتى،

قىلىچ قىنغا تەستە سىغدى.

·17 – 465 ،3 – 247 I ·11 – 273 ،20 – 149

ئارىلار ئۇرپەخۇر *ərən arïoq ürpəxür*

ئوچۇ كەكىن ئىرتەخۇر *əqin kəkin irtəxür*

ساقال تۇتۇپ تارتىخۇر *sakal tutup tartïxur*

كۆكسى ارا ئوت تۇتار *kəksi ara ot turar*

ئەرلەر ئېرىغ ھۇرپىيىشەر،

ئۆچ - كەكلىرىنى ئېلىشار،

ساقال تۇتۇپ تارتىشار،

(ئۇلارنىڭ) كۆكسىدە ئوت يانماقتا.

·3 – 306 I ·4 – 181

ئارَنْ ئِيذِبْ سُكا تُرْدِي *ərən ïžïp sökə turdï*

بَشِي بُيْنِنْ سُكا تُرْدِي *baxï boynïn sökə turdï*

ئُفت بُولُبْ بُكا تُرْدِي *uvut bolup bökə turdï*

ئُذُو قَما تبن بَغدِي *užu ķama tipən tïoɣdï*

ئادەملەرنى ئەۋەتىپ تىز چۆكتۈردى،
باش، بوينىنى سوقۇپ تۈردى،
ئۈيلىشىپ مۆكۈپ تۈردى،
مېنى قوغلىما دەپ بويۇن ئەگدى.
·7 – 318 III ·16 – 862

ئارَنْ قَمُغْ ارْتَدِي نانْكْ لَرْ ئُذُو *ərən ķamuoɣ artadï nəɲlər užu*

تَقارْ كُرُبْ ئُسنْ لَيُو اَسْ كا جُقارْ *tavar kөrüp uslayu əskə qoķar*

نەرسە قوغلىشىپ، ھەممە ئادەم ئادىدى،
تاۋار كۆرسە، تاپقۇشتەك تاپقا ئېتىلىدۇ.
·11 – 22 II ·6 – 416

ئارْدَمْ تِلا ئُكْرَنِين بُلْما كُقازْ *ərdəm tilə өgrənipən bolma küvəz*

ئارْدَمْ سِزِنْ ئُكُنْسا اَنكمكوذا انكار *ərdəmsizin өgünsə əɲməgüžə əɲər*

پەزىلەت تىلە، ئۆگىنىش بىلەن مەغرۇرلانما،
(كىمكى) پەزىلەتسىز تۇرۇپ مەغرۇرلانسا، سىناقتا ھودۇقىدۇ.
·8 – 335 I ·23 – 197

ئارْدِي اَشِنْ تَتُرْغانْ *ərdi axïn taturoɣan*

يَقْلَقْ يَغِغْ قَجُرْغانْ *yavlaķ yaoɣïoɣ ķaquroɣan*

ئُغْرَقْ سُوسِنْ قَيْتَرْغانْ *ooɣraķ süsïn ķaytaroɣan*

بَسْتِي ئُلُمْ اَختَرُو *bastï өlüm ahtaru*

(ئۇ) ئېشىنى تېتىتمىدىغان (ئادەم) ئىدى،
ياۋۇز دۇشمەننى قاچۇرغانىدى،
ئوغراق قوشۇننىنى قايتۇرغانىدى،
(ئۇنى) ئۆلۈم ئاغدۇرۇپ باستى (يىقىتتى).
·5 – 670 I ·15 – 390

ərdi axïn taturoɣan اَرْدِي اَشِنْ تَتُرْغانْ

yavlak yaoɣïoɣ kataroɣan يَفْلَقْ يَغِغْ قَتَرْغانْ

boynïn tutup kəžiroɣan بُيْنِنْ تُتُبْ قَذِرْغانْ

bastï ɵlüm aoɣtaru بَسْتِ اُلُمْ اَغْتَرُو

ئۇ ئېشىنى تېتىتقان (ئادەم) ئىدى،
ياۋۇز دۇشمەننى قايتۇرغانىدى.
بوينىنى تۇتۇپ قايرىغانىدى،
ئۇنى ئۆلۈم ئاغدۇرۇپ باستى (يىقىتتى).
5 – 97 II 6 – 457.

ərdi oza ərənlər اَرْدِي اُزا اَرَنْ لارْ

ərdəm bəgi bilik taoɣ اَرْدَمْ بَكِي بِلِكْ تاغْ

aydï ükük ügütlər اَيْدِي اُكُشْ اُكُتْلارْ

kɵŋlüm bolur aŋar saoɣ كُنْكُلُمْ بُلُرْ اَنكَرْ ساغْ

ئۆتمۈشتە (شۇنداق) ئادەملەر بار ئىدى:
(ئۇلار) تاغدەك بىلىملىك، پەزىلەت ئىگىلىرى ئىدى.
(ئۇلار) نۇرغۇن ئۇگۇت ـ نەسىھەتلەرنى ئېيتتى،
ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆڭلۈم ئېچىلىپ كېتىدۇ.
10 – 120 I 26 – 77.

ərtix suvï yəməki اَرْتِشْ سُقِي يِماكِي

sïtoɣap tutar biləki سِتْغَبْ تُتَرْ بِلاكِي

kürmət anïŋ yürəki كُرْمَتْ اَنِكْ يُراكِي

kəlgəlimət irkixür كَلْكالِمَتْ اِرْكِشُورْ

ئېرتىش سۇيى (بويىدىكى) يەمەكلەر،
بىلەكلىرىنى شىمايلاۋاتىدۇ،
(ئۇلار) يۈرەكلىرىنى قاپتەك قىلىشىپ،
(بىزگە) كەلگىلى توپلىنىشماقتا.
14 – 425 I 24 – 248.

ətil suvï akқa turur — اَتِلْ سُقِى اَقا تُرُورْ
қaya tüpi қaқa turur — قَيا تُبِي قَقا تُرُورْ
balïқ təlim baқa turur — بَلِيقْ تَلِيم بَقا تُرُورْ
kөlüŋ takï küxərür — كُولُونْكْ تَقِي كُشارُورْ

ئېدىل سۇيى ئېقىپ تۇرار،
قىيالارنىڭ تۇۋىگە سوقۇپ تۇرار،
بېلىق، پاقا تولۇپ تۇرار،
كۆلچەك تېخى تېشىپ تۇرار.

·9 – 100 I ·14 – 66

əvin barқïn satïoqsadï — اَفِنْ بَرْقِنْ سَتِغْسادِي
yuluoq bạrip yazïoqsadï — يُلُغْ بِيرِبْ يَرِغْسادِي
tirig ərsə turuoqsadï — تِرِكْ اَرْسا تُرُغْسادِي
aŋar saқïnq küni tuoqdï — اَنكَرْ ساقِنجْ كُنِي تُغْدِي

ئۆي - جايىنى ساتماقچى بولدى،
تۆلەم بېرىپ قۇتۇلماقچى بولدى؛
تىرىك بولۇپ تۇرغۇسى كەلدى،
ئۇنىڭغا قايغۇ كۈنى تۇغدى.

·1 – 455 III ·10 – 935

اِلْتِبْ تَرِغْ قُذْمَدِي — əltip tarïoq қożmadï — ئاشلىقنى توشۇپ قويمىدى،
سِجْغانْ تَقِي سِقِرْقانْ — sïqoqan takï sïқïrқan — چاشقان بىلەن تۆلۈمچاشقان،
كِزْلَبْ نالُكْ كُتَرْسَنْ — kizləp nələk kütərsən — نېمىسىنى يوشۇراتتىڭ،
اَمْدِي اَنِي قِسِرْقانْ — əmdi anï қisïrқan — ئەمدى ئۇنى قىزغان.

·3 – 383 II ·13 – 605

اِشْتِبْ اَتا اَنانْكْ نِكْ سَقْلَرِنِ قَدِرْما — ə̣xtip ata anaŋnïŋ savlarïnï қadïrma
نَنْكْ قُبْ بُلُبْ كُقَزْلِكْ قِلْنِبْ يَنا قُتُرْما — nəŋ қut bulup kөvəzlik kïlnïp yana қuturma

[ئاتا - ئاناڭنىڭ نەسىھەتلىرىنى ئاڭلا، (ئۇنى) قايتۇرما،
دۇنيا ۋە بەخت تېپىپ قالساڭ، تەكەببۇرلىشىپ، قۇترىما].

·4 – 385 I ·10 – 660

بَقْمَسْ بُدُنْ سَۋُكْ سُزْ — *bakmas bodun səvüksüz*

يُدْقِي يُدِي سَرَنْقا — *burkï yüżi saranka*

قَزْغَنْ اِلِجْ تُزُنْلُكْ — *kazoqan olïq tüzünlük*

قَلْسُنْ جَقِنْكْ يَرِنْقا — *kalsun qavïŋ yarïnka*

خەلق سۆيگۈمسىز -

تۇرتۈك چىراي، بېخىلغا قارىمايدۇ،

ئوغۇلچىقىم! تۇزۇتلۇك بولغىن،

داڭقىڭ كەلگۈسىگە قالسۇن.

.3 – 364 II .16 – 594

بَلْحِقْ بَلِقْ يُغْرُلُورْ — *balqïk balïk yuoqrulur* — لاي - پاتقاقلار يۇغۇرۇلار،

جِغايْ يَقُزْ يِغْرِلُورْ — *qïoqay yavuz yïoqrïlur* — يوقسۇل - يوپۇن دۈگدىيەر،

اَرْنَكَكْ لَرِي اُغْرُلُورْ — *ərŋəkləri oqrulur* — بارماقلىرى ئۈيۈشار،

اُذْغُجْ بِلا اَقْرِشُورْ — *ożoquq bilə əvrixür* — كىچىككىنە چوغ بىلەن ھەپىلىشەر.

.17 – 329 I .16 – 194

بَرْدِي اَرَنْ قُنُقْ بُلِبْ قُتْقا سُقارْ — *bardï ərən konuk bulïp kutka sakar*

قَلْدِي اَلِغْ اُيُقْ كُرُبْ اَقْنِي يِقارْ — *kaldï alïq uyuk kөrüp əvni yïkar*

مېھمان كەلسە، قۇت دەپ بىلەر ئەرلەر كەتتى،

قارا كۆرۈپ ئۆينى چۈۋار پەسلەر قالدى.

.16 – 498 I .2 – 292

بَرْدِي اَرَنْ قُنُقْ كُرُبْ قُتْقا سُقارْ — *bardï ərən konuk kurüp kutka sokar*

قَلْدِي يَقُزْ اُيُقْ كُرُبْ اَقْنِي يِقارْ — *kaldï yavuz uyuk kөrüp əvni yïkar*

مېھمان كەلسە، قۇت دەپ بىلەر ئەرلەر كەتتى،

قارا كۆرسە، ئۆينى چۈۋار پەسلەر قالدى.

.3 – 115 I .26 – 74

بَرْدِي كُوزُومْ يَرُوقِي	*bardï køzüm yaruqï*	كۆزۈمنىڭ يورۇقى كەتتى،
اَلْدِي اُوزُمْ قُنُقِي	*aldï øzüm qonuqï*	جېنىمنى ئالدى،
قَنْدا اَرِنْجْ قَنِيقِي	*qanda ərinq qanïqï*	ئۇ قەيەردە بولغاي،
اَمْدِي اُودِينْ اُوذْغُرُورْ	*ərndi udïn ożoqurur*	ئەمدى ئۇيقۇدىن ئويغىتار.

·6 – 65 I ·7 – 47

بَرْدِي سَنكا ياكْ اُوتْرُو تُتُبْ بالْ	*bardï saŋa yək utru tutup bal*	
بَرْجِنْ كَذِبَنْ تَلُو يُقْغا بُلُبْ قالْ	*barqïn kəžipən tələ yuvoqa bolup qal*	

شەيتان سېنى قارشى ئېلىپ بال تۇتتى،
يىپەك كىيدىڭ، چۇشەنمىدىڭ، ئەقىلسىز بولۇپ قال.

·13 – 213 III ·19 – 805

بَرْدِنكْ تَلُكْ اَيْمَدِنكْ	*bardïŋ nələk aymadïŋ*	
كِيرُو كُرُبْ قَيْمَدِنكْ	*kərü kørüp qaymadïŋ*	
كنكل برو يَيْمَدِنكْ	*køŋül bərü yaymadïŋ*	
بُلْدُنكْ اَرِنْجْ بُلْمَغُو	*bolduŋ ərinq bolmaoqu*	

نېمىشقا كەتكەنلىكىڭنى ئېيتمىدىڭ،
ئارقاڭغا قاراپ قايمىدىڭ،
كۆڭلۈڭنى بىزگە بەرمىدىڭ،
بولمىغۇر بىر نەرسە بولۇپ قالدىڭ.

·13 – 337 III ·18 – 874

بَسْمِلْ سُوسِنْ قُمِتِّي	*basmïl süsin qomïttï*	
بَرْجا كَلِبْ يُمِتِّي	*barqa kəlip yumïttï*	
اَرْسْلَنْ تَبا اَمِتِّي	*arslan taba əmitti*	
قُرْقُبْ بَشِي تَزْكُنُورْ	*qorqup baxï təzginür*	

باسمىل قوشۇنىنى قوزغاتتى،
بارچە كېلىپ توپلاندى،
ئارسلان تەرەپكە يۆنەلدى،
قورقۇپ بېشى ئايلىنار.

·1 – 457 II ·6 – 647

باشې اَنكْ اَلقْتې	*baxï anïŋ alïqtï*
قانې يُزُبْ تُرقتې	*qanï yüzüp turuqtï*
بالِغْ بُلُبْ تَغقْتې	*balïoq bolup taoqïqtï*
اَمْدې اَنې كِمْ يَتارْ	*əmdi anï kim yətər*

ئۇنىڭ ياىسى ئەدىدى،
قېنى جىق ئېقىپ ئۇيىدى،
ياىلىنىپ تاغقا چىقىۋالدى،
ئەمدى ئۇنىڭغا كىم يېتەر؟

·10 – 258 I ·23 – 155

بَكِمْ اُوزِنْ اُغُرْلادې	*bəgim өzin ooqurladï*
يَرغ بيلب اُغُرْلادې	*yaraoq bilip ooqurladï*
اُلُغْ تَنْكْرې اَغِرْلادې	*uluoq təŋri aoqïrladï*
انِن قُت قف تُرى تُغْدې	*anïnkutkïv təri tuoqdï*

بېگىم ئۆزىنى دالدىغا ئالدى،
پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، ئىشنى دەل ۋاقتىدا قىلدى،
ئۇلۇغ تەڭرى ئەزىزلىدى،
شۇنىڭ بىلەن بەخت ـ سائادىتى تۇغۇلدى.

·15 – 395 I ·17 – 231

بَكْلَرْ اَتِنْ اَرْغُرُبْ	*bəglər atïn arqurup*
قَذْغُو اَنِ تُرْغُرُبْ	*kəżoqu anï turoqurup*
مَنْكْزې يُزې سَرْغَرِبْ	*məŋzi yüzi saroqarïp*
كُرْكُمْ اَنكَرْ تُرْتُلُورْ	*kөrküm aŋar türtülür*

[بەگلەر ئېتىنى هارغۇزدى،
قايغۇ ئۇلارنى تۇرغۇزدى،
مەڭزى، يۈزى سارغايدى،
خۇددى زەپەررەڭ سۈرتۈلگەندەك بولدى].

·11 – 633 I ·3 – 369

بَرْدِمْ سَنكا قَلِنكْ *bərdim saŋa kalïŋ* ساڭا قالىدىم،
اَمْدِي مُنِي اَلِنكْ *əmdi munï alïŋ* ئەمدى بۇنى ئېلىڭ،
اَمْكاكْ مَنكْ بِلِنكْ *əmgək mənïŋ bilïŋ* ئەمگەك مېنىڭ، بىلىڭ،
اُغْرَرْ تنكر بَرغلى *oqrar tüŋür baroqalï* قېينىتا: بارغىلى تەييار.

·17 – 507 III ·15 – 965

بَرْمِشْ سَنِكْ بِلْ *bərmix sənïŋ bil*
يَلِنكُقْ تَبَرْ قَرِنْقا *yalïŋuk tapar karïnka*
قَلْمِشْ تَقَرْ اَذِنّكْ *kalmïx tavar ažïnnïŋ*
كِرْسا قَرا اُرُنْقا *kirsə kara orunka*

بىلگىنكى، بەرگىنىڭ ئۆزۈڭنىڭدۇر،
ئادەم قارنى (قورسىقى)غا تاپىدۇ،
قېپقالغان مال كىشىنىڭكى،
قاراڭغۇ يەر (گۆر)گە كىرگەندە.

·13 – 306 III ·10 – 856

بيرِنكْ مَنكا سُوزْكيا *bərïŋ maŋa səzkiyə* ماڭا بىر سۆز (ۋەدە) بېرىڭ،
مَنكْ لِكْ قَرا تُزْقيا *mənlig kara tuzkïya* قارا مەڭلىك گۈزەل يۇزلۈكۈم،
يَلْقِنْ تتار كُزْكيا *yəlvin tutar kəzkiyə* كۆزلىرىڭىز (مېنى) سېغىنىۋالدى،
مُنكُمْ مَنكْ بِلِنكا *muŋum mənïŋ bilïŋə* مۇڭ - زارىمنى بىلىڭا.

·15 – 490 III ·24 – 954

بِلْكا اَرَنْ سَقْلَرِنْ اَلْغِلْ اُكُتْ *bilgə ərən savlarïn alqïl əgüt*
اَذْكُو سَقِغْ اَذْلَسا اُوزْكا سِنكارْ *əžgü savïoq əžləsə əzgə siŋər*

بىلىملىك ئادەملەرنىڭ سۆزلىرىدىن نەسىھەت ئال،
ياخشى سۆز تەسىر قىلسا قەلبكە سىڭەر.

·12 – 211 III ·17 – 804

بِلْكا اَرِكْ اَدْكُو تُتْبْ سُوزِنْ اِشِتْ *bilgə ərig əžgü tutup sözin ạxit*

اَرْذَمِنِي اُكْرَنَبَنْ اِشْقا سُرا *ərżəmini øgrənipən ïxkạ sora*

بىلىملىك ئادەمنى ئىززەتلەپ، سۆزىنى ئىشىت،

پەزىلىتىنى ئۆگىنىپ، ئىشقا ئاشۇر.

·4 – 558 I ·9 – 326

بِلْكا بُكُو يُنْجِيدِي *bilgə bøgü yunqïdï* بىلىملىكلەر، ئاقىللار خارابلاشتى،

اَزُنْ اَتِي يَنْجِدِي *azun əti yanqïdï* دۇنيا (ئۇلارنىڭ) گۆشىنى غاجىلىدى؛

اَرْدَمْ اَتِي تِنْجِدِي *ərdəm əti tïnqïdï* ئەردەم گۆشى بۇزۇلدى،

يِرْكا تَكِبْ سُرْتُلُورْ *yərgə təgip sürtülür* يەرگە تېگىپ سۆرىلەر.

·13 – 414 III ·21 – 913

بِلِكنِي اِرْدَدِمْ *bilikni irdədim* بىلىمنى ئىزدىدىم،

بُكُونِي اُذُرْدُمْ *bøgüni øžürdüm* دانىشمەننى تاللىدىم،

اُزُمْنِي اَذِرْدِمْ *øzümni ažïrdïm* ئۆزۈمنى ئايرىدىم،

يَلْغِلْ اَتِمْ يَزْلِنُورْ *yaloqïl atïm yazlïnur* ئاق ياللىق ئېتىم يېشىكلىك تۇرىدۇ.

·10 – 315 III ·2 – 861

بُلْسا كِمِنكْ اَلْتُنْ كُمُشْ اِرْلا اِتار *bolsa kimiŋ altun kümüx ạrlə ạtər*

اَنْدا بُلُبْ تَنكرىكَرُوا تَبْغِنْ اُتار *anda bolup təŋrigərü tapoqïn øtər*

كىمنىڭ ئالتۇن ـ كۈمۈشى بولسا، ئۆي ـ جاي سالار،

ئاندىن خاتىرجەم بولۇپ خۇداغا سىغىنار.

·13 – 344 III ·7 – 878

بُلْغاقْ اُكُشْ بُلْسا قَجَنْ بِلِكنْكْ يِتارْ *buloqaḳ, üküx bolsa ḳaqan bilikiŋ yitər*

يَنْكْشَقْ تَلِمْ سَيْرَبْ اَنِ تَمْغَقْ قَتارْ *yaŋxaḳ, təlim sayrap anï tamoqaḳ, ḳatar*

قاچانكى ئەنسىزلىك كۆپ بولسا، بىلىمنىڭ يوقىلىدۇ،

قۇرۇق گەپنى تولا قىلساڭ، تاماق قاتىدۇ (قۇرۇيدۇ).

·10 – 610 I ·5 – 356

ئىندېكس

bulmïx nəŋiŋ səvərsən بُلْمِشْ نَنِكْ سَقَرْسَنْ
aḳrun aŋar səvingil اَقْرُنْ اَنكَرْ سَقِنْكِل
barmïx nəŋiŋ saḳïnma بَرْمِشْ نَنِكْ سَقِنْما
azraḳ aŋar ɵküngil اَزْراقْ اَنكَرْ اُكُنْكِل

بار مېلىڭنى سۆيەرسەن،
ئاڭا ئاستا سۆيۈنگىن؛
كەتكەن مېلىڭغا ئېچىنما،
ئاڭا ئازراق ئۆكۈنگىن.

·14 – 492 III ·2 – 956

bulnar mąni ulasḳɵz بُلْنارْ مِنِي اُولاسْ كُوزْ
ḳara məŋin ḳïzïl yüz قَرا مَنكِيزْ قِيزِيلْ يُوزْ
andïn tamar tügəl tüz اَنْدِينْ تَمارْ تُوكالْ تُوزْ
bulnap yana ol ḳaqar بُلْنابْ يَنا اُولْ قَجارْ

ئۇۋلار مېنى خۇمار كۆز،
قارا خاللىق قىزىل يۈز،
تامار ئاندىن تۇغەل ئۆز،
ئۇۋلاپ يەنە ئۇ قاچار.

·1 – 82 I ·23 – 56

buq buq ɵtər səmürgük بُجْ بُجْ اُتَرْ سَمُرْكُوكْ ئۇچ - ئۇچ سايراڭ سۆمۈرگۈك،
boǫzï üqün məŋlənür بُغْزِي اُجُونْ مَنْكْلَنُورْ گېلى ئۈچۈن داناليدۇ.

·7 – 423 II ·28 – 628

bużraq yəmə ḳudurdï بُذرَجْ يَما قُدُرْدِي
alpaoqutïn ɵżürdi اَلْباغُتِنْ اذُرْدِي
süsin yana ḳadïrdï سُوسِنْ يِنا قدِرْدِي
kəlgəlimət irkəxür كَلْكالِمَتْ اِرْكَشُورْ

بۇزراچ يەنە قۇتۇرىدى،
باتۇرلىرىنى تاللىدى،
قوشۇنىنى يەنە قايىرىدى،
كەلمەك بولۇپ توپلىنىۋاتىدۇ.
·1 – 196 I ·28 – 120

اِكْلَدِي مانِكْ اَذاقْ *iglədi mənin ažak*
كُرْمَذِبْ اُغْرِي تُزاقْ *kərməžip oqri tuzak*
اِكْلَدِمْ اَنْدِنْ اُزاقْ *iglədim andin uzak*
اَمْلَكِلْ اَمْدِي تُزاقْ *əmləgil əmdi tuzak*

مېنىڭ ئايىغىم ئاغرىدى،
يوشۇرۇن تۇزاقنى كۆرمەي (ئىلىنىپ قېلىپ)،
ئاندىن ئۇزاق ئاغرىق تارتتىم،
سۆيۈملۈكۈم، ئەمدى ئەملىگىن.
·6 – 493 I ·17 – 288

اِذِمْنِي اُكَرْمَنْ *iżimni əgərmən* ئىگەمنى ماختايمەن،
بِلِكْنِي يُكَرْمَنْ *bilikni bəgərmən* بىلىمنى توپلايمەن،
كُنكُلْنِي تُكَرْمَنْ *kənülni tügərmən* كۆڭۈلنى تۇگىمەن،
اَرْدَمْ اُوزا تُرْلُنُور *ərdəm üzə türlünür* پەزىلەت ئۈستىگە يۆگىلىدۇ.

·3 – 353 II ·5 – 589

اِقِيلاجِمْ اَرِكْ بُلدِي *ikilaqim ərik boldi*
اَرِكْ بُلْغُو يَرِي كُرْدِي *ərik bolqu yəri kərdi*
بُلِتْ اُورُبْ كُوكْ اُرْتُلْدِي *bulit ərüp kək ərtüldi*
تُمَنْ تُورُبْ تُلِي يَغْدِي *tuman turup tolï yaqdï*

تۇلپارىم يۆگۈرۈك بولدى،
يۆگۈرۈك بولۇشنى مۇناسىپ كۆردى،
بۇلۇت چىقىپ كۆك (ئاسمان) قاپلاندى،
تۇمان تۇرۇپ، تولى ياغدى.
·7 – 188 I ·28 – 116

ئېتىم تۇتۇپ قۇدۇ جەلدى
ئانىڭ تۈسىنكىرا يولدى
باخىن ئالىپ قۇدۇ سالدى
بوقۇز ئىلىپ تۈگەل بوقدى

itim tutup kuži qaldi
aniŋ tüsinkira yuldi
baxin alip kuži saldi
boqquz ilip tügəl boqdi

ئېتىم تۇتۇپ تۆۋەن چالدى،
ئۇنىڭ تۆكلىرىنى راسا يۇلدى.
بېشىدىن ئېلىپ تۆۋەنگە قايرىدى،
بوغۇزىدىن چىشلەپ تازا بوغدى.
·11 – 31 II ·12 – 421

ئىڤرىق بېشى قەزلىيۇ
سەغرەق تولو كۆزلىيۇ
سەقىنج قۇدۇ كۆزلىيۇ
تۈن كۈن بىلا سەۋنەلىم

ivrik baxi kazlayu
saqrak tolu kөzləyü
sakinq kuži kizləyü
tün kün bila səvnəlim

ئىۋرىق بېشى غاز (بويىنى)غا ئوخشاپ (تۇرماقتا)،
ساغىر تولۇپ كۆزگە ئوخشاپ (تۇرماقتا).
قايغۇنى چوڭقۇر كۆمۈۋېتىپ،
كېچە ـ كۈندۈز سۆيۈنەيلى.
·15 – 135 I ·2 – 86

ئىشى ئانىڭ ئارتىپ
ئوغرەق بىلا ئۇرتىپ
بويۇن ئالىپ قازرىپ
تۇتقۇن ئالىپ قۇل ساتار

ixi aniŋ artaxip
oqrak bilə ərtəxip
boynin alip kažrixip
tutqun alip kul satar

ئۇنىڭ ئىشى بۇزۇلۇپ،
ئوغراق بىلەن ئۆرتىشىپ (ئوت قويۇشۇپ)،
بوينىنى ئېلىپ قايرىشىپ،
تۇتقۇن ئېلىپ قۇل ساتىدۇ.
·13 – 315 II ·4 – 569

ïżu bạrip boxuttum اِذُو بِيرِبْ بُشُتُّمْ
tavar yuluoq taxuttum تَقارْ يُولُغْ تَشُتُّمْ
ərən əssin əxüttüm اَرَنْ اَسّنْ اَشُتُّمْ
yükün barqa ɵzi qïoqdï يُكُنْ بَرْجا اُزِي جغْدِي

ئەركىلىك بېرىپ بوشاتتىم،
تۆلەم مالنى توشۇتتۇم،
ئەر گۈناھىنى ياپتۇردۇم،
يۈكىنى پۈتۈنلەي ئۆزى چىگدى.

·12 – 282 I ·5 – 168

kəldi əsin əsnəyü كَلْدِي اَسِنْ اَسْنَيُو
kạżka tügəl üsnəyü قاذْقا تُكَلْ اُسْنَيُو
kirdi bodunkạsnayu كِرْدِي بُدُونْ قُسْنَيُو
kạra bulït kɵkrəxür قَرا بُلِتْ كُكْرَشُورْ

غۇر - غۇر شامال ئەسىدى،
ئۇ پۈتۈنلەي شۇرغانغا ئوخشايتتى،
خەلق تىترىشىپ كەتتى،
قارا بۇلۇت گۈركىرىشەر.

·15 – 201 III ؛11 – 322 II ·2 – 799 ،2 – 573

kəldi bərü arturu كَلْدِي بَرُو اَرْتُرُ
bạrdi ạlin arturu بِيرْدِي اِيلِنْ اَرْتُرُ
mundakạlïp olturu مُنْدا قَلِبْ اُلْتُرُو
bügri bolup ün pütər بُكْرِي بُلُبْ اُنْ بُتارْ

ھەددىدىن ئېشىپ بېرى (بىز تەرەپكە) كەلدى،
ئېلىنى ئۇستىلەپ بەردى،
بۇ يەردە ئۇنى پۈتۈپ،
مۇكچىيىپ ئولتۇرۇپتۇ.

·9 – 294 I ·25 – 174

كَلْدِي مَنكا تاتْ *kəldi maŋa tat* كەلدى ماڭا تات،
اَيْدِمْ اَمْدِي ياتْ *aydïm əmdi yat* ئېيتتىم ئەمدى يات.
قُشْقا بُلُبْ اَتْ *qušqa bolup ət* قۇشقا بولۇپ ئەت،
سَنِي تِلاْر اُسْ بُرِي *səni tilər us bœri* سېنى تىلەر ئۇس، بۆرى.

·5 – 51 I ·6 – 39

كَلْنكِزْ لَيُو اَقْتِمِزْ *kəlŋizləyü aqtïmïz* كەلكۈن بولۇپ ئاقتۇق،
كَنْدْلَرْ اُزا جِقْتِمِزْ *kəndlər üzə qïqtïmïz* كەنتلەرنىڭ ئۈستىگە چىقتۇق،
فُرْخَنْ اَڤِنْ يِقْتِمِزْ *furhan əvin yïqtïmïz* بۇتخانىنى يىقتتۇق،
بُرْخَنْ اُزا سِجْتِمِزْ *burhan üzə siqtïmïz* بۇت ئۈستىگە چىچتۇق.

·5 – 448 I ·12 – 262

كَلْسا اَبَنْكْ تَرْكَنِمْ *kəlsə abaŋ tərkənim*
اَتِلْكَمَتْ تُرْكُنِمْ *ətilgəmət tørkünim*
يَذِلْمَغَىْ تَرْكِنِمْ *yażïlmaoqay tərkinim*
اَمْدِي جَرِكْ جَرْكَشُورْ *əmdi qərik qərkəxür*

ئەگەر تەركەنىم كەلسە،
تۆركۈنۈم ئۇڭۇشلىدۇ،
توپۇم (جامائىتىم) چېچىلىپ كەتمەيدۇ،
ئەمدى چېرىك سەپ تارتماقتا.

·5 – 576 I ·17 – 336

كَلْسا اَبَنْكْ تَرْكَنِمْ *kəslə abaŋ tərkənim*
اِيتِلْكَمَتْ تُرْكُنُمْ *ətilgəmət tørkünüm*
تَرِلْمَغَىْ تُرْكُنُمْ *tarïlmaoqay tørkünüm*
اَمْدِي جَرِكْ جَرْكَشُورْ *əmdi qərik qərkəxür*

ئەگەر تەركەنىم كەلسە،
تۆركۈنۈم ئۇڭۇشلىدۇ.
توپۇم (جامائىتىم) چېچىلىپ كەتمەيدۇ،
ئەمدى چېرىك سەپ تارتماقتا.

·15 – 300 II ·9 – 561

كَلْسا كِشي اَتْما اَنكارْ اُرْتَرْ كُلا
بَقّلْ اَنكارْ اَذْكُولُكُنْ اَغْزِنْ كُلا

kəlsə kixi atma aŋar ərtər külə
bakkïl aŋar əžgülükün aoqzïn külə

(ساڭا بىر) كىشى كەلسە، ئۇنىڭ (يۇزى)غا ئۆرتەيدىغان
كۈل چاچما، ئۇنىڭغا ياخشىلىق بىلەن كۆلۈپ قارا.

·5 – 174 I ·10 – 108

كَلْسا قَلي قَتغْلِقْ
اَرْتَرْ تَيُو سَرِنْكِلْ
اُذْلك ايشِنْ بِلِبْ تُرْ
اَنْجا اَنكَرْ تِرَنْكِلْ

kəlsə kalï katïoqlïk
ərtər təyü səringil
əžlək ïxïn bilip tur
anqa aŋar tirəngil

ساڭا قاتتىق كۈن كەلسە،
بۇمۇ كېتەر دەپ سەۋر قىل،
زامانىڭ ئىشىنى بىلىپ تۇر،
ئۇنىڭغا شۇنچىلىك تىرەنگىن (تاقابىل تۇر).

·10 – 321 III ·16 – 864

كَلْسا قَلي يَرْلِغْ بُلُبْ يُنْجِخْ اُما
كَلْدُرْ اَنْقْ بُلْمِيشْ اَشِغْ تُتْما اُما

kəlsə kalï yarlïoq bolup yunqïoq uma
kəldür anuk bolmïx axïoq tutma uma

(ساڭا) يوقسۇل بىر مېھمان ھاجىتى چۈشۈپ كېلىپ قالسا،
تەييار بولغان ئاشنى (ئالدىغا) كەلتۈر، ئۇنى كۆتتۈرمە.

·15 – 124 I ·15 – 80

كَلْسا سَنكا يُلْغِرا
اُوذُنْ اَنِ اُذْغُرا
بَرْسُنْ نَرُو قَذْغُرا
سَتّي مَنِڭْ ايمِي

kəlsə saŋa yoloqïra
užun anï ožoqura
barsun nərü kažoqura
sattï mənin ayïmï

ساڭا يولدا يولۇقسا،
ئۇيقۇدىن ئۇنى ئويغىتىپ قوي،
قايغۇرۇپ نېرى كەتسۇن،
مېنىڭ خىزمەتچىمنى ساتتى.

· II 276 –3 ·12 – 548

كَلْسا اُما تُشُرْ كِلْ تِنْسُنْ اَنِكْ اَرُقْلُقْ
اَرْبا سَمَنْ يَعُتْغِلْ بُلْسُنْ اَتِي يَرُقْلُقْ

kəlsə uma tüxürgil tinsun anïŋ arukluq
arpa saman yaoqutoqïl bulsun atï yarukluq

مېهمان كەلسە چۈشۈرگىن، ئۇنىڭ ھاردۇقى چىقسۇن،
ئارپا، سامان كەلتۈرگىن، ئېتى يالتىراپ كەتسۇن (راھەت تاپسۇن).

·5 – 463 II ·9 – 650

كَجا تُورُبْ يُرِرْ اَرْدِمْ — *kəqə turup yorïr ərdim*
قَرا قِزِلْ بُرِي كُرْدُمْ — *qara qïzïl bəri kərdüm*
قَتِغْ يانِ قُرا كُرْدُمْ — *qatïoq yanï qura kərdüm*
قَيا كُورُبْ بَقُو اَغْدِي — *qaya kərüp baqu aoqdï*

كېچىدە تۇرۇپ يۇرەر ئىدىم،
قارا، قىزىل بۆرە كۆردۈم،
قاتتىق يانى قۇرۇپ كۆردۈم،
قىيا بېقىپ دۆڭگە قاچتى.

·3 – 303 III ·14 – 854

كِمِي اِجْرا اُلْدُرُوبْ — *kəmi iqrə oldurup* — كىمە ئىچىگە ئولتۇرۇپ،
اِلا سُقْنْ كَجْتِمِيزْ — *ila suvïn kəqtimiz* — ئىلى سۇينى كەچتۇق بىز،
اُيْغُرْ تَبا بَشْلَنِبْ — *uyoqur taba baxlanïp* — ئۇيغۇر تەرەپكە يۈزلىنىپ،
مِنْكَلَقْ اِيلِنْ اَجْتِمِيزْ — *mïŋlaq əlin aqtïmïz* — مىڭلاق ئېلىنى ئاچتۇق بىز.

·1 – 324 III ·23 – 865

كِمْ اَيِبْ اِشْتُرْ قُلاقْ — *kim ayïp əxtür qulaq*
اَيْ اَفِي اَرْتُجْ بُتاقْ — *ay əvi artuq putaq*

كىم ئېيتىپ، (قانداق) قۇلاق ئىشىتكەنكى،
ئاينىڭ ئۆيى ئارتۇچ پۈتىقى (دەپ).

·3 – 489 I ·9 – 286

كِچِكْ بُلُبْ ياغِنِ يِرْكُو اَماسْ *kiqik bulup yaoƣïnï yəṛgü əməs*

اَذْكَرْمَذِبْ قُذْسا اَنِ ايلْنِ قُنارْ *əžgərməžip koždsa anï əlni kunar*

دۇشمەننى كىچىك كۆرۈپ سەل چاغلىماسلىق كېرەك،

ئۇنى كۆزگە ئىلماي قويسا، ئەلنى تارتىۋالىدۇ.

·15 – 38 II ·17 – 425

كِزْلَبْ تُتَرْ سَقُكْ لُكْ اَذْرِشْ كُنِ بَلْكُرارْ

بَشْلِغْ كُزُكْ يَيْسَما ياشِي اَنِكْ سَقْرُقارْ

kizləp tutar səvüklük ažrïx küni bəlgürər

baxlïoƣ kөzüg yapsama yaxï anïŋ savrukar

يوشۇرۇن تۇتۇلغان مۇھەببەت ئايرىلىش كۈنى ئاشكارا بولىدۇ،

يارىلىق كۆزنى ياپسىمۇ، ئۇنىڭ يېشى تۆكۈلىدۇ.

·13 – 243 II ·18 – 531

كُلُمْ قُومِي قُبْسا قَلِي تامِغْ اِتارْ *kөlümkumï kopsakalï tamïoƣ itər*

كُرْسا اَنِ بِلْكا كِشِي سُوزْكا بُتارْ *kөrsə anï bilgəkixi səzgə pütər*

كۆلۈم (سۈيى) دولقۇنلىسا، تامنى ئىتتىرەر،

ئۇنى ئاقىل كىشى كۆرسە سۆزگە پۈتەر.

·16 – 187 III ·17 – 791

كُنكْلِي كُيُبْ قانِ قُرِبْ اَغْزِي اَجِبْ قتغرارْ

سِزْغُرْغَلِرْ اُذُكْ لَرْ اَسِّزْ يُزِي بُرْقَرارْ

kөŋli kөyüp kanï kurïp aoƣzï aqïp katoƣurar

sïzoƣuroƣalïr üžiklər əssiz yüzi burkurar

يۈرەك ـ باغرى كۆيۈپ، قېنى قۇرۇپ،

ئاغزىنى ئېچىپ قاقاقلاپ كۈلدى،

ئىشق ـ مۇھەببەت سەۋداسى ئۇنى سىزدۇرۇۋېتەي دېدى،

ئىست، ئۇنىڭ سۈنغان چىرايىغا.

·6 – 268 II ·13 – 544

كُنْكُلُمْ اَنكَرْ قَيْنَيُو — *kөŋlüm aŋar ķaynayu*
اِجْتِنْ اَنكَرْ اُيْنَيُو — *iqtin aŋar oynayu*
كَلْدِي مَنكا بُيْنَيُو — *kəldi maŋa boynayu*
اُيْنَبْ مَنِي اَرْغُرُرْ — *oynap məni arөqurur*

كۆڭلۈم ئۇنىڭغا قاياپ (جۇش ئۇرۇپ)،
ئىچتىن (ئۆينىڭ ئىچىدە) ئۇنىڭ بىلەن ئويناپ،
كەلدى ماڭا نازلىنىپ،
ئويناپ مېنى هارغۇزار.

·8 – 301 I ·19 – 178

كُنكُلُمْ اِجنْ اُرْتَدِي — *kөŋlüm iqin өrtədi*
يتميش يشغ قَرْتَدِي — *bitmix baxïөŋ ķartadï*
كَجْمِشْ اذُكْ اِرْتَدِي — *kəqmix üżük irtədi*
تُنْ كُنْ كجب اِرْتَلُورْ — *tün kün kəqip irtəlür*

كۆڭلۈم ئىچى (يۈرەك - باغرىم)نى ئۆرتىدى،
پۈتكەن يارىنى تاتلىدى،
كەچكەن (ئۆتكەن) ئۈدۈك (ئىشق)نى ئىزدىدى (ئەسلىدى)،
كېچە - كۈندۈز ئىزدىنەر.

·3 – 326 I ·16 – 192

كُنكُلْ كِمِنكْ بُلْسا قَلِي يُوقْ جغايْ — *kөŋül kimiŋ bolsa ķalï yoķ qïөay*
قِلْسا كُجُنْ بُلْمَسْ اَنِي تُقْ بايْ — *ķïlsa küqün bolmas anï toķ bay*

كىمنىڭ كۆڭلى ئەگەر كەمبەغەل بولسا،
ئۇنى كۈچ بىلەن باي قىلىپ بولماس.

·8 – 328 III ·13 – 868

كُرْدِي مَنِي اَمْلَيُو — *kөrdi məni əmləyü*
بَقْتِي مَنكا اِمْلَيُو — *baķtï maŋa imləyü*
قَلْدِمْ كُنكُلْ تُمْلِيُو — *ķaldïm kөŋül tumlïyu*
قَدْغُو مَنِي تُرْغُرُورْ — *ķadөqu məni turөqurur*

كۆرۈپ مېنى ئەملىدى،
ماڭا قاراپ ئىملىدى،
كۆڭلۈم توڭلىغان پېتى قالدىم،
قايغۇ مېنى هارغۇزىدۇ.

·6 – 403 III ·2 – 908

kөrklüg tonuoɳ өzüŋgə كُورْكْلُوكْ تُنُوغْ اُوزُنْكْ كا
tatlïoɳ axïoɳ ażïnkа تَتْلِيغْ اَشِيغْ اَذِينْقا
tutoɳïl kонuk aoɳïrlïoɳ تُوتْغِيلْ قُنُوقْ اَغِيرْلِيغْ
yażsun qavïŋ bożunkа يَذْسُونْ جَقِينْكْ بُذُنْقا

كۆركەم تونىنى ئۆزۈڭگە (قالدۇر)،
تاتلىق ئاشنى ئۆزگىگە،
مېھماننى ئىززەتلە،
داڭقىڭنى ئەلگە يايسۇن.

·15 – 63 I ·12 – 46

kөrüp nəqük kaqmadïŋ كُرُبْ نَجُكْ قَجْمَدِنْكْ
yamar suvïn kəqmədiŋ يَمَرْ سُقِنْ كَجْمَدِنْكْ
tavarïŋnï saqmadïŋ تَقارِنْكِنِي سَجْمَدِنْكْ
yəsün səni ār bөri يِيسُونْ سَنِي اَارْ بُرِي

كۆرۈپ نېچۈك قاچمىدىڭ،
يامان سۈيىن كەچمىدىڭ،
تاۋىرىڭنى چاچمىدىڭ،
يېسۇن سېنى يال بۆرە.

·3 – 109 I ·9 – 71

kөzüm yaxï savrukqup kożï akar كُوزُمْ يَشِي سَقْرُقُبْ قُوذِي اَقارْ
bilnip azun əmgəkin tügəl ukar بِلْنِبْ اَزُونْ اَمْكَكِنْ تُوكَلْ اُقارْ

كۆزۈمنىڭ يېشى شۇرقىراپ تۆۋەنگە ئاقىدۇ،
دۇنيانىڭ پۈتكۈل جاپا ـ ئەمگەكلىرىنى بىلىپ.

·16 – 330 II ·16 – 577

küglər kamuoɳ tüzüldi كُوكْلَرْ قَمُغْ تُزُلْدِي كۆيلەر تولۇق تۈزۈلدى،
ïvrïk iżix tizildi اَقْرِقْ اِذِشْ تِزِلْدِي ئىۋرىق، ئىدىش تىزىلدى،
sənsiz өzüm üzəldi سَنْسِزْ اُزُمْ اُزَلْدِي سەنسىز ئۆزۈمكم ئۈزۈلدى،
kəlgil amul oynalïm كَلْكِلْ اَمُلْ اُيْنَلَمْ كەل، خاتىرجەم ئويناىلى.

·3 – 181 III ·4 – 788

külsə kixi atma anar ərtər külə كُلْسا كِشِي اَتْما اَنكَرْ اُرْتَرْ كُلا
bakkïl anar əžgülükün aoqzïn kulə بَقّلْ اَنكَر اَذْكُولُكُنْ اَغْزِنْ كُلا

كىشى (ساڭا قاراپ) كۈلسە، ئۇنىڭ (يۈزى)غا ئۆرتەيدىغان كۈل چاچما، ئۇنىڭغا ياخشىلىق بىلەن كۈلۈپ قارا.

·10 – 34 II ·6 – 423

külsə kixi yüziŋə كُلْسا كِشِي يُزِينكا
kərklüg yüzin kərüngil كُرْكْلُكْ يُزِنْ كُرُنْكِلْ
yavlak kəžəz tïlïŋnï يَقْلَقْ كُذَزْ تِلنكْنِ
əžgü savïoq tiləngil اَذْكُو سَقِغْ تِلَنْكِلْ

بىرەر كىشى ساڭا كۈلۈپ قارىسا،
(سەنمۇ) ئوچۇق چىراي كۆرسەت؛
يامان سۆزدىن تىلىڭنى تارت،
ياخشى سۆز بىلەن شۆھرەت قازىنىشنى تىلىگىن.

·1 – 58 III ·22 – 723

küqəndi biləkim كُجَنْدِي بِلاكِمْ
yaoqudï tiləkim يَغُودِي تِيلاكِمْ
təlindi bilikim تَلِنْدِي بِلِيكِمْ
təgrüp anar qərtilür تَكْرُبْ اَنكَرْ جَرْتِلُورْ

بىلكىم كۈچەندى،
تىلىكىم يېقىنلاشتى.
بىلىمىم بۇلىقى ئېچىلدى،
ئۇنىڭغا يېتىپ يوقىلدۇ.

·11 – 209 II ·23 – 513

küqi təŋi tokïxtï كُجِي تَنكِي تُقشْتِ
ooqux konum okuxtï اُغُشْ قُونُمْ اُقُشْتِ
qərik taba yakïxtï جَرِكْ تَبا يَقشْتِ
birgə kəlip oq utar بِرْكا كَلِبْ اُجْ اُتارْ

كۇچى يەتكۇچە توقۇنۇشتى،
ئۇرۇق- جەمەتىنى چاقىرىشتى.
چېرىك تەرەپكە يېقىنلاشتى،
بىللە كېلىپ ئۆچ ئالار.
·8 – 140 II ·8 – 479

ķaķlar ķamuoŋ kөlərdi قَقْلارْ قَمُغْ كُلَرْدِ
taoŋlar baxï ilərdi تَغْلارْ بَشِ اِلَرْدِ
azun tünï yïlïrdï اَزُنْ تِنِ يِلِرْدِ
tütü qəqək qərkəxür توتو جَحَكْ جَرْكَشُورْ

قاقلار پۇتۇنلەي كۆلگە ئايلاندى،
تاغلارنىڭ بېشى (كۆزگە) ئىلىندى،
دۇنيانىڭ تىنىقى ئىللىدى،
تۇرلۇك چېچەكلەر تىزىلدى.
·3 – 412 II ·9 – 242 I ·22 – 621 ،2 – 147

ķanï akïp yuxuldï قانِ اَقبْ يُشُلْدِ
ķapï ķamuoŋ təxildi قاپِ قَمُغْ تَشِلْدِ
өlüg bilə ķoxuldï اُلُكْ بِلا قُشُلْدِ
tuoŋmïx küni ux patar تُغْمِشْ كُنِ اُشْ بَتارْ

قېنى ئېقىپ تۆكۈلدى،
قېپى پۇتۇنلەي تېشىلدى.
ئۆلۈك بىلەن قوشۇلدى،
تۇغقان كۈنى (قۇياشى) ئەمدى پاتىدۇ.
·14 – 178 II ·17 – 498

ķanqa bardïŋ əy ooŋul قَنْجا بَرْدِنْكْ اَىْ اُغُلْ
ərdiŋ munda inq amul اَرْدِنْكْ مُنْدا اِنْجْ اَمُلْ
attïn əmdi sən tüŋül اَتّنْ اَمْدِ سَنْ تونكولْ
ķïldïŋ ərsə ķïlmaoŋü قيلدينك ارسا قيلماغُو

ئەي ئوغۇل، نەگە كەتتىڭ،
بۇ يەردە تىنچ - خاتىرجەم ئىدىڭ،
ئەمدى سەن ئاتتىن ئۈمىدىڭنى ئۈز،
قىلمايدىغان (ئىش)نى قىلىپ قويدۇڭ.
·3 – 102 I ·11 – 67

قَجَنْ كُرْسا اَنِي تُرْكْ *qaqan kərsə anï türk*
بذُنْ اَنْغا اَنكْ اَيْدَجِي *bożun anoqa anïŋ aydaqï*
مُنكَر تَكِرْ اُلغُلْقْ *muŋar təgir uluoqluq*
مُنْدا نَرُو كَسْلِنُورْ *munda nərü kəslinür*

قاچان ئۇنى تۈرك دەپ تونۇسا،
خەلق ئۇنىڭغا شۇنى ئېيتىدۇ:
بۇنىڭغا ئۇلۇغلۇق تېگىدۇ،
بۇنىڭدىن باشقىسىغا ئاشمايدۇ.
·12 – 457 I ·25 – 267

قارْ بُوزْ قَمُغْ اَرُشْدِي *ar buz qamuoq ərüxdi*
تَغْلارْ سُقِي اَقِشْدِي *taoqlar suvï aqïxdï*
كُكْشِنْ بُلتْ اُرُشْدِي *kөkxin bulït ərüxdi*
قَيْغُقْ بُلُبْ اَكْرِشُورْ *qayoquq bolup əgrixür*

قار، مۇز تامام ئېرىشتى،
تاغلار سۇيى ئېقىشتى،
كۆكۈچ بۇلۇت (لار) ئۆرلەشتى،
قېيىق بولۇپ ئايلىنار.
·1 – 251 I ·25 – 151

قَرا تُونُكْ كَجُرْسادِمْ *qara tünüg kəqürsədim*
اَغِرْ اُونِي اُجُرْسادِمْ *aoqïr unï uqursadïm*
يَتِيكانِكْ قَجُرْسادِمْ *yətikənig qaqar sadïm*
سَقِشْ اِجْرا كُنُمْ تُغْدِي *saqïx iqrə künüm tuoqdï*

قاراڭغۇ كېچىنىڭ ئۆتۈپ كېتىشىنى تىلىدىم،
ئېغىر ئۇيقۇنى قاچۇرۇشنى تىلىدىم،
يەتكەن يۇلتۇزنى قايتا ـ قايتا سانىدىم،
ساناش ئىچىدە كۈندۈزۈمنىڭ قۇياشى تۇغدى.
·15 – 340 III ·6 – 876

kardunï yinqü sakïnmaŋ قَرْدُونِي يِنْجُو سَقِنْمانْڭْ
tuzoqunï manqu sazinməŋ تُزْغُونِي مَنْجُو سِزِنْمانْڭْ
bulmaduk nəŋgə səvinməŋ بُلْمادُقْ نانْڭْ كا سَقِنْمانْڭْ
bilgələr anï yarər بِلْكالارْ اَنِي يِيرارْ

مۇز دانىچىسىنى ئۇنچە ھېسابلىماڭ،
سوۋغاتنى مانچا دەپ سەزمەڭ،
ئېرىشمىگەن نەرسىگە سۆيۈنمەڭ،
بىلىملىك (كىشى)لەر ئۇنى ياقتۇرمايدۇ.
·1 – 547 I ·22 – 319

قَرْغا قَلِي بِلْسا مُنِكنْ اُلْ بُزْ سُقارْ
اَڤْجِي يَشِبْ تُزَقْ تَبا مَنْكْكا يَقارْ

karoqa kalï bilsə muŋïn ol buz sokar
avqï yaxïp tuzak taba məŋgə yakar

قارغا (ئاچلىق ـ تەشنالىق) دەردىنى بىلسە، ئۇ مۇز چوقۇيدۇ،
ئوۋچى يوشۇرۇنۇپ ياتسا، تۇزاقتىكى دانغا يېقىنلىشىدۇ.
·3 – 555 I ·15 – 324

katun sïnï quoqïladï قَتُنْ سِينِي جُغِيلادِي
taŋut bəgin yaoqïladï تَنكُتْ باكِنْ يَغِيلادِي
kanï akïp zaoqïladï قَنِي اَقِبْ ژَغِيلادِي
boyun suvïnkïzïl saoqdï بُيُنْ سُوقِنْ قِزِلْ سَغْدِي

قاتۇن سىنى چۈرقىرىدى،
تاڭغۇت بېگى (بىلەن) دۇشمەنلەشتى؛
قېنى ئېقىپ شارقىرىدى،
بويۇن سۈيىنى قىزىل ساغدى.
·15 – 442 III ·17 – 928

قِقْرِبْ اَتِغْ كَمْشَلِمْ — *kïkrïp atïoɣ kəmxəlim*
قَلْقَنْ سُنْكُونْ جُمْشَلِمْ — *kalkan süngün jumxalïm*
قَيْنَبْ يَنا يُمْشَلِمْ — *kaynap yana yumxalïm*
قَتِغْ يَغِي يُقْلْسُونْ — *katïoɣ yaoɣï yuvïlsun*

قىرقىراپ ئاتنى سالايلى،
قالقان - نەيزە ئۇرايلى،
قاينىاپ يەنە يۇمشايلى،
قاتتىق يېغا بوشىسۇن.
·18 – 574 I ·18 – 335

قِشْ يايْ بِلا تُقُشْتِ — *kïx yay bilə tokuxtï*
قِنكِرْ كُوزُنْ بَقِشْتِ — *kïŋïr kɵzün bakïxtï*
تُتُشْقَلِي يقشتِ — *tutuxkalï yakïxtï*
اُتْغالِمَتْ اُغْرَشُورْ — *utoɣalïmat ooɣraxur*

قىش ياز بىلەن توقۇنۇشتى،
قىڭغىر كۆز بىلەن قاراشتى،
تۇتۇشقىلى يېقىنلاشتى،
(بىر - بىرىنى) ئۇتماقچى بولۇۋاتىدۇ.
·8 – 230 I ·21 – 139

قِشْ يايغرو سُقْلنور — *kïx yayoɣaru savlanur*
اَرْ اَتْ منن يَقرِيُور — *ər at mənin tavrayur*
اِكْلَرْ يَما سَقرِيُور — *iglər yəmə savrïyur*
اَتْ يِنْ تَقِي بكرشور — *ət yən takï bəkrixür*

قىش يازغا دەيدۇكى:
ئادەم، ئاتلار مەندە قەيسەرلىشىدۇ،
كىسەللەرمۇ ئازىيىدۇ،
ئەت - يەن يەنە چىكىيدۇ.
·5 – 380 III ·13 – 896

قِشْقا اِتِنْ كَلْسا قَلي قُتْلُغْ ياىْ *kïxka ạtin kəlsə kalï kutluoq yay*
تُنْ كُنْ كَجا اَلْقنورْ اُذْلَكْ بِلا اَاىْ *tün kün kəqə alkïnur өžlək bilə ay*

قىشقا راسلان كېلىش بىلەن قۇتلۇق ياز،
تۇن - كۈن كېچىپ تۇگەيدۇ زامان بىلەن ئاي.
·7 – 112 I ·9 – 73

قِزِلْ سَرِغْ اَرْقَشِبْ *kïzïl sarïoq arkaxïp*
يِبكِنْ يَشِلْ يُزْكَشِبْ *yipkin yaxïl tirkəxip*
بِرْ بِرْ كَرُو يُرْكَشِبْ *bir bir kərü yөrgəxip*
يَلِنكُقْ اَنِ تَنْكَلْشُورْ *yalïnuk anï tanlaxur*

قىزىل، سېرىق (چېچەكلەر) بىر - بىرىگە يۆلىنىپ،
يېشىل رەيھانلار كۆتۈرۈلۈپ چىقىپ،
بىر - بىرىگە يۆگىشىپ (تۇرماقتا)،
ئىنسان ئۇنىڭغا تاڭ قالىدۇ.
·5 – 513 I ·2 – 301

قُلْدَشْ بِلا يَرَشْغِلْ قَرْشِبْ اَدِنْ اُدُرْما
بَكْ تُتْ يَقَشْ تَقاغُو سُقْلِنْ يَزِنْ اَدرما

koldax bilə yaraxoqïl karxïp adïn өdürmə
bək tut yavax takaoqu süvlin yazïn ədərmə

قولدىشىڭنى ھۆرمەت قىل، باشقىلارنى ئۇنىڭدىن ئۈستۈن قويما،
ياۋاش توخويۇڭنى چاڭ تۆت، جاڭگالدىكى قىرغاۋۇلنى ئىزدىمە.
·9 – 12 III ·22 – 698

قُلْسا قَلي اُغْرَينْ بَرْكِلْ تَقي ازُقْلُقْ
قَرْغيشْ قِلُرْ اُمالارْ يُنْجِغْ كُرُبْ قُنُقْلُقْ

kolsa kalï oorapan bərgil takï azukluk
karoïx kïlur umalar yunqïoq kөrüp konukluk

(بىر كىم) ساڭا ھاجىتى چۈشۈپ كەلسە، (ئۇنىڭغا) ئوزۇقلۇق بەر،
مېھمان قىلىشنى ئېغىر كۆرسەڭ، ئۇلار قارغايدۇ.

·12 – 362 I ·18 – 212

قُجْنكارْ تَكا سَشِلْدي — *koqnar təkə səxildi*
سَغْلِقْ سُرُكْ قُشُلْدي — *saoqlïk sürük koxuldï*
سُوتْلرْ قَمُغْ يُشُلْدي — *sütlər kamuoq yuxuldï*
اُغْلَقْ قُزي يَمْرَشُورْ — *ooqlak kozï yamraxur*

قوچقار، تېكە ئايرىلدى،
ساغلىق پادىسى توپلاندى،
سۈتلەر ھەممىسى ئاقتى،
ئوغلاق، قوزىلار قوشۇلدى.

·10 – 139 III ·18 – 766

قُرْدَىْ قُغُو اَنْدا اُجُبْ يُمْغِنْ اُتارْ
قُزْغُنْ ينكان سَيْرَبْ اَنِن اُنِ بُتارْ

korday kuoqu anda uqup yumoqïn өtər
kuzoqun yaŋan sayrap anïn üni pütər

قوداي، ئاق قۇ ئۇندا ئۇچۇپ توپلىشىپ ئۆتەر،
قۇزغۇن، تاغ قاغىلىرى سايرىشىپ پۈتەر.

·6 – 331 III ·2 – 870

قُرْقما اَنكَرْ اُتْرُو تُرِبْ تَكْرا يرا

قَبْسا اَنِكْ اَلْبَعُتِنْ اَنْدَنْ يَرا

qorqma anar utru turïp təgrə yürə

qapsa anïŋ alpaoqutïn andan türə

ئۇنىڭدىن قورقما، قارشىسىدا تەڭ تۇر،

ئۇنىڭ باتۇرلىرىنى قاپساپ، ئاندىن پۈكلىۋەت.

·12 – 574 III ·11 – 1004

قُشْنِ قُنُمْ اَغْشْقا	*qoxnï qonum ooquxka*
قِلْغِلْ اَنكَرْ اَغرْلِق	*qïloqïl anar aoqïrlïq*
اَرْتُتْ اَلِبْ اَنُنْغِلْ	*artut alïp anunoqïl*
اَذْكُو تَقَرْ اُغُرْلُقْ	*əžgü tavar ooqurluq*

قولۇم ـ قوشنا، ئۇرۇق ـ تۇغقانلارغا

ھۆرمەت قىلغىن،

سوۋغات ئالساڭ (جاۋابەن)،

ۋاقتىدا قىممەتلىك مال تەييارلىغىن.

·3 – 155 I ·2 – 97

قُيْغَشِبْ يَتْسا اَنِكْ يُزِينكا	*qoyoqaxïp yatsa anïŋ yüziŋə*
اَلْسِقَرْ اُوكِنْ اَنِكْ سُوزِينكا	*alsïqar ögin anïŋ sözïŋə*
مِنْكْ كِشِي يُلُغِي بُلُبْ اُوزِينكا	*mïŋ kixi yuluoqï bolup uzïŋa*
بِيرْ كالَرْ اُذِنْ اَنِكْ كُوزِينكا	*bərgələr özin anïŋ közïŋə*

قوچاقلىشىپ ياتسا (قاراپ) ئۇنىڭ يۈزىگە،

ئالدۇرار ئەقلىنى ئۇنىڭ سۆزىگە،

مىڭ كىشى پىدا بولۇپ (ئۇنىڭ) ئۇزلۇقىغا (گۈزەللىكىگە)

بەرگۈسىدۇر ئۆزىنى (جېنىنى) ئۇنىڭ كۆزىگە.

·11 – 323 I ·2 – 191

قُذْغِلْ مَنكا اَقِيلِقْ *kożoɣil maŋa akɨlïk*

بُلْسُنْ مَنكا اَياغا *bolsun maŋa ayaɑa*

اِذْغِلْ مَنِي تُقشْقا *ïżoɣïl məni tokɨxka*

يُڤْكِلْ مَنكا اُلاغا *yüvgil maŋa ulaɑa*

مېنى قويۇپ بەرگىن،
مەردلىك مېنىڭ لەقىمىم بولسۇن
مېنى ئۇرۇشقا ئەۋەتكىن،
ماڭا بىر ئات يارەمم قىل.

·5 – 237 III ·5 – 819

قُدْرُقْ قَتِغْ تُكْدُمِزْ *kudruk katïoɣ tügdümiz*

تَنْكْرِيكْ اُكُشْ اُكْدُمِزْ *təŋrig ükük oɡdümiz*

كَمْشِبْ اَتِغْ تَكْدِمِزْ *kəmxip atïoɣ təɡdimiz*

اَلْدَبْ يَنا قَجْتِمِزْ *aldap yana kaqtïmïz*

(ئات) قۇيرۇقىنى قاتتىق تۇگدۇق،
تەڭرىگە كۆپ ھەمدۇ سانا ئېيتتۇق،
ئاتنى دېۋىتىپ تەگدۇق (ھۇجۇم قىلدۇق)،
ئالداپ يەنە قاچتۇق.

·5 – 617 I ·26 – 359

قُلانْ تُكالْ قُمِتّي *kulan tügəl komïttï*

اَرْقارْ سُقَقْ يُمِتّي *arkar sokak yumïttï*

يَيْلاغْ تَبا اَمِتّي *yaylaoɣ taba əmitti*

تزكق تُرُب سَكْرِشُورْ *tizik turup səkrixür*

قۇلان تۇگەل قوزغالدى،
ئارقار - كېيىك توپلاندى،
ياياق تامان تەلپۈندى،
تىزىلىشىپ سەكرىشەر.

·1 – 287 I ·8 – 170

kurwï quwaq kuruldï قُرْوِي جُوَجْ قُرُلْدِي
tuoqum tikip uruldï تُوغُمْ تِكِبْ اُرُلْدِي
süsi otun oruldï سُوسِي اتن ارُلدِي
kanquk kaqar ol tutar قَنْجُقْ قَجارْ اُلْ تُتارْ

خاننىڭ چېدىرى قۇرۇلدى،
تۇغ تىكىپ (دۇمباق) ئۇرۇلدى،
(دۇشمەن) قوشۇنى ئوتتەك ئورۇلدى،
ئۇ نەگە قاچسا تۇتۇلار.

·11 – 262 I ·20 – 157

kutkuvïoq bərsə iżimkulïŋa قُتْ قُقِغْ بِرْسا اِذِمْ قُولنكا
kündə ïxï yüksəpən yukar aoqar كُنْدا اِشِي يُكْسَبَنْ يُوقارْ اَغارْ

بەخت ـ دۆلەت بەرسە ئىگەم قۇلىغا،
كۈندە ئىشى يۈكسىلىپ يۇقىرى ئۆرلەر.

·3 – 421 I ·10 – 246

kuxkurt kamuoq tirildi قُشْ قُرْتْ قَمُغْ تِرِلْدِي
ərkək tixi tərildi اَرْلك تِشِي تِيرِلْدِي
ügür alïp tarïldï اُكُرْ اَلِبْ تَرِلْدِي
yïnka yanakirgüsüz يِنْقا يَنا كِرْكُسُوزْ

قۇش ـ قۇرتلار ھەممىسى تىرىلدى،
ئەركەك ـ چىشلىرى توپلىنىشتى،
ئۈيۈر بولۇپ تارقىلىشتى،
يەنە ئىنىگە كىرمەس بولۇشتى.

3 - 5 III ·2 – 695

kuydï bulut yaoqmurïn قُيْدِي بُلُتْ يَغْمُرِنْ بۇلۇت يامغۇرىنى قۇيدى،
kərip tutar akkorïn كَرِبْ تُتارْ اَقْ تُرِينْ ئاق تورىنى كېرىپ يايدى،
kïrkakożtï ol karïn قِرْقا قُذْتِي اُلْ قَرِنْ قارلىرىنى تاغلارغا تاشلىدى،
akïn akar aŋraxur اَقِنْ اَقَرْ اَنْكَرَ شُورْ ئېقىن ئاقار شارقىراپ.

·15 – 51 III ·30 – 720

قُذْيِ قِقْرِبْ اُغُشْ تِرْدِمْ *kożï kïkrïp ooqux tạrdim*

يَغِي قارُو كِرِشْ قُرْدُمْ *yaoqï kạru kirix kụrdum*

تُقُشْ اِجْرا اُرُشْ بِرْدِمْ *tokụx iqrə urux bạrdim*

اَرَنْ كُورُبْ بَشِي تِغْدِي *ərən kөrüp baxï tïoq dï*

پەسكە توۋلاپ جەمەت يىغدىم،

دۇشمەنگە قارشى كىرىپ قۇردۇم.

جەڭگە كىرىپ ئۇرۇش قىلدىم،

يىگىتلىرىمنى كۆرۈپ (دۇشمەن) باشلىرىنى تىقىۋالدى.

·12 – 110 II ·5 – 464

مَنْدا بُلنُر سَقِنْجْ اُتِي قَذْغُو اَتارْ *məndə bulnur səvinq otï kạżoqu atar*

قَرشِي كُرُبْ سَغْدِجْ اَنِي اُجْمَقْ اَتارْ *kạrxï kөrüp saoqdïq anï uqmak atar*

مەندە سۆيۈنچ ئوتى تېپىلىدۇ، ئۇ قايغۇنى ئاتار،

دوستلار ئوردىنى كۆرۈپ ئۇنى جەننەت ئاتار.

·13 – 510 III ·7 – 967

مَنِكْ بِلا كِينكَشْدِي *mənïŋ bilə kạŋəxdi* مېنىڭ بىلەن كېڭەشتى،

بِلْكِي مَنكا تَنكَشْدِي *bilki maŋa təŋəxdi* ئەقلى ماڭا تەڭلەشتى؛

اَرَنْ بِلا سُنكشدِي *ərən bilə süŋüxdi* ئەرلەر بىلەن نەيزىلەشتى،

اَلْبْ لارْ بَشِنْ اُلْ يُوارْ *alplar baxïn ol yuwar* باتۇرلار بېشىنى دوملىتار.

·14 – 536 III ·11 – 982

مِنكْ كِشِي يُلغِي بُلْبْ اُوزُنكا *miŋ kixi yuluoqï bolup өzüŋə*

بَرْكَلَرْ اُوزُنْ اَنِكْ كُوزِنكا *bərgələr өzün anïŋ kөziŋə*

مىڭ كىشى پىدا بولۇپ (ئۇنىڭ) ئۆزىگە،

بەرگۈسىدۇر ئۆزىنى (جېنىنى) ئۇنىڭ كۆزىگە.

·1 – 16 III ·24 – 700

نَلُكْ اَنكَرْ بِلِشْتِمْ *nəlük aŋar bilixtim*

قُجْشُبْ تَقِي قَقُشْتُمْ *kuqxup takï kavuxtum*

تُزُنْلُكِنْ قَيِشْتِمْ *tüzünlükin kayïxtïm*

اَلْقْتِ مَنِكْ يايِمي *alktï mənin yayïmï*

نېمه ئۇچۇن ئۇنىڭ بىلەن تونۇشتۇم،
قۇچاقلىشىپ قوۋۇشتۇم،
كۆڭلى تۇزلۇك قىلىپ كۆيۈندۈم،
مېنىڭ يېزىمنى بىكار ئۆتكۈزۈۋەتتى.
·10 – 261 III ·6 – 832

نَنِكنْ تُتَرْ بَكْلَيُو اُوزِي يِيماسْ *nəŋin tutar bəkləyü ɵzi yəməs*

سَرَنْلِقِنْ يِيغْلَيُو اَلْتُنْ يِغار *saranlïkïn yïoqlayu altun yïoqar*

نەرسىنى چىڭ تۇتىدۇ، ئۆزى يېمەيدۇ،
بېخىلىق بىلەن يىغلاپ - قاقشاپ ئالتۇن يىغىدۇ.
·6 – 656 I ·17 – 382

اُغْلُمْ اُكُتْ اَلْغِلْ بِلِكْ سِزْلِكْ كِتارْ

تَلْقانْ كِمِنْكْ بُلْسا اَنكَرْ بَكْمَسْ قَتارْ

oqlum ɵgüt alqïl biliksizlik kətər

talkan kimiŋ bolsa aŋar bəkməs katar

ئوغلۇم ئۇگۈت - نەسىھەت ئالغىن، بىلىمسىزلىكنى (ئۆزۈڭدىن) كەتكۈز،
كىمنىڭ تالقىنى بولسا، ئۇنىڭغا شىرنە قاتىدۇ.
·1 – 574 I ·6 – 335

اُغْلُمْ سَنكا قُذُرْمَنْ اَرْدَمْ اُكُتْ خُمارُو

بِلْكا اَرِكْ بُلُبْ سَنْ بَقِّلْ اَنِكْ تَبارُو

oqlum saŋa kożurmən ərdəm ɵgüt humaru

bilgə ərig bulup sən yakkïl anïŋ tabaru

ئوغلۇم ساڭا ئەدەپ - ئەخلاقنى مىراس قالدۇرمەن،
سەن ئاقىل ئادەمنى تېپىپ، ئۇنىڭ تەرىپىگە يېقىنلاش.
·11 – 597 III ·11 – 1017

ئۇغرىغىم كەندۇ يىراق — *oqraoqïm kəndü yïraq*

بۇلنەدى مانى قاراق — *bulnadï məni qarak*

نىشانىم ئۆزى يىراق (ئىدى)،

قارا كۆزلەر مېنى ئەسىر قىلدى.

·11 – 36 III ·2 – 712

ئۇغراق ئەرلىرى باتۇر، — *oqrak, əri tïoqrak* — ئۇغراق ئەرلىرى باتۇر،

ئۇلارنىڭ يەيدىغىنى ئوغلاق، — *yəmi anïŋ oqlak* — يېمى ئانىڭ ئوغلاق،

سۈتى ئۈستىدە قاچىلىرى تەييار، — *süti üzə saoqrak* — سۇتى ئۇستىدە قاچىلىرى تەييار،

يېرى تەڭ ئەمەس ئوغلاق — *yərï takï aoqlak* — يېرى بولسا قاقاسلىق.

·5 – 612 I ·5 – 357

ئۇل قار قومۇغ قېشىن ئىنار — *ol kar kamuoq kïxïn ïnar*

ئاشلىق تېرىغ ئىنى ئونار — *axlïk tarïoq anïn ünər*

يۇلاق يىغى مۇندا تىنار — *yavlak yaoqï məndə tïnar*

سەن كەلىپ تەبرىشۈر — *sən kəlipən təbrəxür*

پۇتۇن قار قىشتا چۈشىدۇ،

تېرىق، بۇغداي شۇنىڭ بىلەن ئۇنىدۇ،

ياۋۇز دۈشمەن مەندە تىنىدۇ،

سەن كېلىش بىلەن تەڭرىشىدۇ.

·12 – 292 II ·22 – 556

ئورتاق بولۇپ تونۇشتى، — *ortak bolup bilixdi*

مالىرىمنى سېتىشتى، — *mənïŋ tavar satïxdï*

بىستە بىلەن كېلىشتى، — *bistə bilə yaraxtï*

كېزىلىپ تۇرار تايىمى — *kizləp turtar tayïmï*

·14 – 95 III ·20 – 744

orunqaq alïp yərmədi اُرُنْجَقْ اَلِبْ يَرْمَدِي
alïmlïoɣ kөrü armadï اَلِمْلِغْ كُرُو اَرْمَدِي
adaxlïq üzə turmadï اَدَشْلِقْ اُزا تُرْمَدِي
qalïn ərən tirkəxür قِلن ارَن تركشور

ئامانەت ئېلىپ زېرىكمىدى،
ئېلىشى بار (كىشى)نى كۆرۈپ هارمىدى،
ئاداشلىقتا تۇرمىدى،
نۇرغۇن ئادەم توپلاشماقتا.

·15 – 201 I ·26 – 123

orżulanïp yüksək taoɣïoɣ ooɣlaq qatar اُرْذُلَنِبْ يُكْسَكْ تاغغْ اُغْلاقْ جَتارْ
uyoɣur tatïn yuvoɣa alïp yumoɣïn satar اُيْغُرْ تَتِنْ يُفْغا اَلِبْ يُمْغِنْ سَتارْ

يۈكسەك تاغنى ماكان قىلىپ ئوغلاق چاتىدۇ،
ئۇيغۇر تاتتىن ئەرزان ئېلىپ جۇغلاپ (قىممەت) ساتىدۇ.

·3 – 430 II ·2 – 633

ottuz iqip kïkralïm اُتُزْ اِجِبْ قِقْرالِمْ
yuqar qopup səkrəlim يُقارْ قُبُبْ سَكْرَلِمْ
arslanlayu kөkrəlim اَرْسْلَنْ لَيُو كُكْرَلِمْ
qaqtï saqïnq səvnəlim قَجْتِ سَقِنْجْ سَقْنَلِمْ

ئوتتۇز (ئۇچ قېتىم ئۇچتىن) ئېچىپ قىرقىرايلى،
يۇقىرى قوپۇپ سەكرەيلى،
ئارسلاندەك هۆركىرەيلى،
قايغۇ قاچتى، سۆيۈنەيلى.

·5 – 193 I ·6 – 119

اُكْرَنْ اَنكْ بِلِكِنْ كُنْدا اَنكارْ بارُو
قُتْقِلِقِنْ تَبِنْغِلْ قُذْغِلْ كُقَزْ نارُو

өgrən anïŋ bilikin kündə aŋar baru
qotqïlïqïn tapïnoɣïl qożoɣïl kөvəz naru

كۈندە ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭ بىلىمىنى ئۆگەن،
مۇلايىملىق بىلەن (ئۇنىڭغا) خىزمەت قىل، هاكاۋۇرلۇقنى نېرى قوي.

·8 – 197 II ·17 – 507

ۆگرەيۈكى مۇنداق ئاق
مۇنداق ئەزگۈ تىلداق ئاق
ئاتسا ئازۇن ئوقراپ ئاق
تاقلار باقى كەرتىلۈر

ئۆگرەيۈكى مُنْدَغْ اُقْ
مُنْدا اَذِنْ تِكدَغْ اُقْ
اَتْسا اَزُنْ اُغْرابْ اُقْ
تَغْلَرْ بَشِي كَرْتِلُورْ

(زامانىمىزدىكى) ئادەتتىكى زادى مۇشۇنداق،
مۇندا باشقا سەۋەبمۇ بار تېخى،
دۇنيا چەنلەپ ئوق ئاتسا،
تاغلارنىڭ بېشى كەرتىلمەيدۇ.

1 - 217 I ·2 – 132

اُونْكُدُنْ نَلُكْ يَلْقَرْمَدِنْكْ قَجْ قَتا بِرْدِنْكْ تَقارْ
تُلُمْلُغْ بُلُبْ قَتِنْدِنْكْ قانِكْ اَمْدِي بِيرْ سُقارْ

өŋdün nəlük yalvarmadiŋ kaq kata bərdiŋ tavar
tolumluoq bolup katïndïŋ kanïŋ əmdi yər suvar

باشتا نېمىشقا يالۋۇرمىدىڭ، قانچە قېتىم تاۋار (مال) بەردىڭ،
قورالسىزلىنىپ غادايدىڭ، ئەمدى قېنىڭ يەرنى سۇغارسۇن.

·7 – 649 I ·25 – 378

اُبْكَمْ كَلِبْ اُغْرَدِمْ
اَرْسْلَنْ لَيُو كُكْرَدِمْ
اَلْبْ لارْ بَشِنْ تُغْرَدِمْ
اَمْدِي مَنِي كِمْ تُتارْ

өpkəm kəlip ooqradïm
arslanlayu kөkrədim
alplar baoqxïn tooqradïm
əmdi məni kim tutar

قەھرىم كېلىپ ئېتىلدىم،
ئارسلاندەك ھۆركىرىدىم،
باتۇرلار بېشىن توغرىدىم،
ئەمدى مېنى كىم تۇتار.

·9 – 169 I ·22 – 105

ئۇچ ـ كەكنى ھەممە كىشىنىڭ باشقىلار ئۈستىدىكى ئىلىمى (دەپ) بىل، ياخشىلىقنى قولۇڭدىن كېلىشچە كۆپ قىل.

·14 – 61 I ·8 – 45

ئۇردى بۇلۇت ئىكرىشۇ	*ordi bulüt iŋraxu*	بۇلۇت ئىگىرىشىپ ئۆرلىدى،
اقتى اقن مُنكرشو	*aqti aqin müŋrəxü*	ئېقىن شارقىرىشىپ ئاقتى:
قَلْدى بُدُنْ تَنكْلَشُو	*qaldi bodun taŋlaxu*	خەلق ھەيران بولۇپ قالدى،
كُكْرَرْ تَقى مَنكْرَشُورْ	*kökrər taqi maŋraxur*	گۈركىرەر، تېخى چاقنىشار.

·5 – 544 III ·13 – 986

ئۆتۈك ئۇتۇن ئوقۇيلايۇ يۈزگە باقار
ئالقىن تاخۇپ بارمىق ئاچىق باخقا قاقار

ھەيلىگەر، پەس (كىشى) يۈزگە ئوغرىلارچە قارايدۇ،
مۇساپىرنى قوغلاپ، بەرگەن ئاشنى باشقا قاقىدۇ.

·3 – 138 I ·15 – 87

ئۆزىنى ئوغۇپ ئۇرىلادى	ئۆزىنى ماختاپ كۆرەڭلىدى،
يىراق يېرىغ قارىلادى	يىراق يەرنى گەزلەپ كەلدى،
ئاتىق كەمچىپ ئۇرىلادى	ئاتنى دېۋىتىپ ھۇررا سالدى،
ئۇۋۇت بولۇپ تۆپە ئاشتى	رەسۋا بولۇپ تۆپە ئاشتى.

·10 – 406 I ·21 – 237

اُزُمْ مَنِكْ بُدُرْسِينْ	*özüm maniŋ bədürsin*	مېنىڭ كۆڭلۈم (گويا بىر) بۆدۈنە،
اُوتِي اَنِكْ جَقْلَنُورْ	*otï anïŋ qaqlanur*	ئۇنىڭ ئوتى چاقنايدۇ.

·6 – 666 I ·15 – 388

اُذْلَكْ اَرِغْ كَفْرَدِي	*özlək arïoq kəvrədi*	زامان پۈتۈنلەي ئاينىدى،
يُنْجِغْ يَقُزْ تَفْرَدِي	*yunqïoq yavuz tavradï*	ئوسال (كىشىلەر) تەۋرىدى،
اَرْدَمْ يِما سَفْرَدِي	*ərdəm yąmə savradï*	پەزىلەت تامامەن سىيرەكلەشتى،
اَزُنْ بَكِي جَرْتِلُورْ	*azun bəgi qərtilür*	دۇنيا بېگى يوقىلىپ.

·3 – 55 III ·11 – 722

اُذْلَكْ كُنِي تَقْرَتُورْ	*özlək küni tavratur*
يَلِنكُقْ كُجِنْ كَفْرَتُورْ	*yalïŋuk küqin kəvrətür*
اَرْدِنْ اَزُنْ سَقْرِتُورْ	*ərdin azun səvritür*
قَجْسا تَقِي اَرْتِلُورْ	*qaqsa takï artïlur*

زامان كۈنلىرى ئالدىراۋاتىدۇ،
ئىنسانىڭ كۆچىنى ئاجىزلىتىدۇ،
ئادەملەردىن دۇنيانى بوشىتىدۇ،
قاچسا يەنە ئارتىلىدۇ.

5 - 490 II ·20 – 664

اُذْلَكْ قَمُغْ كُفْرَدِي	*özlək qamuoq küvrədi*	
اَرْدَمْ اَرِغْ سَقْرَدِي	*ərdəm arïoq səvrədi*	
يُنْجِغْ يَقُزْ تَقْرَدِي	*yunqïoq yavuz təvrədi*	
اَرْدَمْ بَكِي جَرْتِلُورْ	*ərdəm bəgi qərtilür*	

زامان پۈتۈنلەي ئاينىدى،
پەزىلەت تامامەن سىيرەكلەشتى،
بولۇمسىز - ياۋۇز (كىشىلەر) تەۋرىدى
پەزىلەت بېگى يوقىلىپ.

·5 – 139 I ·2 – 88

өžlək yaraoq kөzətti ئۇلۇك يەرغۇ كۆزەتتى

ooqrï tuzak uzattï ئوغرى تۇزاق ئۇزاتتى

bəglər bəgin azïttï بەگلەر بەگنى ئازدۇردى

kaqsakalï kurtulur قاجسا قالى قۇتۇلۇر

زامانە پۇرسەت كۆزەتتى،

ئوغرى(يوشۇرۇن) تۇزىقىنى قۇردى،

بەگلەر بەگنى ئازدۇردى،

قاچسا قانداق قۇتۇلار؟

·12 – 338 II ·19 – 581

pəqkəm urup atlaka بەجكەم ئۇرۇپ ئاتلاقا

uyoqurdakï tatlaka ئۇيقۇردىقى تاتلاقا

ooqrï yavuz ïtlaka ئوغرى يامان ئىتلاقا

kuxlar kəbi uqtïmïz قۇشلار كەبى ئۇچتۇق

ئاتلارغا بەلگە تاقاپ،

ئۇيغۇر (ئېلى)دىكى تاتلارغا،

ئوغرى، ياۋۇز ئىتلارغا (قاراپ)،

خۇددى قۇشلاردەك ئۇچتۇق.

·5 – 630 I ·5 – 367

pïqoqas bitik kïlurlar بىچاغسۇ بىتىك قىلۇرلار

and kəy yəmə bərürlər ئاند كەي يەما بېرۈرلەر

handïn basut tilərlər خانىدىن بەسۈت تىلەرلەر

basmïl qomul tirkəxür بەسمىل قۇمۇل تىركەخۈر

ئەھدىنامە (پۈتۈم) تۇزۇشىدۇ،

يەنە قەسەم بېرىشىدۇ،

خاندىن يارەم تىلىشىدۇ،

(ئەمدى) باسمىل، چومۇللار (بىز بىلەن) تىركەشمەكتە.

·13 – 599 I ·3 – 350

بِشْرِلُورْ يَقْرِي قِياقْ — *pïxrïlur yaqïrï qïyaq*
تُشْغُرُرْ يُغْرِي جَناقْ — *toxoqurur yooqrï qanaq*

ئىچ ماي، قايماقلار ئېرىتىلىدۇ،
قاچا ـ ئاياقلار توشقۇزۇلىدۇ.

·19 – 40 III ·13 – 714

جَغْرِي اَلِب اَرْقُنْ مُنُبْ اَرْقَرْ يَتارْ
اَفْلَرْ كَيِكْ تَيْغَنْ اِذبْ تِلْكُو تُتارْ

qaoqrï alïp arqun münüp arqar yətər
avlar kayik tayoqan ïżïp tilkü tutar

قارچىغا ئېلىپ، ئارقۇن (شالغۇت ئات) مىنىپ ئارقارغا يېتەر،
كېيىك ئۆۋلار، تايغان قويۇپ تۈلكە تۇتار.

·15 – 549 I ·13 – 321

جَغْرِي بِرِبْ قُشْلَتُو — *qaoqrï bərip quxlatu*
تَيْغَنْ اِذبْ تِشْلَتُو — *tayoqan ïżïp tïxlatu*
تِلْكُو تُنكُزْ تَشْلَتُو — *tilkü toŋuz taxlatu*
اَرْدَمْ بِلا اُكْلَلِمْ — *ərdəm bilə oglalim*

قارچىغا بېرىپ قۇشلىتىپ،
تايغان سېلىپ چىشلىتىپ،
تۈلكە توڭغۇزنى تاش بىلەن ئۇرۇپ،
پەزىلەت بىلەن پەخىرلىنەيلى.

·13 – 502 II ·7 – 671

سَنْدا قُبَرْ جَذَنْلارْ — *səndə qopar qażanlar* — سەندە قوپار چايانلار،
قُذْغُو سِنكَكْ يِلَنْلارْ — *qużoqu siŋək yïlanlar* — چىۋىن، پاشا، يىلانلار.
دُك مِنكْ قُيُو تُمَنْ لارْ — *dük miŋ qoyu təmənlər* — مىڭلاپ يىڭنە ـ نەشتەرلەر،
قُذْرُقْ تِكِبْ يُكْرُشُورْ — *qużruk tikip yügrüxür* — قۇيرۇق تىكىپ يۈگۈرشۈر.

·8 – 501 III ·18 – 961

səndən ķaqar sundïlaq سَنْدًا قَجَرْ سُنْدِلاجْ

məndə tïnar ķaroɣilaq مَنْدا تِنَرْ قَرْغِلاجْ

tatlïoɣ ɵtər sanduwaq تَتْلِغْ اُوتَرْ سَنْدُواجْ

ərkək tixi uqraxur اَرْكَكْ تِشِي اُجْراشُورْ

سەندىن قاچار سۇڭگۇلۇگۇچ،

مەندە تىنار قارلىغاچ،

نەغمە قىلار بۇلبۇل (قۇش)،

ئەركەك - چىشى ئۇچرىشار.

·5 – 246 III ؛7 – 685 I ·23 – 824 ،8 – 400

səvünməgil yund ügür ażoɣïr atan سَقُنْمَكِلْ يُنْدْ اُكُرْ اَذْغِرْ اَتِنْ

altun kümüx bulnapan aoɣï tavar اَلْتُنْ كُمُشْ بُلْنَبَنْ اَغِي تَغارْ

ئۈيۇر يىلقا، ئايغىر، ئاتىان بىلەن سۆيۈنمىگىن،

ئالتۇن، كۈمۈش، يىپەك ماللارنى تاپسىڭمۇ.

·16 – 216 II ·8 – 517

səżrəmix oloɣun ķonaķ سَذْرَمِشْ اُلْغُنْ قُياقْ

sarmamïx süttən ķayaķ سَرْمَمِشْ سُوتَّنْ قَياقْ

چۈجگۇن قوناق دانلىرى سىيرەكلەشتى،

سۈتتىن قايماق سۈزۈلۈپ بولدى.

·1 – 229 III ·6 – 814

sükəldi yər yapa سُو كَلْدِي يِرْ يَبا

ķarar ķar..... قرار قر . . . ما

ķaqtï aŋar alp aya قَجتِي اَنكَرْ اَلبْ اَيا

uvut bolup ol yaxar اُفتْ بُلُبْ اُلْ يَشارْ

يەر يۈزىنى قاپلاپ ئەسكەر كەلدى،

قارلىق تاغلارنى توزان قاپلىدى،

ئالپ ئايا شۇڭا قاچتى،

يېڭىلگەنلىكتىن يوشۇرۇندى.

·10 – 289 III ·4 – 847

tabdu maŋa ilindi تبدُو مَنكا اَلْندِي

əmgək kөrü olïndï اَمْكاكْ كَرُو اُلْندِي

kïlmïxïŋa iləndi قِلْمِشِنكا اَلَنْدِي

tutoqun bolup ol katar تُتْعُنْ بُلُبْ اُلْ قَتارْ

تابدۇ ماڭا ئەسىر چۈشتى،

جاپا ـ مۇشەققەت چېكىپ تولغاندى،

قىلمىشىغا پۇشايمان قىلدى،

ئۇ تۇتقۇن بولۇپ قىينىلىۋاتىدۇ.

·8 – 275 I ·12 – 164

تَمْغا سُقِي تَشْرا جِقِبْ تاغِغْ اُتارْ

اَرْتُجْ لَرِي تَكْرا اُنُبْ تِزْكِنْ يَتارْ

tamoqa suvï taxra qïkïp taoqïoq өtər

artuqlarï təgrə ünüp tizgin yətər

تامغا سۇيى تېشىپ چىقىپ تاغدىن ئۆتەر،

ئارتۇچلىرى تىزگىن كەبى قاتار ئۆسەر.

·12 – 553 I ·15 – 323

taŋ ata yortalïm تَنكْ اَتا يُرْتَلِمْ

bużraq kanïn irtəlim بُذْرُجْ قَنِنْ اِرْتَلِمْ

basmïl bəgin өrtəlim بَسْمِلْ بَكِنْ اُرْتَلِمْ

əmdi yigit yəvilsün اَمْدِي يِكِتْ يِفْلِسُونْ

تاڭ ئاتقاندا ماڭايلى،

بۇزراچ قېنىنى ئىستەيلى،

باسمىل بېگىنى ئۆرتەيلى،

ئەمدى يىگىت (لەر) توپلانسۇن.

·3 – 486 III ·10 – 952

تَنكُتْ خانِ يُبِيلادِ *taŋut hanï yubïladï*

اُلْمْ بِرْلا تُبُولادِ *ɵlüm birlə tɵpüldi*

قَذَشْ لارِ تَبالادِ *qażaxlarï tapaladï*

اُلْمْ كُورُبْ يُزِ اَغْدِ *ɵlüm kɵrüp yüzi aoqdï*

تاڭغۇت خانى ئالدىدى،
ئۆلۈم بىلەن بېشىغا ئۇردى؛
قېرىنداشلىرى تاپا قىلدى،
ئۆلۈم(نى) كۆرۈپ رەڭگى ئۆچتى.
·3 – 446 III ·14 – 930

تَنكُتْ سُوسِنْ اُشكْلادِ *taŋut süsin üxiklədi*

كِشِ ايشِنْ اَلكْلادِ *kixi ixin ələklədi*

اَرِنْ اَتِنْ بَلِكْلادِ *ərin atïn bəliklədi*

بُلُنْ بُولِب بَشِ تغدى *bulun bolïp baxï tïoqdï*

تاڭغۇت قوشۇنىنى ئۇشۇپ تۇرغاندا باستى،
ئۇلارنىڭ خوتۇن ـ قىزلىرىنى مەسخىرە قىلدى،
ئەرلىرىنى، ئاتلىرىنى غەنىيمەت ئالدى،
(تاڭغۇتلار) ئەسىر بولۇپ، بېشىنى ئەگدى.
·1 – 404 I ·9 – 236

تَقَرْ كِمنْكْ اُكُلسا بَكْلكْ اَنكَرْ كَرْكَيُورْ
تَقَرْ سِزِنْ قَلِبْ بَكْ اَرَنْسِزِنْ اَمْكَيُورْ

tavar kimiŋ üklisə bəglik aŋar kərgəyür
tavarsïzïn kalïp bəg ərənsizin əmgəyür
كىمنىڭ مېلى كۆپەيسە، بەگلىك ئاڭا يارىشۇر،
بەگ مالسىز قالسا، ئادەمسىزلىكتىن ئەمگىلىدۇ.
·18 – 469 I ·21 – 275

تَقَرْ اُجُنْ تَنْكْرِي اَذْلَمَذِبْ *tavar üqün təŋri əžləməžip*

اُيا قَدَشْ اُغْلِنِي جِنْلا بُغارْ *uyaqadax ooqlïnï qïnla booqar*

تاۋار ئۈچۈن تەڭرىنى يادىغا كەلتۈرمەي،

ئۇرۇغ - تۇغقىنىنىڭ ئوغلىنى راستىنلا بوغدۇ.

·8 – 116 I ·23 – 75

تَقَرْ يِغبْ سُڤْ اَقِنْ انْدِي سَقِنْ *tavar yïoqïp suv aqïn ïndï saqïn*

قُرُمْ كِبِي ايذِشِنْ قُودِي يُقارْ *qorumkəbi iżisin qudï yuvar*

يىغىلغان مالنى سەل كەلدى دەپ ھېسابلا،

ئۇ تاشنى يۇمىلاتقاندەك ئىگىسىنى تۆۋەنگە يۇمىلىتىدۇ.

·3 – 83 III ·5 – 738

تَكْما ايِقَتْ اَشْقا كُرُبْ تُرْغِلْ اَلا

جَقْمَقْ جَقِبْ ايِقْسا قَلِي اُذِبورْ يُلا

təgmə ạvət ïxqa kөrüp turoqïl ala

qaqmaq qaqïp ạvsə qalï užïnur yula

(بىر) ئىشنى كۆرگىنىڭدە ئالدىراپ كىرىشمە، ئويلىنىپ تۇرۇۋال،

(چۈنكى) چاقماق چېقىپلا (چىراغ يېقىشقا) ئالدىرىسا، چىراغ ئۆچۈپ قالىدۇ.

·11 – 31 III ·3 – 709

تَكْماجَجاكْ اُكُلْدِي *təgmə qəqək ügüldi*

بُقُقْلَنِبْ بُكُلْدِي *boqukqlanïp büküldi*

تُكْسِينْ تُكُونْ تُكُلْدِي *tügsin tügün tügüldi*

يَرْغالِمَتْ يُرْكَشُورْ *yaroqalïmat yөrgəxür*

ھەممە چېچەك يىغىلدى،

پوقاقلىنىپ پۈكۈلدى (غۇنچىلىدى)،

(خۇددى) تۆت بۇرجەكلىك تۈگۈن تۈگۈلدى،

ئېچىلىپ (بىر - بىرىگە) يۆگىلىشىۋاتىدۇ.

·1 – 569 I ·8 – 332

تَكْما جَجَكْ اُكُلْدِي *təgmə qəqək ügüldi*

بُقُقْلَنِبْ بُكُلْدِي *bokuklanïp büküldi*

تُكْسِنْ تُكُنْ تُكُلْدِي *tügsin tügün tügüldi*

يَزْلِبْ يَنا يُرْكَشُورْ *yazlïp yana yørgəxür*

هەمە چېچەك يىغىلدى،

پوقاقلىنىپ پۈكۈلدى (غۇنچىلىدى)،

(خۇددى) تۆت بۇرجەكلىك تۈگۈن تۈگۈلدى،

ئېچىلىپ يەنە يۆگىشىپ كېتىدۇ.

·13 – 415 II ·26 – 623

تَكْرا اَلِبْ اَكْرَلِمْ *təgrə alïp əgrəlim*

اَتّنْ تُشُبْ يُكْرالِمْ *attïn tüxüp yügrəlim*

اَرْسْلَنْ لَيُو كُكْرَلِمْ *arslanlayu køkrəlim*

كُوجِي اَنِنْ كَفْلْسُونْ *küqi anïn kəvilsün*

چۆرىدەپ ئېلىپ قورشايلى،

ئاتتىن چۈشۈپ يۈگۈرەيلى،

ئارسلاندەك ھۆركىرەيلى،

شۇنىڭ بىلەن كۈچى ئاجىزلاشسۇن.

·14 – 16 II ·26 – 412

تَكْرا اَقِبْ اَكْرَلِمْ *təgrə avïp əgrəlim*

اَتّنْ تُشُبْ يُكْرَلِمْ *attïn tüxüp yügrəlim*

اَرْسْلَنْ لَيُو كُكْرَلِمْ *arslanlayu køkrəlim*

كُوجِي اَنِنْ كَفْلْسُونْ *küqi anïn kəvilsün*

چۆرىسىنى ئولىشىپ قورشايلى،

ئاتتىن چۈشۈپ يۈگۈرەيلى،

ئارسلاندەك ھۆركىرەيلى،

كۈچى شۇنىڭ بىلەن ئاجىزلاشسۇن.

·3 – 194 II ·2 – 506

ئىندېكس

تَكُرْ مَنِكْ ساقِمي بِلْكالَكا اَىْ
تِنَرْ قَلي اَتْتْسا قِسْرَقْ سِنِ تاىْ

təgür mənin savïmï bilgələgə ay
tïnar ḳalï atatsa ḳïsraḳ sïnï tay

يەتكۈز مېنىڭ سۆزۈمنى، بىلىم ئەھلىلىرىگە ئېيت،
تاي ئات بولۇپ قالسا، بايتال تىنىدۇ.

.3 – 278 I ؛11 – 216 III .2 – 166 ،11 – 807

تَلِمْ بَشْلَرْ يُقْلدِيمَتْ *təlim baxlar yuvaldïmat* تالاي باشلار دومىلىدى،
يَغِي اَنْدِنْ يَقْلدِيمتْ *yaoḳï andïn yavaldïmat* يېغا ئاندىن ياۋاشلاندى،
كُجِي اَنِنْكْ كَقْلدِيمَتْ *küqi anïn ḳəvəldimət* كۈچى ئۇنىڭ ئاجىزلاشتى،
قِلِجْ قِنْقا كُجُنْ سِغْدِي *ḳïlïq ḳïnḳa küqün sïoḳdï* قىلىچ قىنغا تەستە سىغدى.

.1 – 516 I .14 – 302

تَنْكْدا بِلا كُرْسا مِنِ اُرْدَكْ اَتارْ *təŋdə bilə kərsə mənï ərdək atar*
قَلْقا كُرُبْ قَشْغَلَقى سُقْقا بَتارْ *ḳalva kərüp ḳaxoḳalaḳï suvḳa patar*

مېنى كۆلدە ئۆردەك ئاتقۇچى دەپ (ھېسابلىسا)،
ئوقۇمىنىڭ باشاقسىزلىقىغا قارىماي قاشقالداق سۇغا شۇڭغۇيدۇ.

.1 – 684 I .9 – 399

تَنْكْرِي اَزُنْ تُرُتّي جِغْرِي اذ تَزْكِنُورْ
يُلْدُزْلَرِي جَرْكَشِبْ تُنْ كُنْ اُوزا يُرْكَنُورْ

təŋri azun tərütti qïoḳrï uzu təzginür
yulduzlarï qərkəxip tünkün üzə yərgənür

تەڭرى ئالەم ياراتتى، چىغرىق تىنماي ئايلىنۇر،
يۇلتۇزلىرى سەپ تارتىپ، كۈندۈزگە تۈن يۆگىلۇر.

.1 – 443 II .4 – 640

tïoqraklanïp səkirtti تِغْرَقْلَنِبْ سَكْرِتّي

ərin atïn yügürtti اَرِنْ اَتِنْ يُكُرْتّي

bizni kamuoq anïttï بِزْنِ قَمُغْ اَنِكتّي

andaoq sügə kim tətər اَنْدَغْ سُوكا كِم يَتارْ

قەيسەرلىنىپ ئېتىلدى،

يىگىت ئاتلىرىنى چاپتۇردى،

بىزنى تامام ھاڭ - تاڭ قالدۇردى،

ئۇنداق قوشۇنغا كىم تەڭ كېلەلەيدۇ؟

·10 – 400 II ·2 – 615

tïnï yəmə oqükti تِيِنِ يَما اُجُكْتِ

əri atï iqikti اَرِي اَتِي اِجِكْتِ

ïxï takï qülükti اِيشِي تَقِي جُلُكْتِ

sozin anïŋ kim tutar سُوزِنْ اَنِكْ كِيمْ تُتارْ

تىنىقمۇ ئۆچۈپ كەتتى،

ئادەم - ئاتلىرى قولغا چۈشتى،

ئىشمۇ چاتاق بولدى،

ئۇنىڭ سۆزىنى كىم ئاڭلار.

·3 – 164 II ·13 – 491

tokïx iqrə urïxtïm تُقِيشْ اِجْرا اُرِشْتِمْ

uluoq birlə karïxtïm اُلُغْ بِرْلا قَرِشْتِمْ

tükïz atïn yarïxtïm تُكُزْ اَتِنْ يَرِشْتِمْ

aydïm əmdi al utar اَيْدِمْ اَمْدِي اَلْ اُتارْ

توقۇنۇش ئىچىدە ئۇرۇشتۇم،

ئۇلۇغ بىلەن قېرىشتىم.

قاشقا ئات بىلەن چېپىشتىم،

ئۇتار، ئەمدى ئال! دېدىم.

·11 – 476 I ·6 – 279

تُسُنْ مُنُبْ سَكْرِتْسُنْ	*tosun münüp səkirtsün*	توسۇن مىنىپ سەكرەتسۇن،
اَسِزْلِكِنْ اَمُرْتْسُنْ	*əsizlikin amurtsun*	ئاساۋلىقىنى تىنچىتسۇن،
اِتْقا كَيِكْ قَيْتَرْتْسُنْ	*itkə kəyik kaytartsun*	ئىتقا ئوۋنى قايتارتسۇن،
يُتْمِشْ سانِ اُمْنَلِمْ	*tutmïx sanï umnalïm*	تۇتۇلدى دەپ ئۇمۇنايلى.

·7 – 583 III ·6 – 1009

تُذْغُرْمَدِ اِتْمْنِ	*tożoqurmadï ïtïmnï*
تُرْغُرْغَلِرْ اَتْمْنِ	*turoquroqalïr atïmnï*
سُرْدِ مَنِكْ قُتُمْنِ	*sürdi mənin kutumnï*
قازْ تَقِ قُرْدايِمِ	*kaz takï kordayïmï*

ئىتىمنى تويدۇرمىدى،
ئېتىمنى ھاردۇرۇپ قويدى.
مېنىڭ بەختىمنى سۈردى،
غاز ۋە قودايلىرىمنى (سۈردى).

·5 – 251 II ·14 – 535

تُغُبْ تَقِ قَلْمَدِ مَنكُكُو اَرَنْ	*kalmadï mənggü ərən tuoqup takï*
اَزُونْ كُنِ يُلْدُزِ تُنْجِ تُغارْ	*azun küni yulduzï tutqï tuoqar*

ئادەم تۇغۇلۇپ مەڭگۈلۈككە قالمىدى،
دۇنيانىڭ كۈنى، يۇلتۇزى دائىم تۇغۇلۇپ تۇرىدۇ.

·14 – 516 III ·20 – 970

تُمْلِغْ كَلِبْ قَبْسَدِ	*tumlïoq kəlip kapsadï*
قُتْلُغْ يايِغْ تَبْسَدِ	*kutluoq yayïoq təpsədi*
قَرْلَبْ اَزُنْ يَبْسَدِ	*karlap azun yapsadï*
اَتْ يِنْ اُشُبْ اَمْرِشُورْ	*ət yən üxüp əmrixür*

سوغۇق كېلىپ قاپسىدى،
قۇتلۇق يازنى قوغلىدى،
قار يېغىپ دۇنيانى قاپلىدى،
ئەت ـ يان ئۇششۇپ تىترىشەر.

·13 – 604 I ·22 – 352

تُرْغانْ اُلُغْ اِشْلَقا — *turoɣan uluoɣ ïxlaqa*

تِرْكِي اُرُبْ اَشْلَقا — *tərgi urup axlaqa*

تُمْلُغْ قَدِرْ قِشْلَقا — *tumluoɣ qadïr qïxlaqa*

قُذْتِي اَرِكْ اُمْدُرُو — *qożtï ərig umduru*

ئۇلۇغ ئىشلارغىلا تۇرىدىغان،

داستىخان سېلىپ ئاش بېرىدىغان (ئادەم ئىدى).

راسا سوغۇق قىشلاردا،

كىشىلەرنى ئۆمۈندۈرۈپ قويدى.

·17 – 69 II ·2 – 442

تُتْجِي يَغَرْ بُلِيتِ اَلْتُنْ تَمارْ اَرِغْ

اَقْسا اَنِنْكْ اَقِينِ قَنْدِي مَنِكْ قَنِغْ

tutqï yaoɣar bulïtï altun tamar arïoɣ

aqsa anïŋ aqïnï qandï mənïŋ qanïoɣ

(ئۇنىڭ) بۇلۇتى ئۇزۇلمەي يېغىۋاتىدۇ،

(ئۇنىڭدىن) ئېرىغ (ساپ) ئالتۇن تېمىۋاتىدۇ،

ئۇنىڭ ئېقىنى ئاقسا، مېنىڭ تەشنالىقىم قاندى.

·3 – 488 I ·21 – 285

تُمانْ جَحَكْ تِزِلْدِي — *tümən qəqək tizildi*

بُكُنْدَنْ اُلْ يَزِلْدِي — *bükündən ol yazïldï*

اُكُشْ يَتِبْ اُزَلْدِي — *ükük yatïp üzəldi*

يِيرْدَا قُبا اَذْرِشُورْ — *yərdə qopa ażrïxur*

تۇمەن چېچەك تىزىلدى،

تۈگۈنچەكلىرىدىن ئۇ يېزىلدى،

(يەر ئاستىدا) تولا يېتىپ قىينالدى،

يەردىن قوپۇپ ئايرىلىشار.

·6 – 311 I ·3 – 184

تُنْ كُنْ تَبُنْ تَنكْرِيكا بُيْنَمَغِلْ *tün kün tapun təŋrigə boynamaqïl*

قُرْقُبْ اَنكَرْ اَيْمَنُو اُيْنَمَغِلْ *qorqup anar əymənü oynamaqïl*

تەڭرىگە تۈن - كۈن تېڭىن، بويۇنتاۋلىق قىلما،

ئۇنىڭدىن قورقۇپ ئەيمەن، ئويىنىمىغىن.

.3 – 515 III .28 – 969

تُنْ كُنْ تُرُبْ يِغْلَيُو *tün kün turup yïqlayu*

ياشِمْ مَنِكْ سَقْرُلُورْ *yaxïm mənïŋ savrulur*

كېچە - كۈندۈز تۇرۇپ يىغلاپ،

يېشىم مېنىڭ قۇيۇلار.

.9 – 336 II .17 – 580

تُنْلا بِلا بَسْتِمِزْ *tünlə bilə bastïmïz*

تَكْما يَنكَقْ بُسْتِمِزْ *təgmə yaŋaq pustïmïz*

كَسْمالَرِنْ كِسْتِمِزْ *kəsmələrin kəstimiz*

مِنْكَلَقْ اَرِنْ بِجْتِمِزْ *mïŋlaq ərin pïqtïmïz*

تۇن بىلەن باستۇق،

ھەر تەرەپتىن بۆكتۈرمە قۇردۇق،

ئاتلىرىڭ كوكۇلىرىنى كەستۇق،

مىڭلاق ئەرلىرىنى سويدۇق.

.3 – 565 I .6 – 330

تُنْلا بِلا كُجالِمْ *tünlə bilə kөqəlim* كېچە بىلەن كۆچەيلى،

يَمَرْ سُقِنْ كَجالِمْ *yamar suvïn kəqəlim* يامار سۇينى كېچەيلى،

تَرْنكُوكْ سُقِنْ اِجالِمْ *tərŋük suvïn iqəlim* بۇلاق سۇينى ئىچەيلى،

يُقْغا يَغِي اُقْلْسُونْ *yuvqa yaqï uvulsun* ئاجىز يېغا يانجىلسۇن.

.5 – 407 II .13 – 5

تُونكُرْ قَذِنْ بُلُشْتِ	*tüŋür qažïn boluxtï*	قارشى قوٴدا بولوٴشتى،
قِرْقِنْ تَقِي قُلُشْتِ	*qïrqïn takï qoluxtï*	قىرزنى تېخى سوراشتى.
اَمْدِي تِشِمْ قَمَشْتِ	*əmdi tïxïm qamaxtï*	ئەمدى چىشىم قاماشتى،
اَلْتِي تُرُمْتايِمْنِي	*altï turumtayïmnï*	تۈرۈمتايىمنى ئېلىپ قاچتى.

·3 – 151 II ·2 – 485

تُرْكَنْ قَتِنْ قَتِينكا تَكُرْ مِنْدِنْ قُشُغْ	*türkən qatun qatïŋa təgür məndin qoxuoq*
اَيْغِلْ سِزِنْكْ تَبْغْجِي اُتْتُرْ يَنْكِي تَبُغْ	*ayoqïl sizïŋ tapuoqqï ətnür yaŋï tapuoq*

تۈركەن خوتۇن قېشىغا مەندىن قوشاق يەتكۈز،
سىزنىڭ خىزمەتچىڭىز يېڭى خىزمەت ئۆتۈنىدۇ، دېگىن.

·6 – 487 I ·7 – 285

تُرْلُكْ جَجَكْ يَزِلْدِي	*türlüg qəqək yazïldï*	تۈرلۈك چېچەك يېزىلدى،
بَرْجِنْ يَدِمْ كَرِلْدِي	*barqïn yažïm kərildi*	(گويا) كىمخاب سېلىنچا سېلىندى،
اُجْماقْ يَرِي كُرُلْدِي	*uqmaq yəri kərüldi*	جەننەت يېرى كۆرۈلدى،
تُمْلُغْ يَنا كَلْكُو سُوزْ	*tumluoq yənə kəlgüsüz*	قىش ئەمدى كەلمەسكە كەتتى.

·3 – 161 I ·18 – 100

اُلُغْ لُوقُغْ بُلْسا سَنْ اَذْكُو قِلِنْ	*uluoqluqluoq bulsa sən əžgü qïlïn*
بُلْغِيلْ كِشِيكْ بَكْلارْ قَتِنْ يَخْشِي اُولانْ	*boloqïl kixig bəglər qatïn yahxï ulan*

ئۇلۇغلۇققا ئېرىشسەڭ، ياخشى قىلىقلىق بول،
بەگلەرنىڭ قېشىدا كىشىلەرگە ياخشىلىق قىلغۇچى بول.

·14 – 87 I ·20 – 59

اُلُغْ نِي تِلارْمَنْ	*uluoqnï tilərmən*	ئۇلۇغلۇقنى تىلەيمەن،
تَقارِينْ يُلارْمَنْ	*tavarïn yələrmən*	تاۋار بىلەن يۆلەيمەن،
تِلَكْ نِي بُلارْمَنْ	*tiləkni bularmən*	تىلەككە ئېرىشىمەن،
يِلْقِمْ اَنكَرْ اُبْلَنُورْ	*yïlqïm anar üplənür*	ئاڭا مېلىم سەرپ قىلىنىدۇ.

·3 – 121 III ·11 – 757

اُلْشِبْ اَرَنْ بُورْلَيُو	*ulxïp ərən bərləyü*	ئەرلەر بۆرىدەك ھۇۋلىشىپ،
يرتن يقا اُورْلَيُو	*yïrtïp yaqa urlayu*	ياقا يىرتىپ ۋارقىرىشىپ،
سِقْرِبْ اوني يورْلَيُو	*sïqrïp üni yurlayu*	ئۈنىنىڭ بارچە چىرقىراپ، پەرياد چېكىپ،
سِغْتَبْ كوزى اُرْتُلورْ	*sïoqtap kəzi ərtülür*	ئۆكسۈپ كۆزى ئۆرتىلەر.

·10 – 254 I ·23 – 153

اُرْمِشْ اَزُنْ بُسُوغِنْ قِلْمِشْ اَنِ بالِغْ	*urmïx azun pusuoqïnqïlmïx anï balïoq*
اَمْ سَمْ اَنكَرْ تِلانِبْ سِزْدا بُلُرْ يَقِغْ	*əm səm aŋar tilənip sizdə bulur yaqïoq*

دۇنيا تۇزىقىنى قۇرۇپ، ئۇنى ياردار قىلدى،
ئۇنىڭغا دورا ـ دەرمان ئىزدىسە، داۋانى سىزدىن تاپىدۇ.

·11 – 530 I ·12 – 310

اُسْ اَسْ كُرُبْ يُكْسَكْ قَلِقْ قُودى جَقارْ
بِلْكا كِشِي اُكْتْ بِرِبْ تَقْرَقْ اُقارْ

us əskərüp yüksək qalïq qodï qaqar
bilgə kixi ogüt bəŗip tavraq uqar

تاپقۇش تاپنى كۆرگەندە ئېگىزدىن تۆۋەنگە شۇڭغۇيدۇ،
دانىشمەن كىشى ئۇگۇت ـ نەسىھەت بەرسە تېز چۈشىنىدۇ.

·9 – 61 III ·18 – 725

اُسِتْغانْ قُياشْ قَبْسَدِي	*usïtoqanqïuyax qapsadï*
اُمُنْجُلُغْ اذش يَيْسَدِي	*umunqluoq ażax yaysadï*
اَرْتِشْ سُقِنْ كَجْسَدِي	*ərtix suvïnkəqsədi*
بُودُنْ اَنِنْ اُرْكُشُورْ	*budun anïn ürküxür*

ئۇسسىتىدىغان قۇياش قاپسىدى،
ئومۇنغان (ئۇمىد قىلغان) ئاداش (قوشۇننى) تارقاتماقچى بولدى،
(دۇشمەن) ئېرتىش سۈيىنى كەچمەكچى بولدى،
شۇڭا خەلق ئۇركۈشۈۋاتىدۇ.

·18 – 210 I ·15 – 128

اُتْرُو تُرُبْ يَغْدِي اَنكَرْ كِيشْ اُقِي جِغِلْغَارْ *utru turup yaoɣdï aŋar kix okï qïoɣïlvar*
اَيْدِمْ اَسِغْ قِلْغُو اَمَسْ سَنْ تَقِي يَلْغَار *aydïm asïoɣ kïloɣu əməs sən takï yalvar*

ئۇتتۇرا تۇرۇپ ئۇنىڭغا ساداقتىن قىسقا ئوقلارنى ياغدۇردۇم،
سەن ئەمدى يالۋۇرساڭمۇ پايدىسى يوق، دېدىم.

·1 – 643 I ·20 – 375

اذُم بَـرِبْ سُنكْـدادِي *użu barïp soŋdadï* كەينىدىن بېرىپ قوغلىدى،
تكـر تُرب اَنكْـدِي *təgrə turup aŋdïdï* چۆرىدەپ تۇرۇپ پايلىدى،
سَجـن قرا مَنكْـدَي *saqïnkïra məŋdədi* چېچىنى قىرىپ يۇلۇشتى،
اَرزُلَيُو اَر اڤـار *arzulayu ər avar* ئادەملەر چىلبۆرىدەك ئولاشتى.

·1 – 548 III ·14 – 988

اُذُو بارِبْ اُكُشْ اَڤدِمْ *użu barïp üküx əvdim*
تَلِمْ يُورِبْ كُجِي كَڤْدِمْ *təlim yorïp küqi kəvdim*
اَتِمْ بِرْلا تكُو اِڤْدِمْ *atïm birlə təgü ạvdim*
مَنِ كُورُبْ يسى اَغْدِي *məni kʊrüp yạni aoɣdï*

كەينىدىن بېرىپ كۆپ ئالدىرىدىم،
جىق ئاۋارە بولۇپ، كۆچىنى ئازايتتىم (ھالسىراتتىم)،
ئېتىم بىلەن يېتىشۋېلىشقا ئازلا قالدىم،
مېنى كۆرۈپ تۆكلىرى ھۇرپەيدى.

·3 – 226 I ·12 – 137

اُكُرْ سُرُكْ قُوىْ تَقِي يُنْدِي بِلا *ügür sürük qoy təvi yundï bilə*
يُمُرْلَيُو اَرْكَنِنْ سُوتِنْ سَغَارْ *yumurlayu ərkənin sütin saoɣar*

ئۆيۇر ـ سۇرۇك قوي، تۆگە، يىلقا بولسا گەر،
يىغىپ كېلىپ ئۆز ئەركىچە سۈتىنى ساغار.

·1 – 506 I ·18 – 296

اُنْدَبْ اُلُغْ تَبارُو تَڤْرَقْ كَلِبْ يُكُرْكِلْ *ündəp uluoɣ tabaru tavrak kəlip yügürgil*
قُرْغَقْ يِلِنْ بُذُنْ كُرْ قَنْدا تُشَرْ قُودِي اِلْ *il qurɣaq yïlïn bożunkər qanda tüxər qodï*

سېنى ياشانغان بىر كىشى چاقىرسا، يۈگۈرۈپ بار،
قۇرغاقچىلىق يىللاردا ئېلىڭگە قارا، ئۇلار نەگە چۈشسە، سەنمۇ شۇ يەرگە چۈش.

·3 – 92 III ·4 – 743

ئۈشۈك ماڭا زۇلۇم سالدى،	*üžik məni küqəyür*	ئُذِكْ مَنِ كُجايُرْ
كېچە - كۈندۈز تۇرۇپ يىغلايمەن؛	*tün kün turup yïoqlayu*	تُنْ كُنْ تُرُبْ يِغْلَيُو
چۈنكى كۆزۈم كۆردى: ھەش - پەش دېگۈچە	*kərdi kəzüm tavrakïn*	كُرْدِ كُزُمْ تَفْرَقِنْ
يۇرتى بوش قالدى.	*yurtï kalïp aoqlayu*	يُرْتِ قَلِبْ اَغْلَيُو

·13 – 353 III ·2 – 883

üžik mąni komïttï	اُوذِيكْ مِينِ قُمِتِّي
sakïnq maŋa yumitti	سَقِنْجْ مَنكا يُمِتِّي
kəŋlüm aŋar əmitti	كُونْكُلُومْ اَنكارْ اَمِتِّي
yüzüm məniŋ saroqarur	يُوزُمْ مَنِكْ سَرْغَرُورْ

ئۇدۇك (سۆيگۈ) مېنى ھاياجانغا سالدى،
قايغۇ ماڭا توپلاندى،
كۆڭلۈم ئۇنىڭغا تەلپۈندى،
يۈزۈم مېنىڭ سارغىيار.

·1 – 94 I ·12 – 63

ئۈشۈق ئوتى تۇتىشىپ،	*üžik otï tutunup*	اُذِكْ اُتِي تُتُونُبْ
ئۆپكە - يۈرەك قۇرۇلار (كۆيەر).	*əpkə yürək kooqrulur*	اُبْكا يُرَكْ قُغْرُلُورْ

·7 – 203 II ·18 – 510

yaoqï ərür yalŋukuŋ nəŋi tavar	يَغِي اَرُرْ يَلنكُقنك نانكى تَڤار
bilik əri yaoqïsïn nəlik səvər	بِلِكْ اَرِي ياغِسِنْ نالِك سَڤارْ

ئىنسانىڭ مېلى - دۇنياسى دۇشمەندۇر،
ئەقىل ئىگىسى دۇشمىنىنى قانداقمۇ سۆيسۇن.

·5 – 525 III ·2 – 976

دۇشمەن بەگدىن مۇگدەپ قالدى،	*yaoqï bəgdin užukladï*	يَغِي بَكْدِنْ اُذُقْلادِي
قوشۇننى كۆرۈپ مەڭدەپ قالدى؛	*kərüp süni ažïkladï*	كُرُبْ سُونِ اَذِقْلادِي
ئۆلۈم ئۇنى مېھمان قىلدى،	*ölüm anï konukladï*	اُلُمْ اَنِ قُنُقْلادِي
ئاغزى ئىچىگە ئوغا سالدى.	*aoqïz iqrə aoqu saoqdï*	اَغِزْ اِجْرا اَغُو سَغْدِي

·3 – 464 III ·2 – 940

yaoɣï otïn өqürgən يَغِي اُوتِنْ اُجُرْكانْ
toydun anï kəqürgən تُويْدُنْ اَنِي كَجُرْكانْ
ïxlar uzup kөqürgən اِشْلَرْ اُزُبْ كُجُرْكانْ
təgdi okï өldürü تَكْدِي اُقِي اُلْدُرُو

(ئۇ) يېغا ئوتىنى ئۆچۈرگەن،
ئوردىسىدىن ئۇنى كۆچۈرگەن،
كېسىپ ئىش قىلىدىغان (ئادەم ئىدى)،
(ئۇنىڭغا ئۆلۈمنىڭ) ئۆلتۈرگۈچى ئوقى تەگدى.
·3 – 677 I ·16 – 394

yaoɣïŋ taba tətrü bakïp bөgdəŋ bilə يَغْنْكْ تَبا تِتْرُو بَقِبْ بُكْدَنْكْ بِلا
ooɣrap kalï kəlsə saŋa karxu sülə اُغْرَبْ قَلِي كَلْسا سَنكا قَرْشُو سُلا

دۈشمەن تەرەپكە تىكىلىپ قارا، خەنجىرىڭنى بىلە،
مۇبادا سېنى قەستلەپ كەلسە، ئۇنىڭغا قارشى ئۇرۇش قىل.
·13 – 370 III ·20 – 891

yaoɣmur yaoɣïp saqïldï يَغْمُرْ يَغِبْ سَجِلْدِي
türlüg qəqək suquldï تُرْلُكْ جِجاكْ سُجُلْدِي
yinqü kapï aqïldï يِنْجُو قابِي اَجِلْدِي
qïndan yïpar yuoɣruxur جِنْدانْ يِبارْ يُغْرُشُورْ

يامغۇر يېغىپ چېچىلدى،
تۇرلۇك چېچەك ئۇندى،
ئۇنچە قېپى ئېچىلدى،
سەندەل - ئىپار يۇغۇرۇلۇر.
·8 – 170 II ·7 – 494

yakïn yaoɣuk kөrməžip nəŋni kөžür يَقِنْ يَغُقْ كُرْمَذِبْ نانْكْنِي كُذُرْ
kažax taba ït kabi kïŋru bakar قَذَشْ تَبا اِتْ كِبِي قِينكْرُو بَقارْ

يېقىن - يوۋۇقلىرىنى كۆرمەستىن مالنى كۆرىدۇ،
ئۆز قېرىندىشىغا ئىتقا ئوخشاش هومىيىپ قارايدۇ.
·9 – 27 III ·2 – 707

يَنْدِي اَرِنْجْ اُغْرَغِي — *yandï ərinq ooɣraoɣï*
كَلْدِي بَرُو تِغْرَغِي — *kəldi bərü tïoɣraoɣï*
اُوزِي قِيِي اُغْرَغِي — *өzi ķoyï ooɣraoɣï*
اَلْبْ لارْ قَمُغْ تِرْكَشُورْ — *alplar ķamuoɣ tirkəxür*

نەيىتىدىن يانغان بولسا كېرەك،
ئۇنىڭ ئەلچىسى بېرى كەلدى؛
ئۆزى ۋادىنىڭ ئىچكىرىسىدە،
يىگىتلەرنىڭ ھەممىسى توپلانماقتا.

·1 – 88 III ·18 – 740

يَرَغْ بُلُبْ يَغُشْدِي — *yaraoɣ bulup yaoɣuxdï*
اَرْتُقْلُقِنْ سُكُشْدِي — *ortaķlïķïn søköxdi*
قُلُنْ قَبُبْ كَتِشْدِي — *ķulun ķapup kətixdi*
سُرْدا مَنِكْ قُوِيُمِي — *sürdi mənïŋ koyumï*

پۇرسەت تېپىپ يېغىلاشتى،
ئورتاقلىقنى بۇزۇشتى.
قۇلۇننى بۇلاپ كېتىشتى،
سۈرۈپ كەتتى قويۇمنى.

·1 – 120 II ·2 – 469

يَرَتّي يَشِلْ جَشْ — *yarattï yaxïl qəx*
سَقُرْدِي اُرُنْكْ قَشْ — *savurdï ürüŋ ķax*
تِزِلْدِي قَرا قُشْ — *tizildi ķara ķux*
تُنْ كُنْ اُزا يُرْكَنُورْ — *tün kün uzə yørgənür*

يېشىل چەش (ئاسمان) ياراتتى،
(ئۇنىڭغا) ئاق قاشتېشىنى چاچتى،
قارا قۇش (مىزان يۇلتۇزى) تىزىلدى،
تۇن كۈنگە يۆگىلىدۇ.

·16 – 431 I ·18 – 252

يَرُقْ يُلْدُزْ تُغَرْدا *yaruk yulduz tuoqarda*

اُذْنُو كَلبْ بَقَرْمَنْ *ożnu kəlip bakarmən*

سالتُولَيُو سَيْرَشبْ *satulayu sayraxïp*

تَتْلِغْ اُونُن قُشْ اُتارْ *tatlïoq ününkux otər*

يورۇق يۇلتۇز تۇغار ۋاقتىدا،

ئويغىنىپ كېلىپ قارايمەن؛

چۈرۈلدىشىپ سايرىشىپ،

قۇش تاتلىق ئۇن بىلەن ئۇنلەيدۇ.

·3 – 270 III ·17 – 836

يَشِنْ اَتبْ يَشْنَدِي *yaxïn atïp yaxnadï* چاقماق قارسىلداپ چاقتى،

تُمانْ تُرُبْ تُشْنَدِي *tuman turup tuxnadï* تۇمان تۇرۇپ ئۇتتۇرىلاندى،

اَذْغِرْ قِسِرْ كِشْنَدِي *ażoqïr kïsïr kixnədi* ئايغىر، بايتال كىشنىدى،

اُكُرْ اَلبْ اُقْرَشُورْ *ügür alïp okraxur* ئۈيۇر بولۇپ ئوقرۇقلىشار.

·5 – 314 I ·16 – 185

يَشْنَتْ قِلجْ بَشِنِ اُزا قَقّلْ يَرا *yaxnat kïliq baxï üzə kakkïl yara*

بِجْلِبْ اَنِكْ بُيْنِ تَقِي قَلْقَنْ تُرا *pïqlïp anïŋ boynï takï kalkan tura*

(دۇشمەن) بېشى ئۈستىدە قىلىچ يالتىرات، (قىلىچ) ئۇر، ياربلا،

ئۇنىڭ بوينى ۋە قالقان - تۇرالىرىمۇ كېسىلىپ، بىتچىت بولسۇن.

·3 – 522 II ·8 – 681

ياىْ بَرُوبَنْ اَرْكُزِي *yay yarupan ərgüzi*

اَقْتِ اَقِنْ مُنْدُزِي *akïtï akïn munduzï*

تُغْدِي يَرُقْ يُلْدُوزِي *tuoqdï yaruk yulduzï*

تِنْكْلا سُوزُمْ كُلْكُوسُزْ *tïŋla sözüm külküsüz*

باھار كېلىش بىلەن ئەگىز (سۇلار)،

كەلكۇن ئېقىن بولۇپ ئاقتى.

يورۇق يۇلتۇز تۇغدى،

سۆزۈمنى كۈلمەستىن ئاڭلا.

·5 – 130 I ·5 – 83

يايْ كُركىنكا اىنْما *yay kørkiŋə inanma* يازنىڭ گۈزەللىكىگە ئىشەنمە،
سُقْلَرْ اُزا تَيَنْما *suvlar üzə tayanma* سۇغا تايانما،
اَسِزْلِكِكْ اَنُنْما *əsizlikig anunma* يامانلىققا تەييارلانما،
تِلْدا جِقارْ اَذْكُو سُوزْ *tïlda qïkar əžgü søz* تىلىڭدىن ياخشى سۆزلەرنى چىقار.

·11 – 220 III ·23 – 809

يايْ قِشْ بِلا قَرِشْتِ *yay kïx bilə karïxtï* ياز قىش بىلەن قېرىشتى،
اَرْدَمْ ياسِنْ قُرِشْتِ *ərdəm yasïn kurïxtï* ئەردەم ياسىنى قۇرۇشتى.
جَرِكْ تُتُبْ كُرَشْتِ *qərik tutup kürəxtï* چېرىك تۇتۇپ كۈرەشتى،
اُقْتاغَلِي اُتْرُشُورْ *oktaoqalï ətrüxür* ئوقلاشقىلى تاس قالدى.

·5 – 130 II ·5 – 474

يلكِنْ بُلُبْ بَرْدُقِي كُنْكُلُمْ اَنكارْ بَغْلَيُو *yəlkin bolup barduqï kəŋlüm aŋar baoqlayu*
قَلْدِمْ اَرِنْجْ قَدْعُقا ايشِمْ اُدُو يِغْلَيُو *kaldïm ərinq kadoquka ïxïm užu yïoqlayu*

(سۆيگىنىم) مۇساپىر بولۇپ كەتتى، كۆڭلۈم ئۇنىڭغا باغلانغانىدى،
قايغۇ ـ ھەسرەتتە قالدىم، ئىشىم (ئۇنىڭ) كەينىدىن يىغلاش بولدى.

·8 – 918 III ·3 – 423

يَلْقِنْ اَنكْ كُوزِي *yəlvin anïŋ køzi* ئۇنىڭ كۆزى سېھرلىك،
يَلْكِنْ اَنكْ اُوزِي *yəlkin anïŋ øzi* ئۇنىڭ ئۆزى مۇساپىردۇر،
تُولُنْ اَيِنْ يُوزِي *tolun ayïn yüzi* يۈزى تولۇن ئايدەك،
يَرْدِي مَنِنْكْ يُوراكْ *yardï mənïŋ yürək* (ئۇنىڭ بېقىشلىرى) مېنىڭ يۈرىكىمنى يارىدى.

·16 – 42 III ·14 – 715

يِكِتْ لَرِكْ اِشْلَتُو *yigitlərig ixlətü* يىگىتلەرنى ئىشلىتىپ،
يِغاجْ يِمشْ اِرْغَتُو *yïoqaq yəmix ïroqatu* مېۋىلىك دەرەخلەرنى ئىرغاتتۇرۇپ،
قُلانْ كَيِكْ اَفْلَتُو *kulan kəyik avlatu* قۇلان ـ كېيىك ئوۋلىتىپ،
بَذْرَمْ قِلِبْ اَقْنَلِمْ *bəžrəm kïlïp avnalïm* بايرام قىلىپ ئاۋۇنايلى.

·9 – 348 I ·2 – 205

يِغْلَبْ اُذُو اَرْتَدِمْ *yïoqlap użu artadïm* كەينىدىن يىغلاپ ئادىدىم،

بَغْرِمْ بَشِنْ قَرْتَدِمْ *baoqrïm baxïn kartadïm* باغرىم يارىسىنى تاتىلىدىم،

قَجْمِشْ قُتُغْ اِرْتَدِمْ *kaqmïx kutuoq irtədim* قاچقان بەختىنى ئىزدىدىم،

يَغْمُرْ كُنِي قانْ سَجارْ *yaoqmur küni kan saqar* (كۆزۈم) يامغۇردەك قان چاچار.

·16 – 359 I ·2 – 211

يلقى يرن اتلنور *yïlkï yazïn atlanur* يىلقا يازدا ئات بولار،

اُتْلَبْ اَنِنْ اَتْلَنُورْ *otlap anïn ətlənür* ئوتلاپ يۇرۇپ ئەتلىنەر،

بَكْلَرْ سَمُزْ اتلَنور *bəglər səmüz atlanur* بەگلەر سېمىز ئات مىنەر،

سَقْنُبْ اُكُرْ اِسْرِشُورْ *səvnüp ügür ïsrïxur* سۆيۈنۈپ ئۈيۈر چىشلىشەر.

·16 – 375 I ·3 – 220

يُكُرْدِي كَقَلْ اَتْ *yügürdi kəvəl at* يورغا ئات يۈگۈردى،

جَقلْدِي قِزِلْ اُتْ *qakïldï kïzïl ot* قىزىل ئوت چېقىلدى.

كُيُرْدِي اَرُتْ اُتْ *kөyürdi arut ot* قۇرۇق ئوتنى كۆيدۈردى،

سَجْرَبْ اَنِنْ اُرْتُنُورْ *saqrap anïn өrtənür* چاچراپ ئۇنىڭ بىلەن ئۆرتىنەر.

·11 – 187 II ·18 – 502

يُكْنُبْ مَنكا امْلَدِي *yüknüp maŋa imlədi* ماڭا تەزىم قىلىپ ئىشارەت قىلدى،

كُزُمْ ياشِنْ يَمْلَدِي *kөzüm yaxïn yamladï* كۆز يېشىمنى قۇرۇتتى،

بَغْرِمْ باشِنْ اَمْلَدِي *baoqrïm baxïn əmlədi* باغرىم يارىسىنى ساقايتتى،

اَلْكِنْ بُلُبْ اُلْ كَجارْ *əlkïn bolup ol kəqər* يولۇچى بولۇپ كېتىپ قالدى.

·8 – 114 III ·18 – 753

قوشۇمچە IV ، تەقلىدىي بەت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئايىغۇچى، كۆيۈنگۈچى تەڭرىنىڭ ئېتى بىلەن باشلايمەن

سالىم پېئىللار بۆلۈمى
ئىككى ھەرپلىكلەر بابلىرى

تَبْدِي tapdï تېۋىندى، خىزمەت قىلدى. قُلْ تَنْكْرِي كا تَبْدِي *kul təŋrigə tapdï* — بەندە تەڭرىگە تېۋىندى.// اُلْ خانْقا تَبْدِي *ol hanka tapdï* — ئۇ خانغا خىزمەت قىلدى. باشقىلاردەك ئۇنداق.

اَنْدِكْ اُما اَقْلِكْنِي اَغِرْلارْ *əndik uma əvlikni aqïrlar*
ئەندىك مېھمان ئۆي ئىگىسىنى ھۆرمەتلەر.

بۇ ماقال بىلەن ئەسلى مېھمان ھۆرمەتلىنىشى كېرەكلىكى تەكىتلىنىدۇ. شېئىردا مۇنداق كەلگەن://

اَنْدِكْ كِشِي تَيتلْسُونْ	*əndik kixi tətilsün*	[ئەخمەق ھوشىنى تاپسۇن،
ايلْ تُرُو يَتلْسُونْ	*əl tərü yətilsün*	ئەلدە تۈزۈم يېتىلسۇن،
تُقْلِي بُرِي قَيتلْسُونْ	*tokli bəri katïlsun*	توقلا، بۆرە قېتىلسۇن،
قَذْغُو يَما سَقْلْسُونْ //	*kažoqu yəmə savïlsun*	قايغۇ يەنە تۇگىسۇن.]

قىلىچىمىز بىلەن شۇنداق يول ئاچايلىكى، ئۇنەرىگەكلەر ھوشىنى تاپسۇن،

① بۇ قۇر بەلگىسى بولۇپ، ھەر بىرى بىر قۇرغا ۋەكىللىك قىلىدۇ.

اَرْدَمْ ərdəm ئەردەم، ئەدەپ - ئەخلاق. ماقالدا مۇنداق كەلگەن:// ↵

↵

اَرْدَمْ بَشِي تِلْ ər dəm baxi tïl ئەدەپ - ئەردەمنىڭ بېشى تىل. ↵

↵

چۈنكى، چىرايلىق سۆزلەيدىغان كىشى ئابرۇي تاپىدۇ. ↵

اُسْتَمْ üstəm ئېگەر ۋە كەمەرگە ئوخشاش نەرسىلەرنى بېزەش ئۈچۈن ئۇلارغا بېكىتىلىدىغان ↵

ئالتۇن - كۈمۈش زىننەت بۇيۇملىرى. ئوغۇزلار بۇنى «ساخت saht» دەيدۇ. ↵

كىم تۇغۇت ئىشىغا خىزمەت قىلسا، ئوغۇللۇق بولىدۇ. خوتۇنلار بۇنى ↵

ياخشىلىققا جورۇيدۇ. ↵

↵

↵

فَعْلی fə'la شەكلىدە ھەر خىل ھەرىكىلىك سۆزلەر بابى

↵

↵

↵

اَرْبا arpa ئارپا. ماقالدا مۇنداق كەلگەن: ↵

اِنكَكْ iŋək ئىنەك. ئوغۇزلار تاشپاقىنىڭ چىشسىنى «انكَكْ iŋək» دەيدۇ. ↵

↵

↵

بۇ بابتىكى مىسالار

↵

↵

اُيْغُرْ uyoqur ئۇيغۇر. بىر ئەلنىڭ ئىسمى. ئۇنىڭ بەش شەھىرى بار. بۇ شەھەرلەرنى ↵

زۇلقەرنەين تۈرك خاقانى بىلەن پۈتۈم تۈزگەندىن كېيىن سالدۇرغانىكەن. ↵

قَيُقْلَنْدِي kayukłandï قايماقلاندى. سُوتْ قَيُقْلَنْدِي süt kayukłandï — سۈت قايماق ↵

تۇتتى (قَيُقْلَنُورْ - قَيُقْلَنْماقْ kayukłanur - kayukłanmak).

↵

↵

قائىدە

↵

↵

↵

پېئىللارنىڭ بۇ تۈرى بۇ بۆلۈمدە ئۈچ ھەرپلىك ئىسىملاردىن ياسالغان بولۇپ، ↵

بىر قانچە مەنىلەردە كېلىدۇ:// ↵

《新疆文库》第一批出版文献目录

下列未注明文种的均为汉文文献，标注◉者为已出版文献

甲部：新疆各民族经典力作

◉ 1 **福乐智慧**（汉文全译本） 优素甫·哈斯·哈吉甫著 郝关中等译 新疆人民出版社 2013.12

◉ 2 **福乐智慧**（维吾尔文古语散文体今译本） 维吾尔文 优素甫·哈斯·哈吉甫著 新疆社会科学院民族文学研究所译 新疆人民出版社 2013.11

◉ 3 **福乐智慧**（维吾尔文古语诗体今译本） 维吾尔文 优素甫·哈斯·哈吉甫著 新疆社会科学院民族文学研究所译 新疆人民出版社 2013.11

4 **福乐智慧**（手抄本影印本） 回鹘文、阿拉伯文 优素甫·哈斯·哈吉甫著 新疆人民出版社

5 **突厥语大词典**（汉文全译本） 麻赫默德·喀什噶里著 校仲彝等译 新疆人民出版社

◉ 6-7 **突厥语大词典**（维吾尔文全译本） 维吾尔文 麻赫默德·喀什噶里著 新疆人民出版社 2015.4

◉ 8 **突厥语大词典**（维吾尔文索引本） 维吾尔文 麻赫默德·喀什噶里著 新疆人民出版社 2015.4

◉ 9 **突厥语大词典**（手抄本影印本） 阿拉伯文 麻赫默德·喀什噶里著 新疆人民出版社 2015.4

10 **中国维吾尔十二木卡姆**（原始录音图书版） 维吾尔文 库尔班·巴拉提等整理 新疆青少年出版社

◉ 11 **中国维吾尔十二木卡姆**（原始录音CD版） 维吾尔文 新疆音像出版社整理 新疆音像出版社 2015.4

◉ 12-13 **江格尔**（史诗歌手演唱原文记录本）(1)(2)（附光盘） 蒙古文 新疆民间文艺家协会搜集、整理 新疆人民出版社 新疆音像出版社 2013.11

◉ 14 **格斯尔**（史诗歌手演唱原文记录本） 蒙古文 新疆民间文艺家协会搜集、整理 新疆人民出版社 2013.11

◉ 15-18 **玛纳斯**（居素甫·玛玛依演唱原文记录本）(1)(2)(3)(4) 柯尔克孜文 新疆民间文艺家协会搜集、整理 新疆人民出版社 2013.12

19-22 **玛纳斯**（史诗歌手演唱原文记录本）(1)(2)(3)(4) 柯尔克孜文 新疆民间文艺家协会搜集、整理 新疆人民出版社

乙部：新疆珍贵史籍和史料

◉ 1-3 **二十四史西域史料辑注** 陈世明等编注 新疆大学出版社 2014.2

◉ 4 **二十四史西域史料译注——《史记》《汉书》** 维吾尔文 新疆大学中亚文化研究所编译 新疆人民出版社 2013.11

◉ 5 **二十四史西域史料译注——《后汉书》《三国志》《晋书》《宋书》** 维吾尔文 新疆大学中亚文化研究所编译 新疆人民出版社 2013.11

◉ 6 **二十四史西域史料译注——《魏书》《北齐书》《周书》《隋书》《北史》** 维吾尔文 新疆大学中亚文化研究所编译 新疆人民出版社 2013.11

◉ 7 **二十四史西域史料译注——《新唐书》** 维吾尔文 新疆大学中亚文化研究所编译 新疆人民出版社 2013.11

◉ 8 **二十四史西域史料译注 ——《新五代史》《宋史》《辽史》《金史》《元史》《明史》** 维吾尔文 新疆大学中亚文化研究所编译 新疆人民出版社 2013.11

9 **山海经** 佚名 新疆人民出版社

穆天子传 佚名 新疆人民出版社

佛国记 晋·法显 新疆人民出版社

10 **大唐西域记校注** 唐·玄奘、辩机著 季羡林等校注 新疆人民出版社

◉ 11 **古西域行记十一种** 新疆美术摄影出版社 2013.11

宋云行纪 北魏·宋云

往五天竺国传笺释 唐·慧超

悟空入竺记 唐·悟空

杜环经行记 唐·杜环

高居诲使于阗记 五代·高居诲

西州使程记 宋·王延德

西游录 元·耶律楚材

长春真人西游记 元·李志常

西使记 元·刘郁

北使记 金·刘祁

西域行程记 西域番国志 明·陈诚、李暹

12–13 **西征纪略** 清·张寅 新疆人民出版社

异域录 清·图理琛 新疆人民出版社

从军杂记 清·方观承 新疆人民出版社

西北域记 清·谢济世 新疆人民出版社

昆仑河源考 清·万斯同 新疆人民出版社

西行日记 清·赵钧彤 新疆人民出版社

西征纪程 清·王大枢 新疆人民出版社

西行纪程 清·杨炳堃 新疆人民出版社

轮台杂记 清·史善长 新疆人民出版社

东归日记 清·方士淦 新疆人民出版社

红山碎叶 清·黄濬 新疆人民出版社

莎车行记 清·倭仁 新疆人民出版社

西行日记 清·冯焌光 新疆人民出版社

冰岭纪程 清·景廉 新疆人民出版社

西辕琐记 清·宋伯鲁 新疆人民出版社

辛卯侍行记 清·陶保廉 新疆人民出版社

河海昆仑录 清·裴景福 新疆人民出版社

昆仑旅行日记 清·温世霖 新疆人民出版社

辛亥抚新纪程附壬子归程记 清·袁大化 新疆人民出版社

新疆伊犁乱事本末 清·袁大化 新疆人民出版社

西陲今略（秦边纪略） 清·梁份 新疆人民出版社

塞北纪闻、塞北纪程 清·马思哈 新疆人民出版社

西征纪略 清·殷化行 新疆人民出版社

14–15 **三州辑略** 清·和宁 新疆青少年出版社

16 **乌鲁木齐事宜** 清·永保 新疆青少年出版社

塔尔巴哈台事宜 清·永保 新疆青少年出版社

伊犁事宜 清·永保 新疆青少年出版社

乌什事宜（孚化志略） 清·保恒、达绶 新疆青少年出版社

乌鲁木齐政略 清·索诺木策凌 新疆青少年出版社

喀什噶尔英吉沙尔事宜 清·永保 新疆青少年出版社

喀什噶尔略节事宜 清·珠克登 新疆青少年出版社

喀喇沙尔事宜 清·斐森布 新疆青少年出版社

新疆大记、新疆大记补编 清·椭凤楼 吴廷燮补 新疆青少年出版社

17 **中亚蒙兀儿史——拉失德史** 米尔咱·马黑麻·海达尔著 新疆人民出版社

◉ 18 **中亚蒙兀儿史——拉失德史** 维吾尔文 米尔咱·马黑麻·海达尔著 新疆人民出版社 2014.8

◉ 19 **中国经营西域史** 曾问吾 新疆人民出版社 2014.2

◉ 20–25 **新疆图志** 清·袁大化主修 王树枏主纂 新疆人民出版社 2015.4

26 **那文毅公奏议** 清·那彦成 新疆人民出版社

刘襄勤公奏稿 清·刘锦棠 新疆人民出版社

陶勤肃公奏议遗稿 清·陶模 新疆人民出版社

伊犁将军马广奏稿 清·马亮、广福 新疆人民出版社

◉ 27 **西域图志校注** 清·傅恒主纂 钟兴麒等校注 新疆人民出版社 2014.2

28 **新疆乡土志稿** 马大正等整理 新疆人民出版社

◉ 29–32 **中国史书中有关哈萨克族族源史料选译** 哈萨克文 课题组译 民族出版社 2013.12

◉ 33 **汉文史籍中的柯尔克孜族资料选译** 柯尔克孜文 马克来克·玉买尔拜、曼拜特·吐尔地编译 新疆人民出版社 2015.4

34–35 **西域同文志** 汉文、满文 清·傅恒撰 新疆人民出版社 新疆美术摄影出版社

丙部：新疆历代各类人物文集、传记

1–7 **补过斋文牍** 杨增新 新疆人民出版社

丁部：综合性、专题性著述集

◉ 1 **西域文明史概论等五种** 新疆人民出版社 2015.3

西域文明史概论 （日）羽田亨著 耿世民译

西域文化史 （日）羽田亨著 耿世民译

西域之佛教 （日）羽溪了谛著 贺昌群译

西域研究 （日）藤田丰八著 杨炼译

张骞西征考 （日）桑原骘藏著 杨炼译

2–5 **锡伯文古典文献**(1–4) 锡伯文 佟克力、佟玉泉编 新疆人民出版社

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش ھەيئىتى

دۇانۇ لۇغاتىت تۈرك (تۈركىي تىللار دىۋانى)

ئىندېكس

تۈزگۈچى: «دىۋان»نىڭ ئىندېكسىنى تۈزۈش گۇرۇپپىسى
مەسئۇل مۇھەررىرى: مۇھەممەتتۇردى مىرزىئەخمەت
مەسئۇل كوررېكتورى: گۈلشەھەر نېغمەت
باش لايىھەلىگۈچىلەر: نىڭ چېڭچۇن لىيۇ كەنخەي
باسما نازارەتچىسى: جېڭ جۇڭ
بېزەك نەقىشلىرىنى ئىشلىگۈچىلەر: تۇرسۇن غازى، يۈسۈپجان داۋۇت
مۇقاۋا خېتىنى يازغۇچى: مەمەت نەۋبەت

نەشر قىلغۇچى: «شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى»نى تۈزۈپ نەشر قىلىش ھەيئىتى
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 ـ نومۇر
پوچتا نومۇرى: 830001
تېلېفون: 2827472 – 0991
بەت ياسىغۇچى: ئۈرۈمچى ئۇممەت خەلقئارا سودا چەكلىك شىركىتى
باسقۇچى: جۇڭخۇا سودا باسما (گۇاڭدوڭ) چەكلىك شىركىتى
نەشرى: 2015 ـ يىلى 4 ـ ئاي 1 ـ نەشرى، 1 ـ بېسىلىشى
فورماتى: 1194 × 889 1/16
باسما تاۋىقى: 44
تىراژى: 1500 — 1
كىتاب نومۇرى: ISBN 978 – 7 – 228 – 16992 – 4
باھاسى: 200.00 يۈەن

«شىنجاڭ مەدەنىيەت خەزىنىسى» ھۆكۈمەت تور ئادرېسى: http://www.xjwenku.com